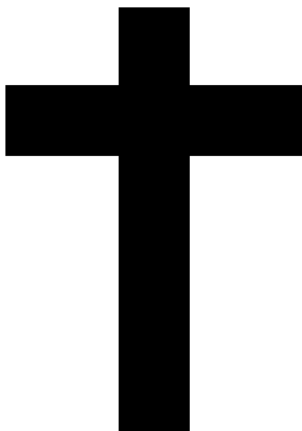

Mushuq Testamento

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:qif:Quechua,
Lambayeque)

Mushuq Testamento

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 30 Dec 2021
05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a

Contents

San Mateo	1
San Marcos	75
San Lucas	120
San Juan	193
Hechos	247
Romanos	312
1 Corintios	347
2 Corintios	381
Gálatas	400
Efesios	413
Filipenses	425
Colosenses	434
1 Tesalonicenses	441
2 Tesalonicenses	448
1 Timoteo	452
2 Timoteo	461
Tito	468
Filemón	473
Hebreos	475
Santiago	497
1 Pedro	505
2 Pedro	514
1 Juan	520
2 Juan	529
3 Juan	531
Judas	533
Apocalipsis	536

San Mateo

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Mateumi Amitunchik Jesucristupa apustulnin kar, puriran Jesús yačhachikushanta uyakur, chaynulla milagrukunata rurashanta rikar ima. Mateuqami manaraq Jesucristupa apustulnin karqa, Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan. Mateupaq masta intrakanarqa liyishunllapa San Mateo 9.9-13.

Kay librutami Mateuqa iskribiran Israel kaq runakunata intrachinanpaq Jesucristumi washamaqninchikllapa nir. Chaynullami iskribiranpis intrachikunanpaq Dyuspa shumaq rimayningami tukuypaq nir (San Mateo 28.19-20).

Chaymi kay libruta liyir intrakayta puytinchik Jesucristo nasishanpaq (1.1-2.23), rimayninpaq (5.1-7.29; 13.1-52; 16.13-20.28), chaynulla tukuyta munamanchikllapa nir ima (8.1-9.38). Chaynullami intrakaytapis puytinchik imanukruspi wanushanpaq (26.1-27.66), chaynulla wanur kawshamushanpaq (28.1-20), kay pachaman qashan shamuyanqa nir ima (24.1-25.46).

Kaykunami Jesucristupa ayllunkunaqa karan (Lc 3.23-38)

¹ Abrahampa, Davidpa ayllunmantami Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa karan. Chaymi kaypi rikachimanchik tukuynin unay rukunkunapaq, mayqankunami karan nirmapis. Kaynumi kaq:

² Abrahammi Isaacpa taytan karan.

Isaac-shuypaqa Jacobupa taytan karan.

Nataq Jacobuqa Judapa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

³ Judaqa, Farespa chaynulla Zarapa taytan karan.

Nataq maman-shuypaqami Tamar karan.

Faresqa Esrompa taytan karan.

Esrom-shuypaqa Arampa taytan karan.

⁴ Aramqa Aminadabpa taytan karan.

Aminadabqa Naasonpa taytan karan.

Naasón-shuypaqa Salmonpa taytan karan.

⁵ Salmonqa Boozpa taytan karan.

Boozpa maman-shuypaqa Rahab karan.

Boozqa Obedpa taytan karan.

Nataq Obedpa mamanqa karan Rut.

Obedqa Isaipa taytan karan.

⁶ Isai-shuypaqa mantakuq Davidpa taytan karan.

Davidqa Salomonpa taytan karan.

Salomonpa mamanqami wanuq Uriaspa warmin kasha karanpis.

⁷ Salomonqa Roboampa taytan karan.

Roboamqa Abiaspa taytan karan.

Nataq Abiasqa Asapa taytan karan.

⁸ Asaqa Josafatpa taytan karan.

Josafatqa Jorampa taytan karan.

Joramqa Uziaspa taytan karan.

⁹ Uziasqa Jotampa taytan karan.

Jotamqa Acazpa taytan karan.

Acazqa Ezequiaspa taytan karan.

¹⁰ Ezequiasqa Manasespa taytan karan.

Manasesqa Amonpa taytan karan.

Amonqa Josiaspa taytan karan.

¹¹ Nataq Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisur apayan chay tyimpuqa Josiasqa Jeconiaspa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

¹² Chaymanta chaynu chay Babiloniaman prisur apayan chay tyimpu pasatinnaga,

Jeconias Salatielpa taytan karan.

Salatielqa Zorobabelpa taytan karan.

¹³ Zorobabelqa Abiudpa taytan karan.

Abiudqa Eliaquimpa taytan karan.

Eliaquimqa Azorpa taytan karan.

¹⁴ Azorqa Sadocpa taytan karan.

Sadocqa Aquimpa taytan karan.

Aquimqa Eliudpa taytan karan.

¹⁵ Eliudqa Eleazarpa taytan karan.

Eleazarqa Matanpa taytan karan.

Matanqa Jacobupa taytan karan.

¹⁶ Jacobuqa Josipa taytan karan.

Josiqami Mariapa runan karan.

Kay Mariamantami Jesusqa nasiran. Jesustaqa, kanan nuqanchikkunaqa riqsinchikllapa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

¹⁷ Abrahammanta-pachami paynin paynin kriyakaranllapa taytanmanta uk wamran, qashan chay wamranmanta uk wamran ima. Chaynumi katarsi rukunllapakuna karan Davidkamanqa. Davidmanta-pacha chay Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisu apashankaman, qashan karan uk katarsi. Chaymanta-pachami qashan karan uk katarsi Dyuspa Akrashan Cristun nasishankamanqa.

Jesucristumi nasiranna

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Kaynumi Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa nasiran. Maman Mariqami Josiwan parlashana karan kasarananllapapaq. Piru manaraq pulla punusha ima katinmi, Mariaqa ruriyjun rikariran Santu Ispiritupa pudirnirayku. ¹⁹ Chay runan Josiqami kusa allinla kar, Mariata ima pasashanpaq mana mayqanpis yaçhananllapataqa munaranchu. Chaymi ashwan uyarala Mariamantaqa chiqanchakayta yarpuran. ²⁰ Chaynu chiqanchakanapaq yarpusha katinmi, Dyuspa uk angelnin musquyninpi rikarir niran: “Davidpa ayllun José, ama manchakurchu Mariawanqa kasaray. Chaqa payqami Santu Ispiritupa pudirnirayku wamrakustuyanmapis. ²¹ Piru chay wamritu nasikutingami shutichinki Jesús. Chaqa payqami chaynuqa shutiyan Dyuspa kaqninkunata uchanmanta washananpaq kashanrayku”.

²² Piru tukuy kaykunaqami pasaran Dyusninchik paypa rimaqninkunata intrachitin nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

²³ “Manaraq runawan punusha
uk warmisitami ruriyjun rikarinqa.

Chaymanta wamrakurqami

wamrituntaqa shutichinqa Emanuel”. ✨

Emanuel nirgami intrachimayanchik:

“Dyusninchikmi nuqanchikkunawan” nir.

²⁴ Chaymanta José punuyashanmanta rikçhakurqa, Dyusninchikpa angelnin willashanta ruraran. Chaymi ashwan Mariawanqa kasararanna.

²⁵ Piru chaynu kasarashana karmapismi Josiqa Mariawan mana pullaqa punuranchu chay punta wamritunllapa nasinankaman. Chaymantami Mariaqa wamrakusturanna. Chaymi Josiqa wamritutaqa shutichiran Jesús.

2

Yaçhaq runakunami çharan Jesusta aduraq

¹ Jesucristuqami Judea lugarpi uk pwiblitu Belén shutiqpi nasiran. Chay tyimpupiqami Herodes gubyirnuqa karan Israel pwiblukunapiqa. Chaymantami kusala yaçhaq runakuna çharanllapa Jerusalemmanqa rupay iqamunanlawmanta. Paykunami qullarkunata rikar riqsiq runakuna kaqllapa.

² Chaymi kaynu nir tapukuranllapa: “çMaypitaq chay Israel runakunapa gubyirnun nasisha chayqa? Chaqa chay rupay iqamunanlawpimi rikasha kanillapa uk qullar paypaq intrachimaqllapata. Chaymi shamusha kanillapa payta aduraq”.

³ Chaynu nitinllapa uyaparmi chay gubyirnu Herodes chaynulla tukuyula Jerusalén pwiblupi taçkunapis kusalata manchakur yarpupakuranllapa.

⁴ Chaymi chay gubyirnuqa niran tantakamunanllapapaq tukuy chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Chaymantaqa tapuran:

—çMay lugarpitaq Dyuspa Akrashan Cristunqa nasiyanqa? nir.

⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Judea lugarpa pwiblun Belenpi. Chaqa Dyuspa rimaqninmi kaynu niq Belén pwiblupaqqa:

⁶ Belén pwiblu, çammi chay Judea lugarpiqa, takshala pwiblitu kasha karmapis, kananqa kusala mas riqsikashana kanki chay Judea lugarpi wakin pwiblukunamantaqa.

Chaqa çammantami uk mantakuq rikarinqa.

Chaymi payna kusala shumaqta kuytanqa chay Israel pwibluytaqa' nir.

⁷ Chaynu nitinllapaqa, Herodesqa mana mayqanpis yaçhatinchi, çayamuran chay uklawmanta kusa yaçhaq runakunata. Chaymi paykunarayku yaçharanna ima tyimpupimi chay qullar rikariran nirmapis. ⁸ Chaymantami chay runakunataqa kaçharan Belén pwibluman kaynu nir:

—Wakman rir puytishaykillapata tapukuyllapa chay wamritupaqqa. Chaymanta tarir-shuypaqa willamankillapa, nuçapis rir aduranaypaq nir.

⁹ Chaynu gubyirnu willatinllapami, chay kusa yaçhaq runakunaqa riranllapa. Piru chay qullar rupay iqamunanlawpi rikashanllapaqa, naypanllapata riq çhurakaran. Chaynu rirmi chay maypiçhi wamritu karan chaylapi qasillaran. ¹⁰ Chaynu qullar qasillaqta rikarmi, kusalata aligriyaranllapa. ¹¹ Chaymantami chay wasiman yaykur, rikaranllapa chay wamrituta chaynulla maman Mariata ima. Chaynami paykunaqa qunqurikur aduraranllapa. Chaynulla talqitanllapata kiçhar, uruta, insinsyuta, mutkiypaqla mirrata ima quranllapa. ¹² Chaymanta punutinllapami Dyusqa musquyninllapapi willaran Herodes kayashanman ama tikrakananllapapaqchu nir. Chaymi paykunaqa Dyus nishanta kasur pwiblunllapamanqa riran uklaw nantana.

Egiptumanmi Josiqa Mariawan wamranta alsakachiran

¹³ Chaynu chay kusa yaçhaq runakuna rishana katinqa, Josipa musquyninpi Dyuspa uk angelnin rikarir kaynu niran: “Sharir, wamrituta mantainta apar utqar riy Egipto pwibluman. Chaypi kidanllapa nuqa

willashunayllapakaman. Chaqa Herodesmi wamrata maskanqa wanuchinanpaq” nir.

¹⁴ Chaymi chaynu nitinga Josiqa sharir, wamrituta mamantinta apar, chay tutalla riq çhurakaranllapa Egiptuman nan riqta. ¹⁵ Chaymi chayp-
iqa taranllapa Herodes wanunankaman. Chaynuqami pasaran Dyuspa
rimaqqnin unay nishan kumplikananpaq. Chaqa nishami kayaq: “Egipto
pwiblumantami qayamuray wamrayta” nir.

Herodesmi mantakuran wamrakunata wanuchinanllapapaq

¹⁶ Chaymantami Herodesqa chay kusa yaçhaq runakunaqa ingañamasha
nir kwintata qukarqa, kusalata piñakuran. Chaymi mantakuran tokuyula
ullqu wamritukuna ishkey añuyjun, chaynulla manaraq ishkey añuyjun
kaqkunata ima wanuchinanllapapaq tokuyula Belén pwiblumanta kaqku-
nataqa. Chaynuqami kaçhakuran chay kusa yaçhaq runakuna ima ty-
impupimi Dyuspa qullarnin rikarisha karan nir willashanmanta yaçar.
¹⁷ Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqqnin Jeremías iskribishannu kump-
likananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸ “Ramá pwiblumantami kusala llakiyta,
kusala waqayta ima uyapakaran.

Chaynuqami waqayaran Raquel, wamrankunapaq.

Chaymi mana kunsulakaymatapis munaranchu,
tukuynin wanushana kashanrayku” nir.

Josimi Mariawan ima Nazaretman tikrakanllapa

¹⁹ Piru Herodesqami wanuranna. Chaymi ashwan Dyuspa uk angelnin,
José Egiptullapi katin, musquyninpi payman rikarir kaynu niran: ²⁰ “Sharir,
wamrituta mamantinta apar, qashan riyllapa Israel pwiblumana. Chaqa
chay wamrituta wanuchinaqkunagaqami wanushallapana” nir.

²¹ Chaymi Josiqa sharir wamrata mamantinta apar riran Israel
pwiblumana. ²² Piru Josiqami yaçharan chay Judea lugarpiga Herodespa
lugarninqa wamran Arquelao mantakuyan nir. Chaymi kusalata
mançhakuran chay Judea lugarllaman tikrakaytaqa. Piru Tayta Dyusmi
musquyninpi Jositaqa intrachiran Judea lugarmán ama rirchu, ashwan
Galilea lugarmanna rinanpaq nir. ²³ Chaymi chayman rir çharqa, riran
taq Nazaret pwiblumanna. Tukuy kayqami pasaran Dyuspa unay
rimaqqninkuna kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa Jesuspaqmi nisha
kayaq: “Payqami nazareno shutinga” nir.

3

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaçhachikuran (Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Chaymanta uk tyimpu pasatinmi Shutichikuq Juan rikariran chay Judea
lugarpa chunllaqla lugarninkunapi. ² Paymi yaçhachikuq qallariran kaynu
nir: “Uçaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq
mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

³ Kay Juanpaqmi Dyuspa unay rimaqqnin Isaías iskribisha kayaq kaynu
nirqa:

“Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa

uchaykillapata dijar, Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiçhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴ Kay Juanpa raçhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta.
Nataq sinchun-shuyapaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun

shurkukunata, chumpakapa mishkinta ima. ⁵ Piru pay yaĉhachikutin uyakuqqa achka runakuna riqllapa Jerusalén pwiblumanta, Judea lugarmanta, chaynulla chay riyu Jordanpa shipchankunamanta ima. ⁶ Chaymi Juan yaĉhachikutin uyakurqa uchanllapapaq kwintata qukar, Tayta Dyus llakipamayllapa nitin, Shutichikuq Juanqa chay riyu Jordanpi shutichiran.

⁷ Chaymantami Juanqa, achka fariseo, saduceo runakuna, pay shutichinanpaq ĉhaqta rikarqa niran:

“¡Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Pitaq qamkunata nishushallapa: ‘Shutikurla chay kusala saqra manchaypaq kastigu Dyusmanta shipchamuyanna chaymanta washakayankillapa kanqa’ nirqa? ⁸ Chaymi ashwan kriyishaykillaparayku kusala shumaqta kawsar Dyuspi kriyinkillapa nir uk qiru puquq yupay intrachikuyllapa. ⁹ Imanupiqakish yarpuyatkillapa, Abrahampa ayllun kar washakayanchikllapa nir. ¡Manami chaynuchu! Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami, tukuy kay rumikunamatapis Abrahampa ayllunpaq tikranarqa tikranman. ¹⁰ Achapismi listuna qirukunata ĉupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puquqtaqa kuchur itanqa ninaman.

¹¹ “Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspi kriyir uchaykillapata dijashaykillaparaykuqa yakulawan nuqaqa shutichishunillapa. Piru nuqamanta kusala mas pudirniyun shamuq chay-shuypaqami shutichishunqallapa Dyuspa Santu Ispiritunwan, ninawan ima. Chaymi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinta urqur apanaylapaqmapis. ¹² Chaqa payqami palanta charikusha shamuyan. Chaymi trigunta limpu shumaqchar ĉhurakunanpi ĉhurakunqa. Nataq pajanta-shuypaqami mana maydiyapis wanuq ninawan limpu rupachinqa”.

Jesismi shutikuran

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Chaymantaqa Jesuspis Galileamanta riran riyu Jordanpi Juan shutichikuyashanman paytapis shutichinanpaq. ¹⁴ Piru puntataqami Juanqa mana shutichinarchu kaynu niran:

—Qammi shutichimanaykipaq kusala allinqa. ¿Ashwanchu nuqa shutichishunaypaq shamunki? nir.

¹⁵ Chaynu nitinmapis Jesusqa niran:

—Amami mana nirchu kananlla shutichimay. Chaqa chaynuqami Dyus tukuy munashanlata ruranapaq nimashanchiktaqa kumpliyan niran.

Chaynu nir, Juanta allinta yarpuchitinmi, ¹⁶ shutichiran Jesustaqa. Chaynu shutikur yakumanta yarqamuyatinlami syilu kiĉhakaran. Chaymi Jesusqa rikaran Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuqta.

¹⁷ Chaymantami syilumanta-pacha, Dyus kaynu niqta uyaparan.

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.

Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

4

Jesusta dyablu uchakuchinanan

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq lugarkunaman dyablu uchakuchiya kamanapaq. ^{*} ² Jesusqami kwarinta

* **4:1** Chaynu nirqami mana intrachimanchikchu Santu Ispirituqa Jesusta uchakuchiya munaran nirqa. Ashwanmi chaynuqa aparan rikar kwintata qukanallapapaq, Jesusta dyablu michka uchakuchinatinmapis mana payqa uchakurchu shachinakaran nir.

unaq, kwarinta tutata ayunaran. Chaymantami mallaqnaran. ³ Chaymi dyabluqa uchakuchiya yarpur, Jesusman qimikar niran:

–Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumikunata willay tantakunapaq tikrakananpaq nir.

⁴ Piru Jesusqa niran:

–Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Manami tantalamantachu
runaqa kawsayta puytin.

Ashwanmi Dyuspa shiminmanta
tukuy rimaynin llugshiqta kasur kawsanqa’ nir.

⁵ Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparan Dyus akrashan pwiblu Jerusalemman. Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqninman iqachir, ⁶ niran:

–Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:

‘Dyusshi, angelninkunata kaçhamunqa
kuytashunanpaq.

Chaynulla aypashuyanqashi

çhakikimapis ama çhachikananpaq ima rumikunalawanmapis’ nir.

⁷ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

–Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu’ nir.

⁸ Chaymanta-shuyapaqami dyabluqa aparan uk kusala unaq may atun sirkaman. Chaymantami kay pachapa tukuy pwiblunkunata iman kaqn-intinta rikachir, ⁹ niran:

–Qam qunqurir aduramatkiqami tukuy kay rikashaykikunata qushayki nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

–¡Ashuy, dyablu! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Adurar sirbiy

Amituyki Dyuslata’ nir.

¹¹ Chaynu nitinmi dyabluqa Jesusmantaqa ashuranna. Chayna chay kutilla, Dyuspa angelninkunana shamur ministishanpi yanaparan.

Jesusmi Galileapi yaçhachikuq qallariran

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

¹² Chaymanta Jesusqa yaçharan Juanta karsilman itashallapa nir. Chaymi riran Galilea lugarlawman. ¹³ Chaypimi Nazaret pwiblupi kayarqa, ashwan riran Capernaüm pwiblumanna taq. Chayqami karan chay quçha qichqankuna Zabulonpa, chaynulla Neftalipa unay ayllunkunapa pachankuna kaq chay lugarkunapi. ¹⁴ Tukuy kaykunaqami pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁵ “Zabulonpa, Neftalipa lugarninkunapi taqkuna,

chaynulla mar yaku manyanpi,

chay riyu Jordanpa qichqanpi taqkuna,

¹⁶ chay Galilea lugarpi mana kriyishanrayku tutaparaqpi yupay taqkuna rikaranllapa imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaran † chaynuta.

Paykunaqami tutaparaqllapi kar wanunanpaqna katinmapis,

imanumi Tayta Dyusqa paykunatapis washayta munan nir rikachiran”.

† 4:16 Chay rupay llipyaraqqami Jesús karan. Pay manaraq achkirachikur çhamuyatin chay lugarkunapi Dyusta mana kasurllapaqa llantullapi yupay taqlapa.

¹⁷ Chaymi Capernaúm pwiblupi taq qallarishanmanta-pacha Jesusqa yaĉhachikuq qallariran kaynu nir:

“Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

Jesusmi kwatru piskadukuqkunata qayaran

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Jesusqami Galilea atun quĉhapa manyanta riyarqa, rikaran ishkey piskadukuq runakuna atun shikranllapata yakuman itaqta. Paykunaqami karan, Simón uknin Andreswan. Kay Simonmi Pedro shutiqpis. ¹⁹ Chaymi Jesusqa niran:

–Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami yaĉhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaĉhachir tantanaykillapapaq nir.

²⁰ Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa. ²¹ Piru mas naypaqman riyarqami Jesusqa qashan rikaran ishkey runakunata. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna, Santiago, Juan ima karan. Chaymi paykunaqa taytanwan uk yaku karrunpi atun shikrankunata kamkachiyanllapa. Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis. ²² Chaymi, chay kutilla paykunapis yaku karunta, taytanta ima chaypi dijar, Jesuswanna riranllapa.

Jesusmi achka runakunata yaĉhachiran

(Lc 6.17-19)

²³ Chaynumi Jesusqa Galileapa tukuy lugarninkunapi Israel runakuna tantakananllapa wasikunaman yaykur Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawसानanllapapaq. Chaynullami runakunata allicharan tukuy qishayninmanta, nanayninkunamanta ima. ²⁴ Chaymi Jesuspaqqa chay Siriapa tukuyla lugarninkunapi yaĉharanllapana. Chaynu yaĉharllapami, kusa riqchaq nanaywan, qishayninllapawan qishchakaqkunata apamuranllapa. Chaynullami apamuranllapapis dyablupa yarpuyinwan kar qishchakaqkunata, atakiwan kaqkunata, chaynulla chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kaqkunata ima. Piru Jesusqami tukuylata allicharan. ²⁵ Chaymi kusa achka runakuna Galileamanta, Decapolispa pwiblunkunamanta, Jerusalemanta, Judeamanta, Jordanpa rupay iqamanunlaw lugarmanta ima, Jesusta kusata uyakuyta munar ikinpi puriqllapa.

5

Jesusmi uk sirkapi yaĉhachikuran

(Lc 6.20-23)

¹ Chaynu achka runakunata rikarmi, Jesusqa sirkaman iqar taran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunapis payman qimikatin, ² kaynu nir yaĉhachikuq qallariran:

³ “Kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis uchakushami kani nir masta Dyusninchikta maskaqkunaga.

Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.

⁴ Kusa shumaqmi kanqa, waqaqkunaga.

Chaqa Dyusmi kunsulanqa llakishanmantaqa.

⁵ Kusa shumaqmi kanqa, chay mana kusa kani nir yarpuqkunaga.

Chaqa paykunami Dyus arnishan pachamatapis aypanqallapa.

- ⁶ Kusa shumaqmi kanqa, imuraspis Dyus munashanlata mallaqnaq, yaku-naq yupay chiqap allinlata ruranaqkunaqa.
Chaqa Dyusmi yanapanqa ruranaqpaq yarpuyashanllapataqa.
- ⁷ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis ima katinpis llakipakuqqa.
Chaqa Dyusmi paytapis llakipanqa.
- ⁸ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis kusa allinla yarpuyuniyjun kaqkunaqa.
Chaqa paykunami Dyusta rikanqallapa.
- ⁹ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis amana çhiqinukur kawsananllapapaq intrachikuqqa.
Chaqa Dyusmi paykunatapis chiqap wamranpaqna riqsinqa.
- ¹⁰ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis Dyus munashannulla allinlata rurashanrayku qischakaqkunaqa.
Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.
- ¹¹ “Kusa shumaqmi kankillapa nuqapi kriyishaykillaparayku runakuna qaryapar, riqchaq llullakunata willar ima qischashutinllapaqa.
- ¹² Chayraykumi ima katinpis kusalata aligriyar ima kuntintu kayllapa, unaq syilupi kusala shumaq imata ayanaykillapapaq nir yaçhar. Chaqa imanutaq kanan qamkunama ikikillapapi purir qischashuyanllapa, chaynumi Dyuspa unay rimaqninkunatapis ruraranllapa”.

Kriyiqkunaqami kaçi chaynulla lampara yupay

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesusqami niran:

“Imanutaq kaçhimaqa kusalata sirbin chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Piru imanupi kaçi lampaqyarga mananami qashan shumaqchakayta puytinnachu. Chaynu mana sirbitinnaqami ashwan waqtaman itakushana puriqkuna saruçhanllapa.

¹⁴ “Chaynullami imanutaq bilamaqa achkirachikun chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Chaqa uk pwiblu unaq sirkapi katinmaqa tukuyleri rikanllapa. ¹⁵ Chaynulla uk bilata kachkarqa manami kajunpa rurinmanchu çhuranchik achkirachikunanpaqqa. Ashwanmi çhuranchik unaqlapi, tukuy chay wasipi kaqkunata achkirachikunpaq. ¹⁶ Chayraykumi qamkunapis imanutaq uk bilamaqa achkirachikun chaynu tukuylawan kusa allinla ima kayllapa. Chaynu allinlata rurar kawsatkillapaqami, tukuy rikashuqkuna imanumi kawsanllapa nir kwintata qukar, unaq syilupi Taytaykillapa Dyustana alabanqallapa.

Jesumi yaçhachikuran Moisés mantakushanta

¹⁷ “Amami qamkunaqa nuqapaq yarpunkillapachu, Moisés mantakushankunata, Dyuspa rimaqninkuna nishanta chingachinanpaq shamusha kanqa nirqa. Chaqa manami chaykunata chingachinaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi tukuy chaykunataqa chiqapta kumplinaypaqna shamusha kani. ¹⁸ Nishaykillapa: Syiluwan pacha kayatinllaqami, Dyus mantakushanmantaga manami uk puntituta, uk litralamatapis kitanqallapachu chay tukuy nishankuna kumplikananaman. ¹⁹ Chayraykumi, Dyus mantakushanta mayqanpis mana kasur ashwan ukkunatapis ama kasunanpaq nir yaçhachiqkunaqami syilumanta kaq mushuqmantamantakutinga, mana kwintachakashanachu kanqa. Nataq chay mayqanpis Dyus mantakushanta allita kasur, wakinkunapis kasunanpaq yaçhachiqkuna-shuyapaqami syilumanta kaq mantakutinga kusala shumaqta riqsikashana kanqa. ²⁰ Chaymi nishaykillapa: Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami

Dyuspaq intrakarmapis mana tukuy shunqunwan kasunllapachu. Piru kuytawkish qamkunapis paykuna yupayma tukuyatkillapa. Ashwanmi syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunaykillapapaqqa tukuy shunquykillapawan Dyus munashanlata rurayta ministinkillapa”.

Jesusmi yaĉhachikuran ama piñakunanllapapaq

(Lc 12.57-59)

²¹ Chaynullami niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa rukuykillapakunata Moisés unaylla kaynu nishanta: ‘Amami wanuchikunkillapachu. Chaqa mayqanpis wanuchikuqqami, kusala manchaypaqta kastigakashana kanqa’ nir.

²² Piru ashwan nuqa-shuyapaqa nishaykillapa: Mayqanpis ukninkunawan piñakuqqami kastigakashana kanqa. Chaynulla mayqanpis ukninta ima nir jurapaqta-shuyapaqami kusa mas karguyjun kaqkuna rikar yaĉhar kastiganqa. Nataq chay ukninta mana allinpaq riqsir qaryapaqta-shuyapaqami Tayta Dyusna rikar infyirnupi tukuy tyimpupaqna kastiganqa nir.

²³ “Piru imanupi ufrindaykita altarman apar ĉhurayar, yarpunkiman mayqan ukniki qamwan piñakusha nir. ²⁴ Chaynu katingami chay ufrindaykita chay altarpa naypanlapi dijar, rinkiraq chay uknikiwan, shumaqchanakuq. Chaymanta chaynu uknikiwan shumaqchanakusha karshuyapaqa rinki chay altarman ufrindaykita Dyusninchikpaq ĉhuraqqa.

²⁵ “Chaynulla imanupi mayqan ima mana allinta rurashayki nir uchachashuyatinga, manaraq jwisman qayachishuyatin parlar shumaqchanakuyllapa. Chaqa mana chaynu ruratki jwisman qayachishutingami, chay jwisqa gwardyakunaman qukushutin karsilmanna apashunmanllapa. ²⁶ Chaqa chiqaptami nishayki: Chay karsilpina karqami mana dasqa lluqshimunkichu, tukuy imata rurashaykipaq limpu pagrakunaykikaman nir”.

Jesusmi yaĉhachikuran ama ukwan ukwan pununanllapapaq

²⁷ Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami allinta uyapashaykillapa Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Runa kar, manaqa warmi karmapis masayjunna karqa, amami ukwan ukwan pununkillapachu’ nir. ²⁸ Piru nuqa-shuyapaqami nishaykillapa: Mayqanpis uk warmita rikar paywan kayta munarqami yarpuyinpiqa uchakushana nir.

²⁹ “Chayraykumi, allilaw nawiki imata rikachir uchakuchishutinga urqur itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuylla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qis-chakananmantaqa. ³⁰ Chaynulla allilaw makiki uchakuchishutinpis, pitir itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuylla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qis-chakananmantaqa.

Jesusmi yaĉhachikuran runa warminta dijanaqkunapaq

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ “Chaynullami Moisesqa niqpis: ‘Mayqan warmiyjun kayar, mana warminwan kanarqa karguyjunkunapi uk kartata rurar warminta qurqashi dijayta puytin’ nir. ³² Piru kananqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijarqami, uchakananta munaq yupayna dijayan. Chaynulla mayqanpis chay yanqallamanta itakukasha warmiwan kasaraqpismi kusala saqrata uchakuyan”.

Jesusmi yaĉhachikuran ama jurananllapapaq

³³ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa Moisés unay rukuykillapakunata kaynu nishanta: ‘Imata ruranaykipaq Dyusninchikpa shutinpi jurarqa kumpliyllapa’ nir. ³⁴ Piru kananqami nishaykillapa: Amami imalapaqpis jurankillapachu nir. Chaynulla amami sylupaq rimar imaqa jurayllapachu. Chaqa syluqami Dyusninchik tar mantakunan. ³⁵ Chaynulla amami pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa pachaqami Dyusninchikpa ĉhakin shanan. Amami Jerusalén pwiblupaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa Jerusalén pwibluqami mantamaqñinchik Dyuspa pwiblun-ari. ³⁶ Amami jurayllapapischu umaykillapapaq rimarpis. Chaqa manami puytinkichu uk aqchaykillapalamatapis yuraqpaq, manaqa yanapaq tikraytaqa. ³⁷ Ashwanmi juranaykillapamantaqa imapaqpis ‘Chiqap’ nitkillapaqa, chiqap kanqa. ‘Mana’ nitkillapapis, mana kanqa. Chaqa mayqanpis jurar imata arnikuqqami dyablu munashannuna rimar arnikuyan.

Mayqan imata ruramashapis amami chayllata rurashunchu
(Lc 6.29-30)

³⁸ “Qamkunaqami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Nawipaqqa kanga uk nawi. Kirupaqpis uk kiru’ nir. ³⁹ Piru nuqaqami nishaykillapa: Mayqan ima mana allinta rurashutinga, amami gampis ima mana allintaqa rurankichu. Ashwanmi mayqan allilaw qaqlaykipi takashutinga uklawtapis rikachiy nir. ⁴⁰ Chaynulla mayqan qayachishur kamsaykita kitashunatinga, dijay punchuykitapis apanqa. ⁴¹ Chaynulla mayqan ‘Apay kargayta kaymanta wakkaman’ nir, amalas apachishunatinga, ashwan chay nishushanmantaqa mas larguta apay. ⁴² Chaymi mayqanpis imalata mañashutinga, quy. Chaynullami mayqan imalata pristanaykipaq mañashutinpis amami das tikrakar rinkichu.

Ĉhiqnimaqñinchiktami llakipashunllapa
(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Chaynullami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Qamkunawan shumaq kaqkunata llakipar, ĉhiqnishuqkunata-shuypaqa ĉhiqniy’ nir. ⁴⁴ Piru nuqaqa nishaykillapa: Ĉhiqnishuqkunataqa llakipar shumaqta rikayllapa. Chaynulla Tayta Dyusman mañakuyllapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puriqkunapaq ima nir. ⁴⁵ Chaynu rurarqami qamkunaqa unaq sylumanta Taytaykillapa Dyuspa chiqap wamrankunana kankillapa. Chaqa pay nitinmi rupaymapis achkirachikamun allin kaqkunapaq, chaynulla mana allin kaqkunapaqmapis. Chaynulla pay nitinmi tamyamapis ishkimun allinta ruraqkunapaq, mana allinta ruraqkunapaqmapis. ⁴⁶ Chaqa qamkunata llakipashuqkunalata llakiparqa ĉimatani Dyusmantaqa aypankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq, Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkunapismi mayqan paykunata llakipaqtaqa llakipanllapa. ⁴⁷ Chaynulla chay mayqanpis qamwan allin kaqlata saludarpi ĉimatataq shumaqtaqa rurayankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq runapikunapismi chaynu ruranllapa. ⁴⁸ Ashwanmi qamkunaqa imapipis allinla kayllapa imanuchi unaq sylupi Taytaykillapa Dyus kusa allinla chaynu”.

6

Limusnawan yanapakurqa amami parlakunkillapachu

¹ Jesusqami niranpis:

“Tukuy ima allin kaqtaqami imuraspis rurayllapa. Amami runakuna rika-mananpaq nir paykunapa naypanlapichu rurankillapa. Chaynu runakuna alabashunanllapapaq rurayatkillapaqa imanunari unaq syilumanta Taytaykillapamaqa chay shumaq imata qushunanllapapaq karan chaytaqa qushunqallapa.

² “Chayraykumi mayqan ministiqkunata yanarparpis amami imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuqkuna kusalata alabakar parlakunllapa chaynuqa puriyllapachu. Chaqa paykunaqami chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, waqtakunapi ima parlakur purinllapa, runakuna paykuna-paq shumaqta rimananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ³ Chayraykumi qamkuna mayqanta ima ministishanpi yanaparqa amami chay kusala riqsinyakimatapis parlankichu. ⁴ Chaynu imata yanapakur mana imatapis rimatkiqami, Taytayki Dyus rikashurqa kusala shumaq imatana qur yanapashunqa.

*Jesusmi yaçhachikuran Dyusman mañakunapaq
(Lc 11.2-4)*

⁵ “Qamkuna Dyusman mañakurqa, amami Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa, paykunaqami chay tantakananllapa wasikunapi, chay may iskinakunapi ima sharla Dyusman mañakuyta kusalata munanllapa. Chaynuqami paykunaqa rurannllapa runakuna rikar alabananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ⁶ Piru qam mañakurqami wasikiman yaykur, punkuykita kirpakur Taytayki Dyus chaypi qamlawan kaqman mañakunki. Chaynu ruratki chay qamlawan kaq Dyusniki rikashurqami kusala shumaq imata qur yanapashunqa.

⁷ “Chaynulla qamkuna Dyusninchikman mañakurqa amami kutir kutir chayllata rimarqa mañakuyllapachu, imanutaq Dyusninchikta mana riqsiq runakunamaqa tukun chaynuqa. Chaqa paykunaqami yarpunllapa chaynu kusalata rimapakutinqashi Dyusqa mas uyapayanqa nir. ⁸ Chaymi qamkunaqa ama chay runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa Taytaykillapa Dyusqami ima ministiyashaykillapatapis yaçhayanllana manapis mañakuyatkillapa. ⁹ Chaymi ashwan qamkunaqa kaynu mañakunkimanllapa: Unaq syilupi Taytayllapa,
qammi kusa allinpaq riqsikanki.

¹⁰ Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.

Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa

imanuçi unaq syilupi ruranki chaynulla.

¹¹ Kananllami chay ministiyashayllapa mikuytaqa qumayllapa.

¹² Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,

imanuçi nuqakunapis mana allinta ruramatinnllapapis pirdunanillapa chaynulla.

¹³ Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa.

[Chaqa qammi tukuy imata puytinki;

kusala shumaqpaq riqsikanki;

chaynulla tukuy tyimpupaq mantakunki ima nir.

]Chaynumi kanqa!]

¹⁴ “Chaqa qamkunata ukkuna ima mana allinta rurashutinllapa pirdunatkillapaqami, unaq syilupi Taytaykillapa Dyuspis pirdunashunqallapa.

15 Piru qamkuna mana ukkunata pirdunatkillapaqa manami Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa pirdunashunqallapachu.

Jesusmi yaĉhachikuran ayunupaĉ

16 “Chaynulla qamkuna ayunarqa, amami kusa kwashalla tikrakarchu purinkillapa imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna, tukunllapa chaynuqa. Chaqa paykunami chaynu kwashalla tukunllapa runakuna rikar, ayunayan ninanllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. 17 Chaymi ashwan ayunarqa, alli qaĉllitaykillapata paqakur, shumaq ñaqsakur kamakayllapa. 18 Chaynu ruratkilapagaami mana mayqanpis kwintata gukanqallapachu ayunayankillapa nirqa. Nataq Taytaykillapa Dyus qamkunlawan chaypi kaqmi, yaĉhayanqa chay ayunayashaykillapapaqqa. Chaynami ashwan kusala shumaq imata qur yanapashunqallapa.

Syilumanta imançhikkunapaq yarpushunllapa

(Lc 12.32-34; 11.34-36; 16.13)

19 “Amami kay pachapi kaq imaykillapataqa tantakunkillapachu. Chaqa kay pachapi kaq imaykillapagaami pumpir, muqusyar ima, limpu tukukan. Chaynulla suwakuqkunamapis wasikunaman yaykur suwakunllapa ima.

20 Ashwanmi kay pachapi kaq imaykillapapaq yarpunaykillapamantaqa unaq syilumanta kaq imaykillapapaq yarpur Dyus munashanlatana rurar kawsayllapa. Chaqa syilumanta kaq imaykillapaga manami pumpir, muqusyar ima tukukanlamapischu. Chaynulla manami chaymanqa suwakuqkunalamapis yaykunchu. 21 Chaymi nishaykillapa: Qamkuna kay pachamanta kaq imaykikunalata chapar yarpuyatkillapaga kay pachamanta kaq imakunalapi kanga yarpuynikillapaga. Nataq unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapashuypaqa syilumanta kaq imaykillapalapi kanga yarpuynikillapaga.

22 “Allita yarpuyllapa: Nawikillapa imanutaq bilamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinga, tukuyla kwirpuykillapaga kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanga.

23 Piru nawikillapa kusala mana allin kashanrayku kay pachamanta kaq imakunalapaq yarpuchishutin-shuypagaami kwirpuykillapapis tutaparaq intirupina kayanqa. Chaynuqami achkirachikunaykillapamantaqa ashwan tutaparachikuyankillapana kanga. Chaymi ashwan chaynu karqa mana imalatapis Dyusninçhikpaqmaqa intrakayankillapachu kanga.

24 “Nishaykillapapis: Manami mayqan sirbikuqppis ishikay runata chay kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuypaqa çhiqniyanqa. Manaqa uknintaqa allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuypaqa musuyanqa. Chaynulla manami allinchu Dyusninçhikta sirbiyar chay kutilla qillayninçhiklapaq chaynulla wakin imançhikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan

(Lc 12.22-31)

25 “Chayraykumi nishunillapa: Amami qamkunaqa yarpupakunkillapachu, imataraq mikur, upyar kawsashaq nirqa. Chaynulla amami yarpupakunkillapapischu imataraq mudakushaq nirmapis. ¿Chaqa manachu yaĉhankillapa chay kawsanaykillapa, chaynulla kwirpuykillapaga masta sirbin mikuyanta, raĉpamantaqa nir? 26 Rikayllapa pariĉ kuritukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqkunllapalamapischu. Chaynulla manami mikunanllapata çhurakunllapalamapischu. Piru, imanutaq ashwan unaq

syilupi Taytaykillapa Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunamanta ashwan kusa masta sirbinkillapa! ²⁷ Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! *

²⁸ “Chaynu katinga, ¿imapaqtaq qamkunaqa kusalata yarpupakunkillapa mudanaykillapapaq imaqa? Allita kwintata qukayllapa, imanutaq liryukunamaqa muntipi winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakunlamapischu.

²⁹ “Piru paykunaqami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Mantakuq Salomonmapis kusala çhanyijun raçhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusirancho. ³⁰ Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishuyanqallapa. Piru chaynu yaçharqa, ¿imapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa? ³¹ Chayrayku ama llakiyllapachu ‘¿Imatana mikushun? ¿Imatana upyashun? ¿Imanuna mudakushun?’ nir imaqa. ³² Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami unaq syilupi Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis. ³³ Chayraykumi, tukuy imakunapaq yarpur llakinaykillapamantaqa, ashwan Taytanchikllapa Dyus tukuyta mantakushanrayku, paylata maskar munashannula allinta rurar kawsayllapa. Chaynu kawsatkillapaqami Taytaykillapa Dyusqa tukuy ministishaykillapapi yanapashunqallapa. ³⁴ Nishaykillapapis: Amami allaqmantaqa imaraq pasamanqa nirqa yarpupakunkillapachu. Chaqa chay allaqmanta diyapismi çhamunqana chay diyallapi ima kaqpaq yarpunaykillapapaqqa. Allita yaçhashanchikllapanu, diyakunami shamun imanaraq kashaq nir chay diyallapi yarpunapaq.

7

Amami uknikita jwis yupay rikar yaçhankichu (Lc 6.37-38, 41-42)

¹ “Amami uknikikunata rikar yaçhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaçhashunanllapapaq. ² Chaqa ukkunata rikar yaçhatkillapaqa, chaynullami qamkunatapis Dyusqa rikar yaçhashunqallapa. Chaynulla imanu ukkunata rikatkipis, chay rikashaykinullami Dyusqa qamkunatapis rikar yaçhashunqallapa. ³ ¿Chaqa imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq çhurakanki, qampa nawikiipi atun qiru tayan chayta naypaqta mana lluqshichirqa? ⁴ Chaymi qampa nawikiipi uk atun qiru tayatinqa, ¿imanutaq uknikita ninkiman: ‘Nawikiipi usulsitu tayan chayta lluqshichishaq’ nirqa? ⁵ ¡Kusa allin tukuq runa! Puntataqa chay nawikiipi atun qiru tayan chaytaraq lluqshichiy. Chaymantaraqmi chay uknikipa nawinpi tayan chay usulsitutaqa allita rikar lluqshichimuyla puytinki.

⁶ “Chaynulla nishunillapapis: Amami Dyusninchikpa shumaq rimayninta willankillapachu chay kusala marraju allqu yupay runakunataqa. Chaqa imanupigakish piñakurmana llakiypaqta qisçhashunmanllapa. Chaynulla chay kuchi yupay runakunataqa amami willankillapapischu. Chaqa paykunaqami mana kwintachar limpu saruçharmana dijanman.

* **6:27** Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura çhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

*Mañakushun maskakushun punkuta takashun ima
(Lc 11.9-13; 6.31)*

⁷ “Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa. Chaymi payqa punkuta kiçhar yanapashunqallapa. ⁸ Chaqa mayqan mañakuqpismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqpismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan kusalata shachinakur qayakutinpismi, punkuta kiçhar yanapanllapa ima.

⁹ “¡Ma nimayllapa! ¿Wamrayki tantata mañashutinllapaqachu rumita qunki-manllapa? ¹⁰ ¿Manaqa wamrayki piskaduta mañashutinllapaqa, largu kurutachu qunkimanllapa? ¡Manami! ¹¹ Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan junaq syilupi Taytaykillapamaqa kusala shumaq imakunata qushunqallapa payman mañakutkillapaqa!

¹² “Chaynullami nishaykillapapis: Wakinkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis shumaqta rurayllapa paykunawanqa. Chaynu rurarqami kusala allintana rurayanki, Moisés mantakushannulla, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla ima.

*Kiçhkila punkitutami yaykushunllapa
(Lc 13.24)*

¹³ “Allita yarpurmi, chay kiçhkila kaq punkituta pasar rinkillapa Dyusninchikman rinarqa. Chaqa chay tukuy tyimpupaqna rir qisçhakana-paq kaq punkuqami kusala atun chaynulla chay nanpismi, kusala anchu ima. Chaynu katinmi kusala achka ringallapa chaylawtaqa. ¹⁴ Piru Dyusninchikwana rir tukuy tyimpupaq kawsanapaqgami kusa kiçhkila punkitu, chaynulla kiçhkila nansitu ima. Chaynu katinmi aykala chaylawtaqa yaykur rinllapa.

*Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Lc 6.43-44)*

¹⁵ “Allitami kuytakankillapa chay llullakur Dyusninchikpaq parlakuq tukuy runakunamantaqa. Chaqa paykunagami qamkunamanqa shamunqa imanutaq uyshitakunamaqa kusala mansitu chaynu. Piru alli yaçhaymantaqami kusala manchaypaq atun surrukuna kanqallapa. ¹⁶ Chaymi qamkunaqa tukuy imata rurayashanlamanta das riqsiyta puytinkillapa imanun nirmapis. Chaqa ubapa puquynintaqa manami kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla Iquspa puquynintapis manami shankakunamantachu pallanchik. ¹⁷ Piru tukuy allin qirukunagami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qirukuna-shuypaqami mana allintachu puqun. ¹⁸ Chaqa allin qiruqami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami shumaqtaqa puquyta puytinchu. ¹⁹ Chaymi, tukuy qirukuna mana allinta puquqtaqa kuchur ninaman itar rupachinchik. ²⁰ Chayraykumi qashan nishaykillapa: Tukuytami ima rurashankunalamanta allita rikar riqsinkillapa nir.

*Dyus mantakuyashanmankish mana yaykutkillapachu
(Lc 13.25-27)*

²¹ “Manami tukuyla ‘Amituy, Amituy’ nimaqkunaqa, Dyus unaq syilupi mantakuyashanmanqa yaykunqachu. Ashwanmi, unaq syilupi Taytay munashanlata ruraqkuna yaykunqallapa. ²² Chaqa chay diyapiqami nimayunqallapa: ‘Amituy, Amituy, nuqakunami qamlapaq kusata parlakurayllapa. Chaynulla qampa shutikiwanmi runakunamanta dyablupa yarpuyinta itakurayllapa. Shutikiwanmi achka milagrukunata rurarayllapa’ nir ima. ²³ Piru nuqaqami paykunataqa nishaq: ‘Manami maydiyapis riqsishushachu kani. ¡Ashuyllapa nuqamanta, mana allinta ruraqkuna!’ nir.

Ishkay wasipa simintun

(Lc 6.46-49; Mr 1.22)

²⁴ “Chayraykumi, chay mayqanpis nuqa nishayta uyakur kasuqtaqa kumparashaq uk runa kusa allinlata yarpuqmaqa wasinta shachinanpaqqa allita yarpur, rumipa ananmanta shachiran chaywan. ²⁵ Chaymi tamiya shamutin, riyukuna achkayar, wayramapis wakmanta, kaymanta wasilaman pukakamurmapis mana ratachiranachu. Chaqa alliri shachisha karan rumipa ananmanta. ²⁶ Piru nuqa nishayta uyakur mana kasuqta-shuypaqami kumparashaq imanutaq uk yaru runamaqa mana allita yarpur wasinta shachiran ushya aqupa ananlamanta chaywan. ²⁷ Chaymi tamiya shamutin, riyukuna achkayamuran. Chaynulla wayra wakmanta kaymanta chay wasiman pukakamutinmi chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran”.

²⁸ Chaymi chaynu Jesús rimar tukchitinnaga, tukuyla chaypi kaqkunaqa dispantakaranllapa chay imanuyachachikushanrayku. ²⁹ Chaqa Jesusqami paylla kusata mantakur ima yachachikuran, manami Moisés mantakushanta yachar yachachikuqkuna yupaychu.

8

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesús chay sirkamanta ishkimutinqami, kusala achka runakuna ikinta riranllapa. ² Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun payman qimikar naypanpi qunqurikur niran:

—Taytituy, llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

³ Chaynu nitinga, Jesusqa makinwan kamar niran:

—Munanimi alliyankita. Kananlla alliyay nir.

Chaymi chay kutilla chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaran qishayninmantaqa. ⁴ Jesusqami niranpis:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman.

Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yachananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqinpa sirbikuqinta

(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ Chaymanta Capernaúm pwibluman Jesús yaykutin, Romamanta suldadukunapa uk mantaqin, qimikaran payta rugaq. ⁶ Chaymi niran:

—Taytituy, sirbikuqniymi wasiypi qishaq. Manami kwirpunqa kuyuylatapis puytiyanachu. Ashwanmi kusala saqra nanaywan qischakayan nir.

⁷ Jesusqa niran:

—Rishaqmi allichaq nir.

⁸ Chaynu nitin, chay suldadukunapa mantaqinpa niran:

—Taytituy, nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi mana allinchu wasiyanraq rir yaykunaykipaqqa. Ashwanmi kayllamanta ‘Alliyanka’

niy, chay sirbikuqniyqa alliyananpaq. ⁹ Chaqa nuqallatami manta-maḡniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakın suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiqniytapis imata rurananpaq kaçhatiyipis ruran.

¹⁰ Chaynu nitin uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla aligriyaran. Chaymi chay wakın ikinta riqkunataqa niran:

–Chiqaptami nishaykillapa: Tukuyla Israel pwibluپیقا manami mayqan-tapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani. ¹¹ Chaymi nishaykillapapis: Achka jwira runakunami shamunqallapa rupay iqamun-anlawmanta, rupay iqananlawmanta ima. Chaymi paykunana tayanqa pulla mikuq Abrahamwan, Isaacwan, Jacobuwan sylumanta kaq mañ-takuyashanپیقا. ¹² Piru Dyus mantakuyashan luryanpi kananpaq karan chaykunaqami, itakukayanqa waqta tutaparaqlla infyirnumanna. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qisçhakar qayçhakushanrayku kirun-tapapis richyachinqallapa.

¹³ Chaymantami Jesusqa chay suldadukunapa mantaqnintaqa niran:

–Riyna wasikiman. Qam kriyishaykinullami wasikiپیقا rurakanqa nir. Chaynu Jesús nitinlami, chay kutilla sirbikuqniyqa alliyaranna.

Jesusmi allicharan Pedrupa swigranta
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Jesusqami niran Pedrupa wasinman. Chaypimi Pedrupa swigranta tariran, mantanpi qishaq usuraqta. Kusala rupawanmi karan. ¹⁵ Chaymi Jesusqa, chay warmisitataqa makinmanta kamaran. Chayna chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitataqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Tutapatinnaqa Jesusman achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkunata apamuranllapa. Piru Jesusqami rimarla chay dyablupa yarpuyin runakunapi kaqtaqa itakuran. Chaynullami allicharanpis tukuyla qishaq kaqkunataqa. ¹⁷ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaias kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Paylla nanayninçhikkunata urquran.

Chaynulla paymi qishayninçhikkunatapis aparan” nir.

Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Uk diyapimi Jesusqa achka runakunapa rurinpi rikariran. Chaymi yaçhakuqninkunataqa kaynu niran: Pasashunllapa chay quçhapa chimpan-man nir. ¹⁹ Chaymantaga Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq runami Jesusman qimikar niran:

–Yaçhachikuq Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir.

²⁰ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

–Surrukunami maçhayniyjun pununanpaqqa. Chaynulla pariç kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuy Runapaq-shuyapaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanlapaqmapis nir.

²¹ Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunamanta ukqa kaynu niran:

–Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

²² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Kusa allinmi kananlla nuqawan rinaykipaq. Chaqa nuqapi mana kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapana. ²⁴ Chaynu riyatinllapami chay qucha yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. Piru chaykamanqami Jesusqa punuyaran. ²⁵ Chaymi yaçhakuqninkunaqa rikçhachiq rir niranllapa:

—¡Taytituy, washamayllapari! ¡Yaku rurimanmi chinqayanchikllapana! nir.

²⁶ Chaynu rikçhachitinllapami Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¡Qamkunaqami manaraq allitaqa kriyimankillaparaqchu! nir.

Chaynu nirnaqami, sharir wayrawan yakutaqa willatinla limpu limpu qasillaran. ²⁷ Chaynu rurashanraykumi kusa dispantakashalla paykuna-pura tapunakuyaqllapa:

—¿Kayqa, imanu runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa? nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan ish kay runakuna

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Chaymanta Jesusqa chay quçhapa uklaw manyan Gadara shutiq lugarmant çharan. Chaymi chay lugarmantaqa dyablupa yarpuyinwan kaq ish kay runakuna, pantyunmanta lluqshir, payman qimikaran. Chay runakunaqami kusala saqra manchaypaqta tukuqllapa. Chaymi chay lugartaqa mana mayqanpis pasayta puytiqllapachu. ²⁹ Piru Jesusta rikarqami, kaynu nir qayçhakuq çhurakaranllapa:

—¡Dyuspa Wamran Jesús, amami nuqakunamanga yakapakamuychu! ¿Chaqa qamqachu manapis jwisyu diya çhamuyatinraq kananlla shamushayki qischamaqllapa? nir.

³⁰ Piru chay kayashanllapamanta largukaqpimi achka kuchikuna shitqakuyaranllapa. ³¹ Chaymi chay dyablupa yarpuyinwa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:

—Kay runakunamanta lluqshichir itakumarllapaqa, dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.

³² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinwa runakunamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuran. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quçhaman ratar çhuqar wanuranllapa. ³³ Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaymi pwiblumant çharqa imanu chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakuna pasashantaqa tukuyta parlaranllapa. ³⁴ Chaymi chay kutilla pwiblumanta kaq runakunaqa lluqshir riranllapa Jesús kayashanmanqa. Chaynu Jesusta chaypi rikarllapami kusalata rugaranllapa kay lugarniyllapamantaqa wakaq tukuy nir.

9

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Chaymantaqami Jesusqa uk yaku karruman iqar, quçhapa uklaw chimpanman pasar pwiblunllaman çharan. ² Chaypina katingami uk mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runata, uk parapi usurachir wintusha payman çhachiranllapa. Chaymi Jesusqa paypi kusalata kriyiqllapata rikar, chay qishaqtaqa niran:

—Shachinakuy wamrituy. Chaqa tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

³ Chaymi Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq runakunaqa kaynu nir yarpuranllapa: ¿Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan? Mañami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslami uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir. ⁴ Piru Jesusqami kwintata qukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa kusala mana allin yarpuyniyjunqa kankillapa?

⁵ ¿Imataq mas trabajusu ninaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’ ninaypaq? * ‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa qamkunaqa mana kriyinkillapachu. ⁶ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

⁷ Chaymi chaynu nitinga, chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kayaq runaqa sharir, riranna wasinman. ⁸ Tukuy chaykunata rikarmi chaypi kaq runakunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq çhurakaranllapa imanumi payqa uk runata pudirninta qusha nir.

Jesusmi Mateuta qayaran (Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Chaymantami Jesusqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu riyarmi rikaran uk runa Mateo shutiqta. Payqami chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinga Mateuqa sharir paywanna riran.

¹⁰ Chaymantami Jesusqa Mateupa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubraquqkuna, kusa uchayjun runakuna ima çharanllapa. Chaynami ashwan paykunapis Jesuswan, yaçhakuqninkunawan ima pulla mikuq çhurakaranllapa. ¹¹ Chayta rikarmi chay fariseo runakunaqa Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq yaçhachikuqnkillapaqa chay impwistuta kubraquqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹² Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa.

¹³ Rir allita intrakayllapa Dyus nitin unaylla iskribishanllapata. Chaqa ninmi:

‘Nuqaga manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir nuqaman apamunanllapataqa.

Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima ministishanpapis yanapananllapapaq’ nir.

* 9:5 Chaqa mayqanpismi “Uchaykimanta pirdunashuni” niyta puytinman yanqallamapis.

Chaynulla nuqaqa manami chay kusa allinla kani niqkunata willaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Chaymantaqami Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, Jesusman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Nuqakuna, chaynulla chay fariseo runakunapismi kusalata ayunanillapa. Piru qampa yaçhakuqnirikunaqa çimapaqtaq mana ayunanllapa? nir.

¹⁵ Jesusqa niran:

—çUk runa kasaraq, chayllapiraq katingachu, wakinkunaqa llakishala kanmanllapa? çManami! Chaymi chay kasarasha chaykuna rinanpaq ura çhamutin, ritinllapanami ayunanqallapa.

¹⁶ “Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raçhpataqa mushuq raçhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raçhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raçhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa. ¹⁷ Chaynulla, chay ubapa yakun binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binumi byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaymi ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachuman itaypaq amana mayqanninpis imananapaqqa”. †

Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Chaynu Jesús rimayatinllami, Israel runakunapa uk mantaqnin çhamur Jesupa naypanlapi qunqurikur kaynu niran:

—Chayraqmi warmi wamray wanusha. Piru qam rir makisituykita ananpi çhuratkiqa, payqa qashan kawsamuyanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa sharir, yaçhakuqninkunawan ima riranllapa.

²⁰ Piru chaynu riyatinmi chay lugarlawpi karan uk qishaq warmi. Chay warmipa yawarninmi dusi añupaqna kusalata shamüq. Chaymi Jesupa ikinlawta qimikar raçhpanpa manyanta kamaran. ²¹ Chaqa chay warmiqami yarpuq, raçhpanta kamarlami alliyashaq nir. ²² Piru chaynu ruratin Jesusqa ikiman chapakur warmita rikarqa niran:

—Shachinakunkimi mamitay. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaymi ashwan chaymanta-pacha allinna kidaran chay warmisitaqa.

²³ Chaymanta Jesusqa chay Israel runakunapa mantaqninpa wasinman çharqa, rikaran dulsaynata waqachiq runakunata. Chaynullami rikaranpis chaypi kaqkuna kusalata waqar laqyaqllapata ima. ²⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Lluqshiyllapa kaymanta. Chay warmi wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

Chaynu nitin, chaypi kaqkunaqa kusalata asiparanllapa Jestustaqa. ²⁵ Piru payqami ruripi kaqkunafa limpu lluqshichimuran. Chaymantami chay wasiman yaykur, chay warmi wamrataqa makinmanta aypatin, sharimuran. ²⁶ Chaymi tukuy chay lugarkunapiqa yaçharanllapana iman warmi wamraqa kawsamusha nirmapis.

† 9:17 Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay runakunapa yaçhachikushanqa, paypa mushuq yaçhachikushanwanqa mana chayllachu nir. Chaynuqami intrachimançhik piçhunachinapaqqa mana allinchi nir.

Jesusmi allicharan ishkay syigukunata

²⁷ Chaymanta lluqshir ritinnaqami Jesuspa ikintaqa ishkay syigu runakuna riran kaynu nir qayakur:

—Davidpa ayllun ‡ llakipamastuyllapari! nir.

²⁸ Chaymanta Jesús wasi ruriman yaukutinga, chay syigu runakunaqa qimikatin, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamkunaqachu kriyinkillapa alliyachishuyashaqllapa nirqa?

Chaynu nitin, paykunaqa niranllapa:

—Ari taytituy nir.

²⁹ Chaymantami Jesusqa, nawinkunata kamar niran:

—Qamkuna imanutaq kriyishaykillapanullami rurakanqa nir.

³⁰ Chaymi chay kutilla rikakuranllapana. Piru Jesusqami kaynu nir kusalata willaran:

—Amami mayqanpis yaçhanqachu kaytaqa nir.

³¹ Piru ashwan chay runakunaqa wasimanta lluqshishanmanta-pacha imanu Jesús paykunata alliyachishanpaq ima tukuyлата parlaranllapa.

Jesusmi allicharan uk muduta

³² Chaymanta chay syigukuna alliyashana lluqshimuyatinga, wakin runakunapis Jesusman aparanllapa uk mudu dyablupa yarpuyinwan qishaq runata. ³³ Chaymi Jesús chay dyablupa yarpuyinanta chay mudu runamanta itakutinga, rimaqna qallariran chay runaqa. Chaymi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: “¡Kay Israel pwiblupiqami maydiyapis mana rikashanchikchu waknu mayqanpis allichakuqtaqa!” nir.

³⁴ Piru chaypi kaq chay fariseo runakuna-shuyapaqami niyaranllapa: “Waktaqami dyablukunapa mantaqnin pudirninta qusha, chaynu dyablupa yarpuyinanta itakunanpaqqa” nir.

Kusichakunapaq kaqqami kusala achka

³⁵ Piru Jesusqami tukuy pwiblukunapi, taksha pwiblitukunapi ima yaçhachikur puriyan. Tukuy tantakananllapa wasikunapimi Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Chaynullami allichakuqpis tukuy qishaykunamanta, nanaykunamanta ima. ³⁶ Chaymi runakunata rikar, kusalata llakiran paykunapaq. Chaqa chay runakunaqami kusata shaykur kwashayasha, chinqasha mana washakananpaq yupayna karanllapa, imanutaq uyshakuna mana michikuqniyunmaqa chaynu.

³⁷ Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran: “Chiqaptami kusichaqa kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa. ³⁸ Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kaçhananpaq trabajaqkunata, paykunana tantananllapapaq” nir. §

10

Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata akraran

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesusqami chay dusi yaçhakuqninkunata qayamur, pudirninta quran, dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakunanllapapaq. Chaynulla

‡ 9:27 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik. § 9:38 Kusichananpaq chaykunaqami, tukuy manaraq Dyuspi kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaçhachikuqkuna.

tukuy qishaykunamanta, nanayninllapakunamanta imamapis allichakunallapapaq ima. ² Kaykunami chay dusi yaĉhakuqninkunaqa karan:

Puntataqa, Simón (kay Simonmi shutiqpis Pedro),
Simonpa uknin Andrés;
Zebedeupa ishkay wamrankuna, Santiago,
Juan ima.

³ Chaynulla Felipe,

Bartolomé,

Tomás,

Mateo. Kay Mateumi Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan.

Chaynullami karanpis Alfeupa wamran Santiago,

Tadeo ima.

⁴ Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.

Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesumi dusi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jesusqami chay dusi yaĉhakuqninkunataqa kaynu nir kaĉharan:

“Amami rinkillapachu chay mana Israel runakunamanqa. Chaynulla amami yaykunkillapapishu chay Samaria pwiblumanqa nir. ⁶ Ashwanmi chay Israel pwiblumananta kaq runakuna imanutaq uysha chingasha purin chaynu puriqkunaman riyllapa. ⁷ Chaynami paykunata willayllapa, sylulumanta kaq mantakuq shamunanpaqqami shipchana nir. ⁸ Chaynullami tukuy qishaqkunata allichankillapa, wanushakunata kawshachimunkillapa, ismuyaqa kwirpuyjun kaqkunata allichankillapa, itakunkillapapismi dyablupa yarpuyinta runakunamanta ima. Chaqa tukuy chaykunata ruranyakillapapaqqami mana imawan pagrakur imachu dibaldila chay pudirtaqa ayparaykillapa. Chaymi imata rurur yanapakurpis ama kubrakunkillapachu.

⁹ “Piru amami apankillapachu urumanta, platamanta, kubrimanta kaq qillay imamatapis. ¹⁰ Chaynulla amami apankillapachu alburjata, mudakunaykipaq raĉhpaykillapata, llanqita, bastunta imamapis. Chaqa uk trabajaqtaqami trabajashanrayku qarayta puytinllapa.

¹¹ “Chaymi qamkuna uk pwibluman manaqa uk taksha pwiblituman ĉharqa, uk kusa allin runata maskar, chaypa wasinpi kidankillapa chay ima diyachi rinaykillapakaman. ¹² Piru chay wasiman yaykurqa chaypi kaqkunata kusa shumaqta saludankillapa. ¹³ Chaymi chay wasipi kaqkuna shumaqta samachishutinllapaqa Dyusmi shumaqta yanapanqa paykunataqa. Piru mana chaynu samachishutinllapa-shuypaqa manami imapis kanqachu. ¹⁴ Chaymi uk wasipi manaqa uk pwiblupi yaĉhachikutkillapa mana uyakunar mana munashutinllapaqa, chaymantaqa ĉhakikillapapi kaq pulbumatapis ĉhaspir rinkillapa. ¹⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Chaynami maydiya jwisyu diya ĉamutinqa, chay pwibluqa kusala mas manchaypaqta kastigakasha kanqa chay pwiblu Sodomawan Gomorra kastigakashanmanatapis nir”.

Jesumi yaĉhakuqninkunata qischakankillapa niran

¹⁶ Jesusqami yaĉhakuqninkunataqa niranpis:

“¡Kwintata qukayllapa! Nuqami qamkunata kaĉhashurllapaqa uyshakunata surrukunapa rurinta kaĉhaq yupay kaĉhashuyanillapa. Chaymi qamkunaqa ima katinpis imanutaq largu kurumaqa dasla tantyan chaynu

kankillapa. Piru chaynu tanyarmapismi imanutaq uk palumitamaqa mana ima mana allintapis ruranchu chaynu kankillapa. ¹⁷ Allita kuytakankillapa. Chaqa qamkunataqami karguyjunkunaman qukushunqallapa. Chaynulla chay tantakananllapa wasikunapimi wipiyashunqallapa ima. ¹⁸ Chaynulla nuqaraykuqami chay karguyjunkunaman, gubyir-nukunaman ima apashunqallapa. Piru qamkunaqa paykunapa naypanpi chaynulla chay mana Israel runakunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa. ¹⁹ Chaynu paykunapa naypanpi karnaqa, amami yarpupakunkillapachu, imatami rimashaq, manaqa imanumi rimashaq nirmapis. Chaqa rimanaykillapapaqna katkillapaqami Dyus yanapashunqallapa imata ninaykillapapaqmapis. ²⁰ Chaynuqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Taytaykillapa Dyuspa Ispiritunmi rimachishunqallapa.

²¹ “Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa. ²² Chaymi tukuyta kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku chiqnishunqallapa. Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuq kaqkunalami washakanqallapa. ²³ Chayraykumi uk pwiblupi katkillapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinga, uklaw pwiblukunaman alsakayllapa. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Manaraq chay Israel pwiblukunapi yaçhachikur tukchiyatkillapami Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqana nir.

²⁴ “Manami mayqan yaçhakuqpis maschu chay yaçhachiqninmantaqa. Chaynulla mayqan sirbikuqpis manami maschu patrunninmantaqa. ²⁵ Chaymi chay mayqan yaçhakuqpis chay yaçhachiqninulla kayta puytin mana maschu. Chaynulla chay sirbikuqpis imanutaq patrunninmantaqa chaynula kayta puytin. Chaqa nuqatami nimanllapa dyablupa mantagnin Beelzebú nir. Chaymi qamkuna nuqapa yaçhakuqniy kashaykillaparaykumaqa ashwan ima nishuyanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu (Lc 12.2-7)

²⁶ “Piru chaynu katinmapis amami chay runakunataqa manchankillapachu. Chaqa tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami pakapllaq kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yaçhakanqa. ²⁷ Chayraykumi nuqa qamkunata uyarala willashushayllapataqa, tukuy-lata parlayllapa. Chaynulla chay pakaqnula willashushayllapatapis intrachikunkillapa, tukuyta naypanpi. ²⁸ Chaymi chay mayqan wanuchishunatinllapapis ama manchankillapachu. Chaqa wanuchishurllapamapismi kwirpuykillapalata wanuchinqallapa. Ashwanmi manchankillapa chay kwirpuykillapawan almaykillapata tukuy tyimpupaq ninapi qischakanapaq kaçhaq chayta.

²⁹ “Piru qamkunataqami Taytanchik Dyusqa kusalata munar kuytashunllapa. Ma willamayllapa: ¿Manchu ishkaq pariç kuritukunata uk qillaysitulapapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiç katinmapismi, Taytaykillapa Dyus pachaman ratar wanunqa nitin, ratar wanuy-mapapis puytin, manaqa mana. ³⁰⁻³¹ Chaynu kuritukuna yanqa mana sirbiç katinmapis kusa allita kuytarqa, qamkuna chay kuritukunamanta mas sirbiç kashaykillaparaykuqa ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyen. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchakunkillapachu.

*Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa
(Lc 12.8-9)*

³² “Chayraykumi mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinga, nuqapis paykunapaqqa allinta rimashaq, unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa. ³³ Piru mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqata mana kwintachamatín-shuypaqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa.

*Jesusmi yaçhakuqninkunata kuytakananpaq willaran
(Lc 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ “Amami yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi mana qis-chakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi mana shumaqnachu kawsankillapa. Ashwanmi nuqarayku kusala çhiqninakuy, maqanakuy imana kanga. ³⁵ Chaymi uk ullqu wamramaqa taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmi wamrapis mamanpa kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa. ³⁶ Chaynumi nuqaraykuqa mayqanpapis ayllunkunalla kuntranqa tikrakanqa. ³⁷ Piru mayqanpis nuqamanta masta taytanta, manaqa mamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchu. Chaynulla mayqanpis uk ullqu wamranta, manaqa uk warmi wamranta masta nuqamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchu. ³⁸ Chayraykumi mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami manana nuqapa kananpaqqa allinchu. ³⁹ Chaymi mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chingangallapa. Piru chay mayqanpis nuqapi kriyishanrayku wanuq chayqami washakashana rikaringa.

*Dyusmanta kaq imançhikkuna
(Mr 9.41)*

⁴⁰ “Chayraykumi mayqanpis qamkunata shumaqta samachishurllapaqa, nuqata samachimayan. Nataq mayqanpis nuqata samachimaq-shuypaqa, chay mayqançi kaçhamasha chayta samachiyán. ⁴¹ Chaymi mayqanpis ukta Dyuspa rimaqnin kashanrayku samachiqqa, Dyus paypa rimaqninta imataçi quyanqa chayllatami aypanqa. Chaynulla uk allin runata allin kashanrayku samachiq-shuypaqa, chay allin runata imakunata Tayta Dyus quyan allin kashanrayku, chayllatami aypanqa paypis. ⁴² Chaymi mayqanpis chay sirbimaqniny kashanrayku mana kwintachaypaqla kaqkunata uk jarru qasaq yakifuta upyachiq chayqami, kusa shumaq allin imakunata aypanqa Dyusmantaqa”.

11

*Shutichikuq Juanmi yaçhakuqninkunata kaçharan Jesusman
(Lc 7.18-35)*

¹ Jesús chaynu dusi yaçhakuqninkunata yaçhachir tukchirnaqa, chay kayashanmanta llugshir riran, chay pwiblupa uklaw lugarninkunaman Dyus nishankunata parlakur yaçhachikuq.

² Piru Shutichikuq Juan, karsilpi karqami, yaçharan imatami Cristo rurur puriyan nir. Chaymi chaynu yaçharqa, wakín yaçhakuqninkunata kaçharan ³ Jesusta tapunanpaq:

—¿Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu uk-taraq yarayashaqllapa? nir.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

–Rir Juantaqa willayllapa, kay rikayashaykillapata, uyapayashaykillapata ima. ⁵ Willankillapapismi: ‘Syigukunatapis rikakuchin, kujukunatapis alliyachitin purinllapa, ismuyaq aychayjunktatapis alliyachin nir. Chaynulla upakunatapis uyakuchin, wanushakunatapis kawsachimun, chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanu washakananllapapaq’ nir ima. ⁶ Chaynulla willankillapapis: ‘¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatin mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin!’ nir.

⁷ Chaymanta Juanpa yaçhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanta? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchi q yupay ¿chayta rikakuqchu riraykillapa? ⁸ ¿Mana qachu, uk runa kusala çhanyjun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaçhankillapa chaynu mudakuqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunlapa tanllapa nir. ⁹ Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspa rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa. ¹⁰ Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaçhashaq,
 imanutaq nanta kiçhar kamkachinllapa chaynu qampaq
 yaçhachikunanpaq’ nir.

¹¹ Chiqaptami nishaykillapapis: Kay pachapi runakunaqami Shutichikuq Juanmanta masqa mana kashachu uklapapis. Piru chaynu katinmapis syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunaqa mana kwintachaypaqla karmapis Juanmantaqa kusala masna kanqallapa. *

¹² “Chaynumi Shutichikuq Juan yaçhachikuq qallarishanmanta kanankamanmi syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunaqa ikinpi kusala achka marraju runakuna purinllapa limpu imanachiyta yarpur. ¹³ Chaynullami nishaykillapapis: Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna ima qami syilumanta kaq shamur mantakunanpaqqa Shutichikuq Juan shamunankalaman intrachimaranchikllapa. ¹⁴ Chaymi qamkuna Shutichikuq Juanpaq, Dyuspa rimaqnin Elías † shamunanpaq karan nir kriyinarqa kriyiyllapari. ¹⁵ Chayraykumi tukuy rinriyjun kaqkuna, allita intrakanarqa uyakur intrakayllapa.

¹⁶ “¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi kaq runakunataqa? Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay: ¹⁷ ‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiy llapapis, mana waqaraykillapachu’ ninakun chaykuna yupay. ¹⁸ Chaymi qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinqa niraykillapa: ‘Juanqami dyablupa yarpuyinwan’ nir. ¹⁹ Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuy Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun’ ima nir.

* **11:11** Dyuspa tukuy rimaqninkunamantaqa Shutichikuq Juanqa, Amitunchik Jesucristupaqqa masta intrakaran nirqami intrachimanchik Juanqa Amitunchikta rikar paypaq parlakushanrayku nir. Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkuna-shuypaqa Juanmantaqa masta Jesucristupaq intrakan nir-shuypaqa intrachimanchik paykunaqami imanu milagrukunata rurashanta, wanur kawsamushanta ima rikashanllapayku nir. † **11:14** Syilumanta mantakuqpa naypanta shamuyan Elías nir mas intrakanarqa rikashun Malaquías 4.5-6.

Chaynulla ninkillapapis: ‘Payqa chay Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa amigun chaynulla uchasapa runakunapa amigun’ nir ima. Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu
(Lc 10.13-15)

²⁰ Jesús chay pwiblukunapi achka milagruta rurasha katinmapis manami kriyinaranllapachu. Chaymi chay runakunataqa anyaqnulla kaynu nir willayaq:

²¹ “¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi rurasha katiyumaqa, paykunaqa aykapina uchankunata dijar, saqalla raçhpanllapata yakakur, uçhpatata umanllapaman itar ima kriyishana kanmanllapa Dyuspiqa.

²² “Piru chay jwisyu diya çhamutinga, chay Tiro pwiblumanta, chaynulla chay Sidón pwiblumantaqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa qamkunapaqqa nir. ²³ Qamkuna Capernaúm pwiblupi taqkuna, çyarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa kanqa nir? Ashwanmi qamkunaqa chay tukuy tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa. Chaqa chay Sodoma pwiblupi imanutaq kay Capernaúm pwiblupi yupay rurar rikachisha katiyqami, chay pwibluqa kanankaman kayanmanraq. ²⁴ Piru nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutinga, qamkunapaqqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa chay Sodoma pwiblupi kayaq chaymantaqa nir”.

Jesulami qayamanchik samachimanapaq
(Lc 10.21-22)

²⁵ Chaymanta Jesusqa niran:

“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaga. ²⁶ Chaynumiri Taytituy. Chaqa qam munashaykinumi kananpaq kasha”.

²⁷ Chaynullami wakinninkunatapisi niran:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Chaqa manami mayqanpis allita nuqataqa riqsimanachu. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla, manami mayqanpis allitaga Taytaytapis riqsinllapachu. Nataq nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiyta puytini. ²⁸ Piru tukuy qamkuna uchaykillaparaykuqa imanutaq trabajarmaqa shaykunkillapa, chaynulla imanutaq shipuykillapata aprikurumaqa shaykunkillapa chaynu kaqkuna, shamuyllapa nuqaman. Nuqami samachishaykillapa. ²⁹ Chaqa nuqamanta yaçhakuqkunaqami nuqawan yuntakasha yupayna. Chaymi nuqa yupaylla kayta yaçhakuyllapa. Chaqa nuqaqami ima katinpis mana das piñakur imachu, ashwan kusa shumaqlata ima intrachikuni. Chaynu nuqawan karqami kusala shumaqta tukuy tyimpupaq almaykillapapi samankillapa. ³⁰ Piru chay tukuy imata ruranaykillapapaq nishuyunllapa chayqa manami kusala llashaq imachu. Ashwanmi imanutaq uk yugumaqa kusa ankishla chaynu”.

12

Samana diyapimi ispiyakunata pitiranllapa
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Chaymi chay tyimpukunapiqa, uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaĉhakuqninkunawan. Chaymantami chay, yaĉhakuqninkunaqa mallaqnar, trigupa ispiyanta pitir murinta * mikuranllapa. ² Chaynu mikuyatinllapa chay fariseo runakuna rikarqa, Jesusta niranllapa:

—Rikay, yaĉhakuqnikikunaqami chay samana diyapi mana ruraypaq kaqkunata rurayanllapa nir.

³ Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakin-ninkunawan mallaqnar imanukuran nir iskribikashantaqa? ⁴ Chaqa Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykurmi Dyuspa kaq turtillankunata mikuranllapa. Allita yaĉhashanchikllapanu, chay turtillakunaqami, mana allinchi karan pay David chaynulla wakinninkunamapis mikunanpaqqa. Chaqa chay turtillakunaqami chay kurakunala mikunanllapapaq kaq. ⁵ Chaynulla, ¿manachu Moisés mantakushanta liyirqa intrakashaykillapa, Dyusta adurananllapa wasipi kurakuna samana diyapi, mana samarmapis mana uchakuranllapachu nirqa? ⁶ Piru nuqaqami Dyusta adurananllapa wasimantaqa kusala mas allin kani. ⁷ Chaynuqami qamkunaqa Dyus nitin iskribikashankunataqa mana intrakashaykillapachu. Chaqa ninmi:

‘Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir nuqaman apamunanllapataqa.

Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima ministishanpipis yanapananllapapaq’ nir.

Chaqa chayta allita intrakasha karllapaqa manami yanqallaqa chay wakin runakunataqa uchachanaykillapatanachu. ⁸ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runami chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesusqami chaymanta rirqa, chay tantakananllapa wasiman yaykuran.

¹⁰ Chaypimi uk runa wiqru makijun karan. Chaymi chay fariseo runakunaqa imanullapis uchachayta yarpur kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—¿Allinchi kanqa uk qishaqta samana diyapi allichanapaqqa? nir.

¹¹ Chaynu taputinllapami Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapapa kanman uk uysha. Chaymanta chay uyshaqa samana diyapi uk uchku ruriman ratanman. ¿Samana diya kashanraykuchu mana rinman lluqshichimuqqa? ¹² Chaqa, juyshamantaqami uk runaqa kusala masta sirbin! Chayraykumi samana diyapimapis shumaq kaqta rurananpaq kusala allin.

¹³ Chaynu nirnaqami, chay wiqru makijun runataqa Jesusqa niran:

—Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitinga makinga uklaw makin yupay kusa allilanna kidaran. ¹⁴ Piru, chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman lluqshimurqa parlaranllapa Jesustaqa imanullapis wanuchinanllapapaq.

* 12:1 Murin nirqami intrakaytapis puytinchik: Puquynin nir.

Isaías nishanmi kumplikaran

¹⁵ Chaynu wanuchinayanllapa nir yaĉarmi Jesusqa chay kayashanman-taqa riranna. Chaynu ritinmi kusala achka runakuna ikinta riranllapa. Chaqa Jesusqami paykunapa tukuy qishaqninllapata allichaq. ¹⁶ Chaynu allicharqami, chay runakunataqa willaran, ama mayqantapis parlananlla-papaq mayqanmi allichamasha nirmapis. ¹⁷ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸ “Kaypimi sirbimaqniyqa.

Paytami kusata munar akrasha kani.

Paywanmi kusata aligriyani.

Chaymi paytaqa Ispirituyta qushaq,

tukuy pwiblukunapi intrachikunanpaq nuqa munashaykunata rurar
kawsananllapapaq.

¹⁹ Chaqa manami imapaq mayqanwanpis willanakunqachu.

Chaynulla manami rimapakunqapischu nublirukuna yupayqa.

Manami mayqanpis uyapanqachu waqtakunapi alabakaqtaqa.

²⁰ Chaynulla kaña qiwikasha yupay kaq runakunataqami shumaqlata kuy-tanqa.

Chaynulla chay wanuqnula lamparita ratakuq yupay runakunatapis
shumaqlata kuytanqa,

Dyus tukuy munashankuna kumplikanan kaman.

²¹ Chaymi tukuyta pwiblukuna, paylapi kusata kunfyakar yarakunqal-lapa”.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

²² Chaymantaqami ukkunapis Jesusman aparanllapa uk syigu mudu runata. Chaqa chay runaqami dyablupa yarpuyinwan karan. Piru Je-susqami chay runataqa rikakuchiran, chaynulla rimachiran ima. ²³ Chaymi chay rurashanta rikarllapaqa tukuy chaypi kaqkunaga dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Kaychu unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta shamur washamanallapapaq karan chay kanqa?” nir.

²⁴ Chaynu niqta uyaparllapami chay fariseo runakunaqa niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirnin-ta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyin kunata itakunanpaqqa” nir.

²⁵ Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaĉhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblupis paykunapura ĉiqninakurqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk taksha pwiblitu, manaqa uk ayllupis paykunapura ĉiqninakurqa mana shumaqta kawsaytaqa puytin-lapachu. ²⁶ Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa, ukninta itakushanrayku manami allinchü. Chaynu rurarqa, ¿imanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa?

²⁷ “Qamkunaqami ninkillapa nuqapaq, ‘Beelzebú pudirnin-ta qusha katin dyablupa yarpuyin-ta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katingqa, ¿qamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyin-ta itakun? Chaqa paykunallami intrachiman-chik qamku-naqashi limpu pantasha puriyankillapa nir.

²⁸ “Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuyin-ta qusha runakunamanta itakuni Dyuspa Ispiritunpa pudirninwan. Chaynuqami intrachiman-chik, Dyuspa mantakuyin-qami qamkunamanqa ĉamushana

nir. ²⁹ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunarqami, chay wasipa amunta puntataqa watay-taraq ministiyen. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana.

†

³⁰ “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqismi ashwan shikwakun.

³¹ “Chayraykumi nishaykillapa: Tukuy runa uchakushanta chaynulla Dyuspaq mana allinta rimashantaqa Dyusmi pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuypaqami ‡ mana pirdunanqachu. ³² Chaynullami Dyusqa pirdunanqa paymanta Shamuq Runapaq mana allinta rimatinllapamapis. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimaqta-shuypaqami mana pirdunanqachu kanan tyimpukuna chaynulla maydiyapis.

³³ “Chaqa uk qiru allin kaqqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qiru kaq-shuypaqami mana allintachu puqun. Chaynumi mayqan qirutapis puquyninmanta rigsinchik allin qiru, manaqa mana allin qiruchu nirmapis. ³⁴ ¡Largu kurukunapa ayllun! ¿Imanunari allin kaqtaqa rimayta puytinkillapa? Chaqa qamkunallami kusala mana allin runakuna kankillapa. Chaymi ashwan shunquykillapapi kusala mana allin kaqlata shimikillapapis riman.

³⁵ “Chayraykumi uk allin runaqa allinlata riman, allin kaqkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin kaqkunalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku. ³⁶ Chaqa nuqaqami nishaykillapa: Chay jwisyu diya chamutingami tukuy mana allinta rimashaykillapanulla allinta rikar yaçhakashana kankillapa nir. ³⁷ Chaymi chay diyaqa, allinta rimashaykiraykuqa allinpaqna rigsikanki. Nataq mana allinta rimashaykirayku-shuypaqqa kastigakaqna rinkillapa”.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32; 11.24-26)

³⁸ Chaynu nitin wakin fariseo runakuna, chaynulla Moisés mantakushankunapaq yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Jesusta niranllapa:

—Yaçhachikuq Tayta, Dyusmanta shamushayki nir allita yaçhanayllapapaqqa ima milagrullatapis rurar rikachimanaykillapata munanillapa nir.

³⁹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

“Kay kusala mana allin yarpuyinijun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru Dyus, unay rimaqnin Jonaswan milagruta rurashannu nuqawan ruratinmi, munarqa intrakanqallapa. ⁴⁰ Chaqa Jonasmaqami kimsa unaqta, kimsa tutata kusala atun piskadupa rurinpi katin, Dyusqa milagruta rurar llugshichimuran, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis kimsa unaqta, kimsa tutata kay pachapa rurinpi kanqa. Chaymantami Dyusqa milagruta rurar llugshichimunqa.

⁴¹ “Piru maydiya chay jwisyu diya chamutingami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa chay Nínive pwiblumanta runakunaqami, Jonás Dyuspaq parlakutinga, uchanllapata

† **12:29** Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakunanapaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir. ‡ **12:31** Jesusqami chaynuqa niran, chay fariseo runakuna pay Santu Ispiriturayku imata ruratinpis mana kwintachar, dyablupa pudirinwan rurayan nishanllaparayku.

dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasman-
taqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

⁴² “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimañqa, kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas Salomonmanta kar yaçhachishutinllapamapis, mana kasunkillapachu.

⁴³ “Chaynullami nishaykillapapis: Uk runamanta dyablupa yarpuyin llugshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapapis samanapaq maskakur. Piru mana maypipis samanapaq tarirqami, kaynuta yarpun:

⁴⁴ Tikrakashaq chay maymantaçi llugshimushay wasiyman nir. Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin. ⁴⁵ Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimurq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuyin pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikran, punta kashanmantaqa. Chaynullami kanan, kusala mana allin yarpuyinjun runakunatapis pasanqa”.

Jesuspamanwan ukninkuna

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Chaynu nir ima Jesús runakunata willayatinraqmi, paypa mamanan, ukninkuna çharan paywan parlanar. Piru waqталapimi kidaranllapa.

⁴⁷ Chaymi mayqançi Jesusta willaran, kaynu nir:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamwanmi parlanayanllapa nir.

⁴⁸ Piru Jesusqami chay willaq chaytaqa niran:

—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqankunataq ukniykunaqa? nir.

⁴⁹ Chaymantami chay yaçhakuqninkunaman rikachikur kaynu niran:

—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa. ⁵⁰ Chaqa mayqanpis unaq syilupi Taytay Dyus munashanlata ruraq kaqkunami, ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

13

Jesumsi kumparasyunta ruran tarpukuqwan

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Chaymantami chay diyaqa Jesusqa chay wasimanta llugshir rir kusala atun quçhapa manyanpi taran. ² Chaynu kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa uk yaku karruman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quçhapa manyanlapi kidaranllapa. ³ Chaymantami Jesusqa kusa achka imakunata kumparasyunkunawan yaçhachikuq qallarir, kaynu niran paykunataqa:

“Uk runami tarpukuq riran çhakranman. ⁴ Chaymantami shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariç kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

⁵ “Nataq wakin similla-shuyupaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku. ⁶ Chaymantami rupay iqamutinga mana allita çhupakushanrayku, daskaqla ñutukur chakiran.

⁷ “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar çhamitachiran.

⁸ “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami syin murisituynun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituynun. Wakin-shuypaqa, trinta murisituynun ima karan.
⁹ Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir”.

Imapaqmi kumparasyunkunawan yaĉhachikuran
 (Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qimikar tapuran:

—ĉImapaqtaq kumparasyunkunalawan runakunataqa yaĉhachinki? nir.

¹¹ Chaymi Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, michka unay mana intrakasha katinllapamapis. Piru wakin runakunata-shuypaqa mana. ¹² Chayraykumi nini: Dyuspi intrakaqkunataqa masta intrachinqa, kusa intrakaq kananllapapaq. Piru mana intrakanagkunata-shuypaqa, chay ashililata intrakashanmatapis tantar qunqachinqa. ¹³ Chayraykumi kay kumparasyunkunalawan yaĉhachikuni. Chaqa, paykunaqami chapakurpis mana rikakunchu. Chaynulla uyakurpis mana intrakanllapachu. ¹⁴ Chaymi paykuna chaynu katin ima, Dyuspa rimaqnin Isaias nishanqa kumplikan. Chaqa niqmi: ‘Michka kusata uyakurmapis, mana intrakanqallapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakanqallapachu nir.

¹⁵ Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyinqami mana intrakaqpaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq. Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaq nachu.

Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapis-chu’.

¹⁶ “Nataq qamkuna-shuypaqa kusala shumaqmi kankillapa. Chaqa nawikillapamapis allita rikakun. Chaynulla rinrikillapamapis allita uyakun ima. ¹⁷ Nishaykillapapismi: Chiqaptami Dyuspa rimaqninkuna, wakin kusa allin runakunapis, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uya-payankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaran chaynulla uyaparanllapalimapischu.

Tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
 (Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ “Allita intrakayllapa, chay kumparasyun tarpukuqpaq rimarqa imatami intrachimanchikllapa nir: ¹⁹ Chaymi Dyusmanta shamur mantakuqpaq uyapar mana intrakaqqa, chay similla nanman ishikiran chay yupay. Chaymantami dyablu shamurqa, chay uyakur shunqunpi tarpusha yupay purichiyashantaqa ashuchin.

²⁰ “Nataq chay similla rumikunapa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq.
²¹ Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinga chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

²² “Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ishkishakuna-shuypaqa, intrachimanchik Dyuspa rimayninta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta

ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata çhamitachi q yupay qunqachin Dyuspa rimaynintaqa. Mana di-janchu puquq yupay kusa allin kananpaqqa.

²³ “Piru chay similla kusa shumaq pachaman ishkisha-shuyupaqa intrachi-manchik, Dyuspa rimayninta intrakar kasuqkunapaq. Chaykunaqami, kusa achkata puqur kusichakaq yupay ima shumaqta kawsanllapa. Imanutaq wakin ispigakunamaqa, syin murisituyjun karan, wakin-shuyupaqa sisinta murisituyjun, wakinqami trinta murisituyjun karan kada ispigitaqa”.

Trigupa rurinpi balliku kaqpaq kumparasyunta ruraran

²⁴ Jesusqami kaynu nir kay kumparasyunta parlaruranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyningami, uk tarpukuq runa shumaq simil-lanta tarpuran chay yupay. ²⁵ Piru tukuy punuyatinllapa, payta çhiqniq runa shamur shikwakaraq balliku simillata chay trigupa rurinpiqa. Chaynu shikwakurqami upallala riranna.

²⁶ “Chaymanta trigu winar ispigakutin imanaqa, chay ballikukunapis rikariranna. ²⁷ Chaymi chay trabajaqkunaqa riran amunta willaq, kaynu nir: ‘Taytituy, qam tarpushayki simillaqami kusa allin karan. ¿Maymantataq chay ballikuqa winamushaqa?’ nir.

²⁸ “Chay çhakrapa amunqa niran: ‘Mayqan çhiqniqami chaytaqa rurasha kanqa’ nir. Chaynu nitinga chay trabajaqkunaqa kaynu nir tapuranllapa. ‘¿Allinchi kanqa rir chay ballikuta pilar itakunayllapapaqqa?’ nir.

²⁹ “Piru chay amunqa niran: ‘Ama chaytaqa rurayllapachu. Chaqa chay ballikukunata pilashaq nirqami, chay trigukunatapis pilayankillaqa kanqa. ³⁰ Ashwanmi dijayllapa pulla winanqa chay kusichakuna tyimpu çhamunankaman. Chaymi chay diyaqa kaçhakushaq chay ballikukunataqa akrananllapapaq. Chaynu akrarqami manuju manujula watar dijanqallapa rupachikanapaq. Nataq chay trigu kaqta-shuyupaqami çhuranqallapa chay çhurakunaypina’ ”.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesusqami kay kumparasyuntapis parlaruran:

“Syilumanta kaqpa mantakuyningami uk mustasa qirupa simillanta, runakuna tarpun chaynu. ³² Chaqa, mustasa qirupa simillanqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantataqa. Piru winarqami, kusala atun-paqna tikrakan, wakin mallikikuna çhakrapa kaqkunamantataqa. Chaymi ashwan pari quritukunamapis, chaymanna rir qushakun”.

Libadurawan kumparasyunta ruraran

(Lc 13.20-21)

³³ Chaynullami kay kumparasyuntapis parlaruran, kaynu nir:

“Syilumanta kaqpa mantakuyningami imanutaq uk warmi tantata ruraq-maqa, achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

Imapaqmi yaçhachikuran kumparasyunkunalawan

(Mr 4.33-34)

³⁴ Tukuy kaykunatami, Jesusqa runakunataqa willaran kumparasyunku-nalawan. Manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa willaranchu.

³⁵ Piru tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin unaylla nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Tukuytami kumparasyunkunawan willashaq.

Chaynullami willashaqpis kumparasyunwan,

Dyus kay pachata rurashanmanta-pacha imakuna pakaplla katin mana intrakayashanllapapaq ima". ✧

Ballikupaq yaĉhachikushanpaq intrachikuran

³⁶ Chaymantaqami Jesusqa chay runakunata chaypi dijar rir yaykuran uk wasiman. Chaypimi yaĉhakuqninkunaqa ĉimikar mañaranllapa intrachinanpaq chay balliku ĉhakrapi winasha kayaq chaypaq. ³⁷ Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

“Chay kusala shumaq simillata tarpukuq chayqami Dyusmanta Shamuq Runa. ³⁸ Nataq ĉakra tarpukasha chay-shuypaqami kay pacha. Chaymi chay shumaq simillaqa intrachimanchik Dyus munashanta rurar mantakuyninpi kaq chaykunapaq. Nataq balliku-shuypaqami intrachimanchik dyablu munashanlata ruraqkunapaq. ³⁹ Piru chay ĉiqniquq kar, ballikuta tarpusha chay-shuypaqami dyablullapaq intrachimanchik. Nataq chay kusicha tyimpu-shuypaqa intrachimanchik chay jwisyu diyapaq. Chay kuschakuqkuna nir-shuypaqami intrachimanchik Dyuspa angelninkunapaq.

⁴⁰ “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq chay ballikukunata chiqanchanchik rupachinapaq, chaynumi chay jwisyu diyapipis wakinqa chiqanchakanqa. ⁴¹ Chayraykumi Dyusmanta Shamuq Runaqa kaĉhamunqa angelninkunata, chay mantakuyashanmanta chay ukkunata uchakuchiĉkunata, chaynulla chay mana allinta ruraqkunata chiqanchananllapapaq. ⁴² Chaynu chiqancharmi apar kusala miraq ninaman itakunqallapa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qisĉhakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa. ⁴³ Piru mayqanpis Dyus munashannu ruraqkunashuypaqa, rupay yupay kusa shumaqta lipyaranqallapa Taytanllapa mantakuyashanpina. Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunagaqami, uyakur intrakayllapa nir.

Kusala ĉhaniyjun pakaplla kaqpaq kumparasyunta ruraran

⁴⁴ “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk lugarpi kusala ĉhaniyjun ima pakaplla katin mana rikanĉhikchu chaynu. ĉaqa nishaykillapa: Mayqan runapis uk pachapi kusala ĉhaniyjun imata tarirqa mana dijayta munanchu. Ashwanmi chayllapi pampar dijar kusala aligrilla rin tukuy iman kaqkunata rantikur tikrakamur, chay pacha kusa imayjun kaqta rantin chaynu.

Kusa ĉhaniyjun pirlapaq kumparasyunta ruraran

⁴⁵ “Chaynulla syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk nigusyantimaqa kusa ĉhaniyjun pirla shutiq rumisituta maskar purin rantinanpaq, chay yupay. ⁴⁶ Chaynu maskar puriyar uk kusa ĉhaniyjunta tarirqami, rir iman kaqkunatapis limpu rantikur, imanupis chay pirla shutiq rumisitutaqa rantin-ari.

Piskadukunapaq shikrawan kumparasyunta ruraran

⁴⁷ “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq piskadukuqkunamaqa chay shikranta mar yakuman itakurqa kusala achka ukman ukman piskadukunata aypamun chay yupay. ⁴⁸ Chayna chay piskadukuna shikranpi untatinga chay piskadukuqkunaqa waqtaman urqumunllapa. Chaymantaqa tar akraq qallarinllapa. Chaynami chay kusala shumaq chaykunataqa kanastanman ĉuranllapa. Nataq chay mana shumaq kaqta-shuypaqami itakunllapa. ⁴⁹ Chaynullami pasanqapis chay jwisyu diya ĉhamutinqa. Chaymi chay angelkunagaq rir chay mana allin kaqkunataqa

chiqanchanqa allin kaqkunamantaqa. ⁵⁰ Chaynu chiqancharmi chay mana allin kaqkunataqa kusalata nina ratakuqmanna itakunqa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qischakar qaychakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa”.

Unay chaynulla kanan yaçhachikuykunapismi kusala shumaq

⁵¹ Chaynu nirqa, Jesusqa tapukuran:

—¿Qamkunaqachu intrakanillapa, tukuy kay nishushayllapataqa?

—Intrakanillapami Taytituy— niran paykunaqa.

⁵² Chaymantaqami Jesusqa niran:

—Moisés mantakushanta uk yaçhar yaçhachikuqqami syilumanta kaqpa mantakuyninmanta yaçhakurqa, uk wasipa amun yupay tukun. Chaymi chay kusa çhanyijun çhurakushantaqa urqumun mushuq kaqkunata, unay kaqkunata ima.

Jesusmi Nazaret pwiblupi

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Chaynu nir ima kay kumparasyunkunata parlakurnaqaqami riranna chay kayashanmantaqa. ⁵⁴ Chaynu rirmi chay pwiblunllaman çharan. Chaymi chay tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikutinmi runakunaqa limpu dispantakasha kaynu ninakuqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaçhakuranqa kay kusa yaçhayashantaqa? ¿Imanutaq chay milagrukunata rurayta puytin? ⁵⁵ ¿Manachu kayqa, chay içhkakuqpa wamran? ¿Chaynulla manachu wakpa mamanqa María? ¿Manachu Santiagupa, * Josipa, Simonpa, Judaspa uknin ima? ⁵⁶ ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa? ¿Piru chaynu katinga, imanutaq kartaq tukuy wakkunata rurayta puytin?” nir.

⁵⁷ Chaynu nir ima piñakur mana kasunatinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

“Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllapi chaynulla wasinllapi imaqaqami mana kasunllapachu” nir.

⁵⁸ Piru chay pwiblunllapiqami Jesusqa mana achka milagrukunataqa ruraranchu. Chaqa chaymanta kaq runakunaqami mana paypiqa kriyiqllapachu.

14

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Chaymantaqami chay tyimpukunapiqa Galilea pwiblupa mantaqnin, Herodesqa uyaparan Jesuspaq kusata rimaqllapata. ² Chaymi chay sirbiqninkunataqa niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytiyanqa” nir.

³⁻⁴ Chaqa Shutichikuq Juanmi naypaqllata Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felipapa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykiqami mana allinchu”. Chaynu nishanraykushi Herodesqa kusalata piñakur kaçhakuran aypar kadinakunawan watar karsilman itananllapapaq.

* **13:55** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

⁵ Herodesqashi, Shutichikuq Juantaqa kusalata wanuchiya munaq. Piru runakunata mancharshi mana wanuchiyaqa puytiqchu. Chaqa tukuy-lashi kriyiqllapa Juanqa Dyuspa rimaqnin nir. ⁶ Piru uk diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi fyistata ruratinllapa, chay Herodiaspa warmi wamranqa tukuyta chaypi kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran. Chaynu baylishanshi Herodestaqa kusalata gustaran. ⁷ Chayshi ashwan Herodesqa chay intinadantaqa jurar arniran imata mañamatkipis qushayki nir. ⁸ Chaymantaqashi maman chay warmi wamranta animachitin Herodestaqa kaynu niran: “Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumay” nir.

⁹ Chaynu nirqashi gubyirnu Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llakiyarmapishi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq. ¹⁰ Chayshi kaçhakuran Shutichikuq Juanpa umanta chay karsilpi pitinanllapapaq. ¹¹ Chaymantaqashi uk platupi apar, chay warmi wamrantaqa quranllapana. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

¹² Chaymantanashi, Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkunaqa çhar, Juanpa kwirpunlatana aparanllapa pampaq. Chaymanta-shuypaqa riranllapa Jestusta willaq chay pasashanpaqqa.

*Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

¹³ Chayta yaçharmi Jesusqa uk yaku karruman iqar uk chunllaq lugarman riran. Piru achka runakunami yaçharanllapa Jesusqa risha nir. Chaymi chay pwiblukunamanta lluqshir çhakpala riranllapa Jesuspa ikintaqa. ¹⁴ Chaymanta Jesusqa chaynu riyar yaku manyanman çharqa, yaku karrumanta ishkiran. Chaynu ishkirmi kusala achka runakunata rikaran. Chaymi paykunata llakipar tukuy qishaqninkunata apashanllapataqa limpu allicharan. ¹⁵ Piru limpu tardiyayatinnaqami chay yaçhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa:

—Kay lugarpiqami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami. Chayraykumi runakunataqa willay chay pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Manami allinchu rinanllapapaqqa. Ashwan qamkuna paykunataqa qarayllapa nir.

¹⁷ Chaynu nitinga, paykunaqa niranllapa:

—Kaypiqami kay sinku tantitawan, ishkay piskaditumantaqa mana masqa imapis kanchu, nir.

¹⁸ Jesusqa niran:

—Apamuyllapa kayman.

¹⁹ Chaymantami chay achka runakunataqa chay qiwakunalapi tananllapapaq niran. Chaynu nisha karnaqami, chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaçhakuqninkunata quran tukuyta chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq.

²⁰ Chaynumi tukuyta mikuranllapa tiqlananllapakaman. Chaymantami yaçhakuqninkunaqa chay mikuyta subrankunataqa ashwan dusi kanasta untata tantaranllapa. ²¹ Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapaqami ullqkunala sinku mil (5,000) karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu.

Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Chaymanta, Jesusqa yaĉhakuqninkunata yaku karruman iqachiran rir ĉhaskinanllapapaq quĉhapa uklaw manyanman paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kидaran tukuyula dispidikur rinanllapakaman. ²³ Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran, Taytanman mañakuq. Chaymi limpu amsayatinnamapis payla chaypiqa karan. ²⁴ Nataq chay yaku karru-shuypaqa kusa largutana risha karan yaku anantaqa. Piru naypanllapalawmanta kusala jwirti wayra shamuyashanraykumi yaku karrutaqa, yaku kusalata maqchiyaran. ²⁵ Limpu achkiyaqpinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaĉhakuqninkunalawman. ²⁶ Chaynu yakupa ananta riqta rikarmi yaĉhakuqninkunaqa kusalata manchakur “¡Wakqami aya!” nir kusata qayĉhakuranllapa.

²⁷ Piru Jesusqami paykunataqa kaynu niran:

—¡Shachinakur ama manchakuyllapachu! ¡Nuqami kani! nir.

²⁸ Chaymantami, Pedruqa kaynu niran:

—Taytituy, qam karqa mantakuy nuqa yakupa ananllata qamman shamunaypaq nir.

²⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy-ari nir.

Chaynu nitinmi Pedruqa yaku karrumanta ishkir yakupa ananllata riq ĉhurakaran Jesús kayashanlawman. ³⁰ Piru kusala jwirti wayra shamur yakuta maqchiyashanraykumi kusalata manchakuran. Chaymi ashwan chay kutilla limpu chingaq qallarir, kaynu nir qayĉhakuran:

—¡Yanapamay Taytituy! nir.

³¹ Chaymi chay kutilla Jesusqa makinmanta aypamur niran:

—¡Manami qamqa allitaqa kriyinkiraqchu! ¿Imapaqtaq mana allita kriyirayki? nir.

³² Chaynu nir chay yaku karruman ishkantim iqatinllapaqa, wayraqa qasillaranna. ³³ Chaymi, chay yaku karrupi kaqkunaqa, Jesuspa naypalanpi qunqurikur kaynu niranllapa:

—¡Chiqaptami qamqa Dyuspa Wamran kanki! nir.

Jesusmi Genesaret lugarpi, qishaqkunata allicharan
(Mr 6.53-56)

³⁴ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan pulla chay quĉhallata rir pasar, ĉharanllapa Genesaret lugarmanna. ³⁵ Chaynu ĉhatinllapami chay lugarmanta kaqkunaqa tukuyula Jesustaqa riqsiranllapa. Chaymi, tukuy chay lugarpi parlakutinllapa, yaĉharanllapana Jesuspaqqa. Chaynu yaĉharllapami tukuy qishaqinllapata aparanllapa. ³⁶ Chaymi kusalata Jesustaqa rugaranllapa raĉhpanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynumi chay raĉhpanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

15

Mana allin yarpuyinichikmi uchakuchimanchik
(Mr 7.1-23)

¹ Chaymantami Jesusman qimikaranllapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, fariseo runakuna ima. Paykunaqami Jerusalemanta ĉhamusha karanllapa. Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

² —¿Imapaqtaq yaĉhakuqnikikunaqa unay rukunchikkunapa kustumrinta mana kasunllapa? ¿Imapaqtaq mikunanllapapaq karqa, naypaqtaqa mana makinllapataqa paqan? nir.

³ Jesuspismi tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunapis chay kustumrikillapalata rurur Dyus munashantaqa mana rurankillapa? ⁴ Chaqa Dyusqami niran: ‘Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta ĉhiquikunaqami wanuchikasha kanqallapa’ nir. ⁵ Piru qamkunaqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: ‘Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta’ nir. ⁶ Mayqanpis chaynu niqqa, manami taytanta mamantaqa rispitanllapanachu. Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami Dyus nishanta mana kasunkillapanachu, qamkunapa kustumrikillapalata rurur kawsanaykillapapaq. ⁷ ¡Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Waknupaqĉhi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:

⁸ ‘Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa.

Piru yarpuyinllapapiqami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.

⁹ Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yaĉhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa yaĉhachikuyinla imami’ nir.

¹⁰ Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

—Allita uyakur intrakayllapa. ¹¹ Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchayjun kaytaqa puytinichu. Ashwanmi mayqanpis yarpuyinllapapi mana allinta yarpur rimar uchakuyta puytin.

¹² Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qimikar kaynu nir willaranllapa:

—¡Taytituy! Chay fariseo runakunaqami qam chaynu nitki uyaparqa kusata piñakuranllapa nir.

¹³ Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Ima qirutapis, syilumanta Taytay, mana tarpusha katingami, ĉhupanmanta pilar itakunqa. ¹⁴ Chaynu piñakutinllapamapis ama kwintachayllapachu. Chaqa paykunaqami imanutaq uk syigumaqa, mana rikakuq masinta kaylata kaylata rishun nin mana rikakurmapis, chaynu paykunapis. Allita yaĉhashanchikllapanu, uk syigu mana rikakuq masinta kaylawta ima rishun niyarmapis, ashwan ishkantinllapa uk uĉhkumanna ratanllapa.

¹⁵ Chaynu nitinmi, Pedruqa Jesusta niran:

—Intrachimayllapari chay mayqanpis mikushanraykuqa mana uchakuyta puytinichu nishaykitaqa nir.

¹⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Qamkunamapischu manaraq intrakankillapa? ¹⁷ Allita kwintata qukayllapa. Tukuq imata mikushallapaqami tukuylla rin paĉhanchikman. Chaymantami qashan kwirpunchikqa itakamun. ¹⁸ Piru chay kusala mana allin rimaykunata rimanllapa chay-shuypaqami yarpuyinllapamanta lluqshimun. Chaynu karmi mana allinkunata rimar ima uchakushana rikarinllapa. ¹⁹ Chaqa, uk runapa yarpuyinmantagaqami mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi wanuchikuyta yarpun. Ukwan ukwan kayta yarpun. Musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla tayta yarpun. Chaynulla suwakunanpaq, llullakunanpaq, musyakunanpaq ima

yarpunllapa. ²⁰ Tukuy chaykunata yarpur rurarmi uchakunllapa. Piru mayqanpis chay maki paqana kustumrita mana rurar mikurqa çimanunari uchakunqallapa?

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran

(Mr 7.24-30)

²¹ Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro chaynulla Sidón pwiblupa lugarninkunaman. ²² Chay lugarkunapimi uk cananea warmisita taq. Paymi Jesusman kaynu nir kusalata qayçhakur qimikaran:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, * llakipamastuy-ari! ¡Chaqa warmi wamraymi dyablupa yarpuyinwan kar kusalata qischakayan! nir.

²³ Chaynu nitinmi, Jesusqa mana imatapis niranchu. Ashwanmi yaçhakuqninkuna payman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Willay wak warmitaqa riranpaq. Chaqa nuqanchikkunapa ikinchik-tami qayçhakur shamuyan nir.

²⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa kaynu niran:

—Taytay Dyusqami kaçhamasha Israel pwiblumanta kaqkuna uyscha chin-qasha yupay runakunalaman.

²⁵ Chaynu nitinmapismi chay warmisitaqa rir Jesuspa naypanpi qun-qurikur kaynu niran:

—¡Taytituy, ama chaynu nirchu yanapamay-ari! nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Manami allinchi wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa.

²⁷ Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, amun misapi mikuyatin, chay mikuysitu ishkishanlamatapis mikun nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, kusalatari qamqa nuqapi kriyinki! Chaymi imanutaq kriy-ishaykinulla wamraykipiqa rurakanqa nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, chay warmipa warmi wamranqa alliyaranna.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

²⁹ Jesusqami chay kayashanmanta lluqshir rirqa, çharan Galilea shu-tiq quçhapa manyanman. Chaymantami unaq sirkaman iqar taran.

³⁰ Chaykamanqami kusa achka runakuna tantakaranllapa pay kayashan-manqa. Kujukunata, syigukunata, mana allin rikrayjunkunata, muduku-nata chaynulla ukman qishaywan kaqkunata imami apar Jesuspa çhakinlapi çhuranallapa. Piru Jesusqami tukuyninta allicharan. ³¹ Chaynu chay mudukuna rimatin, mana allin rikrayjunkuna alliyatin, kujukuna puritin, syigukuna chapakur rikakutin ima rikarmi chay runakunaqa limpu dis-pantakasha kidaranllapa. Chaymi ashwan Israel runakunapa Dyusnintana tukuyla alabaranllapa.

Jesusmi kwatru mil runakunata qararan

(Mr 8.1-10)

³² Chaymantami, Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur kaynu niran:

—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. Chaymi

* 15:22 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

mana qarasha karqa, mana kaçhanayanichu wasinllapamanqa. Chaqa imanupiqami mallaqpaq riyar nanpi imanmanllapa nir.

³³ Chaymi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Piru, çimanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpıqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa tapuran paykunataqa:

—çAykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitawan aykala piskadukunalami kan nir.

³⁵ Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq. ³⁶ Chaymi, chay syiti tantitawan, chay piskadutaqa, aypar payji nir ima Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir çuran chay yaçhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiran. ³⁷ Chaynumi tukuyin tiqlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa. ³⁸ Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru milqa (4,000) ullqkunala karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu. ³⁹ Chaymantaqami Jesusqa runakunataqa, “Rishaqna” nir, yaku karruman iqar riran uk lugar Magdala † shutiçmanna.

16

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Chaymantaqami wakin fariseukuna, chaynulla saduceo runakuna riranllapa Jesusta rıkaq. Chaymi paykunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa:

—Çiqapta syilumanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray nir.

² Piru Jesusqami niran:

—Qamkunaqami tardikuna unaq syiluman chapakur, syiluta chupikallata rikarqa ninkillapa: ‘Kusa shumaq tyimpumi kanqa’ nir. ³ Piru allaqmantakuna unaq syiluman chapakur syiluta chupikalla tultyawta rikarqa ninkillapa: ‘Kananqami mana allin tyimpuchu kanqa’ nir. Chaynu qamkuna syiluta chapar ima tyimpukunapaq yaçharqa, çimapaqtaq mana intrakankillapa nuqa Dyusmanta shamusha kar yaçhachishutyıqqa? ⁴ Kay kusala mana allin yarpuyınyıjun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru kay mana kriyimaq runakunaqami Taytay Dyus imanutaq Jonaswan ruranan chaynulla nuçawan ruratinla, munarqa intrakançallapa.

Chaynu nirqa chay kutilla, riranna chay runakunamantaqa.

Fariseukunapa, saduceupa mana allin yaçhachikuyıninkuna

(Mr 8.14-21)

⁵ Jesuspa yaçhakuqninkuna quçhapa uklaw manyanman pasasha karqa yarpuranllapa, tantakunata qunqar rıshallapa nir. ⁶ Chaymantami Jesusqa niran:

—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakunapa libaduranllapamanta nir.

† 15:39 Magdalaqami chaylla Magadanwanqa. Chay lugarllamantami karan Maria Magdalenaqa.

⁷ Chaymi chay yaĉhakuqninkununaqa paykunapura ninakuranllapa: “¡Mana tantata apamusha kashallapami, chaynu nimashanchikllapa kanqa!” nir.

⁸ Chaynu yarpuyanllapa nir yaĉhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu nirqa? ¡Ima manaraqchu allita nuqapi kriyinkillapa! ⁹ ¿Manaraqchu intrakankillapa, chaynulla mananachu yarpunkillapapis, chay sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaqa achka kanastaraqmi subratinpis tantaraykillapa.

¹⁰ Chaynulla manachu yarpunkillapa chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiypis, achka kanastata subranta tantashaykillapataqa.

¹¹ ¿Ima manachu kwintata qukaraykillapa, nuqaqa manami tantapaqchu rimayaray nirqa? Ashwanmi nishuyarayllapa kuytakanaykillapapaq chay fariseo, chaynulla chay saduceo runakunapa libaduranmanta.

¹² Chaymantami paykunaqa intrakaranllapana mana tantapa libaduranpaqchu willamayashanchikllapa nir. Ashwanmi intrakaranllapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakuna yaĉhachikuyashanmanta kuytakananllapapaq nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Jesusqa uk lugar Cesarea Filipuman ĉharqa, tapuran chay yaĉhakuqninkunataqa:

—Nuqa Dyusmanta Shamuq Runapaqqa ¿mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

¹⁴ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Jeremías, manaqapis Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁵ —Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? —nir tapuran chay yaĉhakuqninkunataqa.

¹⁶ Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyuspa Wamran kanki, nir.

¹⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Kusa shumaqmi kanki Jonaspa wamran Simón. Chaqa nuqapaq yaĉhanaykipaqaqqa unaq syilumanta Taytaymi intrachishusha, manami mayqan runa imachu. ¹⁸ Chaymi kananqa kusalata kriyir, jwirti rumi yupay kashaykirayku Pedro shutichishayki. Chaynuqami wakin kriyiqkunapaqqa atun rumi yupayna kayanqa kriyishaykiqa. Chaymi chay rumipa ananman ĉhurar llutakur uk wasita shachiq yupayna kashaq chay wakin nuqapi kriyiqkunawanqa. Chaynuqami chay mana allinta rurachikuq dyabluqa mana binsiyta puytinganachu. ¹⁹ Piru kananqami Pedro, Taytay Dyus syilupi mantakuyashanman yaykuqkunata rikanaykipaqa numrashayki. Chaymi kay pachapi mayqanpis mana kriyishanrayku, Dyus mantakuyashanman mana yaykunqachu nitkiqa, unaq syilupi Taytaypis mana yaykuchinqachu. Chaynulla kay pachapi mayqanpis kriyishanrayku Taytay Dyus mantakuyashanman yaykunqa nitki-shuypaqa, Taytaypis yaykuchinqa mantakuyashanmanqa.

²⁰ Chaynu Pedruta nishana karqami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa willaran, ama mayqantapis willananllapapaqchu, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nirqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

21 Chaymanta-pachami Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu nir intrachiq gallariran:

“Nuĉaqami Jerusalén pwiblumanna riyashaq. Chaymi chay pwibluman ĉhatiyqa, chaypi ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima aypar kusalata qis-chamangallapa. Chaynu qis-chamarmi wanuchimangallapa. Piru chaynu wanuchimatinllapamapismi kimsa diyamantaqa kawsamushaq” nir.

22 Chaynu nitinmi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar anyaqnulla kaynu nir willaran:

—¡Dyusqami mana munanqachu chaynu qis-chakanaykipaqqa Taytituy! ¡Chaqa manami allinchiu chaynu pasashunanpaqqa! nir.

23 Chaynu nitinmi Jesusqa Pedrulawman tikrakamur niran:

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu! * Chaqa qamqami Dyus munashanta mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula yarpur, Dyus munashanta mana ruranayta munar disanimachimayanki nir.

24 Chaymanta-shuypaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llak-inqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama man-chakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa. 25 Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyim-pupaqna qis-chakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qis-chakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. 26 Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq ima munashanta tantakur mana washakatinga, ¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? ¿Manaqa uk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manami! 27 Chaqa nuqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamushaq Taytay Dyuspa llipyalla pudirninwan, angelniykunawan ima. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaĉhar imanurashanllapanulla imanurashanllapanapis nishaq. 28 Chigaptami nishaykillapapis: Kaypi kaqmanta wakinllaqami mana wunkillaparaqchu Dyusmanta Shamuq Runata mantakuqta rikanaykillapakaman nir”.

17

Jesumi kusa llipya intirupaq tikrakaran

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

1 Chaymanta saysi diya pasatinnaqami Jesusqa, Pedruta Santiaguta apar riran. Chaynullami aparapis Santiagupa uknin Juanta ima. Chaynumi paykunala rir iqaranllapa kusa unaq sirkaman. 2 Chaypi katinllapanami, Jesusqa yaĉhakuqninkunapa naypanpi kusala ukman shumaqpaq tikrakaran. Chaqa qaqlanqami rupay yupay kusata llipyarayaran. Nataq raĉphan-shuypaqami kusa yuraq intiruta achkirayaran. 3 Chaynu Jesusta rikakuyarllapami, chay kutilla rikaranllapapis Dyuspa unay rimaqninkuna Moiseswan, Elías ima Jesuswan parlaqta. 4 Chaymi Pedruqa Jesusta niran:

—Taytituy ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Qam munatkiqa, rurashaq kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuypaqa Eliaspaq nir.

5 Chaynu Pedro niyatingami, kusa llipya intiru puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.

* 16:23 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

Paylawanmi kusa shumaqta yarpuni.
 ¡Paylatami uyakur kasunkillapa!⁶ nir.

⁶ Chaynu niqta uyaparmi chay kimsa yaçhakuqninkunaqa kusalata manchakur piratap rataran pachaman. ⁷ Chaymantami Jesusqa paykunaman qimikar, kamar kaynu niran:

—Ama manchakurchu shariyllapa nir.

⁸ Chaymi sharir chapakurqa mana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusqa paylana kasha karan.

⁹ Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰ Chaymi yaçhakuqninkunaqa Jesusta kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqta shamuyanqa ninllapa? nir.

¹¹ Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. ¹² Piru nuqaqa nishaykillapa: Eliasqami nuqamanta naypaqta shamushana karan. Chaynu shamutinmapismi, Dyuspa rimaqninpaq mana kwintacharchu paykuna munashanta ruraranllapa. Chaynullami kananpis Dyusmanta Shamuq Runatapis qischanqallapa paykunaqa.

¹³ Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa, Jesusqami Shutichikuq Juanpaq rimayan nir.

*Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata
 (Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Chaymanta, unaq sirkamanta tikrakamurqa achka runakuna kayashanman çhamuranllapa. Chaymi chay kutilla, Jesusman uk runa qimikar naypalanpi qunqurikur, kaynu niran:

¹⁵ —Wamraymi atakiwan kusalata qischakan. Chaynu atakiwan qis-chakarmi kusalata ninakunaman, yakukunaman ima ratan. ¡Imaraq Taytituy, wamrayta llakipar alliyachiy-ari! ¹⁶ Chaqa nuqaqami kay yaçhakuqninkunamanmapis apamuray allichananpaq. Piru paykunaqami mana puytishallapachu nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qamkunawan kashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

¹⁸ Chaynu chay wamrata apamutinllapami Jesusqa chay dyablupa yarpuyinanta chay wamramantaqa anyar itakuranna. Chaymi wamraqa chay kutilla, allinna kidaran. ¹⁹ Chaynu chay wamra alliyatinnaqa, yaçhakuqninkunaqa wakaqlaman rir Jesuswan parlar, kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuyinantaqa mana itakuyta puytisha kashaqllapaq? nir.

²⁰ Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkunaqa manami allita Dyuspiqa kriyinkillapachu. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa

llampitu chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kay qaçata ‘Ashur kaymanta, riy uklawman’ nitkillapaqa, chay qaçaqa ashunman. Chaça allita Dyuspi kriyirllapaçami tukuy imatapis rurayta puytiyankillapana kanqa nir. ²¹ [Waknu riçhaç dyablupa yarpuyninga mana chaynulaqa runamantaqa lluqshinchu. Ashwan chaynu dyablupa yarpuyninga itakunarqa ayunar kusalata Dyusman mañakurla itakuyta puytinchik.]

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqa niran

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Chaymanta chay Galilea lugarpi yaçhakuqninkunawan pulla puriyarmi, Jesusqa kaynu niran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman çukuyançallapa.

²³ Chaynu çukutinllapami wanuchinçallapa. Piru kimsa diyamantaçami, qashan kawsamunqa”.

Chaynu nir willatinmi, yaçhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa.

Dyusta adurananllapa wasipaqçami impwistuta pagrakuçllapa

²⁴ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan rir çaran Capernaúm pwibluman.

Chaynu çhatinllapami, Dyusta adurananllapa wasipaq impwistuta kubrakuçkuna Pedruman çimikar, kaynu nir tapuran:

—¿Yaçhachikuçnikiqachu impwistutaqa pagrakun Dyusta adurananllapa wasipaqqa? nir.

²⁵ Pedruqa niran:

—Pgrakunmi taytituy.

Chaymanta Pedro wasiman yaykur mana imatapis niyatinraqmi, Jesusqa kaynu niran Pedruqa:

—Ima ninkitaç Simón Pedro, çmayqankunataqa kubranllapa impwistutaqa kay pachapi mantakuçkunaqa? ¿Chay pwiblunllapamanta kaçkunata, manqaçachu jwira kaç runakunata? nir.

²⁶ Pedruçami niran:

—Jwiramanta kaç runakunalatami kubranllapa nir.

Chaymantami Jesusqa niran:

—Çiçaptami, chay mantakuçkunaqa pwiblunllamanta kaçkunataqa mana impwistutaqa kubranllapachu. ²⁷ Piru chay impwistuta kubrakuç kaçkunata mana pagrar ama piñachinallapapaçqa, rir chay atun quçhaman answiluykita itakuy. Chaymanta chay punta kaç piskaduta aypamurqa, agrunta kiçhar uk qillayta tarinki chaypiqa. Chaymi chay qillayqa aypanqa, rir nuçapaç kaç impwistuyta chaynulla çampa kaçta pagrakutkimapis nir.

18

¿Mayqantaç Dyuspaçqa kusa mas allin kanqa?

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Chaymanta chay kutilla Jesuspa yaçhakuqninkunaqa payman çimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Syilumanta kaç mantakuyashanpiqa çmayqanniylapatataç Dyusqa kusa mas allinpaç rikamayançallapaqa? nir.

² Chaynu nitinllapami Jesusqa uk wamrituta qayamur paykunapa çhaypinpi shachir, ³ kaynu niran:

—Çiçaptami nishaykillapa: Imanutaç kanan kawsayankillapa, chaynulla kawsar mana kay wamritu mana kwintachaypaçla chay yupay kawsarçami, syilumanta kaç mantakuyashanmanqa mana

yaykunkillapachu. ⁴ Chaqa kay wamritu yupay mana kusa kani nirchu ashwan mana kwintachaypaqla kaqkunalami, syilumanta kaq mantakuyashanpiqa kusa mas allinpaqqa riqsikasha kanqa. ⁵ Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqgami, ashwan nuqallatana samachimayan nir.

Kuytawkish uchakutkillapa

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamritukuna yupay kaqkunata uchakuchiqaqkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq. ⁷ Piru kay pachapiqami kusala saqra mana allinkunala untarayan. Chaymi mana imanupis shumaqta kawsayllapataqa puytinllapachu. Piru, chay mayqanpis uknin mana allinta rurur uchakunanpaq animachiq-shuypaqa imanangaraq.

⁸ “Chayraykumi uk makikillapa manaqa uk çhakikillapa mana allinta rurur uchakushana rikarichishutinga, pitir itakuy wakaq qammantaqa. Chaqa mas allinmi kanga chulla makila, manaqa chulla çhakila tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq. Manami allinchu kanqa chay makiki, chaynulla çhakiki uchakuchishushanrayku tukuy tyimpupaqna mana wanuq ninapi qishakanaykipaqqa. ⁹ Chaynulla nawiki ima mana allinta rikachir uchakuchishutinga, urqur itakuy karu mayman qammantaqa. Chaqa kusa allinmi kanqa uk nawiyjunla tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqqa. Manami allinchu kanqa nawiki uchakuchishushanrayku, tukuy tyimpupaqna infyir-nupi kastigakasha kanaykipaqqa nir.*

Jesusmi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan

(Lc 15.3-7)

¹⁰ “Chaymi nishaykillapa: Amami nuqapi kriyiqkuna yanqa taksha wamritukuna yupay kaqkunataqa ukmanta rikankillapachu. Chaqa paykunata kuytaq angelmaqami waran waran maydiyapis Tayta Dyuspa naypalanpi kayan. ¹¹ [Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha tukuy chay chinqasha kaqkunata washananlapaq.]

¹² “¡Ma nimayllapa! Uk runa syin uyshayjun kanman. Chaymanta chay syin uyshankunamantaqa uksitu chinganman. Chaynu chay uksitu chinqashanraykuchu ¿chay wakin nubintay-nwibita (99) chaylapi dijar, mana rinman chay chinqasha chayta maskaq? nir. ¹³ Chaynu rir maskakur, tarirqami chay nubintay-nwibi kaqkunamantaqa masta aligriyanqa chay chinqasha chayta tarishanraykuqa. ¹⁴ Chaynullami unaq syilupi Taytaykillapapis mana munanchu uklamapis paypi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla wamritu yupay kaqkunapis chinqanantaqa.

Ima katinmapismi pirdunanakushunllapa

¹⁵ “Imanupi uknikillapa ima mana allinta rurashutinllapaqa, rir, ‘Kaynumi mana allinta ruramashayki’ nir shumaqla paylawan parlayllapa. Chaynu paylawan parlar shumaqchanakurqami, kusa shumaqтана kawsankillapa. ¹⁶ Piru imanupi mana kasushutin-shuypaqa, qayamuy ukta manaqa ishkey kriyiqkunata. Chayna chay paykunapis rikananpaq ima mana allinta rurashantaqa, imanutaq Dyus nitin unay iskribishankunapimaqa, ima katinpis ishkey manaqa kimsa tistigukuna rikar yaçhanqa niq chaynulla. † ¹⁷ Chaynu ruratkillapa paykunatapis

* **18:9** Çhakinçhik, makinçhik, manaqa nawinçhik uchakuchimaqinçhikqa kaynu intrachimançhik yarpuyinçhikla, munayinçhikla uchakuchimanashaqa ama kwintachashunchu nir. † **18:16** Rikashun Deuteronomio 19.15.

mana kasutinga, wakin kriyiqkunatapis willayllapa. Piru chay wakin kriyiqkunata mana kasutinllapa-shuypaqa, uk mana kriyiqta, manaqa Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq runata yupayna riqsinkillapa. †

18 “Chaymi nishaykillapapis: Kay pachapi kaqkunata mana allinta tukushanrayku chiqanchatkillapaqa, ¿imanunari syilupi Taytay kayashanmanmaqa yaykunqallapa? Nataq mayqanpis kriyishanrayku kusala allinpaq ima riqsitkillapaqami, ashwan syilupi Taytay kayashanmanpis yaykunqallapa.

19 “Chaynullami nishaykillapapis: Kay pachapi qamkunamanta ishkey runa chayllata yarpur imata mañakutkillapaqami, unaq syilupi Taytayqa qushuyanqallapa chay mañakushaykillapataqa. 20 Chaqa ishkeyla, manaqa kimsalamapis nuqapi kriyishanrayku tantakatinllapaqami, nuqaqa pullanllapa kashaq”.

21 Chaynu nitiñmi Pedruqa riran Jesusta kaynu nir tapuq:

—Taytituy ¿ukniykuna ima mana allinta ruramatinga ayka kutitaq pirdunayta puytiyashaq? ¿Syiti kutichu pirdunanaypaq allin kanqa?

22 Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqaqa manami syiti kutila pirdunanki nishaykichu. Ashwanmi sitinta kuti syiti katinmapis michkatapis pirdunanki nir.

Jesumi kumparasyunta ruraran uk mana pirdunakuqwan

23 “Chayraykumi syilumanta kaqpa mantakuyninqa, imanutaq uk mantakuqmaqa trabajaqñinkunata iman kaqkunatapis rikananpaq dijasha karan chay yupay. 24 Chaymanta imankunata rikaq qallaritinllapanaqa payman çhachiran uktaqa dyis mil talintu qillayta § dibikuqta. 25 Chaymi chay trabajaqqa chay dibikuyashanpaq mana imanupis pagrakuqta puytiranchu. Chaynami chay mantakuqqa kaçhakuran rantikunanllapapaq uk sirbikuqta yupay uklawman. Piru rantikunanpaqmi niran warmintinta, wamrantinta, chaynulla tukuy iman kaqnintinta ima chay dibikuyashanta pagrakanpaqqa. 26 Chaynu chay mantakuq niyatinmapismi, chay trabajaqqa paypa naypalanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Taytituy llakipar yaramaskiy-ari. Nuqaqami imanupis chay dibishuyashaytaqa tukuyninta pagrashayki’ nir. 27 Chaymi chay mantakuqqa chaynu rugatinga llakiparan paytaqa. Chaynulla ashwan chay dibiyashanmatapis manana kubrananpaqnachu niran. Chaymi ashwan dijatinna riran.

28 “Piru chay mantakuq chaynu llakipatin rirqami, chay trabajaqqa tariñan uk trabajaq masin pilitata dibiyay chayta. Chaymi ashwan mana llakiparchu kunkanmanta aypar urkaq qallarir, kaynu niran: ‘¡Pagramay chay dibimayashaykita!’ nir. 29 Chaymi chay trabajaq masinqa naypanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Llakipar yaramaskiy-ari taytituy. Chaymantami tukuyninta pagrashayki’ nir. 30 Piru chay ukningami, mana llakipar yaraytaqa munaranchu. Chaymi ashwan karsilachikuran tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman. 31 Chaynu rurashanraykumi chay wakin trabajaq masinkunaqa kusalata llakiran. Chaymi rir chay mantakuqtaqa tukuy ima pasashantaqa parlaranllapa. 32 Chayta chay mantakuq yaçharmi, kaçhakuran qayamunanllapapaq. Chaymi çhamutinga niran: ‘¡Kusala mana allin yarpuyñijun runa!, nuqamaqami rugamashaykirayku chay tukuy dibimayashaykitaqa llakipashuray. 33 Chaymi imanutaq nuqa

† 18:17 Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq runata yupayna riqsiyllapa nirqami intrachimanchikllapa amana paykunawan pulla kanallapapaq nir. § 18:24 Dyis mil talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

qamta llakipashuray chaynullami qampis chay uknikitaqa llakipanaykita' nir. ³⁴ Chaymi chay mantakugqa kusalata piñakur kaçhakuran karsilman itar qischananllapapaq, tukuy dibiashanta limpu pagranankaman".

³⁵ Chaynu nirnaqami, Jesusqa niranpis: "Qamkuna uknikillapata mana tukuy shunquykillapawan pirdunatkilapaqami, syilumanta Taytaypis chaynulla qamkunawanpis ruranqa" nir.

19

Jesusmi yaçhachikuran warmiwan dijanakuqpaq

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesusqa yaçhachikur tukchirnaqa riranna Galilea pwiblumantaqa. Chaynu rirmi riyu Jordanpa chimpan Judea lugarman çharan. ² Piru paypa ikintaqa kusala achka runakuna riranllapa. Chaymi ashwan tukuyula qishaq kaqkunataqa allicharan.

³ Chaymantaqami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—¿Allinchu kanqa uk runa kasarashan warminta imallapaqqa dijananpaq? nir.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqami nin: 'Dyusqashi puntamanta-pacha runata, warmita ruraran'. ⁵ Chaqa chaypaqmi Dyusqa niqpis: 'Uk runaqami warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsangallapa' nir. ⁶ Chaynu katinmi runaqa warminwanqa manana ishkaynachu. Ashwanmi uk kwirpulana kayanqallapa. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishanraykumi mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu nir.

⁷ Chaymanta chay fariseo runakunaqa qashan kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga, çimapaqta Moisés mantakushanpiqa kaynu nin? Uk runa warminta dijanarqashi, karguyjunkunapi kartata rurar warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynu dijanakunqa nirmapis mantakuran. Piru Tayta Dyusqami unaymanta-pacha runata warminwan pullacharqa mana imalapaqpis dijanakunanpaqqa munaranchu. ⁹ Piru nuqaqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijar, ukwan kasararqami kusala saqrata uchakuyan nir. *

¹⁰ Chaynu nitinmi, chay yaçhakuqninkunaqa kaynu niran:

—Chaynu katinga, manami allinchu mayqanpis warmiyjun kanapaqqa nir.

¹¹ Jesusqa paykunata niran:

—Tukuyulaqa manami mana warmiyjun kaytaqa puytinllapachu. Ashwanmi chay mayqantaçi Tayta Dyus mana warmiyjun kananpaq nisha, chaykunalami chaynu kaytaqa puytinllapa. ¹² Chaqa chiqaptami wakin runakunaqa mana warmiyjunchu maydiyapis kananpaq nasinllapa. Nataq wakin runakunataqami ama warmikunanpaq runa masinkuna kaparanllapa. Nataq wakinkuna-shuyapaqa mana warmikunllapachu kusala mas

* **19:9** Wakin iskribikashakunapi kaynu nin: "Uk warmi, runan dijasha katin, qashan uk runa paywan kasararqa, uchakuyan" nir.

shumaqta Tayta Dyusta sirbiyta munar ima. Chaymi kay nishayta mayqan-nikillapapis intrakanarqa imanupis intrakayllapa.

Jesumi wamrakunata bindisiran

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, pay makinta ananman çhurar bindisininpaq. Piru yaçhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa anyaran. ¹⁴ Chaymi Jesusqa kaynu niran paykunataqa:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa syilumanta kaq mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunala-paq”.

¹⁵ Chaynu nir, makinkunata chay wamrakunapa ananman çhurar bindisirmi, chay lugarmantaqa riranna.

Kusala imayjun musu runami Jesuswan parlaran

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Chaymantami uk musulla runa shamur Jesusta kaynu nir tapuran:

—[Kusa allinla] yaçhachikuq Taytituy, ¿ima allin kaqlataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq tapumanki allin kaqpaqqa? † Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. Piru tukuy tyimpupaqna kawsayta munarqami, Dyus mantakushankunata kasur kawsay nir.

¹⁸ Chaynu Jesús nitinmi, chay musuqa qashan tapuran:

—¿Mayqan mantakuykunatana? nir.

Chaymi Jesusqa kaynu niran:

—Ama wanuchikuychu; ama uk uk warmiwan kaychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu; ¹⁹ taytaykita, mamaykita kasuy. Chaynulla ukkunata llakipay, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla, nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay musuqa niran:

—Tukuy chaykunataqami [takshaymanta-pacha] rurashana kani. ¿Imataq mas kanqa ruranaypaqqa? nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Kusa mas allin kayta munarqa, rir tukuy imayki kaqta rantikur, qilaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²² Chayta uyarmi, chay musuqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan. ²³ Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Allipla trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunanpaqqa. ²⁴ Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uçhkitunta, nir.

²⁵ Chaynu nitin uyaparmi yaçhakuqninkunaqa kusata yarpupakur kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga ¿pitaq washakayta puytayanqa? nir.

²⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqqami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuyapaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

† 19:17 Wakin iskribikashakunapimi kaynu nin: “¿Imaraykutaq allinla kanki nimanki?” nir.

²⁷ Chaynu nitinga, Pedruqa niran:

–Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa. Chaynu kashayllaparaykuqa, çimatataq aypayashaqllapaqa? nir.

²⁸ Jesusqa niran paykunataqa:

–Chiqaptami nishaykillapa: Maydiya nuqa, Dyusmanta Shamuq Runa kusala shumaq mantakuyniyipi mantakuq qallaritiyqami, qamkunapis dusikillapa mantakunaykillapapi tar pullay mantakunkillapa. Chaynami qamkunana Israelpa chay dusi kaq ayllunkunamatapis allinta mana allinta rurasha katinmapis allita rikar yaçhankillapa. ²⁹ Chayraykumi chay tyimpuqa nuqarayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, manaqa [warminta,] wamrankunata, çhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqa, chay dijashanmantaqa syin kuti mas imanllapakunata aypanqallapa. Chaynulla tukuy tyimpupaqnami kawsanqallapa. ³⁰ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbingachu. Chaynulla kanan tyimpukuna achka mana kwintachaypaq kaqkunaqami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

20

Jesusmi kumparasyunta ruraran trabajaqkunawan

¹ Jesusqami niranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk çhakraqa amunmaqa timpranula lluqshiran rikaq trabajadurkunata, çhakranman rir trabajananpaq chay yupay. ² Chaymi, chay çhakraqa amunqa trabajaqkunawan uk tratuta rurar kaçharan çhakranpi trabajatinllapa uk diya intirupaq pagrananpaq.

³ “Chaymanta qashan unakaqna lluqshirqa rikaran plasapi ayka mana imatapis rurar taqkunata. ⁴ Chaynu rikarmi paykunataqa niran: ‘Riyllapa qamkunapis çhakrayman trabajaq. Nuqami imanü trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa’ nir. Chaymi paykunapis riranllapana.

⁵ “Chaymanta qashalan chay çhakraqa amunqa lluqshiran a las dusi yupay, chaynulla tardikaqpis. Chaymi wakin runakunata tarirpis chaynullata niran paykunatapis.

⁶ “Qashan tardikaqna chay plasallaman lluqshirqa, qashan runakunata tariran. Chaymi chay tarishankunatapis niran: ‘Çimapaqtaq qamkunaqa kaypiqa tukuy unaq mana trabajarqa tashaykillapa?’ nir. ⁷ Paykunaqa niranllapa: ‘Manamiri mayqanpis rugamashallapachu trabajanayllapaqqa’ nir. Chaymi chay çhakraqa amunqa paykunatapis niran: ‘Riyllapa qamkunapis çhakrayman trabajaq. [Nuqami imanü trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa]’ nir.

⁸ “Chaymanta amsatinna-shuypaqa, çhakraqa amunqa kaynu niran chay trabajachikuqnintaqa: ‘Qayamur trabajaqinçhikkunataqa pagrayna. Piru chay ikita trabajaq qallarishakunata pagraq qallarir, tukçhinki chay naypaqta trabajaq qallarishakunawan’ nir.

⁹ “Chaymi, chay tardilana trabajaq qallarishakunaqa çharanllapa naypaqta pagrakaqqa. Piru tukuy unaq trabajasha yupaymi pagrakaranllapa. ¹⁰ Chaymantami chay naypaqta trabajaq qallarisha chaykunata pagrananpaq qayatinga, paykunaqa yarpuranllapa: Nuqanchikkunataqami masta pagramayashunllapa nir. Piru paykunatapismi chay uk diyata trabajashannulla pagraranllapa. ¹¹ Chaynu pagrakashana karqami kusallata

piñakur, chay êhakrapa amuntaqa juraparanllapa, ¹² kaynu nir: ‘Kay ikita êhamuqkunaqami uk ratulatana trabajashallapa. Nataq nuqakunamaqami tukuy unaq kusala rupaypi ima shachinakur trabajasha kanillapa. Piru qamqami nuqakunawanqa chayllata pagrashayki. Chaynuqami mana allinchu’ nir.

¹³ “Chaynu nitinllapaqa, ashwan chay êhakrapa amunga kaynu niran chay rimapakuqkunapa uknintaqa: ‘¿Amiguy, ima mana allintataq qamwanqa rurasha kani? ¿Manachu tukuy unaq trabajatkillapa chaynuta pagrashu-nayllapapaq parlaranchikllapa? ¹⁴ Kaypimi trabajashaykipaq qillaynikiqqa. Ashwanmi rikuyuna. Ma willamay, ¿ima mana allintataq rurashusha kani, chay ikita trabajaq êhamushakunata qamwan chayllata pagrarqa? ¹⁵ Chaqa nuqapa qillayniywanqami munashayta rurayta puytini. ¿Manaqachu kusala bwinu kashayrayku, chay wakinkunata qamwan chayllata pagrashayrayku inbidyakayanki?’ nir”.

¹⁶ Jesusqami kaynu niranpis: “Kanan ikilapi kaqkunaqami naypaqpina kangallapa. Nataq chay kanan naypaqlapi kaqkuna-shuyapaqa maydiyapaq ikipina rikarinqallapa. [Chaynulla kusala achkami qayakasha kangallapa. Piru ayakalami akrakasha kanqa]” nir.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesusqami Jerusalén pwibluman riyarqa yaêhakuqninkunata, uklawman qayar kaynu niran paykunataqa:

¹⁸ “Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana Jerusalén pwiblumanqa. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés mantakushanta yaçar yaêhachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapapaq nir mantakunqallapa. ¹⁹ Chaynullami mana Israel runakunaman qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakar wipyar ima kruspi klabar wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

Santiaguwan Juanpa maman, Jesusta mañakuran
(Mr 10.35-45)

²⁰ Chaymantaqami Zebedeupa warmin, wamran Santiaguwan chaynulla Juanwan rir; Jesusman qimikar naypalanpi qunqurikur, wamranta llakipananpaq mañakuran. ²¹ Chaymi Jesusqa kaynu nir tapuran chay warmitaqa:

—¿Imatataq munayanki? nir.

Payqami niran:

—Chay kusala shumaq mantakuynikiipi mantakurqami, qam nitki, uk wamrayqa allilaw qichqaykipi tanqa. Nataq uknin-shuyapaqa ichuqlaw qichqaykipi tanqa nir.

²² Chaynu nitinmi, Jesusqa kaynu niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis yaêhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupaymi qischakar wanuyashaq, * chaynu qischakaytachu puytiyankillapa kanqa? nir.

Chaymi paykunaqa niran:

—Ari Taytituy nir.

²³ Chaymi Jesusqa qashan niran:

* **20:22** Castellanuspi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qisqachakankillapa, nuqa qisqachashaynulla. Piru mantakunaypi tar allilawpi manaqa chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami, mana nuqaqa yaçhanichu. Ashwanmi Taytay Dyus mayqantapis pay munashannulla tachinarqa tachiyanqa nir.

²⁴ Piru chay wakin dyis kaq yaçhakuqninkunaqami chaynu nir mañakuqta uyaparqa, chay ishkaykunawanqa piñakuranllapa. ²⁵ Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

“Qamkuna yaçhashaykillapanu, kay pachapi mantakuqkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa. ²⁶ Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa. ²⁷ Chaynulla qamkunamanta uknikillapa kusa mas kayta munarqa, ukkunapa sirbiqninna kayllapa. ²⁸ Imanuçi Dyusmanta Shamuq Runamaqami mana payta sirbinanllapapaqchu shamusha. Ashwanmi pay sirbikuq shamushamapis. Chaynami ashwan payqa kusala achka runakuna tukuy tyimpupaqna wanunanllapapaqna kaqkunata washar tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq shamusha”.

Jesusmi ishkay syigukunata allicharan

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Chaymantami Jesús, Jericó pwiblumanta yaçhakuqninkunawan llugshir ritinmi, kusala achka runakuna ikinta riranllapa. ³⁰ Chaynu riyatinllapami nan qichqalanpi ishkay syigu runakuna tayasha karan. Chaymi Jesús pasaqta uyaparqa, kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, † llakipamastuyllapari! nir.

³¹ Chaynu nitinllapami, runakunaqa anyaranllapa upallananllapapaq. Piru paykunaqami llallin kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, llakipamastuyllapari! nir.

³² Chaymi Jesusqa chaypi yarar, chay syigukunataqa qayar, kaynu nir tapuran:

—¿Imatataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.

³³ Paykunaqami niranllapa:

—Taytituy, nawiyllapa rikakunantami munanillapa nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa paykunapaq kusalata llakir, nawinllapataqa kamar chay kutilla allicharan. Chaymi ashwan chay runakunaqa allinna, Jesuspa pullan riranllapa.

21

Jesusmi Jerusalén pwibluman yaykuranna

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesusqami yaçhakuqninkunawan Jerusalén pwibluman riyar, yaqqa çhayarnaqa, Betfagé pwibluman çharanllapa. Kay Betfagé pwibluqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkay yaçhakuqninkunata qayar, ² kaynu nir kaçharan:

“Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman çharqami uk burra wawayjun wataraqta tarinkillapa. Chaymi kaçhar apamunkillapa ishkantinta. ³ Piru mayqan imallata willashutinllapaqa ninkillapa: ‘Taytunchikmi ministiyar, daskaqlami kaçhamunqa’ nir”.

† 20:30 Davidpa ayllun nirqami, intrachimanchik Dyuspa Akrashan Cristun nir.

4 Chaynuqami Dyuspa unay rimaqnin nisha kayaq chaynulla kump-likanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

5 “Jerusalén pwiblumanta runakunata niyllapa:
‘Chapayllapa, chaytami shamuyan mantakuqnikillapa.
Payqami shamuyan mana kwintachaypaqla yupay,
uk burrupa wawitunpa anan tasha’ nir”.

6 Chaynu nitingami, chay ishkay yaçhakuqnikunaga rir Jesús nishannulla ruraranllapa. 7 Chaymi burrataqa wawantinta aparannllapa. Chaymi raçhpakunata ananman çhuratinllapa Jesusqa taranna. 8 Piru chaypiqami karan kusalata achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raçhanllapata çhukiranllapa. Nataq wakin-shuyapaqami qirupa raprankunata kuchumur çhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanapaq. 9 Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa: “¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa Davidpa ayllunmanta gubyir-nunchik,

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!

Chaymi ashwan unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa” nir.

10 Chaymanta Jesús, Jerusalén pwibluman yaykutingqa, tukuyla chay pwiblumanta kaq runakuna kusalata laqyaranllapa. Chaymi achka runakuna kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Mayqantaq kayqa? nir.

11 Wakinkunaqami niyaqllapa:

—Nazaret pwiblu Galileapa lugarnimanta Dyuspaq rimaqnin Jesusmi nir.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Chaymantami Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur tari-ran rantikuqkunata, rantiqkunata ima. Chaymi limpu waqtaman itaku-ran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tiktir itakuran.

13 Chaymi chay runakunataqa kaynu niran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shutinqa’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maçhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

14 Chaymantami Dyusta adurananllapa wasillapi Jesusmanqa qimikaran-llapa syigukuna, kujukuna ima. Piru Jesusqami paykunataqa allicha-ran. 15 Piru kurapa mantakuqnikuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima Jesús rurashanta rikananllapa. Chaynullami uyaparan-llapapis wamritukuna Dyusta adurananllapa wasipi kaynu nir laqyaqllapata “¡Biba biba Davidpa ayllun!” niqta. * Chaymi kusalata piñakur,

16 Jesustaqa kaynu niranllapa:

—¿Uyapankichu chay wamrakuna rimayashantaqa? nir.

Jesusqami niran:

—Ari, uyapayanimi. Piru ¿manachu liyishaykillapa qamkunaqa Dyus nitin iskribikashakunapi kaykunapaq nishantaqa? Chaqa kaynumi nin:

‘Taksha wamritukuna,
chaynulla ñuñuq wamritukunamapis
kusa shumaqta alabamayanqallapa’ nir.

17 Chaynu nirnaqami paykunata chaypi dijar, Jesusqa riranna Betania pwibluman. Chaymi chay tutaqa chaypi yurqaran.

* 21:15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Salmo 8.2.

Jesumi igus qiruta chakinanpaqna niran
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Allaqmanta allaq allaqla Jerusalén pwibluman qashan riyarmi Jesusqa mallaqnar. ¹⁹ Piru chay nan qichqalanpimi rikaran uk igus qiruta. Chaymi puquyninta maskaq rirqa yuranlata tariran. Chayraykumi, chay igus qirutaqa kaynu niran: “¡Mananami kaymantaqa puqunkinachu!” nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, igus qiruqa chakiranna. ²⁰ Chaynu chay igus qiru chakishata rikarmi, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa kusa dispantakashalla kaynu nir tapuranllapa:

—¿Ima nitkitaq chay igus qiruqa das chay kutillaqa chakiran? nir.

²¹⁻²² Jesusqami kaynu niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna imata runanaykillapapaq kar Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu mañakutkillapaqami, tukuy imapis rurakanqa. Chaymi ashwan chay igus qiruta imanururashaymanmatapis masta rurayta puytinkillapa. Chaynulla ashwan Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar, kay qaqata ‘Ashur, rir mar yakuman yaykuy’ nitkillapapis kasushunmanllapa nir.

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikuyatinmi, kurakunapa mantagninkuna, Israel pwiblupa ruku mantakuqninkuna ima qimikar, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁴⁻²⁵ Chaymi, Jesusqa paykunata niran:

—Nuqapis tapushaykillapa: ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyuschu kaçhamuran manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi kayta rurani nirmapis.

Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa. ²⁶ Chaynulla, manami puytinchikllapachu ‘Runakunalami kaçhamuran’ niytapis, runakunata manchashanchikllaparayku. Chaqa tukuykami kriyinllapa ‘Juanqashi Dyuspa rimaqnin karan’ nir”. ²⁷ Chaynu ninakuyarmi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Chaymi, Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesumi kumparasyunta ruraran ishkay wamrakunawan

²⁸ Chaynullami Jesusqa chay mantakuq runakunataqa tapuranpis:

—¿Imatataq yarpunkillapa qamkunaqa kaypaqqa? Karanmi uk runa ishkay wamrayjun. Chaymi uk wamrantaqa niran: ‘Wamray, riy kananqa ubata tarpushanchik çhakanchikman trabajaq’ nir. ²⁹ Piru wamranqami kaynu niran: ‘¡Manami kananqa trabajanayanichu!’ nir. Chaymanta, chay wamraqa manami allintachu tukuyani taytayta mana kasurqa nir kwintata qukar, ashwan riran trabajaqqa. ³⁰ Chaymanta qashan taytanqa riran uknin wamranta willaq rinanpaq trabajaq. Chay wamraqami niran: ‘Arí,

taytituy rishaq' nir. Piru chaynu nirmapismi mana riranchu. ³¹ Mabir willamayllapa: ¿Kay ishkantinmantaqa mayqannintaq taytan munayashantaqa rurasha kanqa?

Paykunaga niranllapa:

—Punta chaymi nir.

Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa qamkunamantaqa naypaqta yaykunqallapa nir. ³² Chaqa Shutichikuq Juan shamur allin kaqlata rurur kawsananllapapaq yaçhachikutingami, qamkunaga mana kasuraykillapachu. Piru chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chaynulla chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, intrakar kriyiranllapa. Nataq qamkuna-shuypaqami tukuy chayta rikarmapis karanlla kar, mana imanupis kriyiraykillapachu.

Jesumi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “¡Allita uyakuyllapa! Kay kumparasyuntapis parlashaykillapa: Uk runami çhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quçhata chaypi binuta luqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay çhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay çhakranta arrintar riran largu mayta.

³⁴ “Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinga, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran sirbikuqñinkunata, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq. ³⁵ Piru ashwan chay çhakrapa kaqkunaqami, chay sirbikuqñinkunataqa aypar wakinkunataqa magaranllapa. Nataq uktaqa wanuchiranllapa. Chaynulla uktaqa rumillawan sitaranllapa ima. ³⁶ Chaymantami chay çhakrapa amunqa chay punta kaçhasanmantaqa mastana sirbikuqñinkunataqa kaçhamuran. Piru chay çhakrapa kaqkunaqami imanutaq chay punta kaqkunata ruraran chaynulla ruraran.

³⁷ “Chaymanta tukukananta-shuypaqami wamrantana kaçhamuran, kaynuta yarpur: ‘Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir. ³⁸ Chayna wamranta kaçhatin, chay çhakrapa kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachanwanqa kidanallapapaq!’ nir. ³⁹ Chaynu nirmi aypar chay çhakramanta urqumur wanuchiranllapa”.

⁴⁰ Chaynu nirqa kaynu tapuran paykunataqa:

—¿Chay çhakrapa amun shamurqa, chay çhakrapa kaqkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaga?

⁴¹ Paykunaga niranllapa:

—Chay kusala mana allin runakunataqami mana llakiparchu limpu wanuchir tukchianqa. Chaynami ashwan ukkunatana arrintar dijayanqa, chay paykunaga kusicha tyimpu çhamutinga amunpaq kaqtaqa karantana qunanllapapaq nir.

⁴² Chaymantami Jesusqa niran paykunataqa:

—¿Manachu qamkunaga liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqa kaynu nin: ‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha. Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran. Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir.

⁴³ Chayraykumi nishaykillapa: Qamkunaqami chay rumi mana sirbiqta yupay nuqata disprisyamashaykillaparayku Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. Ashwanmi chay mayqanchi Dyus munashannulla uk puquq yupay rurayan chaykunami tukuy tyimpupaq kawsaqaqqa rinqalapa nir. ⁴⁴ Chaymi nini, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, runapa ananman rumi ratar-shuypaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

⁴⁵ Chaynu nir Jesus kumparasyunta parlakutin, chay kurakunapa mantakuqninkuna, fariseo runakuna ima uyaparqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. ⁴⁶ Chaymi Jestusta aypar wanuchiya yarpurlapamapis, manchakuranllapa. Chaqa tukuy runakunami kriyiranllapa Jesusqa, Dyuspa uk rimaqnin nir.

22

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk kidamyintuwan (Lc 14.15-24)

¹ Jesusqami qashan kumparasyunkunawan willaq qallariran. Chaymi kaynu niran:

² “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk mantakuqmaqa fyistata ruraran wamranta kidachinanpaq chaynu. ³ Chaymi chay fyistaman shamunanllapapaq sirbikuqninkunata kaçhakuran qayamunanllapapaq chay kunachikasha kaqkunataqa. Piru chay kunachikasha kaqkunaqami mana rinaranllapachu. ⁴ Chaymanta qashan kaçharan uk sirbikuqninkunata chay kunachikashakunataqa kaynu ninanllapapaq: ‘Mikuykunatami kamakachishana kani. Kaçhakutiymi kusala gurdulla animalkunata wanuchir kusala shumaqta kamkachishallapana. Chaynumi tukuy listuna kidamyintuman shamunaykillapapaqqa’ nir.

⁵ “Piru chaynu nitinllapamapismi chay kunachikasha kaqkunaqa mana shamunanllapachu. Chaymi ashwan paykunamanta ùkninga çhakrankunata rikaq riranllapa. Nataq ukkuna-shuypaqa riran nigusyunkunaman. ⁶ Piru ukkuna-shuypaqami chay mantakuqpa sirbikuqninkunata aypar qischaranllapa wanuchinanllapakaman.

⁷ “Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur suldadunkunata kaçhatin wanuchiranllapa chay kunachikasha kaq wanuchikushakunataqa. Chaynulla pwiblunllapata rupachinanpaq ima kaçhakuran chay mantakuqqa. ⁸ Chaymantami chay mantakuqqa sirbikuqninkunata kaynu niran: ‘Tukuymi listuna kidamyintupaqqa. Piru chay kunachisha karay chaykunaqami manana allinnachu shamunanpaqqa. ⁹ Chaymi kananlla qamkunaqa riyllapa chay waqta kallikunaman. Chaynami chaypi tukuy tarishaykillapata kunachiyllapa shamunanllapapaq kay kidamyintumanqa’ nir.

¹⁰ “Chaymi chay sirbiqninkunaqa llugshiranllapa kallikunaman. Chaypimi tukuy allin, mana allin yarpuyinyjun kaqkunata tarishantaqa kunachiran. Chaynumi chay mantakuqqa wasinmanqa kusala achka runakunata untachiranllapa.

¹¹ “Chaymanta chay mantakuqqa kunachishankunata rikaq wasinman yaykurqa, uk runata rikanan chay fyistapaq mana shumaq mudakur kamakashatachu. ¹² Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy, waknu mana shumaq kamakasha karqa çimanutaq yaykamushayki kay fyistapi kanaykipaqqa?’ nir.

“Piru chaynu nitinmapismi chay runaqa mana imatapis niranchu. ¹³ Chaymantami mantakuqqa chay misapi sirbikuqkunataqa kaynu niran: ‘Wak runataqa makinta, çhakinta watar, waqta tutaparaqllamanna itayuyllapa. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qisçakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa’ nir.

¹⁴ “Chaynu nirqami intrachimanchikllapa, Tayta Dyusqami kusala achkata qayamun. Piru payqami aykalata akran nir”.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Chaymantami, chay fariseo runakunaqa rir paykunapura kusalata parlaranllapa, rir Jesusta tapur mana allinta rimachir chaylapaqa uchachananllapaq. ¹⁶ Chaymi chay fariseo runakunaqa wakinninta, chaynulla chay gubyirnu Herodespa wakinninwan pullata kaçharanllapa Jesusta kaynu ninanllapaq:

–Yaçhachikuq Taytituy, yaçhanillapami gamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yaçhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis gamqa mana kwintacharchu yaçhachikunki. Chaqa gamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yaçhachikunkimapis. ¹⁷ Chaymi gam yarpushaykinulla willamayllapa: çAllinçu kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapaq, manaqachu mana? nir.

¹⁸ Chaynu nitinllapami Jesusqa kwintata qukaran, mana allinta paypaq yarpurllapami chaynuqa tapuyanllapa nir. Chaymi kaynu niran paykunataqa:

–Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna çimapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa? ¹⁹ Rikachimayllapa chay impwistuta pagrakunaykillapa qillayta nir.

Chaynu nitinmi apamuranllapa uk qillay dinaryu shutiqta. ²⁰ Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

–çMayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? çMayqanpa shutintaq kay qillaypiqa iskribikasha? nir.

²¹ Paykunaga niranllapa:

–Mantakuq Cesarpa nir.

Chaymi Jesusqa niran:

–Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuyapaqa Dyusta quyllapa nir.

²² Chaynu nitin, uyaparllapami kusa dispantakashalla kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesusta chaypi dijar riranllapana.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Chay diyallami, wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay saduceo runakunagami niqlapa: “Manashi wanuqkunaqa qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa, mabir ima ningashi nir kaynu tapuranllapa:

²⁴ –Yaçhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir mantakuran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir.

²⁵ “Chaynu katinmi tapushaykillapa: Uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjun kayar wanuran. Chaynu mana wamrayjun kashanraykumi chay ishkay kaq ukninna kasararan. ²⁶ Chaynullami chay ishkay kaqta, kimsa kaqta pasaran,

chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman. ²⁷ Chaymantami chay warmipis wanuranna.

²⁸ “Chayna chiqapta wanushakuna kawsamuyatinga, ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan”.

²⁹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirninpaq mana intrakashaykillaparayku. ³⁰ Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasarangallapanachu, chaynulla manana kasarachikunqallapalamapis-chu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasarannlapachu chaynuna kawsanqallapa. ³¹ Nataq chay wanushakuna kawsamurqapaq-shuyupaqa, ¿manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus paylla kaynu nitin iskribikashantaqa? Chaqa kaynumi niq: ³² ‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu nirqami intrachimanchik, paypaqqami tukuy wanusha kaqkunamapis kawsayanllapa nir.

³³ Chaynu nir Jesús yaĉhachitinmi, chay runakuna uyakurqa kusa dispan-takashalla kidaranllapa.

Dyuspa mas allin mantakushan

(Mr 12.28-34)

³⁴ Chaymantami chay fariseo runakunaqa, Jesusqashi chay saduceo runakunata willar uyarachisha nir yaĉharmi, tantakaranllapa. ³⁵ Piru paykunamanta ukqami Moisés mantakushanta kusata yaĉhar yaĉhachikuq karan. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:

³⁶ —Yaĉhachikuq Taytituy, ¿Dyus nitin Moisés mantakushanmantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

³⁷ Jesusqa niran:

—Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuynikiwan’ nir. ³⁸ Kaymi chay puntapi kaq kusa mas allin mantakuyqa. ³⁹ Piru kanmi ukpis chay punta chay yupay kusala mas allin mantakuyqa. Chayqami kaynu nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. ⁴⁰ Chaymi nishaykipis: Kay ishkay mantakuykunata karanta ruraraqami, Dyus tukuy mantakushantaqa kumpliyanchikna nir.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Piru chay fariseo runakuna chaypi tantakasha katinllaparaqami,

⁴² Jesusqa kaynu tapuran:

—¿Imatataq yarpunkillapa Dyuspa Akrashan Cristunpaqqa? ¿Mayqanpa ayllunmantataq kanqa? nir.

Chaymi niranllapa:

—Davidpa ayllunmantami nir.

⁴³ Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Davidqa, ‘Amituy’ niran Cristupaqqa, Dyuspa Ispiritun yanapatinga? Chaqa Davidqari kaynu niran:

⁴⁴ ‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

maydiya chay ĉhiqnishuqkunata

ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman nir’.

45 Mabir willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, çimapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?

46 Chaynu nitinmi mana mayqanninpi imata willaytapis puytiranllapachu. Chaymi chaymanta-pachaqa, manana imata tapunanllapapaqpis yarpuranllapanachu.

23

Jesumi fariseukunata ima anyaqnulla willaran
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

1 Chaymanta Jesusqa chaypi kaq runakunata, yaçhakuqnikunata ima kaynu niran:

2 “Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami kaynu yarpunllapa: ‘Nuqanchikkunaqami Moisés mantakushanta kusa allita intrakashanchikllaparayku, yaçhachikur mantakunchikllapa kumplinanllapapaq’ nir. 3 Chayraykumi, paykuna imata nitinpi kasur rurayllapa. Piru amami chay paykuna rurayashantaqa rurankillapachu. Chaqa paykunaqami chaynu yaçhachikuyarmapis, ashwan uktana rurasha rikarinllapa. 4 Chaynumiri ashwan paykunaqa uk kusala lashaq kargata aprichi q yupay runa masinkunata imata ruranaq nir mantanllapa. Piru chay niyashanllapataqa mana pitilamatapis kumplinanpaqqa yarpunllapalamapischu.

5 “Chaymi paykunaqa imata rurarinllapapis runakuna rikananllapalapaq ruranaq. Chaynullami allita Dyuspi kriyin ninanllapapaqpis Dyus nishankunata taksha papilsitukunapi iskribir urkunkunapi, rikrankunapi ima çhurar purinllapa. Chaynullami Dyus mantakushankunapi kusata yarpur kawsanllapa ninanllapapaqismi mudananllapa manyanpipis kusala atun shulyakunata çhurakunllapapis. 6 Chaymi, chay tantakananllapa wasikunapi, manaq mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munanllapa. 7 Chaynullami plasakunapimapis kusala shumaqta saludar, ‘Yaçhaq yaçhachikuq’ ninanllapata munanllapa.

8 “Piru qamkuna-shuyapaqa manami wakinkuna ‘Yaçhaq yaçhachikuq’ nishunanllapataraqqa ministinkillapachu. Chaqa qamkunaqami uk ayllu-lamanta kaq yupay tukuynikillapa chaylla kankillapa. Nataq uklami kan yaçhaq yaçhachishuqnikillapaqa. 9 Chaynullami kay pachapiqa ama mayqan-tapis, ‘Taytay’ ninkillapachu. Chaqa unaq syilumanta kaq uklami Taytaykil-lapaqa. 10 Amami ‘Kusa intrachikuq tayta’ nishunanllapataqa munankil-lapachu. Chaqa uklami kan intrachishuqnikillapaqa. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun. 11 Chayraykumi qamkunamanta wakinkuna kusa masta yaçhaq kaqqa, ashwan wakinkunatana sirbinqa. 12 Chaqa mayqanpi pay yarpuninllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpi kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa”.

13 Jesusqami kaynu niranpis:

“¡Akaw Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi wakinkuna syilumanta kaqpaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankilla-pachu.

[14 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaymi chay wakcha warmikunata kitankillapa wasinkunata ima. Piru allin runa nishunanllapapaqgami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunkillapa. Chayraykumi kusala manchaypaqtana kastigakankillapa.]

15 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa tukuy pachata ima rinkillapa uk runallataqa qamkuna yupay kananllapapaq yaĉhachinaykillapapaq. Piru mayqan runatapis qamkuna yupay kananpaq kriyichirgami, qamkunamanta ishkay kuti mas uchayjunpaqna tikrayankillapa. Chaymi ashwan kusala manchaypaqta tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqa.

16 “¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu mana allita intrakaq karmapis intrachikuyta munaqkunaqa! Chaqa qamkunaqami, kaynu nir yaĉhachikunkillapa: ‘Mayqan imata rurananpaq nir Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurar, mana rurarmapisshi mana uchayjunchu kanqa. Nataq Dyusta adurananllapa wasipi uru kaqpaq rimar imata rurananpaq jurar mana rurar-shuyapaqashi uchakuyan’ nir. 17 ¡Akaw yaru syigukuna! Tapushaykillapa: ¿Mayqanintaq mas allinqa, Dyusta adurananllapa wasi, manaqachu chaypi kaq uru? Chaqa chay uruqami Dyusta adurananllapa wasipi kashanrayku Dyuspaqqa kusala allin.

18 “Qamkunaqami ninkillapapis: ‘Mayqanpis imata rurananpaq altarpaq rimar jurarpisshi mana chiqapta arnikuq yupaychu. Nataq chay ufrindita altarpí tayan chaypaq rimar jurarshi, chiqapta imata rurananpaqpis arnikuyan’ nir. 19 ¡Akaw syigu kaqkuna! ¿Imataq mas allinqa: Chay altarpí ufrindita, manaqachu altar? ¿Manachu chay ufrinditaqa ashwan altarpí kashanrayku kusala mas allinpaq tikrakan? 20 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis, altarpaq jurarqa, manami altarlapaqchu jurayan. Ashwanmi tukuy imankuna chaypi kaqkunapaq ima jurayan. 21 Chaynulla mayqanpis Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurarqa, manami chay wasilapaqchu jurayan. Ashwanmi Dyusllapaq rimar jurayan. Chaqa payqami chaypi kawsan-ari. 22 Chaymi syilupaq rimar juraq-shuyapaqa, Dyus tar mantakuyashanpaq jurayan. Chaynullami jurayanpis Dyusllapaq rimar. Chaqa payqa chaypiri tan.

23 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa mintamanta, anismanta, kuminumanta ima dyis parti kaqmata uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan imatapis karanta rurana-paq, llakipakunapaq, paylapi kriyina-paq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaq-taqa, chay rurayashaykillapatarapis ama dijarchu.

24 “¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu kusala mana allinta yaĉhachikuqkunaqa! Chaqa qamkunaqami Moisés mantakushanta allita kasur yaĉhachikushaq nirqa, imanutaq yakuta mayqanpis upyananpaq katin, chay yakupi uk chuspisitu katinmaqa shuyshur upyan, chaynu yupay tukunkillapa. Piru manami kwintata qukanillapachu, chaynu tukurqami ashwan uk kamilluta iqachiq yupayna kusala mana allita tukuyankillapa. *

* 23:24 Kay intrachimanchik imanumi kusala ruraypaq kaqkunata mana rurankillapachu nir. Nataq chay mana yaqqa ruraypaq kaqkunata-shuyapaqa rurankillapa nir.

25-26 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa ashwan kusalata munapakur suwankillapa. ¡Ima kabal yaruĉhiri kankillapa! Chiqaptari wakinkunawan bwinu kankimanllapa. Chaqa mana chaynu kargami, imanutaq uk kupa, manaqa uk platumataqa waqtanlawlata pichashaqa, ruringa tiqtilla kidan, chaynu kankillapa qamkunapis. Piru uk kupata manaqa uk platuta rurintinta pichashaqami, intirulana kusa chiqap chiqap shumaq kidan.

27-28 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu, karanlata imatapis ruraq yupay tukunkillapa. Piru chiqaptaqami mana chaynuchu kankillapa. Ashwanmi yanqa illaqtta chaynu tukuqkuna, kusala mana allinkuna ima kankillapa. Chayraykumi qamkunaqa imanutaq uk bubidamataqa waqtanlawta yuraqta pintatinllapamaqa kusala shumaq. Piru rurinpiqami tullukuna, kusala saqra asyaq ima kan, chay yupaymi qamkunapis kankillapa.

29 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa Dyuspa unay rimaqninkuna pampakashankunata kusa shumaq wasikunata yupay kamakachinkillapa, kusala allin kashanrayku. 30 Chaynullami ninkillapapis: ‘Nuqanchikkuna unay rukunchikkunapa pullan kawsasha karqa, Dyuspa rimaqninkunata wanuchinanllapapaqqa manami dijanallapatachu’ nir. 31 Piru chaynu unay rukunchikkuna nirqami, qamkunalla niyankillapa: ‘Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiqqunapa ayllun kanchikllapa’ nir. 32 ¡Chaynu karqa, unay rukuykillapakuna imata ruraq qallarishanllapataqa rurar tukchiyllapari!

33-34 “Chay rukuykikuna qallarishanta rurar tukchinaykillapapaqgami nuqaqa kaĉhamushaq Dyuspa rimaqninkunata, kusa yaĉhaq intrakaqkunata, yaĉhachikuqkunata ima. Chaymi qamkunaqa wakintaqa wanuchinkillapa, kruspi klabankillapa ima. Nataq wakinkunata-shuypaqa wipyankillapa ima tantakananllapa wasikunapi. Wakinta-shuypaqa pwiblung pwiblung ikinpi purinkillapa qischanaykillaparayku. Chaynu karmi ¡largu kurukuna, largu kurupa ayllunkuna kankillapa! ¿Imanuna washakankillapa chay tukuy tyimpu kastigakanaykillapamantaqa? 35 Chayraykumi qamkunapaqqa tukuyta mana allinkunata rashaykillaparayquqa kusala manchaypaq kastigu shamunqa. Chay kusa allin runa Abel shutiqta wanuchishaykillapamanta-pacha Berequiaspa wamran Zacariaskaman. Chaqa pay Zacariastaqami qamkunapa rukuykillapakuna wanuchiran Dyusta adurananllapa wasipa, altarninpa naypanpi. 36 Chaymi nishaykillapa: Chaynu chay kusala allin runakuna wanushanrayquqami, kanan tyimpu kawsaq runakunapaqna kastiguqa kanqa nir.

Jesumi Jerusalenpaq waqaran

(Lc 13.34-35)

37 “¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaĉhamushan yaĉhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqlakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu. 38 Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. 39 Chaymi nishaykillapa:

Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu çhamunankaman:
 ‘¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqtaqa!’ nir”.

24

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran
 (Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Chaynu rimar tukchirna, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasimanta lluqshir riranna. Chaynu riyatinmi, yaçhakuqninkuna payman qimikar, Dyusta adurananllapa wasita kusala shumaqta ima rurashanllapapaq par-layarannllapa. ² Piru Jesusqami niran:

“Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami, limpu ratachinqallapa. Chiqap-tami nishaykillapa: Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa ki-danqanachu nir”.

Jwisyu diya shipchamuyatingami kaynu pasanqa
 (Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan Olivos sirkaman riranllapa. Chaymi chaypi Jesús tatin, chay yaçhakuqninkunaqa kaynu nir paylata tapu-ranllapa:

—Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaçhayashaqlapa qam tikrakamuyankina nir, chaynulla kay pacha tukukanan tyimpu çhamunqa nirqa?

⁴ Chaymi, Jesusqa niran:

—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq. ⁵ Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusa achka runakunata ingañanqallapa. ⁶ Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami man-chakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa. ⁷ Chaqa uk nasyun-manta kaçkunami maqanakunqallapa ukaw nasyunmanta kaçkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa ukaw gubyir-nupa kaqninkunawan. Kusala qishay, mallaq tyimpu ima kanqa. Chaynulla pachamapis kusalata kuyunqa achka lugarkunapi. ⁸ Piru chaynu pasatin-qami yapunkillapa, chayraqmi qischakay tyimpuqa qallariyan nir.

⁹ “Chaymi ashwan chay tyimpuqa qamkunaqqa qukushuyanqallapa kusalata qischar ima wanuchishunanllapapaq. Chaynumi tukuyula kay pachapi çhiqnishunqallapa nuqapi kriyishaykillaparayku. ¹⁰ Nataq kusala achka wakinnikikunaqami chay tyimpukunapiqa manana kriyinanqallapanachu. Chaymi ashwan çhiqninakar ima paykunapura ukninpaqmapis mana allinta rimapanakunqallapa. ¹¹ Chaynulla Dyuspaq kusala achka rimaq tukuqkuna rikarimunqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. ¹² Chaymi chay tyimpukunaqa kusala mana allin ruraykunalana kanqa. Chaynu katinmi, tukuyula mayqanpis manana ukninkunapaqqa llakinqallapa imanachu. ¹³ Piru chaynu qischar imamapis maydiya shamunaykaman kriyishannulla shachinakuqkunalami washakanqallapa. ¹⁴ Nataq tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaçhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa çhamunqa.

15 “Chayraykumi Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasipa Kusala Santu Lugarman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iskrishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa. * 16 Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakanaman alsakanqallapa. 17 Nataq mayqanpis wasinpa ananpi karpis, amami ishkimungachu, imanta llugshichinanpaq nirqa. 18 Chaynulla, mayqan çhakranpi karqa amami wasinman ringachu raçhpanta apananpaq nirqa. 19 ¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanangallaparaq! 20 Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama qasay tyimpu, manaqa samana diyapichu kananpaq nir. 21 Chaqa, chay diyaqami kusala saqra manchaypaq qischakay kanqa. Chaynu qischakayqami pacha rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qischakayqa maydiyapis. 22 Piru Taytay Dyus chay qischakaykuna achka tyimputa kanqa nitingami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa niyanqa.

23 “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu. 24 Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata ima kusalata rurangallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta kamanqallapa. 25 Piru qamkuna ama ingañakanaykillapapaqqami willashunillapana. 26 Chayraykumi mayqan ‘Rikayllapa wak chunllaq lugarpi washakuqqa’ nishutinllapaqa, ama rinkillapachu rikaqqa. Manaqa ‘Rikayllapa kaypimi pakakusha washakuqqa’ nishutinllapapis, amami pitilamatapis kriyinkillapachu. 27 Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla shamunqa, imanuchi rilampamaqa uk-lawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun chaynu. 28 Allitami nishaykillapa: Maypichi kusala achka shinkukuna tantakaqta rikarqami ninkillapa, ima wanusha kanqa nir tukuyta yaçhankillapa. Chaynumi nuqa Dyusmanta Shamuq Runa shamutiypis tukuyta yaçhankillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa (Mr 13.24-37; Lc 21.25-36; 17.26-36; 12.40)

29 “Chaynu limpu qischakay tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunganachu. Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa. 30 Chaymantami unaq syilupiqa rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runapaq uk siñalta. Chayta rikarmi tukuyta pachapi kaqkunaqa kusala ukmanta manchakur waqanqallapa. Chaqa chayllapimi Dyusmanta Shamuq Runaqa rikanqallapa, puktay rurita kusa pudirinwan, llipyta intiru syilumanta shamugtana. 31 Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaçhanqa

* 24:15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Daniel 9.27; 11.31; 12.11.

trumpitanta kusala jwirtita waqachir tukuylla pachata rir, † paypa akrashan kaqkunata tantamunanllapapaq.

³² “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyl-lapa. Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuqmana qawamuqta rikarqa kwintata qukankillapa, tanya tyimpuqa shipchana nir. ³³ Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir. ³⁴ Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuylla kay nishushayllapaqa pasanqa nir. ³⁵ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana maydiyaplis tukukanqachu. ³⁶ Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, urapaq-shuypaqami, mana mayqanlapis yaçhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yaçhanchu. Nataq Taytaylami yaçhan.

³⁷ “Nishaykillapapis: Imanuçi Noepa tyimpunpi pasaran chaynullami pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis. ³⁸ Chaqa chay kusala manchaypaq tanya manaraq ishkiyatin, chaynulla Noé wampuq wasi-man yaykunankamanmi, runakunaqa kusalata mikuqllapa, upyaqllapa, kidachinakuqllapa ima. ³⁹ Piru manapis yarpuyatinllapa alliplata tanya ishkitinmi limpu tukukaranllapa. Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa. ⁴⁰ Chaymi chay urasqa ishkaq runakuna çhakranpi katinpis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa. ⁴¹ Chaynullami ishkaq warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, nataq ukninta-shuypaqa dijanqa.

⁴² “Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikçhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaçhankillapachu ima diyami Amityuqllapa shamuyanqa nirmapis. ⁴³ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi uk suwakuq çhamuyan suwamaq nir yaçharqa, imuraspis rikçhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa. ⁴⁴ Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami, manapis yarpuyatkillapa shamunqa.

Jesumi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan
(Lc 12.41-48)

⁴⁵ “Nishaykillapapis: Uk runami sirbikuqninta wasinpi kaq wakin sirbikuqninkunata imuraslapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa chay patrunnin nishannula rurara, kusa alamirala kaqta tarinman. ⁴⁶ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin taritingami, kusala allin sirbikuqpaqna riqsikasha kanqa. ⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Chay patruncay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir. ⁴⁸ Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyinjun kar, chay patrunnin mana das çhamuyanqachu nir yarpur, ⁴⁹ chay sirbikuq masinkunata qischar, payqa chay maçhaqkunawan tantanatur upyar mikur ima tar, ⁵⁰ mana imuras ima diya çhamuyanqa nir yaçhayatinchu, patrunnin çhamur chaynu ruraqta tarirqami, ⁵¹ kusala saqra manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunata yupaylla. Chaynami payqa kusala mana agwantaypaqta qischaraq yaçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa”.

† 24:31 Tukuylla pachata rir nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

25

Jesumi kumparasyunta ruraran dyis shipashkunawan

¹ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Syilumanta mantakuq shamunanpaqqami imanutaq uk kuti dyis shipashkuna kidamyintuman riran chay yupay kanqa. Piru chay dyis shipashkunaqa lamparanllapata asaytiyjunta charikur riranllapa chay kidaq runata tariq. ² Piru chay dyis shipashkunamantami sinkuqa askwintalla puriqllapa. Nataq sinku kaqkuna-shuypaqa allita kamakashala puriqllapa. ³ Chaymi chay askwintalla puriqkunaqa lamparanta aparanllapa asaytiyjunta. Piru manami mas asaytitaqa aparanllapachu tukukatin untachinanllapapaqqa. ⁴ Nataq chay kusa kamakashalla puriqkunami asaytita chaynulla lamparanllapatapis aparanllapa. ⁵ Piru chay kidananpaq kaq runa mana das chamutinmi, kusallata pununar tukuynin punuranllapa.

⁶ “Chaymantami chaypi tuta yupaynaqa kaynu nir qayakuqta uyaparanllapa: ‘¡Kidaq runaqami shamuyanna! ¡Lluqshimuyllapa samachinaykillapapaq!’ nir. ⁷ Chaynu niqta uyaparmi, chay shipashkunaqa tukuynin sharir lamparanllapata kamakachiq churakaranllapa. ⁸ Chaymantaqa chay sinku shipashkuna askwintalla puriqkunaqa chay sinku shipashkuna kusa kamakashala puriqkunataqa kaynu niranllapa: ‘Imaraq pitilatapis asaytisituykillapata apamushaykillapamanta qumastuyllapa. Chaqa lamparayllapami wanuyanna asaytin tukukayashanrayku’ nir. ⁹ Piru chay kamakashala puriq shipashkunaqa kaynu niranllapa: ‘¡Mana puytinillapachu! Chaqa chaynu qushutiylapaqami, mana aypañachu nuqakunapaq chaynulla qamkunapaqmapis. Ashwanmi mas allin kanqa qamkunalla rir chay maypichi rantikun chayllamanta qamkunapaqqa rantinaykillapapaq’ nir. ¹⁰ Chaynu nitinllapami chay askwintalla puriq shipashkunaqa riranllapa rantiq asaytitaqa. Piru chaykamanqami chay kidaq runa chamutinqa, chay sinku kusa kamakashala puriq shipashkunaqa chay kidaqwan pulla ruriman yaykur kirpakamuranllapana. ¹¹ Chaymanta chay sinku shipashkuna chamurqa kaynu nir qayakuranllapa: ‘¡Taytituy, Taytituy, punkuykita kichay!’ nir. ¹² Piru chay kidaq runaqami rurimanta kaynu niran: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Manami riqsishunillapachu’ nir”.

¹³ Chaynu nir tukchirmi, Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqami rikchakur alli kamakashalana kayllapa. Chaqa manami yachayankillapachu ima diya, ima urami shamuyanqa Dyusmanta Shamuq Runaqa nir”.

Jesumi kumparasyunta ruraran sirbikuqkunawan

¹⁴ “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk runamaqa uklaw pwiblumana rinanpaqna karqa, sirbiqninkunata qayamur uk tratuta rurari qillayninta quran trabajachinanpaq, chay yupay. ¹⁵ Piru chay sirbiqninkunataqami quran paykuna imanur trabajayta puytishannulla. Chaymi chay punta chaytaqa sinku talintu qillayta quran. * Ukninta-shuypaqa ishkey talintu qillayta quran. Nataq ukta-shuypaqa uk talintu qillayta quran. Chaynu qillayninta trabajachinanpaq qurqami riranna chay runaqa.

¹⁶ “Chaymantami, chay uk sirbikuq sinku talintu qillayta ayparan chayqami, kusallata nigusyuta rurari trabajachir qillaytaqa ganachiran uk

* **25:15** Talintuqa kusalla achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

sinku talintu masta. ¹⁷ Chaynullami, chay ishkay talintuta aypaqpis traba-jarqa ganachiran ishkay talintu masta. ¹⁸ Nataq, chay uk talintu qillayta aypaq-shuypaqa mantaqinpa qillaynintaqa apar pachapi uchkukur pam-paran.

¹⁹ “Chaymanta kusa unay tyimpumantami chay mantaqinllapaqa tikrakamuranna. Chaynu chamurmi, mabir michkatashi ganachisha kanqallapa qillayniytaqa nir yaçhanaranna. ²⁰ Chaymi puntataqa riran chay sinku talintu qillayta aypasha karan chay. Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy qamqami sinku talintuta qumarayki. Kaypimi qillaynikiqa. Uk sinku talintu mastami ganachisha kani’ nir. ²¹ Chaynu nitinmi, mantaqninga kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

²² “Chaymantami çhamuran chay ishkay talintuta aypasha karan chayna. Chaymi paypis kaynu niran: ‘Taytituy qamqami qumarayki ishkay talintu qillaynikitaqa. Kaypimi ishkay talintu masta ganachisha kani’ nir. ²³ Mantaqningami kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

²⁴ “Piru chay uk talintuta aypasha karan chay çhamur-shuypaqami, mantaqninga kaynu niran: ‘Taytituy, nuqami yaçharay qamqa kusala miçha kashaykirayku, mana tarpukushaykikunamanta kusichakunki, mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir. ²⁵ Chayraykumi, ashwan kusalata manchakur qillaynikitaqa pachapi uchkukur pamparumi. Piru kaypimi qampa kaq qillaynikiqa’ nir. ²⁶ Mantaqningami kaynu niran: ‘Qamqami kusala mana allin qilla sirbikuq kanki. Chaqa nuqa mana tarpukushaymanta kusichakuni, chaynulla mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa, ²⁷ qillayniytaqa apar bankukunaman çhuratki ganaskinanta. Chayna tikrakamurqa qillayniytaqa gashanwanmana aypanaypaq’ nir. ²⁸ Chaymi chaypi kaq runakunataqa, kaynu niran: ‘Chay uk talintu qillayniyta purichiqtaqa kitar, chay dyis talintu qillayniyjun kaqta quyllapa. ²⁹ Chaqa chay mayqançi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Chaymi manana imanpis faltanqanachu. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqninmatapis limpula kitashaq. ³⁰ Piru kay mana yarpuyta yaçhaq, mana allin sirbikuqta-shuypaqami, aypar chay tutaparaqlla waqtaman itakuyllapa. Chaypinami payqa kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa’ nir”.

Dyusmanta Shamuq Runami tukuyлата rikar yaçhanqa

³¹ Jesusqami niranpis:

“Dyusmanta Shamuq Runa angelninkunawan, kusa llipya intiru shamurmi, chay llipyalla mantakunanpina tanqa. ³² Chaymi tukuyta nasyonmanta kaqkuna, paypa naypanman qimikatinna, payqa wakman kayman chiqanchanqa, imanutaq uk michikuqmaqa uyshankunata kabrakunamanta rakichin chaynu. ³³ Chaynu chiqancharmi chay uyshitakuna yupay kusa allinla kaqkunataqa allilaw qichqanman çhuranqa. Nataq chay kabrakuna yupay mana allin kaqkunata-shuypaqa ichuqlaw qichqanmanna çhuranqa. ³⁴ Chaymi mantakuqqa chay allilaw qichqanpi kaqkunataqa kaynu ninqa: ‘Qamkunatami Taytayqa akrrar

shumaqchashushallapana. Chaymi kayman shamuyllapa. Kananqami aypayllapana Taytay kay pachata rurashanmanta-pacha qamkunapaq kusa shumaq mantakuyta kamkachishanta. ³⁵ Chaqa mallaqnatipismi qamkunaqa qamararaykillapa. Yakunatiypis upyachimaraykillapa. Uk furastiru yupay puritiypis samachimaraykillapa. ³⁶ Raçhpay faltamatinpis qamkunami qumararaykillapa. Qishaq katiypis watukumaraykillapa. Chaynulla karsilpi katiypismi watukumaraykillapa’.

³⁷ “Piru chaynu nitiyqami chay kusa allinla kaqkunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy çmaydiyataq mallaqnatki qarashurayllapa? çMaydiyataq yakunatki, yakuta upyachishurayllapa?’ ³⁸ çMaydiyataq furastiru yupay puritki samachishurayllapa? çChaynulla maydiyataq raçhpayki faltatin qushurayllapa?’ ³⁹ çMaydiyataq qishaq katki manaqapis karsilpi katkiqa rir watukushurayllapa?’ nir. ⁴⁰ Piru chay mantakuqqami kaynu ninga: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay ukniykuna mana kwintachaypaqla kaqkunata ima ministishanpipis yanaparqami, nuqallapaq rurashaykillapa yupayna kanqa’ nir.

⁴¹ “Chaymantami mantakuqqa chay ichuqlaw qichqanpi kaqkunata-shuypaqa kaynu ninga: ‘Mana allinta ruraqkuna, wakaq tukur riyllapa chay tukuy tyimpupaqa kastigakanaykillapapaq kasha kaqkunaqa. Chaynami ashwan riyllapa chay tukuy tyimpu ratakur mana wanuq nina kamakasha chay dyablu, chaynulla angelninkuna chaypi kananpaq chaymanna nir. ⁴² Chaqa nuqa mallaqnatipis, qamkunaqa mana qamararaykillapachu. Yakunatiypis mana upyachimaraykillapachu. ⁴³ Furastiru yupay puritiypis mana samachimaraykillapachu. Raçhpay faltamatinpis mana qumaraykillapachu. Qishaq katiy, karsilpi ima katiypis mana watukumaraykillapachu’ nir.

⁴⁴ “Piru chaynu nitiyqami paykunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy, çmaydiyataq mallaqnaqta, yakunaqta, furastiru yupay puriqta rikashur, raçhpayki faltaqta, qishaq katki, karsilpi katki ima rikashur, mana yanapashurayllapa?’ nir. ⁴⁵ Chaynu nitinllapami mantakuqqa kaynu ninga: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana kwintachaypaqla kaq runakunata mana ima ministishanpi yanaparqami, nuqallata mana yanapamashaykillapachu’ ”.

⁴⁶ Chaymi Jesusqa niranpis: “Paykunaqami tukuy tyimpupaq kastigakaqna ringallapa. Nataq chay kusa allinlata rurasha chaykuna-shuypaqami tukuy tyimpupaq kawsaqna ringallapa” nir.

26

Jesustami wanuchiya yarpuranllapa (Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jesusqa limpu yaçhachikur tukchirnaqa, kaynu niran yaçhakuqninkunataqa:

² “Qamkunami allita yaçhankillapa, kaymanta ishkay diyamanta Pascua fyistra runanllapa nir. Chay fyistallapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunanam qukukayanqallapa kruspi klabar wanuchinanllapapaq”.

³ Chaymi ashwan chay diyakunapiqa, kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna ima, chay kurakunapa mantaqnin Caifás shutiq runapa mantakunan wasinman tantakaranllapa.

⁴ Chaynu tantakarllapami yarpuranllapa, imanullapis llullakuyipi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq. ⁵ Piru wakinkunaqa kaynu niranllapa: “Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesuspa umanman mutkiyapaqla yakituta ičharan

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Jesusqami Betania pwiblupi yačhakuqninkunawan karqa, uk runa Simón shutiqa wasinman riranllapa. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. ⁷ Piru Jesús chay Simonpa wasinpi kayatinmi, uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa čhanyijun mishkila mutkiyapaq yakituta charikur. Chaymi ashwan Jesús misapi kanankamanqa, chay warmiqa Jesuspa umanman chay mishki yakitutaqa ičharan. ⁸ Chayta rikarmi Jesuspa yačhakuqninkunaqa piñakur kaynu niq čhurakaranllapa:

—¿Imapaqtaq wak kusa čhanyijunta yanqallaqa ičhan? ⁹ Ashwanmi waknu yanqalla ičhanamantaqa qumashallapa kusa karu rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

¹⁰ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq qillakachinkillapa kay warmisitataqa? Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa. ¹¹ Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa. Piru nuqa-shuyapaqami manana pulaykillapanachu kashaq. ¹² Kay warmisita nuqapa anayman mishki mutkiyapaqla yakituta ičharqami, kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq. ¹³ Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis imanu kriyir washakananllapapaq nir yačhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jesuspa dusi yačhakuqninkunamanta ukqa shutiq, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantaqninkunamanna rir; ¹⁵ kaynu niran:

—¿Michkatataq pagramayankillapa kanqa nuqa, Jesusta qushutiylapaqa? nir.

Paykunaqami trinta suqu qillayta arniran pagrananllapapaq. ¹⁶ Chaymi chaymanta-pacha, Judasqa yarpuran maylapina, imurasna Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Chay Pascua fyistapa punta diyampi, tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chay diyami Jesuspa yačhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁸ Payqa niran:

—Pwibluman rir uk runapa wasinman čhankillapa. Chaymi chay wasipa amuntaqa kaynu ninkillapa: ‘Yačhachimaqniyllapami nin: Wanunaypaq uraqami shipchana. Chaymi kananqa wasikiman shamuyani yačhakuqniykunawan chay Pascua fyistata chaypi pasaq niyan nir’.

¹⁹ Chaynu nitinmi yačhakuqninkunaqa Jesús nishannulla rir ruraranllapa. Chaynami kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

²⁰ Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa dusi yačhakuqninkunawan misapi taranllapana. ²¹ Chaynu tar mikuqnumi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukumayanqa nir.

²² Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir Jesusta tapuq çhurakaranllapa:

—Taytituy çnuqachu kashaq? nir.

²³ Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, kuntraykunamanqa qukumayan. ²⁴ Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imananaqaraq, chay kuntraykunaman qukumaqqa! Kusala allinçhi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

²⁵ Chaymantami Judas, chay kuntrankunaman qukuq chayqa, kaynu nir tapuran:

—Yaçhachimaqniy çnuqachu kashaq? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

²⁶ Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaçhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi mikuyllapa. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²⁷ Chaymanta uk kupata aypar Taytanta payji nir ima, quran chay yaçhakuqninkunataqa kaynu nir:

“Kaypi upyayllapa tukuy qamkuna kay kupamanta. ²⁸ Chaqa, kayqami yawarniy. Kay yawarniyta içhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata uchankunamanta washanaypaq. ²⁹ Piru nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa qamkunawanqa, maydiya Taytay mantakuyashanpi pulla mushuq ubapa yakunta pulla upyanallapakaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman.

³¹ Chaypina qarqami Jesusqa niran:

—Tukuy qamkunami, kanan tutalla manchakushaykillaparayku nuqalata dijamankillapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitiymi,

tantala kashanmanta uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakanqallapa’ nir.

³² Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwibلمانqa.

³³ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapis, nuqaqa manami di-jashaykichu nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami manaraq gallu kantayatin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

³⁵ Piru Pedruqa niran:

—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki shachinakushaq nir.

Chaynullatami wakin yaçhakuqninkunapis niranllapa.

Jesumi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getsemani shutiqman. Chaypimi yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

“Wakmanmi riyani Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinllapa” nir.

³⁷ Chaynu nirmi Pedruta, Zebedeupa ishkey wamrankunata ima apar riran pullanqa. Chaymantami alliplata llakir kwashala tikrakaran Jesusqa.

³⁸ Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

“Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikĉhakushala kayllapa nuqawan” nir.

³⁹ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashllila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukĉhirar kaynu nir Taytantaqa mañakuran:

“Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaga. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

⁴⁰ Chaymantami chay kimsa yaĉhakuqninkuna kayashanman tikrakamurqa, paykunataqa punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

“¿Manachu puytishaykillapa uk uralamatapis rikĉhakur nuqawan kaytaqa?

⁴¹ Rikĉhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu”.

⁴² Chaynu nir qashan ishkey kutipaqa nir, Taytantaqa kaynu nir mañakuran:

“Taytay, chaynu qischakanaypaq dijamasha karqa, qam munashaykinumi ruray” nir.

⁴³ Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaĉhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran punuypaq.

⁴⁴ Chaymi chaypi dijar qashan kimsa kutipaqa riran mañakuq Taytantaqa, ima nirtaq mañakusha karan chaynulla. ⁴⁵ Chaymanta qashan chay yaĉhakuqninkunaman tikrakamurqa niran:

“¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman qukunanllapapaq uraqami ĉhamushana. ⁴⁶ Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata qukumagqa” nir.

Jesustami prisuranllapana

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Chaynu nir Jesús rimayatinnlami, chay dusi yaĉhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan ĉharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaĉhasha katin. ⁴⁸ Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar prisunkillapa” nir. ⁴⁹ Chaymi Jesusman qimikarqa Judasqa,

— ¡Chaynupalachu, Taytituy!— nir mucharan.

⁵⁰ Jesusqami niran:

— Amiguy, imata ruraqĉhi shamushayki chaytaqami kananlla rurayna nir. Chaymi chay wakinkunaqa Jesusman qimikar aypar prisuranllapana.

⁵¹ Piru Jesuspa uk yaĉhakuqninmi ispadanta llugshichimur kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *jsaq!* pitiran. ⁵² Chaymi Jesusqa niran:

— Ispadaykitaqa ĉhuray ĉhurakananpi. Chaqa ispadawan tukuy maqanakuqqami, ispadallawan wanunqa nir. ⁵³ ¿Manachu yaĉhanki nuqa Taytayman mañakutiyqa, kananlla kaĉhamunman kusa manchaypaq achka angelninkunata washamananpaq nirqa? ⁵⁴ Piru chaynu pasanpaq

mañatıyqami, Dyus nitin iskribikashankunapi, nuqa qischakar wanunaypaq niyashanqa mana kumplikayanmannachu.

⁵⁵ Chaymantami Jesusqa chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan imaqa, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. ⁵⁶ Kayqami chaynuqa pasayan Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla kumplikananpaq.

Chaynu Jesús nitingami, tukuy yaçhakuqninkunaqa paylata dijar alsakaranllapa.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Chaymantami Jesusta aypasha karan chaykunaqa, chay kurakunapa mantaqnin Caifaspa wasinman aparanllapa. Chaypimi tantakasha karanllapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima. ⁵⁸ Piru Pedruqami largukaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqninpa wasinpa pampankaman. Chaymantami ruriman yaykurqa, chay yaykushanlapi kideran Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunawan, rikakunanpaq imanushi Jesustaqa duranqallapa nir.

⁵⁹ Chay kurakunapa mantaqninkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunkunaqami Jesuspaqqa kusalata yaçhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinga, chayraykulana wanuchinanllapapaq. ⁶⁰ Piru chaynumapis manami tariranllapachu mana allinta rurashantaqa. Kusala achka runakunami, mana kashanmanta uchachananpaq qimikarmapis mana puytiranllapachu. Chaymantami ish kay runakuna qimikar, ⁶¹ tukuy chaypi kaqkunapa naypanpi kaynu niran:

“Kay runaqami kaynu niran: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita ratachir, qashan kimsa diyalapaq shachiyta puytini niran’ nir”.

⁶² Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninqa sharir Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuyapaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

⁶³ Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranchu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninqa qashan niran:

—Kawsaq Dyuspa shutinpi, nishayki chiqapta rimanaykipaq. Willamayllapa: ¿Chiqaptachu qamqa Dyuspa Akrashan Cristun, Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶⁴ Jesusqa niran:

—Qamllami chaynu ninki. Piru, nuqapis nishaykillapa: Kananmantapachami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuyta ima nir.

⁶⁵ Chaynu Jesús nitinmi, chay kurakunapa mantaqninqa kusata piñakur raçhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¡Kay runa rimashanqami mana allinchu Dyuspaqqa! ¿Ima mas tistigtataq ministinchikllapa? Paypa shiminllami riman qamkuna uypashaykillapanu. ⁶⁶ ¿Imataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁷ Chaymi ashwan qaqlitanpi tuqapar, maqaranllapa. Chaynullami wakinkunapis qaqlanllapi maqar, ⁶⁸ kaynu niyaqllapa:

—¡Qam chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, tanyay pitaq maqashuran! nirmapis.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mr 14.66-72; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Chaykamanqa Pedruqa tayaran waqta punkulapi. Chaypi kanankamanmi uk sirbikuq warmi qimikar niran:

—Qampismi Galileamanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁷⁰ Piru Pedruqami tukuyya naypanpi kaynu niran:

—Manami yaçhanichu imapaqmi rimayanki nirmapis nir.

⁷¹ Chaynu nirqa, riranna punkuman. Chaymi, qashan uk sirbikuq warmisita rikar, kaynu nir wakinkunataqa willaran:

—Waqami pulla puriq chay Nazaretmanta Jesuswan nir.

⁷² Qashanmi Pedruqa jurar kaynu niran:

—¡Manami riqsinichu wak runataqa! nir.

⁷³ Chaymantami uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami qampis paykunamanta kanki. Chaqa, rimanaykimapis paykunapa yupayllari nir.

⁷⁴ Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—¡Mana riqsinichu wak runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

Chaynu niyatinlami galluqa kantaran. ⁷⁵ Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki, manami riqsinichu nir”. Chaymi Pedruqa, chaymanta llushirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

27

Jesustami Pilatuman aparanllapa
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Chaymanta achkiyatinnaga, chay kurakunapa tukuy mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq. ² Chaymi alli watar apar quranllapa Roma pwiblumanta numrakasha gubyirnu Pilatuta.

Judasmı wanuran
(Hch 1.18-19)

³ Chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukusha karan chayqa, Jesusta wanuchinanllapapaq nisha nir yaçharqa kusalata llakiran. Chaqa manari allintachu tukusha karan. Chaymi chay mana allinta tukushanpaq kwintata qukarqa, chay kurakunapa mantaqninta, Israel runakunapa ruku mantaqninta imaqa qillayninta rir tikrar kaynu niran:

⁴—Uchakushami kani uk allin mana uchayjun runata qukushayrayku nir.

Piru chay runakunaga niranllapa:

—¿Nuqakunapaqqa ima kwintayllapataq? ¡Chayqami qampa kwintaykina! nir.

⁵ Chaymi Judasqa chay qillaytaqa Dyusta adurananllapa wasipi itakur riran. Chaynu rirmi mana allinta tukushanpaq paylla urkakar wanuran. ⁶ Chaymanta chay kurakunapa mantaqninkunaqa chay qillayta aypar kaynu niranllapa:

“Kay qillayraykumi uk runata qukuran wanuchinanllapapaq. Chayraykumi mana allinchu Dyuspaq ufrindita nir çhuranallapapaqqa” nir.

⁷Chaymi paykunaqa yarpuranllapa, chay qillaywanqa uk manka ruraqpa pachanta rantinanllapapaq. Chayna chaypi tukuy uklawmanta runakuna wanutinga pampananllapapaq. ⁸Chayraykumi chay pachaqa kanankaman shutin “Yawar Pacha”. ⁹Chaynumi kumplikaran Dyuspa unay rimaqnin Jeremías nishanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Ayparanllapa trinta suqu qillaysituta,
chay Israel pwiblumanta runakuna
uk paykunapa masinpa çhaninpaq nisha karan chaykunata.

¹⁰Chaywanmi rantiranllapa manka ruraqpa pachanta,
imanuçi Tayta Dyus nimashannulla” nir.

Jesumi Pilatupa naypanpi
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹Chaymantami Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman apatinllapa, kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

¹²Chaykamanmi chay kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, kusalata uchachayanllapa. Piru Jesusqami mana imatapis rimaranchu. ¹³Chayraykumi Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:

—¿Manachu uyapanki tukuy imakunata qampaq rimatinllapaqa? nir.

¹⁴Piru Jesusqami mana imalatapis rimaranchu. Chaymi chay gubyirnuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵Kada fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaçi lluqshichiy nishannulla.

¹⁶Chay tyimpupimi karan uk runa mana allinta rurashanrayku kusala riqsikasha Barrabás shutiq, prisuqa. ¹⁷Chaymi tukuy runakuna tantakasha katinllapa, Pilatuqa tapuran kaynu nir: “¿Mayqantataq munankillapa lluqshichinapaq, Barrabasta, manaqachu Jesusta, Dyus Akrashan Cristun ninllapa chayta?” nir.

¹⁸Chaqa Pilatuqa kwintata qukasha karan, çhiqnirlami Jesustaqa yanqallamanta payman apashallapa nir. ¹⁹Nataq Pilatuqami mantakunanpi tayatin warminqa kaçhakuran kunachinanllapapaq kaynu nir: “Amami chay kusa allinla runawanqa willanakunkichu. Chaqa naqa tutami kusala manchaypaq llakiypaqta musqupakusha kani payta aypashaykillaparaykuqa” nir. ²⁰Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, tukuy runakunata animachiran Barrabasta kaçar, Jesusta wanuchiy nir mañakunanllapapaq. ²¹Chaymi chay gubyirnuqa qashan kaynu nir tapuran paykunataqa:

—¿Mayqannintataq kay ish kaymantaqa dijatiy rinanta munankillapa gamkunaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—¡Barrabasta! nir.

²²Pilatuqa qashallan paykunataqa tapuran:

—¿Imatataq rurayashaq kay Jesusta, Dyuspa Akrashan Cristun ninllapa chaywan-shuypaqa? nir.

Ashwanmi tukuy la kaynu niranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

²³ Qashanmi Pilatuqa niran:

–Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

–jKruspi klabay! nir.

²⁴ Piru Pilato imata nitinpis chay runakunaqa mana kasuranllapanachu. Chaymi ashwan Pilatuqa yarpuran mana kasutiyqami piñakur nuqapa kuntray shamur imanachimanman nir. Chaynu nirmi kaçhakutin yakuta apamutinllapa, tukuyta naypanpi makinta paqakuqnu kaynu niran:

–Kay runata wanuchirllapaqa amami nuqataqa uchachamankillapachu. Qamkunapa kwintaykillapanami kanqa nir.

²⁵ Chaymi ashwan tukuyta chaypi kaçkunaga kaynu niranllapa:

–jNuqakuna, tukuy wamrayllapakunawan imami mana allinta rurayarqa, kay runapaqqa imanashaqllapapis! nir.

²⁶ Chaymi Pilatuqa Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, suldadunkunata kaçharan Jesusta Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, chaymanta-shuyapaqa kruspi klabananllapaqa.

²⁷ Chaymantami chay gubyirnupa suldadunkunaqa manaraq krusman klabaq apayarqa, chay gubyirnupa dispachunman aparallapa Jesustaqa. Chaypimi tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa Jesuspa naypanmanqa. ²⁸ Chaypimi ashwan raçhpanta lluqshichir uk chupika raçhpata yakachiranllapa. ²⁹ Chaynullami umachiranllapapis uk kuruna kashamanta rurakashata. Nataq allilaw makinpi-shuyapaqa uk barata charichiranllapa. Chaymantami kushipananrayku Jesuspa naypanpi qunqurir, kaynu niqlapa: “jBiba Israel pwiblupa gubyirnun!” nir.

³⁰ Chaynullami tuqaparllapa chay barallowan umitanpi kusalata maqaranllapa ima. ³¹ Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarillapa imanaqa, chay chupika raçhpata yakachishanllapataqa lluqshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparallapa kruspi klabananllapaqna.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Chaymanta lluqshirllapaqa, uk runa Simón shutiqta tariranllapa. Payqami Cirene pwiblumanta karan. Chaymi ashwan paytaqa Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparallapa. ³³ Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman çharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir.

³⁴ Chaypiqami upyachiya kamaranllapa binuwan, uk rimidyu kusala ayaqat, ama nanachikunanpaq nir. Piru Jesusqa pitilata kamarqa mana munaranchu upyaytaqa. ³⁵ Chaymantami Jesustaqa kruspi klabaranllapana.

Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunataqa surtyakur ayparanllapa. [Chaynuqami ruraranllapa Dyus nifin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: Raçhpaykunatami surtyakur ayparanllapa nir]. ³⁶ Chaynu surtyakur imanaqami, chaylapi tayar kidaranllapa Jesusta chapananllapaqa. ³⁷ Nataq umanpa ananpiqami, uk litriruta çhuranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niaq: “KAY JESUSMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

³⁸ Chaynullami paypa pullanqa ish kay suwakuqkunata krusllapi klabaranllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuyapaqa allilaw qichqanpi. ³⁹ Piru tukuy chayta pasaçkunaga, umanllapata kuyuchiñnulla kusalata musyar kaynu niaqllapa:

* **27:35** Kaypaq masta intrakanarqa rikayllapa Salmo 22.18.

40 “¡Qammi, Dyusta adurananllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki! ¡Chaqa chiqapta Dyuspa Wamran karqa, qamlla washakar krusmanta ishkimuy!” nir.

41 Chaynu nirllami kusalata burlakaranllapa tukuy chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yachar yaçhachikuqkuna ima, Israel runakunapa ruku mantaqninkunawan pulla. Chaymi kaynu niyaqllapa:

42 “Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu. Wakqashi Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimungari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa! 43 Chaqa paygashi Dyuspi kusalata kunfyakan. Chaynu katinga Dyus kananlla washangari. ¡Chiqapta Dyus payta munayarqa! ¿Manachu nimaranchikllapa payqa: ‘Dyuspa Wamran kani’ nir?”

44 Chaynullami chay suwakuq runakuna paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusalata musyaranllapa.

Jesumi wanuranna

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tupaparaq intiru kidaran. 46 Piru yaqqa a las trispaqna katingami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayçhakuran: “*Eli, Eli, ¿lama sabactani?*” nir. (Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir.)

47 Chaymi wakin chaypi kaqkunaqa chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa: “Waqqami qayayan Dyuspa unay rimaqnin Eliasta” nir.

48 Chaymi chay kutilla chaypi kaqkunamanta ukninga kallpar rir uk puqyala raçhmeta qirupi watar, puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shiminman çhurarana upyanapaq. 49 Piru chay wakinkunaqami niranllapa: “Dijay, mabir Eliaschu shamur washanqa” nir.

50 Chaymantami Jesusqa qashan kusala jwirtita qayçhakurqa wanuranna.

51 Piru chay kutillami Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raçhpa warkuraqpis llikikaran çhaypin anaqmanta urakaman. Chaynullami pachamapis kusalata kuyutin atun rumikunamapis limpu rajakaran.

52 Chaynullami wanushakuna pampakashankunamapis kiçhakaran. Chaymi Dyuspi kriyisha kaqkuna wanushakunamapis kawsamuranllapana.

53 Chaynu wanushanmanta kawsamurqa chay pampakashanmanta llugshimuranllapana. Chaymi Jesús wanushanmanta kawsamutinga, yaykuranllapana Dyus akrashan pwiblu Jerusalemanna. Chaypimi kusala achka runakuna rikaranllapa paykunataqa. 54 Chaymanta chay Romamanta suldadukunapa mantaqnin chaypi wakinkunawan kar rikakuranllapa pacha kuyutin, tukuy ima pasaqtapis. Chaymi kusalata manchakur kaynu niyaranllapa: “¡Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha!” nir.

55 Piru chaypiqami achka warmisitakuna Galilea pwiblumanta Jesuswan pulla risha kaqkuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Chaqa chay warmisitakunami Jestusaqa yanapasha karan imata rurashanpipis. 56 Chay warmikunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Santiaguwan Josipa maman María, Zebedeupa warmin ima.

Jesustami pamparanllapana

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 Chaymanta limpu tardiyayatinnaqami Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq Pilatuman çharan. Paypismi Jesuspa yaçhakuqnin

karan. ⁵⁸ Chaymi payqa Pilatuman êharqa, Jesuspa kwirpunta mañaran. Chaynu mañakutinmi Pilatuqa kaçhakuran qunanllapapaq. ⁵⁹ Josiqami Jesuspa kwirpuntaqa aypar pilluran kusa shumaq yuraq raçhpawan. ⁶⁰ Chaymantaqami uk mushuq uçhkuta qaqapi pay pampakananpaq rurachikusha karan, chaypi pamparan Jesustaqa. Chaymi ashwan chay uçhkutaqa uk kusa atun rumiwan kirpar riranna. ⁶¹ Piru María Magdalenawan, chay uk Mariaqami Jesús pampakashan naypanlapi tar kidaranllapa.

Jesús pampakashantami suldadukuna kuytaranllapa

⁶² Samana diyapa quyapachan pasatinga, kurakunapa mantaqninkuna, fariseo runakuna ima, riranllapa Pilatuta rikaq. ⁶³ Chaymi kaynu niranllapa:

—Tayta gubyirnu, yarpunillapami chay llullakuqqa kawsayarllaqa niranpis, ‘Wanurqashi kimsa diyamantaqa qashan kawsamuyanga’ nir. ⁶⁴ Chayrayku suldadukunata kaçhay chay pampakashanman, kimsa diya pasanankaman chaypi kuytakunanllapapaq. Imanupiqakish chay yaçhakuqninkuna tuta shamur kwirpunta apar, tukuyla runakunata ‘Kawsamushana’ nir, kriyichitinllapa. Chaynu katinga qashan chaynu llullakutinga llallin mana allinchu kanman naypaq llullakushanmantaqa nir.

⁶⁵ Chaymi Pilatuqa kaynu niran paykunataqa:

—Chaypimi kan suldadukuna kuytakunanpaqqa. Paykunawan rir-ari chay pampakashantaqa puytishaykillapakaman alli kirpayllapa.

⁶⁶ Chaymi rir alli kirpar, chay atun rumipa ananpi uk siñata çhuranllapa. Piru chaynu kirparmapismi suldadukuna chaypi kuytakunanpaq djaranllapa.

28

Jesumi kawsamuranna

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Samana diya pasatin, simanapa punta diyan achkiyatinnaqa María Magdalenaqa, chay uk Mariawan riranllapa Jesús pampakashanman çapakuq. ² Piru chay urasllami kusata pacha kuyuran. Chaqa unaq syilumantami Dyuspa angelnin ishkimuran. Chaymantami Jesús pampakashan uçhkumanta rumita ashuchir çaypa anan taran. ³ Chay angelqami uk rilampa yupay kusata lliparayaran. Nataq raçhpan-shuyupaqa puktay yupay kusa yuraq intiru karan. ⁴ Chaynuta rikarmi chay suldadu kuytakuqkuna kusalata manchakur, wanusha yupay kidaranllapa. ⁵ Chaymantami angelqa chay warmikunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Nuqami yaçhayani qamkunaqa Jesusta kruspi klbaranllapa chaytami maskayankillapa nir. ⁶ Piru payqami mana kaypinachu. Ashwanmi imanutaq pay nisha kayaq, chaynullami kawsamushana. Maski shamur rikayllapa maypi çhurashaykillapamatapis. ⁷ Chaymi kananlla rir chay yaçhakuqninkunata willayllapa kaynu nir: ‘Kawsamushanami, riyana ashwan Galilea pwibluman, qamkunamantaqa naypaqta. Chaypimi rikankillapa’ nir. Kaylatami nuqaqa willashunayllapaq karan”.

⁸ Chaynu nitinga chay warmikunaqa kallpaylla riranllapa Jesús pampakashanmantaqa, kusalata manchakur, aligriyar, ima chay yaçhakuqninkunataqa willaq. ⁹ Piru chaynu riyatinllapaqami Jesusqa

paykunaman rikarir, saludaran. Chaymi chay warmikunaqa Jesusman qimikar aduraranllapa, çhakinkunata abrasar ima. ¹⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Ashwanmi rir ukniykunata willayllapa Galilea pwibلمان rinanllapapaq. Chaymi ashwan wakpina rikamanqal-lapa” nir.

Suldadukunami llullakur rimaranllapa

¹¹ Warmikuna rinankamanqa, wakin suldadu kuytakuqkunaqa pwibلمان çhar chay kurakunapa mantaqninkunata parlaranllapa tukuy ima pasashantaqa. ¹² Chaymi chay kurakunapa mantaqninkunaqa riranllapa parlaq chay Israel runakunapa ruku mantaqninkunata. Chay suldadu willaqkunataqami kusa achka qillayta quranllapa chay kurakunapa mantakuqninkunaqa kaynu nir:

¹³ “Qamkunaqa kaynu ninkillapa: ‘Tuta punuyatiyllapa, yaçhakuqninkuna shamur suwakur aparannllapa Jesuspa kwirpuntaqa’ nir. ¹⁴ Piru imanupi chay mantakuq yaçhaq yupay katinga nuqakuna imanupis parlashaqllapa. Qamkunapaq ama ukmanta yarpunanllapapaqqa”.

¹⁵ Chaymi chay suldadukunaqa qillayta ayparqa imanuçhi chay kurakunapa mantaqninkuna willashanllapanulla rimaranllapa. Piru chay suldadukuna chaynu rimar llullakushanmanta-pachami, kanankaman chay tukuyta Israel runakunaqa çhiqapta chaynu kasha kanqa nir parlanllapa.

Jesummi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanpaq (Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Chaymiri Jesuspa unsi yaçhakuqninkunaqa pay willashanulla riranllapa Galilea pwiblupi atun sirka kaq chayman. ¹⁷ Chaymi chaypi Jesusta rikarqa, kusata aduraranllapa, michka wakinkuna mana allita kriyitinllapamapis.

¹⁸ Jesusqami paykunaman qimikar kaynu niran:

“Dyusmi tukuyta mantanaypaq nisha, unaq syilupi chaynulla kay pachapi ima. ¹⁹ Chaymi qamkunapis tukuy pachata rir yaçhachikuyllapa. Paykunapis yaçhakuqniykunana kananllapapaq. Piru paykunataqami shutichinki Taytaypa, Wamranpa, chaynulla Santu Ispiritupa shutinpina.

²⁰ Yaçhachiyllapapismi intrakar kasunanllapapaq, tukuy qamkunata nishushayllapataqa. Chaqa nuqaqami, qamkunapaqa pullaykillapa kashaq maydiyapis, kay pacha tukukanan tyimpu çhamunankaman” nir.

Chaynumi kanqa.

San Marcos Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Marcosmi kay libruta iskribiran Jesucristo rurashankunata yačhanallapapaq. Marcosqa, apustul Pabluwan Bernabiwan puriran Jesucristupa sumaqa rimayninta yačhachikur. Marcospaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 12.12; 12.25; 13.4-5; 13.13; 15.36-39; Colosenses 4.10; 2 Timoteo 4.11; 1 Pedro 5.13.

Kay librupimi Marcos intrachimanchik kusa achka runakuna Jesusta uyakuq rishankunapaq (1.45; 2.1-2; 2.13; 2.15; 3.7-8; 4.1; 5.21; 6.32-34; 8.1; 10.1). Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyjun kar, runakunapa uchankunata pirdunan nir (2.1-12), mushuq yačhachikuyninta intrachikushanpaq (2.18-22), samana diyapi imata ruranaapaq nishanpaq (2.23-28), chaynulla tukuy mikuy allin mikunanpaq nishanpaq ima (7.1-23).

Chaynullami intrachimanchik Jesucristo kusa pudirniyjun kar dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakushanpaq (1.21-28; 5.1-20; 7.24-30; 9.14-29), achka runakunata qishayninllapamanta alliyachishanpaq (1.31; 1.32-34; 1.40-45; 2.1-12; 3.1-6; 3.7-12; 5.24-34; 6.5; 6.53-56; 10.52), wanushakunata kawsachimushanpaq ima (5.35-43).

Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyjun kar wayrata yakuta qasillachishanpaq (4.35-41), achka runakunapaq milagruta rurar mikuyta qarashanpaq (6.34-44), yakupa ananpi purishanpaq (6.45-52), kruspi wanushanpaq (capítulo 15), chaynulla wanushanmanta kawsamushanpaq ima (capítulo 16).

*Shutichikuq Juan chunllaqkunapi yačhachikuran
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Kaynumi qallarín Dyuspa Wamran Jesucristupaq sumaqa rimashanqa.

² Manaraq Jesucristo nasiyatinmi karanna Dyusninchikpa rimaqnin Isaiasqa. Paymi Dyus nitin kaynu nir iskribiran chay washakuqpaqqa:

“Naypaykita kačhashaq uk runata qampaq rimanapaq.

Chaymi ringa tukuyta willaq shunqunllapapi shumaqta yarpunanllapapaq.

Chaynuqami qam ritkiqa shumaqtana risibishunqallapa.

³ Chay runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa,
uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta

kičhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴ Chaynumi Isaias iskribishannu Shutichikuq Juanqa, chunllaqkunapi runakunata niran: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa pirdunashunanllapapaq. Chaymantami shutichishaykillapa” nir.

⁵ Chaymi tukuy Judea pwiblukumamanta, Jerusalemanta ima, kusa achka runakuna riqlapa Juan kayashanman payta uyakuqqa. Chaynu uyakurmi uchanllapapaq kwintata qukar Tayta Dyus llakipamay nitinllapa, Juanqa riyu Jordanpi tukuyta shutichiran.

⁶ Kay Juanpa račhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchun-shuyapaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun shurkukunata, chumpakapa mishkinkunata ima. ⁷ Yačhachikuqnuqami runakunataqa kaynu niyaqpis:

“Nuqamantaqami uk kusala mas pudirniyun shamuyan. Paypaqqami nuqaqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaylapaqqapis. ⁸ Chaqa nuqaqami qamkunataqa yakulawan shutichishushallapa kani. Piru nuqamanta chay uk shamuy-shuypaqami Dyuspa Santu Ispiritunwana shutichishunqallapa”.

Jesumi shutikuran
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Chay tyimpukunapimi prubinsya Galileapa uk pwiblun Nazaretmanta Jesusqa lluqshir rir; riyu Jordanman çhatin Juanqa chaypi shutichiran. ¹⁰ Chaynu shutikur yakumanta lluqshimuyarmi rikaran syilu kiçhakaqta. Chaynullami rikaranpis Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuqta. ¹¹ Chaymantami syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta uya-paran:

“Qammi kusa munashay Wamrayqa kanki.
Qamwanmi kusalata aligriyani” nir.

Jesusta dyablu uchakuchinanan
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq lugarman. ¹³ Chaypimi Jesusqa kwarinta diyata, kusala saqra animalkunapa rurinpi karan. Chaynu Jesús payla chaypi katinmi dyabluqa uchakuchiya kamaran. Piru Dyuspa angelninkunami paytaqa tukuy ministishanpipis yanaparan.

Jesumi Galileapi yaçhachikuq qallariran
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Chaymanta Shutichikuq Juanta, gubyirnu Herodes karsilashana katinga, Jesusqa riran Galilea pwiblukunaman Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikutin, washakarna Dyuspa mantakuyninpi kawsananllapapaq. ¹⁵ Chaynullami niyaqpis:

“Kananqami Tayta Dyuspa tyimpunqa kumplikashana. Chaymi Dyusmanta shamuy mantakuq qallarinanpaqqa shipchamushana. Chayraykumi uchaykillapata dijar Tayta Dyusmanna tikrakayllapa. Chaynulla chay kusala shumaqta willashushayllapapi kriyirna kawsayllapa”.

Jesumi kwatru piskadukuqkunata qayaran
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Jesusqami Galilea atun quçhapa manyanta riyarqa, rikaran Simonta uknin Andreswan chaypi kaqta. Paykunaqami piskadukuq kashanrayku atun shikranllapata yakuman itayaranllapa. ¹⁷ Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

—Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami yaçhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaçhachir tantanaykillapapaq nir.

¹⁸ Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa.

¹⁹ Piru mas naypaqman riyarqa, Jesusqa qashan rikaran Santiaguta uknin Juanwan chaypi kaqta. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna karanllapa. Chaymi paykunaqa uk yaku karrupi atun shikrankunata kamakachiyaranllapa. ²⁰ Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis. Chaymi chay kutilla, Juanqa Santiaguwan ishkanatin Jesuswanna riranllapa, chay yaku karrullapi taytanta trabajaqninkunawan dijarna.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyinta itakuran
(Lc 4.31-37)

²¹ Chaynu rirqami Capernaúm pwiblumanna çharanllapa. Chaymantami samana diya katin Jesusqa chay Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran.

²² Piru yaçhachikutingami tukuyla chaypi kaçkunaqa kusalata dispan-takaranllapa. Chaqa Jesusqami yaçhachikuran paypa yaçhayninllawan, man-ami Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna yupaychu. ²³ Chay tantakananllapa wasi ruripiqami kayaq uk runa dyablupa yarpuyinwan. Chayqami kusala jwirtita kaynu nir qayçhakuran:

²⁴ —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, çimapaqtaq nuçakunaman yakapakanki? çIma, chingachimaqllapachu shamushayki? ¡Nuçami riqsishuni! ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.

²⁵ Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuyintaqa kaynu nir: —¡Upallalla yarquy kay runamantaqa! nir.

²⁶ Chaynu nitingami, chay dyablupa yarpuyninga chay runataqa atakita qur; kusala jwirtita qayçhachirna yurquran.

²⁷ Chayta rikarmi, tukuyla runakuna kusalata manchakuranllapa. Chaymi ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa:

“çImataq kayqa kanqa? ¡Kusata paylla mantakur imami ukman mushuq imakunata yaçhachikun! ¡Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis imata nitinpis kasun!” nir.

²⁸ Chaymanta-pachami tukuyla Galilea lugarkunapi Jesuspaqqa kusalata yaçharanllapa imanumi payqa imatapis rurayta puytin nir.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Chaymanta chay Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta lluçshirqa, Jesusqa Santiaguwan, Juanta apar riran Simonpa, Andrespa wasinman. ³⁰ Chaypimi Simonpa swigranta kusala rupawan qishaq mantanpi usurayaran. Chaynu chaypi qishaq nir Jesusta willatinllapami, ³¹ Jesusqa rir qimikar, chay warmisitataqa makinmanta chutar sharichimuran mantanmantaqa. Chaymi chay kutilla chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Rupay chingatin limpu tutupashana katinga, Jesusmanqa tukuy qishaqkunata, dyablupa yarpuyinwan kaçkunata ima apamuranllapa.

³³ Piru chay wasipa punkunmanqami chay pwiblumanta tukuyla runakuna limpu untaranllapa Jesusta rikakunanllapapaq. ³⁴ Jesusqami tukuy qishayninllapakunamanta kusala achka runakunata allichar, dyablupa yarpuyininkunamatapis achkata itakuran. Chaynu itakutinmi dyablupa yarpuyininkunaqa, yaçharanllapa “Jesusqami Dyuspa Wamran” nir. Piru Jesusqami mana dijaranchu paypaq rimananllapapaqqa.

Jesusmi Galileapi yaçhachikuran
(Lc 4.42-44)

³⁵ Chaymanta allaqnin achkiyatinnaqa amsaqla Jesusqa sharir, chay pwiblumanta lluçshir riran chunllaq lugarkunaman Taytanman mañaçuq.

³⁶ Chaymantaqami, Simonqa wakinninkunawan Jesusta maskaq rir,

³⁷ tarirqa niranllapa:

—Tukuymi maskashuyanllapa nir.

³⁸ Jesusqa niran:

—Ashwan rishunllapa uklaw shipchakaq pwiblukunaman, chaypipis Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq. Chaqa chaypaqmi shamusha kani.

³⁹ Chaynumi Jesusqa Galilea pwiblupa tukuy lugarninkunapi, Israel runakuna tantakananllapa wasikunapiqa Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur chaynullami dyablupa yarpuyininkunata itakur ima puriran.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun Jesusman qimikar, naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—jTaytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

⁴¹ Jesusqami llakipar makinwan kamar niran:

—Munanimi allianaykita. Kananlla alliyay, nir.

⁴² Chaynu nitinlami, chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaranna qishayninmantaqa. ⁴³⁻⁴⁴ Chaymantami Jesusqa chay runataqa kaynu niran: —jAllita uyamay! Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushan-ulla. Chayna tukuy yaĉhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

⁴⁵ Piru chay runaqami chaymanta lluqshirqa tukuylata parlaran Jesús, paypaq rurashantaqa. Chaymanta-pachami Jesusqa manana pwibluku-namanqa yaqqa yakuqnachu. Ashwanmi chay maypichi yaqqa mana runakuna kaq chaylapina kidaq. Piru chaynumapis tukuy lugarmantami runakunaqa riqlapa payta rikaqqa.

2

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Chaymanta, ayka diyamantami Jesusqa Capernaúm pwibluman tikrarak riran. Chaymantami yaĉharanllapa chay wasiman, ĉamushana nir.

² Chaynu yaĉharllapami Jesús kayashanman chaynulla waqta punkumanmapis kusalata untaranllapa. Chaymi manana maylawta yaykunapaqmapis karannachu. Chaynumapis Jesusqa Dyuspa shumaq rimananta yaĉhachikuyaran.

³ Chaykamanmi kwatru runakuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun uk runata ĉhachiranllapa chaymanqa. ⁴ Piru Jesús kayashanmanqa mana imanupis ĉhachiyta puytiranllapachu kusala achka runakuna kashan-rayku. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta uĉhkukur, chaylata chay qishaqtaqa uk paritapi Jesuspa naypanmanqa ishkichiranllapa. ⁵ Chaymanta Jesusqa nuqapi kusata kriyinllapa nir yaĉharqa, chay qishaqtaqa kaynu niran:

—Wamrituy, tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

⁶ Chaypimi, Moisés mantakushankunata yaĉhar yaĉhachikuq wakin runakuna tayaranllapa. Chaymi kaynu nir yarpuranllapa: ⁷ Kayqami yanqa runala. Ćlmaraykutaq waknuqa ninga? Wakqachu Dyusinchiknulla tukunayan. Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

⁸ Piru Jesusqami kwintata qukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa? ⁹ ¿Qamkunapa yarpuynikillapamantaqa ima ninaypaqtaq mas trabajusu kanqa kay runataqa 'Uchaykikunamantami pirdunashuni' ninaypaq, managachu 'Sharir paraykita apar riy' ninaypaq? ¹⁰ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

¹¹ —Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

¹² Chaynu nitingami, chay qishaq karan chay runaqa das sharir, paranta charikur lluqshimuran tukuyta rikayatin. Chayta rikarmi tukuy chaypi kaqkunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq churakaranllapa kaynu nir:

“¡Manami kaypiqa uk kutilamapis waknutaqa rikashanchikllapachu!” nir.

Jesusmi Levita qayaran

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Chaymantami Jesusqa qashan riran atun quçhapa manyanman. Piru chaymanpismi kusa achka runakuna tantakatin payqa yaçhachiyaran.

¹⁴ Chaymanta riyarqami Alfeupa wamran Levita rikaran. Payqami chay Roma wiblupaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitingami Leviqa sharir paywannan riran.

¹⁵ Chaymantami Jesusqa Levipa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubrakuqkuna, kusa uchayjun runakuna Jesuswan chaynulla yaçhakuqninkunawan ima misapina tayaranllapa. Chaqa kusalatari Jesuswan pulla puriyta munaqllapa. ¹⁶ Chaynu Jesús tukuywan mikuqta rikarmi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq yaçhachikuqnikillapaqa chay impwistuta kubrakuqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹⁷ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapaqa.

Ayunupaqmi tapuranllapa

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Uk diyapimi Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, chaynulla wakin fariseukunaqa ayunayaranllapa. Chaymantami wakin runakuna rir, Jesus-taqa kaynu nir tapuranllapa:

—Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, chaynulla fariseukunapa yaçhakuqninkunapismi ayunanllapa. Qampa yaçhakuqnikikuna-shuyapaqa, ¿imapaqtaq mana ayunanllapaqa? nir.

¹⁹ Jesusqa paykunataqa niran:

—Uk runa kasaraq, chayllapiraq katingachu chay pullan kaqkunaqa ¿ayunayta puytinman? Manami ayunaytaqa puytinmanchu. ²⁰ Piru chay

kasarasha rinanpaq urami êhamunqana. Chaynu ritinna-shuyapaqa ayunan-gallapana.

²¹ “Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raçhpataqa mushuq raçhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raçhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raçhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa. ²² Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachumanna itaypaq”.*

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaçhakuqninkunawan. Piru yaçhakuqninkunaqami trigupa ispiganta pitikuqnu riyaranllapa. ²⁴ Chayta rikarmi fariseukunaqa Jesusta kaynu niran:

—¡Ay! ¿Imapaqtaq yaçhakuqnirikikunaqa kanan samana diyapi mana ruraypaq kaqtaqa rurayan? nir. ²⁵ Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, gubyirnu David uk kuti wakin-ninkunawan mallaqnar imanukuran nir iskribikashantaqa? ²⁶ Chaqa chay tyimpukunapimi kurakunapa mantaqninga Abiatar karan. Piru Davidmi wakinninkunawan Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykur, Dyuspa kaq turtillakunata mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanllapapaqqa kaq.

²⁷ Jesusqami niranpis:

—Dyusqami samana diyataqa ruraran runakuna mana qischakanan-paqchu. Ashwanmi ruraran chay diyapimapis aligriyananllapapaq. ²⁸ Chaymi Dyusmanta Shamuq Runa kar, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niyta puytini.

3

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Chaymantami uk samana diyapi Jesusqa chay Israel runakuna tanta-kananllapa wasiman qashan yaykuran. Chaypimi uk runa wiqru makiyjun karan. ² Piru chaypiqami riparakuqkuna, mana shaykuq kusalata Jesustaqa chapar, ninakuyaranllapa: “¿Ima kay samana diyapichu alliyachiyanga wak runataqa? Chayta ruringami, chaylapaqna uchachashunllapa” nir. ³ Piru Jesusqami chay wiqru makiyjun runataqa niran:

—Sharir, çhaypinllapapi shay.

⁴ Chaymantami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—Samana diyapiqa, ¿allin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu di-shasha wanunanpaq?

Chaynu nir tapukutinmi, chay runakunaqa mana imatapis rimarchu uyaralla kidaranllapa. ⁵ Piru Jesusqami chay runakuna pay nishanta mana intrakanayashanllaparayku kusata piñakur, llakir ima chay qishaq runataqa kaynu niran:

—Chutarachiy makikita nir.

* **2:22** Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay fariseukunapa yaçhayninkunawan paypa mushuq yaçhayninga, mana chayllachu nir.

Chaynu nitin, chutarachitingami makinga allinna kidaran. ⁶ Piru chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman llugshimurqa, Herodespa wakinninkunawan parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq.

Jesusta kamarla alliyayta munaranllapa

⁷ Jesús yaçhakuqninkunawan chay atun quçhapa manyanman ritinmi chay Galileapa pwiblunkunamanta kusala achka runakuna ikinta riranllapa.

⁸ Piru chaypi Jesús kusa shumaq mana ruraypaq imakunata rurayan nir yaçharllapami Judea pwiblukunamanta, Jerusalemanta, Idumeamanta, Tirumanta, Sidón pwiblukunamanta ima kusala achka runakuna Jesús kayashanman shamuranllapa. Chaynullami Jordán riyupa uklaw chimpanmanta ima shamuranllapa Jesusta rikayta munar, chay atun quçhamanqa. ⁹⁻¹⁰ Chaynumiri kusata untamuranllapa. Chaypimi Jesusqa achka qishaqkunata allicharan. Chaymi tukuy chay qishaqkuna alliyananllaparaykuqa kumsanakuyupa, saruçhanakuyupa wakmanta kaymanta untaranllapa Jesusta kamarla alliyananllapapaq. Chayraykumi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaçharan uk yaku karruta listatinllapa, chaymanna iqatin amana mas kiçhkichinanllapapaq.

¹¹ Chaynullami chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakunapis Jesusta rikarqa, paypa naypanpi qunqurir, qayçhakuranllapa:

“¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki!” nir.

¹² Piru Jesusqami anyaran chay dyablupa yarpuyininkunataqa, amana chaynu paypaq rimananllapapaq.

Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata akraran

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Chaymantami Jesusqa uk sirkaman iqar, kusa allinta yarpuchishan runakunata qayaran. Chaynu qayatın tantakatinllapanaga,

¹⁴ paykunamanta dusi runakunata akraran paywanne purinanllapapaq. Chaynulla rir yaçhachikunanllapapaq imami karan. ¹⁵ Chaynullami paykunataqa Jesusqa pudirninta quran qishaqkunata allichananpaq, dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakananllapapaq ima.

¹⁶ Kaykunami chay dusi akrashankunaga karan:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

¹⁷ Chaymantaqami karan Zebedeupa ishkaq wamrankuna

Santiago,

Juan ima. Kay paykunatami shutichiran “Boanerges”. Rimayninchikiqqa

“Kunyapa Wamrankuna” * nir intrachimançhik.

¹⁸ Wakinkunagaqami karan:

Andrés,

Felipe,

Bartolomé,

Mateo,

Tomás.

Chaynullami karanpis Alfeupa wamran

Santiago,

Tadeo ima.

Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.

* **3:17** Kunyapa Wamran nirqami intrachimançhik kusala jwirtita rimaq, das piñakuq runakuna kashanllaparayku nir.

¹⁹ Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman gukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Chaymantaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan yaykuran uk wasiman. Piru chaymanpismi kusa achka runakuna untaranllapa. Chaymi Jesús, chaynulla yaĉhakuqninkunamapis mana mikuyamatapis puytiqllapachu.

²¹ Chaynu yaĉhachikur mana mikutin imami, Jesuspa ayllunkunaqa riranllapa wasinman apananllapapaq. Chaqa wakinkunaqami “Jesusqa yaruyasha” niyaqllapa. ²² Chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna Jerusalemanta ĉhasha kaqkunapis kaynu niyaqllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirnin qusha runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

²³ Chaynu niqta uyaparmi Jesusqa paykunata qayamuran. Chaymantami uk kumparasyunta rurur kaynu niran:

“ĉImanuna dyabluqa uk dyablu masinta itakuyta puytinga? ²⁴ Chaynullami mayqan pwiblpis paykunapura ĉhiqninakurqa mana maydiyapis pulla kaytaqa puytinchu. ²⁵ Chaynulla uk ayllupis paykunapura ĉhiqninakurqa, mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. ²⁶ Chaynullami dyablpis, uk dyablu masinta itakurqa ukninta itakushanrayku manami allinchi. Chaymi manana pulla kaytaqa puytiyanqanachu. Ashwanmi chaynu runanakurqa limpu tukukayanqallapana.

²⁷ “Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunarqami, chay wasipa amunta puntataqa wataytaraq ministiyen. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana”.

²⁸⁻³⁰ Chaymantami Jesusqa chay runakuna wakqami dyablupa pudirninwan nishanllaparayku, kaynu niran:

“ĉhiqaptami nishaykillapa: Runa tukuy uchakushanta chaynulla mana allinta rimashantami Dyusqa pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuypaqa mana maydiyapis pirdunanqachu”.

Jesuspa mawan ukninkuna
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Chaymantaqami Jesuspa mawan, ukninkuna ĉharanllapa. Piru waqtalapi kidarmi kaĉhakuranllapa Jesusta qayamunanllapapaq. ³² Chaymi Jesuspa ridurninpi taqkunaqa kaynu niranllapa:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamtami maskashuyanllapa nir.

³³ Jesusqa niran:

—ĉMayqantaq mamayqa? ĉMayqantaq ukniykunaqa?

³⁴ Chaymi chay ridurninpi taqkunata chapar niranpis:

—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa. ³⁵ Chaqa mayqanpis Dyus munashanta ruraqkunalami ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

4

Jesumi kumparasyunta rurur uk tarpukuqwan
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

† 3:27 Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakunanpaqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurur itakun nir.

1 Chaymantami Jesusqa chay kusala atun quĉhapa manyanpi qashan yaĉhachikuq qallariran. Piru kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa chay quĉhapi yaku karru karan chayman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quĉhapa manyanlapi kidaranllapa.

2 Chaymi kumparasyunkunawan kusa achka imakunata yaĉhachikuran. Chaymi kaynu niyaran paykunataqa:

3 “Allita uyakuyllapa. Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman. 4 Chaymanta shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariĉ kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

5 “Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku. 6 Chaymantami, rupay iqamutinga mana allita ĉhupakushanrayku, daskaqla ñutukur chakiran.

7 “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar ĉhamitachitin, mana puqurannachu.

8 “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami trinta murisituĉjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituĉjun. Wakin-shuypaqa, syin murisituĉjun ima karan”.

9 Chaynu nishana karmi Jesusqa niranpis: “Rinriĉjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa” nir.

ĉImapaqmi Jesusqa kumparasyunkunawanqa yaĉhachikuran?

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

10 Chaymanta achka runakuna ritinnaqa Jesusqa paylana kidaran. Piru chaypiqami karanraq Jesuspa pullan puriĉkuĉna chaynulla chay dusi yaĉhakuqnikuna ima. Chaymi paykunaqa kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa: —Chay kumparasyunqa, ĉimatataq intrachimanchikqa? nir.

11 Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, unay michka mana intrakasha katinllapamapis. Piru tukuy mana kriyishanrayku waqtapi yupay kaqkunata-shuypaqami kumparasyunkunawan willan, 12 michka ĉapakurmapis mana rikananllapapaqchu. Chaynulla michka uyakurmapis mana intrakananllapapaqchu. Chaynu tukur Dyuspi mana qashan kriyirĉqami, uchanllapamantaqa manana pirdunakanqallapanachu”.

Jesusmi tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

13 Jesusqami chay tapuĉkunataqa niran:

“ĉIma qamkunapischu mana intrakashaykillapa chay kumparasyuntaqa? Chaynu kay kumparasyunta mana intrakarqa, ĉimanuna wakin kumparasyunkunata ruratiĉmaqa intrakankillapa?”

14 “Allita uyakuyllapa: Uk tarpukuq nirĉqami intrachimanchik Dyuspa rimayninta parlakuqpaq. 15 Wakin simillakuna nanman ratasha nirĉqami intrachimanchik Dyus nishanta uyapar mana intrakaqpaq. Chaymi dyablu shamurqa, chay yarpuyinpi purichiyashantaqa limpu qunĉachin.

16 “Nataq chay similla rumikunapa rurinman ishikiran chaykunaqami, intrachimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. 17 Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiĉ qishchakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinqa chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

18-19 “Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ratashakunaga, intrachimanchik Dyus nishanta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar tukuy imata munar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata çhamitachiq yupay Dyuspa rimaynintaqa qungachir, manana dijanchu puqunanpaqqa.

20 “Piru wakinkunaqami Dyus nishanta allita uyakur kasur kusa shumaqtana kawsanllapa. Chaymi paykunaqa imanutaq simillamaqa kusa shumaq pachapi tarpukar kusala achkata puqun chay yupay. Chaymi paykunamanta wakinqa imanutaq uk ispigamaqa trinta murisituyjun karan, wakinshuyapaqa sisinta murisituyjun, wakinqami syin murisituyjun karan kada ispiga chay yupay”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan
(Lc 8.16-18)

21 Chaynullami Jesusqa paykunataqa niran:

“Uk lamparata achkirachikunanpaq apamurqachu çkajunpa rurinman manaqa uk parapa çhakinpi çhuranchik? ¡Manami! Ashwanmi unaqlapi çhuranchik achkirachikunanpaqqa. 22 Chaynullami kanan qamkunata willashutiylapa wakinkunapaq pakaplla yupay kaqkunaqa, maydiyaqa uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

23 “Chayraykumi, rinriyjun kaqkuna uyakur intrakayllapa”.

24 Jesusqami niranpis:

“Allita uyakur kasumayllapa. Chaqa kanan imanukunata yanap-atkillapaqami, chay yanapashaykinullana Dyusqa qamkunatapis mastana yanapashunqallapa. 25 Chaqa mayqanpis intrakar kasukuqtaqami masta gushaq. Piru chay mayqanpis mana intrakanaqta-shuyapaqami pitilata intrakashanmatapis limpula qungachishaq” nir.

Jesusmi kumparasyunta ruran winaq simillawan

26 Jesusqami niranpis:

“Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk runamaqa çhakranpi simillata tarpur dijan chay yupay. 27 Chaqa chay tarpukuqqami rirqa punun, rikçhakun ima. Piru payqami mana kwintata qukatinchu nasimur winan chay simillaqa unaq katin, tuta katinmapis. 28 Chaqa pachaqami paylla winachitin, puntataqa yurakunraq. Chaymantami ispigakur puqurna untachikun. 29 Chaynu puqur qarwatanmi, amunqa kusichakun. Chaynu yupaymi Dyuspa mantakuyninqa”. *

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 Jesusqami niranpis:

“çImanu yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa manaqa imawantaq kumparayan Dyuspa mantakuynintaqa? 31 Dyuspa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta pachapi tarpunllapa chay yupay. Chay simillaqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaqa. 32 Piru tarputinllapa atunta winarmi, kusala achka rikrayjunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna çhakrapikaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pariç kuritukunamapis chay rikrankunapina llantukur tanllapa ima”. †

* 4:29 Jesucristupi kriyiqkunaqa chaynu achkayanqallapa Dyusninchik pallaç shamunankaman.

† 4:32 Chaynumi Dyusta uyaqkunaqa achkayanqallapa chay mustasa qirunu.

Jesusmi yaĉhachikuran kumparasyunkunalawan
(Mt 13.34-35)

³³ Jesusqami runakunataqa kusala achka kumparasyunkunawan yaĉhachiran imanu intrakananllapapaq nir. ³⁴ Chaqa manami imatapis mana kumparasyunkunawanaga yaĉhachirancho. Nataq yaĉhakuqninkunata-shuyapaqa chaymantana paykunalata intrachiq ima niyanmi chay kumparasyunqa nirmapis.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Chay diyallapi limpu amsayatinnaqa Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran: “Rishunllapa kay quĉhapa waklaw manyanman” nir.

³⁶ Chaymi paykunaqa, runakunata دچار, chay yaku karrullapi Jesusta apar riranllapa. Wakin yaku karrukunapis pullan riranllapa. ³⁷ Chaynu riyatinllapami kusala jwirti wayra shamushanrayku yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. ³⁸ Piru chaykamanqami Jesusqa ikikaqlawpi uk almadapi umanta sintikuchisha punuyaran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa rikĉhachir kaynu niran:

—¡Taytituy! ĉManachu kwintata qukanke yakumanmi chinqayanchikllapana nirqa?

³⁹ Chaymantami Jesusqa sharir, wayrawan yakutaqa kaynu niran:

—¡Uyarar, qasillay! nir.

Chaynu nitingami wayrawan yakuqa limpu limpu qasillaran.

⁴⁰ Chaymantaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:

—ĉImapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ĉQamkunaqachu manaraq allitaqa kriyimankillapa? nir.

⁴¹ Piru paykunaqami kusalata manchakushanllaparayku dispan-takashalla kaynu nir tapunakuyaqlapa: “ĉKayqa, imanu runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa?” nir.

5

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan runa
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Chaynu rirmi chay quĉhapa ukaw manyan Gadara * shutiq lugarman ĉharanllapa. ² Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, dyablupa yarpuyinwan kaq uk runa qimikaran. ³ Chay runaqami pantyunkunapi taq. Chaynulla kusala jwirsayjun ima kaq. Chaymi michka kadinakunawan watarmapis mana qasillachiytaqa puytiqllapachu. ⁴ Chaqa qasillachinanllapapaq nirmi kutir kutir makinkunata, ĉhakinkunata ima kadinakunawan wataqllapa. Piru chaynu kadinakunawan watatinllapamapis manami sirbichiqchu. Ashwanmi imanupis pidasu pidasu pitiq. Chaymi mayqan-pis mana imanupis binsiyta puytiqllapachu. ⁵ Chay runaqami unaqpis, tutapis, sirkakunapi, pantyunkunapi kusalata qayĉhakur, rumikunawan paylla takakar ima puriq. ⁶ Piru Jesusta rikar-shuyapaqami kusalata kallpar rir nappalanpi qunquriran. ⁷⁻⁸ Chaymi Jesusqa chapar niran:

—Qam, dyablu mana sirbiq, lluqshiy kay runamanta nir.

Chaynu niyatinmi dyablupa qayĉhakur kaynu niran:

* 5:1 Wakin iskribikashakunami “Gerasa” nin.

—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuychu! ¡Tayta Dyuspa shutinpimi rugashayki ama qischamanaykipaqchu! nir.

⁹ Chaynu qaychakuyatinmi Jesusqa tapuran:

—¿Imataq shutinki? nir.

Chay runaqa niran:

—Nuqaqami shutini ‘Legión’. † Chaqa kusa achkami kanillapa nir.

¹⁰ Chaymantami chay dyablupa yarpuyninga Jesustaqa kusalata rugaran ama chay lugarmantaqa itakunanpaqchu. ¹¹ Piru chay kayashanllapamanta yatanllapa sirkakunapimi kusa achka kuchikuna shitqakuyaran. ¹² Chaymi chay dyablupa yarpuyinkunaqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:

—Dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.

¹³ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinkunaqa runamanta llugshir kuchikunamanna yaykuranllapa. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qağata rishannu quçhaman ratar çhuqar wanuran. Chay kuchikunaqami dus mil (2,000) yupay kuran.

¹⁴ Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaynu rirmi tukuyula çhakranpi kaqkunata chaynulla pwiblupi kaqkunata ima willaranllapa. Chaymi tukuyula runakuna llugshir riranllapa rikaq.

¹⁵ Chaymanta Jesús kayashanman çharnaqa, chay kusala achka dyablupa yarpuyinwan kasha runataqa, rikananllapa yarpuyinpin mudakusha taqta ima. Chaqa dyablupa yarpuyninga llugshishana karan paymantaqa. Chaymi runakunaqa kusalata manchakuranllapa. ¹⁶ Nataq chay runakuna imanu chay dyablupa yarpuyinwan kaq runa alliyashanta, chaynulla imanu chay kuchikunawan pasashanta ima wakinkunata parlaranllapa. ¹⁷ Chaymantami tukuyula runakuna kusalata Jesustaqa rugaranllapa, chay lugarninllapamantaqa rinanpaqna.

¹⁸ Chaymi Jesús yaku karrupi rinanpaqna katinga chay dyablupa yarpuyinmanta alliyasha runaqa Jesustaqa rugayaran paywan rinanpaq nir. ¹⁹ Piru Jesusqami mana munarchu niran:

—Ashwanmi riyña wasikiman. Chaymi aylluykikunata ima parlanki imanumi Dyusqa kusalata llakipashur allichashusha nir.

²⁰ Chaymi chay runaqa rir tukuyula chay Decapolispa pwiblunkunaman parlakuran, imatami Jesusqa paywan rurasha nir. Chayta uyaparqa tukuyula kusata dispantakaranllapa.

Jesumi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Chaymantami Jesusqa chay quçhapa uklawninmanta yaku karrupi gashan tikrakamuranna. Piru chaymanpismi kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa paykunawan chay atun quçhapa manyanpina kidaran. ²² Chaykamanqami Israel runakunapa tantakananllapa wasipi uk mantakuqnin Jairo shutiq çhamuran. Payqami Jesusta rikaqqa, rir naypanpi qunqurikur kaynu nir kusalata rugaran:

²³ —Taytituy, wamraymi wanuyanna. Imaraq rir makisituykikunata ananman çhurankiman, alliyarna kawsananpaq nir.

²⁴ Chaymi Jesusqa riran paywan. Piru kusala achka runakunami pullanqa riran. Chaymi kusala kiçhkipi riyaran payqa.

† 5:9 Legión nirqami intrachimançhik kusala achka suldadukuna nir.

²⁵ Piru chay runakunapa rurintami riyaran uk warmisita. Chay warmimi dusi añupaqna yawarnin shamutin qishaq karan. ²⁶ Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu. Ashwanmi masna binsikayaran. ²⁷⁻²⁸ Chaymanta Jesuspaq rimaqta uyaparqa yarpuran: “Jesuspa raçhpanta kamarlami alliyashaq” nir. Chaymi payqa runakunapa rurinlata rir; ikinmanta Jesuspa raçhpanta kamaran. ²⁹ Chaynu kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamucqa qasillaranna. Chayna kwirpuntaqa alliyaqtana syintiran. ³⁰ Piru Jesusqami kwintata qukaran pudirnin yarqusha nir. Chaymi ikiman tikrakar runakunata kaynu nir tapuran:

—¿Pitaq raçhpayta kamasha? nir.

³¹ Yaçhakuqñinkunaqa niran:

—¿Manachu rikanki kusala achka runakuna wakmaqa kiçhkichishuyan? Piru chaynumapis tapukuyanki: ‘¿Pitaq kamamasha?’ nir.

³² Piru Jesusqami kusalata chapayaran tukuy ridurninpi kaqkunata, mayqantaq raçhpayta kamasha kanqa nir yaçhananpaq. ³³ Chaymantami chay warmiqa yaçharanna nuqapaqmi chapakuyan nir. Chaymi kusalata manchakur chukchukyaqnulla rir Jesuspa naypalañpi qunqurikur; imanu kashantapis karanlata willaran. ³⁴ Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy. Chaqa tukuy qishaynikimantami alliyashaykina.

³⁵ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta ukkuna çhamur kaynu niranllapa:

—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu chay yaçhachikuqtaqa nir.

³⁶ Piru Jesusqami chay nishanllapata mana kasurchu, Jairutaqa niran:

—Ama manchakuychu. Nuqalapi kriyiy nir.

³⁷ Chaynu nirqa, chay ikinta riqkunataqa Jesusqa manana munaranchu pullan rinantaqa. Chaymi Jairuta, Pedruta, Santiaguta uknin Juanlawan ima aparán. ³⁸ Jairupa wasinman çharqami, uyaparan kusata llakir waqaqlapata ima. ³⁹ Chaymi Jesusqa wasi ruriman yaykurqa niran:

—¿Imapaqtaq kusata waqar imaqa laqyayankillapa? Wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

⁴⁰ Chaynu nitinmi kusalata asiparanllapa. Piru payqa tukuy ruripi kaqkunata waqtaman urquran. Chayna wamrapa taytanta, mamanta apar, chay kimsa pullan riqkunawan yaykuran ruriman, chay wamra usurayashanmanqa. ⁴¹ Chaymanta makinmanta aypar wamrataqa niran:

—*Talita cumi.*

(Rimayninchikpiqa munan niyta: “Mamitay, qamtami nishuni: ¡Sharimuy!” nir).

⁴² Chaynu nitinlami, chay dusi añuyjun wamraqa sharir puriq qallariran. Chayta rikarmi tukuy runakuna kusalata dispantakaranllapa. ⁴³ Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Amami mayqantapis tukuy kaykunapaqqa parlankillapachu nir.

Chaymantami kaçhakuran wamrataqa qarananllapapaqna.

6

1 Chaymantaqa chay Jairupa pwiblunmanta luqshir Jesusqa yaçhakuqninkunawan qashan tikrakaran Nazaret pwiblullamanna. 2 Chaymi uk samana diyapi Jesusqa chay tantakananllapa wasipi yaçhachikuq gallariran. Chaynu yaçhachikutin kusala achka runakuna uyapar kusa dispartakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaçhakuranqa kay kusa yaçhayashantaqa? ¿Wak yaçhayninga maymantataq kanqaqa? Chaynulla ¿imanutaq milagrukunata kusalata ruranqa? 3 ¿Manachu kayqa Mariapa, içhkakuq wamran? Chaynulla ¿manachu Santiagupa, Josipa, Judaspa, Simonpa uknin kay runaqa? ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa?”

Chaynu nir imami, mana kasunaranllapachu. 4 Chaymi Jesusqa niran:

–Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllamanta kaqkuna, ayllunkuna chaynulla wasinllapi imaçami mana kasunllapachu nir.

5 Chaymi payqa chay Nazaret pwiblunllapiqa mana ima milagrutapis ruraranchu. Ashwanmi wakın qishaqkunapa ananman makinkunata çhurar allicharanla. 6 Piru Jesusqami kusalata yarpupakuran, chay runakuna paypi mana kriyınashanrayku.

*Jesumi dusi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)*

Jesusqami tukuy shipchakaq pwiblunlapi yaçhachikur puriran.

7 Chaymantami dusi yaçhakuqninkunataqa qayamur pudirninta quran, dyablupa yarpuyınnta ima itakunanllapapaq. Chaynami ishkaq ishkaq kaçharan rir yaçhachikunanllapapaq. 8 Kaynu nirmi kaçharan paykunataqa:

“Nanpaqçami ama imatapis aparchu, bastunnikillapata charikurla rinkillapa. Chaynulla amami alburjata, jyamrita, qillayta imamapis apankillapachu. 9 Chaynullami llanqikillapata llanqikur, raçhpaykillapata yakakur ama mudanantinqa aparchu rinkillapa. 10 Chaynullami, uk kusa allin runapa wasınman çhar samarqa, chay wasilapına kidankillapa chay ima diyachi rinaykillapakan. 11 Piru may lugarlwpi mana samachishurlapala chaynulla yaçhachikutkillapa mana uyakushunatinllapaqa, chaymantaqa çhakikillapapi kaq pulbumatapis çhaspir rinkillapa. Chaynu ruraraqami intrachinkillapa: ‘Manami nuqakunapa kwintayllapanachu. Ashwanmi qamkunapına kanqa’ nir. [Chiqaptami nishaykillapa: Jwisya diya çhamutingami chay pwibluqa kusala manchaypaqtana kastigakasha kanqa chay Sodomawan, Gomorra pwiblu kastigakashanmantaqa nir.]”

12 Chaymi Jesuspa yaçhakuqninkunanaq rir yaçhachikuranllapa: Uchaykillapata dijarna Dyusman tikrakayllapa nir. 13 Chaynulla dyablupa yarpuyınnta kusalata achkata itakuranllapa. Qishaqkunatapismi allicharanllapa asaytiwan salar ima.

*Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)*

14 Gubyirnu Herodesmi Jesuspaq kusalata rimaqllapata uyaparan. Chaqa chaynu rimatinllapami tukuy intirupi yaçharanllapana. Chaymi Herodesqa kaynu niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurarayta puytiyanqa” nir.

15 Nataq ukkunanaq Jesuspaqqa niqllapa: “Dyuspa rimaqın Eliasmı” nir. Wakinkuna-shuypaqa niqllapa: “Dyuspa uk rimaqınmi kanqa, imanutaq unay rimaqkuna kaq chaynulla” nir. 16 Chaynu nitinllapa uyaparmi

Herodesqa, kaynu niran: “Chayqami Shutichikuq Juan. Nuqami umanta pitichikutiy wanuran. Piru kananqami kawsamusha” nir.

¹⁷⁻¹⁸ Chaqa Shutichikuq Juan kawsayatinmi, Herodesqa uknin Felipipa warmin Herodias shutiqta warmikur mana allintachu tukusha karan. Chaypaqmi Shutichikuq Juanqa Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felipipa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykiqami mana allinchu” nir.

Chayta nishanraykushi, Herodesqa kaçhakuran Juantaqa aypar kadinakunawan watar karsilananllapapaq. ¹⁹⁻²⁰ Chaynullashi chay Herodias warmipis Shutichikuq Juan, runanta chaynu willashanrayku çhiqnir, kusalata wanuchiya munarmapis mana puytiranchu. Chaqa Herodesqashi warmintaqa mana دچارanchu chayta rurananpaqqa. Chaqa payqashi yaçhaq Juanqami imatapis karanlata ruran chaynulla mana uchayjunlamapischu nir. Chayshi kusalata manchakuran. Chayraykushi Juan imata nitinpis Herodesqa kusa aligrila uyakur, mana imata nishaq nirpis yaçhaqchu.

²¹ Piru uk diyapishi chay Herodiasqa imanullapis Shutichikuq Juantaqa wanuchichiran. Chay diyapishi Herodespa kumpliyanun karan. Chayshi paypa mantaqninkunawan, suldadukunapa mantaqninkunawan, chaynulla chay Galileamanta kusa runa nishakunawan ima fyistata ruranllapa. ²² Chaypi katinllapashi Herodiaspa warmi wamranqa tukuyula chaypi kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran. Chayshi chay baylishanqa tukuy chaypi kaqkunata chaynulla Herodestapis kusalata gustaran. Chayshi Herodesqa intinadanta niran:

—Mamitay, ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki nir.

²³ Chaymi qashan qashan jurar kaynu niran:

—Ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki, michka tukuy nuqa mantakushaymanta lamtar partin kaqmanmatapis nir.

²⁴ Chaynu nitinshi, chay wamraqa lluqshir rir, maman Herodiasta tapuran:

—¿Imatataq mañayman? nir.

Mamanqa niran:

—Shutichikuq Juanpa umanta mañay nir.

²⁵ Chayshi wamraqa kallpaylla ruriman yaykur, Herodestaqa kaynu niran:

—Kananllami Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumanaykita munani nir.

²⁶ Chaynu nirqashi mantakuq Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llakiyarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq. ²⁷ Chayshi uk suldadunta kaçharan karsilman rir Juanpa umanta apamunanpaq. ²⁸ Chayshi chay suldaduqa karsilman rir, Juanpa umanta pitir uk platupi apamur, chay warmi wamratana quran. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

²⁹ Chaymantashi Juanpa yaçhakuqninkunaqa chayta yaçharqa rir, karsilmantaqa kwirpunlatana apar pamparanllapa.

*Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

³⁰ Chaymantaqami Jesuspa dusi yaçhakuqninkunaqa, tikrakamuranna. Chaynu tikrakamurmi Jesusta parlaranllapa imakunata rurashanllapata,

yaĉhachikushanllapata ima. ³¹ Piru chay diyakunapiqami Jesús kayashanmanqa kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi chay runakunata yanapar ima Jesusqa yaĉhakuqninkunawan mana puytiqllapachu samar mikuyllamatapis. Chaymi Jesusqa chay yaĉhakuqninkunata niran:

—Rishunllapa chay chunllaq lugarkunaman, ratulaqa samaq nir.

³² Chaymi yaku karrupi paykunalana riranllapa chay chunllaq lugarkunamanna. ³³ Piru chaynu ritinllapami kusa achka runakuna rikar rigsirani llapa. Chaymi yaĉharanllapa maymanmi riyani llapa nir. Chayraykumi tukuyla pwiblukunamanta runakunaqa kusalata kallpar rir, ashwan paykunamantaqa naypaqta ĉhar yararanllapa.

³⁴ Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkirqa chay kusa achka runakunata rikar kusalata llakiran. Chaqa paytaqami yarpuchiran, uyshitakuna mana michikuqniyun kanman yupay. Chaymi payqa kusa achka shumaq imakunata yaĉhachiran. ³⁵ Piru limpu tardiyatinnaqami chay yaĉhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa:

—Kay lugarpigami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami.

³⁶ Chayraykumi runakunataqa willay chay lugarkunaman, pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

³⁷ Piru Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkuna qarayllapa nir.

Chaynu nitinga niranllapa:

—¿Munayankichu kwichka achka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantir qaranayllapapaq? nir.

³⁸ Jesusqa niran:

—¡Rir, rikayllapa! ¿Aykataq tantitaykillapaqa?

Chaymanta paykuna rir rikarqa niranllapa:

—Sinku tantitawan, ishkey piskaditulami kan nir.

³⁹ Chaynami Jesusqa tukuy chay runakunataqa wakpi kaypi muntun muntun tananllapapaq willaran chay qiwakunapina. ⁴⁰ Chaymi paykunaqa kada muntunpi syin, syin; chaynulla sinkwinta, sinkwinta ima taranllapa. ⁴¹ Chaynu tashallapana katingami, Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkey piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaĉhakuqninkunata quran tukuyla chaypi kaq runakunata aypachinanllapapaq. Chaynumi chay ishkey piskaditutapis tukuylata aypachiranllapa. ⁴² Chaynumi tukuyla mikuranllapa tiqlananllapakaman. ⁴³ Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaqa dusi kanasta untataraq tantaranllapa. ⁴⁴ Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapaqami ullqkunala sinku mil (5,000) karanllapa.

Jesumi yakupa ananta puriran

(Mt 14.22-27; Jn 6.15-21)

⁴⁵ Chaymanta Jesusqa yaĉhakuqninkunata yaku karruman iqachiran, rir ĉhaskinanllapapaq quĉhapa uklawnin Betsaida pwibluman paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyla dispidikur riranllapakaman. ⁴⁶ Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran Taytanman mañakuq. ⁴⁷ Limpu amsayatinnaga yaku karruqa chay quĉha ĉhayyipina karan. Piru Jesús payla pachapi karmi, ⁴⁸ rikanan chay yaku karruqa mana yaqqa riyta puytiqtachu. Chaqa naypanllapalawmantami kusala jwirti wayra shamuyaran. Limpu achkiyaqpinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaĉhakuqninkunalawman. Piru chaynu paykunaman

riyarmapis, dirichu pasar rinaq yupay tukuran. ⁴⁹⁻⁵⁰ Chaynu yakupa ananta riqta tukuy yaĉhakuqninkuna rikarmi, kusalata manchakur “iWakqami aya!” nir kusata qayĉhakuranllapa. Chaymantami Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

—iShachinakur ama manchakuyllapachu! iNuqami kani! nir.

⁵¹ Chaynu nirmi, payqa chay yaku karruman iqaran. Chaymi ashwan wayraqa limpu qasillaran. Chayta rikarmi paykunaqa limpu dis-pantakaranllapa. ⁵² Chaqa manari intrakashallapachu karan Jesús chay tantitakunawan milagruta ruratin rikarmapis, mana allita paypi kriyishan-laparayku.

Jesusmi Genesaretpi qishaqkunata allicharan

(Mt 14.34-36)

⁵³ Chaymanta chay atun quĉhata pasarqa, Genesaret lugarman ĉharanllapa. Chaymi ashwan chay yaku manyapina yaku karrutaqa watar dijaranllapa. ⁵⁴ Piru chaypi taqkunaqami yaku karrumanta ishkiqlata Jesustaqa riqsiranllapa. ⁵⁵ Chaymi chay rikaqkunaqa rir tukuylla may lugarkunapi parlakuran Jesuspaqqa. Chayraykumi kusala achka qishaqkunata wintur ima ĉachimuranllapa Jesusman. ⁵⁶ Chaymi Jesusqa maylawpi nir yaĉharllapaqa, chay may riyashan nankunapi ima qishaqninllapakunataqa apar yarachiql-lapa. Michka pwiblukunapi, ĉhakrankunapi, nankunapi ima katinmapis, qishaqninllapataqa yarachiql-lapa. Chaymi kusalata Jesustaqa rugaranllapa raĉhpanpa manyanlamatapisp kamananllapapaq. Chaynu chay raĉhpanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

7

Mana allin yarpuyinichikmi uchakuchimanchik

(Mt 15.1-20)

¹ Chaymantami Jesusman qimikaranllapa fariseo runakuna, Moisés mantakushanta wakín yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. Paykunaqami Jerusalemanta ĉamusha karanllapa.

² Chaymi paykuna rikayatin, Jesuspa wakín yaĉhakuqninkunaqa mana makinta paqakurchu mikuranllapa. Chaynuqami mana ruraranllapachu chay paqakuna kustumritaqa. Chaymi kusala mana allinta yarpuchiran paykunataqa. ³ Chaqa chay fariseukuna, chaynulla tukuy Israelmanta kaqkunaqami unay rukunllapakunapa kustumrinllawan kar, chay paqakuna kustumrita mana rurarqa mana mikuyta puytiqllapachu. ⁴ Chaynulla rantiq rir, tikrakamurmaqa chay paqakuna kustumrita rurar, kusalata paqakur mikuqllapa. Chaynulla chay kustumrinraykuqami kaykunata kusalata paqaqllapa: Basu upyananllapata; jarrankunata, jyirru mankankunata, mantankunata ima. ⁵ Chayraykumi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—iImapaqtaq yaĉhakuqnirikunata unay rukunchikkunapa kustumrin nis-hannulla mana rurar, makinllapata mana paqakur mikunllapaqa? nir.

⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa niran:

—iDyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Waknupaqĉhi Dyuspa unay rimagnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:

Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa.

Piru yarpuyinllapapiqami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.

⁷ Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yaĉhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa yaĉhachikuyninla imami nir.

⁸ Chaqa qamkunaqami Dyus mantakushanta mana kasurchu, runakunapa kustumrinlata rurar kawsankillapa. [Chaynulla basu upyanaykillapata, jarraykillapata, uk kusa achka imakunata paqankillapa ima.]

⁹ Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami chay kustumrikillapata ruranaykillaparaykula, Dyus mantakushantaqa mana kasunkillapachu. ¹⁰ Chaqa Moisesqami Dyus nitin kaynu nir mantakuran: ‘Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta ĉhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa’ nir. ¹¹ Piru qamkunaqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: ‘Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta’ nir. ¹² Chaynu nirmi ninkillapa: ‘Mayqanpis chaynu niqqami manana taytanta, mamantaqa yanapayta puytinnachu’ nir. ¹³ Chaynuqami ninkillapa, Dyus mantakushanta mana kasurnachu, ashwan qamkunapa kusala achka kustumrikillapalata yaĉhachikur kawsanaykillapapaq”.

¹⁴ Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

“Allita uyakumarmi, intrakayllapa. Chaqa nishaykillapa: ¹⁵ Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu. Ashwanmi mayqantapis yarpuyinllamanta kusala mana allin yarpuyin llugshimuq uchakuchin. [¹⁶ Chaymi nishunillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir]”.

¹⁷ Chaymanta Jesusqa chay achka runakunata chaypi dijar rirnaqa, uk wasiman yaykuran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa kaynu niranllapa: “Allita intrachimayllapa, chay naqa yaĉhachikushaykitaqa” nir.

¹⁸ Chaymi paykunataqa niran:

“ĉIma qamkunapischu mana intrakankillapa? Chaqa kaynumi niray: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu nir. ¹⁹ Chaqa chay mikuyqa manami yarpuyinmanchu rin mikutinga. Ashwanmi paĉhanman rin, chaymantana kwirpunqa qashan itakamun”.

Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran tukuy mikuyqashi allin mikunapaqqa nir. ²⁰ Chaynullami niranpis:

“Uk runapa yarpuyinmanta kusala mana allin yarpuyin llugshimuqmi uchakuchin. ²¹ Chaqa uk runapa yarpuyinmantaqami mana allin yarpuykuna llugshimun. Chaymi musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla kayta yarpun. Chaynulla suwakuyta, wanuchikuyta ima yarpunllapa. ²² Chaynullami ukwan ukwan kayta, ukpa imankunata munapakuyta, mana allinta rurakuyta, llullachikuyta, yanqalla imantapis tukchiyta, ĉhiqnikuyta, ukpa washanta rimayta, kusa kani niyta ima yarpunllapa. Chaynullami mana yarpuyinijun yupay purinllapa. ²³ Chaymi tukuy kay riqchaq mana allin yarpuykunaqa runapa yarpuyinllamanta llugshimun. Chaynu karmi, ashwan runataqa uchakuchin”.

*Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro pwibluman [chaynulla Sidón pwibluman ima]. Chayman ĉharqa, mana mayqanpis yaĉhananpaqchu uk wasiman yaykuran. Piru chaynu mana yaĉhananllapata munatinmapismi ashwan tukuyta yaĉharanllapana. ²⁵⁻²⁶ Chaymi uk warmisita shamuran payman. Paypa warmi wamranmi dyablupa yarpuyinwan kaq. Chaymi shamur Jesuspa naypanpi qunqurikur, kusalata rugaran wamranmanta

chay dyablupa yarpuyunta itakunanpaq. Chay warmisitaqami mana Israelmantachu karan. Ashwanmi Sirofenicia lugarmanta karan.

²⁷ Piru Jesusqa niran:

—Dijay wamraykunataraq puntataqa qarashaq. Chaqa manami allinchu wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa nir.

²⁸ Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, misapa çhakinpi karqa chay wamritukuna ishkichishanlamatapis mikun nir.

²⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, chiqaptami ninki! Rikuynari. Chaqa chay dyablupa yarpuyngami wamraykimantaqa llugshishana nir.

³⁰ Chaymi warmiga wasinman rir çharqa, wamrantaqa mantanpi usuraqta tariran. Piru chay dyablupa yarpuyinqami llugshishana karan.

Jesusmi upa gaguta allicharan

³¹ Chaymantami Jesusqa chay Tiro pwiblumanta llugshir rir Sidón pwibluta, Decapolispa pwiblitunkunata pasar imana, çharan Galilea shutiq quçhapa manyanman. ³² Chayman çhatinmi payman apamuranllapa uk upa gagu runata. Chaymi rugaranllapa makinta ananpi çhurarla allichananpaq.

³³ Chaymantami Jesusqa chay runataqa tukuy chaypi kaqkunamantaqa uklawman apar, rinrinkunaman didunta itaran. Chaynulla tuqayninwan didunta nuyuchir chay runapa qallunta nuyuchiran. ³⁴ Chaymantami unaq syiluman chapakur, kusala jwirtita amayninta urqur, niran: “¡Efata!” (Rimayninpiqa niyaran: “¡Kiçhakay!” nir).

³⁵ Chaynu nitinlami chay runapa rinrinkunaqa kiçhakaranna. Qallunpis alliyatin, rimayta puytiranna.

³⁶ Chaymantami Jesusqa chaypi kaqkunata willaran ama mayqantapis willananllapapaqchu chayta rurashanpaqqa. Piru chaynu mayqantapis mana willananpaqchu kutir kutir nitinmapis, ashwan kusalata parlakuranllapa. ³⁷ Chaymi runakunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: “Kusa allintami imatapis rurayan. ¡Chaqa upakunatapis uyakuchiyan! Chaynulla mudukunatapis rimachiyan ima” nir.

8

Jesusmi kwatru mil runakunata qararan

(Mt 15.32-39)

¹ Chaymantami qashan uk diyapi Jesusman kusa achka runakuna tantakaran. Piru manami imapis mikunanllapapaq karanchu. Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur niran:

²—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. ³ Chaymi mana qarar wasinllapaman kaçhatiyqa, imanupiqqa riyar mallaqpaq imanmanllapa. Chaqa wakinkunaqami kusala largu maymanta shamushallapa.

⁴ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niran:

—Piru, çimanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

⁵ Jesusqa tapuran paykunataqa:

—¿Aykataq kan tantitaykillapaq? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitalami kan nir.

⁶ Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq. Chaymi, chay syiti tantitata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaçhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiranllapa. ⁷ Chaynullami karanpis ayka piskaditukuna. Chaymi aypar Dyusta payji nirqa, yaçhakuqninkunata quran aypachikunanllapapaq. ⁸ Chaynumi tukuyin tiqllanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa. ⁹ Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru mil (4,000) yupay karanllapa. Chaymantami Jesusqa tukuyta dispidirna, ¹⁰ yaçhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapa uk lugar Dalmanuta shutiqmanna.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Chaymantami fariseo runakuna çhamur Jesuswan willanakuq qallari-ranllapa. Chaymi mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa: “Chiqapta Dyusmanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir.

¹² Chaymi Jesusqa kusa jwirtita amayninta urqur, niran: “çImaraykutaq kay runakunaqa milagrukunataraq ruranaypaq mañamanqa? Chiqaptami nishaykillapa: Manami ima milagrulamatapis qamkunapaqqa rurashaqchu nir”.

¹³ Chaynu nirnaqami, paykunalatana chaypi dijar qashan yaku karruman iqar riranna chay atun quçhapa uklaw manyanmanna.

Fariseukunapa mana allin yaçhachikuyininkuna

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Jesuspa yaçhakuqninkunaqa qunqar mana imalatapis apashallapachu karan mikunanllapapaqqa. Piru yaku karrupina karqa kwintata qukaranllapa, uk tantitalata apayanllapa nir. ¹⁵ Chaymi Jesusqa niran paykunataqa: —Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo runakunapa, chaynulla Herodespa libaduranllapamanta nir.

¹⁶ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa, tanta mana kashanraykumi chaynuqa nimayashunllapa ninakuranllapa.

¹⁷ Chaynu yarpuyanllapa nir yaçhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran: —çImapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu? nirqa. çIma manaraqchu intrakankillapa? çManaraqchu kwintata qukanillapa? çIma kwichkachu yarpuyinikillapaqa mana intrakan? ¹⁸ çIma nawiyjun karmapischu mana rikashaykillapa rurashayta? çIma rinrikillapa karmapischu mana uyaman? Chaynulla çmananachu yarpunkillapa chay, ¹⁹ sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaynu qarakutiyqa, mabir çayka kanasta untataq subrantaqa tantaraykillapa?

Paykunaqa niran:

—Dusi kanastata nir.

²⁰ —Ma, chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiyqa, çayka kanasta untataq subrantaqa tantaraykillapa?

Paykunaqa niran:

—Syiti kanastata nir.

²¹ Piru Jesusqa paykunataqa niran:

—çIma manaraqchu intrakankillapa? nir. *

Jesumi uk syiguta allicharan

* **8:21** Jesusqa libadurapaq rimarqa manami tantapaqchu niyaran. Ashwanmi chay fariseo runakuna kusala mana allinta yaçhachikuyashanpaq rimayaran.

²² Chaynu riyarllapami êharanllapa Betsaida pwibluman. Chaypiqami apamuranllapa uk syigu runata Jesusman kamarla allichananpaq. ²³ Chaymi Jesusqa chay syigutaqa makinmanta aysakur, pwiblumanta waqtalawman aparani. Chaymantami tuqayninwan runapa nawinkunata nuyûchir, makinta ananman êhurar, tapuran:

—¿Imallataqachu rikayta puytinkina? nir.

²⁴ Chaymi chay runaqa chapakuq qallarirna, niran:

—Rikaninami runakunataqa qirukunata yupay. Piru puriqtami rikayani nir. ²⁵ Chaymi Jesusqa makinwan chay runapa nawinta qashan kamatin, kusalata chapakuyarqa, allinna kидaran. Chaymi tukuy îmatapis rikayta puytiranna. ²⁶ Chaymantami Jesusqa chay runataqa wasikiman riyna nirqa, kaynu niranpis:

—Amami chay pwibluman yaykunkichu. [Chaynulla kay rurashaytaqa amami mayqantapis willankichu] nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Chaymantami Jesusqa yaêhakuqninkunawan Cesarea Filipino pwibluman riranllapa. Chaynu riyarmi Jesusqa yaêhakuqninkunata kaynu nir tapuran:

—¿Nuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

²⁸ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuyapaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

²⁹ —Qamkunapaq-shuyapaqa, ¿mayqantaq kani? —nir tapuran yaêhakuqninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

³⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa paykunata willaran ama mayqantapis paypaqqa parlananllapapaqchu nir.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Chaymantami Jesusqa yaêhakuqninkunata kaynu nir yaêhachiq qallariran: Dyusmanta Shamûq Runataqami chay ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaêhar yaêhachikuqkuna ima êhiqnir kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmi wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa nir.

³² Chaynu nirmi, kusalata willar intrachiran paykunataqa. Chaymi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar, anyaqnulla willaran ama chaynu rimanapaqnachu.

³³ Piru Jesusqami tikrakar wakin yaêhakuqninkunata chapar, Pedrutaqa kaynu nir anyaran:

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu! † Qamqami Dyus munashantaqa mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula rurachimanayanki nir.

³⁴ Chaymanta Jesusqa yaêhakuqninkunata chaynulla chaypi kaqkunata qayamur kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaêhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa. ³⁵ Chaqa mayqanpis

† 8:33 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chaynulla shumaq rimayniyta yaĉhachikushanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. ³⁶ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta tantakur mana washakatinqa, ĉimapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? ³⁷ ¿Uk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manami! ³⁸ Piru mayqanpis nuqamanta chaynulla rimayniymanta ima kay mana kriyishanrayku kusala uchasapa runakunapa naypanpi pingakutingami, Dyusmanta Shamuq Runapis Taytanpa kusa llipyalla pudirninwan shamurqa, kusa allinla angelkunapa naypanpimapis pingakunqa”.

9

¹ Chaynullami Jesusqa niranpis:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa wakinllaqa Dyus kusa pudirninwan mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu nir.

Jesumi llipya intirupaq tikrakan
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Chaymanta saysi diyakuna pasashana katinga, Jesusqa kusa unaq sirkaman riran, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima, paykunalata apar. Chaymi chay kimsa yaĉhakuqninkunapa naypanpi Jesuspa qaqlanqa, kusala ukman shumaqpaq tikrakan. ³ Chaynulla raĉpanmapis kusala yuraq llipya intirupaq tikrakan. Chaqa manami mayqanpis raĉpata kusalata paqarmapis chaynu yuraqchayanqachu. ⁴ Chaymi yaĉhakuqninkunaqa rikaranllapa Jesusuta, Eliaswan, Moiseswan ima parlaqta. ⁵⁻⁶ Chaynu rikarqami paykunaqa kusalata manchakuranllapa. Chaymi Pedruqa kusa manchakushalla mana imata nishaq nir yaĉharchu, kaynu niran Jesusutaq:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ĉkaypiqami kusala allin kanchikllapa! Rurashaqlapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuypaqa Eliaspaq nir.

⁷ Chaykamanqami, puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

⁸ Chaymi chay kutilla tukuy ladunman chapakurqa, manana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusuta paylatana rikaranllapa.

⁹ Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaga Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰ Chaymi paykunaqa mana mayqantapis parlaranllapachu, michka paykuna chay “Wanur kawsamushaq” nishanpaq mana intrakasha karmapis. Chaynu mana intrakashanllaparaykumi kusalata tapunakuyaqlapa.

¹¹ Chaymi Jesusutaq kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ĉimapaqtaq Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqtaqa shamuyanqa ninllapa? nir.

¹² Jesusqa paykunataq niran:

—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. Chaqa, ĉimapaqtaq Dyus

nitin iskribikashakunapiqa nin: ‘Dyusmanta Shamuq Runataqashi çhiqnir kusalata qischayanqallapa?’ nirqa. ¹³ Chaymi nishaykillapa: Eliasqami shamushana. Chaynu shamutinmi, Dyus nitin iskribikashannulla mana kwintacharchu paykuna munashannulla ruraranllapa nir. *

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Chaymanta Jesusqa chay kimsa yaçhakuqninwan tikrakamurqa, chay wakin yaçhakuqninkunataqa kusala achka runakunawan tariran. Chaypiqami karan Moisés mantakushanta wakin yaçar yaçhachikuq runakuna ima. Chaymi paykunaqa Jesuspa yaçhakuqninkunawan kusalata willanakuyashallapa karan. Chaykamanmi Jesusqa çhamuran. ¹⁵ Chaynu Jesús çhamutin rikarmi tukuyla chay runakunaqa kusa dispantakashalla kallparanllapa Jesusta saludaq. ¹⁶ Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata niran: –¿Imapaqtaq paykunawan kusalata willanakuyaraykillapa? nir.

¹⁷ Chaypi kaqkunamanta ukqami niran:

–Yaçhachikuq Taytituy, wamraytami apamusha kani qamman. Chaqa dyablupa yarpuyinmi limpu muduchar dijasha. ¹⁸ Chaymi maypi kat- inpis dyablupa yarpuyinqa wamraytaqa atakita qur usuraqtana dijan. Chaynulla shiminmanta kusalata pusquta itakuchir, kirunmatapis kusalata richyachir ima wanushata yupayna dijan. Chaymi chay yaçhakuqninkunata mañakuray dyablupa yarpuyintaqa itakunanpaq. Piru manami puytishal- lapachu nir.

¹⁹ Jesusqa niran:

–¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapaq qischakashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamku- nawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

²⁰ Chaymi chay wamrataqa Jesusman aparannlapa. Chaynu apatinlla- paqa, chay dyablupa yarpuyinqa Jesusta rikarqa, wamrata atakita qur pachaman ratachir ribulkachiran, shiminmanta pusquta itakuchiran ima.

²¹ Chaymi Jesusqa wamrapa taytantaqa kaynu nir tapuran:

–¿Ima tyimpumanta-pachataq wamraykiqa waknu qischakan? nir.

Taytanqa niran:

–Takshitunmanta-pacha. ²² Chaymi wak dyablupa yarpuyinqa kutir kutir ninaman, yakuman ima itasha wanuchinanpaq. Chayraykumi puytiq yupay karqa, llakipar yanapamayllapari nir.

²³ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

–¿Imaraykutaq puytiq yupay karqa yanapamayllapari nimanki? Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq † nir.

²⁴ Chaynu nitinmi chay wamrapa taytanqa kusala jwirtita kaynu nir qayçhakuran:

–Nuqaqami kriyini, Taytituy. Ashwan ¡yanapamay-ari masna kriyinaypaq! nir.

²⁵ Chaymantami Jesusqa kusala achka runakuna tantakamuqta rikarqa, chay dyablupa yarpuyinta kaynu nir anyaranna:

–Muduchakuq chaynulla upachakuq dyablupa yarpuyin, nuqami man- tashuni kay wamramantaqa lluqshir, amana qashanqa yaykunkinachu nir.

* **9:13** Kaypiqami Eliaspa shutinwan Shutichikuq Juanpaq rimayan. Payqari Eliasnu karan. Rikay San Mateo 17.13. † **9:23** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kriyitkiqami imapis rurakanqa. Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq” nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, chay dyablupa yarpuyninga wamrataqa gashan atakita qur, pachaman ratachir wanushata yupay dijar llugshiranna. Chaymi rikaqkunaqa niyaranllapa: “Ashwanmi wamraqa wanunna” nir. ²⁷ Piru Jesusqami wamrataqa makinmanta chutar sharichimuran. Chaymi ashwan wamraqa sharanna.

²⁸ Chaymantami Jesusqa uk wasiman yaykuran. Chaypimi yaçhakuqninkunaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuyninga mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nir.

²⁹ Jesusqami niran paykunataqa:

—Waknu riqchaq dyablupa yarpuyninga mana chaynulaqa uk runamanta itakunchikchu. Ashwanmi [ayunar] Dyusman kusallata mañakur ima itakuyta puytinchik nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Chaymanta, Jesusqa yaçhakuqninkunawan rirqa pasaran Galilea pwiblupa lugarninkunata. Piru payqami mana munaranchu mayqanpis mayta risha nir yaçhananllapataqa. Chaqa yaçhakuqninkunatami kaynu nir yaçhachiyaran:

“Dyusmanta Shamug Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa. Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami gashan kawsamunqa” nir.

³² Chaynu nir willatinmi yaçhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla tapunanllapapaqmapis kusallatari manchakuyaranllapa.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Chaymantami Capernaúm pwibluman çharnaqa, uk wasiman yaykuranllapa. Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir tapuran:

—¿Imanirtaq gamkunaqa nanpi willanakuyaraykillapa? nir.

³⁴ Piru paykunagaqami pingakur mana imatapis nirchu uyarala kidaranllapa. Chaqa nanpiqami willanakusha karanllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir. ³⁵ Chaymantami Jesusqa taran. Chaymi dusi yaçhakuqninkunata qayar, kaynu niran:

—Mayqanpis kusa kayta munaqqami mana kwintachaypaqla tikrakar, uk sirbikuq yupay kar wakinninllapatana yanapanmanllapa.

³⁶ Chaynu nirmi, uk wamrituta paykunapa çhaypinman apar, marqakur kaynu niran:

³⁷ —Mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan. Piru manami nuqalatachu samachimayan, ashwanmi chay mayqançi kaçhamasha chaytapis samachiyar nir.

Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik

(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸ Chaymantami yaçhakuqnin Juanqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyningunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa ni-rayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikku-nawanqa purinchi.

³⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama ‘Mana’ niyllapachu. Chaqa mayqanpis nuqapa shutiywan mi-lagruta rurayarqa, manami chay kutilla kuntray rimayta puytiyanqachu. ⁴⁰ Ashwanmi nuqanchikpa mana kuntranchik karqa, nuqanchikpa faburn-
inchik kanga. ⁴¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis qamkunata nuqapi
kriyishaykillaparayku uk jarru yakituta upyachishuqllapaqami, kusa shu-
maq allin imakunatana aypanqallapa Dyusmantaqa nir.

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha
wamrituykuna yupay kaqkunata uchakuchiqkunataqami, kusala
allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri
kaqninman itakunanllapaq. ⁴³ Imanupi makiki uchakuchishutinmaqa,
pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta
itakunaykipaq tukuy la kwirpuyki tukuy tyimpupaq chay infyirrupi
nina maydiyapis mana wanuqpi qischakanaykimantaqa. ⁴⁴⁻⁴⁸ Chaynulla
chakiki uchakuchishutinga, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kuju,
tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq, ishkantin chakikiwan infyirnumanna
itakukanaykimantaqa. Chaynullami nawiki uchakuchishutinpis, urqur
itakuy. Chaqa allinmi kanqa uk nawiyjunla, Dyus mantakuyashanman
yaykunaykipaq, ishkantin nawikiwan infyirnuman itakukanaykimantaqa.
Chaqa chaypiqami ñushi chaynulla ninamapis maydiyapis mana wanunchu.

⁴⁹ Chaymi chaypiqa imanutaq aychamataqa kaçhiwan salanchik chaynu
ninawan kusalata qischakankillapa. ⁵⁰ Chayraykumi qamkunapis kay
pachapiqa imanutaq kaçhimaqa kusalata sirbin chaynu kar uknikillapa
uknikillapa kusa shumaqta kawsayllapa. Chaqa uk kaçhi lampaqyatinga,
çimanunari qamkunaqa qashan shumaqchankillapa?

10

Jesús yaçhachikuran warmiwan dijanakuqpaq
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesusqami chay Capernaúm pwiblumanta lluqshir rir, Judeapa lugar-
ninkunaman çharan. Chaymanta rirmi, riyu Jordanpa chimpanmanna
çharan. Chaymi chaymanpis kusala achka runakuna tantakamutin Jesusqa
yaçhachiran imanutaq yaçhachikuq chaynulla. ² Chaymantami wakin fariseo
runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi
nir, kaynu tapuranllapa:

—çAllinchi kanqa uk runa warminta dijananpaqqa? nir.

³ Chaymi Jesusqa niran:

—çIma nirtaq Moisesqa mantashuranllapa?

⁴ Paykunaqa niran:

—Moisesmi niran, uk runa warminta dijanarqashi karguyjunkunapi kar-
tata rurur warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁵ Chaynu nitinllapaqa Jesusqa paykunata niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa
chaynuqa mantakuran. ⁶ Piru Dyusqami puntamanta-pacha runata, war-
mita ruraran. ⁷ Chayraykumi, ‘Uk runa warminwan kasararqa, taytanta
mamanta dijanqa. ⁸ Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana
kawsanqallapa’ nir. Chaynuqami mana ishkaynachu, ashwan uklana.
⁹ Chayraykumi uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishan-
rayku, mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu.

10 Chaymanta Jesusqa wasipina katinga, yaĉhakuqninkunaqa chay yaĉhachikushanpaq tapuranllapa. ¹¹ Jesusqa niran:

“Mayqanpis warminta dijar qashan ukwan kasararqami kusala saqratana uchakuyan. ¹² Chaynulla warmipis runanta dijar, ukwan kasararqa kusala saqratana uchakuyan, punta runanta dijashanrayku” nir.

Jesusmi wamrakunata bindisiran
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, bindisininpaq. Piru yaĉhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa an-yaranllapa. ¹⁴ Chayta rikarmi, Jesusqa piñakur yaĉhakuqninkunataqa niran:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunalapaq. ¹⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunqami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu”.

¹⁶ Chaynu nirnaqami wamritukunata, marqakur makinkunata ananman ĉhurar bindisiran.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Chaymanta Jesús riyatinnaqa uk runa kallpar shamur naypalanpi qun-qurikur kaynu nir tapuran:

—Kusa allinla yaĉhachikuq taytituy, ĉimatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. ¹⁹ Chaqa qamqami Dyus mantakushankunataqa yaĉhankina. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk warmiwan kaychu; ama wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu; ama uknikita imapipis llullachiychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy’ nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

²¹ Chaymi Jesusqa chapar kusalata llakipar, niran:

—Uksitumi faltashuyan rurana ykipaqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir. *

²² Chaynu Jesús nitinmi, chay runaqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan. ²³ Chaymi Jesusqa, ridurninman chapakur yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:

—Kusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus mantakuyashanman yaykunanpaqqa.

²⁴ Chaynu nitin uyaparmi, yaĉhakuqninkunaqa kusata yarpupakuranllapa: “¿Imanutaq chaynuqa kanqa?” nir.

Chaymi Jesusqa qashan niran:

* **10:21** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Ashwanmi nuqapi kriyishaykirayku kruspi wanuchishu-natinllapamapis ama manchakurchu shamutki nuqawanna rishun” nir.

—Wamrituykuna jkusala trabajusumi Dyus mantakuyashanman mayqanpis yaykunanpaqqa! ²⁵ Chaymi chay kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uĉhkitunta nir.

²⁶ Chaynu nitin uyaparmi kusala masta yarpupakuranllapa. Chaymi ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—Chaynu katinga ĵpitaq washakayta puytayanqa? nir.

²⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqgami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaqshuypaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

²⁸ Chaynu nitinga, Pedruqa kaynu niq qallariran:

—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa.

²⁹ Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqarayku, chaynulla washakananllapaq yaĉhachikushanrayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, [warminta,] wamrankunata, ĉhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqami, ³⁰ kay pachapiqa syin kuti mas achkatana, wasikunata, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, wamrankunata, ĉhakrankunata ima aypanqallapa nichka kusalata qischakar imamapis. Nataq maydiya-shuypaqa ashwan tukuy tyimpupaq kawsaytana aypanqallapa. ³¹ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpupaqa mana imapaqpis sirbingachu. Chaynulla achka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaq kaqkunami, ashwan chay tyimpupaqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan Jerusalemman riq qallaritinllapa, payqa yaĉhakuqninkunapa naypanta riyaran. Piru yaĉhakuqninkunaqami kusa dispantakashalla riyaranllapa. Nataq chay wakinkuna ikita riqkunashuypaqa kusalata manchakur ima riyaranllapa. Chaymi Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunata qayar uklawman apar, qashan kaynu nir willayarán:

³³ “Qamkuna rikayashaykillapanumi kananga riyanchikllapana Jerusalemman. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapaq nir mantakur; mana Israelmanta runakunamanna qukunqallapa.

³⁴ Chaymi paykunaqa kusalata burlakar; tuqapar; wipyar imanaqa wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

Santiagowan, Juanmi Jesusta mañakuranllapa

(Mt 20.20-28)

³⁵ Chaymantami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanqa, Jesusman qimikar kaynu niranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, mañashayki uk faburta ruramanaykillapaq.

³⁶ Jesusqa niran:

—Ĵimatataq qamkunapaq ruranaqta munayankillapa? nir.

³⁷ Paykunaqa niran:

—Imaraq taytituy, qam chay kusala shumaq mantakuynikipi mantakurqami, qam nitki ukniyllapaqa allilaw qichqaykipi tanqa; nataq ukniyllapa-shuypaqa ichuqlaw qichqaykipina nir.

38 Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis yaçhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupay qisçakar wanuyashaq, chaynu qisçakaytachu puytiyankillapa kanqa? nir. †

39 Chaymi paykunaqa niran:

—Ari Taytituy nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qisçakankillapa, nuqa qisçakashaynulla. 40 Piru chay mantakunaypi tar allilawpi manaqa chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami mana nuqaqa yaçhanichu. Ashwanmi chay mayqanpaqçhi chaykunaqa kamakasha chaykunanami chaypiqa tayanqallapa nir.

41 Piru chay wakın dyis kaq yaçhakuqninkunaqami, chaynu nir mañakuqta uyaparqa piñakuranllapa Santiaguwan Juanwan imaqa. 42 Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

—Qamkuna yaçhashaykillapanu, chay mana Israel runakunapa mantakuqninkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa.

43 Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa. 44 Chayraykumi qamkunamanta uknikillapa kusa kayta munarqa, tukuypa sirbiqninna kayllapa. 45 Chaqa Dyusmanta Shamuq Runamaqami sirbikuq shamuran mana payta sirbinanllapapaqchu. Chaymi ashwan kusala achka runakunata uchanmanta washananrayku, wanunqa.

Jesusmi syigu Bartimeuta allicharan

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

46 Chaymantami çharanllapa Jericó pwiblumanna. Chaymanta chay pwiblumanta llugshir yaçhakuqninkunawan chaynulla kusala achka runakunawan ima riyatinllapami nan qichqalanpi uk syigu runa Bartimeo shutiq tayasha karan, limusnata mañakur. Payqami Timeupa wamran karan. 47 Chaymi Nazaretmanta Jesús pasaqta uyaparqa chay syiguqa, kaynu nir qayçhakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús! ¡Llakipamastuy-ari! nir.

48 Chaynu nitinmi, runakunaqa anyaranllapa upallananpaq. Piru payqami lllin kaynu nir qayçhakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús! ¡Llakipamastuy-ari! nir.

49 Chaymi Jesusqa chaypi shar, kaynu niran:

—Qayamuyllapa chay runataqa nir.

Chaymi kaynu nir qayamuranllapa:

—Aligriyakur, sharir shamuy. Jesusmi qayashuyan nir.

50 Chaynu nitinllapami, chay runaqa qatakuna raçhpanta urqur itakur, pıray rir Jesusman qimikaran. 51 Chaymi Jesusqa tapuran:

—¿Imataq qampaq ruranayta munayanki? nir.

Payqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, nawiy rikakunantami munayani nir.

52 Jesusqa niran:

† 10:38 Castillanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachi-mançhik qisçakaytachu puytinki nuqa qisçakayashaq chay yupay nir.

—Rikuyna. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.
Chaynu nitinmi chay kutilla rikakuranna. Chaymi ashwan kusalata aligriyar Jesuspa pullanna riran.

11

*Jesusmi Jerusalemman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)*

¹ Jesusqami yaçhakuqninkunawan Jerusalemman riyar, yaqqa çhayarnaqa, Betfagé chaynulla Betania pwiblupa shipchankaqman çharanllapa. Kay pwiblukunaqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ish kay yaçhakuqninkunata qayamur, ² kaynu nir kaçharan:

—Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman çharqami uk burru wataraqta tarinkillapa. Chay burrupiqami mana mayqanpis tasharaqchu. Chaymi kaçhar apamunkillapa. ³ Piru mayqan imallata willashutinllapaqa ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministiyän, daskaqlami kaçhamunqa’ nir.

⁴ Chaynu nitin, rirqami kallipi punku yatankaqpi wataraqta burrutaqa tarinanllapa. Chaymi kaçharanllapa apamunanpaq. ⁵ Piru wakin chaypi kaqkunami kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq burruta kaçhayankillapa? nir.

⁶ Chaymi paykunaqa Jesús willashannulla nitinllapa, dijatinna aparanllapa. ⁷ Chaymi burrutaqa Jesusman apar raçhpankunata ananman çhuratinnllapa Jesusqa anan taranna. ⁸ Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raçhpanllapata çhukiranllapa. Nataq wakin-shuypaqami qirupa raprankunata kuchumur çhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanapaq. ⁹ Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa
Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!

¹⁰ ¡Chaynulla kusa alabakashami kanqa
Davidpa ayllunmanta shamug gubyirnunchikllapaqa!

¡Payqami unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa!” nir.

¹¹ Chaynu rirmi Jesusqa çharan Jerusalemmanqa. Chaymanta rir yaykurän Dyusta adurananllapa wasiman. Chaynu yaykurmi tukuy chay ruripi kaqkunata alli rikanan. Chaymantami yaçhakuqninkunawan riranna Betania pwibluman. Chaqa kusa tardinari karan.

*Jesusmi igus qiruta amana puqunanpaqchu niran
(Mt 21.18-19)*

¹² Allaqinqami Betania pwiblumanta riyarqa Jesusqa mallaqnaran. ¹³ Piru larguqaqpi rikanan uk igus qiru kusa raprayjunta. Chaymi rir çharan, puquynipismi kanqa nir yarpur. Piru ashwanmi rapranlata tariran, mana puquyniyjuntachu. Chaqa manari puqunan tyimpuraqchu karan. ¹⁴ Chayraykumi, chay igus qirutaqa * kaynu niran: “¡Kaymantaqami manana mayqanpis puquynikitaqa mikunqallapanachu!” nir. Chaynu nitinmi chay yaçhakuqninkunaqa uyaparanllapa.

* **11:14** Chay igus qiruqami intrachimanchik chay Israelmanta runakunapaq. Chaqa paykunaqami Dyusta kasuq tukur kusala raprayjun yupay karanllapa. Piru ukman mana allinkunata rurar imaqa, chay yura igus qiru mana puquyniyjunchu yupay karanllapa. Chaymi yanqa raprayjun yupayla paykunapis karan.

Jesumî Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Chaymantami Jerusaleman qashan çhamur, Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, chaypi rantikuqkunata, rantiqkunata ima limpu waqtaman itakuq çhurakaran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran. ¹⁶ Chaymi payqa mana munaranchu mayqanpis imankunata charikur ima Dyusta adurananllapa wasiman yaykur pasananllapataqa. ¹⁷ Chaymi ashwan kaynu nir yaçhachiq qallariran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami tukuy nasyunmanta runakuna nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shutinga’ nir. Piru qamkunagami suwakuqkunapa maçhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

¹⁸ Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantagninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna imaqa, yarpuranllapa imanullapis Jesusta wanuchinanllapapaq. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyta runakunari yaçhachikutinqa kusa dispantakashalla uyakuyaqllapa.

¹⁹ Chaymanta tutapayatinnagami Jesusqa yaçhakuqninkunawan chay Jerusalemanllapaq lluqshir riranllapana.

Mana puquq igus qirumi chakiran
(Mt 21.19-22)

²⁰ Allaqmanta qashan riyarmi, chay igus qirupa yatanlata pasayar, rikaranllapa limpu çhupanmanta-pacha chakishatana. ²¹ Chaymi Pedruqa, Jesus chay igus qiruta willashanpaq yarpur kaynu niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, rikay chay igus qiruta amana maydiyapis puqunanpaq nishaykiqami chakishana nir.

²² Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata niran:

—Allita Dyuspi kriyiyllapa. ²³ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Tayta Dyuspi tukuy shunqunwan kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu, kay qaçata ‘Kaymanta ashur rir mar yakuman yaykuy’ nitinllapapaq, chaynu pasayanqa nir. ²⁴ Chayraykumi nishaykillapa: Qamkuna Tayta Dyusman mañakurqa kusalata kunfyakar, chay imataçhi mañakuyashaytaqa qumayanqa nir mañakuyllapa. ²⁵ Piru Dyusman mañakurqa, pirdunayllapa mana allinkunata rurashuqkunata. Chaynuqami syilumanta Taytaykillapa Dyusqa uchaykillapamantaqa pirdunashunqallapa. [²⁶ Piru qamkuna ukkunata mana pirdunatkillapapaq, syilumanta Taytaykillapa Dyuspi uchakushaykilapamantaqa mana pirdunashunqallapachu.]

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Chaymantaqami Jerusaleman pwibluman çhar, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasi ruripi puriyatin, chay kurakunapa mantagninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, Israel pwiblupa ruku mantagninkuna ima payman qimikaranllapa. ²⁸ Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁹⁻³⁰ Chaymi, Jesusqa niran:

—¡Ma nuqapis tapushutiylapa willamayllapa! ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatnmi kayta rurani nirmapis.

³¹ Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “‘Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa. ³² Nataq ‘Runakunalami kaçhamuran’ nishallapaqa, ¿imataq pasanqa?”

Piru manami chaynu niytaqa puytiranllapachu, runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyleri kriyiqllapa Juanqashi Dyuspa chiqap rimaqnin karan nir. ³³ Chaymi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

12

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan (Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Chaymantami Jesusqa kumparasyunkunawan yaçhachikuq qallariran, kaynu nir:

“Uk runami çhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quçhata chaypi binuta lluqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay çhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay çhakranta arrintar riran largu mayta. ² Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinqa, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq. ³ Piru chay çhakrapi kaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima, mana imatapis qurchu qatiçharanllapa. ⁴ Chaymantami chay çhakrapa amunqa qashan uk sirbikuqninta kaçhamuran. Piru chayta-shuypaqami kusalata jurapar, [rumillawan sitar] umanmatapis lisyaranllapa. ⁵ Chaymantami qashan kaçhamuran ukta. Nataq chayta-shuypaqami aypar wanuchiranllapa. Chaymantami ukkunata kaçhatin, wakintaqa kusalata maqar qischaranllapa. Nataq wakinta-shuypaqqa wanuchiranllapa.

⁶ “Piru tukukananta-shuypaqami kusala munashan wamrantana kaçhamuran. Chaqa payqami kaynu yarpuran: ‘Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir. ⁷ Chayna wamranta kaçhatin, chay çhakrapi kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachapa amunkunaqa kanallapapaq!’ nir. ⁸ Chaynu ninakurmi aypar wanuchir, çhakramantaqa urqurna itakuranllapa”.

⁹ Chaynu nirqa kaynu nir tapukuran paykunataqa:

“¿Chay çhakrapa amun shamurqa, chay çhakrapi kaqkunawanqa imataqa rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa? Chay çhakrapi kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa. ¹⁰ ¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashantaqa? Chaqa ninmi: ‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.

¹¹ Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran. Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir”.

12 Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin chaypi kaq runakuna uyaparqa, kwintata qukuranllapa paykunapaq rimayan nir. * Chaymi Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaymi ashwan dijatinllapana riran.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Chaymantami chay fariseo runakunaqa wakinninta chaynulla Herodespa wakinninta ima kačharanllapa rir, Jesusta tapur mana allinta rimachir, chaylapaqa uchachananllapapaq. 14 Chaymi paykunaqa Jesusman rir kaynu nir tapuranllapa:

—Yačhachikuq Taytituy, yačhanillapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yačhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yačhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yačhachikunkimapis. Piru, ¿allinchu kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? Ima nimankillapataq, ¿pagrashaqllapachu manaqachu mana? nir.

15 Piru Jesusqami kaykunaqa Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakunala nir yačhayashanrayku, kaynu riran:

—¿Imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapaqa? Ma, apamuyllapa uk qillayta rikanaypaq nir.

16 Chaymi apamuranllapa uk qillayta. Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpa nir.

17 Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta quyllapa nir.

Chaynu nitinmi kusa dispantakashalla kidaranllapa.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Chaymantami wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay runakunaqami ninllapa: “Manashi wanuqkunaqa qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa kaynu tapuranllapa:

19 —Yačhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribiran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ * nir. 20 Chaynu katinmi tapushaykillapa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. 21 Chaymantami chay ishkay kaq ukninna kasararan byudawanqa. Piru paypismi manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. Chaynullami chay ishkay kaqwan, kimsa kaqwan pasaran,

* **12:12** Chay kumparasyunpi kaynuta yačhachimanchnik: Čhakrapa amunqami yačhachimanchnik Taytanchik Dyuspaq. Chay čhakrapa amunpa wamran, chay itakusha rumiwan, yačhachimanchnik Jesucristupaq. Chay wanuchikuqkuna llutakuqkunawanqami yačhachimanchnik chay kurakunapa mantaqninkunapaq. Čhakrapa amunpa sirbiqninkuna-shuypaqa, yačhachimanchnik Dyuspa rimaqninkunapaq. * **12:19** Dt 25.5

²² chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman. Piru mayqanninllapapis manami wamrayjunchu karan. Chaymantaqami chay warmipis wanuranna. ²³ Chayna chay wanushakuna maydiya kawsamutinqa, ¿mayqanninpa warmintaq kanga chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

²⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirninpaq mana intrakashaykillaparayku. ²⁵ Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasarangallapanachu, chaynulla manana kasarachikunqallapalampis-chu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasarannlapachu chaynuna kawsanqallapa. ²⁶ Nataq chay wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa, ¿manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus nitin Moisés iskribishantaqa? Chaqa chay sarsapi nina kusalata ratakup rurimanta Dyusqa kaynu niq: ‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. ²⁷ Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu; ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami limpu limpu pantasha puriyankillapa nir.

Dyuspa mas allin mantakushan

(Mt 22.34-40)

²⁸ Chaymantami Moisés mantakushanta uk yačhar yačhachikuq uyaparan Jesús, saduceo runakunata karanta willar uyarachiqta. Chaymi Jesusqa ima ningashi nir, kaynu tapuran:

—Yačhachikuq Taytituy, ¿tukuy mantakuykunamantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

²⁹ Jesusqa niran:

—¡UYAKÜYLLAPA ISRAEL RUNAKUNA! AMITUNCHIK TAYTA DYUSQAMI, PAYLA DYUSQA. Chaymi chay puntapi kaq kusala mas allin mantakuyqami nin: ³⁰ ‘Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bi-daykiwan, yarpuynikiwan, jwirsaykiwan’ nir. ³¹ Nataq chay ishkay kaq mantakuy-shuypaqami nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. Chaymi nishaykillapa: Tukuy wakín mantakuykunamantaqami kay ishkaykuna, kusala mas allinqa nir.

³² Chaynu Jesús nitinmi, chay yačhar yačhachikuq runaqa, niran:

—Yačhachikuq Taytituy, tukuytami karanta nimashayki. Chaqa Dyusninchikqami payla. Manami uk masqa kanchu paymantaqa. ³³ Chaymi ashwan Dyusninchikta tukuy shunqunchikwan, yarpuyinchikwan, jwirsanchikwan munar chaynulla runa masinchikkunatapis imanuchi nuqanchikpa kwirpunchikta munanchik chaynulla munashanchikmi kusala mas allin, animalkunata chay altarman apar ufrindapaq nir rupachinallapamantaqa nir.

³⁴ Chaynu chay runa kusala allinta rimashanraykumi Jesusqa kaynu niran:

—Pitilanami faltashuyan Dyus nishankunata allita intrakar paywanna kawsanaykipaqqa nir.

Chaymanta-pachami mana mayqanpis tapunanpaqqa yarpuranlamapis-chu.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yačhachikuyar kaynu nir tapukuran:

“¿Imapaqtaq Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq runakunaqa ninlapa ‘Dyuspa Akrashan Cristunqami Davidpa ayllunmanta’ nirqa? ³⁶ Chaqa, Davidqami paylla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kaynu nisha karan: ‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,
maydiya chay ĉhiqnishuqkunata
ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman’ nir.

³⁷ Piru willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?”

Chaynu nir Jesús yaĉhachikutinmi, chay achka runakunaqa kusa aligrila yakuqllapa.

Jesusmi yaĉhar yaĉhachikuqkunapaq rimaran
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesusqami yaĉhachikuqnuqa kaynu niran:

“Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raĉhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludananllapata ima. ³⁹ Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq rigsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munan. ⁴⁰ Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqgami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqtana kastigakanqallapa”.

Byudapa ufrinditan
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Uk diyapimi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi kar, chay ufrindita tantananllapa kajunkunapa naypanpi taran. Chaymi payqa rikakutin, achka runakuna ufrindankunata itaqllapa chay kajunkunamanqa. Chaynullami achka kusa qillayniyun runakunapis qillayninllapata itaqllapa chaymanqa. ⁴² Chaymantami uk mana imayjun byuda ĉhamur, mana kusa achka ĉhaniyun ishkay qillaysituta chay kajunkunamanqa itaran. ⁴³ Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata qayamur kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami tukuy runakuna qillayninta ĉhurayashanmantaqa mas achkata itasha kajunkunamanqa. ⁴⁴ Chaqa ukkunaqami qillaynin subrashanlata itanllapa. Piru kay mana imayjun byuda-shuypaqami, chaylawanna kawsananpaq kasha karmapis limpula ĉhurashamapis, nir.

13

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Chaymanta Dyusta adurananllapa wasimanta llugshitinllapaqa Jesuspa uk yaĉhakuqninga kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, rikay Dyusta adurananllapa wasitaqami kusa shumaq rumikunawan ima kusala atunta rurashallapa nir.

² Chaymi Jesusqa niran:

—Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami limpu ratachinqallapa. Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir.

Jwisyu diya shipchamuyatingami kaynu pasanqa
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Chaymantami paykunaqa Olivos sirkaman riranllapa. Chayqami karan Dyusta adurananllapa wasipa naypanlawpi. Chaymi chaypi Jesusqa tatin, Pedro, Santiago, Juan, Andrés imaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

⁴ —Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaçhayashaqlapa, tukuy chaykuna pasanpaq diyaqa shipchana? nirqa.

⁵ Chaymi, Jesusqa niran:

—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq. ⁶ Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusala achka runakunata ingañanqallapa.

⁷ “Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa. ⁸ Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa ukław nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa ukław gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa, [runakunapis kusala ukmanta tukunqal]. Chaynulla kusala mallaq tyimpu, imami kanqa. Piru chaynu pasatingami yarpunkillapa, chayraqmi qisçhakay tyimpuqa qallariyan nir.

⁹ “Qamkunallami kusalata kuytakankillapa. Chaqa chay tyimpukunapigami qukushunqallapa karguyjunkunaman. Chaymi kusalata qisçashunqallapa chay tantakananllapa wasikunapigqa. Chaynullami apashunqallapapis gubirnadurkunapa, gubyirnukunapa naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku. Chaymi qamkunaqa paykunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa. ¹⁰ Chaqa tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaçhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa çhamunqa. ¹¹ Piru chaynu karguyjunkunaman apashutinllapaqa, amami yarpupakunkillapachu imatana rimashaq nirqa. Chaymi ashwan Dyus imata rimanykipaq yanapashushanulla rimankillapa. Chaqa chaypigami mana qamkunallachu rimayanqillapa kanqa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun rimachishunqallapa.

¹² “Chaynullami nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa. ¹³ Chaymi tukuyla kay pachapigqa nuqapi kriyishaykillaparayku çhiqnishunqallapa. Piru chaynu qisçakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuqkunallami washakanqallapa.

¹⁴ “Chaqa Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasiman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa. Chayraykumi mayqanpis Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa. ¹⁵ Nataq mayqanpis uk wasipa ananpi karmapis amami ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa. ¹⁶ Chaynulla, mayqan çhakranpi karqa amami wasiman ringachu raçhpanta apananpaq nirqa. ¹⁷ ¡Akaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imaninqallaparaq! ¹⁸ Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama chay qasay tyimpuchu

kananpaq nir. ¹⁹ Chaqa, chay diyaqami kusala saqra manchaypaq qis-chakay kanqa. Chaynu qis-chakayqami tukuy ima rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qis-chakayqa maydiyapis. ²⁰ Piru Taytay Dyus chay qis-chakaykuna achka tyimputa kanqa nitingami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa nisha.

²¹ “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu. ²² Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, mila-grukunata ima, kusalata ruranqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanul-lapis ingañayta kamanqallapa. ²³ ¡Piru qamkunaqami allita kuytakankillapa! Ama ingañakanaykillapapaqami willashunillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa

(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ “Piru limpu chay qis-chakay tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunqanachu.

²⁵ Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima, tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa. ²⁶ Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa llipyalla pudirninwan puktaypa rur-inta shamuqtana. ²⁷ Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaçhanqa tukuyyla pachamanta, * syilumanta, paypa akrashan kaqkunata tantamunllapapaq.

²⁸ “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyl-lapa. Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa kwintata qukankillapa, tamya tyimpuqa shipchana nir. ²⁹ Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir. ³⁰ Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuyyla kay nishushayllapaqa pasanqa nir. ³¹ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuyapaqami mana maydiyapish tukukanqachu.

³² “Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, uraspaq-shuyapaqami, mana mayqanlapis yaçhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yaçhanchu. Nataq Taytaylami yaçhan. ³³ Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikçhakur [Dyusman mañakur] alli kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaçhankillapachu ima diyami shamuyanqa nirmapis.

³⁴ “Tukuy kayqami imanutaq uk runamaqa largu mayta rinanpaq karqa, sirbiqninkunata wasinta kuytanapaq dijaran chay yupay. Chaymi ukninta ukninta imata rurananpaq nir mantar; uktaqa kaçharan punkupi kuytakanapaq ima. ³⁵ Chaynumi qamkunapis imuraspis rikçhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa chay wasipa amun ima amsaqpi, çhaypi tuta, gallu kantaypi manaqa allaqmanta çhamuyan nirmapis mana

* **13:27** Tukuyyla pachamanta nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

yaĉhayankillapachu. ³⁶ Kuytawkish, imanupi shamurqa punuqmatana tarishutinllapa. ³⁷ Tukuy kay nishushayllapallatami wakinkunatapis willani, rikĉhakur kamakashalana kananllapapaq”.

14

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Ishkay diyalanami chay Pascua fyistapi * tantata mana libadurawanchu mikuqllapa chayqa faltayaran. Chaymi chay kurakunapa mantaqnikuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna imaqa yarpuranllapa imanullapis llullakuyipi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq. ² Piru wakinkunaqami niranllapa:

“Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesuspa umanman mutkiypaqla yakituta iĉharan

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Chaymantami Jesusqa Betania pwibluman ĉharqa, riran Simonpa wasinman. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. Piru chaynu misapi tayatinmi uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa ĉhaniyjun mishkila mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi ashwan chay warmiqa chay butillitata pakir Jesuspa umanman chay mishki yakitutaqa iĉharan. ⁴ Piru chaypi wakin kaqkuna chayta rikarmi piñakur, ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuranllapa:

“Ĵlmapaqtaq wak kusa ĉhaniyunta yanqallaqa iĉhan? ⁵ Ashwanmi waknu yanqalla iĉhananmantaga qumashallapa trisyintus dinaryu † qillaymanmatapis mas rantikur; chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata” nir.

Chaynu ninakurmi, chay warmitaqa kusallata qillakachiyaranllapa.

⁶ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

“Ama qillakachirchu dijayllapa. Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa. ⁷ Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqa-shuyapaqami manana pullaykillapanachu kashaq. ⁸ Kay warmisitaqami puytishanta rurasha nuqaga anayman mishki mutkiypaqla yakituta iĉharqa. Chaymi ashwan kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq. ⁹ Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis iman u kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu”.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Jesuspa dusi yaĉhakuqnikunamanta ukqa shutiq, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantaqnikunaman riran willaq, Jesustaqa qushaykillapa nir. ¹¹ Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantaqnikunaga kusallata aligriyar; Judasta qillayta qunanpaq arniranllapa. Chaymi Judasqa yarpuran, maylapina, imurasna Jesustaqa qukushaq nir.

* **14:1** Dyusninchikmi unayqa Egipto lugarmanta Israel runakunapa agwilunkunata urqusha karan. Chay llushishanllapata ama qunqananpaqmi aña aña uk fyistata ruraqllapa. Chay fyistaqami shutiq Pascua. † **14:5** Trisyintus dinaryuta uk trabajaq ganananpaqami trisyintus diyata trabajayta ministiq.

Pascua mikunata kamakachiranllapa
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Chay Pascua fyistapa punta diyampi tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chaynulla chay uyshitata ufrindapaq nir wanuchiqlapa chay diyami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa: –Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹³ Chaymi Jesusqa ish kay yaĉhakuqninkunata kaynu nir kaĉharan:

–Riyllapa Jerusalén pwibluman. Chaypimi uk runa kantarunpi yakunta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa. ¹⁴ Chaynu rir, wasinman yaykutinqa ninkillapa: ‘Yaĉhachimaqniyllapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yaĉhakuqniykunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan’ nir. ¹⁵ Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.

¹⁶ Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa pwibluman rir Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa. ¹⁷ Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa chay dusi yaĉhakuqninkunawan ĉharanna chay wasimanqa. ¹⁸ Chaymanta misapi tasha mikuyarnaqa, Jesusqa niran paykunataqa:

–Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapa pullay mikuqmi kuntraykunaman qukumayanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, paykunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir tapuq ĉurakaranllapa:

–¿Nuqachu kashaq? nir.

²⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

–Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, nir. ²¹ Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuy Runawanqa pasanqa. ¡Piru imanaraqaq, chay kuntraykunaman qukuqqa! Kusala allinĉhi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

²² Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaĉhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²³ Chaymanta kupata aypar Taytanta payji nir, yaĉhakuqninkunata qutin, tukuy nin upyaranllapa. ²⁴ Jesusqami niran:

“Kayqami yawarniy. Kay yawarniyta iĉhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata llakipashayrayku. ²⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaq nachu kay ubapa yakuntaqa, maydiya Dyus mantakuyashanpi mushuq ubapa yakunta upyanaykaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman. ²⁷ Chaypimi Jesusqa paykunata niran:

–Tukuy qamkunami [kanan tutalla] manchakushaykillaparayku nuqalata dijaman killapa. Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitiymi, uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwanqallapa’ nir.

²⁸ Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwiblumanqa.

²⁹ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapismi, nuqaqa mana dijashaykichu nir.

³⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami gallu ishkey kutipaqna kantanapaq katin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

³¹ Piru Pedruqa qashan niran:

—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki shachinakushaq nir.

Chaynullatami wakinkunapis niyaranllapa.

Jesumi Getsemani wirtapi mañakuran
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getsemani shutiqman. Chaypimi yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Riyanimi Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinllapa nir.

³³ Chaynu nirmi, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar riran pullanqa. Chaymantami kusata llakir kwashala tikrakaran Jesusqa. ³⁴ Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

—Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikçhakushala kayllapa nir.

³⁵ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashllila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukçhirar Taytanman mañakuran puytiypaq katinmaqa chay kusala saqra qisçhakayqa mana çhamunmanchu nir. ³⁶ Chaymi kaynu nir mañakuran:

“Abba, † Taytay, qampaqgami tukuy imapis ruraypaq. Chaymi puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qisçhakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

³⁷ Chaymanta paykuna kayashanman tikrakamurqa, punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

—Simón, ¿ima punuyankinachu? ¿Manachu puytishayki uk uralamatapis rikçhakur nuqawan kaytaqa?

³⁸ Rikçhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu.

³⁹ Chaynu nirmi qashan riran mañakuq puntata ima nirtaq mañakusha karan chaynulla. ⁴⁰ Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaçhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipçhirayaran punuyapaq. Chaymi paykunaqa mana imata nishaq nirpis yaçharanllapachu. ⁴¹ Chaymanta kimsa kutipaqna shamur punuqta tarirqa niran:

—¿Qamkunaqachu punur समयankillaparaq? ¡Rikçhakur shariyllapana! Chaqa Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman qukunallapapaq uraqami çhamushana. ⁴² Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata qukumaqqa nir.

Jesustami prisuranllapana
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan çharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqñinkuna, Moisés

mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaĉhasha katin. ⁴⁴ Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar alli prisunkil-lapa” nir.

⁴⁵ Chaymi Jesusman, Judas qimikarqa,
—¡Yaĉhachikuq Taytituy!— nir mucharan.

⁴⁶ Chaymi Jesustaqa aypar prisuranllapana. ⁴⁷ Piru chaypi kaqkunamanta ukmi ispadanta llugshichimur, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *jsaq!* pitiran. ⁴⁸ Nataq Jesusqami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan ima, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa?
⁴⁹ Nuqaqami imuraspis qamkunawan pulla kar Dyusta adurananllapa wasipi yaĉhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. Kayqami chaynuqa pasayan Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq.

⁵⁰ Chaynu Jesús nitingami, tukuy yaĉhakuqninkunaqa dijarna alsakaranllapa. ⁵¹ Nataq uk musu runami Jesuspa ikintaqa riyaran, uk yuraq raĉhpalawan qatakusha. Chaymi chay runakunaqa ayparan apananpaq.
⁵² Piru payqami chay qatakushan raĉhpanmatapis dijar, lirila alsakar riran.

Jesustami karguyjunku naman aparanllapa
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Chaymantami Jesustaqa, kurakunapa mantaqninmanna aparanllapa. Chaymanmi tantakaranllapa kurakunapa mantaqninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, ima. ⁵⁴ Nataq Pedruqami larguqaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqninpa wasin ruripi pampankaman. Chaymantami chay yaykushan-lapi kideran Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunawan pulla, ninapi quñukuqnu.

⁵⁵ Piru kurakunapa mantaqninkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunku-naqami Jesuspaqqa kusalata yaĉhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinga, chayraykulana wanuchinanllapapaq. Piru chaynumapis manami tariranllapachu. ⁵⁶ Chaqa kusala achka runakunami mana kashan-manta uchachananpaq qimikaranllapa. Piru mana puytiranllapachu. Chaqa rimayashanllapaqami mana chayllachu karan. ⁵⁷ Chaynullami wakinkunapis yanqa llullakurla kaynu niranllapa:

⁵⁸ —Nuqaqunaqami kaynu niqta uyasha kanillapa: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita runakuna rurashantaqa ratachir, qashan kimsa diyalapaqna shachishaq, mana runakuna rurashannutanachu’ nir.

⁵⁹ Piru chaynu rimarmapismi mana chayllatachu rimayaranllapa.
⁶⁰ Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninga sharir tukuy pa naypanpi Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuyapaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

⁶¹ Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranachu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga qashan niran:

—¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun, allin Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶² Jesusqa niran:

—Nuqaqami kani. Chaqa qamkunami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puk-taypa rurinta syilumanta shamuyta ima nir.

⁶³ Chaynu Jesús nitinmi chay kurakunapa mantaqninga kusata piñakur raçhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¿Ima mas tistigutataq ministinchikllapa? ⁶⁴ Qamkuna uyapashaykillapanu, kusala mana allintami Dyuspaq riman. ¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁵ Chaymi ashwan wakinqa tuqapar, nawinta bindar maqar ima kaynu niranllapa:

—¡Mabir tantyay!, ¿pitaq maqashuran? nir.

Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapis maqaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinchu niran

(Mt 26.69-75; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Chaykamanqami Pedruqa tayaran ruri pampalapi. Chaypi kanankamanmi kurakunapa mantaqninta sirbiq warmi çaran. ⁶⁷ Chaymantami Pedruta rikaran ninapa yatalanpi quñukur taqta. Chaymi chay warmiqa kusalata chapar kaynu niran:

—Qampismi Nazaretmanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁶⁸ Piru Pedruqami kaynu niran:

—Manami riqsinchu paytaqa. Chaynulla manami yaçhanichu imapaq rimayanki nirmapis nir.

Chaynu nir, punkulawman risha katinmi kantaranna galluqa.

⁶⁹ Chaymantami chay sirbikuq warmiqa qashan Pedruta rikar, wakinkunata kaynu niran:

—Kay runapismi Jesuswan puriq nir.

⁷⁰ Piru payqami qashan niran:

—Manami paytaqa riqsinchu nir.

Chaymanta uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami paykunapa uknin kanki. Chaqa qampis Galilea pwiblumanta kanki. [Rimanaykimapismi paykunanu].

⁷¹ Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—¡Mana riqsinchu chay rimayashaykillapa runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

⁷² Chaynu niyatnami ishkey kutipaqna gallu kantarani. Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu ishkey kutipaqna kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinchu’ nir” nishanta. Chaymi llakir kusalata waqaran.

15

Jesustami Pilatuman aparannllapa

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Chaymanta achkiyatinnaga chay kurakunapa mantaqninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla chay wakin kusa mas karguyjunkunawan ima tantanakur parlaranllapa. Chaymi Jesustaqa alli watar apar Pilatutana quranllapa. * ² Chaymi Pilatuqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

* **15:1** Chay tyimpukunapi Roma pwiblumanta kaqkuna binsisha karan Israel runakunata. Chaymi uk romano gubyirnuna Israel runakunataqa mantaq. Chay gubyirnuqa shutiq Poncio Pilato.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

³ Piru chay kurakunapa mantaqninkuna kusalata uchachayashanllapaykumi, ⁴ Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:

—Waknu kusalata uchachashutinllapaqachu, ¿qam-shuyupaqa mana imatapis ninki?

⁵ Piru Jesusqami mana rimaranchu. Chaymi Pilatuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Kada Pascua fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaçi lluqshichiy nishannulla.

⁷ Chay tyimpupimi uk runa Barrabás shutiq prisu karan wakinninkunawan. Chaqa paykunami gubyirnupa kuntran tikrakar wanuchikusha karanllapa.

⁸ Chaymi runakunaqa Pilatuman çhar mañakuranllapa, imanutaq kada fyistapi uk prisuta lluqshichiq chaynulla rurananpaq nir. ⁹ Piru Pilatuqa paykunataqa kaynu niran:

—¿Qamkunaqachu munayankillapa, Israel runakunapa mantakuqninta dijatiy rinanpaq? nir.

¹⁰ Chaynuqami Pilatuqa niran, chay kurakunapa mantaqninkunaqa Jesustaqa çhiquirila paymanqa apamusha karan nir kwintata qukashanrayku.

¹¹ Piru chay kurakunapa mantaqninkunaqami tukuy runakunata animachiran, Barrabasta kaçhay nir mañakunanllapapaq.

¹² Chaymi Pilatuqa tapukuran:

—Chayqa ¿imatataq ruranayta munayankillapa Israel runakunapa mantakuqnin niyashaykillapawanqa?

¹³ Paykunaqami kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

¹⁴ Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

¹⁵ Chaymi Pilatuqa tukuy runakunawan allinpi kidanar, Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, suldadunkunata kaçharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuyupaqa kruspi klabananllapapaq. ¹⁶ Chaynami suldadukunaqa Jesusta aparanllapa gubyirnu Pilatupa dispachunpa pampanman. Chaypimi paykunaqa tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa. ¹⁷ Chaymi ashwan uk chupika murada raçhpata yakachiranllapa. Chaynullami umachiranllapa uk kuruna kashamanta rurakashata. ¹⁸ Chaymanta-shuyupaqa kusalata kushikur kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.

¹⁹ Chaynu nirnaqa umitanpi uk barawan maqaranllapa, qaqlitanpi tuqaparanllapa ima. Chaynulla paymanta burlakar naypanpi qunqurir, aduraq yupay tukuranllapa. ²⁰ Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika murada raçhpata yakachishanllapataqa lluqshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparanllapana kruspi klabananllapapaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Chaymantami Cirene pwiblumanta uk runa Simón shutiq, êchakanmanta shamugta tariranllapa. Payqami Alejandro chaynulla Rufo shutiq runakunapa taytan karan. Chaynu tarirmi Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparannllapa.

²² Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman êcharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir. ²³ Chaymi chaypiqa binuwan mir-rata † piçhur Jesustaqa upyachinaranllapa. Piru payqami mana munaranchu. ²⁴ Chaymantami Jesustaqa kruspi klabarannllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunata mayqanninllapapaqshi kanqa nir yaçhananllapapaqqa surtyakur ayparanllapa.

²⁵ Jesustaqami alas nwibi unaqna kruspiqa klabarannllapa. ²⁶ Uk litriru-tapismi êchuranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. ²⁷ Chaynullami paypa pullanqa ishkey suwakuçkunata krusllapi klabarannllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuyapaqa allilaw qichqanpi. [²⁸ Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: “Uchasapa runakunawan pullatami mana allinpaq riqsishallapa” ✨ nir.]

²⁹ Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umanllapata kuyuchiçnulla, kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

—¡Jajay! ¡Qammi, Dyusta adurananllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki! ³⁰ ¡Chaymi ashwan qamlla washakar krusmanta ishkimuy! nir.

³¹ Chaynullami chay kurakunapa mantagninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuçkunapis kusalata kushipar, kaynu ninakuyaqllapa:

—Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu.

³² Wakqashi Dyuspa Akrashan Cristun, Israel runakunapa mantagnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!

Chaynullami paywan pulla kruspi kaçkunamapis ashwan kusa mana allinkunata ima willaranllapa.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran. ³⁴ Chay urasllami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayçhakuran:

“Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?”

(Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy, ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir).

³⁵ Chaymi wakin chaypi kaçkuna chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa:

—¡Uyakuyllapa! Wakqami Dyuspa rimaqnin Eliasta qayayan nir.

³⁶ Chaymantami chaypi kaçkunamanta ukninllapa kallpar rir puçyala raçhpata qirupi watar puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shiminman upyananpaq êchurar kaynu niran:

—Dijayllapa, mabir Eliaschu shamur ishkichimunqa nir.

³⁷ Piru Jesusqami kusala jwirtita qayçhakur wanuranna. ³⁸ Chaymi chay kutilla Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raçhpa warkuraqpis llikikaran çhaypin unaqamanta urakaman. ³⁹ Jesuspa naypanpimi Romamanta suldadukunapa mantaqnin karan. Chaymi payqqa rikaran imanú Jesús wanutinmapis. Chayraykumi niran:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha nir.

⁴⁰ Chaypiqami wakín warmisitakuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Salomé, chaynulla Josipa, wamraraq Santiagupa maman María ima. ⁴¹ Kay warmisitakunami Jesuspaqa pullan purir, yanapasha karan pay Galilea pwiblupi katinga. Chaynullami chaypiqa wakín warmisitakunapis achka karanllapa. Paykunami Jesuspa pullan risha karanllapa Jerusalén pwiblumanqa.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Chaymanta chay samana diyapaq kamkachikunanllapa diya limpu tardiyayatinnagami, ⁴³ Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq, riran mana manchakurchu Pilatuta, Jesuspa kwirpunta mañaq. Payqami Dyus maydiyaqa shamur qashan mantakuyanqa nir yarpurla kawsaq. Chaynulla payqami chay Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan.

⁴⁴ Chaynu Jesuspa kwirpunta mañaq çhatinmi Pilatuqa kusalata manchakur yarpupakuran. Chaymi suldadukunapa mantaqninta qayachimuran Jesusqachu wanushana nir yaçhanapaq. ⁴⁵ Chaymi suldadukunapa mantaqninqa rir “Wanushanami” nir willaran. Chaynami Pilatuqa Jesuspa kwirpuntaqa Jositana quran apananpaq.

⁴⁶ Chaymi Josiqa kusa shumaq yuraq raçhpata rantir, Jesuspa kwirpuntaqa rir krusmanta ishkichimur chay raçhpawanna pilluran. Chaymantami apar qaqapi uk uçku karan, chaylapi çhurar, yaykunantaqa kusala atun rumiwanna kirparan. ⁴⁷ Chaynu kirpatinmi, María Magdalenawan, Josipa maman Mariaqa rikakuyaranllapa.

16

Jesumi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Chaymanta chay samana diya pasatinnaga María Magdalena, Salomé chaynulla Santiagupa maman Mariaqa kusala mishki mutkiypaq rimidyukunata rantir aparanllapa, Jesuspa kwirpunta kamkachinanllapapaq.

² Chaymi chay simanapa punta diyanpiqa, allaq allaqla chayraq rupay iqamuyatin riranllapa Jesús pampakashanmanqa. ³ Kaynu ninakurmi riyaranllapa: “¿Piraq chay uçkuta kirpasha kusa atun rumita ashuchiyanqa yaykunallapapaq?” nir.

⁴ Piru çharqami, chay kusa atun rumiwan uçkuta kirpashanllapaqa uk-lawpina taqta rikaranllapa. ⁵ Chaymanta paykuna chayman yaykurqa chay uçkupa allilaw qichqanpiqa uk musu runa, kusala atun yuraq intiru raçhpajunta rikaranllapa. Chaymi chay warmikunaqa kusalata manchakunanllapa. ⁶ Piru chay musu runa rikashanllapaqami kaynu niran:

“Ama manchakuyllapachu. Qamkunaqami maskayankillapa Nazaretmanta Jesusta kruspi klabaranllapa chayta. Payqami kawsamur rishana; mananami kaypinachu. Shamur rikayllapa pampashanllapata. ⁷ Chaymi ashwan rir yaçhakuqninkunata, Pedruta ima willayllapa: Payqashi Galilea

pwibluman riyana paykunamanta naypaqta; ashwanshi wakpina rikanqallapa, imanutaq willasha karan chaynulla⁹.

⁸ Chaynu nitinmi chay warmikunaqa chay uchkumantaqa kusalata alsakar llugshir riranllapa. Chaqa kusalatari manchakur chukchukyayaranllapa. Piru manami mayqantapis willaranllapachu chaynu manchakushanllapayku.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran
(Jn 20.11-18)

⁹ Jesusqami chay simanapa punta diyanpi kawsamurqa, puntataqa rikariran María Magdalenaman. Kay Mariamantami Jesusqa, unaylla syiti dyablupa yarpuninta itakusha karan. ¹⁰ Chaymi payqa rir willaran Jesuspi kriyir pullan purisha kaqkunata. Chaqa paykunaqami kusalata llakir waqayaqllapa ima. ¹¹ Piru Jesustami kawsamushata nuqa rikasha kani nir willatin uyaparqa, mana kriyiranllapachu.

Jesusmi ishkay yaçhakuqninkunaman rikariran
(Lc 24.13-35)

¹² Chaymantaqami Jesusqa mana riqsiyapaqla tikrarak ishkay yaçhakuqninkuna chunllaq nanta riyatin rikariran. ¹³ Chaymi riqsirna paykunapis rir wakinninkunata willaranllapa. Piru manami kriyiranllapachu.

Jesusmi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanpaq
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Chaymanta mas tardikaqqami Jesusqa chay unsi yaçhakuqninkuna misapi tayatinllapa, paykunaman rikariran. Chaymi paykunataqa anyaq anyaq willaran mana allita kriyishanpaq, mana intrakashanllapayku ima. Chaqa wakinkuna, Jesús kawsamushata rikar, willatinllapami mana kriyishallapachu karan.

¹⁵ Chaymi paykunataqa niran:

“Riyllapa tukuy pachata. Chaynami Dyuspa shumaq rimayninta tukuy-lata yaçhachinkillapa. ¹⁶ Chaymi mayqanpis kriyir shutikurnaqa, washakanqallapa. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqami tukuy tyimpupaqa kastigakananpaqna kanqa. ¹⁷ Tukuy kriyiqkunata yanapatiyimi kaynu kanqallapa: Nuqapa shutiwanmi dyablupa yarpuninta runakunamanta itakunqallapa; mushuq rimaykunata rimanqallapa ima. ¹⁸ Largu kurukunata ayparllapa, manaqa bininuta upyarllapamapis mana imanancallapachu. Chaynulla tukuy qishaqkunapa ananman makinllapata çhuratinnllapapismi, allianqallapa ima”.

Jesusmi syiluman riranna
(Lc 24.50-53)

¹⁹ Chaynu nir imanagami Jesusqa syiluman apakaranna. Chaymantami ashwan Dyuspa allilaw qichqanpina taran. ²⁰ Nataq yaçhakuqninkuna-shuypaq tukuy pachata riranllapa imanuy kriyir washakananllapapaq nir yaçhachikuq. Piru Jesusqami kusalata yanapatin kusa mana ruraypaq mi-lagrukunata ima ruraranllapa. Chaymi tukuy rikaqkuna, uyakuqkunaqa chiqapta chayqa chaynu kanqa niranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Lucas Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Lucasmi kay libruta iskribiran Amitunchik Jesús rurashankunata, rimashankunata intrachimanallapapaq. Lucasqami rimidyakuq runa karan. Jesucristuwan mana pulla purisha karmi, Jesucristo rimashanta, rurashanta imaqa, payqa mana rikaranchu. Piru apustul Pablo Jesuspa shumaq rimayninta parlakur puritinmi, paywan puriran.

Chaymi Lucas kay libruta iskribiran Jesucristupaq manyaqmanta shumaqa tapukur ima, tayta Teófilo allita intrakananpaq. Chaynu katinmapis Lucasqami mana Teofilulapaqchu iskribiran. Ashwanmi tukuy runakuna maylawmanta karpis, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq iskribiran. Chaynullami Hechos librutapis iskribiran. Lucaspaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.11-16; 20.5-16; 21.1-18; 27.1-44; 28.1-16; Colosenses 4.14; 2 Timoteo 4.11; Filemón 24.

Lucasmi Teofiluman iskribin

¹ Amitunchik Jesucristo tukuy imata rurashantami kusala achka runakuna manyaq iskribiyta kamaranllapa. ² Chaqa paykunaqami imanuچی Amitunchik Jesucristuwan puntamanta-pacha pullan kar, tukuy imata rurashankunata rikasha kar willamaranchikllapa chaynulla iskribiranllapa. ³ Chaynullami nuqapis kusala munashay Tayta Teófilo tukuy chaykunapaq manyaq tapukur allita intrakashayrayku manyaq iskribishuyta yarpusha kani. ⁴ Chaynuqami kusala allitana intrakanki chay yačhachishutinllapa kriyishaykipaqqa.

Uk ángel rimaran Shutichikuq Juan nasinqa nir

⁵ Herodes Judea pwiblupi mantakuyashan tyimpupimi, chaypi taran uk kura Zacarías shutiq. Payqami, Abías kurakunapa ayllunmanta karan. Nataq, warmin Elisabet-shuypaqa punta kura Aaronpa ayllunmanta karan. ⁶ Paykunaqami ishkantinllapa kusa allin karanllapa Dyuspaqqa. Chaynu karmi, Dyus nishanta, mantakushanta ima kasushanrayku mana mayqan-pis uchachayta puytiqllapachu. ⁷ Piru manami wamrayjun kayta puytiql-lapachu, Elisabet mana wamraquq katin. Chaynulla ishkantin rukullana karanllapapis.

⁸ Uk diyapimi, Zacariasqa wakin kura masinkunawan Dyusta aduranan-llapa wasipi rurananllapata ruraranllapa. ⁹ Paykunapa chaynu kustum-rin katinmi, Zacariasta akraranllapa Dyusta adurananllapa wasipa Santu Kwartunman yaykur, insinsyuta quntachikunanpaq. ¹⁰ Chaymi, Santu Kwartupi insinsyuta quntachikunankamanqa, tukuy chay waqtapi kaqku-naqa Dyusman mañakuyaranllapa. ¹¹ Chaykamanmi Zacariasmanqa, Tayta Dyuspa uk angelnin rikarir, chay insinsyuta rupachiyashan altarpa allilaw qichqanpi sharan. ¹² Chayta rikarmi Zacariasqa kusalata dispantakar man-chakuran. ¹³ Piru chay angelqa niran:

—Zacarías, ama manchakuychu. Chaqa Dyusqami uyapasha mañakutkiqa. Chaymi, warmiki Elisabetqa wamrakustunqa. Chay wamritutaqami shutichinki Juan. ¹⁴ Qamqami allipta aligriyanki, chay wamrituyki na-sitinqa. Chaynulla kusa achka runakunapis aligriyanqallapa. ¹⁵ Chaqa wamraykiqami, kusa yačhaq puytiq kanqa Dyuspaqqa. Manami upyan-gachu ubapa yakunta kar, wakin mačhaypaq ima kaqkunamatapis. Ashwan

manaraq nasiyashanmanta-pacha, Dyuspa Santu Ispiritunwanmi kanqa. ¹⁶ Payqami shumaqta yaĉhachikutin, Israelmanta kusa achka runakuna Dyusta kasunqallapa, uchankunata dijar imana. ¹⁷ Juanqami, Dyuspa rimaqnin Elías yupaylla, kusa shumaq yarpuyiniyun, pudirniyun ima kanqa. Chaymi, Amitunchikmantaqa naypaqta shamur yaĉhachikunqa, tukuy runakuna wamrankunawan shumaqchakananpaq, chaynulla chay mana intrakanaqkunapis intrakananllapapaq ima. Kaykunatami, tukuy runakunata yaĉhachiyanaq shumaq allinlana kasunanpaq, Amitunchik maydiya shamutinqa.

¹⁸ Chaymanta Zacariasqa, angeltaqa kaynu nir tapuran:

—¿Imanutaq kriyishuyta puytiyman kay nimashaykipaqqa? Chaqa nuqaqami kusa rukunari kani, chaynulla warmiypis nuqa yupay kusa rukuna.

¹⁹ Chaynu nitinga, angelqa niran:

—Nuqaqami Gabriel kani. Dyuspa naypanpimi kani pay nimashanta ruranaypaq. Paymi nuqata kaĉhamaran qamta parlashunaypaq kay shumaq willashushayta. ²⁰ Piru kananqa, nuqa willashutiy mana kriyishaykirayku, mudupaqna tirkakanki. Chaymi manana rimayta puytinkichu, kay tukuy nishushaykunaga allip chay nishaynulla kanankaman.

²¹ Chaykamaqami, Santu Kwartuman mana yaykusha karan chaykunaqa, yarayaranllapa Zacariastaqa. Chaymi paykunalla tapunakuranllapa: “¿Imakurtaq chay rurimantaqa mana das llugshimur?” nir. ²² Chaynu niyatinnllapapismi, llugshimuran. Lluqshimurqa, mana imatapis wakinninkunataqa willayta puytiranchu. Chaymi chay waqtapi kaqkunaga yarpuranllapa, imata rikapakusha kanqa chay ruripiqqa nir. Chaqa makinkunalawan rikachikurla parlakuyaran. Chaymi, chaynuna puriran mana rimakurnachu.

²³ Chaynumapis, Dyusta adurananllapa wasipi rurananpaq karan chaykunataqa rurar tukchirna, riran wasinmanqa. ²⁴ Chaymantaqa, warmin Elisabetqa ruriyun rikariran. Chayraykumi, manana llugshirancho wasinmantaqa sinku misista, kaynuta yarpur: ²⁵ “Amituymi munasha wamrayjun kanaypaq, amana runakunaqa, mana wamrakuq warmichu nir ima pinqamananllapapaqnachu”.

Uk ángel rimaran Jesús nasinqa nir

²⁶ Saysi misismantaqa, Tayta Dyusqa kaĉharan angelnin Gabriela, Galileapa uk pwiblon Nazaret shutiqman, ²⁷ rir watukunanpaq, uk warmi María shutiqta. Chay warmisitami manaraq mayqan runawanpis punushachu karan. Piru payqami, parlashana karan kasarananpaq, gubyirnu Davidpa uk ayllun José shutiqwan. ²⁸ Chayna, chay angelqa María kayashan wasiman yaykurqa, kaynu niran:

—Saludashunimi, Dyuspa munashan warmisita, pay Taytituykiqami pullayki kar kuytashun.

²⁹ Chaynu nitinmi, María rikarqa kusata manchakur kaynuta yarpuyaq: ¿Ima nishaq nirtaq waknuqa willamayanqa? nir. ³⁰ Chaymanta angelqa niran:

—María, ama manchakuychu. Chaqa qamqami Tayta Dyuspaqqa kusa munashan kanki. ³¹ Chaymi, ruriyun rikarinki. Chayna wamrakusturqa, chay wamritutaqa shutichinki Jesús. ³² Payqami kusa runa nisha kanqa. Chaymi runakunamapis Unaqamanta Dyuspa Wamran ninqallapa. Chaqa Dyusqami, paytaqa ruranqa unay rukunllapa gubyirnu David yupaylla kusa

mantakuq kananpaq. ³³ Chayna pay mantakunqa tukuy tyimpupaq Israel shutiq pwiblupiq. Chaynulla chay mantakunanqa, mana tukukanqachu.

³⁴ Chaynu nitinmi, Mariaqa kaynu nir tapuran angeltaqa:

—¿Imanutaq kayanqa chay willamashaykiqa? Chaqa, nuqaqa manaraq runayjunlamapischu kani.

³⁵ Chaynu nir María taputinmi, angelqa niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi, qamman Dyuspa pudirninwan uk puktaysitu yupayla shamur, rurikiپی samanqa. Chayraykumi, chay wamran nasiqqa kusa allinla kar, shutinga Dyuspa Wamran. ³⁶ Chaynulla, chay aylluyki Elisabetpismi, wamrakustunqa rukulana kayarmapis. Paytami manana wamrakunqachu nisha katinllapamapis, payqa saysi misispaqna ruriyjun.

³⁷ Dyuspaqqami mana imapis, mana ruraypaqqa kanchu.

³⁸ Chaynu nitinmiri, Mariaqa kaynu niran:

—Nuqaqari Dyuspa sirbiqnin kani. Chaymi, Tayta Dyusniyqa chay nishaykinullata ruranqa nuqawanqa.

María chaynu nitingami, angelqa riranna.

María, Elisabetta watukuran

³⁹ Chaq diyakunapimi, Mariaqa utqaylla riran, Judeapa uk pwiblun sirkalla lugarninman, Elisabetta watukuq. ⁴⁰ Çharqami, Zacariaspa wasinman yaykur Elisabetta saludaran. ⁴¹ María saludaqta uyapatinga, Elisabetpa wamritunqa kuyukuran rurinpiqa. Chaymi, Elisabetqa kusa shumaq Dyuspa Santu Ispiritunwana kidaran. ⁴² Chayrayku, jwirtita rimar, kaynu niran:

—Dyusmi masta shumaqchashusha tukuy warmikunamanta. Chaynulla, wamraykitapis shumaqchasha. ⁴³ ¿Pitaq nuqaqa kani, Amituyya maman shamur watukumananpaqqa? ⁴⁴ Chaqa, saludamaqta uyapashutiyla, chay kutilla wamrituyqa aligriyar kuyuran ruriypiqa. ⁴⁵ Kusa shumaqnam gamqa kanki, Dyus imatami rurayanqa nir willashutin kriyishaykirayku.

⁴⁶ Chaymi, Mariaqa niran:

“Tukuy shunquywanmi alabani kusa puytiq Tayta Dyustaqa.

⁴⁷ Yarpuyniypimapis aligriyani Washamaqniy Dyuspaqqa.

⁴⁸ Llakipaypaqla warmisita katiymapismi,

Tayta Dyusqa kusa shumaq allinpaq rikaman.

Chaymi, kananmantaqa kusa shumaq warmi nishapaqna riqsimanqalapa.

⁴⁹ Chaqa, kusa puytiq karmi, nuqapiqa chay mana ruraypaqta kusa shumaqta rurasha.

Payqa kusala shumaq allinla.

⁵⁰ Dyusqami payta kasuqkunataqa, tukuy tyimpupaq llakipan.

⁵¹ Dyusmi, tukuy pudirninwan imatapis ruraran.

Chaymi kusa kani niqkunapa yarpuyashanllapamatapis limpu chinqachiran.

⁵² Ashuchiranpismi kargunkunamanta, chay kusa puytiq karguyjunkunata. Ashwan, chay mana runa nishakunatami, kusa runa nishapaqna tikraran.

⁵³ Chay mana imayjun kaqkunatami, tukuy imakunata quran.

Nataq chay kusala imayjunkunata-shuypaqa, shinalata kaçharan.

⁵⁴ Yanaparanmi Israel pwiblunmanta payta sirbiqkunata.

Chaymi mana qunqarchu, shumaqta llakipar munaran.

⁵⁵ Chaynu kananpaqmi nisha karan unay rukunchikkunata,

Abrahamta tukuy aylluntinta”.

⁵⁶ Tukuy kaykunata nir imami, Mariaqa Elisabetwanqa kimsa misista yupay pulla kidaran. Chaymantanami tikrakaran wasinmanqa.

Shutichikuq Juanmi nasiranna

⁵⁷ Chaymanta, Elisabetpa wamrakustunan tyimpu çhamutinqa, wamrakusturanna ullqituta. ⁵⁸ Chaymi, chay yatanlapi riqsinan taqkuna, chaynulla wakin ayllunkunapis, riranllapa watukuq, Tayta Dyusqa paywan kusala bwinu kasha nir yaçharllapa. ⁵⁹ Chaymi uchu diyayjunna wamritu katin, chay watukuq risha karan chaykunaga, aparannlapa siñal kustumrita rurananllapapaq. Chaynu rurarnaqa, wamritutaqa taytanpa shutinllawan Zacarias, shutichinaranllapa.

⁶⁰ Piru mamanqa niran:

—¡Mana! Wamrayqami shutinga Juan.

⁶¹ Chaymantaqa, chaypi kaqkunaqa niran:

—Manami mayqanpis aylluykipiqa, chaynu shutiyjunqa kanchu.

⁶² Chaymantaqa, wamrapa taytanta siñalawan tapuranllapa, imanushi shutichinayan nir. ⁶³ Chaymi, taytanqa siñalawan mañaran uk tablitata, chaypi iskribinanpaq wamrapa shutintaqa. Chaymi kaynuta iskribiran: “Shutingami, Juan” nir. Chayta rikarmi tukuy dispantakar kidaranllapa. ⁶⁴ Chaymantaqami, chay kutilla qashan Zacariasqa rimaq qallarir Dyustaqa kusata alabaran. ⁶⁵ Tukuy chay wasin yatanlapi taqkunami, dispantakashalla karanllapa. Chaynulla, Judeapa chay sirkalla lugar-ninkunamanta runakunapis, parlaqllapa tukuy chay pasashankunapaqqa. ⁶⁶ Chaynulla, tukuy chay uyapaqkunapis paykunalla yarpupakuqllapa: “¿Imanuraq kay wamraqa maydiyaqa kanqa?” nir. Chaqa alliptari Tayta Dyusqa tukuy pudirinwan yanapaq chay wamritutaqa.

Zacariasmi Dyusta alabaran

⁶⁷ Chay, wamrapa taytan Zacariasqa, Dyuspa kusa shumaq Santu Ispiritunwan kar, Dyuspaq rimarmi kaynu niran:

⁶⁸ “Kusa shumaqmi Israelmanta runakunapa Dyusnin, Amitunchikqa.

Chaqa, shamushamiri pwiblunta washaq.

⁶⁹ Paymi, sirbikuqnin Davidpa ayllunllamanta,

uk kusala puytiq runata nuqanchikkunamanqa kaçhamusha washamanallapapaq.

⁷⁰ Kaypaqmi unaykuna pay nishannullata,

chay kusa allin rimaqninkuna kaynu nisha karan:

⁷¹ Payqashi washamashunllapa, kuntramaqninchikkunamanta,

chaynulla tukuy çhiqnimaqninchikkunamanmatapis.

⁷² Unay rukunchikkunatapis, llakipayanqa.

Chaynulla, manashi qunqayanqachu chay tratuta rurar arnikushanmatapis.

⁷³ Nataq, kaynumi jurar arnisha karan, agwilunchik Abrahamta-shuyapaq.

⁷⁴ Washamayashunllapashi, chay kuntranchikkunamanta,

payta sirbinallapapaq ama imatapis mancharchu.

⁷⁵ Chayna paypa naypanpiqa, pay munashannullata rurarqa, kusala allin runana kanallapapaq, maydiyapis kawsayarllaqa.

⁷⁶ Nataq qam-shuyapaq, wamrituy, shutinkimi unaq Dyuspa shumaq rimaqnin.

Chaqa, qamqami Amituykimantaqa naypaqta rinki, nanninta kamkachiq yupay pay shamunankaman allita rimar yaçhachikur ima.

⁷⁷ Yaçhachinkipismi, paypa pwiblunmanta runakunata Dyusmi uchankunamanta pirdunar washanqa nir.

⁷⁸ Chaqa Taytanchik Dyusqami, llakipamanchik kuytamanchik ima. Chaymi unaq syilumanta-pacha washamaqninchikqa shamunqa, uk achkirachikuq yupay.

Paymi nuqanchikkunapaqqa, imanutaq uk mushuq diyamaqa kusa llipyalla, chaynu kanqa.

⁷⁹ Chaynu shamurmi, yanapanqa chay achkirachikuyninwanqa tutaparaqpi yupay mana allinta rurar kawsaqkunata, shumaq nanninpi puriq yupay tanallapapaq” nir.

⁸⁰ Chay wamrituqamiri winayaq, kusala yarpuyiniyun ima. Chaynulla, Israelmanta runakunata yaçhachiq qallarinkaman, chunllaq lugarkunapi taran.

2

Jesucristumi nasiranna (Mt 1.18-25)

¹ Chay tyimpukunapimi, Romapa punta mantakuqnin Augustuqa, kaçhakusha karan uk sinsuta rurananllapapaq tukuy pachapi. ² Kay sinsuqami rurakaran Cirenio shutiq runa, Siria pwiblupa gubyirnun katin. ³ Tukuy runakunami uklaw pwiblunapi tayarmapis, riqlapa pwiblunllapaman chaypina padrunakananllapapaq.

⁴ Chayraykumi, Josiqa chay Galileapa pwiblun Nazaretmanta llugshir, riran paypa pwiblun Belenman, chay Judea pwiblupa gubyirnu David nasishanman. Chaqa Josiqa, Davidpa ayllunmanta karan. ⁵ Josiqami, Mariawan kasarananpaq kasha kar, rurusituyjun katinmapis, pullana riranllapa wakman padrunakananllapapaq. ⁶ Chaymi chay Belenpi kayatinllapaqa, Mariataqa itikustunanpaq nanaynin ayparan. ⁷ Chayna, chaylapi punta wamranqa nasikuran. Nasikutinqami, mantillitakunawan liyar usurachiran, animalkuna mikunanpaq uk batyanula parita kaq chaylapi. Chaqa, manari paykunapaqqa samanallapapaq lugar karanchu, chay samanallapa wasipiqa.

Angelkuna rikariran michikuqkunaman

⁸ Belenpa yatanlapimi, karanllapa ayka michikuqkuna. Paykunami chaypiqa tukuy tuta uknin uknin turnanakur uyshankunata kuytar taqlapala. ⁹ Chaymi chaypi kananllapakamanqa, illaqmanta Dyuspa uk angelnin paykunaman rikariran. Chaynulla, Dyuspa shumaq llipyayninga kusata achkirachikamuran paykuna kayashanmanqa. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa. ¹⁰ Chaynu manchakutinllapamapis, angelqa niran:

“Ama manchakuyllapachu. Ashwan kusa shumaqta willashuyanillapa chayta uyarmi aligriyankillapa. Chaynulla tukuymi kusata aligriyanqallapapis. ¹¹ Kananmi Davidpa pwiblunpi, uk washakuq nasisha. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun, Amitunchikllapa. ¹² Kay nishuyanillapa chayta chiqapta kriyinyakillapapaqgami, uk wamrituta, animal mikunanpa batyanula paritanlapi mantillitawan liyakasha usuraqta tarinkillapa” nir.

¹³ Chaynu parlayatinllaparaqgami, syilumanta achka angelkuna chay uk angel kayashanman rikaritin, Dyusta alabaranllapa kaynu nir:

14 “¡Kusa shumaqmi unaq syilupi Dyusninchikqa!
¡Kay pachapi kaqkunataqa,

Tayta Dyusqa tukuyta llakipar yanapanqa!
¡Chayna, paykunaqa shumaq allintana kawsanqallapa!”

15 Chaymanta chay angelkuna syuluman tikrakinnaqa, chay michikuqkunaqa paynin paynin ninakuqllapa: “Rishunllapari Belenman rikaq. Chaqa Dyusninchikmapis angelninkunata kaçhamutin, willamashanchikllapana chaypi imami pasasha nirmapis”.

16 Chaynu ninakur utqaylla rirmi, tariranllapa Mariawan Jositaqa wamritunta batyanula paritapi usurachisha taqllapata.

17 Rikarnaqami, kusata parlakuq çhurakaranllapa chay ángel wamritupaç willashanllapapaqqa. 18 Chaymi chay michikuqkuna parlakutinllapaqa, tukuy uyapaqkunaqa, dispantakashalla kidaqllapa. 19 Chaynu katinmapis, Mariaqami uyarala uyakuran imanun rimatinllapamapis. Chaymi imata uyapar yaçhamapis, mana qunqaranchu. 20 Nataq, chay michikuqkunaqa tikrakanllapa Dyusninchikta alabaqnu, payji niqnu, tukuy chay rikashanllaparayku, uyapashanllaparayku ima. Chaqa, tukuy chaykunamiri, ángel willashanllapanulla pasasha karan.

Dyusta adurananllapa wasimanmi Jesusta aparanllapa

21 Uchu diyamantami, chay siñal kustumrita rurarnaqa, chay wamritutaqa Jesús shutichiranllapa, imanutaq María manaraq ruriyjun katin, ángel nisha karan chaynulla.

22 Chaymanta Moisés mantakushannu María itikushanmanta paçakutinnaqa, * chay wamritutaqa aparanllapa Jerusalemman. Chayna Dyusta adurananllapa wasiman apar, kay wamrituyqa Dyuspaqna kanqa ninanllapapaq.

23 (Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapiqami kaynu niq: “Tukuy kulaka ullqu wamrituqashi Dyuspaqna kanqa” † nir). 24 Chaymi ufrinditanllapata çhurar, Tayta Dyusta payji ninanllapapaqqa, ishkey turtulitakunataçi manaqachu palumapa ishkey wawituntachi apar riranllapa, Dyus nishanta kumplinanllapapaqqa.

25 Chay tyimpukunapimi, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar kusala allin runa, Dyusta aduraq Jerusalemni taq. Paymi shutiq Simeón. Paymi yarakyaran Dyuspa Akrashan Cristun shamur Israelmanta runakunata washanapaq. 26 Chaqa Santu Ispiritumi paytaqa kaynu nir willasha karan: Manaraq wanuyarchu Dyuspa Akrashan Cristunta rikanki nir. 27 Chayna, Santu Ispiritu willatin, Simeonqa riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaynulla chay wamrapa taytankunapis wamritunta aparanllapa Dyus mantakushannulla kumplinanllapapaq. 28 Chaymi, Simeonqa chay wamritutaqa marqakustur, Tayta Dyusta alabar kaynu niran:

29 “Tayta Dyusniy, kanan-shuypaqa arnimashaykiqa kumplikashana. Nuqa sirbikuqnikitaqa dijamayna shumaqta wanukunaypaq.

30 Chaqa rikashanamiri kani çam kaçhamushayki kay Washakuqtaqa.

31 Qamqami tukuy chaykunataqa ruraq qallarishayki tukuy pwiblukunamanta runakuna rikar yaçhananpaq çammi Washakuqtaqa kaçhamushayki nir.

32 Paymi imanutaq uk achkirachikuq yanapamanchik, chay yupay tukuy runakunata yanapar çampaq intrachinqa.

* 2:22 Masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 12.2-8; 5.11. † 2:23 Masta intrakanarqa rikashunllapa Éxodo 13.2,12-13.

Chaynami yaĉhar alabanqallapa Israel pwiblumantami shamusha Washakuqqa nir”.

³³ Chaynu Simeón chay wamritupaq nitin Josiwan, maman María uya-parmi kusalata dispantakar kidarannlapa. ³⁴ Chaymantaqami Simeonqa Dyusman mañakuran, paykunata shumaqta rikananpaq. Chaymi Jesuspa maman Mariataqa niran:

“Tukuy imata, kay wamritu winar Israel pwiblupi ruratinmi, wakinga paypi kriyir washakanqa. Nataq wakinkuna-shuypaqa, payta mana kriy-ishanllaparayku, manana Dyuspaqqa allinnachu kanqallapa. Ashwan chaykunata ruratin imami, kuntranqallapa paytaqa. ³⁵ Chaynulla achka runakunapa yarpuyashan, rurayashankunamapis, shutiman rikaringa. Piru tukuy chaykunapaqmi gamqa kusalata llakinki. Chaqa, tukuy chayku-nami qampaqqa, uk kuchillu shunquykillaman yaykuq yupay kanqa”.

³⁶ Chaynullami Dyus nishankunata rimaq uk ruku warmi Ana shu-tiqpismi chaypi karan. Payqami, Aserpa ayllunmanta uk runa Fanuelpa wamran kaq. Chaqa kasarasha kayaq kusa shipashlla kar. Piru runawan-gami kawsaran syiti añulata. ³⁷ Chaymi chay runanmanta wakchayasha warmisitaqa uchintay kwatru añuyjunna karan. Payqami Dyusta adu-rananllapa wasimantaqa mana ashurchu Dyusman mañakuq tuta katin, unaq katinmapis. Chaynullami ayunaq ima. ³⁸ Chaymi, paypis chay ku-tilla qimikamur qallariran Dyusta payji niq. Chaynullami, tukuy chaypi Jerusalén washakananta munar yarakuqkunatapis willaran: “Jesumi chay yarayashanllapa Washakuqqa” nir.

Josiwan María Nazaretman tikrakan

³⁹ Chaymanta Tayta Dyus mantakushanta tukuyta rurarlapanaga, tikrakanllapana Galileaman, chay paypa pwiblun Nazaretman. ⁴⁰ Nataq, chay wamraqami winayaran. Chaymi mas jwirti, mas yaĉhaq ima tikrakayaran. Chaynulla Dyusqa kusa shumaqta yanaparan.

Jesustami Dyusta adurananllapa wasipi tariranllapa

⁴¹ Jesuspa taytankunaqa añu añu Jerusalemman riqllapa Pascua fyista-man. ⁴² Chaymi Jesús dusi añuyjunna katinga paykunaqa tantakar riranllapa fyistamanqa, chaynu riqllapa kar. ⁴³ Chaymanta chay fyista pasashana katin, wasinman tikrar riyatinllapanaqa, wamra Jesusqa kidasha karan Jerusalemllapi, taytankunaqa mana kwintata qukatinchu. ⁴⁴ Chaymi, payku-naqa Jesusqashi runakunapa rurinta riyanqa nir yarpur, riranllapa nan-taqa uk diyatana. Chaymanta mana rikaritin, riqsinankunata ayllunkunata tapukur ima, mana yaĉharanllapachu maypi wamranqa kanqa nirmapis. ⁴⁵ Chayna mana tarirmi, tikrakanllapa qashan Jerusalemman, chaypi maskakunanllapapaq Jesuspaqqa.

⁴⁶ Chaymanta maskakar puriyarllapaqa, kimsa diyamanta tariranllapa Dyusta adurananllapa wasipi taqta. Ashwan chay yaĉhar yaĉhachikuqkunawan pulla tayasha karan. Chay paykunaqa, Jesusta tapur uyakur ima tayasha karanllapa. ⁴⁷ Chaymi tukuy uyapaqkunaqa dispantakashalla kidaqllapa, kusata yaĉhayashanpaq, tapushanllapata allita willashanllapapaq ima. ⁴⁸ Chaymanta taytankuna rikarqa, dispantakanllapa. Chaymi mamanqa niran Jesustaqa:

—Wamrituy, ¿imapaqtaq kaytaqa ruramashaykillapa? Kusata llakirmi tay-taykiwan nuqaqa purisha kanillapa maskashur.

⁴⁹ Chaymantaqa Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq maskamayankillapa? ¿Manachu yaçhankillapa nuqa Taytaypa wasinpi, pay munashankunata ruranaypaq kani nirqa?

⁵⁰ Piru paykunaqa mana intrakaranllapachu imapaqmi chaynu niyan nirmapis.

⁵¹ Chaymantami Jesusqa tikrakamuran taytankunawan Nazaret pwibluman. Chaypimi payqa taytankuna imata nitinpis kasur rurar ima kawsaran. Mamanqami tukuy chaykunata yaçarqa, mana imalatapis qunqaqchu. ⁵² Jesusqami winayaran. Chaynulla kusa yarpuyunijun tikrakayaran. Chaymi paytaqa kusa shumaqta rikayaran Dyusqa. Chaynulla wakin runakunamapis, kusa shumaqta rikaqllapa.

3

*Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaçhachikuran
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)*

¹⁻² Kinsi añupaqna Tiberio César mantakuq katin, Zacariaspa wamran Juanta, Dyusqa uk chunllaq lugarpi parlaran yaçhachikunanpaq. Chaymi chay tyimpukunallapi Poncio Pilato Judeapa gubyirnun karan. Nataq Herodes-shuypaqa Galileapi mantakuq. Chay uknin Felipeqa mantakuq Iturea pachapi, chaynulla Traconite pachapipis mantakuq paylla. Nataq Lisaniaqa mantakuq Abiliniapi. Anaswan Caifás-shuypaqa kurakunapa mantaqnin karanllapa. ³ Chay tyimpukunapimi Juanqa tukuy chay riyu Jordanpa lugarninkunapi puriran yaçhachikur, runakunaqa uchanllapata dijarna, Dyusta kasur shutikunanllapapaq. Chayna, Dyusqa uchanllapakunamanta pirdunar washananpaq. ⁴ Juanqamiri chiqapta chaynu yaçhachikuran, imanuchi Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu niran chaynulla:

“Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchik Dyuspa nanninta kamakachiyllapa, uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiçhaq yupayna kankillapa kanqa.

⁵ Tukuy pukrukuna pampalla kidanqa.

Tukuy qaçakuna, sirkakunapis shumaq pampalla kanqa.

Qinqulla nankuna kaqkunapis dirichakanqa.

Nankuna uçhku uçhku kaqkunapis pampalla tikrakanqa.

⁶ Tukuy pachapi runakunami rikanqallapa

Dyus Washakuqninta kaçhamutinga’”.

⁷ Isaías nishannulla runakuna Juan shutichinanpaq lluqshimutinga, payqa niyaq:

“¡Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Chay manchaypaq kastigumanta washakayashunllapa nirchu yarpuyankillapa? ⁸ Chaynu yarpuyarqa Dyus-ninchikpinari chiqapta kriyiyllapa, yaçhananllapapaq chiqapta uchaykillapata dijar, Dyusninchikta kasunkillapana nir. Ama gamkunallaqa alabakayllapachu ‘Abrahampa ayllun kar washakayanchikillapa’ nirqa. Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami kay rumikunamatapis, Abrahampa ayllunpaq tikranarqa, tikranman. ⁹ Achapismi listuna qirukunata çhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puquqtaqa, kuchur itakunqa ninaman”.

¹⁰ Chaynu Juan rimatinga, chay runakunaqa niranllapa:

— Chaqa, çimatataq rurashaqllapa ama kastigamananllapapaqqa?

¹¹ Juanqa paykunata niran:

— Mayqannikillapapis ishkey raçhpayjun kaq, mikunayjun kaqpis, quyllapa uk mana kaqniyjunta.

¹² Chay Romapaq wakin impwistuta kubrakuqkunapismi qimikaranllapa, shutikunanllapapaqqa. Chaymi Juantaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¿imatataq rurashaq nuqakunaqa?

¹³ Chaymi Juanqa chaykunatapis niran:

—Ama kubrakuyllapachu mastaq, chay kubrakushaykillapamantaqa.

¹⁴ Chaymantaqa chaynulla wakin suldadukunapis tapuranllapa Juantaqa: —Nuqakuna-shuypaqa, ¿imatataq rurashaqlapa? nir.

Chaymi Juanqa paykunataqa niran:

—Ama mayqantapis yanqallamanta imanta kitayllapachu. Chaynulla ama yanqallamantaqa uchachayllapachu. Chay michkatachi ganankillapa chaywanqa kuntintakayllapana.

¹⁵ Runakunaqami kusalata rikakuyaranllapa tapunakurllapa, imanupiqqa Juan kanman Dyuspa Akrashan Cristunqa nir. ¹⁶ Piru Juanqa paykunataqa niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami shutichikuni yakulawan. Nataq uk shamur-shuypaqami shutichikunqa Santu Ispirituwan, ninawan ima. Payqami kusa mas puytiq nuqamantaqa. Nuqaqa paypa naypanpiqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaypaqlamapis. ¹⁷ Chay payqamiri apamuyan urkitanta makinpi charikur triguta akrananpaq pajanmanta. Chaynu shumaqcharqami chay trigutaqa çhuranqa çhurakananpi. Nataq pajanta-shuypaqa rupachinqa. Chay ninaqami ratakurqa mana wanunqachu”.

¹⁸ Chaynumiri shumaqta willar, Juanqa yaçhachikuran imanumi Washakuq shamuq chayqa kanqa nirmapis. ¹⁹ Chaynullami chay gubyirnu Herodesta-shuypaqa anyaran, uknin Felipapa warmin Herodiaswan kayashanrayku, chaynulla tukuy wakin mana allin rurayninkunapaqpis. ²⁰ Piru ashwan Herodesqa, chay tukuy mana allinkunata rurashanpaq anyatinga, ukmanta yarpur Juantaqa karsilachiran.

Jesumi shutikuran

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Piru manaraq karsilipi kayar Juan kusa achka runakunata shutichiyatinga, Jesuspis riran shutikuq. Chaynu shutikur Taytanman mañakuyatinga syilüqa kiçhakaran. ²² Chaymi Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusman ishkimuran kusa rikaypaqla, uk palumitanu. Chaymi syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta uyaparan:

“Qammi kusa munashay Wamray kanki.
Qamwanmi kusalata aligriyani” nir.

Kaykunami Jesucristupa unay ayllunkunaqa karan

(Mt 1.1-17)

²³ Amitunchik Jesucristo yaçhachikuq qallarirqami trinta añuyjunmana kasha kanqa. Niqlapa Amitunchik Jesucristuqashi Josipa wamran nir.

José-shuypaqa, Elipa wamran nir.

²⁴ Eliqa, Matatpa wamran.

Matatqa, Levipa wamran.

Leviqa, Melquipa wamran.

Melquí-shuypaqa, Janapa wamran karan.

Nataq Janaqa, Josipa wamran.

²⁵ Josiga, Matatiaspa wamran.

Matatiasqa, Amospa wamran.

Amosqa, Nahumpa wamran.

Nahumqa, Esliapa wamran.

Esliqa, Nagaipa wamran.

²⁶ Nagaiqa, Maatpa wamran.

Maatqa, Matatiaspa wamran.

Matatiasqa, Semeipa wamran.

Semeiqa, Josipa wamran.

Josiqqa, Judapa wamran.

²⁷ Judaqa, Joanapa wamran.

Joanaqa, Resapa wamran.

Resaqa, Zorobabelpa wamran.

Zorobabelqa, Salatielpa wamran.

Salatielqa, Neripa wamran.

²⁸ Neri-shuypaqa, Melquipa wamran karan.

Melquiqqa, Adipa wamran.

Adiqa, Cosampa wamran.

Cosamqa, Elmodampa wamran.

Elmodamqa, Erpa wamran.

²⁹ Erqa, Josuepa wamran.

Josueqa, Eliezerpa wamran.

Eliezerqa, Jorimpa wamran.

Jorimqa, Matatpa wamran.

³⁰ Matatqa, Levipa wamran.

Leviqa, Simeonpa wamran.

Simeonqa, Judapa wamran.

Judaqa, Josipa wamran.

Josiqqa, Jonanpa wamran.

Jonanqa, Eliaquimpa wamran.

³¹ Eliaquimqa, Meleapa wamran.

Meleaqa, Mainanpa wamran.

Mainanqa, Matatapa wamran.

Matataqa, Natanpa wamran.

³² Natán-shuypaqa, Davidpa wamran karan.

Davidqa, Isaipa wamran.

Isaiqa, Obedpa wamran.

Obedqa, Boozpa wamran.

Boozqa, Salmonpa wamran.

Salmonqa, Naasonpa wamran.

³³ Naasonqa, Aminadabpa wamran.

Aminadabqa, Adminpa wamran.

Adminqa, Arnipa wamran.

Arniqa, Esrompa wamran.

Esromqa, Farespa wamran.

Faresqa, Judapa wamran.

³⁴ Judaqa, Jacobpa wamran.

Jacobqa, Isaacpa wamran.

Isaacqa, Abrahampa wamran.

Abraham-shuypaqa, Tariqa wamran karan.

Tariqa, Nacorpa wamran.

³⁵ Nacorqa Serugpa wamran.

Serugqa, Ragaupa wamran.

Ragauqa, Pelegpa wamran.

Pelegqa, Heberpa wamran.

Heberqa, Salapa wamran.

³⁶ Salaqa Cainanpa wamran.

Cainanqa, Arfaxadpa wamran.
 Arfaxadqa, Sempa wamran.
 Sem-shuypaqa, Noepa wamran karan.
 Noeqa, Lamecpa wamran.
³⁷ Lamecqa, Matusalenpa wamran.
 Matusalenqa, Enocpa wamran.
 Enocqa, Jaredpa wamran.
 Jaredqa, Mahalaleelpa wamran.
 Mahalaleelqa, Cainanpa wamran.
³⁸ Cainán-shuypaqa, Enospa wamran karan.
 Enosqa, Setpa wamran.
 Setqa, Adanpa wamran.
 Nataq Adanta-shuypaqa Tayta Dyusmi ruraran.

4

Jesusta dyablu uchakuchinaran

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Jesusqa Santu Ispirituwan kar tikrakamuran riyu Jordanmantaqa. Chaynu Santu Ispiritu yapatinmi, Jesusqa riran chunllaq lugarman.
² Chaypiqami kwarinta diyata karan. Chaymi chay diyakuqa ayunar mana imalatapis mikushanrayku kusalata mallaqnaran. Chaynu mallaqnatin, dyabluqa imanullapis Jesustaqa uchakuchinaran. ³ Chaymi niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumita willay tantapaq tikrakananpaq nir.

⁴ Piru Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Manami tantalamantachu runaqa kawsayta puytin.

[Ashwanmi Dyuspa tukuy rimayninta kasur kawsanqa]’ nir.

⁵ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa Jesustaqa aparan kusala unaq sirkan. Chaymantami dasla kay pachapa tukuy pwiblunkunata rikachir niran:

⁶ —Nuqaqami qushayki tukuy kay imakuna kay pachapi kaqtaqa, qamna mantakunaykipaq. Chaqa, nuqaqami tukuy kaykunaqa. Chay-ari mayqantapis qushaq qunashaytaqa. ⁷ Chayrayku, qunqurir nuqata aduramatkigami tukuy chay rikayashaykikunaqa qampaq kanqa nir.

⁸ Jesusqa niran:

—[Ashuy dyablu!] Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Adurar sirbiy Amituyki Dyuslata’ nir.

⁹ Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparan Jerusalén pwibلمان. Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqninman iqachir niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay. ¹⁰ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:

‘Dyusqashi angelninkunata kaçhamunqa kuytashur washashunanpaq.

¹¹ Chaynulla aypashuyanqashi

çhakikimapis ama çhachikananpaq ima rumilawanmapis’ nir.

¹² Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu’ nir.

¹³ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa manana imanupis Jesusta uchakuchiya puytirnaqa, ashuranna paymantaqa ayka diyallataqa.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuq qallariran

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesusqami qashan Galileaman tikrakaran Santu Ispiritupa pudirn-inwan karna. Chaymi chay lugarkunapa ridurninkunapiqa paypaqqa kusalata yaĉharanllapana. ¹⁵ Chaqa payqami tukuy chay tantakananllapa wasikunapi yaĉhachikuq. Chaymi tukuyta paytaqa alabaqllapa.

Jesusmi Nazaret pwiblupi

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Chaymantami Jesusqa chay maypiĉhi kriyakasha karan, pwiblun Nazaretlaman riran. Chaymi samana diyapiqa chay tantakananllapa wasiman yaykuran paypa kustumrin kashanrayku. Chaymantami shariran Dyus nitin iskribikashakunata liyinanpaq. ¹⁷ Chaymi Dyuspa rimaqnin Isaias iskribishanta makyatinllapa kiĉharqa, kaynu niqta tarir liyiran:

¹⁸ “Nuqapimiri Dyuspa Ispiritunqa.

Chaqa pay akramarmi kaĉhamasha

chay mana imayjunkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachinaypaq.
[Kaĉhamashapismi kwashalla kaqkunata kunsulanaypaq].

Chaynullami kaĉhamasha

dyablupa makinpi kaqkunata washanaypaq,
syigukunata rikakuchinaypaq,
qisĉhakaqkunata washanaypaq ima.

¹⁹ Kaĉhamashapismi Dyusqa

tukuylata yanapananpaq tyimpuqa ĉhamushana nir yaĉhachikunaypaq”.

²⁰ Chaynu nirnaqa Jesusqa chay iskribikashataqa pillur, chay tantakananllapa wasipi yanapakuqta qur payqa taran. Nataq tukuy chaypi kaqku-naqami kusalata paytaqa chapayaranllapa. ²¹ Chaymi payqa rimaq qallari-ran kaynu nir:

—Dyus nitin iskribikashanta liyishayqami kananlla qamkunapa nay-paykillapapi nuqawan kumplikashana.

²² Chaynu nir kusa shumaqta rimashanraykumi, chay uyakuqkunaqa dispantakashalla Jesuspaqqa kusa allinta rimayaranllapa. Piru chaynu rimarmapis yaqqa mana kriyinar paykunapura kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Manachu kayqa Josipa wamran? nir.

²³ Chaynu yarpuyatinllapamiri, Jesusqa paykunataqa niran:

—‘Rimidyakuq tayta, qamraq rimidyakay’ nishanllapanullami nimayankillapa kanqa. Chaynullami nimayankillapapis kanqa: Capernaumpi kwichka achka imakunata rurashayki nir uyapashayllapatami kay pachaykipipis ruray kriyinayllapapaq, nir.

²⁴ “ĉhiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa rimaqnin katinga, manami pwiblunllapiqa shumaqta rikanllapachu nir. ²⁵ Alliptami nishaykillapapis: Dyuspa rimaqnin Eliaspaya tyimpunpimi kimsa aña-y-midyuta taya mana karanchu. Chaymi tukuy Israel pwiblupiqa kusala mallaq tyimpu karan. Chaynullami chaypiqa achka byuda warmikuna karanllapa. ²⁶ Piru chaynu katinmapis Dyusqa Eliastaqa mana Israelmanta chay byudakunamanchu kaĉharan. Ashwanmi paytaqa kaĉharan Sarepta pwiblumanta uk byuda warmiman. Chayqami Sidón pwiblupa shipĉhanlapi kaq. ²⁷ Chaynullami Israel pwiblunapapis karan achka qisĉhaq is-muyaq runakuna, Dyuspa rimaqnin Eliseupa tyimpunpiqa. Chaynu katinmapis, mana mayqantapis allicharanchu. Ashwan Siria pwiblumanta Naamán shutiq runalata allicharan” nir.

²⁸ Chaynu chaykunata uyarllapami, chay tantakananllapa wasipi kaq runakunaqa tukuyla kusata piñakuranllapa. ²⁹ Chaymi sharir Jesustaqa chay pwiblumantaqa aparannllapa chay pwiblu rurakashapa qichqalanpi pata karan chayman, chay patamantana itakunanllapapaq. ³⁰ Piru ashwan Jesusqa chaynu ruranayatinllapamapis chaypinllapata pasar riran.

Jesumi runamanta dyablupa yarpuyininta itakuran
(Mr 1.21-28)

³¹ Jesusqami riran Galileapa pwiblun Capernaumman. Chaymi samana diyakunapiqa runakunata yaçhachiq. ³² Chaynu yaçhachikutinmi kusa dispan-takashalla kidaqllapa. Chaqa kusata paylla mantakur imami yaçhachikuran.

³³ Chay tantakananllapa wasipiqami, kayaq uk runa dyablupa yarpuyin-nwan. Chayqami kusa jwirtita kaynu qayçhakuq:

³⁴ —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, çimapaqtaq nuçakunaman yakapakanki? ¿Ima, chinqachimaqllapachu shamushayki? Nuçaqami riqsishuni. ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.

³⁵ Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuyinintaqa kaynu nir:
—¡Upallalla yarquy kay runamantaqa!

Chaynu Jesús nitingami, chay dyablupa yarpuyininqa yarquranna runa-mantaqa. Tukuy runakunapa naypanpimi chay runataqa ratachir mana imanachirlapischu yarquran. ³⁶ Chayta rikarmi, tukuyla runakuna kusa dispan-takashalla ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa: “¿Ima ri-maykunataq kaykunaqa? Chaqa pudirninwan kusata paylla mantakur; imami willan dyablu chay runamanta yarqunanpaqqa. ¡Chaynu willatinmi paykunaqa yarqun!”

³⁷ Chaynu nir rimatinllapami tukuyla chay lugarpa pwiblitunkunapi Je-suspaqqa kusalata rimaqllapa.

Jesumi allicharan Simón Pedrupa swigranta
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesusqa tantakananllapa wasimanta yarqurqa, rir yaykuran Simonpa wasinman. Chaypimi Simonpa swigran qishaq kusa rupapi karan. Chaymi Jesusta rugaranllapa alliyachinanpaq. ³⁹ Jesusqami payman qimikar chay rupataqa wakaq tukuy niran. Chaynu nitinmi chay rupaqa dijaranna. Chay-mantami ashwan chay kutilla, warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna gallariran.

Jesumi achka qishaqkunata allicharan
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Rupay chingatinnaqa, tukuy riqchaq qishaywan kaqninkunata Jesus-man apamuranllapa. Chaymi makinkunata paykunapa ananman çhurarlla allicharan. ⁴¹ Chaynullami achka runakunamanta dyablupa yarpuyininku-napis yarquran, kaynu qayçhakur:
—¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki! nirlla.

Chaynu nitinllapami Jesusqa anyar, mana dijaranchu rimanannllapa-paqqa. Chaqa chay dyablupa yarpuyininkunaqami yaçhayanllapa payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Jesumi Galileapi yaçhachikuran
(Mr 1.35-39)

⁴² Chaymanta allaqnin achkiyayatinnaqa Jesusqa sharir, chay pwiblumanta lluqshir riran chunllaq lugarmanna. Piru runakunami kusalata maskar rir, çharanllapa pay kayashanmanqa. Chaymi Jesustaqa chaylapi kidananta munaranllapa, ama rirnachu. ⁴³ Chaymi Jesusqa niran:

—Ashwanmi Dyusqa imanumi mantakun nir shumaq rimananta uklaw pwiblukunapipis yaĉhachikunaypaq kani. Chaqa chaypaqmi shamusha kani nir.

⁴⁴ Chaynumi Jesusqa chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, Galilea lugarkunapi ima Dyuspa shumaq rimanantaqa yaĉhachikur puriyaran.

5

Kusa achka piskaduta ayparanllapa (Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Uk diyapimi, Jesusqa Genesaret quĉhapa manyanpi karan. Chaymanmi kusala achka runakuna, Dyus nishanta yaĉhachikutin uyakuyta munashanrayku tantakamur limpu kiĉhkichiranllapa. ² Chaymantami Jesusqa rikaran ishkey yaku karrukunata quĉhapa rurinpi kaqta. Chay yaku karrukunaqami shinala karan, piskadukuqkuna atun shikranllapata paqaq ishkishanrayku.

³ Chaymi Jesusqa iqaran uk yaku karruman. Chayqami Simonpa karan. Chaymi Simontaqa mañaran, yaku karrunta ashliya yakukaq sikipachinanpaq. Chaypinami Jesusqa tar, tukuy chaypi kaqkunataqa yaĉhachiran.

⁴ Chaymanta rimar tukchirnaqa Simonta niran:

—Kay yaku karruykitaqa quĉhapa mas ĉhaypinkaqman apar, chaymanta chay atun shikraykillapata itakuyllapa piskaduta aypayanaykillapapaqqa, nir.

⁵ Simonqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuy tuta piskadukurmapis, manami ukلماتapis aypashachu kanillapa. Piru gam nimashaykinullami atun shikrayllapakunataqa yakuman itashaq. ⁶ Chaynu Jesús nishannulla ruraraqami, allipla achkata piskadutaqa ayparanllapa. Chaymi atun shikrankunamapis llikikayaranna. ⁷ Chaymantami chay uk yaku karrupi piskadukuq masinkunata qayaran shamur yanapananllapapaq. Chaymi ishkanin yaku karruman untachitinllapami, ashwan ishkanin yakumanqa chingayaranllapana kusala achka piskadu kashanrayku. ⁸ Chaynu milagruta rikarqami Simón Pedruqa, Jesuspa naypanlapi qunqurikur, kaynu niran:

—Taytituy, ¡nuqami kusala uchasapa kani! ¡Chaymi rugashayki rikunaykipaqna naypaymantaqa! nir.

⁹ Chaynuqami Simonqa niran, wakinninkunawan kusala achka piskaduta aypashanrayku manchakusha kar. ¹⁰ Chaynullami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanpis kusalata manchakusha karanllapa. Paykunami Simonpa kumpañirun karanllapa. Piru Jesusqa Simontaqa niran:

—Ama manchakuychu. Ashwanmi kananmantaqa piskaduta aypaq yu-payna runakunata nuqapaq yaĉhachir tantanki nir.

¹¹ Chaynu Jesús nitinqami, chay kutilla yaku karrunllapataqa quĉhapa manyanman apar, tukuy imanllapata dijar, utqaylla riranllapa Jesuswana.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata (Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Uk diyapi Jesús uk pwiblupi katin, ĉharan uk kusa qishaq ismuyaq kwirpuyjun runa. Chaypimi Jestusta rikarqa, pachakaman pukĉhirar kaynu nir rugaran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

¹³ Chaymantami Jesusqa makinwan kamar, kaynu niran:

—Munayanimi alliyanykita. ¡Kananlla alliyay! nir.

Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyaran qishayninmantaqa. ¹⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kurakunaman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaçhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

¹⁵ Chaynu upallala kananta munatinmapis, Jesuspaqqa kusa achka runakunana yaçhayanllapa, payqa imatapis rurayta puytin nir. Chaymi kusa achka runakuna Jesusmanqa tantakaqllapa, qishayninkunamanta aliyananllapapaq. ¹⁶ Piru Jesusqa paykunamanta ashur chunllaq lugarkunaman riq Taytanman mañakuq.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Uk diyapi Jesús yaçhachikuyatin, chaykunapiqa tayaranllapa wakin fariseo runakuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Paykunaqa shamusha karanllapa, Galileapa, Judeapa, Jerusalenpa tukuy pwiblunkunamanta. Dyuspa pudirnintaqami rikayaranllapa, Jesús qishaqkunata alliyachitin ima.

¹⁸ Chaymantaqa çharanllapa runakuna uk paritapi mana kuyuyta puytiq runata apar. Wasipa rurinman yaykuchirmi, Jesuspa naypanpi usurachinayaranllapa. ¹⁹ Piru mana maytapis yaykuchiyta puytiqllapachu, kusa unta runakuna katinllapa. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta uçkuta rurar, chaylata chay mana kuyuyta puytiq runataqa ishkichiranllapa Jesuspa naypanmanqa. ²⁰ Chaymantaqa Jesusqa nuqapi kusata kriyinnllapa nir yaçharqa, kaynu niran:

—Taytituy, tukuy uchakushaykikunamanta pirdunashushana kani nir.

²¹ Chaynu Jesús nitinga, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseukunaqa yarpupakuq qallariranllapa: ¿Imataq payqa chaynu rimanapaqqa? Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan. Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

²² Piru Jesusqami yaçhayan, imatami chay runakunaqa yarpuyan nirmapis. Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa? ²³ ¿Imataq mas trabajusu ruranaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’, ninaypaq? ‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa, qamkunaqa mana kriyinkillapachu. ²⁴ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runa qami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

²⁵ Chaynu Jesús nitinlami tukuyta naypanpi das sharir, chay usurayashan paritanta apar riran wasinman, Dyusta alabaqnu. ²⁶ Chaynu chay milagru rikarmi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla kidar, Dyusninchiktaqa alabaranllapa kaynu nir: “Kananqami kusa ukman shumaqkunata rikashanchikllapa” nir.

Jesusmi Levita qayaran

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Chaymanta Jesusqa waqtaman lluqshirqa, rikaran Romapaq impwistuta kubrakuq runata. Payqami shutiq Levi. Payqami chay impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesús rikarqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

²⁸ Chaynu nitinga Leviqa sharir, tukuy iman kaqkunata chaypi dijarna, Jesuspa pullan riran.

²⁹ Chaymantaqami Leviqa wasinpi ruraran uk fyistata, Jesusrayku. Chaymi achka wakinnin Romapaq impwistuta kubrakuqkunapis wakin runakunawan pulla misapi tayaranllapana. ³⁰ Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa piñakur, Jesuspa yaçhakuqninkunataqa anyaqnulla, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq mikunkillapa, upyankillapa, chay impwistuta kubrakuqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa? nir.

³¹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa.

³² Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir, uchanllapata dijarna washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Kaynumi Jesustaqa niranllapa:

—Juanpa yaçhakuqninkuna, farisekunapa yaçhakuqninkunapis kusata ayunar, Dyusman mañakunllapa. Piru qampa yaçhakuqninkuna-shuyupaqa maydiyapis mikunllapa, upyanllapa ima.

³⁴ Jesusqa paykunataqa niran:

—Qamkunaqachu uk kasaraq runa chayllapiraq katinga chay pullan kaqkunata, ¿‘Ayunay’ ninkimanllapa? ³⁵ Piru chay kasarasha rinanpaq urami çhamunqana. Chaynu ritinna-shuyupaqa ayunanqallapana.

³⁶ Chaynullami Jesusqa kay kumparasyunkunatapis parlaran:

“Manami mayqanpis uk mushuq raçhpata kuchur, makwa mudananta rimindanchu. Chaqa chaynu ruraraqami yanqallana chay mushuq raçhpataqa dañayan. Chaynullami chay mushuq raçhpawan, makwa raçhpata rimindashaqa mana shumaqnachu kidan. ³⁷ Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa qara kapachutaqa llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. ³⁸ Chayraykumi, ubapa yakun mushuq binutaqa mushuq qara kapachumanna itaypaq. ³⁹ Nishaykillapapis: Mayqan runapis ubapa yakun binu byijuyashata upyayarqa, mananami chay ubapa yakun mushuq binutaqa upyaytaqa munannachu. Chaqa nimmi: Chay byijuyasha chaymi, kusala mishki nir”. *

6

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Uk diyami samana diya katin, Jesusqa riyaran tarpukashakunapa rurinta. Chaymi, yaçhakuqninkuna riqnuqa trigupa ispigankunata pitir qaqur

* **5:39** Jesusmi ruraran kay kimsa kumparasyunta fariseo runakunapa unay yaçhayninkunawan paypa mushuq yaçhayninga mana chayllachu nir. Chaynulla chay fariseupa unay yaçhayninkunata yaçhakushakunaqa chaynu yaçhakusha kar Jesuspa mushuq yaçhachikuyintaqa mana munanllapachu.

murintaqa mikuyaqllapa. ² Chaymi chaymantaqa, wakin fariseo runakunaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq chay samana diyapi mana ruraypaqkunataqa, rurankillapa? nir.

³ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakin-ninkunawan mallaqnar imanun tukuran nir iskribikashantaqa? ⁴ Chaqa Davidmi wakinninkunawan Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykur; Dyuspa kaq turtillankunata aypar mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanllapapaqqa kaq.

⁵ Jesusqami niranpis:

—Dyusmanta Shamuq Runami, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Qashanmi uk samana diyapi, Jesusqa tantakananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran. Chaypimi karan uk runa allilaw makin wiqru.

⁷ Piru chaypiqami Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chay fariseo runakunaqa kusalata Jesustaqa chapar ninakuyaranllapa: “¿Ima kay samana diyapichu alliyachiyanqa wak wiqru makiyjun runataqa? Chayta ruratingami, chaylapaqa uchachashunllapa” nir. ⁸ Piru Jesusqa yaçharan imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi, chay wiqru makiyjun runataqa niran:

—Sharir, çhaypinllapapi shay.

Chaynu nitinga chay runaqa das sharan. ⁹ Chaymi Jesusqa chay runakunataqa niran:

—Ma tapushaykillapa, samana diyapiqa, çallin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla çallinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu dijasha wanunanpaq?

¹⁰ Chaynu nirnaqa, tukuy chay ridurninpi kaqkunata chapar, chay wiqru makiyjun runataqa, niran:

—Makikita chutarachiy.

Chaynu nitinmi, chay runaqa nishannullata ruraran. Chaymi makinga allinna kidaran. ¹¹ Piru chay runakunaqami ashwan kusalata piñakur ninakuranllapa: “¿Imatataq Jesustaqa rurashunllapa?” nir.

Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata akraran

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Chay diyakunapimi, Jesusqa riran uk sirkaman mañakuq. Chaymi tukuy tuta Dyusman mañakuyar yurqaran. ¹³ Chaymanta achkiyatinnaga, tukuy yaçhakuqninkunata qayamur dusilata akraran. Chaymi paykunataqa niran: “Apustulniykunana kankillapa” nir. ¹⁴ Kaykunami karanllapa:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

Ukqa karan Simonpa uknin Andrés.

Wakinkunaqa karanllapa:

Santiago,

Juan,

Felipe,

Bartolomé,

¹⁵ Mateo,

Tomás,

Alfeupa wamran Santiago,

Simón Zelote,

¹⁶ Santiagupa uknin Judas * ima.

Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesumi achka runakunata yaĉhachiran

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Chaymanta Jesusqa chay sirkamanta paykunawan ishkimurqa, uk pampapi kидaranllapa. Chaqa chaypiri tukuy yaĉhakuqninkuna chaynulla kusala achka runakuna karanllapa. Paykunaqami shamusha karanllapa, Judeamanta, Jerusalenmanta, mar manyan Tirumanta, Sidonmanta ima Jesusta uyakuq, chaynulla qishayninllapamanta alliyananllapapaq ima. ¹⁸ Chaymi chay dyablupa yarpuyinwan kaqkunapis alliyaqllapa. ¹⁹ Chaynumi Jesustaqa tukuyta kamanayaqllapa alliyananllapapaq. Chaqa tukuy payta kamaqkunataqari pudirninwan alliyachiq.

Dyuswan kusa shumaq kaqkuna, llakiypaq kaqkuna

(Mt 5.1-12)

²⁰ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunata chapar kaynu niran:

“Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna mana imayjun kaqkunaqa.

Chaqa qamkunapaqnamı Dyuspa mantakuyinıqa.

²¹ Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna kanan mallaqnaqkunaqa.

Chaqa maydiyaqami untana mikunkillapa.

Kusa shumaqmi kankillapa, kanan waqaqkunaqa.

Chaqa maydiyaqami aligriyar asikunkillapana.

²² Kusa shumaqmi kankillapa Dyusmanta Shamuq Runarayku

mana allinpaq riqsishutinllapa, ĉhiqnishutinllapa,

mana munar mana pullakushutinllapa,

musyashutinllapa imaqa.

²³ “Chaynu rurashutinllapamapis, unaq syilupı Tayta Dyuspa pullan kusa shumaqtana kawsashaq nir yaĉhar, kusata aligriyankillapa. Chaqa imanutaq qamkunata qisqashunllapa, chaynullami chay runakunapa rukunkunapis Dyuspa unay rimaqninkunataqis qischaranllapa.

²⁴ Piru akaw qamkuna kanan kusa imayjun kaqkuna.

Chaqa kananllami kusata aligriyashaykillapana.

²⁵ Akaw qamkuna kanan kusa unta mikuqkuna.

Chaqa maydiyaqami mallaqnankillapa.

Akaw qamkuna kanan kusata asikuqkuna.

Chaqa maydiyaqami kusalata llakir waqankillapana.

²⁶ Akaw qamkuna kanan tukuypaq kusa alabakasha kaqkuna.

Chaqa chaynullami unay rukuykillapakunapis, Dyuspa mana chiqap rimaqninkunatachu alabaranllapa.

Ĉhiqnimaqin欈iktami llakipashunllapa

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Piru qamkuna uyakumaqkunatami nishaykillapa: Ĉhiqnishuqkunatami llakipayllapa. Chaynulla chay qisqashuqkunawanpis allinlata rurayllapa. ²⁸ Mayqan qamkunapaq mana allinta rimatinllapapis, shumaqta willayllapa. Chaynulla imapaq uchachar qisqashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq. ²⁹ Mayqan uklaw qaqlaykipi takashutinllapaqa, uklawtapis rikachiylapa. Mayqan punchuykita kitashutinmapis,

* **6:16** Kaynupismi intrakayta puytin欈ik: Santiagupa wamran Judas nir.

dijay kamsaykitapis apanqa. ³⁰ Mayqanpis imalata mañakushutinpis, quy. Chaynulla mayqan imaykita kitashutinpis, amami mañankillapachu tikrashunanllapapaqqa. ³¹ Chaynumiri ukkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis chaynulla paykunawanpis kayllapa.

³² “Chaqa qamkunata llakipashuqkunalata llakiparqa ¿imanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunapismi, payta llakipaqqunalataqa llakipanllapa. ³³ Chaynulla qamkunata allinta rurashuqkunawan allinta rurarllapaqa, ¿imanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapis chaynuqa rurallapa. ³⁴ Qamkuna, mayqanta imalata pristiyaqami kutichimayanqa nir yarpur pristarqa, ¿imanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapismi pristanakunllapa, imalawan kutichinakunanllapapaqqa. ³⁵ Chayrayku ashwan chay çhiqnishuqkunataqa masta llakipayllapa. Chaynulla allinlata paykunawanqa rurayllapa. Chaymi imata pristarpi, ama yarpunkillapachu: Imalawan kutichimayanqa nirqa. Chaynu rurarllapaqami mana tukukaq imaykillapatana tarikunkillapa. Chaynulla unaqpi kawsaq Dyusninchikpa wamrankunana kankillapa. Chaqa Dyusqami, mana payta yarpuqkunata, chaynulla mana allin kaqkunamatapis kusata llakipan. ³⁶ Chaymi qamkunapis llakipakuyllapa, imanutaq Taytanchikllapa Dyuspi kusata llakipakun chaynu.

*Amami uknikita jwis yupay rikar yaçhankichu
(Mt 7.1-5)*

³⁷ “Amami ukkunata rikar yaçhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaçhashunanllapapaq. Chaynulla ama ukkunata uchachayllapachu, Dyus qamkunatapis ama uchachashunanllapapaq. Ashwanmi pirdunanakuyllapa, Dyus qamkunatapis pirdunashunanllapapaq. ³⁸ Ukkunatami quyllapa, Dyus qamkunatapis qushunanllapapaq. Payqami kustalnikillapapi qushunqallapa imakunatapis allita midikashatana. Chaymi çhaspir çhaspir untachimunqa kustalnikillapamanqa. Chaynu qamkuna ukkunata imakunawan yanapashaykillapanullami, Dyusqa qamkunatapis yanapashunqallapa”.

³⁹ Jesusmi kay kumparasyuntapis niran:

“¿Puytinmanchu syigu runa, uk syigu masinta kaylata kaylata rishun niyta? ¿Manachu ishkantinllapa ima uçhukunaman ratanmanllapa? ⁴⁰ Chaynumiri uk yaçhakuqpis mana maschu yaçhachiqninmantaqa. Chaymi maydiya allita yaçhakurpis, yaçhachiqnin yupayllana kanqa.

⁴¹ “¿Imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq çhurakanki, qampa nawikipi atun qiru tayan chayta naypaqta mana lluqshichirqa?

⁴² Qampa nawikipi atun qirupaqa mana kwintachakarqa, ¿imapaqtaq uknikita ninki: ‘Uknii, dijamay nawikipi kaq usulta lluqshichishaq’ nirqa? Kusa allin tukuq runa, qampa nawikipi atun qirutarqa puntataq lluqshichiy. Chaynuqami allita rikarna, uknikipa nawinpi usul kaqtaqa lluqshichinki.

*Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ “Allin qiruqami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami allintaqa puquyta puytinchu. ⁴⁴ Chaymi tukuy qirukunata puquyninmanta riqsinchik. Chaqa iguspa puquynintaqami mana kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla ubapa puquynintapis manami sarsakunamantachu pallanchik. ⁴⁵ Chaynumi allin runakunapis allin kaqkunata riman allinkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay

mana allin runaqami mana allin kaqkunallata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku. Chaqa mayqanpis shunqunpi kashanllatami, rimanllapa.

Ishkay wasipa simintun
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ “¿Imapaqtaq gamkunaqa ‘Amituy Amituy’ nimankillapa, nuqa nishaykunata mana kasurqa? ⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyamar nuqa nishayta kasur ruraqkunagami kaynu yupay. ⁴⁸ Uk runami wasinta shachinanpaq puntataqa kusa rurita simintuta rajar, rumipa ananmanta shachiran. Chaymanta riyu untamur, chay wasipi wipyakarpis mana kuychiylamatapis puytiranchu. Chaqa kusa alliri shasha karan. ⁴⁹ Piru mayqanpis uyamar chay nishaykunata mana kasuqgami, uk runa mana simintuta rajarchu allpa analanpi wasinta shachiran. Chaymanta riyu untamur chay wasipi wipyakatinga, chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran chay yupay”.

7

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqinpa uk sirbikuqinta
(Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

¹ Chaymanta chay runakunata willar tukchirnaqa, Jesusqa riran Capernaúm pwibluman. ² Chaypimi Romamanta suldadukunapa uk mantaqin karan. Paypa kusala munashan sirbiquinmi allipla qishaq karan wanuy-paqna. ³ Chaymi chay runaqa Jesuspaq rimaqllapata uyaparan. Chaymantami, Israel runakunapa ruku mantakuqnikunata rugar kaçharan, Jesusta rir willatinllapa shamur sirbiquinta allichananpaq. ⁴ Chaymi paykunaga Jesusman rir qimikarqa, kusallata rugaranllapa kaynu nir:

—Taytituy, allinmi kanqa chay suldadukunapa mantaqintaqa llakipanaykipaq. ⁵ Chaqa paygami nasyunninchikta kusallata munan. Chaynullami chay tantakanayllapa wasimatapis rurachikuran nir.

⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa riran paykunawan. Piru wasiman shipchayatinllapanaqa, chay suldadukunapa mantaqinpa amigunkunata kaçhamuran kaynu nir Jesusta willananllapapaq:

“Taytituy, amami piñakunkichu. Chaqa nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi, mana allinchi rir wasiyan yaykunaykipaqqa.

⁷ Chayraykumi mana nuqallaqa riyta puytiraychu rugashuqqa. Chaymi kaylamanta niy, sirbikuqniyqa alliyananpaq. ⁸ Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiquintapis, imata rurananpaq kaçhatiyis ruran” nir.

⁹ Chaynu nishanta uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla kidaran. Chaymi chay runakuna ikinta riqkunaman tikrakar, niran:

—Nishaykillapa: Tukuyta Israel pwiblupiqqa manami mayqantapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani.

¹⁰ Chaymanta chay mandatu rishakuna wasiman tikrakarqa, chay sirbikuqta allintana tariranllapa.

Byudapa wamranta Jesús kawsachimuran

¹¹ Chaymantaqa Jesusqa riran uk pwiblu Naín shutiqman. Paywanqami achka yaçhakuqnikuna, chaynulla kusa achka runakuna ima riranllapa.

¹² Chaynu rir pwibluman çhayarllapanaqa rikaranllapa uk byudapa uklayla

wamran wanushata chay pwiblumanta kusala achka runakuna apaqllapata. ¹³ Chayta rikarmi Jesusqa, chay warmisitapaq kusalata llakir kaynu niran:

—Ama waqaychu mamitay nir.

¹⁴ Chaynu nir wanushaman qimikar kamatinmi, chay apaqkunaqa yarachiranllapa. Chaymi Jesusqa chay wanushataqa niran:

—Wamra, qamtami nishuni ¡kawsamuy! nir.

¹⁵ Chaynu nitinqami chay wanushaqa kawsamur tar rimaqna qallariran. Chaymantami Jesusqa chay wamrataqa mamanwanwa dijaran. ¹⁶ Chayta rikarmi, tukuyta chaypi kaqkunaqa alliplata dispantakar Dyusta alabaranllapa, kaynu nir: “Dyusninchikpa kusa shumaq rimaqninmi rikarisha nuqanchikkunaman”. Chaynulla “Dyusninchikmi shamusha pwiblunta yanapaq” nir ima.

¹⁷ Chaynu Jesús rurashankunataqami, tukuy chay Judeapa lugarninpi yaçharanllapana.

Shutichikuq Juanmi yaçhakuqninkunata kaçharan Jesusman

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Juanqami yaçharan tukuy chay pasashankunata, yaçhakuqninkuna parlasha katin. Chaymi ishikay yaçhakuqninkunata qayar, ¹⁹ kaçharan Jesusta tapunanllapapaq: “Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu uktaraq yarayashaqllapa” nir.

²⁰ Chaynu kaçhatinllapaqa, chay mandadu rishakunaqa Jesusman qimikar tapuranllapa kaynu nir:

—Shutichikuq Juanmi kaçhamashallapa tapushunayllapapaq qamchu kanki Dyusmanta shamunanpaq karan chayqa, manaqachu uktaraq yarayashaqllapa nir.

²¹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa chay kutilla achka qishaqkunata allicharan, chaynulla qisçhakayninkunamantapis. Chaynulla dyablupa yarpuyinwan kaqkunata allicharan, syigukunatapis nawinkunata allichatin rikakuranna. ²² Chaynu chaykunata rurarnaqa, Jesusqa niran chay tapuqkunataqa:

—Rir Juanataq willayllapa tukuy rikashaykillapata, uyapashaykillapata ima. Willayllapa:

Syigukunatapis rikakuchin,
kujukunatapis alliyachitin purinllapa,
ismuyaq aychayjunkunatapis allichan nir.

Chaynulla upakunatapis uyakuchin,
wanushakunatapis kawsachimun,
chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanu washakananllapapaqpis, nir ima.

²³ Chaynulla willanllapapis: ¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatın mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin! nir.

²⁴ Chaymanta Juanpa yaçhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchi q yupay, ¿chayta rikakuqchu riraykillapa? ²⁵ ¿Manaqachu uk runa kusala çhaniyjun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaçhankillapa chaynu mudakur paykuna munashanllapakunalata rurar taqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapi tanllapa nir. ²⁶ Chaqa, ¿imata rikakuqtaq

riraykillapa? ¿Dyuspaq rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa. ²⁷ Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskririkashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaçhashaq,
 imanutaq nanta kiçhar kamkachinllapa chaynu qampaq
 yaçhachikunanpaq’ nir.

²⁸⁻²⁹ Nishaykillapapis: Tukuy runakunamanta manami Juan yupay kusa allinla runaqa kashachu uklamapis. Chaqa tukuy runakuna, wakin impwistuta kubrakuqkunamapis, Juan rimatin uyakurqa, kwintata qukaranllapa paykunata Dyusqa chiqapta yanapayanqallapa nir. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinqa, kasur shutikuranllapa. Ashwan kananqa Dyusninchikpa mantakuyninpina mana kwintachaypaqla chaykunaqa, mastana intrakanllapa Juanmantaqa. ³⁰ Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna-shuypaqa, mana kriyinaranllapachu imanumi Dyus chiqapta yanapayanqa nirmapis. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinpis mana kasur mana shutikuranllapachu”.

³¹ Chaymi Jesusqa niranpis:

“¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi runakunataqa? ¿Imakuna yupaytaq paykunaqa? ³² Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay: ‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyllapapis, mana waqaraykillapachu’ ninakun chaykuna yupay.

³³ Chaymi qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinga niraykillapa: ‘Juanqami dyablupa yarpuyninwan’ nir. ³⁴ Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun, chaynulla Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa, uchasapa runakunapa amigun’ nir ima. ³⁵ Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Jesusmi, fariseo runa Simonpa wasinpi

³⁶ Chaymantaqa uk fariseo runami Jesustaqa kunachiran, wasinman rir mikunanpaq. Chaymi Jesusqa chay fariseupa wasinman yaykur misaman taran. ³⁷ Nataq chay pwiblullapimi kaq uk kusa uchayjun warmi. Paymi yaçharan Jesusqashi chay fariseo runapa wasinman mikuq çhasha nir. Chaymi alabastru butillitapi kusa mishki mutkiypaqla yakituta charikur çharan. ³⁸ Çharqa, kusalata waqar Jesuspa çhakinpa yatanlaman tar, chay waqayninwan Jesuspa çhakintaqa paqaq qallariran. Chaymantaqa aqchanwan chakichir çhakinta muchar salaran chay mishki mutkiypaqla yakituanqa. ³⁹ Piru chay fariseo, Jesusta qaraq apasha karan chayqa, kaynuta yarpuran: Chiqapta kay runa Dyuspa rimaqnin karqa kwintata qukanman, imanuwarmi karmi chaynu rurayan nirmapis. Yaçhayanmanmi kusa uchayjun warmi nir. ⁴⁰ Chaymi Jesusqa niran:

–Simón, kayta willashayki.

Chaynu nitinga, chay fariseuqa niran:

–Willamay Yaçhachikuq Taytituy.

⁴¹ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

–Ishkay runami dibiyaran uk runa pristasha karan chayta. Ukqa kinyintus dinaryuta dibiyaran. Nataq uknin-shuypaqa sinkwinta dinaryulata

dibiyaran. ⁴² Chaymi mana pagrayta puytitinllapaqa, chay pristasha karan chayqa llakipar mana kubrarannachu ishkantinta. Ma willamay Simón: ¿Chay ishkay runakunaqa mayqaynintaq chay qillayta pristasha karan chay runataqa mastaqa munayanqa?

⁴³ Chaynu Jesús taputinga, Simonqa niran:

—Nuqataqa yarpuchiman, chay masta dibiyatin llakipar mana kubraranchu chay paymi mastaqa munayanqa nir.

Chaynu nitinga, Jesuspis niran:

—Chiqapta ninki.

⁴⁴ Chaynu Simón nitinga, warmiman Jesusqa tikrarak Simontaqa niran:

—¿Rikayankichu kay warmitaqa? Simón, nuqa wasikiman yaykamuyta, çhakiyta paqakunaypaqqa mana yakuta qumaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, ashwan çhakiyta waqayninwan paqar aqchanwan chakichishamapis. ⁴⁵ Qamqami mana saludar muchamaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, yaykushaymanta-pacha mana shaykuq muchamasha çhakiylapi. ⁴⁶ Chaynulla qamqa asaytiwan mana umaylamatapis salashaykichu. Piru kay warmisitaqami, ashwan çhakiyta salasha chay mishki mutkiypayla yakituwan. ⁴⁷ Chayrayku nishuni, kay warmisitataki kusa achka uchankunamanmatapis llakipar pirdunani. Chaymi payqa kusata munaman. Piru mayqantapis ashllilata pirdunashaqa, mana yanqa muna-chikichu.

⁴⁸ Chaymantaqa chay warmita niran:

—Uchaykikunamantaqami llakipar pirdunashuni nir.

⁴⁹ Chaynu Jesús nitinga, chay wakin chaypi kaqkunaqa paykunapura tapunakuq qallariranllapa kaynu nir: “¿Imataq kay runaqa uchanllapakunamanmatapis pirdunakunanpaqqa?”

⁵⁰ Chaynu ninakuyatinllapaqa, Jesusqa chay warmisitataqa niran:

—Mamitay, chiqapta kriyimashaykiraykumi washakashayki. Qamnami rikunki nir.

8

Kay warmikunami yanaparan Jesusta

¹ Chaymantami, Jesusqa puriran achka pwiblukunata, chaynulla taksha pwiblitukunata, yaçhachikuqnu Dyuspa shumaq rimayninta washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapaq. Pullanqami dusi yaçhakuqnikuna karan. ² Chaynullami pullanqa karanpis chay warmikuna, dyablupa yarpuyinwan, ukman qishawaywan kaqkunata allichashankunapis. Paykunaqami kaykuna karan: Maria. Paytami María Magdalena niqllapapis, Magdalamanta kashanrayku. Kay Mariamantami, syiti dyablupa yarpuyininkuna llugshisha karan. ³ Chaynullami karanpis Chuza shutiq runapa warmin Juana. Kay Chuzami, Herodespa imankunata rikaq karan. Uqqami karan Susana; chaynullami wakin achka warmikunapis. Paykunami iman kaqlawanmapis yanapaq Jesustaqa.

Jesumi kumparasyunta ruran uk tarpukuqwan (Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Tukuy pwiblukunamantami kusala achka runakuna Jesús kayashanman tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa kay kumparasyunta paykunataqa parlaran:

⁵ “Uk runami tarpukuq riran çhakranman. Chaymanta shikwakutinga wakin simillanqa nanman rataran. Chaymi saruçharanllapa, chaynulla pariç kurukuna mikuran ima. ⁶ Wakin simillakunaqa rataran rumipa ananman.

Chaymanta nasirnaqa, das chakiran yakurayku. ⁷ Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna pullan winar, limpu çhamitachiran. ⁸ Piru wakin simillakunaqami kusala shumaq pachaman ratar, nasimur puçuran. Chaymi kada similla syinllata puçutin kusala achkata kusichakuran”.

Chaynu nirnaqami, kusa jwirtita kaynu niranpis: “Rinriyjun kaçkunaqa uyakur intrakayllapa” nir.

çImapaqmi yaçhachikuran kumparasyunkunawan?
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Jesuspa yaçhakuqninkunami tapuran:

—çIma nişhaq niyantaq kay kumparasyunqa? nir.

¹⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Qamkunatami unay mana intrakaypaq kasha katinmapis, kananqa Dyusqa intrachishuyanllapa imanumi payqa mantakun nirmapis. Piru wakin runakunata-shuypaqami willani kumparasyunkunalawan. Chayna michka chapakurmapi ama rikakunanpaq, chaynulla michka uyakurpis ama intrakananllapapaq.

Jesusmi tarpukuqpaq yaçhachikushanta intrachikuran
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ “Kaynutami munan niyta chay kumparasyunqa: Chay simillaqami, Dyuspa rimaynin.

¹² “Chay similla nanman ratasha nirqami intrachimanchik, Dyus rimashanta uyakutin chaymanta dyablu shamurqa yarpuyinpi purichiyashanta das qunqachin, amana kriyir washakananllapapaq nir.

¹³ “Nataq chay similla rumipa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. Chaymanta chay simillakuna mana allita çhupakusha yupaymi tyimpulapaq kriyir qischakarqa das paymanta ashun nir.

¹⁴ “Wakin simillakuna kasha ruriman ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus rimashanta uyapaqkunapaq. Piru chay yarpupakushankuna, kusata imakunata munapashankuna, chaynulla munashanta rurashankuna imaqa, allmanta allmantaqa limpu çhamitachi qupay mana dijanchu puçunanpaqqa.

¹⁵ “Piru simillakuna chay kusa shumaq pachaman rataran chaykunaqami intrachimanchik, chay allinla shunquyjun kar Dyus rimashanta uyakur imuraslapis allita kasur, kusalata puçuq yupay kawsaqkunapaq nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan
(Mr 4.21-25)

¹⁶ “Manami mayqanpis uk lamparataqa kachkanchu imawan pampananpaq manaqa paranpa çhakinman çhurananpaqqa. Ashwanmi unaqlapi çhuran tukuylla yaykuqkunata achkirachinanpaq. ¹⁷ Chaynullami kanan qamkunata willashutiylapa wakinkunapaq pakaplla yupay kaçkunaqami, maydiyaqa uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

¹⁸ “Chayraykumi allita uyakuyllapa: Chaqa mayqanpis intrakar kasukuqkunataqami masta intrachishaq. Piru chay mana intrakuqkunata-shuypaqami intrakayanina niyashanmatapis limpula qunqachishaq”.

Jesuspa mawan ukninkuna
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Chaymantami Jesuspa mamanwan ukninkunaqa, çharanllapa chay maypiçi Jesús kayashanlawman. Piru kusala achka runakuna kashanrayku naypanman mana qimikayta puytiranllapachu. ²⁰ Chaymi mayqançi Jestustaqa kaynu nir willaran:

—Mamaykiwan uknikikunami chay waqtapi ministishuyan nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Mayqanpis Dyus rimashankunata uyakur, chay nishannullata ruraqkunami, mamaywan ukniykunaqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Uk diyapi, Jesusqa uk yaku karruman yaykuran yaçhakuqninkunawan. Chaymi paykunata niran:

—Rishunllapa quçhapa uklaw manyanman nir.

Chaymi riranllapana. ²³ Chaymanta quçhata pasayatinllapaqa, Jesusqa punuran. Chaykamanqami, kusalata wayra rikarimuran. Chaymi chay quçhamapis wakmanta kaymanta maqchikaq qallariran. Chayna, chay yaku karrumanqa yaku untaq qallaritin, yakuman chinqananlapaqa karanllapa. ²⁴ Chaynu tukuyatingqa, Jestusta rikçhachir kaynu niranllapa:

—¡Yaçhachimaqniyllapa! ¡Yaçhachimaqniyllapa! ¡Yakumanmi chinqayanchikllapana! nir.

Chaymi Jesusqa sharir, wayrawan yaku maqchikaqtaqa willatinla, limpu qasillaran. ²⁵ Chaymanta yaçhakuqninkunata niran:

—Ima, çmanaraqchu allita kriyinkillapa? nir.

Piru paykunaqami kusata manchakushanrayku dispantakashalla, tapunakuyaqllapa: “¿Imanu runataq kayqa? Chaqa wayrawan yakumatapis willatinla, kasun-ari” nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan runa
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Chay quçhata riyarqami, çharanllapa Galileapa naypanpi Gadara * shu-tiq lugarman. ²⁷ Chaymi, Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, chay lugar-mantaqa dyablupa yarpuyinwan kaq uk runa yarqamur Jesusman qimikaran. Chay runaqami unayna mana raçhpayjunnachu puriq, chaynulla mana wasipinachu taqpis. Ashwanmi pantyunkunapina taq. ²⁸ Chaymanta Jestusta rikarqa, kusala jwirtita qayçhakur paypa naypanpi qunqurir kaynu niran:

—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapaka-muychu! ¡Rugashaykimi ama qisçhamanaykipaq! nir.

²⁹ Chaynuqami chay dyablupa yarpuyinqa niran, runamanta lluqshinanpaq Jesús anyashanrayku. Chaqa kutir kutirmi chay dyablupa yarpuyinqa chay runataqa aypaq. Chaymi runakuna michka makinkunata, çhakinkunata alli kadinakunawan watatinllapamapis chay runaqa pitig. Chaynumi ashwan chay dyablupa yarpuyinqa chunllaq lugarkunaman apaq chay runataqa. ³⁰ Chaymi Jesusqa chay runataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imataq shutinki?

Chay runaqa niran:

—Shutinimi ‘Legión’. †

* 8:26 Wakin iskribikashakunapimi “Gerasa” nin. † 8:30 Legión nirqami intrachimançhik kusala achka suldadukuna nir.

Chaynuqami niran, dyablupa yarpuyinkuna paypi kusa achka kashanrayku. ³¹ Chaymi chay dyablukunaqa, Jesusta rugaran ama chay manchaypaq uçhku ruriman kaçhananllapapaqchu. ³² Chay sirkakunapimi achka kuchikuna shitqakuyatin, chay dyablupa yarpuyinkunaqa Jesusta rugaran, chay kuchikunaman yaykunanllapapaq. Chaymi Jesusqa yaykuylapala niran. ³³ Chay dyablupa yarpuyinkuna chay runamanta yarqurqa, chay kuchikunaman yaykuranllapa. Chaymi chay kuchikunaqa kallpaq qallariran qaçata uray. Chaymanta quçhamañ yaykur çhuqar wanuranllapa.

³⁴ Chaymi chay kuchita michiqkuna, tukuy chay pasashanta rikarqa, kallpar riranllapa chay pwiblupi runakunata, chaynulla çhakrapi taçkunatapis parlaq. ³⁵ Parlakutinllapapaq runakunaqa lluçshiranllapa rikaq chay pasashankunataqa. Chaymanta Jesús kayashanman çharqa, chay runataqa Jesuspa naypanpi yarpuyinpin, mudakusha taqta rikar manchakuranllapa. ³⁶ Piru chay tukuy ima pasashakunata rikaqkunaqa, manyaqlla parlakuranllapa imanumi alliyaran chay runaqa nirmapis. ³⁷ Chaymi chay Gadara shutiç lugarmantaqa, tukuyla runakunaqa Jesusta rugaranllapa, chaymantaqa rinanpaq uklawta. Chaqa kusatari manchakuyaranllapa. Chaymi Jesusqa yaku karruman yaykur riran. ³⁸ Chay dyablupa yarpuyinmanta alliyasha chay runaqa, Jesusta rugayaran paywan rinanpaq. Piru Jesusqami chay runataqa kidananpaq kaynu niran:

³⁹ —Riy wasikiman. Chayna parlakuy Dyus imanumi llakipar yanapashusha nirmapis.

Chaymi chay runaqa rir parlakuran tukuyta chay pwiblupiqqa, imatami Jesús paypaq rurasha nirmapis.

Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Chaymanta Jesús chay quçhapa uklawninmanta tikrakar shamutingqa, chaypi kaq runakunaqa kusalata aligriyanllapa yarayashanllaparayku. ⁴¹ Chaymi, uk runa Jairo shutiç çharan. Chay Jairumi tantakananllapa wasipi uk mantakuq kaq. Paymi Jesuspa naypanpi qunçurikur rugaran wasinman rinanpaq. ⁴² Chaqa wanuyapaqna karan chay runapa uklayla warmi wamran kaqqa. Wamranqami dusi añuyjunna kasha kanqa.

Piru Jesusqami kusa achka runakunapa rurinta riyashanrayku, kusalata kiçhkichiyaranllapa. ⁴³ Chay runakunapa rurintami riyaran uk warmipis. Chay warmimi dusi añuyapaqna yawarnin shamutin qishaq karan. Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu. ⁴⁴ Kay warmisitami Jesuspa ikinlawta qimikar raçhpampa manyanta kamaran. Chaynu kamatanlami, chay kutilla yawarnin shamuyqa qasillaranna. ⁴⁵ Chaymantaqa Jesusqa tapukuran:

—¿Pitaq kamamasha? nir.

Chaymanta tukuy “Mana mana” niyatingqa, Pedruqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, kusala achka runakuna kashanraykumi, kiçhkipi kumsashuyan ima nir.

⁴⁶ Piru Jesusqami niran:

—Mayqançi kamamasha. Chaqa nuqami kwintata qukasha kani, pudirniy yarqusha nir.

⁴⁷ Chaymanta chay warmiqqa imanupis mana niyta puytirqa, çukchukyaqnulla rir Jesuspa naypanpi qunçurikuran. Chaymi tukuypa naypanpi rimaran imanumi Jesuspa raçhpanta kamarla alliyaran nir ima.

⁴⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy.

⁴⁹ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta uk runa çhar kaynu niran:

—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu yaçhachikuqtaqa nir.

⁵⁰ Piru Jesusqa chaynu niqta uyarqa, niran:

—Ama manchakurchu, nuqalapi kriyiy. Chaymi wamraykiqa allianqa nir.

⁵¹ Chaymanta Jesús wasiman çharnaqa, Pedruta, Santiaguta, Juanta, chay wamrapa taytanta, mamanta imala ririmanqa yaykuchiran. ⁵² Tukuymi waqayaranllapa chay wanushapaq llakir. Piru Jesusqa niran:

—Ama waqayllapachu. Kay wamraqami mana wanushachu, punuyanlami nir.

⁵³ Chaynu nitinmi, tukuyla asiparanllapa paytaqa. Chaqa yaçhayaranllapari wanusha nir. ⁵⁴ Chaymantami Jesusqa makinmanta aypar kusala jwirtita rimar niran:

—¡Mamitay sharimuy! nir.

⁵⁵ Chaynu nitinmi kawsamur, sharimuran. Chaymantami Jesusqa kaçhakuran qarananllapapaq. ⁵⁶ Chaymi taytankunaqa, kusa dispan-takashalla kidaranllapa. Piru Jesusqa niran, ama mayqantapis parlananllapapaqchu, chay rurashankunapaqqa nir.

9

Jesumi dusi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq (Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesusqa tantaran tukuynin dusi yaçhakuqninkunata. Chaymantami yaçhayninta, pudirninta ima quran, tukuy dyablupa yarpuyininkunata itakunanllapapaq chaynulla qishaykunamanta allichakunanllapapaq ima. ² Chaynumiri yaçhakuqninkunataqa kaçharan Dyuspa mantakuyninpaq yaçhachikunanllapapaq, qishaqkunata allichananllapapaq ima. ³ Kaynu nirmi kaçharan:

“Nanpaqqami ama imalatapis aparchu rinkillapa: Bastunta, alburjata, tantata, chaynulla qillayta, mudakunaykipaq raçhpaykillapa imamatapis. ⁴ Mayqan wasiman çharpis, chaymantaqa ama lluqshinkillapachu, chay lugarmanta rinaykillapakaman. ⁵ Imanupi mayqan pwiblupi mana samachishunatinllapaqa, çhakikillapapi kaq pulbumatapis çhaspir lluqshir rinkillapa. Chaynu ruraraqami intrachinkillapa: ‘Manami nuqakunapa kwintaynachu. Ashwanmi qamkunapina kanqa’ nir”.

⁶ Chaynu nitinmi, paykunaqa riranllapana tukuy pwiblitukunata Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqnu chaynulla qishaqkunata allichaqnu ima.

Jesuspaqmi Herodes yaçhanaran (Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Chaymantami tukuy chay pasashankunapaq gubyirnu Herodesqa uya-paranna. Piru mana yaçhayaranchu imanumi kanqa nirmapis. Chaqa Jesuspaqqa ukkunaqa niqllapa: “Juan wanushanmanta kawsamusha” nir. ⁸ Ukkuna-shuyapaqa niqllapa: “Dyuspa rimaqnin Elias shamunanpaq karan, chay shamusha” nir. Chaynulla wakinkunapis niqllapa: “Dyuspa unay uk rimaqninkuna kawsamusha kanqa” nir. ⁹ Chaynu niyatinllapamapis,

Herodesqa paylla niran: “Chaqa nuqalla niray, Juanpa umanta pitinanllapapaqqa. Chaynu katingqa ¿mayqantaq kanqaqa chay runapaq kusata rimayanllapa chayqa?” nir.

Chaymi chiqapta yaĉhanar Herodesqa kusalata Jesustaqa tariyta yarpuran.

Jesumi sinku mil runakunata qararan
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

10 Chaymanta chay apustulninkuna tikrakamurqa Jesustaqa parlaranllapa tukuy imakunata rurashanllapata. Chaymi Jesusqa paykunalata apar riran Betsaida pwibluman. 11 Piru runakunaqa, Jesusqa Betsaidapi nir yaĉharqa riranllapa. Ćhatinllapaqa Jesusqa samachiran. Samachirqa runakunataqa willaran imanumi Dyus mantakun nir, chaynulla paykunapa naypanpi qishaqkunata allicharan, ima. 12 Chaymanta limpu tardiyatinnaqa, Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar, kaynu niranllapa:

–Taytituy, runakunata willay rir chay shipchakaq pwiblitukunaman, lugarkunaman ima mikunanllapata rantir mikur samanllapapaq. Chaqa kay lugarpigami mana imapis kanchu nir.

13 Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

–Qamkuna qarayllapa, nir.

Chaynu Jesús nitinga paykunaqa niranllapa:

–Chaqa sinku tantitawan ishkay piskaditula kan. ¿Maymantashi kay kwichka achka runakunapaqqa mikuytatapis rantishunllapaqa?

14 Chaqa tukuyninqa chaypi kaqkunaqa ullqkunala sinku mil (5,000) kasha kanqallapa. Piru Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:

–Willayllapa chay runakunaqa tanqallapa sinkwinta, sinkwinta nir.

15 Chaynu nitinga, yaĉhakuqninkunaqa tukuy runakunataqa samachiranllapa. 16 Chaymanta Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur, chaykunapaq payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chaykunataqa pidasu pidasu pakir yaĉhakuqninkunata quran tukuylla chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq. 17 Chaynumi tukuylla mikuranllapa tiqlananllapakaman. Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaga dusi kanastata tantaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

18 Uk diyapimi Jesusqa paylla Taytanman mañakuyar, yaĉhakuqninkuna pulan katin, paykunataqa tapuran kaynu:

–¿Nuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

19 Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

–Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa unay rimaqnin kawsamusha kanqa nir.

20 –Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? –nir tapuran yaĉhakuqninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

–Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

21 Chaynu nitinllapaqami Jesusqa paykunataqa niran, ama mayqantapis willananllapapaqchu, chay yaĉhayashanllapataqa. Chaymi kaynu niranpis yaĉhakuqninkunataqa:

22 “Dyusmanta Shamuq Runataqami ruku mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima ĉhiqnir kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmi wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

23 Chaymantaqa tukuyta Jesusqa niran:

“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu waran waran nuqalapi yarpur shachinakunqallapa. 24 Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunagaami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qischar wanuqkunagaami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. 25 Piru mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta tantakur mana washakatinga, ĉimapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? 26 Chaymi nuqaga nini, nuqamanta pingakuqkunamantaqa, chaynulla chay rimashaykunamanta pingakuqkunamantaqa, nuqapis llipyalla pudirniywan shamurqa pingakushaq paykunamantaqa. Chaqa chay diyaqa shamushaq Taytaya kusala llipyalla pudirninwan, kusa allinla angelkunawan ima. 27 Chiqaqptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa wakinllaqa Dyus mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu”.

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakaran
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

28 Chay parlashanmanta uchu diyamana pasasha katinga Jesusqa Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar rir iqaran uk sirkaman, chaypi Dyusman mañakunanpaq. 29 Chaynu mañakuyatingami Jesuspa qaqlanqa kusa ukman shumapqaq tikrakaran. Chaynulla raĉpanmapis kusala yuraq llipya intirupaq tikrakaran. 30 Chaykamanmi ishkay runakuna rikarimusha Jesuswan parlayaran. Chay ishkay runakunagaami Moiseswan Elías karanllapa. 31 Chay paykunagaami kusa llipyaypa rurinpi shasha parlayaranllapa, imanumi Jesús qischar Jerusalenpi wanuyanga nir. 32 Pedruqa wakinninwan allipla punuyapaq karmapis, allipta shachinakur Jesuspa chay llipyaynintaqa rikakuranllapa. Chaynulla Jesuswan ishkay runa parlaq-tapis rikananllapa. 33 Chaymanta chay ishkay runakuna Jesusmanta ashuy-atinnaqa, Pedruqa Jesusman qimikar, kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ĉkaypiqami kusala allin kanchikllapa! Rurashaql-lapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta Eliaspaq nir.

Piru chaynu nirmapis Pedruqa mana yarpuyinpicchu chaynuqa rima-yaran. 34 Chaynu rimanankamanqa puktay limpu pamparanllapa. Chaynu puktay pampatinllapaqa alliplata manchakuranllapa. 35 Chaymantaqa chay puktaypa rurinmantaqa Dyus kaynu niran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa. *
ĉPaylatami kasunkillapa!” nir.

36 Chaynu chay rimayta uyapatinllapala Jesusqa payla kasha karan chayp-
iqa. Piru chaynu katinmapis, chay tyimpuqa, uyasha chaykunaqa mana imalatapis pitapis willaranllapachu, chay rikashanllapataqa.

* 9:35 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kaymi akrashay Wamrayqa” nir.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Chaymanta allaqnin diya unaq sirkamanta ishkimutinllapaqa, Jesusta tariqqa kusala achka runakuna riranllapa. ³⁸ Chaymi chay kusa achka runakunapa rurinmanta uk runa, kusa jwirrita kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, kusalatami rugashayki rikanaykipaq kay uklayla wamrayta. ³⁹ Chaqa paytami dyablupa yarpuyin aypar kusata qayĉhachir atakita qur, shimimantapis pusquta itakuchin. Chaynulla kusata qis-charmi kusa llakiypaqta dijan. ⁴⁰ Chaymi chay yaĉhakuqnikikunata mañakuray dyablupa yarpuyinantaqa itakunanpaq. Piru manami puytishallapachu nir.

⁴¹ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qischakashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuy wamraykitagaq nir. ⁴² Chaymi chay wamrata Jesusman qimitinnaqa, chay dyablupa yarpuyinnga wamrataqa pachaman ratachir atakita quran. Chaynu ruratinga Jesusqa, chay dyablupa yarpuyinantaqa anyarlla itakur; chay wamrataqa allintana taytanwan dijaran. ⁴³ Chayta tukuyla rikaqkunami kusa dispantakashalla kidaranllapa, imanumi Dyusqa rurayta puytin nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqa niran

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Chaynu Jesús tukuy imata rurashanrayku runakuna kusa dispantakashalla kanankamanmi, payqa yaĉhakuqnikunataqa niran:

⁴⁴ —Kay nishuyanillapa chayta allita uyakur ama qunqayllapachu, Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapaq nir.

⁴⁵ Chaynu nitinmapis, yaĉhakuqnikunagaq mana intrakaranllapachu. Chaqa Dyusmi nisha karan amaraq intrakananllapapaqchu. Chaynullami manchakur Jesustaqa mana tapuranllapachu, imapaqmi chaynu rimasha nirmapis.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqnikunagaq paykunapura willanakuq qallariranllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir. ⁴⁷ Chaymi Jesusqa imatami yarpuyanllapaq nir kwintata qukar, uk wamrituta paypa pullan shachir; ⁴⁸ yaĉhakuqnikunataqa kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa shutiypi kay wamrituta shumaqta samachiqqami, nuqallatana samachimayan. Chaynulla nuqata samachimaq-shuypaqa, mayqanĉhi kaĉhamasha chayta samachiyan. Chaqa tukuy qamkunamanta mana kwintachaypaqla kaqmi, Dyuspaqqa kusa mas allinpaq riqsikasha kanqa”.

Mana kuntramaqinichikqami ashwan faburninchik

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Chaymantaqa yaĉhakuqnin Juanqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyinikunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa ni-rayllapaq ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqaq mana nuqanchikkunawanachu purin nir.

⁵⁰ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama ‘Mana’ niyallapachu. Chaqa mayqanpis nuqanchikpaq mana kuntranchik karqami, faburninchik kanqaq nir.

Jesumí Santiaguwan Juanta anyaran

⁵¹ Jesús syiluman rinanpaq tyimpu chamuyatinnaga, kusata animakur riran Jerusalén pwiblumanqa. ⁵² Chaymi wakinta kačharan naypaqta rir; Samaria lugarpa uk pwiblitunpi wasita tarir kamakachitinllapa chaylapi samanallapapaq. ⁵³ Piru chay Samariamanta kaqkunaqa mana samachinananllapachu, Israelmanta kaqkunawan mana pičhunakuq kashanrayku. Chaqa paykunaqari yačharanllapa Israelmanta kar Jerusalemman riyannir. ⁵⁴ Chaymi yačhakuqninkuna Santiaguwan Juan chayta rikarqa, kaynu niranllapa Jesustaqa:

—Taytituy, çmunayankichu [Dyuspa unay rimaqnin Elías rurashannulla] † nuqakunapis syilumanta nina shamunqa nitiyllapa, shamur paykunata rupachir tukchinanta?

⁵⁵ Chaynu nitinllapami Jesusqa paykunalawman tikrakar anyaran [kaynu nir:

—Qamkunaqami mana allin yarpuyunijun kashaykillaparayku mana yačhankillapachu imatami rimayankillapa nirmapis. ⁵⁶ Chaqa Dyusmanta Shamuy Runaqami, mana runakunata chingachinanpaqchu shamusha. Ashwanmi shamusha runakunata washananpaq].

Chaymantaqa riranllapa uk pwiblitumanna.

Jesumí paywan rinaqkunata kaynu nin

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Nanta riyatinllapaqami, uk runa kaynu niran Jesustaqa:

—Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir. ⁵⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrukunami mačhaynijun pununanpaqqa. Chaynulla pariç kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuy Runapaq-shuypaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanlapaqmapis nir.

⁵⁹ Chaymantaqa ukta niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinmi chay runaqa niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

⁶⁰ Jesusqa niran:

—Chaqa mana nuqapi kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa. Ashwan qamqa rir yačhachikuy imanumi Dyus mantakun nir ima.

⁶¹ Qashan ukqa niran:

—Taytituy, nuqami pullayki rinayani. Piru puntataqa dijamay rishaq wasiypi kaqkunata ‘Rishaqna’ ninaypaq.

⁶² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Mayqanpis aradunpi aypakusha yapukuyar; ikiman chapakuqnu riqqami, Dyuspa mantakuyninpaqqa mana sirbinchu nir.

10

Jesumí sitinta akrashankunata kačharan yačhachikunanllapapaq

¹ Chaymantami Amitunchik Jesusqa akraran sitinta * runakunata. Chaynu akrarmi, ishkay ishkay kačharan paypa naypantaqa, chay tukuy

† 9:54 Masta intrakanarqa rikashunllapa 2 Reyes 1.10.
“Sitintay-dus” nin.

* 10:1 Wakin iskririkashakunapimi

pwiblukunaman, lugarkunaman rinanpaq karan chaykunaman. ² Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

“Chiqaptami kusichaqa kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa. Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kaçhananpaq traba-
jaqkunata, paykunana tantananllapapaq nir. † ³ Riyllapana. Piru allita
kwintata qukarimi rinkillapa. Chaqa qamkunata kaçhashurllapaqa uk uyshi-
takunata surrukunapa rurinta kaçhaq yupaymi kaçhashuyaniillapa.

⁴ “Amami apankillapachu qillayta purichina talqitata, alburjata, chaynulla uk llanqikunamatapis. Chaynulla nankunapi mayqanta saludarqa, amami maykaman parlar shankillapachu. ⁵ Uk wasiman yaykurqa, naypaqtaqa saludakunkillapa kaynu nir: ‘Dyus yanapashutinllapami kusa shumaq kankillapa kay wasipiq’. ⁶ Chaynu nitkillapa, chaypi kaqkuna kusa shumaqta uyakur intrakatinllapaqa, Taytanchik Dyusmi shumaqta yanapanqa. Piru mana kasushutinllapa-
shuyapaqami mana imapis kanqachu. ⁷ Chaynu chay wasipi kusa shumaqta uyakur intrakatinllapaqa, chayllapi kidankillapa. Chaymi chaypi mikunkillapa, upyankillapa imalatapis qushutinllapaqa. Chaqa uk trabajaqgami pagrakayta puytin.

⁸ “Chaynulla uk pwibluman çhatkillapa shumaqta intrakar samachishutinllapaqa, mikuyllapa imalatapis qarashutinllapaqa. ⁹ Chaypi qishaqkuna katinga, allichar, kaynu ninkillapa: ‘Dyuspa mantakuyninmi, shipchana qamkunapaqqa’ nir. ¹⁰ Piru uk pwibluman çhatkillapa mana kasushutinllapaqa, waqta kallikunaman yarqunkillapa, kaynu nir: ¹¹ ‘Kay pwibluykillapapa allpankuna kay çhakiyllapapi aypakushanmatapis qamkunapa naypaykillapapi çhaspichikushaqllapa mana kasumashaykillaparayku! Piru Dyuspa mantakuyninqami shipchana qamkunapaqqa’ nir. ¹² Nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutingami chay pwiblupaq kastiguqa kusala mas manchaypaq kanqa, Sodomamanta runakunamanmatapis nir.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu (Mt 11.20-24)

¹³ “¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi rurasha katiyumaqa, paykunaqa aykapina Dyuspi kriyir uchankunata dijar, saqalla raçhpankunata yakakur, uçhpapa anan tasha kanmanllapa.

¹⁴ “Piru jwisyu diya çhamutinga, qamkunapaq kastiguqa mas kanqa, chay Tiro pwiblumanta, Sidón pwiblumanmatapis. ¹⁵ Qamkuna Capernaúm pwiblupi taqkuna, çyarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa kanqa? nir. Ashwanmi qamkunaqa tukuy tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa.

¹⁶ “Chaqa mayqanpis qamkunata uyakushuqkunaqa, nuqatapis uyakumayan. Chaynulla qamkunata disprisyashurllapaqa, nuqatapis disprisyamayan. Nataq nuqata disprisyamar-shuyapaqa chay kaçhamasha chayta disprisyayanllapa”.

Jesús sitintata kaçhashankunami tikrakamuranllapa

† 10:2 Kusichananpaq chaykunaqami, Jesuspi tukuy manaraq kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaçhachikuqkuna.

¹⁷ Chay sitinta runakuna rishakunaqa, tikrakamuranllapa kusa aligrila, kaynu nir:

—¡Taytituy, tukuy dyablukunapa yarpuyinkunata qampa shutikiipi anyatiyllapaqami kasamanllapa! nir.

¹⁸ Jesusqa niran:

—Chiqaptami chaynu. Chaqa nuqami rikaray Dyus unaq syilumanta Satanasta itakamutin, uk rilampa yupay ratamuqta. ¹⁹ Chaynu dyablupa pudirnin kasushunanllapaqami pudirta qushurayllapa. Chaymi kulibrakunapa, alakrankunapa rurinpi puritkillapamapis mana imanachishunqallapachu. ²⁰ Piru amami chay dyablupa yarpuyinta anyatkillapa kasushunanllaparaykulaqa aligriyayllapachu. Ashwanmi masta aligriyayllapa unaq syilupi shutikillapa iskribikashanrayku.

Jesusmi aligriyaran

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Chay kutillami, Jesusqa Santu Ispiriturayku kusalata aligriyar niran:

“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaq. Chaynumiri Taytituy. Chaqa qammi chaynu kananpaqqa munashayki kasha” nir.

²² Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Piru manami mayqanpis riqsimanchu Dyuspa Wamran kani nirqa. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla manami mayqanpis Taytaytaqa riqsinllapachu. Ashwan nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiyta puytini”.

²³ Chaynu nirqa, yaçhakuqninkunaman tikrarak paykunalata niran:

“Kusa shumaqmi kanqallapa, qamkuna kay rikayashaykillapata rikaqkunaqa. ²⁴ Chaqa nishaykillapapis: Dyuspa achka rimaqninkuna, mantakuq runakuna ima, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaranllapachu chaynulla mana uya-paranllapalamapischu” nir.

Samariamanta runapaqmi Jesús kumparasyunta ruraran

²⁵ Chaymanta Moisés mantakushanta uk kusata yaçhar yaçhachikuqmi, ima ningashi nir, kaynu Jesusta tapuran:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¿imatana rurayman tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—¿Imataqa nin Dyus nitin Moisés mantakushanpiqa? ¿Imataqa liyiyanki?

²⁷ Chaynu nitinmi chay yaçhar yaçhachikuqqa niran:

—Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, jwirsaykiwan, yarpuynikiwan ima. † Chaynulla llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Allintami nishayki. Chayta ruraraqami, tukuy tyimpupaqna kawsanki nir.

²⁹ Piru chay yaçhar yaçhachikuqqa, chay tapukushanpaq kwintata qukar mana pinqaypi kidanar kaynu niran Jesustaqa:

—¿Pitay runa masiyqa?

† 10:27 Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 6.5; Levítico 19.18.

³⁰ Chaynu taputinmi, Jesusqa Israelmanta uk runata ima pasashanta kaynu nir parlaran:

“Israelmanta uk runami nanta riyaran Jerusalemanta Jericuman. Chaymantami suwakuqkuna rikarimur payta arkar limpu raçhpanlamatapis kitaranllapa. Chaynu rurarmi kusata qischar, wanushata yupay dijar riranllapa.

³¹ “Piru imanupichi uk kura chay nanta pasayaran. Chayna chay qis-chakasha runa usuraqta rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran. ³² Chaynullami levipa ayllunmanta Dyusta adurananllapa wasipi sirbikuqpis, chayta pasayaran. Piru paypis chay qis-chakasha usuraq runata rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran.

³³ “Piru Israel runakunapaq uk mana kwintachaypaqla Samariamanta runami, chay nanllata pasayarqa chay runa qis-chakasha usuraqta rikarqa, chay pay-shuyupaqa kusata llakiparan. ³⁴ Chaymi, chay runaman qimikar, lisyakashankunata rimidyaran asaytiwan, ubapa yakun binuwan ima. Chaymanta raçhpakunawan wataran. Chaynu rimidyarmi, burritunpa anan tachir samanallapa uk wasiman apar kuytaran.

³⁵ “Chayna allaqninga, chay Samariamanta runaqa ish-kay qillaysituta urqur chay wasipa amunta qur; kaynu niran: ‘Kay runitutam kuytapamay. Imanupi masta gastatkiqa tikrakamur pagrashayki’ nir”.

Chaymanta Jesusqa niranpis:

³⁶ —Chaynu kay kimsakuna qis-chakasha runata rikashanpaq parlashushaymantaqa, çmayqannintaq paypa kwirpunllata yupay runa masinta kuytaran?

³⁷ Chaynu Jesús nitinmi, chay yaçhar yaçhachikuqqa niran:

—Chay kusalata llakipar yanaparan chaymi, nir.

Jesusqa niran:

—Chaynu katinga qampis rir chayllata ruray nir.

Jesusmi Martawan Mariapa wasinpi

³⁸ Chaymantami Jesusqa chay maymanchi riyaran chayman riyarqa, çharan uk pwiblituman. Chaypimi, uk warmi Marta shutiq, wasinpi samachiran. ³⁹ Kay Martami uk irmanayjun kaq. Paymi shutiq María. Chay Mariami Jesuspa çhakilanpi taran uyakunanpaq Jesús nishanta. ⁴⁰ Piru Martaqa, imankuna rurananpaq kusa achka katin Jesusman qimikar kaynu niran:

—Taytituy, çmanachu qamqa yarpunki irmanay pullayki katin nuqala imatapis rurani nirqa? Willay yanapamanqa nir.

⁴¹ Piru Jesusqa, niran:

—Marta, Marta, kusatami yarpunki, chaynulla llakinki tukuy imaykikunalapaq. ⁴² Piru uklami allinqa; Mariaqami shumaq kaqinta akrasha paypaqqa. Chaymi mayqanpis akrashan chaytaqa mana kitanqachu nir.

11

Jesusmi yaçhachikun Dyusman mañakunanllapapaq

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Uk kutimi, Jesusqa uk lugarpi mañakuyaran. Chaymanta tukchitinnaga yaçhakuqninkunamanta ukninga kaynu niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhachimayllapa Dyusman mañakuyta, imanutaq Juan yaçhakuqninkunata yaçhachiran chaynulla.

² Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Qamkunaqa kaynu nir mañakuyllapa:

'[Unaq syilupi] Taytayllapa,
 qammi kusa allinpaq riqsikanki.
 Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.
 [Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa
 imanuچی unaq syilupi ruranki chaynulla].

³ Kananllami chay ministiyashayllapa mikuyta qumayllapa.

⁴ Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,
 imanuچی nuqakunapis mana allinta ruramatinllapapis pirdunanillapa
 chaynulla.

Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

[Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa]’.

⁵ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Imanupi amiguykillapapa wasinman chaypi tuta rir, kaynu ninkiman-
 llapa: ‘Amiguy kimsa tantitata pristamay. ⁶ Chaqa uk amiguy chayraqa
 chamun wasiyman. Chaymi mana imalapis kanchu qaranaypaq’ nir.

⁷ “Chaynu nitkillapaqami, chay ukqa rurimanta nishuyangallapa: ‘Ama
 qillakachimaychu, punkuqami kirparayanna. Chaymi nuqa, chaynulla
 wamraykunapis mantapina kanillapa. Manami sharimuyta puytinichu
 imata qushunaypaqpis’ nir. ⁸ Chaymi nishaykillapa: Amiguykillapa kar,
 mana das sharimur qushurllapamapis, kusata mañayatkilapaqa qushuyan-
 qallapa tukuy ministishaykillapataqa.

⁹ “Chaynullami nishaykillapapis: Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa;
 paymi qushungallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi
 tarichishungallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyll-
 lapa; chaymi payqa punkunta kiچار yanapashungallapa. ¹⁰ Chaqa
 mayqan mañakuqpismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan
 maskakuqpismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan mana shaykuq
 qayakutinpismi, punkunta kiچار yanapanllapa ima.

¹¹ “¿Mayqannikillapataq, wamraykillapa [tantata mañashutinllapaqa rumita
 qunkimanllapa, manaqa] piskaduta mañashutinllapaqa, largu kuruta qunki-
 manllapa? ¹² ¿Manaqachu runtuta mañashutinllapaqa, alakranta qunkiman-
 llapa? ¡Manami! ¹³ Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi,
 wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan junaq
 syilupi Taytaykillapamaqa, Santu Ispiritunta mañatkillapamapis qushungal-
 lapa!”

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirinwan nir
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Uk kutimi Jesusqa, uk runata dyablupa yarpuyin mudu dijasha katin,
 chay runamantaqa itakuyaran. Chaymanta chay dyablupa yarpuyin
 lluqshitinga, chay runaqa rimaq qallariranna. Chaymi runakunaqa kusa
 dispantakasha kidaranllapa. ¹⁵ Piru wakinkunaqami niranllapa: “Chay
 dyablupa mantaqin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirininta qusha
 runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

¹⁶ Chaymi ukkunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa: “Chiqapta
 syilumanta shamushayki nir yaChanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir.

¹⁷ Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaChashanrayku kaynu
 niran:

“Mayqan pwiblupis paykunapura chiqninakurqa wakman kayman
 limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk ayllupis paykunapura
 chiqninakurqa limpu limpu wakta kayta shikwakanllapa. ¹⁸ Chaynullami,

chay dyablukunapis çiqninakurqa çimanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa? Kaytaqami chaynu nishunillapa, qamkuna chay Beelzebú pudirta qumasha katinshi chay dyablupa yarpuyinta itakuyta puytini nimashaykillaparayku. ¹⁹ Piru qamkunaqami ninkillapa nuqapaq: ‘Beelzebú pudirninta qusha katin dyablupa yarpuyinta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinga, çqamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyintaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir. ²⁰ Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuyintaqa runakunamanta itakuni Dyuspa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyningami qamkunamanqa çamushana nir.

²¹ “Chaqa uk runa kusala pulsuyjun alli kamakashala wasinta kuytatinqami, mayqanpis mana iman kaqtapis suwayta puytinllapachu. ²² Piru paymanta uk kusa pulsuyjun mas allita kamakasha shamurmi chay runataqa binsiyta puytin. Chaymi chay allita kamakashanpi kunfyakayashanmatapis kitar, chay wasinpi iman kaqkunamatapis limpula tantakun. Chaynuqami ashwan payna tukuy imapa amunqa kidan.

²³ “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqismi ashwan shikwakun nir”.

Dyuspi mana allita kriyishanrayku dyablupa yarpuyin qashan tikrakamun

(Mt 12.43-45)

²⁴ Jesusqami niranpis:

“Uk runamanta dyablupa yarpuyin llugshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samanapaq maskakur. Piru maypipis samanapaq mana tarirqami kaynuta yarpun: Tikrakashaq chay maymantaçi llugshimushay wasiyman nir. ²⁵ Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin. ²⁶ Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuyin pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikrakan, punta kashanmantaqa” nir.

Mayqankunami kusa shumaqqa kanqallapa

²⁷ Kaykunata Jesús ninankamanqa, uk warmi chay runakunapa rurinmanta kusa jwirtita niran:

—jKusa shumaqmi kanqa chay warmi qamta wamrakur winachishusha chayqa!

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—jAshwanmi kusa shumaqqa kanqallapa, Dyus rimashanta uyakur, kasuqkunala! nir.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mt 12.38-42; Mr 8.12; Mt 5.15; 6.22-23)

²⁹ Chaykamanmi, kusa achka runakuna tantakayaranllapa Jesuspa ridurninmanqa. Chaymi payqa qallariran rimaq kaynu nir:

“Kananmanta runakunaqami kusala mana allin yarpuyinijun. Chaynu karmi mañamanllapa uk milagruta ruratiy yaçhananllapapaq chiqaptachu Dyusmanta shamusha kani nir. Piru manami milagrutaqa rurashaqchu. Ashwanmi Dyusmanta shamusha kani nirqa Jonasta yupaylla pasamat-inraq munarqa intrakankillapa. ³⁰ Chaqa Dyus imanutaq Jonaswan uk

milagruta ruratin Ninivimanta runakuna kriyiranllapa, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis wanur kimsa diyamanta kawsamutinraq kay tyimpupi runakunapis munarqa intrakanqallapa.

31 “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapapis rimanqa kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, gubyirnu Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas gubyirnu Salomonmanta kar yaçhachikutinmapis mana kasunkillapachu.

32 “Piru maydiya jwisyu diya çhamutingami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa Nínive pwiblumanta runakunaqami Jonás, Dyuspaq parlakutinga uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasman-taqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

33 “Chaynulla manami mayqanpis uk lamparata kachkarqa pakapaylapi, manaqa kajunpa rurinpichu çhuranllapa. Ashwanmi unaqlapi çhuranllapa, tukuy chayman yaykuqkuna achkiraqlapi kananllapapaq. 34 Piru nawikillapakuna imanutaq lamparamaqa kusala shumaq allinta achkirachikuna chaynu kwirpuykillapapi katinga, tukuy kwirpuykillapapa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa. Nataq nawikillapakuna kusala mana allin katinga, kwirpuykillapapis tutaparaqllapi yupay kanqa. 35 Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa chay kwirpuykillapapi achkirachikuqqakish tutaparaqpaqmana tikrakin. 36 Chaqa tukuy la kwirpuykillapa achkila katingami, manana tutaparaqllapi yupaynachu kankillapa. Chaynuqami uk lampara kusala shumaqta tukuy paq achkirachikuq yupayna kankillapa”.

*Jesumi fariseukunata ima anyaqnulla willaran
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)*

37 Chaymanta Jesús rimar tukchitinnaga uk fariseo runa, Jesustaqa aparan wasinman mikunanllapapaq. Chaymi Jesusqa chay wasiman yaykur, misaman taranna. 38 Piru chay fariseo runaqami kusalata yarpupakuran, Jesús manaraq mikuyar chay paqakuna kustumrita mana rurashanrayku. 39 Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:

—Qamkuna fariseo runakunaqami, imanutaq uk kupata, manaqa platuta waqtanlawlata pichashamaqa ruringa tiqtilla kidan chaynu, kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa kusalata munapakur, mana allinta rurankillapa. 40 ¡Runa yarukuna! ¿Manachu yaçhankillapa, Tayta Dyusmi waqtaalawta, rurilawtapis rurasha nirqa? 41 Chayraykumi chay wakchakunapaq tukuy la shunquykillapawan llakir, yanapayllapa. Chaynuqami Dyuspaqqa intirulana kusa allin kankillapa.

42 “¡Akaw fariseo runakuna! Qamkunami mintamanta, rudamanta, chaynulla tukuy ima mallkikunamantapis, dyis partin kaqmanta uk-situta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukn-ichikkunawan imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinaqqa niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykil-lapapis ama dijarchu.

⁴³ “¡Akaw qamkuna fariseo runakuna! Qamkunami chay tantakananllapa wasikunapiqa, munankillapa kusa shumaq samanakunapi samachishunanllapata, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludashunanllapata ima.

⁴⁴ “¡Akaw [Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla] fariseo runakuna, [qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa]! Imanutaq uk pampakashamaqa mana rikaypaqla katin runakunaqa mana yaĉharchu ananpi sarukur purinllapa, chay yupaymi kankillapa”.

⁴⁵ Chaynu Jesús nitinga, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunamanta ukninga niran:

—Yaĉhachikuq Taytityu, chaynu nirqami nuqakunatapis uyachimayankillapa nir.

⁴⁶ Piru Jesusqa niran:

—¡Akaw qamkuna Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunapis, imanankillaparaq! Qamkunami kusa llashaq kargata aprichiq yupay runa masikikunata imata ruranapaq nir mantankillapa. Piru chay niyashaykillapataqa mana pitlamatapis kumplinaykillapapaqqa yarpunkillapalamapischu.

⁴⁷ “¡Akaw qamkuna, Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchir pampashanllapapa ananpi wasikunata yupay ruraqkuna! Chaqa paykunataqami qamkunapa unay rukuykillapakuna wanuchiranllapa. ⁴⁸ Chaynuqami intrachimanchikllapa, qamkunapis chay unay rukuykillapakuna rurashannulla rurankillapa nir. Chaqa paykunami Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiranllapa. Chaymi ashwan chay pampakashankunapa ananpi wasikunata yupay rurankillapamapis.

⁴⁹ “Chayraykumi Dyusqa kusa yaĉhayninwan kaynu niran: ‘Kaĉhamushaqmi nuqapaq rimaqkunata, apustulkunata ima. Chaymi wakinkunataqa wanuchinqallapa. Nataq ukkunapata-shuypaqa ikinkunapi purinqallapa qischananllapapaq’ nir. ⁵⁰ Chaymi Tayta Dyus tukuy imata rurashanmantapacha paypa rimaqninkunata, ukkuna wanuchisha katinllapamapis, kay tyimpupi runakunatana allita rikar kastiganqa. ⁵¹ Chaynullami Dyusqa rikar yaĉhanqa Abelta wanuchishanmanta-pacha Zacariaskaman. Chaqa Zacariastami, Dyusta adurananllapa altarpa yatalanpi wanuchiranllapa. Chayraykumi nishunillapa: Dyusqami kastiganqa tukuy chaykunapaqqa, kanan tyimpupi runakunatana nir.

⁵² “¡Akaw, qamkuna Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna! Qamkunami Tayta Dyuspaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu”.

⁵³ Chaymanta Jesús chaynu nitinga, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chay fariseukuna imaqa, kusata piñakuranllapa. Chaymi Jestusaqa ukmanta ukmanta tapur, kusalata qillakachiranllapa.

⁵⁴ Chaynuqami tapuranllapa imalatapis mana allinta nitinga, chaylapaq uchachananllapapaq nir yarpur.

12

*Fariseukunapa mana allin yaĉhachikuyninkuna
(Mt 10.26-27)*

¹ Chaykamanqami, allipla achka runakuna Jesús kashanmanqa, kumsanakuyya, saruchanakuyya ima tantakaranllapa. Chaymi, Jesusqa yaçhakuqninkunalata, kaynu niran:

“Kuytakayllapa chay fariseo runakunapa libaduranllapamanta. Chaqa paykunaqami Dyuspaq yanqa illaqa yaçhachikuq yupay tukunllapala. ² Piru tukuy imapis pakaplla kaqkunaga manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yaçhakanqa. ³ Chayraykumi tukuy imata qamkuna pakakuqnula rimatkillapamapis, tukuyta uyapanqallapa. Chaynulla punkuykillapata kirpakur upallala rimashaykillapamatapismi, uk wasipa ananman iqar rimasha kankimanllapa yupayna, tukuyta yaçhanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu
(Mt 10.28-31)

⁴ “Amiguykuna nishaykillapapis: Chay mayqan wanuchishunaqkunataqa ama manchankillapachu. Chaqa kwirpuykillapata wanuchirqami manana mas imata rurashuyllapatapis puytinganachu. ⁵ Chaymi willashaykillapa: Mayqanchi wanuchishushallapana karqa, kusala pudirniyun kashanrayku tukuy tyimpupaq infyirnupi qishakanaykillapapaq itakushuyllapata puytiqta manchayllapa nir. Chay nishushayllapataqa, chiqapta manchayllapa.

⁶ “Ma willamayllapa: ¿Manachu sinku pari quritukunata ish kay qillaysitulapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq katinmapismi Taytaykillapa Dyusqa kusalata kuytan. ⁷ Piru qamkuna chay achka kuritukunamanta mas sirbiq kashaykillaparaykuqa, ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichian. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchakunkillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ “Nishaykillapa: Mayqanpis runakunapa naypanpi nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinqa, nuqa Dyusmanta Shamuq Runapis, paykunapaqqa faburnin rimashaq, Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa. ⁹ Nataq mayqanpis tukuyya naypanpi, nuqata mana kwintachamatinqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa.

¹⁰ “Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq tukuy kuntran rimatinllapamapis, Dyusqami pirdunanqa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunpaq kuntran rimatinllapa-shuyapaqa mana pirdunanqachu.

¹¹ “Imanupi qamkunata chay tantakananllapa wasikunaman, manaqa jwisikunaman, wakin karguyjunkunaman apashutinllapaqa amami yarpupakunkillapachu, imata nirni washakashaq, manaqa imatana nishaq nirqa. ¹² Chaqa tapushutinllapa rimanaykillapapaqgami Dyuspa Santu Ispiritun yaçhachishunqallapa imata rimanaykillapapaqmapis”.

Tantyakar, ama imanichklapi kunfyakashunllapachu

¹³ Chaymantaqa, chay tantakasha runakunamanta, uk runami Jesustaqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, ukniyta willapamay qumananpaq nuqapa partiy irinisyayta nir.

¹⁴ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Amiguy, ¿pitaq nuqataqa nimasha qamkunapaq jwisnikillapa kar irinisyaykillapata partishunayllapapaqqa? nir.

¹⁵ Jesusqa niranpis:

–Kuytakar, ama kusa imayjunla kaytaqa munayllapachu. Chaqa manami kusa imayjun karlachu, kawsaytaqa puytinchik.

¹⁶ Chaynu nirqa, uk kumparasyunta kaynu nir paykunataqa parlaran:

“Karanmi uk kusa imayjun runa. Paymi uk kutiqa çhakran tarpukashakuna allipta winatin kusalata kusichakuran. ¹⁷ Chaymantami, chay kusa imayjun runaqa kaynuta yarpuran: ¿Imatana rurashaq? Chaqa manami kanchu maypi mikunayta çhurakunaypaqqa. ¹⁸ Chaynu yarpuyarqa, niran: ‘Yaçhaninami, çhurakunay wasiyta ratachir mushuqmanta qashan kusa atunta shachishaq, chaypina çhurakunaypaq kusichakushayta, chaynulla tukuy imaykunata ima’ nir. ¹⁹ Chaynu nirnaqa, niranpis: ‘Chaymantaga nuqalla nikashaq: Taytituy, kusala achka mikunayjun achka añupaq kanki. Samar mikuy, upyay, kusa aligrilla kawsay nir’. Chaynu nir ima, chay runaqa kusata yarpuyaran.

²⁰ “Piru Dyusqami chay runataqa niran: ‘¡Runa yaru! Kanan tutallami wanunki. Wanutkiqa, çipapaqta kidanqa chay imaykikunaqa?’ nir.

²¹ “Chaynumi pasanqa chay runakuna kusalata imanllapakunata payllapaq tantakuqkunataqa. Chaqa kaypi kusa imayjun kaqqami, Dyuspaqqa mana imayjunlamapischu kanqa”.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan

(Mt 6.25-34)

²² Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

“Kayta nishaykillapa: Amami imatana mikushaq kawsanaypaq nirqa yarpupakunkillapachu. Chaynulla amami ima raçhpawanna kwirpuyta mudachishaq nirqa yarpupakunkillapachu. ²³ Chaqa kawsananchikmi masta sirbin mikuymantaqa. Chaynulla kwirpunchikpis masta sirbin raçhpamantaqa.

²⁴ “Rikayllapa pariç kurukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqukunlapamapischu. Chaynulla manami maypi çhurakunanllapalapaqmapis kanchu. Piru, imanutaq ashwan Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunamantaqa ashwan kusa masta sirbinkillapa!”

²⁵ “Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! * ²⁶ Chaynu yarpupakur mana mas winayta ima puytirqa, çimapaqtaq ‘Imanuraq kawsashaq’ nirqa yarpupakunkillapa?”

²⁷ “Allita kwintata qukayllapa imanutaq liryukunamaqa winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchakunlamapischu. Piru paykunaqami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Gubyirnu Salomonmapis kusala çhanijjun raçhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu. ²⁸ Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishunqallapa. Piru chaynu yaçharqa, çimapaqtaq Dyus-ninchikpi manaraq allita kriyinkillapa?”

²⁹ “Chayraykumi ama llakir yarpupakuyllapachu çimatana mikushun? çimatana upyashun? nir imaqa. ³⁰ Chaqa tukuy chaykunapaqqa Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkuna-paqqa Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis.

* **12:25** Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapa-paq ura çhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

³¹ “Chaymi qamkunaqa Taytaykillapa Dyus mantakuyashanlapina yarpur kawsayllapa. Chaynuqami payqa ima ministishaykillapapipis yanapashunqallapa.

Syilumanta imançhikkunapaq yarpushunllapa
(Mt 6.19-21)

³² “Qamkunaqami nuqapa uyshitaykuna kashaykillaparayku ama manchakuyllapachu. Chaqa qamkuna aykala katkillapamapismi Taytaykillapaqa kusallata llakipashurllapa, paypa mantakuyninpina kanaykillapapaq nisha. ³³ Chaymi nishaykillapa: Tukuy imaykillapakunata rantikur, ministiqkunata yanapayllapa. Chaynu yanapakurqami syilupi mana tukukaq imaykillapatana tantakuyankillapa. Chaqa syilumangami suwakuqkunaqa mana yaykunchu, chaynulla manami imakunapis pumpinlamapishchu. ³⁴ Chaymi unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapaqa syilumanta kaq imaykillapalapina kanqa yarpuynikillapaqa.

Allita kamakashalanami kayllapa

³⁵ “Listuna kayllapa alli raçhpaykillapata yakakusha, lamparitaykillapata kachkar charikusha. ³⁶ Listuna kayllapa, imanuçhi sirbikuqkuna patrunnin kidamyintuman rir, wasinman çhamutin punkuta kiçhananapaq alamirala tanllapa, chaykuna yupay. ³⁷ Chaymi chaynu alamirala kaqkunaqa kusa shumaqna kanqallapa. Nishaykillapami: Chaynu sirbikuqkunataqa patrunnin çhamurqa, payna ashwan misaman samachir mikuymatapis sirbiyanqa. ³⁸ Chaynulla kusa shumaqmi kanqallapa, chaynu patrunnin çhaypi tuta, manaqa achkiyaypi çhatinmapis, rikçhakur alamirala kaqkunaqa. ³⁹ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi uk suwakuq çhamuyan suwamaq nir yaçharqa, imuraspis rikçhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanapis wasinman yaykur suwananllapataqa. ⁴⁰ Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa manapis yarpuyatkillapami, Dyusmanta Shamuy Runaqa shamunqa”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Chaymantami Pedruqa Jesusta tapuran:

–Taytituy, çkay kumparasyuntaqachu nuqakunalapaq rurashayki, manqachu tukuyapaq?

⁴² Chaymi Jesusqa niran:

“Uk runami sirbikuqninta, wasinpi kaq wakin sirbikuqninkunata uranlapi qarananapaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman. ⁴³ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin tarinqami, chay sirbikuqqa kusala allinpaqna riqsikasha kanqa. ⁴⁴ Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrun chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir. ⁴⁵ Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyiyjun kar, chay patrunnin mana das çhamuyanqachu nir yarpur, chay ullu kaq, warmi sirbikuq masinkunata qischar, mikur upyar maçhar ima tar, ⁴⁶ mana imuras ima diya çhamuyanqa nir yaçhayatinchu, patrunnin çhamur chaynu ruraqta tarirqami, kusala saqra manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta mana kasuq runakunata yupaylla.

⁴⁷ “Chayraykumi uk sirbikuq imatami rurananta munayan patrinnin nir yaçhar, mana listu kashanrayku mana ruraraqami kusala llakiypaqтана kastingakanqa. ⁴⁸ Piru imanupi, uk sirbikuq mana imatapis yaçhar mana allinkunata ruraqta-shuypaqa tanyarkaqa kastingakanqa. Chaymi nini chay mayqantaçi masta quyanchik chaytaqa, masta mañanchikpis. Chaynulla chay mayqantaçi masta kunfyanchik, chaytapis masta rurachishun.

Jesuraykumi chiqanchanakunqallapa

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ “Nuqaqami kay pachamanqa shamusha kani ninata kachkaq. ¡Chaymi nuqaqa, nina kachkakashana kanman nir yarpuni! ⁵⁰ Piru manaraq kaykuna katingami, naypaqtaqa allipta qischamanqallapa. ¡Rikamashaykillapanu yarpuyyipimi allipta qischakayani, chay saqra qischakanay diya çhamunankaman! ⁵¹ Amami qamkunaqa yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi manana qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi manana pulla ima shumaqnachu kawsankillapa. ⁵² Chaqa kananmantami uk runa sinku aylluyjunmanta nuqarayku limpu chiqanchanakunqallapa. Chaymi chay kimsa kaqkunaqa chay ishkaykuna nuqapi kriyiqkunata kuntrayanqa. Manaqa chay ishkaykuna chay kimsa kaqkuna nuqapi kriyishakunata kuntrayanqa. ⁵³ Chaynullami nuqapi kriyishanrayku, uk runapis wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq ullqu wamraqa taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmipis warmi wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq warmi wamranpa mamanpa kuntranna tikrakanqa. Chaynulla uk swigrapis llunchuyninpa kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa”.

Tyimpupaq yaçhashaykillapanumi Dyuswan shumaqchakayllapa

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13; Mt 5.25-26)

⁵⁴ Jesusqa niranpis runakunataqa:

“Qamkuna rupay chinqananlawmanta puktay shamuqta rikarqa, yaçhankillapana tanya ishkinqa, nir. Chayqamiri chiqapta chaynu. ⁵⁵ Chaynulla surlawmanta wayra shamutinga, qamkunaqa yaçhankillapana kaluryanqa, nir. Chay nishaykillapanumi kaluryan chiqapta. ⁵⁶ ¡Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna! Chaynu syluta, pachata ima chapar allita yaçharqa, sylumanta shamuq kay tyimpukunapi imata ruratin rikarmapis, çimapaqtaq mana intrakankillapa?”

⁵⁷ “¿Imapaqtaq mana yaçhankillapa, imataq allin imataq mana allin nirqa? Allita rikayllapa chay allinkunata. ⁵⁸ Chayna karguyjunkunaman mayqan qayachishutin rirqa, ashwan chay qayachishusha chay runawanqa shumaq parlayllapa. Chaynu parlatkillapaqami manana karguyjunkunapiqa purichishunqanachu. Chaqa jwisman apashutinga, jwisqa qukushunqa gwardyakunaman. Chaymi paykunaqa ashwan karsilman itashunqallapa. ⁵⁹ Chaymantaqa tukuy dibikushaykita pagrakur lluqshimunki. Manaqa mana lluqshimunkichu”.

13

Dyusman mana tikrarakqa kastingakanqallapa

¹ Chay tyimpukunallapimi, wakinkuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaymi parlaranllapa imanumi Pilato mantakutin Galileamanta ayka runakunata wanuchishanpaq. Chaynulla imanumi chay wanushakunapa yawarninta,

chay ufrindapaq animalkunata wanuchishanllapakunapa yawarninwan piçhusha nir ima.

² Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

“¿Qamkunaqachu yarpunkillapa chay wanusha runakunaqa Galileamanta wakin runa masinkunamantaqa mas uchayjun kashanrayku wanusha nir?”

³ Nishaykillapa: Manami chayqa chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa. ⁴ ¿Manaqachu chay dyisi-uchu runakunata Siloé lugarpi atun turri ratar wanuchiran chaykunapaqpis yarpunkillapa, chay wakin Jerusalenpi taq runakunamantaqa mas uchayjun kar wanusha kanqallapa, nir? ⁵ Nishushayllapanu manami chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa”.

Igus qiru mana puqushapaq kumparasyunta Jesús niran

⁶ Jesusmi kay kumparasyunta parlakuran:

“Uk runami, çhakranpi igus qirukunata tarpusha karan. Chaymantaqa chay runaqa riran rikaq puquyanqachu nir. Piru manami ima puquynin-lamatapis tariran. ⁷ Chaymi chay çhakrapa kuytakuq runataqa niran: ‘Rikay, kimsa añutanami shamusha kani rikaq puqushana kanqa nir. Piru manami maydiyapis tarishachu kani puquyniyuntaqa. Chayrayku kuchuy. ¿Chaqa imapaqna yanqallaqa çhakrapaqa kanqa?’ ⁸ Chaynu nitinmi, chay çhakrapa kuytakuq chayqa niran: ‘Taytituy, dijayraq kay añulaqa. Çhupankaqmanta allpata allar ushyachir, wanuta itashaq. ⁹ Chaynuqa imanupiqqa puqunman. Piru chaynu ruratiy mana puqutinnaqa, kuchuy-paqna’”.

Jesumi samana diyapi uk korpala warmita allicharan

¹⁰ Uk kutimi samana diyapi Jesusqa uk tantakananllapa wasipi qallariran yaçhachikuq. ¹¹ Chaypimi uk warmi karan. Chay warmimi dyisi-uchu (18) añupaqna qishaq karan, dyablupa yarpuyin limpu korpala dijashanrayku. Chaymi mana imanupis dirichakaylamatapis puytayaran. ¹² Chaymanta Jesús rikarqa, qayamur niran:

—Mamitay, qishaynikimantami alliyashaykina nir.

¹³ Chaynu nirmi, chay warmisitapa ananman makinta çhuran. Chaymi chay kutilla dirichakar, Dyusta alabaq qallariran. ¹⁴ Piru chay tantakananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantagninqa kusata piñakuran. Chaqa Jesusqa samana diyapi allicharan. Chaymi runakunataqa niran:

—Saysi diyami kan trabajanapaq. Chaymi chay diyakunapi shamuyllapa allianaykillapapaqqa. Ama samana diyapiqa shamuyllapachu.

¹⁵ Chaynu nitinmi Amitunchik Jesusqa niran:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna, ¿manachu mayqannikillapapis turuta manaqa burruta samana diyapimapis, apar yakuta upyachinkillapa? ¹⁶ Kay warmisita Abrahampa ayllunmanta katinmapis, Satanás kay qishaywan watasha yupay qischasha dyisi-uchu añupaqna. Chaynu katin, ¿samana diyachu mana alliyachikunapaq kasha?

¹⁷ Chaynu Jesús nitinga, chay çhiqniqkunaqa pinqaypi kidaranllapa. Piru wakin runakunami kusata aligriyaranllapa mana rikashanllapakunata Jesús ruratinga.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran (Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesusqa niranpismi:

“¿Ima yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa? ¿Imawantaq kumparayman? ¹⁹ Dyuspa mantakuyninqami, uk qiru mustasa shutiqpa llampula simillitan yupayla. Chay mustasa simillatami uk runa çhakranpi tarpun. Chaymantami kusala atunta winan. Chaymi ashwan pariç kurukunamapis rikrankunapina qushakun”.

Libadurapaq rimarmi Jesús kumparasyunta ruraran
(Mt 13.33)

²⁰ Jesusqa niranpismi:

“¿Imawantaq Dyuspa mantakuynintaqa kumparayman? ²¹ Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

Kiçhkila punkitutami yaykushunllapa
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalemman riçnuçami, Jesusqa yaçhachikuç pwiblukunapi, chaynulla taksha pwiblitukunapi chaykunata pasaçnuça. ²³ Chaymi ukqa tapuran kaynu nir:

–Taytituy, ¿aykakaqlachu washakanllapa? nir.

Chaynu nitinmi, payqa niran:

²⁴ “Yaykuyta kamayllapa kiçhkila punkituta. Chaqa achkami yaykuyta kamanqallapa. Piru çhiçaptaçami mana yaykunqallapachu. ²⁵ Chaymanta wasipa amun sharimur punkuta kirpatinqa, çamkuna waçtapi kaçkunaqa, qayakur ninkillapa: ‘Taytituy Taytituy punkuykita kiçhay-ari’ nir. Piru payçami nishunqallapa: ‘Manami yaçhanichu maymantami çamkunaqa kankillapa nirmapis’. ²⁶ Chaymantami çamkunaqa çallarinkillapa rimaç kaynu nir: ‘Çamwanmi mikushanchikllapa, upyashanchikllapa.

* Chaynulla çammi kalliyllapakunapi yaçhachikushayki’ nir ima. ²⁷ Piru payçami nishunqallapa: ‘Manami yaçhanichu maymantami kankillapa nirmapis. ¡Wakaç tukuyllapa nuçamantaqa mana allinta ruraçkuna!’ nir.

²⁸ “Çaypiraçmi çamkunata waçtaman itakushushanllaparayku kusala mana agwantaypaçta çisçakar, çayçhakur kiruykillapamatapis richy-achinkillapa, Abrahamta, Isaacta, Jacobuta chaynulla Dyuspa tukuy rimaçninkunata paypa mantakuyninpi kaçta rikar. ²⁹ Chaqa nortilawmanta runakuna shamunqa, chaynulla surlawmanta, rupay iqamunanlawmanta, rupay çinqananlawmanta ima, Dyuspa mantakuyninpi tar mikunanllapa-paçqa. ³⁰ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaçkunaçami, çay tyimpuça mana imapaçpis sirbinçachu. Chaynulla achka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaç kaçkunami, ashwan çay tyimpuça kusa nishapaçna riçsikanqallapa”.

Jesusmi Jerusalem paç waçaran
(Mt 23.37-39)

³¹ Chaymantami wakin fariseukunapis çhar Jesustaqa niran:

–Kaymanta lluçshir, riy uklawman. Chaqa gubyirnu Herodesmi wanuchishunayan nir.

³² Chaynu nitinllapami, payqa niran:

–Rir kaynu nir çay surrutaga willayllapa: ‘Rikay. Kananpis, al-qaçpis dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta itakuyani. Chaynulla qiçhaçkunata allichashaç chaymanta allaç uk diyaça çaykunata rurar tukchishaçna’ niyan nir. ³³ Chaynulla ninkillapapis: ‘Jerusalemnanta

* **13:26** Upyashanchikllapa nirqa manami intrachimanchikllapachu traguta upyaranllapa nirchu.

riqnumapis chay rurashaytaqa ruraqnu rishaq kanan, allaq, allaq uk diyakaman. Chaqa manari allinchu Dyuspa uk rimaqninga Jerusalemanta uklawpi wanunanpaqqa' niyan nir.

³⁴ “¡Akaw Jerusalén, Jerusalemanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaçhamushan yaçhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu. ³⁵ Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu çhamunankaman: ‘¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamutaqa!’ nir”.

14

Jesusmi fariseo runapa wasinpi

¹ Uk kutimi samana diyapi Jesusqa riran mikuq, mantakuq fariseupa wasinman. Piru wakin fariseukunaqami mananula riparayaqllapa paytaqa. ² Yapnin ashwan paypa naypanpi uk saksawan qishaq runa karan. ³ Chaymi Jesusqa, Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkunata, chaynulla fariseukunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Allinchu kanqa samana diyapi uk qishaqta allichanapaq, manaqachu mana?

⁴ Chaynu nitinmi, paykunaqa uyarala kidaranllapa. Chaymi payqa chay qishaqtaqa das kamarla allichar willaran rinanpaqna. ⁵ Chaymanta fariseukunataqa niran:

—¿Mayqannikillapataq burruykillapa kar, manaqa turuykillapa kar * uk quçhaman ratatinga, samana diya kashanrayku mana das llugshichinkimanllapa?

⁶ Chaynu taputinllapami mana mayqanninlapis imatapis willaranllapachu.

Amami shumaq samanakunlapi samayta munankillapachu

⁷ Chaymanta chay inbitakashakuna shumaq samanakunata akrrar samaqta rikarqa, Jesusqa kaynu nir willaran:

⁸ “Mayqan imanupi wasinpi kidamyintu katin, rinaykipaq inbitashutinga, amami chay kusa shumaq samanakupiraq samayta yarpuyllapachu. Chaqa imanupiqqa qammanta uk mas kusa runa nisha çhatinqa, ⁹ chay inbitashushallapa chayqa shamur nishunman: ‘Qam tayashaykimanta ashuy, kay uk samanapaq’ nir. Chiqapta chaynu rurashutinga riyanki kanqa pinqaypaqtana chay mana shumaq samanapina samaq. ¹⁰ Chayrayku ashwan ama chaynuchu kayllapa. Mayqan inbitashutinllapaqa, mana shumaq samanapi samaskiyllapa, chay inbitashusha chay shamurqa nishunanpaq: ‘Amiguy uk mas kusa shumaq samanaman samay’ nir. Chayrayku chay wakinkuna misapi taqkunaqa alabashunqallapa. ¹¹ Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa”.

¹² Chaynullami niranpis chay inbitasha karan chaytaqa:

“Imanupi qarakanaykipaq kar, ama amiguykikunata, uknikikunata, ayluykikunata, kusala imayjun riqsinaykikunatala imaqa, inbitaychu. Chaqa

* **14:5** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Wamraykillapa kar, manaqa turuykillapa kar” nir.

paykunapis-ari qam yupaylla inbitashunqallapa wasinman rinaykipaq. Chaynuqami pagrakasha yupayna kankillapa. ¹³ Ashwan, uk fyistata rurarqa, inbitay mana imayjunkunata, mankukunata, kujukunata, syigukunata ima. ¹⁴ Chaynuqami, kusa aligrina kanki kanqa. Chaqa paykunaqari mana qam yupaylla inbitashuyta puytinqallapachu. Piru qamtaqami Dyus kusa allin runapaqna riqsishunqa, Dyusta kasuqkuna maydiya kawsamutinga”.

Mikunanllapapaq inbitakashakuna
(Mt 22.1-10)

¹⁵ Chaynu nitinmi, chay misapi samaqkunamanta ukqa kaynu niran Jestusaqa:

—jKusa shumaqmi kanqa mayqan, Dyuspa mantakuyninpi paywan pulla mikuqqa! nir.

¹⁶ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

“Uk kutimi uk runa achka runakunata inbitaran mikunanllapapaq. ¹⁷ Chaymi mikunanllapapaq ura chamutinga, chay inbitakusha chayqa, uk sirbikuqñinta kaçharan chay inbitashankunata kunachinanpaq: ‘Shamuyl-lapa. Tukuymi listuna’ nir.

¹⁸ “Piru tukuymi ‘Diskulpamayllapa’ niran. Punta chayqami niran: ‘Chayraqmi uk pachata rantisha kani. Chaymi riyani rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari’ nir.

¹⁹ “Ukqa niran: ‘Sinku yunta turukunatami rantisha kani. Chaymi riyani yuntakur rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari’ nir.

²⁰ “Ukqa niran: ‘Chayraqmi kasarasha kani. Chaymi mana riyta puytinichu’ nir.

²¹ “Chaynu nitinga chay sirbikuq tikrarakqa parlaran chay mantaqñintaqa, chay inbitakashakuna nishantaqa. Chaymanta chay mantaqñinqa kusalata piñakur niran chay sirbikuqñintaqa: ‘Kananlla waqta kallikunaman, chaynulla chay pwiblupa plasankunaman rir, apamuy kayman mana imayjunkunata, mankukunata, syigukunata, kujukunata ima’ niran.

²² “Chaymanta tardikaqnaqa chay sirbikuqqa niran: ‘Taytituy, qam nimashaykinullatami rurashana kani. Piru kanraqmi lugar samanallapapaqqa’ nir.

²³ “Chaynu nitinmi, chay mantaqñinqa niran: ‘Riy chay yatanchikllapa nankunaman. Chaymi tukuyta willay shamur yaykamunqallapa wasiy untanankaman. ²⁴ Chaqa nishami kani, chay puntata inbitashaykunaqa manana mikunanpaqnachu wasiypiq’ nir”.

Michka qisçhakarmapis kriyishanchiknula shachinakushunllapa
(Mt 10.37-38)

²⁵ Chaymantaqa achka runakunami Jesuspa ikinpiqa puriranllapa. Chaymi payqa tikrarak chay runakunataqa niran:

²⁶ “Mayqan nuqaman shamunar piru ashwan taytantaraq, mamantaraq, warmintaraq, wamrantaraq, uknintaraq, paypa kwirpuntaraq munarqa, mana yaçhakuqniykuna kaytaqa puytinllapachu. ²⁷ Chaynulla mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qisçhatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami, yaçhakuqniy kaytaqa mana puytinllapachu.

²⁸ “Nishushayllapanu, mayqannikillapapis uk atun wasita rurantarqa, çmanachu puntataqa allin tantyankillaparaq michkatami wasiypiq gastashaq nir? ²⁹ Chaynu mana tantyar, simintuta rajar chaymanta shachiq qallarir mana tukçitkillapapaq, tukuy asipashunqallapa kushikur. ³⁰ Kaynumi

niyanqallapa: ‘Kay runami ruraq qallariran, piru manami tukchiyta puytishachu’ nir.

³¹ “Manaqa uk mantakuq, uk mantakuqwan maqanakuq rirqa, *¿manachu naypaqtaqa yarpuyanga: Dyis mil suldadyukunawanqachu binsiyashaq chay binti mil suldadyujun chaytaqa, nir?* ³² Mana binsiyta puytiq yupay karqa, chay uk mantakuqqa karullapiraq katin, kaçhakuyanga rugakutin shumaqchakananllapapaq. ³³ Chaynullami qamkunamanta mayqannikillapapis naypaqta imaykillapa kaqkunata mana dijarqa, yaçhakuqniykuna kaytaqa mana puytinkillapachu.

Kaçhimi imanupiqá lampaqyan
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ “Kaçhiquami kusala sirbiq. Piru imanupi lampaqyarqa, *¿imanuna qashanqa sirbinqa?* ³⁵ Manami allpata shumaqchapanpaq, chaynulla wanulapaqmapis sirbinnachu. Ashwanmi chaynu mana sirbitinqa itakunchikna. Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa”.

15

Jesumi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan
(Mt 18.10-14)

¹ Romapaq tukuy impwistuta kubrakuqkuna, uchasapakuna ima qimikaranllapa, Jesusta uyakuq. ² Kay runakunaraykumi fariseukuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, jurapar kaynu rimaqllapa Jesuspaqqa: “Kayqami tukuy uchayjun runakunawan tantakar pulla mikunllapa” nir. ³ Chaynu niyatinllapami Jesusqa kay kumparasyunta parlaran chay rimaqkunataqa kaynu nir:

⁴ “Qamkunapa mayqannikillapapis kanman syin uyshaykillapa. Chaymanta chay syin uyshaykillapamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chinqatinga, *¿manachu chay wakinkunataqa chaylapi dijar rinkimanllapa chay chinqasha chaypaq maskakuq tarinaykillapakaman?* ⁵ Chaymi nishaykillapa: Ashwan tarirnaqa kusa aligrina riyankillapa kanqa uyshitaykitaqa matanqakurna. ⁶ Wasiman çharnaqa tukuy aylluykikunata, amiguykikunata tantar niyankillapa kanqa: ‘Aligriyashunllapa kananqa, chay uyshayta chinqachisha karay, chaytaqa tarishana kani’ nir.

⁷ “Chaymi nishaykillapa: Chaynumi unaq syilupi Dyusninchikpis aligriyan, uk runa uchanta dijar payman tikrakinga. Chay wakin achka mana uchayjunchu kani niqkunapaqqa mana yaqqa kwintachakanchu. Chaqa paykunaga ninllapa manari uchayjunnachu kanchikllapa nir.

Jesumi kumparasyunta ruraran qillay chinqashawan

⁸ “Uk warmi dyis qillayniyjun kayar, imanupi ukta chinqachinman. Chaynu chinqachirqa, *¿manachu lamparanta kachkar, wasinta pichar ima manyaqqa maskakunman tarinankaman?* ⁹ Chaymi chay warmiqa, qillayninta tarirnaqa amigankunata, riqsinankunata tantar ninman: ‘Aligriyashunllapa, tarishanami kani chay qillayniyta chinqachishaytaqa’ nir.

¹⁰ “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq kay warmisita qillayninta tarir aligriyan, chaynumi Dyusninchikpa angelninkunapita kusata aligriyan, uk runa uchanta dijar Dyusmanna tikrakinga nir”.

Jesumi kumparasyunta ruraran uk runa wamranta pirdunaqwan

¹¹ Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:
“Uk runami ishkay wamrayjun karan. ¹² Chaymi uk kutiqa chay wamraqqa chayqa taytanta niran: ‘Taytay nuqapa partiy kaq irinsyayta

qumay' nir. Chaynu nitinga taytanqa irinsyantaqa ishkantinta wamrankunataqa quran.

¹³ "Chaymanta ayka diyakaqmantaqa chay wamraaq wamranqa, taytan irinsyanta qushanta limpula rantikur, qillaywan riran uklaw nasyunta. Chaynu rirmi chaypiqa munashannulla tar, riqchaq imakunata rantir ima tukchiran qillaynintaqa.

¹⁴ "Chaymanta limpu qillayninta gastar tukchishana katinga, chay nasyunpiqa allipla mallaq tyimpu karan. Chaymi payqa allipla mallaq-paqna puriran. ¹⁵ Chaynu mallaqnarmi, chay nasyunllamanta uk runaman qimikaran trabajachinanpaq. Chaymi chay runaqa kaçharan kuchikunata michinanpaq. ¹⁶ Piru chay wamraqami kusalata mallaqnashanrayku kuchipa mikunanta mikunatinmapis, mana mayqanpis qararanllapachu imalatapis.

¹⁷ "Chaynu mallaqpaq qisçhakarmi kaynu nir yarpuran: Taytaypa wasinpiqaqami kusa achka sirbikuqkuna unta mikur ima tanllapa. ¡Nataq nuqa-shuypaqa kaypi mallaqpaq wanuyanina! ¹⁸ Dijur taytaypa wasinman tikrakaq, taytayaqa nishaq: 'Taytay, uchakushami kani Dyusmanta, qam-mantapis. ¹⁹ Chaymi, manana wamraykipaq riqsimanaykipaqqa allinchu kani. Ashwan riqsimay trabajadurnikikunata yupay' nir. ²⁰ Chaynu nirmi, tikrakaranna taytanmanqa.

"Chaymanta wasinman çhayatinnaga, taytanqa largukaqllapi rikar, kusalata llakir kallparan wamrantaqa tariq. Tarirnaqa abrasar muchar saludaran. ²¹ Chaymi wamranqa niran: 'Taytay, nuqaqami uchakusha kani Dyusmanta, qam-mantapis. Chaymi manana wamraykipaq riqsimanaykipaqqa allinchu kani' nir.

²² "Chaynu nitinmapis, taytanqa sirbikuqñinkunata mantaran kaynu nir: 'Kananllami shumaq raçhpata rikar yakachipamayllapa; didunpi surtijata yakachiyllapa, chaynulla llanqichiyllapa ima' niran. ²³ Chaynullami chay runaqa sirbikuqñinkunataqa niranpis: 'Kusa mas gurdun animalta apamur wanuchiyllapa, fyistata rurur mikunallapapaq. ²⁴ Chaqa kay wamraymi wanusha yupayna karan. Nataq kanan-shuypaqa kawsamusha yupayna. Chingashami karan, tarishanchikllapana kananqa'. Chaynu nirmi fyistata ruraq qallariranllapana.

²⁵ "Chaykamanmi, chay byijukaq wamranqa çhakranllapiraq karan. Chaymanta wasinman çhamuyarnaqa, uyaparan takiqllapata. ²⁶ Chaymi chay sirbikuqkunamanta ukta qayamur, imatataq chay wasinpiqa rurayanllapa, nir tapuran. ²⁷ Chaynu taputinmi chay sirbikuqqa niran: 'Wamraaq ukniki tikrakamur kusa allin çhamusha katinmi, taytaykiqa animalta wanuchichimashallapa, fyistata ruranapaq' nir.

²⁸ "Chaynu willatingami, chay wamraqa alliplata piñakur wasi rurimanqa mana yaykunaranachu. Chaymi taytan lluqshimur rugaran ruriman yaykunapaq. ²⁹ Piru chay wamranqami niran: 'Taytay, nuqamaqa michka añutataq sirbishusha kani. Piru chaynu sirbishur, qam munashaykilata ruratiymapis manami uk taksha chibulamatapis qumashaykichu, amiguykunawan fyistakunaypaqqa. ³⁰ Nataq kay wamrayki qillayninmatapis yanqa warmikunawan tar tukchir, çhamutin-shuypaqa, ashwan paypaqqa fyistamatapis rurayanki mas gurdulla animalnikita wanuchir ima'.

³¹ "Chaynu wamran nitinga, taytanqa niran: 'Wamray, chaqa qamqa nuqapaqa maydiyapis pullay kankiri. Chaymi tukuy imay kaqkunaqa qampaqna. ³² Piru kay ukniki tikrakamusha chaypaqgami allin fyistata

ruranapaq. Chaqa payqa wanusha yupay chinqasha karan. Piru ashwan kananqa allinta tarishanchik. Chayrayku fyistakuyanchik' nir".

16

Jesumi kumparasyunta ruraran, uk runapa kaqninkunata rikaqwan

¹ Jesusqami kaytapis parlaran yaçhakuqninkunataqa:

"Karanmi uk kusala imayjun runa. Paypami kayaq uk runa tukuy imankunata rikaq. Chaymi ukkuna riranllapa amunta willaq, chay kuytakuq runaqa, imaykikunata gastayan nir. ² Chaymi chay kusala imayjun runaqa kuytakuqnintaqa qayamur kaynu niran: '¿Imanutaq qampaq willamayallapa chayqa? Willamay, ima imatataq rurashayki. Chaqa mananari imaykunata rikanaykipaqqa allinchi chay willamashanllapanulla chiqapta imaykunata gastakuyatkiqa'.

³ "Chaynu nitinga, chay kuytakuqqa yarpug çhurakaran: ¿Imatana kananqa rurashaq mantamaqniy trabajuymanta itakumatinga? Chaqa manari jwirsaylamapis kanchu çhakrakunapi trabajanaypaqqa. Chaynulla kusatami pingakuni limusnakunata mañakunaypaqpis. ⁴ Chaynu yarpupakuyarmi chaymantaqa niran: 'Yaçhaninami imata rurashaq nirmapis, trabajuymanta itakumatin runakuna wasinpi samachimananpaqqa'.

⁵ "Chaynu yarpurmi patrunninta wakin dibiç runakunata qayamuran. Chaymantaqa punta çasha chaytaqa niran: '¿Michkatataq patrunnityaqa dibiyanki?'. ⁶ Chay runaqa niran: 'Syin butija asaytitami dibiyani'. Chaynu nitinga, chay kuytakuqqa niran: 'Kaypimi risibuyki. Samar sinkwintalapaqna ruray risibuykitaq'. ⁷ Chaynu nirnaqa chaymanta uktana tapuran kaynu nir: 'Qamqa, ¿michkatataq dibiyanki?' Kayqami niran: 'Syin kustal trigutami dibiyani' nir. Chaymi chaytapis niran: 'Kaypi risibuykiqa. Samar ruray uchinta kustalpaqlana risibuykitaq'.

⁸ "Chaynu tukutinmi, chay mantakuqninqa yaçharan chay imankunata kuytaq runaqashi kusala bibu karan imata rurananpaqpis nir. Chaymi nishaykillapa: Chiqapta Dyuspi mana kriyiqkunaqa, paykunapalla imankunata rurananpaqqa allipta rurayta yaçhanllapari, Dyuspi kriyiqkuna imankunata rurananllapamantaqa.

⁹ "Piru kay pachapi, chay tukukaq qillaynikillapata yanqalla gastanaykillapamantaqa, ashwan ukkunata yanapayllapa, paykunapis amiguykillapana kar Dyusta kasunanllapapaq. Chayna maydiya chay qillaynikillapa tukukatinga Dyusuninchikna pullakushutinllapa pay kayashanpi, tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.

¹⁰ "Chaynulla nishaykillapapis: Mayqanpis mana imanu tukur, tant-yarkaqlapi allinta imatapis rikarqa, achka kaqpimapis chaynulla kanqa. Nataq tantyarkaqlapi imanu tukur, imatapis mana allinta rikarqa, achka kaqpipis chaynulla kanqa. ¹¹ Chayrayku kay pachapi yanqa imankunata mana shumaq allinta rikatkillapaqa, ¿mayqannari kunfyashunqallapa Dyuspa chiqap shumaq imankunapaqmaqa? ¹² Ukkunapata mana allinta imankunatapis rikatkillapaqa, ¿mayqanna kunfyar qushunqallapa qamkunapa imaykikuna kananpaq kaqtaqa?

¹³ "Chaymi nini, manami mayqan sirbikuqpis ishikay runata chay kuttilla sirbiytaqa puytinchi. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuyapaqa çhiqniyanqa. Manaqa ukninta allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuyapaqa musyayanqa. Chaynulla manami allinchi Dyusuninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa".

14 Fariseukunami qillayta kusallata munapakuq karan. Chaymi Jesús chaynu rimatin uyakurllapaqa, burlakar asiparanllapa. 15 Piru Jesusqami niran:

“Qamkunami runakunapa naypanpiqa kusa runa nishunanllapalapaq imatapis rurankillapa. Nataq Dyusqami riqsishunllapa shunquykillapapi imanü kankillapa nirmapis. Chaqa runakuna kusa ima kani nitinllapaqa, Dyusqa mana allinpaqchu riqsin nir.

Jesusmi yaĉhachikuran Moisés mantakushanpaq

16 “Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna imaqa, Juan shamunankaman Dyuspaqqa intrachikuranllapa. Nataq chaymanta-pachaqa imanü Dyus mantakuyashanman yaykuyta puytinchik nir yaĉhachikunillapa. Chaymi Dyus mantakuyashanmanqa tukuyta imanullapis yaykuyta kamanllapa.

17 “Piru chaynu nishutiylapaqa amami yarpunkillapachu, Dyus nitin Moisés mantakushankunaqami manana kumplikayanqanachu nirqa. Ashwanmi syilüwan, pacha tukukatinmapis, Dyus nitin Moisés mantakushanqa tukuyta kumplikanqa.

18 “Chaqa nishaynumiri mayqan runapis warminta dijar ukwan kasararqa, kusala saqratana uchakuyan. Chaynulla mayqanpis chay itakukasha warmiwan kasarapqis kusala saqratana uchakuyan.

Lazarüwan kusala imayjun runa

19 “Karanmi uk runa kusala imayjun. Paymi kusala ĉhaniyjün raĉhpakunata mudakuq, chaynulla waran waran kusala shumaq fyistakunata rurar, kusallata mikuqllapa ima. 20 Chaynullami karanpis uk runa mana imayjun Lázaro shutiq. Paypa kwirpunmi qiri intiru karan. Chaymi, chay kusala imayjunpa punkunlapi takuq. 21 Kay mana imayjun runitumi, kusallata mal-laqnashanrayku, chay kusala imayjunpa mikunan ratashanlawanmapis untachikunayan. Chaynulla allqkunamapismi chay runapa qirintaqa qimikar llaqwaq.

22 “Chaymantami chay mana imayjun runitüqa wanuranna. Chaymi angelkunaga aparan Abrahamwan pulla kananpaq Dyuspa luryanpina. Chaynullami chay kusa imayjun kaqpis wanuranna. Chaymanta pamparanllapa. 23 Chayna chay kusa imayjun runa infyirrupi qischakayarqa, syilüman chapakur, unaq maypi rikaran Abraham Lazaruta qichqakusha taqta. 24 Chaymi kaynu nir qayĉhakuran: ‘¡Taytay Abraham, llakipamastuyari! Kaĉhamuy Lazaruta didunpa puntitanta yakupi nuyuchir, qalluyta nuyuchinanpaq. Chaqa kay ninapimi kusata qischakayani’ nir.

25 “Piru Abrahamqa niran: ‘Wamrituy yarpuy-ari qam kawsayatkillaqa mana imaykipis faltashuranchu. Nataq Lázaro-shuypaqa qischakaq. Kananqami payta kaypi kunsulanllapa. Nataq qamqa qischakayankina. 26 Chaynullami nuqanchikkunataqa uk kusala manchaypaq raqra chiqanchamayanchikllapa. Chaynu katinmi kaymanta, qamkuna kayashaykillapaman pasanarmapis mana puytinllapachu. Chaynulla qamkuna kayashaykillapamanta kaymanpis mana pasamuyta puytinllapachu’ nir.

27 “Chaymi chay kusa imayjunqa niran: ‘Chaynu katinga rugashaykiri Taytay Abraham, Lazaruta kaĉhanaykipaq taytaypa wasinman. 28 Chaqa chaypimi kan sinku irmanuykuna. Chayna paykunata willatin ama shamunanpaqchu kay lugarmän qischakaqqa’ nir.

²⁹ “Abrahamqa niran: ‘Paykunaqami Moisés iskribishankunata, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunata ima liyirna intrakar kasunqallapa’.

³⁰ “Nataq chay kusa imayjun runaqa niran: ‘Chiqaptami ninki Taytituy Abraham. Piru uk wanusha kawsamur, paykunaman rikaritingami paykunaqa Dyuspina kriyianqallapa’ nir.

³¹ “Piru Abrahamqa niran: ‘Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta mana kasurqa, manami kriyingqallapachu michka uk wanusha kawsamur paykunaman rikaritinmapis’ nir”.

17

Kuytawkish uchakutkillapa

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

“Maydiyapismi chay uchakuchikuqqa kayanqalla. Piru jimananqaraq, runa masinta uchakuchiqqa! ² Chaynu tukuq runataqami kusala allin kanqa kunkanpi marayta watar mar yakuman itakunañllapapaq, chay nuqapi chayraq kriyiqkunata uchakuchinanmantaqa. ³ Chayrayku qamkunamaqa kuytakayllapa. Imanupi ukniki uchakutinga, anyay. Chaynu willatki, shamur pirdunamay nishutinga, pirdunay. ⁴ Chaymi ukniki qamta mana allinta rurashur uk diyalapi michka syiti kuti uchakur, chaymanta syiti kuti shamur qammantami uchakusha kani nishutinga, pirdunay”.

Apustulkunami masta kriyiyta munaranllapa

⁵ Jesuspa yaçhakuqninkunaqami, kaynu nir mañakuranllapa:

–Taytituy, yanapamayllapa masta qampi kriyinayllapapaq.

⁶ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

–Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu, chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kaypi qiru shayan chayta ‘Rir mar yakupi shay’ nitkillapaqa, rinman.

Uk sirbikuqpa rurayninkuna

⁷ “Qamkunapa kanman uk sirbikuqnikillapa. Chaymanta chay sirbikuqqa rinman michikuq manaqa yapukuq. Chaymanta çhamutinnaqa çmayqannikillapataq ninkimanllapa: ‘Yaykamur taytituy mikuy’ nirqa? ⁸ ¡Manami! Ashwan niyankillapa kanqa: ‘Yaykamur mikunayta rurar qaramay, upyachimay nuqataraq. Chaymantana qamqa mikunki upyankimapis’ nir. ⁹ Chaynu imata ruratinpis, sirbikuqnikillapataqa mana ‘Payji’ niyankillapalamapis-chu kanqa imapaqpis.

¹⁰ “Chaynu chay sirbikuq yupay qamkunapis, Dyus nishushanllapata rurar tukchishana karmapis, ashwan niyllapa Dyustaqa: ‘Nuqakunaqami, mana sirbiq sirbikuqnikichu kanillapa. Chaqa mastagachu imatapis rurashama katiyllapa, chay ruranayllapapaq karan chaymantaqa’ nir”.

Jesusmi allicharan dyis ismuyaq runakunata

¹¹ Jerusalemman riqnuqa Jesusqa pasaran Samariapa, Galileapa lugar-ninkunata. ¹² Chaynu riyarqa uk pwiblituman çharan. Chaypimi, dyis ismuyaq runakuna Jestustaqa tariq shamuranllapa. Piru wakaqlapi kidadanllapa Jesumantaqa. ¹³ Chaymi kaynu nir qayçhakuranllapa:

–¡Yaçhachikuq Tayta Jesús, llakipamastuyllapari! nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapa, Jesús paykunata rikarqa, niran:

–Rir kurakunaman çhayllapa, paykuna yaçhananpaq alliyashaykillapana nir.

Chaynu Jesús nitinga, nanta riqnula alliyaranllapana. ¹⁵ Chaynu alliyatinllapanaqa, chay paykunamanta uk runaqa, chay riyashanlamanta ashwan tikrakamuran kusa jwirtita rimar Dyusta alabaqnuna. ¹⁶ Jesusman çharqa, naypanlapi qunqurikur pachaman pukçhirar payji niran. Kay runaqami Samariamanta karan.

¹⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Manachu chay dyis qishaqkunaqa tukuynikillapa alliyaraykillapa? ¿Chaqa maypitaq chay wakin nwibi runakunaqa? ¹⁸ ¿Kay furastiru runalachu, Dyusta payji ninanpaqqa, intrakasha?

¹⁹ Chaynu nirnaqa, chay alliyasha runataqa niran:

—Sharir riyna. Kriyishaykiraykumi alliyashaykina, nir.

Imanumi çhamuyanqa Dyuspa mantakuyninqa

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Chay fariseo runakunaqami Jesustaqa tapuran, maydiyashi Dyuspa mantakuyninqa çhamuyanqa, nir. Chaymi taputinllapaqa, payqa niran:

—Dyuspa mantakuyninqami mana kwintata qukayatkillapa çhamunqa.

²¹ Chaymi mana mayqanpis ninqachu: ‘Kaypina mantakuqqa’, manaqa ‘Wakpina’ nirqa. Chaqa mana kwintata qukayankillapachu. Ashwanmi, Dyuspa mantakuyninqa qamkunawanna.

²² Chaynu nirqa, yaçhakuqninkunataqa, niran:

“Qamkunapaqgami çhamunqa uk diya. Chaymi qamkunaqa chay diyakunapıqa Dyusmanta Shamuq Runata alliplata rikanankillapa uk kutilamapis. Piru manami rikankillapachu. ²³ Chaymi wakin runakunaqa ningallapa: ‘Kaypimi Dyusmanta Shamuq Runaqa’ nir. Ukkuna-shuyapaqa ningallapa: ‘Wakpimi’ nir. Piru qamkunaqa chaynu nishutinllapamapis, ama kriyinkillapachu. ²⁴ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla rikarimunqa, imanuçi rilampamaqa uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun, chay yupaymi kanqa. ²⁵ Piru naypaqtaqami alliplata qischanqallaparaq. Chaynulla kusa çhiqnikasha ima kanqa.

²⁶ “Chaynu rurayatinllapamapis chaymantaqa, imanuçi Noepa tyimpunpi pasaran, chaynumi pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinqa. ²⁷ Chay Noepa tyimpunpiqami runakunaqa mikuqllapa, upyaqlapa, kasaraqllapa chaynulla kasarachikuqllapa ima. Piru chaymanta Noé wampuq wasiman yaykutin, allipla saqra tamyala shamur untaran tukuy pachapi. Chaymi yaku untatinga, tukuyala runakuna wanur tukukaranllapa. ²⁸ Chaynulla Lotpa tyimpunpipis pasaran. Runakunaqa mikuqllapa, upyaqlapa, rantiquqllapa, tarpukuqllapa, wasikunatapis rurur taqlapa ima. ²⁹ Piru chaymanta Lot chay Sodoma pwiblumanta lluqshitinga, unaq syilumanta ninawan asufri ishkimutin, tukuy wakin runakunaqa wanur tukukaranllapa. ³⁰ Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa.

³¹ “Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uk wasipa ananpi karmapis amami ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa. Chaynulla, mayqanpis çhakranpi karqa amami wasinman ringachu. ³² Chaqa yarpuyllapari, Lotpa warminpaq. ³³ Chaymi nini, imanupis bidanta washanaqqa, ashwan wanunqa tukuy tyimpupaqna. Nataq kay bidapi Dyusrayku wanuqkunashuyapaqa, ashwan tukuy tyimpu kawsananpaqna kayanqa.

³⁴ “Nishaykillapapis: Uk tuta ishkey uqlanakusha punuyatinllapamapis, ukninta apar, ukninta-shuyapaqa dijanqa. ³⁵ Chaynullami ishkey

warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa.

³⁶ [Ishkay runakuna çhakrapi katinpis, ukta apar, uktaqa dijayanqa].”

³⁷ Chaynu nitinga, paykunaqa tapuranllapa Jesustaqa:

—¿Maypitaq Taytituy chaynuqa kanqa? nir.

Jesusa paykunataqa, niran:

—Maypichi wanusha katin, chaypimi tantanqa shinkukuna. Chaymi yaçhankillapa maypimi chayqa kanqa nirmapis.

18

Jesumi kumparasyunta ruraran mana shaykuq mañakunapaq

¹ Jesumi kay kumparasyuntapis parlar intrachikuran, paykuna maydiyapis ama disanimakurchu Dyusman mañakunanllapapaq. ² Niranmi:

“Uk pwiblipimi karan uk jwis. Paymi Dyusta mana manchar, runakunamatapis mana rispitaqchu. ³ Chaynullami chay pwibluپیقا kaqpis uk byuda warmi. Paymi uk prublimayjun kaq. Chaymi jwisman rir mañakuran, chay kuntraqninwan arriglachinanpaq. ⁴ Piru chay jwisqami waran waran ritinmapis mana kasuqchu chay warmitaqa. Chaymantagami yarpur niran: Nuqa, Dyusta mana kasunichu. Chaynulla runakunatapis mana rispitanichu. ⁵ Piru chaynu katiymapis kay warmisita qillakachimayan. Chayraykumi paytaqa yanapashaq amana mas shamur qillakachimananpaqnachu nir”.

⁶ Chaynullami Amitunchikqa niranpis:

“Mana allin jwis chaynuta ruratinga, ⁷ ashwan ¿Dyusuninchikmaqachu mana kasuyanqa chay paypa kaqninkunata unaqpis, tutapis paypaq llakir mañakutinga? ¿Yarakuchiyancaraqchu? ⁸ Nishaykillapapis: Manami yarakuchirchu yanapar washayanqa. ¿Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamurqachu, mayqanllataqa tariyanqaraq kriyiqta? nir”.

Jesumi kumparasyunta ruraran fariseuwan, impwistuta kubrakuqwan

⁹ Chaymantami Jesusa uk kumparasyunta rurar tukuy chaypi kaqkunataqa intrachiran. Chaqa chaypi kaqkunamanta wakinqami, mana uchayjun yupay tukur ukkunataqa mana kwintachaqchu. ¹⁰ Chaymi niran:

“Ishkay runami riranllapa Dyusta adurananllapa wasiman mañakuq. Ukqami karan fariseo; nataq ukqa Romapaq impwistuta kubrakuq. ¹¹ Chay fariseuqami shasha kaynu niyaran paylla alabakar: ‘Tayta Dyus, nuqagami payji nishuni mana chay wakinkuna yupay kashayrayku. Chaqa wakinkunami suwakuqkuna, malukuna, ukwan ukwan punuqkuna ima. Chaynulla nuqaqa manami kay impwistuta kubrakuq runa yupaychu kanipis. ¹² Nuqami ayunani simanapaq ishkay kuti. Chaynulla dyis parti ganashaymanta ukta qushuni’ nir ima.

¹³ “Piru chay impwistuta kubrakuq-shuypaqa karukaqlapi sharan. Chaymi mana syulumanmapis chapakunayaqchu. Ashwanmi malay nir yarpur qasqunta takar niyaran: ‘¡Tayta Dyus llakipamay-ari! ¡Nuqami chiqap uchayjun kani!’ nir.

¹⁴ “Chaymi nuqaqa nishaykillapa: Kay impwistuta kubrakuqqami, wasinmanqa tikrakaran, Dyus uchankunamanta pirdunar llakipashana katin. Nataq fariseo-shuypaqa mana. Chaqa mayqan kusa kani niqtaqa, mana kusapaqchu Dyusqa riqsin. Ashwan mana kusa kani niqtaqa, maydiyaqa kusa nishapaqna riqsinqa”.

Jesumi wamrakunata bindisiran (Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Chaymantami Jesusmanqa wamritukunata aparanllapa bindisininpaq. Piru chay yaçhakuqninkuna chaynu wamritukunata apaqta rikarqa, chay apaqkunataqa anyaq çhurakaranllapa. ¹⁶ Chaymi Jesusqa paykunata qayar, kaynu niran:

—¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay mana kwintachaypaq kaqkunalapaq. ¹⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunagaqami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Uk mantakuqmi Jesusta tapuran kaynu nir:

—Kusa allinla Yaçhachikuq Taytituy, çimatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir. ¹⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Çimapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. ²⁰ Chaqa qamqami yaçhankina, Dyus tukuy mantakushankunataqa. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk warmiwan punuychu; ama wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy’ nir.

²¹ Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

—Tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

²² Chaynu nitin uyarmi, Jesusqa niran:

—Uksitumi faltashuyanraq ruranaqkipaqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta ruranaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²³ Piru chaynu Jesús nitin uyaparqami, kusalata llakiran. Chaqa kusala imayjun-ari karan. ²⁴ Chaynuta rikarmi, Jesusqa niran:

—¡Kusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus mantakuyashanman yaykunanpaqqa! ²⁵ Ashwanmi chay kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaga, uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uçhkitunta nir.

²⁶ Chaymi uyakuqkunaqa, tapuran Jesustaga:

—Chaynu katinga çpitaq washakayta puytayanqa? nir.

²⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Runakunapaq mana ruraypaq kaqkunamapismi, Dyuspaqqa imapis ruraypaq nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Pedruqa niran:

—Taytituy, nuqakunamaqami tantar imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa.

²⁹ Chaynu nitinmi, payqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa mantakuyninrayku, wasinta, warminta, ukninkunata, taytankunata, wamrankunata dijaqkunaqami, ³⁰ kay pachapiqa kusala achkatana aypanqallapa chay dijashanllapamantaqa. Nataq maydiya-shuyupaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana aypanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Jesusqami dusi yaçhakuqninkunata wakaqlaman qayar kaynu niran:

“Kananqami rishunllapana Jerusalemman. Chaynuqami Dyuspa unay rimaqninkuna, Dyusmanta Shamuq Runapaq iskribishanllapakunaqa,

kumplikança. ³² Chaqa paytaqami mana Israelmanta runakunamanna qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusallata burlakanqallapa, jurapanqallapa, tuqapanqallapa ima. ³³ Chaymanta-shuyupaqa wipiyasha imana karqa wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa”.

³⁴ Chaynu Jesús nitinmapis, yaçhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla manami yaçharanllapapishu imapaqmi willayan nirmapis. Chaqa paykunapaqami mana intrakaypaqchu karan.

Jesumi allicharan uk syigu runata

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jericó pwiblupa shipchanpina Jesús katinga, uk syigu runa limusnata mañakur nanpa yatalanpi tayaran. ³⁶ Chaymanta kusa achka runa pasaqta syintirqa, tapukuran imataq pasayan nir. ³⁷ Chaymi willaranllapa Nazaretmanta Jesús chayta pasayan nir. ³⁸ Chayraykumi chay syigu runaqa jwirtita kaynu niran:

—¡Davidpa ayllun Jesús, llakipamastuy-ari! nir.

³⁹ Chaynu nitinmi naypaqta riqkunaqa anyaranllapa uyanananpaq. Piru payqami, ashwan mas jwirtita qayçhakuran kaynu nir:

—¡Davidpa ayllun, llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁰ Chaymi Jesusqa, das shar kaçhakuran payman apananllapapaq.

Çhatinnaqa, Jesusqa tapuran:

⁴¹ —¿Imataq qampaq ruranayta munayanki? nir.

Chay syigu runaqa niran:

—Taytituy, rikakuytami munayani nir.

⁴² Jesusqa niran:

—¡Rikakuynari! Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina nir.

⁴³ Chaynu nitinmi, chay kutilla rikakuranna. Chaymi Jesuspa pullanna riran Dyusta alabaqnu. Chayta rikarmi Dyustaqa tukuyta alabaranllapa.

19

Jesuswan Zaqueo

¹ Jesusqami Jericó pwibluman çharqa, çhaypinta pasayaranna.

² Chaypiqami taq uk kusala imayjun runa Zaqueo shutiq. Paymi Romapaq impwistuta kubrakuqkunapaqa mantaqnin karan. ³ Kay Zaqueuqami kusallata Jestusta riqsiyta munayaran. Piru payqami kusa takshala kar; chaynulla kusala achka runakuna kashanrayku mana rikaytaqa puytiyaranchu. ⁴ Chaymi, rikananpaqqa Jesús riyashanlawman kusata kallpar rir; unaq qiruman iqaran. ⁵ Chaymanta Jesús qirupa çhakinta pasayarqa, unaqman chapakur Zaqueuta rikarqa, niran:

—Zaqueo, utqar ishkimuy. Chaqa kananmi wasikiipi samayani nir.

⁶ Chaynu nitinga, Zaqueuqa chay kutilla ishkimur; kusa aligriila Jestusta wasinman apan. ⁷ Chayta rikarmi, Jesuspaqqa kusata runakunaqa rimapakuq qallariranllapa: “Uchasapa runapa wasinman risha samaq” nir.

⁸ Chaynu niyatinllapaqa, Zaqueuqa sharir Jestustaqa niran:

—¡Taytituy!, mana imayjunkunataqa tukuy imay kaqmanta lamtarta qushaq. Chaynulla mayqanta ingañar imanta suwasha karpis, kwatru kuti masta qushaq nir.

⁹ Jesusqa niran:

—Kay runapismi Abrahampa ayllunmanta kashanrayku, kay wasipi kaqkuna washakananpaq uraqa çamushana. ¹⁰ Chaqa Dyusmanta Shamuq

Runaqami shamusha uchanllaparayku chinqasha kaqkunata maskar washananpaqna.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillaywan
(Mt 25.14-30)

¹¹ Chaynu Jesús nitin runakuna uyaparmi yarpuranllapa, Dyus mantakunanpaqgami manana maychu nir. Chaymi Jerusalenman shipchayarnaqa payqa uk kumparasyunta parlaran, ¹² kaynu nir:

“Uk kusa riqsikasha ayllumantami karan uk runa. Chaymi payqa uk kutiqa kusa karu may nasyunman riran numratinllapa tikrakamurqa pwiblunpina mantakunanpaq. ¹³ Piru manaraq riyarqami, dyis sirbikuqninkunata qayamur, tukuyninta achka qillayta qur, niran: ‘Nuqa tikrakamunaykamanqa kay qillayniykunawanqa nigusyuta ruraskinkillapa’ nir.

¹⁴ “Nataq chay pwiblunmanta runakunaqami paytaqa çhiquiqlapa. Chaymi ikintaqa kaçhakuranllapa ninanllapapaq: ‘Kay runataqa mana munayanillapachu mantaqniyllapa kananpaqqa’ nir.

¹⁵ “Piru chaynu kaçhakutinllapamapis, paytaqa numraranllapana mantakuq kananpaq. Chaymanta pwiblunman tikrakamurnaqa, kaçhakuran chay sirbikuqninkunata qayamunanllapapaq. Chayna tapunanpaq, chay qillayninta qushushayllapataqa, kada runa michkatataq ganachishaykillapa nir.

¹⁶ “Chayna punta chayta taputinga, niran: ‘Taytituy, qillaynikiqami dyis kuti masta ganasha’ nir. ¹⁷ Chaynu nitinga, chay mantakuqninga niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi ashwan dyis pwiblukunata mantanaykipaqna numrashayki’ nir.

¹⁸ “Chaymantaqa uk sirbikuqpis qimikarqa kaynu niran: ‘Taytituy, qillaynikiqami ganasha sinku kuti masta’ nir. ¹⁹ Chaymi mantaqninga paytapis niran: ‘Qamtapis sinku pwiblukunata mantanaykipaqna numrashayki’ nir.

²⁰ “Piru uk qimikar-shuypaqa kaynu niran: ‘Taytituy, kaypimi qillaynikiqa. Çhuraraymi uk pañulapi watar. ²¹ Chaqa manchakuraymi, kusala marraju kashaykirayku mana tarpukushaykimanta kusichakunki, chaynulla mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir, yaçhashayrayku’. ²² Chaynu nitinga, mantaqninga niran: ‘Mana allin sirbikuq, qam rimashaykillawan rikashur yaçhani, imanumi kanki nirmapis. Chaqa chaynu nuqa marraju kani nir, chaynulla mana tarpukushaymanta kusichakuni, mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa, ²³ çlmapaqaq bankuman mana aparayki qillayniyqa ganaskinanpaq? Chaynuqami ashwan tikrakamurqa ganashanwanna aypanayta’.

²⁴ “Chaynu nirqa, wakin runakuna chaypi kaqkunataqa niran: ‘Chay runataqa qillayniyta kitar quyllapa, chay dyis kuti masta ganachisha chayta’ nir. ²⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa: ‘¡Piru Taytituy, payqa dyis kuti mas qillayniyunna!’

²⁶ “Chaynu nitinllapami mantakuqqa niran: ‘Nishaykillapa: Chay mayqançhi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqninmatapis limpula kitashaq. ²⁷ Chaynulla mana mantakunayta munar çhiquimaqkunata-shuypaqa, kayman apamur naypaypi wanuchiyllapa’ nir”.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

28 Kaykunata nirqami, Jesusqa riranna Jerusalenmanqa. 29 Chaymanta, chay Olivos sirkapa yatan Betfagiman, chaynulla Betania pwibluman yaqqa ĉhashana karqa, kaĉhakuran ishka yaĉhakuqninkunata, 30 kaynu nir:

—Riyllapa, wak naypanchikpi pwiblitu kan chayman. Chayman ĉharqami, tarinllapa uk burru wataraqta. Chay burrupiqami manaraq mayqanpis tasharaqchu. Chayta kaĉhar apamuylapa. 31 Nataq, mayqan ‘ĉlmapaqtaq burruta kaĉhayankillapa?’ nishutinllapaqa, niyllapa ‘Taytanchikmi ministiyam’ nir.

32 Chaynu nitinga, yaĉhakuqninkunaqa riranllapa. Chaynu rirllapaqa, imanučhi Jesús nisha karan chaynulla burrutaqa wataraqta tariranllapa.

33 Burruta kaĉhayatinllapanaqa amunkunaqa rikarimur kaynu nir tapuranllapa:

—ĉlmapaqtaq burruta kaĉhayankillapa?

34 Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Taytitunchikmi ministiyam nir.

35 Chaynu nirnaqami, raĉpankunata burrupa ananman ĉhurar aparannllapa Jesusman. ĉhachirnaqa, chay burritupa ananpina tachiranllapa. 36 Chaymi chaynu Jesús burrupa anan ritinga, runakunaqa naypanta riranllapa raĉpankunata ĉhukir ima. Chaylatami burruqa riran. 37 Chaynu riyar chay Olivos sirkapa urayninman shiĉhayatinllapanaqa, tukuyta kriyiqkunaqa kusalata aligriyanllapa. Chaymi kusa jwirtita rimaq qallariranllapa tukuy milagrukunata rurashanpaq yarpur ima. 38 Kaynumiri niyaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa gubyirnunchik,

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!

¡Unaq syilupipis aligriyanqallapa!

¡Kusa shumaqtami alabanqallapa Dyusninchiktaqa!” nir.

39 Chaymi wakim fariseo runakuna chaypi uyakuqkunaqa, kaynu niranllapa Jesustaqa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhakuqninkunata anyar uyarachiy nir.

40 Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Qamkunata willashaykillapa, kay runakuna upallatinllapaqami ashwan rumikunamapis qayĉhakunqallapa nir.

41 Chaymanta Jerusalen yatanmanna ĉhar chay pwibluta rikarnaqa, Jesusqa chay pwiblurayku waqaq qallariran 42 kaynu nir:

“¡Jerusalenmanta runakuna! Kusa allinĉhi kanman qamkuna kay diyapi kwintata qukanaykipaq, nuqami shamusha kani yanapashuq, shumaqta kawsanaykillapapaq nir. Piru chaypaqgami mana kwintata qukanilla-pachu. 43 Ay, qamkunapaqgami kanqa allipla saqra diyakuna. Chaymi kuntraykikunaqa shamur, wakmanta kaymanta arkar kurralashurllapa ima, limpu wanuchir tukchishunqallapa. 44 Tukuyta Jerusalen pwiblupi kaqkunaqa, tukukanqallapa. Chaypiqami, mana uk rumi, uk rumipa anan-lapimapis llutakashaqa kidanqachu. Chaqa qamkunaqa, Dyus washashuql-lapa shamutinpis, mana kasushaykillapachu”.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

45 Chaymanta Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, chay ruripi rantikuqkunata, [rantiqkunata] itakuq ĉhurakaran, 46 kaynu nir:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi kanqa’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maĉhayninpaqna tkrashaykillapa” nir.

⁴⁷ Jesusqami waran waran, Dyusta adurananllapa wasipi yaĉhachikuq. Piru chay kurakunapa mantagninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla wakin karguyjun runakunapis, yarpuranllapa imanullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq. ⁴⁸ Piru manami imanupis wanuchiyta puytiranllapachu. Chaqa tukuyla runakunami Jesús yaĉhachikutinga kusa qasillala uyakuyaranllapa.

20

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir (Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Uk diyapimi, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi Dyuspa shumaqa rimayninta imanuwashakananllapapaq nir runakunataqa yaĉhachiyaran. Chaymantami, ĉharanllapa kurakunapa mantagninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima.

² Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¡Willamayllapa! ¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa?

³ Chaymi Jesusqa niran:

—¡Ma nuqapis tapushutiyllapa, willamayllapa! ⁴ ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaĉhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu runakunala?

⁵ Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “‘Dyusmi kaĉhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.

⁶ Chaynulla manami ‘Runakunala’ niytapis puytinchikllapachu. Chaynu nishallapaqami, runakuna rumillawan sifar wanuchimachuwanllapa. Chaqa chiqaptari yarpunllapa: Juanqa Dyuspa rimaqnin karan nir”.

⁷ Chaymi paykunaga niranllapa:

—Manami yaĉhanillapachu mayqan kaĉhamuran nirmapis.

⁸ Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantaminmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesumi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan (Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Chaymantaqa tukuy runakunata kay kumparasyunta parlaq qallariran:

“Uk runami ĉhakanpi ubata tarpuran. Chaymantaqa ayka runakunata trabajanapaq arrintar riran largu mayta, mana das tikrakamuchchu.

¹⁰ Chaymanta kusicha tyimpu ĉhamutinga, chay ĉhakrapa amunqa kaĉhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partinta qunanllapapaq. Piru ashwan chay ĉhakrapi trabajaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima mana imatapis qurchu qatiĉharanllapa.

¹¹ “Chaymantaqa qashan kaĉhamuran uk sirbikuqninta. Piru chaytapis, chay ĉhakrapi trabajaqkunaqa maqar, jurapar ima mana imatapis qurchu qatiĉharanllapa. ¹² Qashan uk sirbikuqninta kaĉhamuran. Piru chaytapis chaynullata rurar lisyar ima ĉhakramantaqa itakuranllapa.

¹³ “Chaynu chay sirbikuqninkunata rurar mana kasutinga, chay ĉhakrapa amunqa niran: ‘¿Imanashaqna kananqa? Kusala munashay wamraytana kaĉhashaq dijur. Ichapis rispitar kasunmanllapa’ nir.

¹⁴ “Chayna wamranta kaĉhatin, chay ĉhakrapi trabajaqkuna rikarqa, nakanuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay ĉhakrawanqa kidanallapapaq!’ nir.

¹⁵ Chaynu nirllapa ĉhakramantaqa urqur, wanuchiranllapa”.

Chaynu kumparasyunta rurarqa Jesusqa kaynu niran:

—Chay çhakrapa amun shamurqa, chay çhakrapa kaqkunawanqa, çimatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaga? ¹⁶ Chaqa chay çhakrapa kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa.

Chaynu Jesús nitinmi niranllapa:

—¡Manami chaynuqa kangachu! nir.

¹⁷ Chaynu nitinllapaqa, kusata paykunataqa chapar Jesusqa niran:

—Mana chaynu katinga, çima nishaq nirtaq, Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin?:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha’ nirq.

¹⁸ Chaymi, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llam-punqa. Nataq, rumi runapa ananman ratar-shuyapaqa, limpu limpu pulbu-paq tikranqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, kurapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna uyaparllapaqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. Chaymi chay kutilla, Jesusta aypar prisunanarllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Chaymantami ashwan, wakin runakunata kaçharanllapa mananula Dyuspi kriyiq tukur, Jesusta uyakunanllapapaq. Chayna imanullapis mana allinkunata rimachir, chaylapaqa aypar apananllapapaq Romapa gubir-nadurninman. ²¹ Chaynuta yarpurllapami, kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhanillapami qam yaçhachikuyashayki, rimayashaykiqa chiqap nir. Chaynu karmi, mana runakunata riparayta yarpunkichu iman katinmapis. Ashwan qamqami yaçhachikunki Dyus munashannulata. ²² Chaymi nishunillapa: çAllinchi kanqa Romapa punta gubyirnun Cesarta impwistuta pagranayllapapaqqa?

²³ Jesusqa chay mana allinta yarpuyashanllapapaq kwintata qukarmi, niran:

—[çImapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa?] ²⁴ Ma, rikachimayllapa uk qillayta. çMayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? çMayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.

Chaynu taputinga, paykunaqa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpa nir.

²⁵ Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqnintaqa Dyusta quyllapa.

²⁶ Chaynu Jesús tukuy runakunapa naypanpi rimatingami, mana imanupis uchachayta puytiranllapachu. Ashwan dispantakar uyaralana kidaranllapa.

Jesustami tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Chaymantaga ayka Saduceo runakuna riranllapa Jesustaqa rikaq. Paykunaqami ninllapa: “Wanuqkunaqashi manana kawsamunnachu” nir. Chaymi tapuranllapa Jesustaqa:

²⁸ —Yaçhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribisha karan: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay

wanusha ukninpaaqqa wamrayjun kananpaq' nir. ²⁹ Chaqa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapaqa, warmikur manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. ³⁰ Chaymi chay ishkay kaq uknin, ³¹ chaynulla kimsa kaq ukninpis chay warmillawan kasararan. Chaynumi syitinllapa chay warmillawan kasarar, manaraq wamrayjun kayar tukuynin wanuranllapa. ³² Chaymantami chay warmipis wanuranna. ³³ Nataq chay wanushakuna maydiya kawsamutinga ¿mayqanninpa warmintaq kanga chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

³⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Kananmi kay bidapiqa kasarannllapa, chaynulla kasarachikunllapa ima. ³⁵ Piru, Dyus munashannullata shumaqta rurar taqkunaqami, wanushanmanta kawsamur uk bidapiqa, manana kasarangaqallapanachu. Chaynulla mananami kasarachikunqallapa imamapischu. ³⁶ Chaqa paykunaqa manana wanurchu angelkuna yupayna kanqallapa. Chaynulla, wanushanmanta kawsamushanllaparayku, Dyuspa Wamranna kanqallapa. ³⁷ Chaynumi, ashwan Dyus nitin Moisés chay sarsa rupayashanpaq iskrishanllapi, intrachimanchik, wanushakunaqashi kawsamuyangaq nir. Chaqa ninmi: Dyusqashi, Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa, Dyusnin nir. ³⁸ Chaymi, Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwan payqami tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu katinmi, ¡paypaqqa tukuy mayqanpis kawsay! nir.

³⁹ Chaymantaqa wakin yaçhar yaçhachikuqkunaqa niranllapa:

—Allintami nishayki Yaçhachikuq Taytituy.

⁴⁰ Chaymi chaymanta-pacha, manana mayqanninlapis tapuyta yarpuranllapalamanapischu.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Chaymantami Jesusqa paykunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Imapaqtaq Dyuspa Akrashan Cristuntaqa Davidpa ayllunmanta ninllapa? ⁴² Chaqa Davidqami paylla Salmos librunpiqa nir:

'Tayta Dyusmi Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqayman,

⁴³ maydiya chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuramunaykaman nir'.

⁴⁴ Chaynu Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa 'Amituy' niran?

Jesusmi yaçhakuqninkunata willaran kuytakananllapapaq
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Tukuyta runakuna uyakutinmi yaçhakuqninkunata Jesusqa kaynu niran:

⁴⁶ "Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raçhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludananllapata ima. Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaqta samanakunapi samachinanllapata munan. ⁴⁷ Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasikunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqkami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqtana kastigakanqallapa" nir.

21

Byudapa ufrinditan
(Mr 12.41-44)

¹ Jesusmi, Dyusta adurananllapa wasipi, rikakuyaran kusa imayjun runakuna, ufrindanta kajunkunaman itatinllapa. ² Chaynullami rikaranpis uk mana imayjun byuda ishkay qillaysituta kajunkunaman itaqta. ³ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami, tukuy runakunamanta masta çhurasha ufrindantaqa. ⁴ Chaqa, tukuy wakin runakunaqami qillaynin subraqlata ufrindakunllapa. Nataq chay mana imayjun byuda-shuypaqami, mana mas qillaynin mikunanpaq katinmapis, limpula ufrindakusha nir.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Chayllapimi, wakinkunaqa kusata parlayaqllapa Dyusta adurananllapa wasipaq, chay kusa shumaq rumikunawan shasha karan chaykunapaq, ufrinditakunata çhurashanllapakunapaq ima. Chaymi Jesusqa niran:

⁶ “Uk diyami çhamunqa. Chaymi chay diyapiqa kanan kay rikayashaykil-lapataqa limpu ratachitinllapa, manana uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu” nir.

Jwisyu diya shipchamuyatinnaqami kaynu pasanqa
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Chaymantaqa Jestustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, çmaydiyataq chaynuqa pasayanqa? Çima siñalta rikartaq yaçhayashaqllapa, tukuy chaykuna pasanapaq diyaqa shipchana? nirqa.

⁸ Chaynu nir taputinllapaqa Jestusqa niran:

“Allitami kuytakankillapa ama ingañakanaykillapapaq. Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi ningallapa: ‘Nuqami kani Dyuspa Akrashan Cristun’. ‘Chay tukukanan tyimpuqami çhamunqana’ nir. Chaynu nishutinllapamapis, qamkunaqa ama kriyinkillapachu.

⁹ Chayna, wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir, gubyirnupa kuntran tikrakayanllapa nir ima uyaparmapis, ama manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi kay pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa”.

¹⁰ Niranpismi:

“Uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. ¹¹ Kusala achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa. Chaynulla kusala mallaq tyimpu imami kanqa. Qishaykunamapis kusala saqra mana rikashaykillapakuna kanqa, tukuy pachapi. Syilupipis rikankillapa dispantaypaq allipla mana rikashaykillapakunata ima.

¹² “Piru kaykuna manaraq chaynu kayatingami, qamkunataqa aypashunqallapa, kusata qischashunqallapa chay tantakananllapa wasikunapi. Apashunqallapapis karsilkunaman itashuqllapa. Chaynulla qukushunqallapa gubirnadurkunapa, gubyirnukunapa naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku. ¹³ Chaynu apashutinllapamapis ashwan qamkunaqa nuqallapaq rimankillapa. ¹⁴ Qamkunaqa, amami llakir yarpupakunkillapachu imataraq rimar washakashunllapa

nirqa. ¹⁵ Chaqa, nuqami chay urasqa yanapashaykillapa allipla shumagta rimanaykillapapaq. Chaymi kuntrashuqkunaga mana imata nishuyllapatapis puytingallapachu, allita rimashaykillaparayku.

¹⁶ “Chaynulla nishaykillapapis: Qamkunataqami taytaykillapa, uknikillapakuna, primuykillapa, chaynulla amiguykikunamapis chay chiqnishuqkunaman qukushungallapa. Nataq wakinnikillapallataqa wanuchishungallapa ima. ¹⁷ Chaymi tukuyla kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku chiqnishungallapa. ¹⁸ Piru qamkunapagami, mana umaykillapamanta uk aqchaykillapalamapis chinqangachu nuqapagqa. ¹⁹ Chayraykumi nuqalapi allita kriyir shachinakurqa tukuy tyimpupaqna kawsankillapa.

²⁰ “Chayna, Jerusalén pwiblupa ridurninman kusa achka suldadukuna chaqta rikarqa, yaçhankillapana mananami maychu chay pwiblu tukukanapaq kanqa nir. ²¹ Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa, sirkakunaman alsakankillapa. Chaynulla, Jerusalenpi kaqkunapis llushinkillapa chay pwiblumantaqa. Nataq, chay çakrapi kaqkuna-shuypaqa amallana tikrakankillapachu chay pwiblumanga. ²² Chaqa chay diyakunapimi, Dyuspa librun mantakushanpi kastigupaq iskribikashanqa kumplikayan. ²³ ¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanangallaparaq! Chaqa allipla manchakuypaq nanachikuykuna chaynulla kusala saqra manchaypaq kastigumi chay pwiblupiga kanqa. ²⁴ Wakinkunagami wanungallapa kuchilluwan lisyakar, chaynulla wakinkunataqa aypar prisur purichingallapa tukuy nasyunkunapi. Nataq, Dyuspi mana kriyiq runakunaqa, Jerusalén pwiblutaqa limpu saruchangallapa, paykunapaq Dyus imanun kanapaq nishan tyimpu kumplikanan kaman.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ “Chaymi siñalkuna kanqa rupaypi, killapi, qullarkunapi ima. Nataq pachapi-shuypaqa tukuy runakuna dispantakashalla kidangallapa. Chaynulla alliplata manchakungallapa, mar yaku kusalata maqchikar waqamutin. ²⁶ Runakunami kusata manchakur, imana kay pachapiqa kanan-shuypaqa pasayanqa nir yarpur, limpu dismayangallapa. Chaqa syilupi tukuy kaqkunamapis kusalata kuyunqa. ²⁷ Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa llipyalla pudirninwan puktaypa rurinta shamuqtana. ²⁸ Qamkuna nuqapi kriyiqkuna, kaynu tukuq gallaritinga, animuta aypar umaykillapata unaqman alsar nuqapag chapakunkillapa. Chaqa mananami maychu kanqa washakanaykillapapaqqa”.

²⁹ Chaynupaqmi, kay kumparasyuntapis ruraran: “Allita rikayllapa igus qiruta, manaqa wakin qirukunatapis. ³⁰ Chaqa chay qiru mushuq-manta qawamuqta rikarqa, yaçhankillapana tamyu tyimpupaq shipchana nir. ³¹ Chaynulla chay nishushaykunata pasaqta rikarqa, yaçhankillapana Dyus mushuqmanta mantakanapaq tyimpupaq shipchana nir.

³² “Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuyla kay nishushayllapaq pasanqa nir. ³³ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykunashuypaqami mana maydiyalapis tukukanqachu. ³⁴ Kuytakankillapa, amami dijankillapachu yarpuynikillapa chay mana allin ruraykunata rurachishunanllapapaqqa. Chaynulla ama maçhankillapachu, ama yarpupakankillapapischu kay bidapi kawsayashaykillapapaqqa. Ama chay

jwisyu diyapiqa qamkunata, chay mana allin ruraykuna daskaqla rat-achishunanllapapaqchu. ³⁵ Chaqa chay shamuy diyaqami shamunqa kay pachapi tukuy runakuna kawsaqkunaman. ³⁶ Chayrayku, qamkunaqa rikchakushala kar tukuy tyimpula Dyuspi yarpur, payman mañakuyllapa chay saqra kastigukunamantaqa washakarna, Dyusmanta Shamuy Runapa naypanman çhanaykillapapaq”.

³⁷ Chaynumiri Jesusqa, unaqqa yaçhachikuq Dyusta adurananllapa wasipi. Nataq, tutaman-shuyapaqa chay Olivos sirkapi kidaq. ³⁸ Chaymi, tukuy runakunaqa allaq allaqla riqllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa, Jestusta uyakuq.

22

Jesustami wanuchiya yarpuranllapana

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ Shipchamuyarannami Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyaqa. ² Nataq chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, yarpuranllapa imanullapis Jestustaqa wanuchinanllapapaq. Piru runakunata manchashanllaparaykumi mana aypayta puytiranllapachu. ³ Chaynu katinmiri, Jesuspa dusi yaçhakuqninkunapa uknin Judas Iscariotimanqa Satanás yaykuran. ⁴ Paymi riran kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunawan parlaq, “Imanumi Jestustaqa qushaykillapa” nir. ⁵ Chaynu nitinmi, kusata aligriyar qillayta arniranllapa. ⁶ Chaymi Judasqa “Arí” nir, imanulapis allita rikar maykaqlapipis runakuna mana yaqqa kaq yupay katin, “Rikachishutiylapa aypankillapa” niran.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyapinami karanllapa. Chaynulla chay diyapimi uyshitakunata ufrindapaq nir wanuchiqlapapis. ⁸ Chaymi Pedruwan Juantaqa, Jesusqa kaçharan kaynu nir:

—Rir kamakachiylapa Pascua fyistapi mikunanchikllapata.

⁹ Chaynu nitinga paykunaqa tapuranllapa:

—¿Maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—Jerusalén pwiblumana çharnaqami, uk runa kantarunpi yakuta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa wasinman yaykunankaman.

¹¹ Chaymantami chay wasipa amuntaqa ninkillapa: ‘Yaçhachimaqniyllapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yaçhakuqniykunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan’ nir. ¹² Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachikillapa mikunallapapaqqa.

¹³ Chaynu nitinmi paykunaqa rir, Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

¹⁴ Chaymanta mikunanllapa uras çhamutinga, Jesusqa apustulninkunawan samaranna misamanqa. ¹⁵ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

“Kanan manaraq qischakar wanuyashayllami, jalliplate munasha kani qamkunawan pulla tantanakur mikunallapapaq! ¹⁶ Chaqa kanan mikushal-lapaqami manana qashanqa pullaqa mikushunllapanachu, Dyus qashan mushuqmanta mantakutin, chaypi mikunallapakaman”.

¹⁷ Chaynu nirqa uk kupata aypar, Dyusta payji nishana kar niran:

“Kayta aypar, aypachinakur upyayllapa. ¹⁸ Allitami willashaykillapa, mananami qashanqa kay ubapa yakuntaqa upyashaqnachu, Dyus qashan mushuqmanta mantakuq qallarinkaman”.

¹⁹ Chaynu nirmi, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaçhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaymi nuqapa kwirpuy. Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay. Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykillapapaq” nir.

²⁰ Chaynu mikutinllapanaqami, kupata aypar kaynu niran:

“Kay yawarniya içhashaywanmi Taytay Dyuswan uk mushuq tratuta ruran, qamkunata kusata llakipashushayllaparayku. ²¹ Piru, mayqançi kanan kuntraykunaman qukumayan chayqa, kay misapi nuqawan pulla.

²² Chaymi Dyusmanta Shamuq Runataqa, imanutaq kananpaq karan chaynuta rurangallapa kuntrankunaqa. ¡Piru imanangaraq, chay kuntrankunaman qukuqqa!”

²³ Chaynu Jesús nitinmi yaçhakuqninkunaqa, paynin paynin niqllapa: “¿Mayqanninchikllapataq kuntrankunaman qukuyanchikllapataq?” nir.

Jesuspa yaçhakuqninkuna anyanakuranllapa

²⁴ Jesuspa yaçhakuqninkunaqa paykunapura anyanakuranllapa, mabir mayqanninllapashi Dyuspaqqa kusa mas allin nir. ²⁵ Chaymanta Jesusqa paykunataqa niran:

“Uk nasyunkunata mantaqkunami munashannulata runa masinkunatapis mantakur purichinllapa. Chaynu karmapis, ‘Ukkunatami kusalata yanapanillapa’ nir alabakanllapa. ²⁶ Piru qamkunaqami ama chaynuchu kankimanllapa. Ashwan mayqannikillapa kusa mas yaçhaq karqa, mana kwintachaypaqla kayllapa. Chaynulla chay mantakuqpis uk sirbikuq yupay kanqa. ²⁷ Mabir willamayllapa: ¿Mayqantaq kusa mas allinqa? ¿Chay misaman mikuq tan chay runa, manaqachu chay mikuyta aypachikamun chay? Misapi samayan chay runami kusa mas allinqa. Nataq nuqagaq chay sirbikuq yupay kani qamkunapaqqa.

²⁸ “Chaymi imanu çhiqnimaqkuna ruramatinnlapamapis, qamkunaqa pullay kashaykillapa. ²⁹ Chayraykumi nuqagaq mantakunaykillapapaq nishaykillapa imanuchi Taytay Dyus nuqatapis mantakunaypaq nimiran, chaynulla. ³⁰ Chaynu karqami, maydiyaqa qamkunaqa mantakunaypiqa mikunkillapa, upyankillapa nuqa tashay misapi pullay. Chaynulla, mantakunaykillapa samanapi tar, Israel pwilumanta dusi ayllukunata rikar yaçhankillapa, allin mana allin nirmapis”.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijanapaqchu (Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Chaynullami niranpis Amitunchik Jesusqa:

—Simón, Simón, imanutaq wayramaqa triguta çhaspir qutun, chay yupaymi Satanás, nuqamanta chiqanchashunayanllapa. ³² Piru Simón, nuqaqami qampaq mañakusha kani, maydiyapis nuqallapi kriyinaykupaq. Chaymi qashan nuqallawan karqa, yanapay uknikikunata nuqalapi allita kriyinanllapapaq.

³³ Chaynu Jesús nitinga, Simonqa niran:

–Taytituy, nuqaqami karsilman qamwan pulla rinaypaqmapis yarpushana kani. Chaynulla wanutkimapis pullayki wanushaq.

³⁴ Piru Jesusqa niran:

–Pedro, nishaykimi: Kananllami manaraq gallumapis kantayatinchu, kimsa kuti nuqapaqqa ninki ‘Manami riqsinichu’ nir.

Jesusta qischananllapapaq ura chamuyaranna

³⁵ Chaynulla Jesusqa tapuranpis yaçhakuqninkunataqa:

–Nuqami mana alfurjayjunta, mana qillayta purichinaykillapapaq talqitayjunta, mas llanqiyjunta imachu kaçhashurayllapa. Chaynu kaçhashutiyllapaqa, çimaykillapallaqachu faltashuranllapa?

Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

–¡Manami!

³⁶ Chaymanta Jesusqa niran:

–Kanan-shuyapaqa alfurjayjun kaqqa apayllapa. Chaynulla qillayta purichinaykillapa talqitatapis apayllapa. Nataq mayqannikillapa mana ispadayjun karqa, punchuykillapamatapis rantikur rantiyillapa.

³⁷ Imapaqmi chaynutaqa nishuyanillapa. Chaqa nuqawanmi Dyus nitin iskribikashankunaqa kumplikança. Chaqa niqmi: ‘Mana allin runakunawan pullata, mana allinpaq riqsimanqallapa’ nir. Chaynumiri Dyus nitin nuqapaq tukuy iskribikashakunaqa, kumplikayanqa chay nishannulla.

³⁸ Chaynu Jesús nitinga, paykunaqa niranllapa:

–Taytituy, kaypimi ishka ispadakunaqa nir.

Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:

–Chaykaqlana nir.

Jesumi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Chaymantaqa Jesusqa lluqshir riran Olivos sirkaman, chaynu kustum-rin kashanrayku. Chaymi yaçhakuqninkunapis ikinta riran. ⁴⁰ Chay lugarman çharnaqa, yaçhakuqninkunataqa niran:

–Dyusman mañakuyllapa ama uchapi ratanaykillapapaq.

⁴¹ Chaynu nirqa paykunamantaqa karukaqlaman nir, chaypi qunqurikur Taytanman mañakuran, kaynu nir:

⁴² “Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qisçhakaymantaqa. Piru amami nuqa munashaynuchu rurakanqa. Ashwanmi qam munashayki kanqa” nir.

⁴³ Chaynu niyatingami, unaq syilumanta uk ángel chaypi rikarir yanaparan. ⁴⁴ Jesusqa chay kusalata qisçhakananpaq karan, chaypaq yarpur kusalata mañakuyaran Dyusmanqa. Chaynu mañakutingami, çhiçhapninmapis pachaman shutuyaran yawar yupay. ⁴⁵ Chaynu nir, Dyusman mañakurnaqa sharir riran chay yaçhakuqninkuna kayashanman. Çharnaqa alliplata llakir shaykusha punuqta tariran paykunataqa. ⁴⁶ Chaymi kaynu niran:

–çImapaqtaq punuyankillapa? Sharir Dyusman mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq nir.

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunapa naypanta çharan. Chaymi qimikaran Jesustaqa muchar saludanapaq. ⁴⁸ Piru Jesusqa niran:

—Judas, ¿mucharlachu Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunaman qukunki? nir.

⁴⁹ Chaymi chaypi Jesuswan kaqkunaqa, imami pasayan nir kwintata qukar, niranllapa:

—Taytituy, ¿ispadakunawanchu washakashunllapa? nir.

⁵⁰ Chaynu nitinga, chaypi kaqkunamanta ukninga, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa allilaw rinrinta *jsaq!* pitiran. ⁵¹ Jesusqa niran:

—¡Amana mas imatapis rurayllapachu! nir.

Chaynu nirmi chay sirbikuqpa rinrintaqa kamarla, allicharan. ⁵² Chaynu rurarnaqa chay kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunata, chaynulla tukuy ruku mantakuqkunawan payta apaq shamushakunataqa, niran:

—¿Imapaqtaq ispadakunawan, qirukunawan ima, uk suwakuqman yupay shamushaykillapa nuqamanqa? ⁵³ Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipiq qamkunawan pulla katiyqa, mana imatapis ruramaraykillapachu. Piru qamkuna tutaparaqmanta kar, kanan tutupashana katinga, imatapis rurayashaq nir yarpunkillapana. Chaqa uraykillapa çhamushanari nir.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Chaymanta Jesustaqa aypar aparannlapana kurakunapa punta mantaqninpa wasinman. Piru Pedruqami larguqaqlamanta chapar, ikinllapata riyaran. ⁵⁵ Chaymi chay wasipa pampanpa çhaypinpi ninata ratachir chaypa ridurninlapi tukuy taranllapa. Pedrupis chaypi paykunawan pulla tayaran.

⁵⁶ Chaynu tayatinllapaqa, uk sirbikuq warmi Pedrutaqa rikar, kusalata chapayaran. Chaymi kaynu niran:

—Kay runapismi paywanqa pulla karan nir.

⁵⁷ Piru Pedruqa niran:

—Mamitay, manami riqsinichu chay runataqa nir.

⁵⁸ Chaymanta qashan uk ratuqaqlamanta ukpis Pedrutaqa rikar, kaynu niran:

—Qampis paypa uknin kanki nir.

Pedruqa niran:

—¡Manami! Mana nishuyanillapa wakmaqari.

⁵⁹ Chaymanta uk ura pasashana yupay katinga, qashan ukpis niran:

—Alliptamiri kay paypis Jesuswanqa pulla karan. Chaynulla payqa Galileamanta wakmaqari.

⁶⁰ Qashanmi Pedruqa niran:

—¡Taytituy, manami yaçhayanichu mayqanpaqmi rimayanki nirmapis!

Chaynu Pedro niyatinlami chay kutilla, gallu kantaran. ⁶¹ Chaymantaqa Amitunchik Jesusqa das tikrakar Pedruta chaparan. Chaynu chapatinga, Pedruqa yarpuran, Amitunchik kaynu nishanta: “Kananllami manaraq gallu kantayatın kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta. ⁶² Chaymi Pedruqa chaymanta lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

Jesustami kusata asipar ima qischaranllapa

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Chay runakuna Jesusta chaypi kuytar shaqkunaqa kusata asipar ima maqaranllapa. ⁶⁴ Nawinkunata bindar ima kaynu tapuqllapa:

—Mabir tantyay ¿pitaq maqashusha? nir ima.

⁶⁵ Chaynulla, allip ukmankunata tapur allipla saqra pinqaypaqta willaql-lapamapis.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Unaqna katinga tantakaranllapa, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Tantakarqa Jesustaqa aparan kusa mas karguyjunkunapa naypanman. Chaypiqami, kaynu nir tapuranllapa:

⁶⁷ –Willamayllapa: ¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun kanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

–Nuqa, kananlla ‘Dyuspa Akrashan Cristun kani’ nishutiyllapaqa, mana kriyimankillapachu. ⁶⁸ Chaynulla, nuqa tapushutiyllapapis mana imatapis willamayankillapachu [chaynulla mana kaçhamayankillapalamapischu] kanqa.

⁶⁹ Piru kananmanta-pachami, Dyusmanta Shamuq Runaqa kusa puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi tayanqa.

⁷⁰ Chaynu nitinga tukuy tapuranllapa:

–Chaynu katinga, ¿qamchu Dyuspa Wamran kanki? nir.

Jesusqa niran:

–Qamkunallami ninkillapa.

⁷¹ Chaymantaqa paykunaqa niranllapa:

–¿Ima tistigutataq masqa munanchikllapa? Chaqa nuqanchikkunalla uyapashanchikllapa paylla rimatin nir.

23

Jesusta Pilatuman aparanllapa
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Tukuy chaypi kaqkunaqa, sharir aparanllapa Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman. ² Chay Pilatupa naypanpiqa, yanqa illaqmanta llullakur Jesuspaqqa willakuq qallariranllapa kaynu nir:

–Kay runataqami tarisha kanillapa pwibluyllapamanta runakunata kusa ukman saqrakunata yaçhachiqa. Chaqa, paymi nin manashi impwistuta gubyirnu Cesartaqa pagrashaqllapachu. Chaynulla ninpis payshi Dyuspa Akrashan Cristun tukuyta mantakuqqa nir.

³ Chaymi Pilatupa Jesustaqa kaynu nir tapuran:

–¿Qamchu chay Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

–Qamllami ninki.

⁴ Chaynu Jesús nitinga, Pilatupa chay kurakunapa mantaqninta, tukuy runakunatapis niran:

–Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunchu nir.

⁵ Chaynu nitinga, chay runakunaqa lllalin kusalata lanyar niranllapa:

–Chay kusa ukmanta yaçhachikuyashanwanmi, chay pwibluyllapamanta runakunataqa limpu pantachiyan. Chaynu mana allinta yaçhachikuqqami qallariran Galileapi. Kanan-shuyapaqa kay Judeapina puriyan nir.

Jesustami Herodesman aparanllapa

⁶ Chaynu nitinllapa uyaparqa, Pilatupa tapukuran ¿kay runaqachu Galileamanta? nir. ⁷ Chaymanta runakuna, Galileamantami nitinllapaqa, kaçharan gubyirnu Herodesman. Chaqa, paypis chay diyakunapiqa Jerusalenpi karan.

⁸ Jesús chayman êchatin, Herodes rikarqa kusala aligrita yarpuran. Chaqa kusa unaynami paypaqqa rimaqllapata uyapasha kar, Herodesqa riqsiyta munaran. Chaynullami milagrukunata ruratin ima rikanaran. ⁹ Chaymi kusata tapuran. Piru, Jesusqa mana imalatapis willaranchu.

¹⁰ Chaypiqa karanllapapis kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Chay paykunaqami chaypiqa alliplata uchachayaranllapa. ¹¹ Chayna, Jesús mana imatapis rimatinga, Herodesqa wakin suldadukunawan kusalata kushiparanllapa. Chaymi Jesusta asipananllaparaykuqa, gubyirnupa kusala êchaniyun raçhpanta yakachiranllapa. Chaynu rurayar imaqa, Herodespis Jesustaqa qashan kaçharan Pilatuman.

¹² Chay diyaqamiri Pilatuwan Herodesqa kusala amiguna tikrakanllapa, unaykuna kusata êchiqninakuq kasha karmapis.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Chaymantami Pilatuqa kurakunapa mantaqninkunata, wakin kar-guyjunkunata, chaynulla tukuyla runakunata ima tantamuran. ¹⁴ Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa kay runata nuqaman apamuraykillapa, ‘Pwibluymanta runakunata limpu pantachiyen’ nir. Nuqami qamkunapa naypaykillapapi tapusha kani. Piru paypa uchantaqami mana tarishachu kani qamkuna niyashaykillapanuqa. ¹⁵ Chaynulla Herodespis mana paypiqa ima uchatapis tarishachu. Chayraykumi qashan nuqaman kaçhamusha. Chayrayku yaçhayankillapana, manami ima mana allintapis kay runaqa rurashachu nir. Chaymi wanuchinapaqqa mana allinchu. ¹⁶ Chaymiri nuqaqa wipyachikurla kaçhasaq. ¹⁷ [Chaynuqami Pilatuqa niran, kada Pascua fyistapi uk prisuta llugshichiq kar].

¹⁸ Chaynu Pilato nitingami, allipta chay runakunaqa tukuyenin pullalla lanyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanuchiy chaytaqa! ¡Ashwan Barrabasta karsilmanta llugshichir kaçhay! nir.

¹⁹ Chaqa, kay Barrabastaqami karsilmanqa itasha karanllapa, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchishanpaq. ²⁰ Piru Pilatuqa, Jesusta mana wanuchiyta munarqa, qashanpis chayllata chay runakunataqa niran. ²¹ Ashwan paykunaqa kusala jwirtita lanyaranllapa kaynu nir:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

²² Chaynu niyatinllapamapis, qashan kimsa kutupaqna Pilatuqa niran:

—Chaqa ¿ima mana allintataq kayqa rurasha? Nuqapaqgami kay runaqa mana ima uchayjunpischu wanuchichikunaypaqqa. Chaymi nuqaqa kasti-gachikurla kaçhasaq.

²³ Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

Chaynu allipta lanyayatinnlapaqami, ²⁴ Pilatuqa, paykuna munashanllapanullata ruraran. ²⁵ Chaymi chay Barrabás, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchisha katinmapis, karsilmanta llugshichir, Jesusta-shuypaqa paykunatana quran.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesusta krusman klabaq apayarllapanaqa, Cirenemanta uk runa Simón shutiq, çhakranmanta shamuqta tariranllapa. Chaymi Jesuspa krusninta rikrachir, paypa ikinllata aparanllapa. ²⁷ Kusala achka runakunami Jesuspa ikintaqa riranllapa. Chaynullami warmikunapis kusalata llakir, waqar ima riranllapa. ²⁸ Piru Jesusqami paykunata chapar kaynu niran:

“Jerusalemanta warmisitakuna, ama nuqapaqqa waqayllapachu. Ashwan qamkunallapaq, wamraykikunapaq ima waqayllapa. ²⁹ Chaqa uk kusala qisçhakay tyimpukunapimi ningallapa: ‘Allinmi kasha chay warmisitakuna mana wamraquq chaykunapaq, chay warmi mana ruriyjunchu kaqkunapaq, chaynulla chay warmikuna mana wamran katin mana ñuñuchikuqkunapaqmapis’ nir. ³⁰ Chaymi, chaynu qisçhakarnaqa runakunaqa qaqaqunata ningallapa: ‘¡Nuqakunapa anayllapaman ratamuyllapa!’ Chaynulla lumakunatapis ningallapa: ‘Pakakuchimayllapa ima’ nir. ³¹ Chaqa llullu qiruwan tukuy kaykunata rurarqa, çimanuna kanqa qiru çhakishana katinga?’” *

³² Chaynullami Jesuswan pullataqa apaqllapapis ishkey wanuchikuq runakunata Jesuswan pullata kruspi klabanallapapaq. ³³ Chaymanta chay uk lugar Calavera shutiqman çhachirllapapaq, Jesustaqa klabaranllapana kruspiqa. Chaynulla chay ishkey wanuchikuq runakunatapis kadalaw qichqanpi krusllapi klabaranllapa. Ukninta allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi. ³⁴ [Klabatinllapanaqa Jesusqa niran:

“Taytay, pirdunay kay runakunataqa. Paykunaqami mana yaçhanchu imatami rurayanllapa nirmapis”.]

Chaymantami chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunata surtyakur ay-ranllapa. ³⁵ Runakunaqami chaypi rikakuyaranllapa, chay karguyjun runakunamapis alliplata kushikur asiparanllapa kaynu nir:

—Ukkunata-shuypaqa washaran. Mabir kananqa paylla washakanqari, çhiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa.

³⁶ Chaynulla chay suldadukunapis Jesusmantaqa burlaqaqllapa. Chaymi qimikar upyachiqlapa allipla puchqu binuta, kaynu nir:

³⁷ —¡Çhiqapta, Israelmanta runakunapa mantaqnin karqa, qamlla washakay-ari! nir.

³⁸ Chaynulla, Jesuspa umanpa ananpiqami uk litriruta çhuraranllapa [griego rimaypi, latinpi, hebreo rimaypi ima] Chaqa kaynu niyaq: “KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. ³⁹ Chay ishkey wanuchikuqkuna Jesuswan pulla kruspi klabaqkunapa ukninga, musyar kaynu niyaq:

—¡Çhiqapta gam Dyuspa Akrashan Cristun karqa, qamlla washakar, nuqakunatapis washamayllapari! nir.

⁴⁰ Chaynu nitingami, ukninga kaynu nir anyaran:

—¿Manachu qamqa manchanki Taytanchik Dyustaqa, gam wanunaykipaqa qisçhakayarmapis? ⁴¹ Nuqanchikqa imanu mana allinta rurashanchikraykumi qisçhakayanchikmapis, pagraquq yupayna, chay mana allinkunata tukushanchikpaq. Piru kay runa-shuypaqa mana imata uchakusha karmapis, qisçhakayan.

⁴² Chaymantaqa niranpis chay runaqa:

—Tayta Jesús, yarpumankiri qashan mushuqmanta mantakuq qallarirqa.

⁴³ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Allitami nishayki: Qamqa kananllami nuqawan pulla kanki Taytay Dyuspa luryanpi nir.

* **23:31** Qirupaq rimarqami, payllapaq riman Jesusqa. Pay kaypi katin chaynuta rurarqa, ashwan pay mana kaypi katinmaqa, imatapis ruranqallapa.

*Jesumí wanuranna**(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)*

⁴⁴ A las dusimanta-pacha alas tris di la tardikaman tukuy pacha allipla tutaparaq intiru kидaran. ⁴⁵ Rupayqami manana achkirachikamurannachu. Dyusta adurananllapa wasipa chaypinpi atun rakta raçhpa warkuraqpis chaypimanta wakman kayman limpu llikikaran. ⁴⁶ Chay kutillami, Jesusqa kusala jwirtita qayçhakuran kaynu nir:

“¡Taytay, ispirituytami makikilaman çhuramuni! ¡Qamna rikapamanki!”

Chaynu nirqa Jesusqa wanukuranna. ⁴⁷ Chaymanta chay romano suldadukunapa kapitannin, tukuy chaykunata rikar uyapar imaqa, Dyusta alabaran, kaynu nir:

—Chiqaptami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu kasha nir.

⁴⁸ Tukuy chaypi kaqkunaqa, tukuy ima pasashanta rikarqa, kusala mana allitachu yarpur riranllapa, qasqunllapata takaqnu. ⁴⁹ Piru, Jesusta tukuy riqsiqkuna, Galileamanta-pacha pullan warmisitakuna rishakunapis, chayllapiraq kidaranllapa. Chaymi tukuy ima pasaqkunatapis karukaqlapi shasha rikakuyaranllapa.

*Jesustami pamparanllapana**(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)*

⁵⁰⁻⁵¹ Karanmi uk allip allinla runa José shutiq, chay Judea lugarpa pwiblun Arimatea shutiqmanta. Payqami Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan. Piru chay karguyjunkuna yarpushankunawanqa mana chayllatachu yarpuq. Ashwan, Dyus mushuqmanta mantakunanpaq nir yarpur, kawsaq-ari. ⁵² Chaymi payqa Pilatuna çhar Jesuspa kwirpunta mañaran. ⁵³ Chayna, Pilatuqa apay nitinga, payqa krusmanta shumaqla ishkichimur, uk yuraq raçhpawan pillur apar çhuraran qaqapa paçhanlapi uk uçhku rurakasha karan chayman. Chaypiqami manaraq mayqantapis pampashalla-pachu karan.

⁵⁴ Chay pampayan diyapiqami, samana diyapaqna kamakachikuyaql-lapa, chaqa qallariyaqñari. ⁵⁵ Chay warmikuna Galileamanta-pacha Jesuswan pulla riqkunaqa, riranllapa rikaq chay uçhkutaqa. Chaymi, chaypi imanu pampatinllapamapis allita rikaranllapa. ⁵⁶ Chaymanta wasinllapaman tikrakamurllapanaqa, kusala mishki mutkiypaq rimidyitukunata kamakachiranllapa, chaykunawan Jesustaqa salar kamakachinanllapapaq. Piru chay samana diyapi-shuyapaqa imanutaq kananllapapaq karan, chaynullata kumpliranllapa.

24*Jesumí kawsamuranna**(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)*

¹ Chaymantami simanapa punta diyanpiqa, chay warmisitakunaqa al-laq allaqla riranllapa Jesús pampakashanmanqa, chay mishki mutkiypaqla rimidyitukunata kamkachishanllapata apar. Chaynullami wakín warmikunapis paykunawan riranllapa. ² Chayman çhatinllapaqa, chay uçhkuta kirpasha kusa atun rumiqa manana tayashanpinachu kasha karan.

³ Chaymi chayman yaykurqa manana tariranllapanachu Amitunchik Jesuspa kwirpuntaqa. ⁴ Chayna chayta rikarqa, kusalata yarpupakuranllapa. Chaykamanmi ishikay runakuna kusa llipyalla yuraq mudanayjun paykunapa pullan shaqta rikaranllapa. Chaymi alliplata manchakuranllapa.

⁵ Chaynu manchakushanllaparaykumi, tukuy nin qunqurikur pachaman

pukêhيرانllapa. Piru chay llipyaraqlla runakunaqa niranllapa paykunataqa:

—¿Imapaqtaq kawsaq runapaqqa, maskakunkillapa wanushakunapa pampakashanpiqa? ⁶ Manami kaypinachu. Kawsamushanami. Yarpuyllapa qamkunawan pulla kar Galileapi willashushanllapata. ⁷ ¿Manachu nishuranllapa: Dyusmanta Shamuq Runataqashi uchasapakunapa makinman qukutinllapa wanuchiyanqallapa; chaymanta kimsa diyamantaqa kawsamuyanqa nir?

⁸ Chaymi, chaynu nitinga, chay warmikunaqa yarpuranllapa Jesús willashanllapata. ⁹ Chaymanta Jesús pampakashanmanta tikrakarllapaqa, unsi apustulninkunata, chaynulla wakinkunatapis willaranllapa. ¹⁰ Chaynu Jesuspa apustulninkunata willaqkunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Juana, Santiagupa maman María, wakin warmikuna ima. ¹¹ Piru chay apustulkunata willatinllapaqa, mana kriyiranllapachu. Ashwan wak warmikunaqa yaruyasha kanqa nir yarpuranllapa.

¹² Chaynu niyatinllapamapis, Pedruqa wasimantaqa llugshimur riran kallpaylla Jesús pampakashanmanqa. Chayman char uêhku ruriman chapakurqa, mana imatapis rikaranchu. Ashwan Jesús pillukashan raêhpalana chaypiqa usurayasha karan. Chaynuta rikarqami kusa dispantakashalla qashan wasinman tikrakamuran.

Jesusmi Emausman nan riqpi rikariran (Mr 16.12-13)

¹³ Chay diyallapimi Jesuspa ishkaq yaêhakuqninkuna riranllapa Emaus pwibلمان. Chay pwibluqami, Jerusalemantaqa yaqqa ishkaq urasma kasha kanqa. ¹⁴ Chay paykunaqa, tukuy ima pasashanta parlaqnu riyaranllapa. ¹⁵ Chaynu parlar ima riyatinllapaqa, Jesusqa pay paylla paykunamanqa qimikar pullanllapa riq qallariran. ¹⁶ Chayna, rikarmapis paykunaqa mana riqsiranllapachu, nawinllapa bindakasha yupay kashanrayku. ¹⁷ Chaymantaqa Jesusqa paykunataqa tapuran:

—¿Imataq qamkunaqa kusata parlaqnu riyankillapa nantaqa?

Chaynu nitinga, paykunaqa sharanllapa llakishala. ¹⁸ Chaymantaqa uknin Cleofas shutiqqa niran:

—Tukuy runakunami yaêhanllapa kay diyakuna Jerusalemni pasashanta. ¿Qamlachu mana yaêhanki chaykunataqa, furastiru kashaykirayku?

¹⁹ Chaynu taputinga, paypis kaynu nir paykunataqa tapuran:

—¿Imataq pasasha?

Paykunaqa niranllapa:

—Nazaretmanta Jesuspaqmi parlayanillapa. Chay runaqami Dyusninchikpaqqa uk puytiq rimaqnin kaq, rimayninpi, ima ruraykunapimapis. Chaynulla tukuy runakunapa naypanpimapis kusa allin kaq. ²⁰ Chay paytaqami kurakunapa mantaqninkuna, nuqakunamanta karguyjun runa masiyllapa, paytaqa uchachar qukuran kruspi klabar wanuchinanllapaq. ²¹ Nuqakunaqami alliplata paypi yarpur yarakuyarayllapa, pay washayanqa nasyunniyllapata nir. Piru, kimsa diyapaqnamiri payta wanuchishanllapaqa.

²² “Piru wakin warmikuna, nuqakunawan pulla kaqkunaqami manchachimashallapa, paykuna amsaqlla Jesús pampakashanman risha kar.

²³ Chayshi paykunaqa Jesuspa kwirpunta mana rikarchu tikrakamuranllapa wasinmanqa. Chaymi paykunaqa parlamashallapa, paykunamanqashi angelkuna rikarir; Jesusqashi kawsayan nisha nir. ²⁴ Chaynu nimaninllapa, wakin kriyiq masiyllapakunaqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa. Chay pampakashanman çharqashi chay warmisitakuna nishannulla, Jesustaqa mana rikaranllapachu”.

²⁵ Chaynu chay runakuna nitinga, Jesusqa niran:

—¡Qamkunaqa mana das intrakaq runachu kankillapa! Chaynu karmi Dyuspa tukuy rimaqninkuna nishankunataqa, mana dasqa kriyinkillapachu. ²⁶ ¿Manachu yaçhayankillapa, Dyuspa Akrashan Cristunga manaraq mantakuyarqa, chaynuraqmi qischakananpaq karan nirqa?

²⁷ Chaynu nirqa kusa shumaqta intrachiq qallariran chay runakunataqa, Dyus nitin iskribikashakunapi paypaq nishankunata. Chaynumiri Moisés iskribishanmanta qallarir, Dyuspa tukuy rimaqninkuna iskribishankunata willaran paykunataqa.

²⁸ Chaynu nirqa chay pwiblu riyashanllapaman çharqa, Jesusqa naypaqman riq yupay tukuran. ²⁹ Chaynu tukutinmi, paykunaqa Jesustaqa kusata rugaranllapa, kaynu nir ima:

—Nuqakunawan kaylapi kiday. Chaqa tardina, tutapayannami.

Chaynu niyatinllapaqa, Jesusqa yaykuran ruriman, paykunawanna chaypi kidananllapapaq. ³⁰ Chaymanta misapina tayatinllapaqa, Jesusqa makinpi tantata aypar Dyusta payji nirqa, çhaypinmanta pakir paykunataqa quran. ³¹ Chaynu qutinga, chay kutilla chay runakuna chiqapta kwintachakarnaqa, Jesusta riqsiranllapa. Piru Jesusta riqsitanllapaqa, payqa das chingarana. ³² Chaymi paykunapura ninakuqllapa: “¿Manachu Dyus nitin iskribikashapi tukuy nishanta intrachimarninchik nanta shamutinga, shunqunchikpimapis allipla shumaq aligrita yarpuranchik?”

³³ Chaynu nirllapami, chay kutilla ishkantin sharir tikrakaranllapa Jerusalenman. Çharnaqa tariranllapa Jesuspa unsi apustulninkunata, chaynulla wakin kriyiq masinkunatapis. ³⁴ Chaypi tantanakusha taqta taritinllapaqa, chay wasipi taqkunaqa niranllapa:

—Alliptamiri Amitunchik Jesusqa wanushanmantaga kawsamusha. Simonmanmi rikarisha payqa nir.

³⁵ Chaynu nitinllapami chay ishkaykunapis imanunanta riyatinllapa pasashanta, chaynulla imanunanta tantata çhaypinmanta pakitin Jesusta riqsishanllapata ima parlaranllapa.

*Jesusmi rikariran yaçhakuqninkunaman
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

³⁶ Paykunaqami chayllapaq alliplata parlayaranllapa. Chaynu parlayatinllapaqa ashwan Jesusqa illaqmanta paykunapa çhaypinllapaman shar kaynu nir saludaran:

—Kusa shumaqmi kankillapa nir.

³⁷ Chaynu nitinga, paykunaqa alliplata manchakuranllapa, ayata rikayanchikllapa nir yarpur. ³⁸ Chaynu yarpuyatinllapamapis Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa manchakushaykillapa? ¿Imapaqtaq manaraq alita nuqapiqa kriyinllapa? ³⁹ Rikayllapa makiykunata, çhakiykunata. Nuqalami kani. Kanan kamamarllapa yaçhayllapa: Uk ayaqa mana aychayjunchu, mana tulluyjunchu. Qamkuna rikamashaykillapanumi nuqaqa aychayjun, tulluyjun ima kani.

⁴⁰ Chaynu nirqa chay kutilla, êhakinta makintapis rikachiran paykunataqa.

⁴¹ Piru paykunaqa kusala aligri karmapis mana kriyiranllapachu kusa dis-pantakashalla kashanllaparayku. Chaymi Jesusqa niran:

—¿Mikunaykillapaqachu imalaga kan kaypiqa? nir.

⁴² Chaynu nitinqa paykunaqa quranllapa piskadu kankakashata, [panal-wan]. ⁴³ Qutinllapaqa payqa aypar mikuran, paykunapa naypanpi.

⁴⁴ Chaymantaqa paykunataqa niran:

“Nuqataqami kaynu pasamasha, imanutaq qamkunawan kar willashu-rayllapa chaynullata. Nuqami nishurayllapa, imanumi Moisés iskribis-hankunapi, Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunapi, Salmos librupipis nuqapaq nishankunaqa kumplikayanqa nir. Chaymi chay nishanllapanulla pasamasha”.

⁴⁵ Chaynu nirmi paykunataqa allita intrachiran, chay iskribikashakunapi nishantaqa. ⁴⁶ Kaynumi niran:

“Iskribikashakunapimi nin: Dyuspa Akrashan Cristunqashi kusata qis-chakar wanuyanqa. Chaymanta kimsa diyamantaqa kawsamuyanqa nir”.

⁴⁷ Niranpismi:

“Jerusalénmanta qallarirshi tukuy pachapi paypa shutinpi yaêchachikunqallapa. Chaynu yaêchachikutinllapashi tukuyla kriyir uchanllapakunata dijatin Dyusqa pirdunanqa. ⁴⁸ Qamkunaqami tukuy kaykunapaqqa uk tistigu kankillapa. ⁴⁹ Chaymi nuqaqa qamkunamanqa kaêchamushaq Taytay Dyus arnishushanllapata. Piru qamkunaqa kay Jerusalén pwiblupi kidaskiyllapa, unaq syilumanta arnishushanllapa pudir qamkunaman shamunankaman” nir.

Jesusmi syiluman riranna

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Chaynu nir imaqa, Jesusqa chay Jerusalén pwiblumantaqa, paykunata llugshichir aparan Betania pwiblukaman. Chaypiqami makinta unaqman alsar bindisiran paykunataqa. ⁵¹ Chaynu bindisiqnumi, paykunamantaqa unaq syiluman apakaranna.

⁵² Chaymantami paykunaqa Jesusta kusata adurar imaqa, tikrakanllapana Jerusalénman kusa aligrila. ⁵³ Chaymiri maydiyapis, Dyusta adu-rananllapa wasipiqa, Dyusta alabar ima taranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Juan

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

Apustul Juanmi kay libruta iskribiran. Payqami Jesuspa yaçhakuqnin karan (1.37-39). Jesuswan purirmi rurashankunata rikanan, chaynulla yaçhachikushankunata pis uyakuran. Chaynu purirmi intrakaran, Tayta Dyusmi Amitunchik Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaq nir.

Juanqa kay libruta iskribiran, nuqanchikkunapis intrakanallapapaq Jesucristo shamusha washamanallapapaq nir. Chaynullami iskribiran intrakanallapapaq, Jesucristupi kriyir, tukuy tyimpupaq luryanpi aligrla kawsanallapapaq nir (20.31).

Juan iskribiran pimi Jesucristo nir

¹ Manaraq imapis kayatinmi uk RIMAY * karanllana. Kay RIMAYQAMI Dyuswan kar, Dyuslla karan. ² Chaynu mana imapis katinraqmi Dyuswan pulla kawsaran. ³ Tayta Dyus nitinmi, payqa tukuy imata ruraran. Chaqa mana rurasha katinga, mana imapis kanmanchu. ⁴ Payllami tukuyta kawsachimançikllapa. Chaynu kawsachikuq karmi, kay pachaman shamuran tukuyta achkirachinanpaq. ⁵ Chaynu achkirachikuq karmi, tutaparaqpi kaçkunataqa Dyuspaq yaçhachin. Piru chay tutaparaqpi kaçkunagami mana imanachiypis puytinchu.

⁶⁻⁷ Tayta Dyusmi, uk runa Juan shutiqta kaçhamuran chay achkirachikuqpaq yaçhachikunanpaq. Chaymi yaçhachikuran chay achkirachikuqlapina kriyinanllapapaq. ⁸ Chaqa Juanqami mana chay achkirachikuqchu karan. Paytaqami Tayta Dyus kaçhamuran yaçhachikunanpaq pimi chay achkirachikuqqa nir. ⁹ Kay çhiqap achkirachikuqgami, kay pachaman shamuran achkirachikuq yupayna, Tayta Dyuspaq tukuyta intrachinanpaq.

¹⁰ Tayta Dyus paywan tukuy imata rurasha katinmapis, kay pachaman shamutinga, runakunaqa mana riqsiranllapachu Dyus nirqa. ¹¹ Chaynu tukuyta rurashanraykumi, paypa kaqninkunaman shamuran. Piru chaynu shamutinmapis, wakinqa mana kasuranllapachu. ¹² Nataq tukuy shunqunllapawan kriyir kasuqkunata-shuypaqa, Tayta Dyuspa çhiqap wamrankunana kananllapapaq nisha. ¹³ Chaynuqami niran mana taytanmanta, mamamanta nasir paykuna munashanllaparaykuchu. Ashwanmi Tayta Dyus munar chaynu çhiqap wamrankunapaqqa nisha.

¹⁴ Chay RIMAYQAMI runapaq tikrakar tukuy nuqanchikkunawan kawsaran. Payqami kusalata munamarninçik, çhiqap kaqlata rurar ima kawsaran. Nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa Tayta Dyuspa uklayla Wamranqa Taytan Dyusnu kusa allinla nir. ¹⁵ Paypaqmi Juanqa achka runakunata willaran kaynu nir:

“Kaypaqmi unaylla kaynu nishushallapa karay: ‘Nuqamanta shamuyan çhayqami kusala mas puytiq ima. Chaqa payqami manapis kayatiy karanllana’ nir”.

¹⁶ Chaqa pay kusalata llakipamarninçikllapami kutir kutir yanapamanchikllapa. ¹⁷ Tayta Dyusmi unayqa Moiesta mantakuykunata quran, intrachimanallapapaq. Piru kanan-shuypagami Jesucristurayku intrachimançikllapa imanumi munamanchikllapa, chaynulla imatapis karanlata

* **1:1** Uk RIMAY nirqami intrachimançik Amitunchik Jesucristupaq nir.

ruran nir. ¹⁸ Tayta Dyustaqami mana mayqanlapis rikashachu. Piru Tayta Dyuspa uklayla Wamran Jesucristo paypa pullan kashanrayku, Dyuslla karmi riqsichimanchikllapa Taytanqa imanun nirmapis.

Shutichikuq Juan Jesucristupaq parlakuran

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Israel pwiblupa mantakuqninkunami, Jerusalemanta kurakunata chaynulla Levipa ayllumanta runakunata ima, kaçharanllapa rir Juanta tapunanllapapaq mayqanshi payqa nir. ²⁰ Chaynu rir taputinllapami payqa karanlata rimar kaynu niran:

—Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kani nir.

²¹ Qashanmi tapuranllapa:

—Chayqa, çimayqantaq kanki? çDyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq karan, chaychu kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami paychu kani.

Piru qashan tapuranllapa:

—Chayqa, çqamchu uk rimaqninta Dyus kaçhamunanpaq karan † chay kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami nir.

²² Chay tapuqkunaqa niran:

—Chayqa, çimayqantaq kanki? Willamayllapari. Chaqa allita qampaq yaçhar riyta ministinillapa chay mantamashallapakunata willanayllapapaq.

²³ Juanqa niran:

—Nuqaqami chunllaq lugarkunapi kusa jwirtita rimar kaynu niq chay kani: ‘Uk dirichula nanta kiçhaq yupay bidaykillapata shumaqchar, Taytanchik Dyuslatana yarayllapa’ nir, imanutaq Dyuspa rimaqnin Isaías nisha karan chaynulla.

²⁴ Chaynu Juan nitingami, chay fariseo runakunamanta mandadu risha karan chaykunaqa, ²⁵ kaynu nir tapuranllapa:

—Chaqa, Dyuspa mana Akrashan Cristun, mana Elías, chaynulla Dyus uk rimaqninta kaçhamunanpaq karan chay mana karqa, çimapaqtaq runakunata shutichinkiq?

²⁶ Juanqa niran:

—Nuqaqami yakulawan shutichikuni. Qamkuna tapukuyashaykillapaqami pullaykillapana. Piru manami riqsiyankillapachu. ²⁷ Paymi nuqamanta ikitarraq shamuyan. Chaynu ikita shamutinmapismi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaylapaqmapis.

²⁸ Tukuy kaykunaqami riyu Jordanpa chimpan Betania pwiblupi chaynuqa karan, chay maypiçhi Shutichikuq Juan shutichikuyaran chaypi.

Jesumi Dyusmanta Shamuq Uyshitaqa

²⁹ Allaqnin diyami Shutichikuq Juanqa, Jesús payman qimikaqta rikaran. Chaymi niran:

“¡Rikayllapa kaymi Dyusmanta Shamuq chayqa! Paymi uk musu uyshita yupay, tukuy nuqanchikkunarayku wanunanpaq shamusha chayqa. Chaymi payrayku Taytanchik Dyusqa uchanchikkunamanta washamanchikllapa. ³⁰ Paypaqmi rimaray kaynu nirqa: ‘Nuqamanta uk ikita shamuyan. Chayqami, nuqamantaqa mas yaçhaq, puytiq ima. Chaqa

† 1:21 Dyus uk rimaqninta kaçhamunanpaq karan nir mas intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 18.15.18.

manapis kayatiy, payqa karanllana' nir. ³¹ Nuqamapis mana yaçharaychu mayqanmi kanqa nirmapis. Chaynumapis nuqaqa yakuwan shutichikuray, Israelmanta runakuna chiqapta payta riqsinanllapapaq”.

³² Juanqa niranpis:

“Dyuspa Santu Ispiritunta rikaray, syilumanta uk palumitanu payman ishkimur taqta. ³³ Piru nuqaqami manaraq yaçharaychu pimi kanqa payqa nirmapis. Piru Tayta Dyus yakuwan shutichikunaypaq kaçhamaqmi, nimiran: ‘Chay mayqanpa ananmançhi Dyuspa Santu Ispiritun rikayatki ishkimur tayan chay paymi, Santu Ispirituwan shutichikunqa’ nir. ³⁴ Dyus nimashannumi, nuqaqa rikashana kani. Chaymi chiqapta nini: Payqa Dyuspa Wamran nir”.

Jesuspa punta yaçhakuqninkuna

³⁵ Chaymanta allaqnin diyapismi, chay kayashanllapallapi Shutichikuq Juanqa ishkey yaçhakuqninkunawan karan. ³⁶ Chaymi Jesusta pasaqta rikarqa, Juanqa niran:

–Rikayllapa, wakmi Dyusmanta Shamuqqa. Paymi uk musu uyshita yupay nuqanchikrayku wanunanpaq shamusha chayqa.

³⁷ Chaynu nitinga, Juanpa chay ishkey yaçhakuqninkunaga, Jesuspa ikinta chay kutilla riranllapa. ³⁸ Chaymanta, ikinta riqta rikarqa, Jesusqa tapuran:

–¿Imatataq maskayankillapa?

Paykunaga niranllapa:

–Yaçhachikuq Taytituy, ¿maypitaq tanki?

³⁹ Jesusqa niran:

–Shamur rikayllapa.

Chaymi rir rikaranllapa maypimi tan nirmapis. Chay diyaqami, pullan kidararanllapa, tardi alas kwatru yupayna katin.

⁴⁰ Juan rimaqta uyar Jesuspa ikinta riqkunamanta ukqa, karan Andrés, Simón Pedrupa uknin. ⁴¹ Andresqami Jesusta tarirqa, chay kutilla riran uknin Simonta tarir willaq kaynu nir:

–Tarisha kanillapa Mesiasta. (Rimayninchikpiqa munan niyta Dyuspa Akrashan Cristun).

⁴² Chaymanta chaynu nirnaqa, Andresqa aparanta Simonta, Jesús kayashanman. Chayna Jesús, Simonta rikarqa niran:

–Qamqami Jonaspa wamran † Simón kanki. Piru kananmantaqami shutinki Cefas. (Rimayninchikpiqa munan niyta Pedro).

Jesumi Felipiwan Natanaelta qayaran

⁴³ Qashan allaqninpismi, Jesusqa Galilea lugarman rinanpaq yarpuran. Chaymi, Felipita tarirqa niran:

–Shamuy nuqawan rishun nir.

⁴⁴ Felipiqa Betsaida pwiblumanta kaq, Andrespa, Pedrupa pwiblunllamanta. ⁴⁵ Chaymantami Felipiqa riran Natanaelta tarir, kaynu niq:

–Tarishami kanillapa Dyuspa Akrashan Cristunta, chay mayqanpaqçhi Moisés iskribisha karan chayta. Chaqa paypaqmi Dyuspa wakin rimaqninkunapis iskribisha karan. Payqami Nazaretmanta Josipa Wamran Jesús.

⁴⁶ Chaynu nitinga, Natanaelqa niran:

–¿Nazaretmantachu kusa runa nisha kayta puytin?

Felipiqa niran:

–Shamur rikay yaçhanaykipaq.

† 1:42 Wakin iskribikashakunapiqa “Juanpa wamran” nin.

⁴⁷ Chaymanta Natanael qimikaqta rikarqa, Jesusqa niran:

—Kaytami shamun Israelmanta uk chiqap Dyuspi kriyiq runa. Payqami mana llullakuyta yaçhanchu.

⁴⁸ Chaymanta, Natanaelqa niran:

—¿Imanutaq riqsimanki? nir.

Jesusqa niran:

—Manapis Felipe nuqaman shamunaykipaq willashuyatinmi, riqshishu-rayayllana, chay igus qirupa çhakinpi katki.

⁴⁹ Natanaelqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, jchiqaptami Dyuspa Wamran kanki! jQammi Israel pwiblupa gubyirnun kanki! nir.

⁵⁰ Jesusqa niran:

—¿Qamqachu kriyimanki igus qirupa çhakinpi riqshishuray nishushayraykula? Ashwan kusa mana rikashaykikunataraqmi rikanki.

⁵¹ Niranpismi:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami rikankillapa syilu kichakashata. Chaynulla rikankillapapis, Dyusmanta Shamuq Runaman angelninkuna ishkimuqta, iqaqta ima. §

2

Jesusmi punta milagruta ruraran uk kidamyintupi

¹ Natanaelwan parlashanmanta allaqnin uk diyaqa, Galilea lugarpa pwiblun Caná shutiqpi, karan uk kidamyintu. Jesuspa mamanpis chay kidamyintupi karan. ² Chaynulla Jesuspis yaçhakuqninkunawan kunachikasha kar, chaypi karanllapa. ³ Chay kidamyintupina kayatinllapaqa, ubapa yakun binu tukukaran. Chaymi Jesustaqa, mamanqa niran:

—Manana ubapa yakun binu kannachu nir.

⁴ Jesusqa niran:

—Mamitay, ¿imapaqtaq kayta willamanki? jYarayraq! Milagrukunata ruranyapaq uraqami, manaraq çhamushachu nir.

⁵ Chaynu Jesús nitinga, mamanqa chay kidamyintupi ikimanta aypachikuqkunataqa niran:

—Tukuy imata pay nishutinllapaqa, rurayllapa nir.

⁶ Chaypiqami karan, rumimanta saysi atunlla butijakuna. Chaykunapimi Israelmanta runakunaqa yakuta çhuraqllapa, paqakuna kustumrinta ruraranllapapaq. Kada butijakunami kwatru lata yakuta aypaq. ⁷ Chaymanta Jesusqa ikimanta aypachikuq chaykunataqa niran:

—Kay atun butijakunaman yakuta untachiyllapa, nir.

Chaynu nitinga, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, untachiranllapa.

⁸ Chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Kananqa pitilata çhaqar, apar quyllapa chay naypaqpi aypachikuqqa kamananpaq nir.

Chaynu nitinga, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, chaynu ruraranllapa.

⁹ Chay naypaqpi aypachikuq chayqa yaku, binupaq tikrakashata kamar mana yaçharanchu maymanta, imanumi chay binuqa rikarisha nirmapis. Nataq, ikimanta aypachikuqkunaqa, yaçhayanllapa yakumanta nir. Chaqa paykunallari yakuta çhaqar untachisha karanllapa chay butijakunamanqa.

§ 1:51 Kayta nirmi Jesús yarpuchiran, imanutaq unay Jacobupa musquyninpi Dyuspa angelninkuna uk iskalirata pachaman ishkimuq iqaq chayta. Nataq kanaanqami Jesusna chay iskalira yupayqa. Chaymi Jesusrayku Dyusqa, runakunata kusata yanapan.

¹⁰ Chaymantaqa naypaqpi aypachikuq chayqa, chay kidaq runata qayamur, niran:

—Tukuy kidaqkunami puntataqa shumaq binutaraq upyachikunllapa. Chaymanta tukuy kusata upyashana katinga, mana shumaq binutanachu upyachikunllapa. Piru qam-shuypaqa ashwan mas shumaq binutaraq çhurashayki kasha upyachikunaykipaqqqa nir.

¹¹ Chayta chay kidamyintupi rurashanmi, Jesuspa punta milagrunqa karan. Chay milagrutaqami ruraran Galileapa pwiblun Caná shutiqpi. Chaywanmi intrachikuran payqa Dyus kar, puytin chaykunata rurayta nir. Chaymi yaçhakuqninkunaqa paypi kriyiranllapa.

¹² Chaymantaqa riranllapana uran Capernaüm pwibluman mamanwan, ukninkunawan, yaçhakuqninkunawan ima. Chaypimi ayka diyata karanllapa.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Israel runakunapa Pascua fyistan shipchana katinmi, Jesuspis riran Jerusalemman. ¹⁴ Jerusalemman çharqa, Dyusta adurananllapa wasipiq, rantikuqkunata tariran. Chaypiqami ufrindapaq nir rantikuyaranllapa turukunata, uyshakunata, palumakunata ima. Chaynulla uklawmanta kaq qillayta kambyaq runakuna ima karanllapa. ¹⁵ Chaykunata tarirmi, Jesusqa waskakunata aypar uk latiguta rurar, tukuy chaypi kaqkunataqa waqtaman itakuran, uyshantinta, turuntinta ima. Nataq chay qillaykunata kambyaqkunapata-shuypaqa, qillayninmatapis pachaman chaqchukuran. Chaynulla misanllapamatapis ratachiran ima. ¹⁶ Palumakunata rantikuqkunata-shuypaqa niran:

—¡Qamkunapis, kaykunataqa urquyllapa! ¡Chaqa Taytay Dyuspa wasinqami mana imakunata rantikunanllapapaqchu!

¹⁷ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa uk iskribikashakunapi nishanpaq. Chaqa niqmi: “Wasikipi mana allinkunata ruratinllapami, kusata piñakushaq” [✧] nir.

¹⁸ Chaymantaqa, Israelmanta karguyjunkunaqa, kaynu nir tapuran:

—¿Ima milagruwantaq intrachimankillapa, Dyusmanta shamusha kar chayta rurayanki nir, nuqakuna kriyishunayllapapaqqa?

¹⁹ Jesusqa niran:

—Kay wasita ratachiyllapa. Chaymanta kimsa diyalapaq qashan shachishaq nir.

²⁰ Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—¡Aja jay! ¡Kwarintay-saysi (46) añupaqmi, shachirayllapa Dyusta adurananllapa wasitaqa! ¡Piru qamqa ninki, kimsa diyalapaq shachishaq! nir.

²¹ Piru Jesús “Kay wasita shachishaq” nirqami, kwirpunllapaq niran.

²² Chaymi Jesús wanur kawsamutinga, yaçhakuqninkunaqa yarpuranllapa, wanur qashan kimsa diyamanta kawsamushaq nishanta. Chaynami kriyiranllapa, iskribikashakuna nishanpi, chaynulla Jesús tukuy nishanpi imamapis.

Jesusmi tukuyta riqsin imanu katinpis

²³ Jesusqa Jerusalemllapi kayar Pascua fyistapiqa achka milagrukunata ruraran. Chaymi kusala achka runakuna kriyiranllapa paypiqa. ²⁴ Piru Jesusqa mana paykunapiqa kunfyakaranchu, chaynu kriyitinllapamapis. Chaqa tukuytari riqsiq imanumi nirmapis. ²⁵ Chaynu karmi, runa uk runa

masinpaq payta willanantaqa mana ministiqchu. Chaqa paylla tukuyta riqsiq, yarpuyinllapapiqa imanumi nirmapis.

3

Jesuswan Nicodemo

¹ Jerusalemipi taq uk fariseo runa Nicodemo shutiq. Payqami Israel-manta karguyjun runakunapa masin karan. ² Kay runami uk tuta, Jesusta watukuq rir, kaynu niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhanillapami Tayta Dyus kaçhamushusha yaçhachimanaykillapapaq nir. Chaqa, qamlami chay milagrukunata rurashaykitaq rurayta puytinki. Dyus mana qamwan katinga, mana rurayankimanchu chay milagrukunataqa nir.

³ Chaynu Nicodemo nitinmi, Jesusqa niran:

—Piru chiqaptami nishayki: Mayqanpis mana mushuqmanta nasiqqa, Dyus mantakushanpi mana kayta puytingachu nir.

⁴ Chaynu Jesús nitinmi, Nicodemuqa, kaynu nir tapuran:

—Chayqa, çimanutaq uk runa rukuna karqa qashan nasiyanqaga? çIma mamanpa shunqunman yaykurchu, qashan mushuqmanta nasimuyanqa?

⁵ Chaynu taputinmi, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Uk runa yakumanta * chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunmanta manaraq nasiyarqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingachu nir. ⁶ Chaqa mayqanpis taytanllapakunalamanta nasiqqami paykuna munashanlata rurar kawsanllapa. Nataq Tayta Dyuspa Santu Ispiritunmanta nasiqkuna-shuyapaqami Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanllapa. ⁷ Piru 'Tukuymi mushuqmantaraq nasiyta ministin' nishutiyaq, amami kusalata chaypaqqa yarpupakunkichu. ⁸ Chaqa imanutaq wayramaqa pay munashannulla maymantapis shamun. Chaynu shamutin waqaqta uyaparmapis manami yaçhankichu maymanta shamun chaynulla mayman rin nirmapis. Chaynumi pasan Dyuspa Santu Ispiritunwan yarpuyinpi nasiqkunawanpis.

⁹ Chaynu nitinga, qashan Nicodemuqa tapuran:

—çImanutaq kayqa kanqa? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—çQam Israel runakunapa yaçhachiqnin karmapis, manachu kaytaqa yaçhanki? ¹¹ Chiqaptami nishayki: Nuqakunaqami allita yaçhaq kar chaynulla rikashayllapata ima willashunillapa. Piru qamkunaqa mana kriyinkillapachu. ¹² Chaynu kay pachapi rikaypaqkunapaq willashutiyllapa mana kriyirqa, çimanuna kriyinkillapa unaq syilupi mana rikaypaqkunapaq willashutiyllapamaqa?

¹³ “Chaqa manami mayqanpis unaq syilumanqa iqashachu. Ashwanmi tukuy chaykunapaqqa yaçhan Dyusmanta Shamuq Runala.

¹⁴ “Unaymi chunllaq lugarpi runakunata largu kuru kanisha katin, Dyuspa rimaqnin Moisés, jyirrumanta largu kuruta rurar unaqman qirupi alsatin, kanikasha kaqkunaqa rikarla, alliyaranllapa. † Chaynullami Dyusmanta Shamuq Runatapis qirupi klabar alsanqallapa unaqman.

¹⁵ Chaynami tukuyta paypi kriyiqkunaqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

* 3:5 Yakumanta nasin nirqami intrachimayninchiktapis puytin mamanchikmanta nasishanchik-paq nir. † 3:14 Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Números 21.9.

Tayta Dyusmi uklayla Wamranta kaçhamuran

¹⁶ “Tayta Dyusqami tukuy runakunata kusalata munashanrayku uklayla Wamranmatapis kaçhamuran. Chayna tukuyla paypi kriyiqkunaqa amana wanurchu tukuy tyimpupaqna washakar kawsananllapapaq. ¹⁷ Chaqa Tayta Dyusqa Wamrantaqa manami mayqanta uchachar kastigananpaqchu kaçhamuran, ashwanmi tukuyta washananpaqna.

¹⁸ “Chaymi mayqanpis, Tayta Dyuspa uklayla Wamranpi kriyiqqa, mana imapaqpis uchachakar kastigakanqanachu. Piru chay mana kriyiq-shuypaqa may tyimpu uchachakashana. Chaymi tukuy tyimpupaqna kastigakanqa. ¹⁹ Chay mana kriyiqkunaqami uchachakashana. Chaqa mana allinkunata rurar tutaparaqłapi kayta munar, Dyuspa Wamran achkirachikuq shamutinqa, mana yaçhayta munaranllapachu paywanqa. ²⁰ Tukuy mana allinta ruraqkunaqa, chay achkirachikuqtaqa çhiqnin. Chaymi paypa naypanmanqa mana qimikayta munanllapachu, tukuy saqra rurayninllapakunaqa shutiman mana rikarinanta munar. ²¹ Piru chay allinta ruraqkuna-shuypaqa chay achkirachikuqpa naypanman mas qimikanllapa. Chayna tukuyta intrachinanpaq Tayta Dyus munashannulla rurar kawsanllapa nir”.

Shutichikuq Juanmi Jesuspaq qashan rimaran

²² Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riran Judea lugarman. Chaypimi paykunawan ayka diyallataqa karanllapa shutichikur ima. ²³ Chaynullami Juanpis, Salim shutiq pwibłupa shipchanłapi Enón shutiq pwiblu karan, chaypi shutichikuyaran. Chaqa chaypiri achka yaku karan. Chaymi chayman tukuy riqkunaqa shutikuqlapana. ²⁴ Tukuy kaykunaqami pasaran Shutichikuq Juanta manaraq karsilman itayatinllapa.

²⁵ Piru, Juanpa wakin yaçhakuqninkunaqa, Israelmanta uk runawan, chay yakuwan shutikur Dyuswanqa shumaqçhachanchik niyashanllapapaq kusalata willanakuranllapa. ²⁶ Chaymi Juanpa yaçhakuqninkunaqa riranllapa payta kaynu nir willaq:

—Yaçhachimaqniyllapa, qammi parlamaraykillapa riyu Jordanpa chimpanpi pullayki karan, chay runapaq. Paymi kananqa shutichikutin, tukuy kriyir paymanna riyanllapa.

²⁷ Chaynu nitinllapami, Juanqa niran:

—Manami mayqanpis pudirniyjunchu kanman, Dyus mana pudirta qutinqa. ²⁸ Piru uk kuti qamkunata ‘Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kar, uk paypa naypanta shamuqla kani’ nir willashutiyllapa uyakurmapischu ¿mana intrakaraykillapa? ²⁹ Chaqa allinta intrakayllapa: Uk kidamyin-tupimaqami kidaq chay, nubyawan pulla kaytaqa puytin, mana amigunkunachu. Ashwanmi chay kidaqpa amigunkunaqa chaynu kidaqta uyaparqa kusalata aligriyan. Chaynumi nuqapis chay kidaqpa amigun kashayrayku kusalata aligriyani. Chaqa payqami nuqanchikkunaman çhamushana. ³⁰ Chaymi ashwan paylatana kusata kasur kawsanqallapa. Nataq nuqata-shuypaqa waran waranqa mana kwintachamanqallapanachu.

³¹ “Chaqa syilumanta shamuqçqami, tukuyla imapaqpis yaçhan. Nataq kay pachamanta kaq-shuypaqami pachapi kaqkunalapaq yaçhar riman. Piru unaq syilumanta shamuq-shuypaqami, tukuyta yaçhaq kashanrayku, ³² tukuy imata rikashanta, uyapashantaqa karanlata riman. Piru chaynu

rimatinmapis, manami mayqanpis kriyinqkuna. ³³ Nataq mayqanpis chay nishanta kriyiq-shuyapaqami Dyusqa chiqapta riman nir parlakun. ³⁴ Chaqa Dyusmanta shamusha chayqami Taytan, Santu Ispiritunta qushanrayku imatapis karanlata riman. ³⁵ Taytanmi, Wamranta kusalata munashanrayku pudirta qusha tukuy imatapis payna mantananpaq. ³⁶ Chayraykumi mayqanpis chay Wamranpi kriyiqkunaqa, tukuy tyimpupaqna washakar kawsanqallapa. Nataq chay mana kriyinaqkuna-shuyapaqami mana washakarnachu, tukuy tyimpupaq kastigutana Dyusmanta aypanqallapa”.

4

Jesumi Samariamanta warmiwan parlaran

¹ Wakinkuna rimatinllapami fariseo runakunapis yaçharanllapa, Jesusqashi Juanmantaqa achka runakunata shutichitin, paywanna riyannlapanir. ² Piru chiqaptaqami mana Jesuschu shutichikuyaran. Ashwanmi tukuy paypi kriyiqkunaqa yaçhakuqninkuna shutichiyaranllapa.

³ Chaymantami Jesusqa yaçharan fariseo runakunaqa imatami paypaq yarpuyan nir. Chaymi Jesusqa Judeamanta lluqshir Galileamanna riran. ⁴ Piru Galileaman rinanpaqqami, Samaria lugarllata pasayta ministiran. ⁵ Chaynu riyarqami, Samariapa uk pwiblun Sicar shutiqman çharan. Chay pwibluqa Jacobo, wamran Josita irinsyanpaq nir pachata qusha kayaq chaypa yatalanpi karan. ⁶ Chay pachapi Jacobupa yaku upyanan quçhapis karan. Chay quçhapa yatanlapimi, Jesusqa kusata shaykushanrayku samaran, alas dusi yupayna. ⁷⁻⁸ Chaykamaqa, yaçhakuqninkunaqa pwibluman risha karanllapa mikuyta rantimuq. Chaypi Jesús payla katinmi, Samariamanta uk warmi chay quçhaman çharan yakukuq. Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, yakituta upyachimay nir.

⁹ Israelmanta kaqkuna, Samariamanta kaqkunawan mana piçhunakuq kashanllaparaykumi, warmiqa niran:

—¿Imanutaq gam Israelmanta runa karqa, nuqa Samariamanta warmitaqa yakuta mañakumayankiqa? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—Qamqa manami yaçhayankichu imanumi Tayta Dyus yanapakun chaynulla mayqanmi yakuta mañashuyan nirmapis. Chaqa allita yaçhar yakuta mañamatkimaqa tukuy tyimpu nasimuq yakutana upyachishuymannir.

¹¹ Chaynu Jesús nitinga, warmiqa niran:

—Taytituy, yakuqami kusala ruri maypi. ¿Manami imaykipis kanchu yakuta lluqshichimunaykipaqqa? ¿Maymantana tukuy tyimpu nasimuq yakutaqa upyachimanki? ¹² ¿Qamqachu rukunchikllapa Jacobumantaqa mas runa nisha kanki? Chaqa kay quçhataqami unay rukunchikllapa Jacobo qumarannlapa, pay chaynulla wamrankuna, animalninkuna ima upyanan yakuta nir.

¹³ Jesusqa niran:

—Tukuy kay quçhamanta yakuta upyaqkunaqami, qashan yakunanqallapa. ¹⁴ Piru nuqa qutiy yakuta upyaqkuna-shuyapaqa, mananami maydiyapis yakunanqanachu. Chaqa nuqa mayqantapis yakuta upyachiyani chayqami, yaku nasimuq yupay tukuy tyimpupaqna kawsanqa.

¹⁵ Warmiqa niran:

—Taytituy, chay yakituta upyachimay. Chaynuqa manana qashan yakunar imaqa, kay quçhaman shamur yakukunaypaqnachu nir.

¹⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—Rir, runaykita qayamur, shamuyllapa kayman nir.

¹⁷ Chaynu nitin, warmiqa niran:

—Manami runayjunchu kani nir.

Jesusqa niran:

—Chiqaptami ninki mana runayjunchu kani nirqa. ¹⁸ Runaykimi, sinku kaytaqa kasha, piru kanan chay ukwan kanki chaypaqa shipashninla kanki, mana chiqap kasarashan warminchu. Chiqaptami nimashayki nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, warmiqa niran:

—Taytituy, willamatkilami yaçhanina, qamqa chiqapta Dyuspa uk rimaqnin kanki nir. ²⁰ Chaqa Samariamanta unay rukuypalakunapismi kay sirkapi Dyustaqa aduraqlapa. Piru qamkuna Israelmanta kaqkunaqami ninkillapa: Jerusalem lapimi Dyusta aduranapaqqa allin nir.

²¹ Chaymi Jesuspis niran:

—Kriyimay mamitay, çamunqanami tyimpuqa Tayta Dyusta maylapipis aduranaykillapapaqqa. Chaynuqami Tayta Dyusta aduranaykillapapaqqa mana ministinkillapanachu kay sirkaman shamuyta, chaynulla Jerusalem riymatapis. ²² Chaqa qamkunaqami mana yaçhayankillapachu mayqanta adurayankillapa nirmapis. Piru nuqakuna-shuypaqami allita yaçhanillapa mayqantami adurayanillapa nirmapis. Chaqa tukuyta Washakuqqami Israel runakunallamanta shamusha. ²³ Piru uk tyimpu çamunanpaq karan chayqami çamushana. Chaymi kananqa chay chiqapta aduraqkunaqa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun munashannullana chiqapta tukuy shunqunllapawan aduranqallapana. Chaqa Tayta Dyusqami chaynu adurananllapata ministin. ²⁴ Tayta Dyusqami wayra yupayla. Chaynu karmi payqa Ispiritu. Chayraykumi payta aduraqkunaqa Santu Ispiritu munashannullana tukuy shunqunllapawan chiqapta aduranqallapa.

²⁵ Chaynu Jesús nitinmi, chay warmiqa niran:

—Nuqaqami chiqapta yaçhani, Dyus Akrashan Cristo ninllapa chayqa, shamuyan nir. Pay shamurmi, manyaq tukuyta intrachimashunllapa nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Chay mayqanpaqçhi rimayanki chayqami, nuqa kani. Payllawanmi parlayanki nir.

²⁷ Chaynu chaypi warmiwan parlayatinllapami, Jesuspa

yaçhakuqninkunaqa çaranllapa. Çharqami kusalata dispantakaranllapa Jesús uk warmiwan parlayashanrayku. Piru manami mayqanninlapis tapuyta puytiranachu imatami chay warmiqa ministiyen, imatami parlayanllapa nirmapis.

²⁸ Chaymantaqa chay warmiqa kantarunta chaylapi dijar, kallpaylla riran pwibluman tukuy runakunata willaq. Çharqa, niran:

²⁹ —Shamur rikayllapa uk runa tukuy imata nuqa rurashaykunata willamashanta. ¿Manachu payqa Dyuspa Akrashan Cristun kanqa? nir.

³⁰ Chaynu nitinmi, tukuy runakuna chay kutilla riranllapa Jesús kayashanmanga. ³¹ Chaykamanqami, Jestustaqa yaçhakuqninkunaqa kaynu nir rugayaranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, imalataqa mikuy nir.

³² Piru payqa, niran:

—Nuqapa mikunayqami kan. Chaypaqami mana yaçhankillapachu nir.

³³ Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunaqa ukninllapa, ukninllapa kaynu nir tapunakuranllapa: “¿Mayqantaq mikunanta apamusha katin waknuqa ni-mayanchikllapa?” nir.

³⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

–Taytay Dyus imata runanaypaqchi nimasha chaymi, mikunay yupayqa. Chaymi rurar tukchishaqna nir.

³⁵ “Tarpukunaqami qamkunaqa ninkillapa: ‘Kwatu misisraqmi fal-tan kusichakunapaqqa’ nir. Piru nuqaqami nishaykillapa: Rikayllapa, çhakraqami qarwashana sigakur kusichakunaykillapapaqqa. ³⁶ Chaqa allita yaçhashanchikllapanu uk kusichakuqgami partinta aypan. Chaymi mayqan-pis uk kusichakuq yupay runakunata willatin kriyirqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi chay tarpukuqwan, kusichakuqqa pullana kusalata aligriyanqallapa. ³⁷ Chaynuqami unay nishanllapakunata chiqap. Chaqa kaynumi niqllapa: ‘Ukmi tarpukun, chaymantami ukna kusichakun’ nir.

³⁸ Nuqami qamkunataqa kusichaq yupay runakunata willar tantanaykil-lapalapaqna kaçhashurayllapa. Chaqa paykunataqami mana qamkunachu puntata Dyuspaq intrachishaykillapa karan. Nataq kanan qamkuna payku-nata Dyuspaq mašta intrachirqami uk tarpukushanta kusichakuq yupayna kankillapa”.

³⁹ “Tukuy nuqa rurashayta karanta willamasha” nir, chay warmisita tukuyta Samaria pwiblupi parlakushanraykumi kusala achka runakuna kriyiranllapa Jesuspiqa. ⁴⁰ Chaymanta chay Samariamanta runakuna Jesús kayashanman çharqa, kusalata rugaran paykunawan kidananpaq. Chaymi Jesusqa, ishka diyata paykunawanqa kidaran. ⁴¹ Chaymanta Jesús paylla yaçhachikutin uyaparqami masna kriyir achkayaranllapa. ⁴² Chaymi chay warmisitataqa niranllapa:

–Kanan-shuyapaqami mana qam willamashaykillaparaykulanachu kriyinillapa. Ashwanmi nuqakunalla uyapar imana mas kriyinillapa. Chaymi ashwan yaçhanillapana, payqami tukuypa chiqap Washakuqin nir.

Jesusmi uk wamrata allicharan

(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)

⁴³ Chaymanta, ishka diya pasashana katingqa, Jesusqa Samariamanta llugshir riran Galileaman. ⁴⁴ Chaqa payllami kaynu niran: “Dyuspa uk rimaqñintaqami paypa pwiblunllapiqa mana kasunllapachu” nir. ⁴⁵ Chaymanta Galileaman rir çhatinnaqa, kusa shumaqta samachiranllapa. Chaqa chay runakunaqami Jerusalén pwiblupi Pascua fyista katin, rir rikasha karanllapa, tukuy imata Jesús ruratinmapis.

⁴⁶ Chaymantami qashan Galilea lugarpa uk pwiblun Caná shutiqqi yakuta binupaq tikrasha karan chayllaman tikrakan. Chaypimi karan uk mantakuqpa ikillan kaq mantakuq. Chay paypa wamranmi, Capernaumpi qishaq karan. ⁴⁷ Chaymantami chay runaqa, Jesús Judeamanta Galileaman çhamusha nir yaçharqa, riran rikaq. Çharnaqa rugaran wasinman rir wamran wanuyapaqna karan chayta allichananpaq. ⁴⁸ Chaymi Jesusqa niran:

–Qamkunaqami kusa dispantakaypaq milagrukunata mana ruratiyqa mana kriyinkillapachu.

⁴⁹ Chaynu nitinmi, chay mantakuqpa ikillan kaqqa, niran:

–Taytituy, utqar ripamashun, wamraykish wanutinmana nir.

⁵⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

–Riyna wasikiman. Wamraykiqami alliyashana nir.

Chaynu nitinmi, Jesús nishanpi kriyir chay runaqa riranna wasinman.

⁵¹ Wasinman çhayatinnaqa, sirbikuqñinkunaqa nanllapi tarir niranllapa:

–¡Wamraykiqami alliyashana! nir.

⁵² Chaynu nitinllapami, payqa tapuran sirbikuqñinkunataqa:

—¿Ima urastaq wamrayqa kwirpun kaçhakaqta kamaran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Quya, a la una di la tardimi rupamantaqa qasakaran nir.

⁵³ Chaymi taytanqa yarpuran, Jesús chay uras “Wamraykiqa alliyashana” nisha karan chayta. Chaymi pay, tukuy ayllunkunamapis kriyiranllapa Jesuspiqa.

⁵⁴ Judeamanta Galileaman tikrakamur chay wamrata allichashanwanqami, Jesusqa ishka milagrutana ruraran.

5

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

¹ Chaymantaqami Jesusqa qashan riran Jerusalén pwibluman. Chaqa chay diyakunapimi Israelmanta kaq runakunaqa fyistata rurayanllapa Jerusalenpiqa. ² Jerusalemipi, Uyshapa Punkun niqllapa chaypa yatanlapimi kan uk qucha sinku kurridurniyjun. Hebreo rimaypiqa niqllapa Betesda.

³ Chay kurridurpimi, achka qishaqkuna pachalapi usurasha llantukuyaqllapa, kujukuna, syigukuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna ima. [Paykunaqa yarakuyaranllapa yaku kuyutin, yaykunanllapapaq. ⁴ Chaqa mayqanpis mana yaçhatinmi unaymanta unaymanta, Dyuspa angelnin shamur yakuta kuyuchiqa. Chaynu ángel ruratinmi, mayqan qishaqpis naypaqta yaykuqqa alliyaqna, ima qishayninmanmatapis.] ⁵ Piru chay qishaqkunapa rurinpimi, karan uk runa trintay-uchu añupaqna qishaq.

⁶ Chaypi chaynu usuraqta rikar, unaymanta-pacha qishaq nir yaçharmi, Jesusqa tapuran:

—¿Alliyakuytachu munayanki? nir.

⁷ Chaymi chay qishaqqa niran:

—Taytituy, manami mayqanlapis kanchu chay yaku kuyuyq qallaritin itamananpaq. Chaqa yaku kuyutin, yaykuyta kamanaykamanmi ashwan ukna das naypaqta yaykun.

⁸ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Sharir, paraykita apar riyna nir.

⁹ Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyarna das sharir, paranta apar riran. Piru samana diya katinmi, ¹⁰ Israelmanta karguyjunkunaqa, chay alliyasha runataqa kaynu niranllapa:

—Kananqami samana diya. Mantakushanllapanu, manami allinchu paraykita apanaykipaqa.

¹¹ Chaynu nitinllapaqa, chay alliyasha runaqa niran:

—Chay allichamasha runami nimiran: ‘Sharir, paraykita apar riyna’ nir.

¹² Chaynu nitinga, chay karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Mayqantaq chay runa ‘Sharir paraykita apar riyna’ nishuran chayqa?

¹³ Chaynu nitinllapaqa, chay runaqa mana yaçharanchu, mayqanmi allichasha nirmapis. Chaqa Jesusqami, kusala achka runakunapa rurinta rishana karan. ¹⁴ Chaymantami Jesusqa chay runataqa, Dyusta adurananllapa wasipi tarir, niran:

—Kananqami allinna kanki. Amanami qashanqa uchakunkinachu. Kuytawkish uchakarmana chay qisçhakayashaykimantaqa tukuy tyimpupaqmana qisçhakatki nir.

¹⁵ Piru chay runaqami rir willaran Israelmanta karguyjunkunataqa, “Jesusmi kasha chay allichamaqqa” nir. ¹⁶ Chaynu nitin yaçharmi chay Israelmanta karguyjunkunaqa, samana diyapi chaykunata ruraraqna mana

allintachu tukuyan nir, Jesusta aypananllapapaqna ikinpi puriranllapa.

¹⁷ Chaymi Jesusqa, paykunataqa niran:

—Taytaymi chay diyakunapimapis yanapakun. Chaymi nuqapis chayllata rurani.

¹⁸ Chaynu nitinmi, ashwan llallin tukur Jesustaqa wanuchinayanllapa Israelmanta karguyjunkunaqa. Chaqa Jesusqa paykunapaqqa samana diyata mana rispitaq yupayshi tukuyaran. Chaynulla Dyus yupayshi tukuyaran, “Dyusqa nuqapa Taytay” nirqa.

Dyuspa Wamranqami Taytanwan mantakun

¹⁹ Chaynu karguyjunkuna wanuchinayan nir yaçharmi, Jesusqa niranpis:

“Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspa Wamranqami mana pay munashanullatachu rurani. Ashwanmi Taytan imatachi rurayashanta rikarqa, chayllata rurani. Chayraykumi Taytan tukuy imata ruratinga Wamranpis chayllata rurani. ²⁰ Chaqa Taytan Wamranta kusata munashanraykumi, tukuy imata rurashantapis rikachin. Chaymi ashwan mas imakunata Wamranwan ruratin rikarmi, qamkunaqa kusalata dispantakankillapa. ²¹ Chaynulla imanuçi Taytanqa, wanushakunata kawsachimur bidanta qun, chaynullami Wamranpis wanushakunata kawsachimur bidanta qun mayqantapis munashantaqa. ²² Chaqa manami Taytanqa runakunata payllaqa rikar yaçharqa kastiganachu. Ashwanmi Wamrantana pudirta qusha tukuyta allita rikar yaçhar kastiganapaqqa. ²³ Chaynuqami rurasha Taytanta yupayllana Wamrantapis rispitar kasunanllapapaq. Chaqa mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasurqami, Taytan kaçhamusha chaytapis mana kasuyanllapachu.

²⁴ “Chiqaptami nishaykillapapis: Mayqanpis nuqa nishayta kasur, chay mayqançi kaçhamasha chaypi kriyiqqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaynuqami manana tukuy tyimpupaq kastigakanqanachu. Chaqa tukuy tyimpupaq kastigakar wanunanmantaqami, nuqata kasumashanrayku, tukuy tyimpupaq kawsananpaq nikasha. ²⁵ Chiqapta nishaykillapapis: Çhamunqanami uk ura, Dyuspa Wamranta tukuyula kasunanllapapaq. Piru chay uraqami çhamushana. Chayraykumi mayqanpis kananlla Dyuspa Wamran nishanta uyakur, kriyiqkunaqa wanushanmanta kawsamuq yupayna tukuy tyimpupaq kawsanqallapa. ²⁶ Chaqa imanuçi Taytanmaqa paylla kawsan chaynullami Wamrantapis nisha paylla kawsananpaq. ²⁷ Chaynulla Dyusmanta Shamuq Runa kashanraykumi, paylla nisha tukuy runakunata rikar yaçhananpaqmapis.

²⁸ “Piru chaynu nishutiylapaga amami kusalata yarpupakunkillapachu. Chaqa chay ura çhamutingami, chiqapta wanushakunapis tukuy nishanta uyapar, ²⁹ pampakashanmanta kawsamunqallapa. Chaymi allinkunalata rurasha karqa, kawsamunqallapa tukuy tyimpupaq kawsananpaqna. Nataq mana allinkunata rurasha kar-shuyapaqa tukuy tyimpupaq Dyusmanta kastiguta aypananllapapaqna kawsamunqallapa”.

Imanumi yaçhanchik Jesús mantakun nirqa

³⁰ Jesusqami niranpis:

“Nuqa munashayllamantaqami mana imatapis ruranchu. Ashwanmi Taytay Dyus nimasha katin, mayqan imanu katinpis karanlata rikar yaçhani. Manami munashaynullata ruraytachu munani, ashwanmi Taytay Dyus kaçhamasha chay pay munashannulata rurani imatapis. ³¹ Chaqa nuqa munashaylamanta imatapis rimatiyqa, rimashayqa mana sirbiyanmanchu.

³² Piru kanmi uk, nuqa imanu kani nir chiqapta rimaqqa. Chaymi allita

yaĉhani, payqa chiqapta riman nuqapaq, qamkuna allita intrakanaykillapapaq nirqa.

³³ “Qamkunami uk kutiqa kaĉhakuraykillapa Juanta, nuqapaq tapunanllapapaq. Piru Juanta taputinllapa tukuy nishanqami chiqap karan. ³⁴ Nishaykillapapis: Nuqaqami Dyusmanta kani pay chaynu munasha katin, mana runakuna munashanraykuchu. Piru chaynuqami nishunllapa: Juan rimashankunaqami kriyir washakanaykillapapaq karan nir yaĉhanaykillapapaq. ³⁵ Chaqa Juan yaĉhachikushanqami uk lampara ratakuq yupay karan. Chaymi, qamkunaqa chaynu shumaqta yaĉhachikutinga, uk ratulapaq aligriyar uyakuraykillapa.

³⁶ “Piru qamkuna chiqapta nuqapaq intrakanaykillapapaqqami, Juan nishanmanmatapis kan uk. Chayqami Taytay imakunataĉhi ruranaypaq nimashankuna. Chaymi ashwan Taytay munashannulla rurashaykuna ima allita intrachikun, nuqaqa chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa. ³⁷ Chaynulla Taytay kaĉhamasha chayqa nuqapaq rimiran ima. Piru qamkunaqami rimatinmapis mana uyapashaykillapa chaynulla nuqa yupayqa mana rikashaykillapalamapischu. ³⁸ Chaynulla qamkunaqami Dyus nishankunamatapis mana intrakankillapachu, chay mayqanĉhi kaĉhamusha kaqpa Wamranpi mana kriyishaykillaparayku.

³⁹ “Qamkunaqami, kutir kutir Tayta Dyus nitin iskribikashankunata liyinkillapa, chaynuqa tukuy tyimpupaqna kawsashaqlapa nir yarpur. Piru chaynu iskribikashakuna nuqapaq rimatin liyirmapis, ⁴⁰ nuqapiqa mana kriyinayankillapachu, tukuy tyimpuna kawsanaykillapapaqqa.

⁴¹ “Piru, manami runakunaraq nuqata alabamanantachu ministini. ⁴² Chaqa, qamkunapaqqami allita yaĉhani, Dyusta mana munankillapachu nirmapis. ⁴³ Nuqata Taytay Dyus kaĉhamatin shamutiyqa, mana kasumar mana kriyimanankillapachu. Nataq ashwan uk runa paypa yarpuyinllamanta shamusha katin-shuyapaqa alabar kasuyankimanllapana. ⁴⁴ Qamkunaqa, ĵimanunari kriyimankillapa? Chaqa qamkunaqami uknikillapa alabashunanllapalata munankillapa. Chaynu karmi Taytay Dyus qamkunata alabashunanllapataqa mana munankillapachu.

⁴⁵ “Qamkunaqa amami yarpunkillapachu Taytaypa naypanpiqa nuqa uchachashuyashaqlapa nirqa. Ashwanmi Moisespi, kusalata kunfyakayankillapa chay paymi uchachashuyanqallapa. ⁴⁶ Piru chiqapta Moisespi kriyirqa, nuqapapis kriyinkimanllapa. Chaqa Moisesqami iskribirqa nuqapaq intrachikuran. ⁴⁷ Chaynu Moisés iskribishankunapi mana kriyirqa, ĵimanunari kriyinkillapa nuqa willashutiyllapamaqa?” nir.

6

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Chaymantami Jesusqa riran Galilea quĉhapa uklawn manyanman. Chay quĉhallami shutiqpis, Tiberias quĉha. ² Chaynu ritinmi, kusala achka runakuna pullanqa riranllapa. Chaqa paykunaqa rikasha karanllapa, Jesús qishaqkunata allichar ima achka milagrukunata rurashanta. ³ Chaymantaqa Jesusqa yaĉhakuqninkunawan uk sirkaman iqar taranllapa. ⁴ Piru chay diyamantaqa manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanpis. ⁵ Chaymanta Jesusqa sirkapi tayar chapakurqa, kusala achka runakuna paypa ikinta shamushata rikar, yaĉhakuqnin Felipita niran: —ĵMaypitaq kay kwichka achka runakunapaqqa, rantiyanchikllapa mikuytaqa?

⁶ Piru chaynuqami Jesusqa Felipitaqa tapuran, mabir imaningqashi nir. Chaqa payqami allita yaçhayaranna imanü chay runakunata qarananpaq nirmapis. ⁷ Chaynu taputinmi, Felipitaqa niran:

—Michka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantishamapis, manami piti pitila mikunanllapapaqmapis aypayanqachu nir.

⁸ Chaymantaqa, chay yaçhakuqnin Simón Pedrupa uknin Andresqa, niran:

⁹—Kaypimi uk wamritu purichiyän sibadamanta sinku tantitawan ishkey piskadituta. Piru chaysituqa, ¿imanunari aypanqa kwichka achka runakuna-paqa? nir.

¹⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

—Willayllapa, tukuyta tanqallapa nir.

Chaymi chaypi kusala qiwa katin, tukuyta chaypi samaranllapa. Chaqa chaypi kaqkunaqami, ullqkunala sinku milma (5,000) kasha kanqallapa.

¹¹ Chaymanta Jesusqa, chay tantitakunata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakurqa, yaçhakuqninkunata aypachitin, paykunana tukuyta chaypi taqkunataqa aypachiranllapa. Chaynullami chay piskaditukunatapish aypachikutinllapa munashanllapata mikuranllapa. ¹² Chaynu mikur tiqllatinllapanaqa, Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

—Mikuy subrashankunataqa tantayllapa ama yanqalla qischakanan-paqchu nir.

¹³ Chaymi paykuna tantarqa dusi kanastata untachiranllapa, chay sibatamanta sinku tantita pakikar subrashankunataqa. ¹⁴ Chaynu Jesús milagruta ruratin rikarmi, runakunaqa niyaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa, Dyuspa rimaqnin kay pachaman shamunan-paq karan chay nir.

¹⁵ Piru Jesusqami kwintata qukaran, chay runakunaqashi amalas apar mantaqninllapapaqna numranayan nir. Chayta yaçharmi, qashan riran uk kusala atun sirkapa ananman, paylana kananpaq.

Jesusmi yakupa ananta puriran

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Chaymanta limpu amsayatinnapaq, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa chay unaq sirkamanta ishkimur atun quçhaman çhamuranllapa. ¹⁷ Chaymi uk yaku karruman iqaranllapa, chay yakullata rir waklaw chimpa Capernaumman çhananllapapaq. Piru chay uras limpu limpu tutapashana katinmapis, manaraqmi Jesusqa unaq sirkamantaqa tikrakamushachu karan. ¹⁸ Chaynu riyatinllapami, chay atun quçhaqa alliplata wakmanta kaymanta maqchikaq gallariran, kusala jwirti wayra shamushanrayku. ¹⁹ Chaymanta imanullapis sinkuta, manaqachu saysi kilumitrutana risha karllapaqa, Jesusta rikaranllapa yakupa ananllata rir paykunaman shipchaqtana. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa. ²⁰ Jesusqami niran:

—¡Nuqami kani! ¡Amami manchakuyllapachu! nir.

²¹ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa yaku karruman kusa aligrila iqachiranllapa. Chaymi ashwan daslana chay riyashanllapa pachamanqa çharanllapa.

Jesustami runakuna maskaranllapa

²² Chaymanta allaqningqa, chay atun quçhapa uklaw manyanpi runakuna kidasha kaqkunaqa kusalata Jesuspaq chapakuranllapa. Chaqa quya-pachami Jesuspa yaçhakuqninkunataqa rikayatinllapa chay uklayta yaku karru chaypi kaqpi paykunala riranllapa. Chaymi yaçharanllapa Jesusqa

mana yaĉhakuqninkunawanqa rishachu nir. ²³ Piru chaynu chapakunanlapakamanqami, wakin yaku karrukunapis ĉamuranllapana chay pwiblu Tiberias shutiqpi, Jesús Taytan Dyusta payji nir; tantitata runakunata qarasha karan, chay lugarpa yatanman. ²⁴ Chaymi runakunaqa, Jesusta chaynulla yaĉhakuqninkunata mana chaypi tarirqa, chay yaku karrukunaman iqar riranllapa Capernaumman, Jesusta maskaq.

Jesumi tantita kawsachikuqa

²⁵ Chaynu rir, chay atun quĉhapa uklaw manyanman ĉhar, Jesusta tarirqa tapuranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ĉimurastaq kaymanqa ĉamushayki? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Ĉiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay tiqlanaykillapakaman mikushaykillaparaykula maskamayankillapa. Manami chay milagrukunata rurashayta intrakashaykillaparaykuchu maskamayankillapa.

²⁷ Amami chay tukukaq mikuylapaq yarpurchu puriyllapa. Ashwanmi chay mikuy mana tukukaq, tukuy tyimpu kawsachikuqlapina yarpuyllapa. Chaymi Dyusmanta Shamuq Runaqa, mana tukukaq mikunaykillapatana qushunqallapa. Chaqa Taytan Dyusmi chaynu kananpaqqa nisha.

²⁸ Chaymi, Jesustaqa tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ĉimatataq rurayashaqlapa, Dyus munashanta ruranayllapapaqqa? nir.

²⁹ Jesusqa, niran:

—Dyusqami munayan chay mayqantaĉhi pay kaĉhamusha chay paylapi kriyinyakillapalata nir.

³⁰ Chaynu nitinpi, qashan tapuranllapa:

—ĉima milagruta ruratki rikartaq, kriyishuymantllapa, ĉiqapta Dyusmanta shamushayki nirqa? ĉChaqa imakunataq ruranki? ³¹ Unay rukunchikllapakunamaqami chunllaq lugarpi *‘mand’* shutiq mikuyta mikur kawsaranllapa, imanučhi Dyus nitin iskririkashanpi nishannulla. Chaqa niqmi: ‘Paymi unaq syilumanta tantitata quran mikunanllapapaq’ nir.

³² Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Ĉiqaptami nishaykillapa: Chay mikuytaqami unaq syilumanta ĉiqap kawsaq tantitata qarakuq Taytay Dyus qushuranllapa, mana Moiseschu.

³³ Chaqa Dyus chay tantitata qarakuqashanmi, syilumanta shamushana. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa nir.

³⁴ Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Taytituy, chay tantitataqa tukuy tyimpu qaramastuyllapari, nir.

³⁵ Jesusqa niran:

—Nuqami, kawsachikuq tantitaqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyir nuqalapina kunfyakaqqa, manana mallaqnaqna chaynulla yakunanqalamapischu. ³⁶ Piru nishushayllapanullami, qamkunaqa imata ruratiy rikarmapis mana kriyimankillapachu. ³⁷ Chaqa Taytay Dyus akrashankunaqami nuqaman shamunllapa. Chaymi mayqanpis nuqaman shamuqtaqa mana itakurchu pullakushaq.

³⁸ “Nuqaqami syilumanta, Taytay Dyus kaĉhamatin shamusha kani, mana munashayllata ruranaypaqchu. Ashwan shamusha kani, Taytay Dyus munashankunalata ruranaypaq. ³⁹ Chaqa Taytay Dyus, pay akrar qumashankunataqa mana chinqachinaytachu munan. Chaymi ashwan jwisyu diya ĉamutinga, wanushakunamatapis kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ⁴⁰ Chaqa Taytay Dyusqami munan,

mayqanpis nuqata rikamar kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsananllapata. Chaymi tukuy nuqapi kriyir wanutinmapis, maydiya jwisyu diya çhamutinqa kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna” nir.

⁴¹ Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjun runakunaqa piñakur rimapakuq qallariranllapa. Chaqa Jesusqa kaynu nisha karan: “Nuqami chay chiqap tantita unaq syilumanta shamusha chayqa” kani nir. ⁴² Chaymi paykunaqa niranllapa:

—¿Manachu kay runaqa, Josipa Wamran Jesús? Nuqanchikkunami riqs-inchikllapa taytanta mamanmatapis. Piru çimapaqtaq, unaq syilumanta shamusha kani, niyan?

⁴³ Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Amana yanqalla piñakur rimapakuyllapanachu. ⁴⁴ Taytay mana akrashankunaqami, mana nuqamanqa imanupis shamunqallapachu. Mayqanpis nuqapi kriyiqkunataqami jwisyu diyapiqa kawsachishaq tukuy tyimpupaqna. ⁴⁵ Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskrishankunapimi nin: ‘Dyusmi tukuyta allita intrachinqa’ nir. Chayraykumi, Taytay Dyus nishankunata uyakur kasuqkunaqa, nuqamanna shamunqallapa.

⁴⁶ “Manami mayqanpis Taytay Dyustaqa rikashachu. Nataq Dyusmanta shamusha chaylami allita riqsinqin. ⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi allita kriyiqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. ⁴⁸ Chaqa nuqami kawsachikuq tantitaqa kani. ⁴⁹ Chay unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi ‘maná’ shuti q mikuyta mikurmapis, wanuranllapa. ⁵⁰ Piru nuqaqami willashuyanillapa chay tantita syilumanta shamusha chaypaq. Chaymi mayqanpis chayta mikuqqa manana maydiyapish wanunqanachu. ⁵¹ Nuqami chay kawsaq tantita syilumanta shamusha chayqa kani. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Piru chay tantitaqami nuqapa kwirpuylla. Chaymi kwirpuytaqa qukuyani tukuyta runakunata washarna, tukuy tyimpu kawsachinaypaq” nir.

⁵² Chaynu Jesús nitinmi Israelmanta karguyjunkunaqa paykunapura kusata willanakuq qallariranllapa:

“¿Imanutaq paypa kwirpunllataqa qaramayashunllapaqa?” nir.

⁵³ Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna, Dyusmanta Shamuq Runapa kwirpunta mana mikur chaynulla yawarninta mana upyarqa, Dyuspaqqa wanusha yupayna kankillapa. ⁵⁴ Nataq nuqapi kriyir chay kwirpuyta mikuy, yawarniyta upyaqkuna-shuyupaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi jwisyu diyapiqa, kawsachishaq wanusha katinmapis. ⁵⁵ Chaqa kwirpuywan yawarniyti chiqapta kawsachikun. Chayna, manana mallaqnanqallapa, yakunanqallapalamanapishu. ⁵⁶ Chaymi kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkunaqa, nuqapa pullay katin, nuqapis pullan kashaq.

⁵⁷ “Tukuy tyimpupaq kawsaq Taytaymi kaçhamasha. Chaymi kawsani Taytay munashanta ruranaypaq. Chaynullami mayqanpis mikumaqqa, nuqarayku kawsanqallapa. ⁵⁸ Kananmi willashuyanillapa unaq syilumanta shamusha tantitapaq. Chay tantitaqami, mana unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi ‘maná’ shuti q mikuyta mikuranllapa chaynuchu. Chaqa paykunaqa chay ‘maná’ shuti q mikuyta mikurmapis, wanuranllapa. Piru syilumanta chay tantitata mikuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa” nir.

⁵⁹ Jesusqami tukuy kaykunataqa Capernaumpi tantakananllapa wasipi tantakasha katinllapa yaçhachikuran.

Jesús nishankunami tukuy tyimpupaq kawsachikun

⁶⁰ Jesús chaynu yaĉhachikutin uyaparllapami paypi achka kriyiqkunaqa, kaynu niranllapa:

—Kay niyashankunataqa manakish rurayashunllapachuqa. ¿Pitaq chaqa kasuyanqaqa? nir.

⁶¹ Chaynu yarpupakuyanllapa nir kwintata qukarmi, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Chay yaĉhachikushaychu, mana allinta yarpuchishuyanllapa? ⁶² Piru Dyusmanta Shamuq Runa rikayatkillapa, unay kashanllaman tikrakinga, ¿imaniyankillapataq kanqa? ⁶³ Tayta Dyuspa Ispiritunmi tukuy tyimpupaq kawsachikuqqa. Chaqa mayqan runapismi mana chaynu kawsachikuytaqa puytinchu. Chayraykumi nuqa nishushayllapaqa kawsachikuq kar, kriyitkillapaqa tukuy tyimpupaqna kawsachishunqallapa. ⁶⁴ Piru chaynu katimapis qamkunamanta wakinnikillapaqami mana kriyimanllaparaqchu.

Jesusqami chaynuqa niran, chaqa payqami unaymanta-pacha, mayqankunami mana kriyinqallapachu, chaynulla mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaĉhashanrayku. ⁶⁵ Jesusqami niranpis:

—Chayraykumi nishurayllapapis: Mayqanta Taytay mana akrasha katinqa, manami nuqapi kriyiytaqa puytinchu nir.

⁶⁶ Chaynu Jesús nitinmi, chaymanta-pacha achka runakuna ashur, manana paywanchu puriranllapa. ⁶⁷ Chaymantami, Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunataqa tapuran:

—¿Qamkunapischu nuqamanta ashur rinayankillapana? nir.

⁶⁸ Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Piru Taytituy, ¿mayqanmannari rishaqllapa? Chaqa qam nishaykikunaqami chiqapta tukuy tyimpupaq kawsachikun. ⁶⁹ Nuqakunaqami qampi kriyishana kanillapa. Chaymi yaĉhanillapa, qamqa Dyuspa Akrashan kusala Allin Wamran kanki, nir.

⁷⁰ Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunataqa dusikillapata akrashurayllapa? Piru qamkunamanta ukqami, dyablupa yarpuyinwan kashanrayku, dyablu.

⁷¹ Chaynu nirqami, Jesusqa chay Simón Iscariotipa wamran Judaspaq, niran. Chaqa chay paymi dusi yaĉhakuqninkunamanta karmapis, Jestustaqa kuntrankunaman qukunanpaq karan.

7

Jesuspa ukninkunami paypi mana kriyiranllapachu

¹ Chaymantami Jesusqa yaĉhachikur tukuy Galileapa lugarninkunapi puriran. Chaqa, payqami mana Judeapi kaytaqa munaranchu, Israelmanta karguyjunkuna wanuchinanllapapaq maskashanllaparayku. ² Piru chay Israel runakunapa uk fyistan Enramada * shutiqaq chay shipchamuyatinnaqa, ³ Jesuspa ukninkunaqa kaynu niran:

—Ama kaypi kidarchu, riy Judeaman. Wakpi, kriyiqkunapis rikananpaq qam tukuy ima rurashaykikunata. ⁴ Chaqa, mayqanpis riqsikayta munaqqami imatapis mana pakapllaqa ruranchu. Chayraykumi kay rurashaykikunataqa tukuypa naypanpina ruray nir.

* **7:2** Enramada fyistataqami chay Israelmanta kaqkuna ruraqllapa kusichankunata tukchishana kar. Chaymi chay diyakunapiqa achka chukllitakunata qirupa yurankunawan ruraqllapa, unay rukunllapakuna Egiptumanta lluqshimushanta yarpunanllapapaq nir. Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 23.33-43.

⁵ Chaynumi paykunaqa niranllapa, ukninkuna karmapis mana kriyishanllaparayku. ⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—Manami tukuy imata ruranaypaq uraqa chamusharaqchu. Piru qamkunapaq-shuypaqami, ima uraspis kusala allin. ⁷ Kay pachamanta kaqkunaqa, mana chiqnishuyta puytinllapachu qamkunataqa. Piru nuqata-shuypaqa chiqnimanllapa, kusala mana allin rurashanllapakunata willar rikachishayrayku. ⁸ Riyllapa qamkunala fyistamanqa. Nuqa-shuypaqa manaraq rishaqchu. Chaqa manaraqmi tukuy imata ruranaypaq uraqa chamushachu nir.

⁹ Chaynu nirmi, payqa Galileallapi kidaran.

Jesumi Enramada fyistapi

¹⁰ Chaymanta ukninkuna ritinnaqa, Jesuspis riran fyistamanqa. Piru, manami mayqanpis yaçhatinchu, uyarala riran. ¹¹ Nataq chay Israelmanta karguyjunkunaqa, fyistapiqa kusata maskayaranllapa Jesustaqa. Chaymi nيرانanllapa:

—¿Maypitaq kanqa chay runaqa? nir.

¹² Chay runakunamanta wakinkunami kusalata rimayaqllapa Jesuspaqqa. Ukkunami niyaqllapa: “Kusa allin runami” nir. Nataq ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami, ashwan runakunata llullachin” nir.

¹³ Piru pakakuqnulami rimaqllapa paypaqqa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku.

¹⁴ Fyista qallarishanmanta lamtarpina katinga, Dyusta adurananllapa wasiman Jesusqa yaykur, qallariran yaçhachikuq. ¹⁵ Chaymi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusa dispantakashalla ninakuyaqllapa: “¿Imanutaq kayqa kusalata yaçhan mana maydiyapis istudyasha karqa?” nir.

¹⁶ Jesusqami paykunataqa niran:

—Kay yaçhayashayqami mana nuqapachu, ashwanmi chay mayqançhi kaçhamasha chaypa. ¹⁷ Chaymi mayqanpis Dyus munashanta ruranagga, yaçhayta puytinga kay yaçhachikuyashayqa, Dyusmanta manaqachu nuqallamanta nirmapis. ¹⁸ Chaqa mayqanpismi payllamanta rimaqqa, runakuna alabananllapaq rimanllapa. Piru, chay kaçhamuran chayta alabananllapaq rimaqgami, karanlata riman. Chaynulla, paypiqa mana ima mana allinkunaqa kanchu.

¹⁹ “¿Manachu Moisés, Dyus mantakushanta qushuranllapa? Piru manami mayqannikillapalapis kumplinkillapachu. Chayraykumi wanuchimanayankillapa”.

²⁰ Piru, runakunaqami niranllapa:

—¿Qamqami dyablupa yarpuyinwan kanki! ¿Pitaq wanuchishunayan? nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Tukuyla qamkunaqami chay samana diyapi uk milagruta rurashaylapaq kusalata yarpupakur dispantakankillapa. ²² Piru Moisesmi, qamkunata nishuranllapa chay siñal kustumrita ruraskinaykillapapaq, michka mana paypa mantakuynin katinmapis. Chaqa chay siñal kustumrigami unay rukuykillapakunamanta karan. Chaymi qamkunamaqa michka samana diyapimapis chay kustumritaqa rurankillapa. ²³ Chaynu qamkuna Moisés mantakushannulla kumplinaykillapapaq nir samana diyapimapis uk ullqu wamrituwan chay siñal kustumrita ruraraq, imapaqtaq nuqa uk runapa tukuy kwirpunta samana diyapi allichashaypaq piñakunkillapa?

²⁴ Chayraykumi manaraq allita yaçharqa ama uktaqa kusalata uchachayllaparaqchu. Ashwanmi allita yaçhar, ima niytapis puytinkillapa nir.

Jesusmi riman maymantami payqa nir

²⁵ Jerusalén pwiblupi taqkunamanta wakinmi kaynu nir tapukayaqllapa: “¿Manachu kayta maskayanllapa wanuchinanllapapaq? ²⁶ Chaypi wakmaqa tukuypa naypanpi rimayan. Piru manami mayqanpis willayanachu. Wak karguyjunkunapischi ¿Dyuspa Akrashan Cristun wak runaqa nir kriyishanllaparayku mana willanllapachu? ²⁷ Nataq nuqanchikkuna-shuypaqami yačhanchikllapa maymantami kay runaqa nirmapis. Chaqa chiqap Dyuspa Akrashan Cristun shamutinga, mana mayqanpis yačhanqachu maymantami shamun nirmapis”.

²⁸ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yačhachikuyarqa, kusa jwirtita kaynu niran:

“¿Chayqačhi qamkunaqa riqsimayankillapaqa maymantami kani nirmapis! Piru manami nuqa munashaynullachu shamusha kani. Ashwanmi uk kačhamasha katin shamusha kani. Payqami kusa allinla, chaynulla imatapis karanta ima rurán. Chaynu katinmi qamkunaqa mana riqsinkillapachu. ²⁹ Nataq nuqa-shuypaqami allita riqsini paymanta shamushayrayku. Chaqa paymi kay pachamanqa kačhamasha” nir.

³⁰ Chaynu nitinmi, aypar wanuchinanllapa. Piru manami mayqanlapis puytiranllapachu. Chaqa manaraqmi wanunanpaq urachu karan. ³¹ Nataq kusala achkami wakinkunaqa kriyiranllapa paypiqa. Chaymi kaynu niyaranllapa:

—¿Dyuspa Akrashan Cristun shamurqachu, kay runa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata rurayashanmantaga masta rurayanqa? nir.

Fariseukunami kačhakaran Jesusta aypananllapapaq

³² Fariseukunami, wakin runakuna Jesuspa rimaqta uyaparanllapa. Chaymi, paykunaqa kurakunapa mantagninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunata kačharanllapa, Jesusta aypananllapapaq.

³³ Piru Jesusqa niran:

—Qamkunawanqami mana unaylatanachu kashaq. Chaymi ashwan tikrakashaqna chay mayqančhi kačhamaran chayman. ³⁴ Chaynami qamkunaqa kusalata maskamarpis mana tarimankillapachu. Chaqa manami chay kayashaymanqa riyta puytinkillapachu nir.

³⁵ Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, paynin paynin kaynu ninakuqllapa: “¿Maymantaq kayqa riyança, nuqanchikkuna mana tarinapaqqa? ¿Manaqachu riyança Israelmanta runakuna uklaw pachakunapi shikwakasha tan chaykunaman, chaypina mana Israelmanta kaqkunata yačhachiq? ³⁶ ¿Ima nishaq nirtaq niyanqa: ‘Qamkunaqami maskamarpis mana tarimankillapachu’, ‘Chaqa nuqa kayashaymanqa mana puytinkillapachu riyta’ nirqa?”

Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamur upyanqa

³⁷ Chay fyista tukukanan diyami † kusala mas allin karan. Chaymi Jesusqa chay diyapi sharir kusa jwirtita kaynu niran:

“Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamunqa. Chaymi kriyirqa yakuta upyaq yupayna kanqa, ³⁸ Dyus nitin iskribikashanpi nishannulla. Chaqa ninmi: Mayqanpis nuqapi kriyiqpa yarpuyinpiqami riyu yaku riq yupay kanqa nir”.

† 7:37 Chay fyista tukukay diyapi kustumrinllapa katin, kurakunala yakuta altarman ičhaq. Chayta ruraran yarpunanllapapaq Dyus rumimanta yakuta unay rukunkunata upyachir kawsachisha kaq chayta. Chaymi Jesusqa niran “Mayqan yakunaqqa nuqaman shamur upyanqa” nirqa, payna chay yaku kawsachikuq yupay kar.

³⁹ Chaynu nirqami Jesusqa yaĉhachikuyaran, paypi kriyiqkunaqashi Dyuspa Santu Ispiritunwanna kanqallapa nir. Piru Jesús manaraq wanur kawsamusha katinmi, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa manaraq kriyiqkunawanchu karan.

Runakunami ukmanta ukmanta yarpur chiqanchanakuranllapa

⁴⁰ Chaymantami wakin runakuna Jesús nishanta uyaparqa, kaynu niranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa uk rimaqnin shamunanpaq karan chay, nir.

⁴¹ Ukkunaqa niqllapa:

—Kaymi Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Piru ukkunaqa niqllapa:

—¡Manami! Chaqa Dyuspa Akrashan Cristunqami mana Galileamantachu kayta puytin. ⁴² Chaqa Dyus nitin iskríbikashakunapimi nin: ‘Dyuspa Akrashan Cristunqashi unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kanqa. Chayshi David yupaylla Belén pwíblumanta kanqa’ nir.

⁴³ Chaynu nir Jesuspaq ukmanta ukmanta yarpurmi tukuyla runakuna limpu chiqanchanakuranllapa. ⁴⁴ Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunaqa, aypar prisunayaqllapa. Piru manami mayqanpis chaynuqa ruraranllapachu.

Karguyjunkunami Jesuspi mana kriyiranllapachu

⁴⁵ Chaymantami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunaqa, tikrakar riranllapa fariseo runakuna, kurakunapa mantaqnikuna kayashanllapan. Chaymi tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq mana apamushaykillapa? nir.

⁴⁶ Paykunaqa niranllapa:

—Mana mayqanpis chay runa yupay kusa shumaqtaqa rimashachu nir.

⁴⁷ Chaymi, chay fariseo runakunaqa, niranllapa:

—¿Qamkunapischu dijakatkillapa llullachishushallapa? ⁴⁸ Manaqachu ¿paypi mayqanin mantaqnikinichikllapa, manaqa wakin fariseo masinchikkunapis ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ nir kriyishallapa? ⁴⁹ Piru, chay runakuna Dyus nitin Moisés mantakushankunata mana intrakarmi, Jesustaqa ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ ninllapa. Chayraykumi Dyus paykunataqa kastiganqa.

⁵⁰ Chaymi fariseo runakunamanta Nicodemo, uk tuta Jesusta rikaq risha karan chayqa, niran:

⁵¹ —Nuqanchikkunapaq Dyus unay mantakushanpimi nin: Manashi mayqan runatapis ima niy tapis puytinchikchu, puntata paypaq mana imata rurasha nir yaĉhar, uyapasha ima karqa.

⁵² Chaynu nitinmi, wakinkunaqa niranllapa:

—¿Qampischu Galileamanta kanki? Dyus nitin iskríbikashakunatami allita liyiy. Chaynumi yaĉhanki Galileamantaqa Dyuspa uk rimaqninga mana kayta puytinchu nir. ⁵³ Chaymantami wasinman riranllapana. ‡

8

Jesusta uchachanaranllapa

‡ 7:53 Wakin iskríbikashakunapimi 7.53 - 8.11 mana rikarinchu.

¹ Nataq Jesusqami Olivos sirkaman riran. ² Allaqmanta achkiyatinnaqa qashan riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi runakuna payman qimikatin, chaylapi tar yaĉhachikuq qallariran.

³ Chaymi chaymanqa, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, fariseo runakunaqa uk warmi ukwan ukwan punuqta tarishanllapata aparannllapa. Chaymantami chay warmitaqa tukuypa ĉhaypinpi shachir, ⁴ Jesustaqa niranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, kay warmimi runan kaqta ingañar, uk runawan punuqta tarisha kanillapa. ⁵ Chaqa Dyus nitin Moisés iskribishanpimi nin: Waknu tukuq warmitaqashi rumillawan sitar wanuchiypaq. ¿Qam-shuypaqa ima ninkitaq? nir.

⁶ Paykunaqami chaynuqa tapuranllapa Jesús ima mana allinta rimatinga, chaylapaqla uchachananllapapaq. Piru Jesusqa piratar didunwan pachapi iskribiq ĉhurakaran. ⁷ Chaymanta mas tapuyatinllapami, Jesusqa das sharir niran:

—Qamkunamanta mayqannikillapa mana uchayjun kaqmi naypaqtaqa sitanqa nir.

⁸ Chaynu nirqami, qashan piratar iskribiq ĉhurakaran pachapiqa. ⁹ Chaynu nitin uyaparmi, kusa uchayjun kashanllaparayku pingakur ukninpis ukninpis chay runakunaqa riq qallariranllapa. Ashwanmi chay puntata riqkunaqa mas rukukaqkuna karan. Chaynumi tukuyla ritinnaqa chay warmiqa paylana kidasha karan. Chaymi Jesusqa, ¹⁰ piratayashanmanta alsakamur tapuran:

—Mamitay, ¿maypitaq chay runakuna uchachashuqkunaqa? ¿Manachu mayqanninpi sitashuran? nir.

¹¹ Warmisitaqa niran:

—Manami Taytituy.

Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqapismi mana sitashaykichu. Ashwanmi kananqa rikuyna. Piru amanami uchakunkinachu nir.

Jesusmi tukuypa achkirachikuqnin

¹² Chaymantami Jesusqa qashanpi runakunata willaq qallariran kaynu nir:

—Nuqami tukuypa achkirachikuqnin kani. Chaymi mayqanpi nuqata kasumaqqa, achkiraqlapina kawsanqa. Chaynuqami manana maydiyapis tutaqaraqpinachu kawsanqallapa.

¹³ Chaynu Jesús nitinmi, fariseo runakunaqa niran:

—Qamqami chaynuqa qamllapaq rimayanki. Chaymi chay rimashaykiqa mana imapaqpis sirbinchu nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Nuqa rimashayqami chiqap, michka nuqallapaq rimatiymapis. Chaqa, nuqami yaĉhani maymanta shamusha kani, maymanmi riyani nirmapis. Nataq qamkuna-shuypaqa mana yaĉhankillapachu nuqapaqqa, maymantami kani, maymanmi riyani nirmapis. ¹⁵ Qamkunami runakuna munashan-ulla rikar uchachamankillapa. Nataq nuqa-shuypaqami mana mayqan-tapis uchachanichu yanqa illaqmantaqa. ¹⁶ Piru mayqanta allita rikar yaĉharqami, Dyus munashanulla chiqapta rikar yaĉhashaq. Chaqa manari nuqalachu chaytaqa rurashaq. Ashwanmi Taytay Dyus nuqata kaĉhamaqwan pulla runakunataqa allita rikar yaĉhashaqllapa. ¹⁷ Chaqa Moisés qamkuna-paq mantakushanpimi kaynu nin: ‘Imapaqpis ishkey tistigukuna chayllata

rimatinshi ima nishanllapapis sirbin' nir. ¹⁸Chaynu katinmi, nuqapis nuqal-lapaq rimarqa, uk tistigu kani. Chaynulla Taytay kaçhamasha chay paypis, nuqapaq rimarqa paypis uk tistigu. Chaymi chay rimashaykunapaqqa, ishikay tistigukunana kanillapa Taytaywanqa nir.

¹⁹Chaynu nitinmi tapuranllapa:

—¿Maypitaq Taytaykiqa? nir.

Jesusqa niran:

—Qamkunaqami mana riqsimankillapachu. Chaynulla Taytaytapis mana riqsinkillapachu. Chaqa nuqata riqsimayarllapaqa, Taytaytapis riqsiyan-kanillapa nir.

²⁰Tukuy kaykunataqami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuran, chay ufrindata çhurananllapa kajunkuna tanan kwartupi. Piru, manami mayqanpis paytaqa ayyaranllapachu. Chaqa manaraqmi chaynu kananpaq uraqa çhamusharaqchu karan.

Nuqa rishaymanqa mana riyta puytinkillapachu

²¹Chaymantami Jesusqa qashan paykunataqa niran:

—Nuqaqami riyantina. Chaynu ritiymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru manami tarimankillapanachu. Chaymi chay uchaykillapallawanna tukuy tyimpupaq wanunkillapa. Chaqa nuqa rishaymanqami qamkunaqa mana riyta puytinkillapachu nir.

²²Chaymi Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Wakqa paylla wanuyta munarchu imataq nimayanchikllapa pay riyshanmanqa mana riyta puytishunllapachu, nirqa? nir.

²³Chaymi Jesusqa niranpis:

—Qamkunaqami kaymanta kankillapa. Nataq nuqaqami unaq syilumanta kani. Chaynulla qamkunaqami kay pachapi, Dyusta mana riqsiqkunamanta kankillapa. Nataq nuqaqa mana kay pachamantachu kani. ²⁴Chayraykumi nishurayllapa uchaykillaparayku wanunkillapa nirqa. Chaqa nuqata 'Pimi kani' nir, mana kriyimarllapaqa, uchaykillaparayku wanunkillapa tukuy tyimpupaqna nir.

²⁵Chaynu nitinmi, tapuranllapa:

—¿Pitaq qamqa kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Nuqaqami puntamanta-pacha willashushallapana kani. ²⁶Nuqapami kan achka qamkunapaq rimanaypaq, imanumi kankillapa nir rikar yaçhashushallapana kar. Nuqa willashushayllapaqami chiqap. Chaqa nuqata kaçhamasha chayqami, chiqapta riman. Chaymi nuqa willashushayllapaqa, chaylla chay kaçhamasha nishanwanqa nir.

²⁷Piru paykunaqami, mana intrakaranllapachu Taytan Dyuspaq chaynu parlatinllapamapis. ²⁸Chayraykumi Jesusqa niran:

—Qamkunaqa, Dyusmanta Shamuq Runata unaqman alsaraq, riqsinkil-lapa Dyusmanta shamusha kasha nirqa. Chaynullami yaçhankillapa man-ami imatapis nuqallaqa runanichu nir. Ashwanmi rimani Taytay Dyus yaçhachimashanlata. ²⁹Chaqa nuqata kaçhamaq Taytayqami, nuqawan. Chaymi, mana nuqalataqa dijamashachu. Chaqa nuqaqami pay munashan-lulata rurani nir.

³⁰Chaynu Jesús nitinmi, kusa achka runakuna kriyiranllapa paypiqa.

Kriyiqkunaqami manana dyablupa sirbiqninnachu

³¹Jesusmi chay Israelmanta runakuna paypi kriyishakunataqa kaynu niran:

–Qamkuna, nuqa nishaykunapi kriyishaykillapanulla kawsarqami, chiqap yaçhakuqniykunana kankillapa. ³² Chaynulla chay chiqap kaqtana riqsinkillapa. Chaymi ashwan chay chiqap kaqqa tukuy imamanta washashunqallapa.

³³ Chaynu Jesús nininmi, paykunaqa niranllapa:

–Nuqakunaqami unay rukuyllapa Abrahampa ayllunmanta kanillapa. Chaynu karmi mana mayqanpa sirbiqninlamapischu kasha kanillapa. Piru, ¿imapaqtaq qamqa ninki tukuy imamanta washakankillapa nirqa?

³⁴ Jesusqa niran:

–Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy uchakuqkunaqami chay uchapaqa sirbikuqninna. ³⁵ Chaqa uk sirbikuqmaqa uk wasipiqa mana tukuy tyimpupaqqa kidayta puytinchu. Piru chay wasimanta kaqpa wamranshuyapaqami, tukuy tyimpupaqna wasinpiqa kidan. ³⁶ Chaynullami Dyuspa Wamran tukuy imamanta washashutinllapaqa, chiqaptana washakasha kankillapa. ³⁷ Nuqaqami yaçhani qamkunaqa Abrahampa ayllunmanta kankillapa nirmapis. Piru, qamkunami nuqa nishushayllapata mana kasunashaykillaparayku wanuchimanayankillapa. ³⁸ Chaqa nuqami, Taytay willamashanta, rikachimashanta qamkunataqa willashunillapa. Piru qamkuna-shuyapaqami chay uk taytaykillapa nishanta uyar, munashanlata rurankillapa nir.

³⁹ Chaymi, paykunaqa niranllapa:

–¡Taytayllapaqami rukuyllapa Abraham karan!

Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

–Qamkuna chiqapta Abrahampa wamrankuna karqa, pay rurashankunallata rurayankimanllapa. ⁴⁰ Piru qamkunaqami manana imanutaq Abraham allinlata ruraq chaynunachu kawsankillapa. Chaymi ashwan nuqa, Dyus willamashanta karanta willashutiylapamapis qamkunaqa wanuchimanayankillapa. ⁴¹ Chaynuqami qamkunaqa chay uk taytaykillapa munashannullata rurayankillapa nir.

Chaynu Jesús nininmi, paykunaqa niranllapa:

–Manami mayqanpa jwira wamranchu kanillapa. Nuqakunaqami uk Taytayjunla kanillapa. ¡Payqami Taytayllapa Dyus! nir.

⁴² Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

–Chiqapta Taytay Dyus, taytaykillapa katinga, nuqata munamayankimanllapa. Chaqa nuqaqami kaypi kani Dyusmanta shamushayrayku. Manami munashayllamantachu shamusha kani. Ashwanmi Taytay Dyus kaçhamasha kay pachaman shamunaypaqqa. ⁴³ ¿Imapaqtaq qamkunaqa mana intrakayta puytinkillapa nuqa willashutiylapaqa? Piru qamkunaqami rimashayta mana uyakunashaykillaparayku, mana intrakankillapachu. ⁴⁴ Qamkunapa taytaykillapaqami dyablu. Chaymi, paypa kaqninkuna kar munashanlata rurankillapa. Chaqa dyabluqami qallarishanmanta-pacha wanuchikuq karan. Chaynulla chay chiqap kaqpi kayta mana puytishanrayku, mana imalatapis karantaqa rimanchu. Chaymi imata rimarpis tukuyta llullakurla riman. Chaynu kashanraykumi tukuy llulla rimappaqa taytan.

⁴⁵ “Piru nuqa karanta rimatiymapis, qamkunaqa mana kriyimankillapachu. ⁴⁶ Mabir ¿mayqannikillapataq nuqata qamqa uchayjun kanki nimayta puytinkillapa? Nuqa karantata rimatiyqa, ¿imapaqtaq mana kriyimankillapa? ⁴⁷ Chaqa Dyusmanta kaqkunaqami, Dyus rimashankunata uyakur kasunllapa. Piru qamkunaqami mana Dyusmanta kashaykillaparayku, mana uyakunankillapalamapischu”.

Cristuqami Abrahammantaqa naypaqllata karanna

⁴⁸ Chaymantaqa chay Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Qamqami chay Samariamanta runa, chaynulla dyablupa yarpuyinwan kanki nirqa, manami pantarchu karanta willashuyanillapa.

⁴⁹ Jesusqa niran:

—Manami ima dyablupa yarpuyinwanmapischu kani. Ashwanmi tukuy imatapis rurani Taytayta rispitar kasushayrayku. Nataq qamkunashuypaqami mana kasumankillapachu. ⁵⁰ Piru nuqaqa manami alabamanaykillapataqa ministinichu. Ashwan Taytaymi chaynu kanantaqa munan. Chaqa Paymi tukuyta allita rikar yaçhanqa. ⁵¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqa rimashayta chiqapta kasur kawsaqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir.

⁵² Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Kanan-shuypaqami chiqaptana yaçhanillapa qamqa chiqapta dyablupa yarpuyinwan kanki nirqa. Chaqa Abraham, chaynulla Dyuspa wakin rimaqninkunapismi wanuranllapa. Nataq qam-shuypaq ninki: ‘Nuqa rimashayta kasuqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa’ nir. ⁵³ ¿Manaqachu qamqa taytayllapa Abrahammanta mas kanki? Paymi wanuran. Chaynulla Dyuspa rimaqninkunapismi wanuranllapa. ¿Imanu runa kaytataq qamqa munanki? nir.

⁵⁴ Jesusqa niran:

—Nuqalla alabakanaypaq rimayatiyqami, chay rimashayqa mana ima paqpis sirbinmanchu. Nataq chay alabamaq chayqami Taytay, chay mayqantaçi qamkuna Dyusniy niyashaykillapalla. ⁵⁵ Piru qamkunaqami mana paytaqa riqsinkillapachu. Nataq nuqa-shuypaq allita riqsini. Piru imanupi paytaqa mana riqsinichu niyar-shuypaqami, nuqapis kusala llulla kayman qamkuna yupaylla. Chaqa chaynu chiqapta riqsiq karmi, pay rimashankunata intrakar kasur ima kawsani. ⁵⁶ Nataq unay rukuykillapa Abrahamqami nuqa imanu shamunaypaq nir rikananpaq kar, rikashanrayku kusalata aligriyaran nir.

⁵⁷ Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, Jestustaqa kaynu niranllapa:

—Manami sinkwinta añuyjunlamapischu kanki. ¿Piru ninki Abrahamta rikasha kani nir?

⁵⁸ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami Abraham manaraq kayatin, karayllana nir.

⁵⁹ Chaynu nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa rumikunata ayparanllapa Jestusta sitananllapapaq. Piru payqami runakunapa rurinta pakakuqnulla Dyusta adurananllapa wasimantaqa lluqshiran.

9

Jesumi syigu nasisha runata allicharan

¹ Chaymanta uk lugarta pasayarnaqa, Jesusqa rikaran uk runa nasishanmanta-pacha syigu kaqta. ² Chaymi yaçhakuqninkunaqa Jestustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, çimaraykutaq kay runaqa syigu nasisha kasha kanqa, taytankunapa uchanraykuchu, manaqachu paypa uchanrayku?

³ Chaynu taputinllapami, Jesusqa niran:

—Manami paypa uchanrayku, chaynulla taytankunapa uchanraykuchu chaynuqa nasisha. Ashwanmi chaynuqa nasisha karan pay alliyatin rikar, Tayta Dyuspaq allita yaçhananllapapaq. ⁴ Chayraykumi achkilla katinraq chay

kaçhamasha kaqpa trabajuntaqa rurashunllapa. Chaqa tutapananpaq urami çhamunqana. Chaynu tutapatingami manana mayqanpis trabajanqanachu.

⁵ Chaqa nuqa kay pachapi karllaraqmi, tukuypa achkirachikuqnin kani nir.

⁶ Chaynu nirnaqami Jesusqa pachaman tuqakur, tuqayninwan lluchkitata rurar, chay syigupa nawinta ⁷ salar kaynu niran:

–Rir paqakuy Siloé shutiç quçhapi. (Siloimi, rimayninchikpiqa munan niyta ‘Kaçhamusha’ nir).

Chaymi chay syiguqa rir paqakurqa, rikakurna tikrakamuran. ⁸ Piru paytaqami chay yatanpi taçkuna, chaynulla wakinkunapis unaylla rikasha karanllapa limusnata mañakur taqta. Chaymi chay runakunaqa kaynu ninakuqllapa: “¿Manachu kay runaqa limusnata mañakur taq chay?” nir.

⁹ Ukkunaqa niyaqllapa: “Chiqaptami pay” nir.

Ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami paychu. Michka kusa paynu karmapis” nir.

Piru chay alliyasha runaqami niyaq: “Arí, nuqami kani” nir.

¹⁰ Chaymi tapuranllapa:

–¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinki? nir.

¹¹ Chay alliyasha chayqa, niran:

–Chay runa Jesús shutiçmi pachalapi tuqayninwan lluchkitata rurar, nawiya salar nimiran: ‘Rir chay quçha Siloé shutiçpi paqakuy’ nir. Chaynu nimatin paqakurmi, rikakuyta puytirayna.

¹² Chaymi qashan tapuranllapa kaynu nir:

–¿Maypitaq chay runaqa?

Payqami niran:

–Manami yaçhanichu nir.

Fariseukunami syigu alliyashata tapuranllapa

¹³⁻¹⁴ Jesusqami samana diyapi lluchkitata rurar, chay syigu runata allichashanqa karan. Chaymi, unay syigu kasha runataqa aparantllapa fariseukunaman. ¹⁵ Chaymantami, paykunaqa tapuranllapa:

–¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinkina? nir.

Payqami niran:

–Nawiya lluchkitawan salatin, rir paqakushaymanta-pachami kananqa rikakunina.

¹⁶ Wakin fariseo runakunaqami niranllapa:

–Chayta rurashaqami mana Dyusmanta Shamuq Runachu kanqa. Chaqa manari samana diyamatapis kwintachayanchu nir.

Piru ukkunaqami niyaqllapa:

–¿Uk runa uchayjunqami chay mana ruraypaq milagrukunataqa mana rurayta puytinmanchu?

Chaynu ukmanta ukmanta rimarmi, mana chayllatanachu yarpuyaql-lapa. ¹⁷ Chaymi qashan kaynu nir tapuranllapa chay unay syigu karan chay runataqa:

–Kanan rikakunaykipaq allichashushanraykuqa, ¿imaninkitaq paypaqqa?

Payqa niran:

–Nuqami nini, Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁸ Piru Israelmanta karguyjunkunaqami mana kriyinaranllapachu chiqap syigu kasha kanqa nirqa. Chaymi, taytankunata qayachimuranllapa.

¹⁹ Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

–¿Kayqachu wamraykillapa? ¿Manachu qamkunaqa niraykillapa syigu nasiran nir? ¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytin? nir.

²⁰ Chaynu taputinllapami, taytankunaqa niranllapa:

—Yačhanillapami payqa wamrayllapa syigu nasisha karan chay nir. ²¹ Piru manami yačhanillapachu imanumi kananqa rikakuyta puytinna, chaynulla mayqanmi allichasha nirmapis. Dijur payta tapuyllapa willashunqallapa. Chaqa paypismi byiju runana nir.

²² Chaynuqami taytankunaqa rimaranllapa manchakushanllaparayku. Chaqa Israelmanta karguyjunkunaqami parlasha karanllapa, mayqanpis Jesusta Dyuspa Akrashan Cristun nir kriyiqtaqa chay tantakananllapa wasimanta itakunanllapapaq nir. ²³ Chayraykumi, taytankunaqa kaynu niranllapa: “Dijur payta tapuyllapa. Chaqa payqami byiju runana” nirqa.

²⁴ Chaymantami chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan chay syigu alliyashataqa, qayamur tapuranllapa:

—Chiqapta Dyuspa naypanpi jurar willamayllapa. Chaqa nuqakunaqami yačhanillapa chay allichashusha runaqami kusala uchayjun nir.

²⁵ Chaynu taputinllapami, payqa niran:

—Nuqaqami mana yačhanichu uchayjun mana uchayjun nirmapis. Nataq nuqaqami yačhani syigu karay, piru kananqami rikakunina nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, qashan tapuranllapa:

—¿Imanutaq rurashuran? ¿Imatataq ruraran rikakunaykipaqqa? nir.

²⁷ Payqa niran:

—Willashurayllapanami, ¿manachu intrakankillapa? ¿Imapaqtaq qashan willashunayta munankillapa? ¿Manaqachu qamkunapis paypa yačhakuqninna kanayankillapa? nir.

²⁸ Chaynu nitinmi, kusata musyar niranllapa:

—Qamqami chay runapa yačhakuqninna kanki. Nataq nuqakuna-shuypaqa Moisespa yačhakuqnin kanillapa. ²⁹ Chaqa allitami yačhanillapa, Dyusmi Moiestaqa willaran nir. Piru chay runapaq-shuypaqami mana yačhanillapachu maymantami rikarimusha nirmapis.

³⁰ Chaynu nitinllapami, chay runaqa niran:

—¿Imanutaq kayqa kanqa! Qamkunaqa mana yačhankillapachu maymantami chay runaqa nirmapis. Piru nuqata-shuypaqami syigu kashaymanta allichamashana. ³¹ Allita yačhashanchikllapanu, uk uchasapataqami Dyusqa michka mañakutinmapis mana uyapanchu. Ashwanmi paylata sirbir, munashanta ruraqkunalatami uyapan. ³² Manami maydiyapis uyashanchikllapachu, uk runa nasishanmanta-pacha syigu kaqta uk runa allichasha nirqa.

³³ Chaqa chay runa, Dyusmanta mana shamusha karqa, manami imatapis rurayta puytiyanmanchu nir.

³⁴ Chaynu nitinmi, niranllapa:

—Qam kusala uchayjun nasisha karmapischu, ¿nuqakunata yačhachimanayankillapa? nir.

Chaynu nirmi, chay tantakananllapa wasimantaqa itakuranllapana.

Mana kriyikunaqami syigu yarpuninpiqa

³⁵ Chaymantami Jesusqa yačharan chay tantakananllapa wasimanta itakushallapa chay syigu kayar alliyasha runataqa nir. Chaymi, payta tarirqa Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamqachu kriyinki Dyusmanta Shamuq Runapiqa? * nir.

³⁶ Chaymi chay runituqa niran:

—Taytituy, mayqantaq payqa willamay, nuqa kriyinaypaq nir.

³⁷ Jesusqa niran:

* **9:35** Wakin iskribikashakunapimi nin “¿Qamqachu Dyuspa Wamranpiqa kriyinki?” nir.

–Rikashaykinami. Nuqami kani. Nuqallawanmi parlayanki nir.

³⁸ Chaymantami chay runaqa, Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

–Kriyini qampi Taytituy nir.

³⁹ Chaymantami Jesusqa niran:

–Nuqami kay pachaman shamusha kani tukuyta allita rikar yaçhanaypaq. Chaynulla syigukunaqa rikakunanpaq. Nataq chay rikakuqkuna-shuyapaqa amana rikakunanpaqnachu nir.

⁴⁰ Chaynu Jesús nitiñmi, wakin fariseo runakuna chaypi kar, uyakuqkunaqa niranllapa:

–¿Nuqakunapischu syigukuna kanillapa? nir.

⁴¹ Jesusqa niran:

–Qamkuna syigukuna karllapaqa, manami uchayjunchu kankimanllapa. Piru rikakuni nishaykillaparayku, ashwan uchayjun kankillapa nir.

10

Uk michikuqmi uyshankunawan

¹ Jesusqami niranpis:

“Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyshakunapa chikrunman mana punkunta yaykur uklawta yaykuqqami, upallala suwakuqkuna, imanullapis amalas suwakuqkuna ima. ² Piru chikrunman chay punkunlata yaykuq-shuyapaqami, chay uyshakunapaqa michikuqñin kar kuytan. ³ Chaymi, punkupi kuytakuqqa punkuta kiçhatin, chay michikuqqa uyshankunataqa shutinllapi qayatın, rimayninlamanta riqsın. Chaynumi uyshankunataqa chikrunmanta lluqshichinna. ⁴ Chaymanta tukuynin uyshankuna lluqshitinnaqa, michikuqñinqa naypanta rin. Nataq chay uyshankuna-shuyapaqa ikinlata rin. Chaqa rimayninlamantari riqsın michikuqñintaqa. ⁵ Piru, mayqan mana riqsishanpa ikintaqami mana rinchu. Ashwanmi paymantaqa alsakan. Chaqa manari riqsinchu rimayninlamatapis”.

⁶ Chaynu nir Jesús kay kumparasyunwan willatinmapismi, chay uyakuqkunaqa mana intrakaranllapachu ima nishaq nirmi chaynu niyan nirmapis.

Jesusmi chiqap michikuqqa

⁷ Chaymantami Jesusqa qashan kaynu niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqami chay uyshakuna chikrunman yaykunan punku kani. ⁸ Piru tukuy nuqamanta naypaqta shamuqkunaqami upallala suwakuqkuna, chaynulla imanullapis amalas suwakuqkuna ima karanllapa. Chaymi, chay uyshitaykunaqa mana kasuranllapachu paykunataqa. ⁹ Nishushayllapanu, nuqami chay chikrunpa punkunqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chay punkuta yaykuqqa washakashana kanqa. Chaynuqami, imanutaq uk uyshamaqa chikrunman yaykur, lluqshimur, rir kusala shumaq qiwata tarin, chaynuna kanqa.

¹⁰ “Suwakuqunaqami shamun suwakuq, wanuchikuq, pantachikuq ima. Piru nuqa-shuyapaqami shamusha kani, nuqapi kriyiqkunata bidanta qutiy kusa achkata kusichakuq yupay kusa aligrila tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ¹¹ Nuqami uyshakunapa chiqap michiñinqa kani. Chaqa chay chiqap michikuqqami uyshankunata washananrayku wanunmapis. ¹² Piru wakin michikuqkunaqami qillayta ganananlapaq michikunllapa. Chaynu karmi kusala atun surru shamuqta rikarqa, uyshakunamatapis dijar alsakan mana washarlamapischu. Chaqa chiqaptaqari chay

uyshakunapaqa mana chiqap michikuqinichu. Chaynulla chay uyshakunapis mana paypachu. Chaymi chay atun surru, uyshakunata aypaq shamutinga, uyshakunaga wakta kayta shikwakar rinllapa. ¹³ Chaynumi chay michikuq qillaylapa q yarpur michikuqqa alsakan. Chaqa qillaylapaqri yarpur, uyshakunata-shuypaqa mana kwintachanchu.

¹⁴⁻¹⁵ “Piru nuqa-shuypaqami uyshakunapa chiqap michikuqin kani. Chaymi, imanutaq Taytayqa nuqata riqsiman chaynullami nuqapis paytaqa riqsini. Chaynulla uyshaykunatapis riqsitiy, paykunapis riqsimanllapa. Chayraykumi uyshaykunata washanayraykuqa wanushaq ima. ¹⁶ Uklawpipismi kan uyshaykunaqa. Piru paykunaqami mana chay chikrulamantachu. Chaymi paykunatapis kaymanna apamushaq. Chaynuqami paykunapis nuqatana kasumatinqa tukuyla uk chikrulamanta yupayna kanqallapa. Chaymi ashwan uk michikuqniyjunlana kanqallapa tukuyla.

¹⁷ “Taytaymi nuqataqa kusalata munaman. Chaqa uyshaykunaraykumi wanur, chaymanta kawsamushaq. ¹⁸ Piru manami mayqan runa wanunaypaq nishanraykuchu wanuyani. Ashwanmi nuqalla chaynu pasanapaqqa yarpusha kani. Chaqa nuqaqami wanur chaymanta qashan kawsamunaypaqna kani. Chaynu ruranaypaqmi Taytayqa nimasha” nir.

¹⁹ Tukuy chaykunata Jesús rimatinmi, chay Israelmanta karguyjunku-naqa, qashan ukmanta ukmanta yarpupakur chiqanchanakuranllapa.

²⁰ Piru paykunamanta achkami niyaranllapa:

—¿Imapaqta waktaqa kasuyankillapa? Wakqami dyablupa yarpuyninwan kar yaruyasha, nir.

²¹ Nataq ukkunaqa niyaqllapa:

—Mayqanpis dyablupa yarpuyninwan karqa, manami waknuqa rimayanmanchu. ¿Manaqachu uk dyablupis allichayta puytinman syigukunata? nir.

Israelmanta karguyjunku-nami Jesusta musyaranllapa

²² Jerusalén pwiblpimi unayqa, Israel runakuna Dyusta adurananllapa wasita kamkachir, qasay tyimpupi Dyusman mañakuranllapa paypaqna kanapaq nir. Chaymi chayta yarpur añu añu chay qasay tyimpullapi fyistata ruraqllapa. ²³ Chay diyakunami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi, Salomonpa kurridurnin niqlapa chaypi puriyatin, ²⁴ Israelmanta karguyjunku-naqa paypa ridurninman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—¿Maydiyakamantaq willamayankillapaqa mayqanmi kanki nirqa? Chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, kananlla willamayllapana nir.

²⁵ Jesusqa niran:

—Willashurayllapami gamkunataqa. Piru manami kriymaraykil-lapachu. Chaqa Taytay nimashanulla imatapis ruraraqami, allitana intrachishunillapa mayqanmi kani nirmapis. ²⁶ Piru gamkunaqami mana kriyinkillapachu, mana uyshaykunapa wakinnin kashaykillaparayku.

²⁷ Chaqa uyshaykunaqami rimanaylamanta riqsimar, pullayna rinllapa. Chaynullami nuqapis paykunata riqsini. ²⁸ Chaymi paykunataqa mana tukukaq tukuy tyimpu kawsaytana qushaq. Chaynuqami manana mayqanpis kitamanqachu. ²⁹ Chaqa Taytay tukuymananta kusalata puytiqmi uyshitaykunataqa qumasha. Chaymi Taytay akrashantaqa mana mayqanpis kitayta puytinqachu. ³⁰ Taytaywan nuqaqami, ukla kanillapa nir.

³¹ Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunku-naqa qashan rumiku-nata ayparanllapa sitananllapapaq. ³² Piru Jesusqa niran:

—Taytaypa pudirninwanmi kusala achka allin imakunata naypaykillap-pi rurasha kani. ¿Chay mayqayninpaqtaq sitamanayankillapa? nir.

³³ Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Manami allinkunata rurashaykipaqchu sitashuyanillapa. Ashwanmi sitashuyanillapa Tayta Dyuspaq kusala mana allinta rimashaykirayku. Chaqa runala karmapismi ‘Nuqaqa Dyuswanqa chaylla kani’ nirqa Dyusnu tukuyanki nir.

³⁴ Jesusqa paykunata niran:

—Dyus nitinmi, qamkunapaq kaynu nir iskribiran: ‘Nuqami nini dyuskuna kankillapa’ nir. ³⁵ Allita yaçhashanchikllapanu chay iskribikashakunaqami chiqap. Chaqa Tayta Dyusqami paylla, paypa rimayninta intrakaqkunataqa, ‘dyuskuna kankillapa’ niran. ³⁶ Piru nuqamataqami Taytay Dyusqa paylla akrrar kay pachaman kaçhamaran. Chaynu kar nuqaqa Dyuspa Wamran kani nishushayllapapaqqa, çimapaqtaq Dyuspaqqa mana allintachu rimanki ninkillapaqa? ³⁷ Taytay rurashankunata mana rurayatiyqa, amari kriyimayllapachu. ³⁸ Piru Taytaypa ruranankunata ruratiy mana nuqata kriyimarllapamapis, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa, allita yaçhanaykillapapaq Taytaywan nuqaqa chaylla kanillapa nir.

³⁹ Chaynu Jesús nitinmi, qashan paykunaqa aypanaranllapa. Piru Jesusqami alsakar riran.

⁴⁰ Chaymantami Jesús tikrakar rir, riyu Jordanpa chimpanman çar chaypi kidaran, chay maypiçi Shutichikuq Juan unay shutichikuq chaypi. ⁴¹ Piru chaymanpismi, kusa achka runakuna rikaq rirllapa, kaynu niyaqllapa:

—Shutichikuq Juan mana milagruta rurar imapis, kay runapaq nishanqami, chiqap kasha nir.

⁴² Chaymi chay lugarkunapiqa, achka kriyiranllapa Jesuspiqa.

11

Lazarumi wanuranna

¹ Karanmi uk qishaq runa Lázaro shutiq. Payqami Mariapa, Martapa pwiblun Betaniamanta karan. Piru kay ishkay warmikunaqami Lazarupaqa ukninkuna karan. ² Kay Lazarupa uknin Mariami Jesuspa çhakinman mishki mutkiypaqqa yakituta içar, aqchanwan chakichisha karan. ³ Kay ishkay warmikunami, uknin Lázaro qishaq katin, kaçhakaranllapa Jestusa kaynu nir willananllapapaq:

—Taytituy, kusala munashayki amiguykimi qishaq nir.

⁴ Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Manami chay nanaywanqa wanunqachu. Ashwanmi chayqa chaynuqa pasayan imanumi Taytay Dyus, chaynulla Wamranpis kusala pudirniyjun nir yaçar alabanallapapaq.

⁵ Piru Jesusqa, Martawan Mariata chaynulla Lazaruta michka kusata munaq karmapismi, mana chay diyaqa riranchu. ⁶ Chaymi ashwan Lázaro qishaq nitinllapamapis, ishkay diya mastaraq kidaran chay maypiçi karan chay lugarpiga. ⁷ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Rishunllapa qashan Judea lugarman nir.

⁸ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, manami maychu chay Israelmanta karguyjunkuna rumikunawan sitar wanuchishuyta kamashanllapaqa. Chaynumapischu, çqashan chay lugarman rinayanki?

⁹ Piru Jesusqa niran:

—¿Manachu dusi urayjun uk diyaqa? Chaynu katinga, mayqanpis unaq purirqa mana trumpisanchu, kay pachapi tukuypa achkirachikuqñinchikllapa kashanrayku. ¹⁰ Nataq mayqanpis tuta puriqkunaqa trumpisan, achkirachikuqñin mana kashanrayku.

¹¹ Chaynullami niranpis:

—Amigunchik Lazarumi punusha. Chaymi rishaq rikêhachiq nir.

¹² Chaynu nitinmi, yaêhakuqñinkunaqa niranllapa:

—Taytituy, punusha karqami intrachimanchik alliyayanqana nir.

¹³ Piru Jesusqami, Lazaruqa punusha niyaran, wanushanrayku. Nataq yaêhakuqñinkunaqami yarpuranllapa Lázaro punusha katin waknuqa niyan nir. ¹⁴ Chaynu yarpuyatinllapami, Jesusqa allitana willar niran:

—Lazaruqami wanusha. ¹⁵ Piru nuqa mana chaypi katiy wanushanraykumi kusalata aligriyani. Chaqa chaypiraq imata ruratiypis rikar allitana nuqapi kriyinkillapa. Chaymi ashwan rishunllapa rikaq.

¹⁶ Chaymantami, Tomasta milli niqllapa chayqa, wakin yaêhakuq masinkunataqa niran:

—Rishunllapa nuqanchikkunapis, paywan pulla wanunallapapaq, nir.

Jesusmi wanushamatapis kawsachimun

¹⁷ Chaymanta Jesús êharqa yaêharan Lázaro pampakashanqa kwatru diyana nir. ¹⁸ Betania pwibluqami Jerusalemanta yaqqa kimsa kilumitrupi yu-pay kashanrayku shipchanlapi karan. ¹⁹ Chaymi Israelmanta kusa achka runakunaqa risha karanllapa Martawan Mariata, watukur kunsulanallapapaq uknin wanushanrayku. ²⁰ Chaymantami Martaqa yaêharan, Jesús shamuyan nir. Chaymi lluqshir riran tariq. Nataq María-shuypaqa wasinlapi kidaran. ²¹ Marta, Jesusta tarirnaqa niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu.

²² Piru yaêhayani, kanamapis imata mañakutkiqa Dyusqa yanapashunqa nir.

²³ Jesusqa niran:

—Uknikiqami kawsamunqa nir.

²⁴ Martaqa niran:

—Ari, maydiya jwisyu diya êhamutingami, wanushakunawan pulla kawsamuyanqa nir yaêhayani.

²⁵ Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqami tukuypa kawsachiqñin kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyiqqa michka wanusha karmapis kawsamunqa. ²⁶ Nataq mayqanpis kawsayarlla nuqapi kriyiqkuna-shuypaqa, manana tukuy tyimpupaqnaqa wanunqallapanachu. ¿Kriyinkichu chaynu nishutiyya? nir.

²⁷ Martaqa niran:

—Ari Taytituy. Nuqaqami kriyini qamqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki, Dyuspa Wamran kay pachaman shamunanpaq karan chay, nir.

Jesusmi Lázaro pampakashanpi waqaran

²⁸ Chaynu nirnaqami, Martaqa riran uknin Mariata qayamuq. Chaymi uknintaqa uyarala kaynu nir willaran:

—Yaêhachimaqñinchikmi chaypi qayashuyan nir.

²⁹ Chaynu nitinmi, Mariaga chay kutilla sharir riran Jesustaqa rikaq.

³⁰ Piru Jesusqami, manaraq chay pwiblumanqa yaykusharaqchu karan. Ashwanmi chay maypiêchi Martawan tarinakusha karan, chayllapiraq karan. ³¹ Chaynu María sharir utqaylla ritinga, Israelmanta wakin

runakuna kunsulaq çhasha karan chaykunaqa ikinta riranllapa uknin pampakashanman riyança chaypi waqaq nir yarpur.

³² Chaymanta Maria, Jesús kayashanman çharqa, naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu nir.

³³ Chaymantami Jesusqa Mariata, chaynulla Israelmanta runakuna Mariata kunsulaq rishakunapis waqaqta rikarqa kusala ukmanta llakiran.

³⁴ Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Maypitaq pamparaykillapa?

Paykunaqa,

—Shamur rikay Taytituy— nitinllapa, ³⁵ Jesusqa waqaran. ³⁶ Chaymi Israelmanta runakunaqa niranllapa:

—¡Rikayllapa alliplatari munayasha!

³⁷ Piru paykunamanta wakinqa, niyaranllapa:

—Kay runa, chay syiguta allichashaqachu ¿mana imallataqa rurayta puytisha kanman, Lázaro ama wanunanpaqqa? nir.

Jesumi Lazaruta kawsachimuran

³⁸ Chaymantami Jesusqa qashan kusa llakishala, Lázaro pampakashanman qimikaran. Chay Lázaro pampakashanqami uk atun maçhay karan. Nataq chay yaykuna punkunqami kirparayaran uk paltalla rumiwan.

³⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Ashuchiyllapa kay rumitaqa, nir.

Chaymi wanushapa uknin Martaqa, niran:

—Taytituy, kusatanami asyayanqa. Chaqa kwatru diyanari wanushanqa nir.

⁴⁰ Piru Jesusqa niran:

—¿Manachu nishuray, nuqapi kriyitkiqami Tayta Dyuspa pudirnin mana ruraypaqkunata ruratin rikanki? nir.

⁴¹ Chaynu nitinmi, rumita ashuchiranllapa. Chaymi Jesusqa unaq syiluman chapakur, kaynu niran:

“Taytay, payji nishuni. Chaqa qamqami uyapamashayki. ⁴² Piru nuqaqami allita yaçhani, qamta mañakushutiyqa imuraspis uyapamanki nir. Chaynuqami nishuni: Kay runakuna uyakuqkunaqa allitana yaçhananllapapaq, qammi kay pachamanqa kaçhamashayki nir”.

⁴³ Chaynu nirqami, kusala jwirtita qayakuran:

—¡Lázaro, lluqshimuy! nir.

⁴⁴ Chaynu nitinmi wanusha karan chayqa lluqshimuran, çhakin, makinmapis raçhpawan watakasha. Chaynulla qaqlanpis raçhpawan pampakasha ima. Chaymi Jesusqa niran:

—Kaçar dijayllapa ringa, nir.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Tukuy Israelmanta runakuna Mariata yapar rishakuna, Jesús Lazaruta kawsachimutin rikarqa, achka kriyiranllapa. ⁴⁶ Piru wakinkunashuyapaqami riranllapa fariseo runakunata willaq, Jesús tukuy imata rurashantaqa. ⁴⁷ Chaynu willatinllapami chay fariseukuna, kurakunapa mantagninkunaqa tantakaranllapa chay kusa karguyjunkunaman. Chaymi kaynu niranllapa:

—¿Imatataq rurashunllapa? Chay runaqami ashwan mas milagrukunata rurarna puriyan. ⁴⁸ Chaqa dijashallapaqami tukuykana paypi kriyinqallapa.

Chaymi ashwan chay Roma pwiblumanta karguyjunkunaqa shamur Dyusta adurananchikllapa wasita, chaynulla tukuyta limpu tukchimachuwanllapa nir.

⁴⁹ Piru paykunamanta uk runa Caifás shutiqmi, chay añukunapiqa kurakunapa punta mantaqnin karan. Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa mana imatapis yaçhankillapachu. ⁵⁰ Chaynulla manami kwintata qukanillapachu. Chaqa chay pwiblunchikllapa tukukanamanta chaynulla tukuyta runakuna wanunanmantaqami uk runa wanunanpaqqa kusala allin nir.

⁵¹ Nataq Caifasqami mana pay munashanllamantachu chaynuqa riraran. Chaqa chay añukunapi kurakunapa mantaqnin katin, Dyus rimaçhitin, rimaran Jesusqashi wanuyanga tukuy Israel runakunata washananpaq nir. ⁵² Piru manami Israel runakunallapaqchu wanunanpaq karan. Ashwanmi payqa Dyuspa tukuy wakin wamrankuna kaqkunapaqpis wanunanpaq karan. Chaynuqami maymanta karmapis uklana kananllapapaq. ⁵³ Chaymi chay diyamanta-pacha, Israelmanta karguyjunkunaqa Jesusta wanuchinanllapapaqna yarpuranllapa.

⁵⁴ Chayraykumi Israelmanta karguyjunkunapa shutinpiqa, Jesusqa manana puriqchu. Chaynami chay Judeapa pwiblunkunamantaqa llugshir riran uk chunllaq lugarpa shipchanpi uk pwiblu Efraín shutiqmanna. Chaymi chaypina kidaranllapa yaçhakuqninkunawanqa.

⁵⁵ Manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanqa. Chaymi chay diyakunapiqa tukuyta Israel pwiblunkunamanta kusala achka runakuna riyaqllapa Jerusalemman chay shumaqchakananllapa kustumrinta ruraqllapa manaraq fyista qallariyatin. ⁵⁶ Chaynu Jerusalemman karqami, kusalata Jesusta maskayaranllapa. Chaymi Dyusta adurananllapa wasipiqa ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Imatataq yarpunkillapa? ¿Shamuyanqachu fyistamanqa, manaqachu mana?” nir.

⁵⁷ Nataq, chay fariseukuna, kurakunapa mantaqninkuna-shuypaqa mantakusha karanllapa, mayqanpis Jesuspaq maypi nir yaçharqa, paykunata willatinllapa aypananllapapaq nir.

12

Jesupa çhakinmanmi mutkiypaqqa yakituta içharan (Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Saysi diya, Pascua fyistapaq faltayatinmi, Jesusqa chay kawsachimushan Lázaro tayashan Betaniaman riran. ² Chaypiqami Jesusrayku mikuyta kamkachir, kunachikuranllapa mikunanllapapaq. Chaymi, Martaqa mikuyta misaman aypachikamuyaq. Nataq Lázaro-shuypaqa misapina Jesuswan pulla mikuyaqllapa. ³ Chaykamanqami, midya butilla kusa karu çhaniyjun mishki mutkiypaqqa nardo shutiq yakituta, Lazarupa uknin Mariaga apamuran. Chaymi chaywanna Jesuspa çhakinta paqastur, aqchanwan çhakichiran. Chaymi, chay wasi kayashanllapamapis kusala shumaq mishkita asyayarna kidaran. ⁴ Chaymantami, yaçhakuqninkunapa uknin [Simonpa wamran] Judas Iscariote, Jesusta kuntrankunaman qukunapaq karan chayqa, kaynu niran:

⁵ —Waknu yanqalla içhananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu qilaypaq rantikur, mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

⁶ Piru Judasqami chaynuqa niran, mana chiqapta mana imayjunkunapaq llakishanraykuchu. Ashwanmi chaynuqa niran suwakuq kashanrayku. Chaqa pay chay ufrindata tantananllapa talqitata purichiq karmi, çhuratinllapaqa munashanta aypakuq. ⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Dijay, payqami kusa shumaqtana kwirpuyta kampakisha wanur pampakanaypaq. ⁸ Chaqa mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq nir.

Lazaruta wanuchiya yarpuranllapa

⁹ Israelmanta achka runakunami yaçharanllapa, Jesusqa Betaniapi nir. Chaymi riranllapa wakmanqa, Jesusta chaynulla pay kawsachimushan Lazaruta rikaq ima. ¹⁰⁻¹¹ Chaymantami chay kurakunapa mantaqninkunaqa Lazarutapis wanuchinanpaq yarpuranllapa. Chaqa Lázaro kawsamushanta rikarmi Israelmanta kusala achka runakuna Jesuspina kriyiqllapa.

Jesusmi Jerusalemman yaykuranna

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Kusala achka runakunami risha karanllapa Jerusalemman, Pascua fyistapaqqa. Chaymantami allagnin diyaqa yaçharanllapa Jesusqami fyistaman çhamuyan nir. ¹³ Chaymi paykunaqa palmira qirukunata kuchumur, kusa aligrila kaynu nir laqyar riranllapa Jesustaqa tariq:

“¡Biba biba!

¡Kusa alabakashami kanqa

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamugqa!

Chaynulla ¡kusa alabakashami kanqa Israel pwiblupa gubyirnunqa!” nir.

¹⁴ Chaymantaqami Jesusqa uk burruta tarir anan taran, imanuchi Dyus nitin iskribikashannulla. Chaqa niqmi:

¹⁵ “Amami manchakuychu, Sión pwiblu.

Chaqa rikay, mantakuqnikiimi shamuyan

uk burritupa anan tasha” nir.

¹⁶ Piru kaykunapaqqa yaçhakuqninkunaqa mana intrakaranllaparaqchu. Chaymanta Jesús wanur kawsamutinraqmi, yaçhakuqninkunaqa intrakaranllapa, pay imanu kananpaqgami, unaylla iskribikasha kasha nir.

¹⁷ Nataq runakuna, Jesús Lazaruta pampakashanmata kawsachimushanta rikashakunaqa, tukuyлата parlaranllapa.

¹⁸ Chayraykumi runakunaqa riranllapa Jesustaqa tariq. Chaqa yaçharanllapari milagrukunata rurashanpaq. ¹⁹ Piru chay fariseo runakunashuypaq paykunapura kaynu ninakuyaranllapa: “Rikashaykillapanu kananqami manana imatapis rurayta puytinchikllapanachu. Chaqa tukuyami paylapi kriyirna, rinllapa paywanna” nir.

Greciamanta runakunami Jesusta maskaranllapa

²⁰ Jerusalén fyistaman adurakuq rishakunapa rurinpiqami, Greciamanta runakuna karanllapa. ²¹ Chaymi paykunaqa, Galileapa uk pwiblun Betsaida shutiqmanta kaq, Felipiman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Taytituy, Jestustami rikanayanillapa nir.

²² Chaynu nitinllapami, Felipiq rir Andresta willar, ishkantinllapa riran Jesusta parlaqqa. ²³ Chaymi Jesusqa niran:

—Çhamushanami uraqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanutin, Taytay Dyus kawsachimutin, tukuy runakuna rikar yaçhananllapapaqqa. ²⁴ Chiqaptami nishaykillapa: Trigupa uk murisitun pachaman ratar mana pampakarqami

mana puqunqachu. Ashwanmi maydiyapis chay uk murisitula kayanqa. Nataq pampakar-shuypaqa, ashwan winar kusala achkatana puquyanqa. ²⁵ Chaymi nini, mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa. Piru chay mayqanpis kay bidapi nuqapi kriyishan-rayku wanuq-shuypaqami, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. ²⁶ Chayraykumi mayqanpis sirbimanaqqa, maypi katiypis pullay kar sirbimanta. Chaynu mayqanpis sirbimatingami, Taytayqa kusa allinpaqna riqsinqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

²⁷ Chaymantaqami Jesusqa niran:

“¡Kananllami kusalata llakini! ¿Imatanari nishaq? ¿Taytay kay qischakanay uramanta washamay, nir? ¡Manami! Chaqa chaypaq-ari shamusha kani.

²⁸ Taytay, runakunata rikachiy, imatapis rurayta puytinki nir alabashunan-llapapaq”.

Chaynu Jesús nitingami, unaq syilumanta uk rimay kaynu niyaran: “Qamwanmi rikachishana kani.

Piru qashanmi rikachikushaq, chiqapta imatapis rurayta puytini nir alabamananllapapaq”.

²⁹ Chaymi runakuna chaypi uyakuqkunaqa, niyaranllapa: “Kunya karan” nir. Nataq wakin-shuypaqa niyaranllapa: “Ük angelmi payta willasha” nir.

³⁰ Chaynu niyatinllapami, Jesusqa niran:

–Manami nuqaraykuchu chay rimaytaqa uyapashaykillapa. Ashwanmi chaytaqa uyapashaykillapa qamkuna allita intrakanaykillapapaq, nuqatami Taytayqa willamayaran nir. ³¹ Chaymi kananqa çhamushana uraqa, tukuy kay pachapi kaqkunata allita rikar yaçhanaypaqna. Chaymantami Taytay Dyusqa, kay pachapi mantakuqtaqa itakunqa amana mantakunanpaqchu. ³² Piru, nuqata kruspi unaqman alsamatinllapanaqa, kay pachapi kaqkunaqa nuqapi tukuyta kriyir, tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

³³ Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran imanumi wanuyanqa nir.

³⁴ Chaynu nitinmi, chay runakunaqa niranllapa:

–Dyus nitin iskribikashankunata liyirmi yaçhasha kanillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqashi tukuy tyimpupaq kawsayanqa nir. Piru çimapaqta ninki, Dyusmanta Shamuq Runataqa kruspi unaqman alsakayanqallapa nirqa? Chaynu katinga, çpitaq Dyusmanta Shamuq Runaqa? nir.

³⁵ Chaymi Jesusqa paykunata niran:

–Pullaykillaparaqmi kanqa chay achkirachikuqqa. Piru mananami un-aytanachu pullaykillapaqa kanqa. Chayraykumi kay achkirachikuq kaypi kayashanlla, ama tutaparaqpiqa puriyllapachu. Chaqa mayqanpis tuta-paraqpi puriqqami, mana yaçhanchu maytami riyannirmapis. ³⁶ Chaymi chay achkirachikuq kaypi kashanlla kriyiyllapa paypi. Chaynuqami qamku-napis chay achkirachikuqpaqna kankillapa.

Chaynu nirqami, Jesusqa chay kayashanmantaqa rir pakakuranna payku-namantaqa.

Israelmanta runakunami Jesuspi mana kriyinaranllapachu

³⁷ Jesús, Israel runakunapa naypanpi michka mana ruraypaq shumaq imakunata, chaynulla milagrukunata rurasha katinmapis, paykunaqa mana kriyiranllapachu. ³⁸ Piru chaynuqami pasaran, Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishannulla kumplinapaq. Chaqa kaynu nirmi iskribisha kayaq: “Taytituy, çpitaq shumaq rimashanchikpiqa kriyisha?

¿Pitaq intrakasha tukuy imata rurayta puytinki nirqa?”

³⁹ Chaynumi, mana imanupis kriyiyta puytiqllapachu. Chaqa Isaiaspismi kaynu nir iskrishisha karan:

⁴⁰ “Dyusmi kay runakunapa nawintaqa limpu kirpasha.

Chaynulla mana intrakaqpaq tikrasha.

Chaynuqami rurasha chapakurpis amana rikakunanpaq.

Chaynulla manana intrakananllapapaq.

Chaynu nuqapaq mana intrakar mana kriyitinllapaqami, nuqapis mana allichashaqchu” nir.

⁴¹ Chaynu nirqami Isaiasqa iskrishiran, Jesucristo imanu kusa pudirn-inwan mantakuqta rikashanrayku. ⁴² Chaymi Israelmanta kusa achka runakuna, chaynulla wakin karguyjunkunamapis Jesuspiqa kriyiranllapa. Piru chaynu kriyirllapamapis, manami tukuyta naypanpiqa Jesuspaqqa rimaqllapachu, chay fariseo runakunata tantakananllapa wasimanta itakumanmanllapa nir manchakushanllaparayku. ⁴³ Chaynuqami paykunaga tukuyaranllapa runakuna alabananllapalata munar. Nataq Dyus kusa allinpaq riqsinantashuypaqami mana yaqqa kwintachaqqllapachu.

Jesús rimashankunata mana kasuqkunaqami kastigakanqallapa

⁴⁴ Chaymantami Jesusqa kusa jwirtita rimar kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapi kriyiqqa, manami nuqalapichu kriyiyta. Ashwanmi Taytay kaçhamasha chay paypipis kriyiyta. ⁴⁵ Chaynulla mayqan rikamaqkunapismi, chay kaçhamasha chaytapis rikanqallapa. ⁴⁶ Nuqami achkirachikuq chay kani. Chaymi kay pachamanqa shamusha kani, nuqapi kriyiqkunaqa ama tutaparaqpi kidananllapaqachu.

⁴⁷ “Piru mayqanpis nuqa rimashayta uyakur, mana kasukuqkunataqa, manami nuqachu kastigashaq. Chaqa manami kay pachamanqa runakunata kastiganaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, tukuyta washanaypaq. ⁴⁸ Chaymi disprisaymar, rimashaykunata mana kasuqkunataqami, jwisyu diya çhamutinqa Taytay Dyusqa rimashaykunawan rikar kastiganqa. ⁴⁹ Chaqa manami nuqa munashayllamantachu rimani. Taytaymi kaçhamasha, imata rimanaypaq, yaçhachikunaypaq nirmapis. ⁵⁰ Chaymi nuqaga yaçhayani, Taytay mantakushankunata kasur imaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir. Chaynumi nuqaga, tukuy imata Taytay Dyus nimashanlata rimar yaçhachikuni”.

13

Jesumi yaçhakuqninkunapa çhakinta paqaran

¹ Mananami maychu karan Pascua fyistapaqqa. Jesusqa yaçhashana karan, wanur kawsamur syiluman rir Taytanwan qashan tarinakunanpaq uraqami çhamushana nir. Piru Jesusqami tukuyta paypi kriyiqkunataqa kusalata munaran. Chaymi wanunanpaqna karmapis ashwan masta paykunataqa munaran.

² Chaymanta Pascua mikunata mikunanllapapaqna katinllapaqami, Simonpa wamran Judas Iscariotita dyabluqa yarpuchishana karan, Jestusta kuntrankunaman qukunapaga. ³ Piru Jesuspismi yaçharanllana, Taytan Dyusmanta shamushanrayku qashan payllaman tikrayan nir. Chaynullami yaçharanpis Taytanqami tukuy imata pay mantananpaqna nisha nir. ⁴ Chaynu mikuyatinllapami das sharir, qatakunan raçhpanta llugshichir uk twayata sinturanpi watakuran. ⁵ Chaymantami yakuta batyaman itar, yaçhakuqninkunapa çhakinkunata paqar, chay sinturanpi watakushan twayawan chakichiran.

⁶ Nataq Simón Pedrupa êhakinta paqananpaqna katinga, Pedruqa niran:

–Taytituy, çqamchu nuqapa êhakiyta paqanayanki?

⁷ Jesusqa niran:

–Kanan kayta ruratiyqami mana intrakankiraqchu. Piru chayman-taqami intrakankina nir.

⁸ Pedruqa niran:

–¡Taytituy, michkapis manami êhakiytaqa paqachishaykichu! nir.

Jesusqa niran:

–Mana êhakikita paqatiyqami, mana nuqapa kaqniychu kayanki kanqa, nir.

⁹ Chaynu nitinmi Simón Pedruqa niran:

–¡Chaynu katinga, Taytituy ama êhakiylatachu paqay! ¡Ashwanmi makiywan umaytapis paqapamay! nir.

¹⁰ Piru Jesusqami niran:

–Chayraq intiru kwirpunta paqakushataqami êhakinlatana paqanchik. Chaqa kwirpunqami kusala shumaqnari. Chaynumi qamkunapis shu-maqa kankillapa. Piru chaynu shumaqqami mana tukuynikillapachu kankillapa.

¹¹ Chaynu, “Manami tukuynikillapachu shumaq kankillapa” nirqami ni-yaran, mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaêhashanrayku.

¹² Yaêhakuqninkunapa êhakinkunata paqarnaqa qatakunan raêhpanta qatakurna qashan misaman tar, kaynu niran:

“¿Intrakankillapachu, chaynu êhakikillapata paqashaypaqqa?

¹³ Qamkunaqami nimankillapa: Mantamaqniy, Yaêhachikuq Taytituy nir. Chaynu nirqami chiqapta niyankillapa. Chaqa chaynumiri kani. ¹⁴⁻¹⁵ Nuqa mantashuqnikillapa, yaêhachishuqnikillapa karmapismi êhakikillapata paqasha kani. Chaymi, nuqa rurashaynulla, qamkunapis uknikillapa uknikillapa êhakikillapata paqar sirbinakunkimanllapa.

¹⁶ “Chiqaptami nishaykillapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrun-ninmantaqa. Chaynulla chay kaêhamutin shamuqpis manami maschu chay kaêhamuqmantaga nir. ¹⁷ Tukuy kay nishushayllapata intrakasha kar, kasur kawsarllapaqami, kusa shumaqna kayankillapa kanqa.

¹⁸ “Chaynu nirqami, mana tukuynikillapapaqchu rimayani. Chaqa nuqaqami allita yaêhayani mayqankunalatami akrasha kani nirmapis. Piru Dyus nitin iskribikashanqami kumplikayta ministiyani. Chaqa niqmi: ‘Nuqawan pulla mikuqmi, kuntrayna tikrakasha’ nir. ¹⁹ Kaytami willashu-nillapa yaêhaskinaykillapapaqna, maydiya chaynu pasatinga, kriyinaykil-lapapaq mayqanmi nuqaqa kani nirmapis. ²⁰ Chiqaptami nishaykil-lapapis: Nuqa kaêhashayta shumaqta samachiqqami, nuqata samachi-mayanqa. Chaynulla, nuqata samachimaq-shuypaqa, chay kaêhamasha chayta samachiyanaq” nir.

Judasmi kuntraykunaman qukumayanqa niran Jesusqa

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Chaynu nir tukchirnaqa, Jesusqa kusalata llakir kaynu niran:

–Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntrayku-naman qukumayanqa nir.

²² Chaynu nitinmi yaêhakuqninkunaga uknin uknin kusalata chapanaku-yaranllapa, mayqanpaqmi rimayan nirmapis mana yaêharchu. ²³ Tukuy yaêhakuqninkunamantaqami Jesusqa ukta kusalata munaq. Chaymi mikuy-atinllapaqa Jesuspa qichqanlapi tayaran. ²⁴ Chayraykumi chaytaqa, Simón

Pedruqa siñalawan willaran Jesusta tapunanpaq, pipaqsishi rimayan nir.

²⁵ Chaymi chay yaçhakuqningqa Jesusman mas qimikar kaynu nir tapuran:

—Taytituy, ¿pitaq chayqa? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Mayqantaçi, tantata pitir nuyuchir aypachiyani chay paymi nir.

Chaynu nirnaqami tantata pitir nuyuchir, Simonpa wamran Judas Iscariotita aypachiran. ²⁷ Chaynu tantata Judas aypatinla, yarpuyinman Satanaspa yarpuyningqa yaykuran. Chaymi Jesusqa niran:

—Imataçi ruranaykipaq yarpushayki chaytaqami, utgar rurayna, nir.

²⁸ Piru chaynu Jesús nitinmapismi, chay misapi mikuqkunaqa mana intrakaranllapachu, imapaqmi chaynu nisha nirmapis. ²⁹ Ashwanmi wakingqa Judas qillayta tantananpaq talqitata purichiq katin kaynuta yarpuranllapa: Pascua fyistapaq imallataqa rantinanpaq, manaqapis mana imayjunkunata imallataqa qunanpaq kanqa nir.

³⁰ Chaymanta Judas tantata mikurnaqa, waqtaman lluqshiranna. Chaqa chay urasqami, tutana karan.

Jesumi mushuq mantakuypaq yaçhachikuran

³¹ Judas waqtaman lluqshishana katinga, Jesusqa niran:

—Kananmi çhamushana uraqa Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamutin, tukuyta rikar alabananllapapaq. Chaynu pasatinmi Taytay Dyuspis alliplata riqsikar alabakanqa. ³² Chaymi, payrayku Tayta Dyus allipta alabakarqa, dasna paypis riqsichikur alabachinqa, paymanta Shamuq Runaqa chiqap paynu nir. ³³ Kusala munashay wamrituykuna, pullaykillapaqa mananami unaylatanachu kashaq. Chaymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru imanuçhi Israelmanta karguyjunkunata willaray, chaynulla qamkunatapis kananqa willashaykillapa: Nuqa rishaymanqami manaraq riyta puytinkillapachu. ³⁴ Chaymi ashwan kay mushuq mantakuyta willashaykillapa ruranaykillapapaq: Uknikillapa uknikillapami llakipanakunkillapa, imanuçhi qamkunata llakipashunillapa chaynulla. ³⁵ Chaynu uknikillapa uknikillapa llakipanakutkillapaqami, tukuy kwintata qukanqallapa, chiqaptami yaçhakuqniykuna kankillapa, nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Chaymantami Simón Pedruqa Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—Taytituy, ¿maymantaq riyanki?

Jesusaqa niran:

—Imanuçhi nishurayllapa chaynullami kananllaqa manaraq nuqa rishaymanqa riyta puytinkichu. Piru chaymantanami rinki nuqa kayashaymanqa nir.

³⁷ Chaymi Pedruqa niran:

—Taytituy, ¿imapaqtaq mana kananlla qamwan riyta puytini? ¡Chaqa nuqaqami qamrayku wanuchimanatinllapamapis wanunaypaqqa listuna kani! nir.

³⁸ Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Nuqaraykuchu wanunaykipaqmapis listuna kanki? Piru chiqaptami nishayki: Manaraq gallu kantayatinmi, qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinchu’ nir.

¹ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqa amami yarpupakuyllapachu. Ashwanmi Dyuspi chaynulla nuĉalapi kriyir kawsayllapa. ² Chaqa Taytaypa wasinpiqami tanapaqqa kusala achka lugarqa kan. Chaymi nuqaqa willashurayllapa, riyani uk lugarta qamkunapaq kamakachiĉ nirqa. Manaqa mana imatapis willashunayllapatachu. ³ Chaynu rir lugarta kamkachirnaqa, qashan tikrakamushaq Taytaypa wasinmanna apashunayllapapaq. Chaynuqami chay maypiĉhi nuqa kayashaypina qamkunapis kankillapa. ⁴ Chaqa qamkunaqami yaĉhankillapana maymanmi riyani nir chaynulla nantapismi riĉsinkillapana”.

⁵ Chaynu Jesús nitinmi, Tomasqa niran:

—Taytituy, manami yaĉhayanillapachu, maymanmi riyanki nirqa. ¿Imanunari chay nantaqa riĉsishaqllapa? nir.

⁶ Chaynu Tomás nitinmi, Jesusqa niran:

—Nuqami chay nanqa kani. Chaynullami nuqa chay chiĉap kaq, chaynulla kawsachikuqpis kani. Chaymi nuqapi kriyishaykillaparaykula Taytaymanqa ĉayta puytinkillapa. ⁷ Nuqata riĉsimarqami, Taytaytapis riĉsinkillapa. Piru kananmanta-pachami riĉsinkillapana. Chaqa rikashaykillapanari nir.

⁸ Chaynu Jesús nitinmi, Felipis niran:

—Taytituy, rikachimayllapa Taytaykitaqa. Chaqa chaynu rikaylatanami ministiyaniillapa nir.

⁹ Jesusqa niran:

—Felipe, kwichka achka tyimpunami pullaykillapa kani. Ima, ¿manaraqchu riĉsimanki? Chaqa mayqanpis nuqata rikamaqqami Taytaytapis rikayanna. ¿Imapaqtaq mañamanki, ‘Taytaykita rikachimay’ nirqa?

¹⁰ ¿Manachu kriyinki nuqa Taytaywan chaylla kani, Taytaypis nuqawan chaylla nirqa? Chaymi, tukuy willashushayllapataqa, mana nuqa munashaymantachu willashunillapa. Ashwanmi Taytay nuqawan kar, imatapis pay rurachiman. ¹¹ Kriyimayllapari Taytaywanqa chaylla kani, chaynulla Taytaypis nuqawan chaylla nir. Chaynu mana kriyinarqa, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa.

¹² “Chiĉaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi kriyiqqami nuqa rurashaykunamatapis ruranqa. Chaynullami ashwan mas ukman shumaqkunata ruranqallapa. Chaqa nuqaqami riyanina Taytay kayashanman.

¹³ Chaymi tukuy imatapis shutiypi mañakutkillapaqa, rurashaq. Chaynuqami, nuqarayku Taytayqa alabakashana kanqa. ¹⁴ Nishushayllapanumi, shutiypi mañakutkillapaqa imatapis rurashaq nir.

Jesusmi arnikuran Santu Ispirituta kaĉhamunanpaq

¹⁵ “Chaymi qamkuna munamayarqa, mantakushaykunata intrakar kausinkillapa. ¹⁶⁻¹⁷ Chaynami nuqaqa Taytay Dyusta mañashaq uk Yanapashuĉllapata kaĉhamunanpaq. Chayqami Chiĉap Ispiritu kar, maydiyapis pullaykillapa kananpaq. Piru chaytaqami mana kriyiqkunaqa mana aypayta puytingallapachu. Chaqa manari rikasha chaynulla riĉsinllapalamapischu. Nataq qamkuna-shuypaqami riĉsinkillapa, qamkunapa pullaykillapa maydiyapis kashanrayku. Chaymi pullaykillapana kanqa.

¹⁸ “Manami askwintallaqa dijashaykillapachu. Ashwanmi tikrakamushaq qamkunawan pulla kanaypaq. ¹⁹ Mananami maychu, chay

mana kriyiqkuna, manana rikamananllapapaqqa. Nataq qamkuna-shuyapaqami rikamankillapa. Chaynulla nuqa kawsashayraykumi, qamkunapis kawsankillapa. ²⁰ Chaynu Taytayman ritiynaga, kwintata qukankillapa, Taytaywana kani nir. Chaynulla qamkuna-shuyapaq nuqawan kankillapa nir, chaynulla nuqapis qamkunawan kani nir ima. ²¹ Chaymi mayqanpis mantakushaykunata intrakar kasuqkunaqa, chiqapta nuqata munaman nir intrachikun. Chaynu nuqata munamaqtaqami Taytaypis munanga. Chaynulla nuqapis munar chiqapta intrachishaq imanumi kani nirmapis”.

²² Jesús chaynu nitinga Judas (mana chay Judas Iscariotichu), tapuran kaynu nir:

–Taytituy, ¿imapaqtaq nuqakunalata rikachimarllapa, mana tukuy runakunata rikachinkiga?

²³ Jesúsqa niran:

–Mayqanpis munamaqqami, rimashaykunata allita intrakar kasun. Chaymi Taytayqa munanga paytaqa. Chaynu katinmi, ishkantiyllapa shamur pullana kawsashaqllapa. ²⁴ Piru mayqanpis mana munamaqqami, mana kasunchu rimashaykunataqa. Piru willashuyanillapa chayqami mana nuqamantachu. Ashwanmi Taytay willashunayllapapaq nimashanta willashunillapa.

²⁵ “Tukuy kaykunatami qamkunawan karllaraq willashunillapa.

²⁶ Piru Taytay, Santu Ispirituta nuqapa shutiypi yanapashunanllapapaq kaçhamutin, payna allita intrachishunqallapa, Taytanchik Dyusta chiqapta riqsinaykillapapaqqa. Chaynullami tukuy willashushayllapatapis yarpuchishunqallapa ima.

²⁷ “Nuqami kusa shumaq kawsaytana dijashunillapa, shumaqtana kawsanaykillapapaq. Piru manami kay pachapi mana allinta yarpuqkuna shumaqta tanillapa nin, chaynuchu nishunillapa. Chaymi ashwan nuqawan kashaykillaparaykuqa ama yarpupakuyllapa chaynulla manchakuyllapalamapischu.

²⁸ Chaqa uyapamashaykillapanami, ‘Riyashaqna, piru qashanmi tikrakamushaq qamkunawan kanaypaq’ nitiyqa. Chayrayku, chiqapta munamayarllapaqa, aligriyashaykillapana kanqa Taytayman riyani nir yacharqa. Chaqa nuqamantaqami tukuy imapi payqa mas. ²⁹ Tukuy kaytaqami willashunillapa, maydiya nishushayllapanulla ima pasatinga, kriyinyaykillapapaqna.

³⁰ “Mananami qamkunawanqa unaytanachu parlashaq. Chaqa kay pachapi mantakuq nuqamanta mana mas karmapismi, imakunata ruraq qallariyana. ³¹ Chaynu pasatinmi, tukuyta runakuna kwintata qukanqallapa Taytayta chiqapta munarmi, pay nimashanta imatapis rurani nirqa.

“Shariyllapa. Rishunllapana kaymantaqa”.

15

Jesusmi chiqap uba tarpukashaqa

¹ Jesúsqami kaynu niran:

“Nuqami chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq Taytaymi kuytaq chayqa. ² Chaynu chiqap uba katiymi tukuy nuqapi kriyiqkunaqa nuqapa rikraykunana. Chaymi chay rikraykuna mana puquqtaqa, Taytayqa kuchur itakunqa. Nataq chay puquqkunata-shuyapaqa mana shumaqninkunata kuchupar ima kamkachinga, mastana puqunanpaq. ³ Nataq qamkunaqami willashushayllapata kasur kawsashaykillaparayku kusa shumaqna kankillapa Dyuspaqqa. ⁴ Chaynu karmi imanutaq nuqa qamkunamanta mana chiqanchakanichu, chaynulla ama nuqamantapis chiqanchakayllapachu.

Chaqa uk ubapa rikrankunamaqa tullunmanta pakikasha karqa, mana puquyta puytinchu. Chaynullami qamkunapis mana nuqallawan karqa, mana puquq yupayna mana shumaqnachu kankillapa Dyuspaqqa.

⁵ “Nuqami chay chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq qamkuna-shuypaqami rikraykuna kankillapa. Chaymi mayqanpis nuqamanta mana chiqanchakatinga, nuqapis paykunamanta mana chiqanchakatiychu puquq yupayna kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaqa mana nuqawan kaqkunaraqami mana imatapis rurayta puytingallapachu. ⁶ Chaymi mayqanpis mana nuqallawan kaqtaqa, imanutaq qirupa rikrankunamataqa kuchur itakusha chakitin rupachinchik, chaynu ninamanna itakukanqa.

⁷ “Piru qamkuna tukuy rimashaykunata kasur, nuqamanta mana chiqanchakar ima ministishaykillapata mañakutkillapapismi Taytayqa qushunqallapa. ⁸ Chaynulla, chaynu puquq yupay kusa shumaqta kawsatkillapaqami Taytayqa kusa alabakashana kanqa. Chaynuqami nuqapa chiqap yaçhakuyniypaqna riqsikankillapa. ⁹ Chaqa nuqami qamkunataqa kusata munashunillapa, Taytay imanutaq nuqata munamashannulla. Chayraykumi qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakur kawsayllapa, nuqa munashushayllapanulla. ¹⁰ Chaymi chiqapta nuqata munamarllapaqa, mantakushaykunata intrakar kasuyllapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa Taytayta kusata munashayrayku tukuy mantamashanta kasur kawsani chaynulla.

¹¹ “Chaynuqami nishunillapa kusa shumaqta yarpurna, nuqawan chiqapta aligriyanaykillapapaq. ¹² Chaynullami mantashaykillapa: Imanutaq nuqa munashushallapa kani, chaynulla qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

¹³ “Chayraykumi mayqanpis ukninta munashanrayku amigunta washananraykuqa wanuytatapis puytin. ¹⁴ Chaymi qamkunapis tukuy mantashushayllapata rurarqa kusa munashay amiguykunana kankillapa. ¹⁵ Chaynu katkillapami manana kananmantaqa sirbimaqniypaqnachu riqsir, amiguykunapaqna riqsishaykillapa. Chaqa uk sirbikuqqami mana yaçhanchu imata patrunnin ruran nirmapis. Piru qamkunataqami Taytay tukuy imata willamashantapis tantar willashushallapana kani. ¹⁶ Chaynulla manami qamkunachu nuqataqa akramashaykillapa. Ashwanmi nuqa qamkunata akur kaçhashurayllapa rir kusata puquq yupayna maydiyapis kawsanaykillapapaq. Chaynu kar, tukuy imata ministir shutiypi Taytayta mañatkillapaqa qushunqallapa. ¹⁷ Chaymi qashan mantashaykillapa: Uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

Jesustami paypa kaqnintinta çhiqninllapa

¹⁸ “Nishaykillapapis: Kay pachapi mayqan çhiqnishutinllapaqa yaçhankillapana nuqatami puntataqa çhiqnimayan nir. ¹⁹ Chaqa qamkuna kay pachamanta kaqkunallawan katkillapaqa, kusalata munashuyanmanllapa, imanutaq paykuna munanakunllapa chaynulla. Piru qamkunata paykunamanta akrashushayllaparaykumi çhiqnishunllapa. Chaqa manami paykunapanachu kankillapa. ²⁰ Chaymi uk kuti nishushayllapata yarpuyllapa. Chaqa kaynumi nishurayllapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrunninmantaqa nir. Chaymi imanutaq nuqapa ikiypi puriranllapa mana allinta ruramananllapaqa, chaynullami qamkunatapis rurashunqallapa. Chaqa nuqa rimashaykunata kasuyarllapaqa, qamkuna nishaykillapatapis kasunmanllapa. ²¹ Chaynumi rurashunqallapa nuqarayku. Chaqa paykunaqami mana riqsinllapachu kaçhamasha chaytaqa.

²² “Paykunaqami nuqa mana shamur willasha katiyqa mana uchayjunchu kanmanllapa. Piru shamur willatiy mana kasukushanllaparaykumi kusala uchayjunna. Chaymi manana pirdunakanqalamapischu. ²³ Chaqa mayqanpis nuqata çhiqnimaqqami Taytaytapis çhiqniyanllapa. ²⁴ Chaynulla nuqa paykunapa naypanpi mana mayqanpis rurashanllapata rurasha katiyqami mana ima uchayjunlamapischu kanmanllapa. Piru tukuy imakunata paykunapa naypanpi rurasha katiymapis, çhiqniymanllapa, chaynulla Taytaytapis çhiqniinllapa ima. ²⁵ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasayan, Dyus nitin Moisés iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: ‘Yanqa illaqmantami çhiqniymanllapa’ nir.

²⁶ “Piru Taytaymanta Chiqap Ispiritu Yanapakuqta kaçhamutiymi nuqapaq intrachikunqa uk tistigu yupayna mayqanmi kani nirmapis. ²⁷ Chaynullami qamkunapis nuqapaqqa tistiguykuna kankillapa. Chaqa qamkunaqami puntamanta-pacha pullay kashaykillapa.

16

¹ “Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi kriyishaykillapamanta ama chiqanchakanaykillapapaq. ² Chaqa chay tantakananllapa wasikunamantami itakushunqallapa. Chaynullami uk tyimpu çhamunqa. Chaymi chay tyimpupiqqa wanuchishurllapa, yarpunqallapa Dyuspaqqami kusa allinta rurayanchikllapa nir. ³ Chaynuqami tukunqallapa Taytayta chaynulla nuqatapis mana riqsimashanllaparayku. ⁴ Tukuy kaykunataqami chaynuqa nishunillapa, chaynu pasanapaq ura çhamutinqa, tukuy chay willashushayllapata yarpunaykillapapaq.

“Piru tukuy kaykunataqami qamkunallawan kashayrayku mana naypaql-lataqa willashurayllapachu.

Santu Ispiritumi yanapamanchik

⁵ “Nataq kananqami riyantina mayqançhi kaçhamasha karan paywan pul-lana kanaypaq. Piru chaynu nishutiyllapaqa manami mayqannikillapapis tapumankillapachu çmaymantaq riyanki? nirmapis. ⁶ Ashwanmi, chay willashushayllapapaq yarpur, kusa llakishalana tikrakashaykillapa. ⁷ Piru chiqaptami nishaykillapa: Chaynu rinaypaqna katiymapis aligriyayllapa. Chaqa nuqa ritiymi Yanapakuq Ispirituqa shamunqa manaqa mana. Nataq nuqa rirqami kaçhamushaq. ⁸ Chaynu Yanapakuq Ispiritu shamurmi, tukuy mana kriyiqkunata allita rikachinga uchayjunmi kankillapa nir. Chaynulla intrachikunqa Dyusqami mana ima uchayjunlamapischu nir. Chaynu karmi tukuyta allita rikar yaçhashunqallapa nir ima intrachikunqa. ⁹ Chaymi yaçhankillapa, tukuy nuqapi mana kriyiqkunaqami kusala uchayjun nir. ¹⁰ Chaynulla yaçhankillapapis nuqaqami mana ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaymi ashwan riyantina Taytayman, chaynulla mananami rikamankil-lapanachu. ¹¹ Chaynullami yaçhankillapapis, kay pachapi mantakuq dyablu-taqa, Tayta Dyus kastigakananpaq nishantaqami, allita rikar yaçar tukuy tyimpupaqna kastigayanqa nir ima.

¹² “Chaynu nir ima willashunayllapapaqmi kusa achka kan. Piru kanan-lla willashutiyllapaqami mana intrakankillapachu. ¹³ Chaymi Chiqapta intrachikuq Ispiritu shamur tukuy imatapis karanlata intrachishunqal-lapa. Chaqa payqa manami munashanllamantachu willashunqallapa. Ash-wanmi tukuy imata Dyusmanta uyapashanta ima willar intrachishunqal-lapa. Chaynullami willashunqallapapis, imakunami maydiyayaqqa pasanqa nir ima. ¹⁴ Payqami nuqamanta uyashantana allita intrachishutinllapa,

alabamanqallapa. ¹⁵ Chaqa Taytay Dyus yaçhashantami nuqapis yaçhani. Chayraykumi nishurayllapa: Ispirituqami nuqamanta uyashanta allita qamkunataqa intrachishunqallapa nirqa”.

Kanan llakiyarmapis maydiyaqa aligriyankillapana

¹⁶ Jesusqami niranpis:

“Mananami maychu manana rikamanaykillapapaqqa. [Chaqa Taytaymanmi riyantina.] Piru unaykaqmantaqami rikamankillapana” nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi, wakin yaçhakuqninkunaqa paykunapura kaynu tapunakuqlapa: “¿Ima nishaq nirtaq, chaynuqa nimanchikllapa? Chaqa nimanchikllapami, mananashi maychu Taytanman ritin manana rikanallapapaqqa. Chaymanta unaykaqmantashi rikayashunllapana nir. ¹⁸ Chaynulla, ¿ima nishaq nirtaq nin, ‘Mananami maychu’ nirqa? Manami intrakanchikllapachu imata rimayan nirmapis”.

¹⁹ Piru Jesusqami kwintata qukaran, tapunayanllapa nir. Chaymi niran:

–Qamkunatami nishaykillapa: Manana maychu qamkuna manana rikamanaykillapapaqqa. Piru unaykaqmantami rikamankillapana nir. ¿Chaynu nishaypaqchu tapunakuyankillapa? ²⁰ Piru chiqapta nishaykillapa: Qamkunaqami llakir waqankillapa ima nuqa dijashutiyllapaqa. Nataq nuqapi mana kriyiqkuna-shuyapaqami kusalata aligriyanqallapa. Piru qamkuna chaynu llakishaykillapamantaqa ashwan mastana aligriyankillapa. ²¹ Imanutaq uk warmimaqa, kusata nanachikun wamrakustunanpaq nanaynin aypatinga. Piru wamritun nasikutinnaqami nanachikushanmatapis qunqanna. Chaymi ashwan kusata aligriyan, wamrakushanrayku. ²² Chaynumi qamkunapis kananqa kusata llakinkillapa. Piru nuqa tikrakamur rikashutiyllapami, shunquykillapapi kusa shumaqta yarpurna aligriyanqillapa. Chaymi chay aligriyashaykillapamantaqa manana mayqanpis llakichishunqallapanachu.

²³ “Chaqa chay diyakunapiqami manana imatapis tapumankillapanachu. Piru chiqaptami nishaykillapa: Ima ministishaykillapatapis shutiypi, Taytayta mañakutkillapa payqa qushunqallapa. ²⁴ Kanankamanmi manaraq imatapis shutiypiqa Taytaymanqa mañakushaykillapachu. Mañakuyllapa, pay yanapashutinllapa tukuy shunquykillapawan aligriyanaykillapapaq.

Jesumi tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana

²⁵ “Tukuy kaykunatami, kumparasyunkunawan willashushallapa kani. Piru çhamunqanami uraqa manana kumparasyunkunawannachu willashunayllapapaq. Ashwanmi Taytaypaqqa imatapis kusa intrakaypaqtana willashaykillapa. ²⁶ Chaymi chay diyapiqa, imakunatapis shutiypina Taytaytaqa mañakunkillapa. Chaypiqami mana nuqanachu qamkunapaqqa Taytaymanqa mañakushaq. ²⁷ Chaqa Taytaymi kusalata munashunllapa, qamkuna nuqata munamashaykillaparayku, chaynulla paymanta nuqaga shamusha kani nir kriyishaykillaparayku ima. ²⁸ Taytaypa naypanmantami shamuray kay pachaman. Nataq kanan-shuyapaqa kay pachata dijanina, Taytay kayashanman tikrakanaypaq”.

²⁹ Chaynu Jesús nitinga, yaçhakuqninkunaqa niran:

–Kanan-shuyapaqami kusa intrakaypaqtana rimayanki, mana kumparasyunkunawannachu. ³⁰ Chaymi kananqa yaçhanillapana tukuy imatapis yaçhanki nir. Chayraykumi manana tapushunayllapamatapis ministinkinachu. Chaynu katkimi, kriyininllapana chiqaptami Dyusmanta shamushayki nir.

³¹ Jesusqa niran:

—¿Chayqachu kananqa kriyimankillapana? ³² Chaqa ura çhamunanpaq karan chayqami çhamushana. Chaymi qamkunaqa wakta kayta shikwakar rir, nuqalatana dijamankillapa. Piru manami nuqalachu kashaq, Taytay pullay kashanrayku. ³³ Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi maydiyapis kriyirlla kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq. Chaqa, kay pachapiqami kusalata qischashunqallapa. Piru kusata animakurmi shachinakunkillapa. Chaqa nuqami tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana kani.

17

Jesusmi yaçhakuqninkunapaq Taytanman mañakuran

1 Tukuy kaykunata nirnaqami, Jesusqa syiluman chapakur kaynu nir mañakuran:

“Taytay, qischakar wanunaypaq uraqami çhamushana. Chaymi, runakunata intrachiy, imaraykumi wanuyani nir intrakar alabamananllapapaq. Chaynuqami ashwan qamtapis alabashunqallapana. ² Chaqa qammi Wamraykitaqa nishayki, tukuylata mantar qampa kaqkunataqa washar, tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq. ³ Chaymi mayqanpis qamta uklayla chiqap Dyus kanki nir riqsishuqkuna, chaynulla Jesucristuta kaçhamushaykipi kriyiqkunalami tukuy tyimpupaqqa kawsanqallapa.

⁴ “Tukuy imata ruranaypaq nimashaykita kay pachapi rurur tukchishayraykumi, runakuna qamtaqa kusata alabashunllapa. ⁵ Chayraykumi Taytituy kanan-shuypaqa kay pachamapis manaraq kayatinchu kusa shumaq pudirninchikwan mantakuqninchik, chaynulla kananpaqna tikramay.

⁶ “Chaqa qampa shutikitami, chay mana kriyiqkunamanta akrar qumashaykikunata riqsichisha kani. Paykunataqami, qampa kashanrayku qumarayki. Chaymi rimanaykita intrachishayrayku kasurna kawsanllapa. ⁷ Chaymi kananqa paykunaqa intrakanllapana, tukuy imatapis qamrayku rurani nir. ⁸ Chaqa rimanaykita paykunata yaçhachinaypaq nimashaykita yaçhachitiyimi, kasushallapa. Chaynullami paykunaqa kriyishallapa, nuqataqa chiqapta qam kaçhamatki shamusha kani nir ima.

⁹ “Chayraykumi tukuy chay qampa kaqkunata qumashaykipaq mañakuni. Chaqa qammi paykunataqa qumarayki. Piru chay mana kriyiq kaqkunapaq-shuypaqa manami mañakunichu. ¹⁰ Tukuy nuqapa kaqkunaqami qampa. Chaynulla tukuy qampa kaqkunapis nuqapa. Chaymi tukuy nuqapa kaqniykunaqa, rikar imanumi kusala pudirniyjun ima kani nir alabamanllapa.

¹¹ “Nuqami kay pachamantaqa, qammanna shamuyani Taytay. Nataq paykunaqami kay pachallapiraq kidanqallapa. Chayraykumi kusa allinla Taytay, shutikiipi mañakushayki, allita kuytapamatki amana nuqamanta chiqanchakananllapapaq. Chaynuqami nuqawanqa pullalana kanqallapa, imanutaq qamwan nuqamaqa pullala kanchik chaynu. ¹² Chaqa nuqa kay pachallapi paykunawan karqami, qam pudirnikita qumashaykiwan kuytaray ima tukuy mana allinkunamanta. Nataq iskribikashannulla kumplikananpaqmi, dyablu munashannu rurur ukla chinqaran. Piru paymanataqami mana masqa chinqashallapanachu.

¹³ “Kanan-shuypaqami shamuyanina Taytay chay maypiçi kayashaykiman. Piru paykunataqami kay pachapi mana kriyiqkunawan karlla intrachini nuqa aligriyashaynulla kusalata aligriyananllapapaq. ¹⁴ Nuqa

rimaynikita yaĉhachitiy kasushanllaparaykumi, mana kriyiqkunaqa paykunata ĉiqninllapa. Chaqa rimaynikita kasuqkunaqami nuqa yupayna, mana chay mana kriyiqkuna yupaynachu. ¹⁵ Piru chaynu nishurqa, manami mañashuyanichu, kay pachapi mana kriyiqkunamanta ĉiqanchanaykipaq nirchu. Ashwan mañashuni kuytanaykipaq tukuy mana allin kaqkunamanta. ¹⁶ Chaqa imanutaq nuqamaqa mana, kay pachapi mana kriyiqkunapa kaqminchu kani, chaynullami paykunapis. ¹⁷ Chayraykumi paykunataqa ĉiqap kaqlawan shumaqchay. Chaqa rimaynikiqami kusala ĉiqap. ¹⁸ Paykunatami mana kriyiqkunapa rurinta kaĉhayani, imanutaq nuqata qam kaĉhamarayki chaynulla. ¹⁹ Nuqami qam munashaykinulla paykunapaq wanushayrayku kusala shumaqpaqna rigsimanki. Chaynullami paykunapis ĉiqap rimayniki nishannula rurarna, shumaqchakanqalapa.

²⁰ “Manami paykunalapaqchu mañashuni. Ashwanmi paykuna yaĉhachikutin kriyianqallapa chay paykunapaqpis mañashuni. ²¹ Chaynullami Taytay mañashunipis tukuy nuqapi kriyiqkunaqa uklana kananllapapaq. Chaqa imanutaq qam nuqawanmaqa ukla kanchik chaynu, nuqanchikwan tantalana kananllapapaq. Chaynu katin, mana kriyiqkuna rikarqami allitana kriyinqallapa, qammi nuqata kaĉhamashayki nir. ²² Chaqa imanuchi kusa pudirniyjun kashayrayku alabamananllapapaq nimarayki, chaynu kananpaqmi paykunatapis nisha kani, uklana kananllapapaq. Imanutaq qamwan, nuqamaqa uklana kanchik chaynulla. ²³ Chaynu qam nuqawan karmi kusata yanapamanki. Chaynullami nuqapis paykunataqa yanapashaq, ukninllapa ukninllapa yanapanakur, uklana kawsananllapapaq. Chaynu katinllapami chay mana kriyiqkunaqa kwintata qukanqallapa, qammi nuqataqa kaĉhamashayki, chaynulla paykunataqa kusata munanki nuqata yupaylla nir.

²⁴ “Taytay, qammi qumarayki akrashaykikunataqa. Chaymi munani paykunapis chay maypiĉhi kayashaypiqa pullay kananllapata. Chaynu pullay karmi qamrayku kusa pudirniyjun kani nir yaĉhar alabamanqallapa. Chaqa qammi, pachamapis manaraq kayatinchu munamashaykillana kasha. ²⁵ Imatapis karanlata rikaq Taytay, mana kriyiqkunaqami mana rigshunllapachu. Piru nuqa-shuypaqami rigshishuni. Chaynullami tukuy kriyiqkunapis yaĉhanllapa, qam nuqataqa kaĉhamashayki nir. ²⁶ Chaymi paykunataqa rigshichisha kani, imanukanki nirmapis. Chaynullami masta qampaq intrachishaq munanakur kawsananllapapaq imanuchi nuqata munamanki chaynulla. Chaynu katinllapami nuqaqa paykunapina kashaq maydiyapis”.

18

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Chaymanta chaynu nirnaqa, Jesusqa riran yaĉhakuqninkunawan Cedrón raqrapa chimpanman. Chaypi wirta katinmi, chayman Jesusqa yaykuran yaĉhakuqninkunawanqa. ² Chaynullami chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaq karan chaypis, rigsiq chay wirtataqa. Chaqa Jesusqami achka kuti chaymanqa yaĉhakuqninkunawan risha kayaq. ³ Chaynu chay lugarta rigsiq karmi, Judasqa achka suldadukunawan, Dyusta adurananllapa wasita wakin kuytaqkunawan ima, ĉharanllapa. Paykunataqami kurakunapa mantaqninkuna, fariseukuna ima kaĉhamutin, ĉhamuranllapa lamparakunawan, anturchakunawan, chaynulla ispadakunawan ima alli kamakasha.

4 Piru Jesusqami tukuy ima pasayan nir yaĉhashanrayku, llugshir rir kaynu nir tapuran:

—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.

5-6 Paykunaqa niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

Jesusqa niran:

—Nuqami kani.

Chaynu Jesús “Nuqami kani” nitinga, ikiman tukushaq nir tukuynin pachaman rataranllapa. Judaspismi chaypi pullanllapa karan.

7 Chaymantaqa qashan Jesusqa tapuran kaynu nir:

—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.

Paykunaqa qashan niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

8 Chaynu nitinllapaqa, qashan Jesusqa niran:

—Nuqami kani nir willashushallapana kani. Nuqata maskamayarllapaqa, yaĉhakuqniykunataqa dijayllapa ringa.

9 Chaynuqami Jesusqa niran “Taytay chay qumashaykikunaqami, mana uklamapis nuqamantaqa chiqanchakashachu” nishan kumplikananpaq.

10 Chaymantaqa Jesuspa yaĉhakuqnin Simón Pedruqa, uk ispadata llugshichimur, kurakunapa mantaqinta sirbiq runapa allilaw rinrinta *jsaq!* pitiran. Chay sirbikuqqami Malco shutiq. 11 Chayta Pedro ruratin rikarmi, Jesusqa niran:

—Ispadaykita ĉuray tananman. Chaqa ¿manachu chay ayaq yaku yupay qischakanaypaq Taytay nishantaqa puytiyashaq rurayta? nir.

Jesustami Anasman aparanllapa

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12 Chaymantaqa chay suldadukuna, mantaqninwan, chaynulla Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkuna ima Jesustaqa aypar wataranllapana.

13 Chaymi puntataqa aparanllapa Caifaspa swigrun Anaspa wasinman. Chay añupiqami Caifasqa kurakunapa punta mantaqnin karan. 14 Kay Caifasmi Israelmanta runakunataqa kaynu nisha kayaq: “Uk runalami wanunanpaq allin kanqa tukuypaq” nir.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Simón Pedrumi, uk yaĉhakuq masinwan Jesuspa ikinta riyaranllapa. Pedrupa yaĉhakuq masinqami, kurakunapa mantakuqninpaqa riqsinan karan. Chaymi Jesuswan pulla yaykuran chay wasipa pampankaman. 16 Nataq Pedro-shuypaqa waqta punkulapi kidaran. Chaymi Jesuspa yaĉhakuqnin kurakunapa mantaqninpa riqsinan kaqqa, punkupi warmi kuytakuqtaqa willar Pedrutapis ruriman yaykuchiran. 17 Chaymantaqa chay punkupi kuytakuq warmiqa, Pedrutaqa kaynu nir tapuran:

—¿Manachu qampis wak runapa uk yaĉhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

18 Piru kusata qasayatinmi, chay sirbikuqkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytakuqkunaqa ninata kachkasha quñukur shayaranllapa. Pedrupismi paykunawan pulla chaypi quñukur shayaran.

Anasmi Jesusta tapuran

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Kurakunapa mantaqninga qallariranna Jesusta tapuq yaçhakuqninkunapaq, imakunata yaçhachikushanpaq ima. 20 Taputinga, Jesusqa niran:

—Nuqaqa tukuypa naypanpi rimasha kani. Maydiyapismi tantakananllapa wasikunapi, chaynulla Dyusta adurananllapa wasipi, chay maypichi Israelmanta tukuy runakuna tantakanllapa chaykunapi yaçhachikusha kani. Chaynuqami mana imatapis pakapllaqa yaçhachikushachu kani. 21 Chaynu katinga, çimapaqtaq tapumayanki? Tapuy uyakumasha chaykunata. Paykunami yaçhanllapa nuqa rimashaykunataqa nir.

22 Chaynu Jesús nitinmi, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunamanta ukqa qaqlanpi maqaran Jesustaqa, kaynu nir:

—çKurakunapa mantaqningachu waknu willanki? nir.

23 Chaymi Jesusqa niran:

—Mana allinta rimasha katiyqa willamay-ari imatami mana allinta rimasha kani nirmapis. Piru allinta rimasha katiyqa çimapaqtaq maqamanki? nir.

24 Chaymantami Anasqa Jesustaqa watakashallata kaçharan, kurakunapa punta mantaqninga Caifasmanna.

Pedrumi qashan Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Chaykamanqa, Pedruqa ninapa yatalanpi shasha quñukuyaran. Chaymi tapuranllapa:

—çManachu chiqapta wak runapa uk yaçhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

26 Chaypimi karan kurakunapa mantaqninga uk sirbikuqningis. Payqami, Pedro uk sirbikuqpa rinrinta pitisha karan chaypaqa ayllun karan. Chaymi paypis tapuran Pedrutaqa kaynu nir:

—çManachu paywan rikashuray wak wirtapi?

27 Chaynu nir taputinmapis, Pedruqa qashan, “Manami riqsinichu” nitinlami galluqa kantaranna.

Jesusmi Pilatupa naypanpi
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Piru limpu achkiyatinnagami, Jesustaqa Caifaspa wasinmantaqa, aparannllapa Romamanta mantakuq Pilatupa mantakuna wasinman. Piru Israelmanta karguyjunkunaqa mana yaykuranllapachu chay wasimanga. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa: Chayman yaykurqashi mantakuykuna nishannulla manana Dyuspaqqa shumaqñachu kayanqallapa nir. Chaynulla mananashi Pascua mikunamatapis mikuyta puytiyanqallapanachu nir. 29 Chaynu Jesusta çhachitinllapanaqa, Pilatupa waqtaman llugshimur niran:

—çImamantataq kay runataqa uchachayankillapa? nir.

30 Paykunaqa niranllapa:

—Kay runa allin katinga, qammanqa mana apamunayllapatachu nir.

31 Pilatupa niran:

—Chaynu katinga, apar liynikillapa nishannulla kay runataqa rikar yaçhayllapa nir.

Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—Nuqakunaqami mana dirichuyjunchu kanillapa mayqantapis wanuchi-nayllapapaqqa nir.

³² Chaynumiri kumplikaran, Jesús imanumi wanushaq nir payllapaq rimashanqa. ³³ Chaymantami Pilatuqa qashan mantakunan wasinman yaykur, Jesustaqa qayar kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

³⁴ Jesusqa niran:

—¿Qampa yarpuynikillamantachu tapumanki, manaqachu ukkuna willashusha katin? nir.

³⁵ Jesús chaynu nitinga, Pilatuqa niran:

—¿Nuqachu Israelmanta runa kani? Chaqa qampa nasyunnikimanta runakuna, chaynulla kurakunapa mantaqninkunami gamtaqa nuqamanqa apamushushallapa. Ma willamay, ¿imatataq rurashayki? nir.

³⁶ Jesusqa niran:

—Nuqapa mantakunayqami mana kay pachamantachu. Chaqa chaynu katingami, nuqapa kaqniykuna maqanakunmanllapa ama Israelmanta karguyjunksunaman qukumananllapapaq. Piru mantakuyniyqami mana kaymantachu nir.

³⁷ Chaymantaqa Pilatuqa tapuran:

—Chaynu karqa, ¿chiqaptachu qamqa uk mantakuq kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami nimanki, mantakuq kani nirqa. Nuqami kay pachaman shamur nasiray tukuy runakunata willanaypaq chay chiqap kaqpaq. Chaymi chiqap kaqpaq rimatiy intrakaqkunaqa, uyamanllapa nir.

³⁸ Chaynu nitinga, Pilatuqa niran:

—¿Imataq chay chiqap kaqqa? nir.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Chaynu Jesusta tapurnaqa, Pilatuqa qashan llugshimuran, chay Israelmanta karguyjunksunata kaynu nir willaq:

—Nuqapaqgami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu.

³⁹ Piru qamkunapa kustumrikillapami kan, kada Pascua fyistapi qamkuna nishaykillapanulla uk prisuta kaçhanaypaq. Chaynu katinmi, ¿munankillapachu kay Israel runakunapa mantaqninta kaçhanaypaq? nir.

⁴⁰ Chaynu Pilato nitinga, tukuyninllapa qashan kaynu niranllapa:

—¡Ama chaytaqa kaçharchu, ashwan Barrabasta kaçhay! nir.

Kay Barrabasqami kusala suwakuq runa karan.

19

¹ Chaymantaqami, Pilatuqa kaçhakuran, Jesusta kusata llibachinanllapa-paq. ² Chaymi suldadukunaqa kashamanta rurakasha kurunata Jesustaqa umachiranllapa. Chaynulla uk chupika murada raçhpata yakachiranllapa.

³ Chaymantami kushipananllaparayku tukuynin qimikar kaynu niranllapa:

—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.

Chaynu nir imaqami, qaqlitanpi maqaqllapa. ⁴ Chaynami, Pilatuqa qashanpis mantakunanmanta yarfamur niran:

—Rikayllapa. Nuqaqami paytaqa yargachimusha kani rikar kwintata qukanaykillapapaq, nuqapaqqa kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

⁵ Chaymantaqami Jesusqa yarfamuran, kashamanta rurakasha kurunata umakusha, chupika murada raçhpata yakakusha ima. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi kay runaqa! nir.

⁶ Chaynu nitinga, kurakunapa mantaqninkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunaqa niranllapa:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

Piru Pilatuqa paykunataqa niran:

—Chaqa, qamkuna apar kruspiqa klabayllapamapis. Nuqapaq-shuyupaqa, kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

⁷ Chaynu Pilato nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Nuqakunapaqami uk liyniyllapa kan. Chaymi, chay liyniyllapa nishan-nuqa, kay runaqa allin wanunanpaq. Chaqa payqa ‘Dyuspa Wamran kani’ nisha.

⁸ Chaynu nitinllapaqa llallin Pilatuqa kusata manchakuran. ⁹ Chaymi qashan mantakunanman yaykur, tapuran Jesustaqa kaynu nir:

—¿Maymantataq qamqa kanki? nir.

Piru Jesusqami, mana imatapis willaranchu. ¹⁰ Chaymi Pilatuqa qashan niran:

—¿Manachu imatapis willamayanki? ¿Manachu yaçhanki, nuqa washashuyta puytini? nir. Manaqapis ¿mantakutiy kruspi klabashuyta puytinllapa nirqa?

¹¹ Jesusqa niran:

—Tayta Dyus, mana munasha katinga, manami imatapis ruramayta puytinkimanchu. Piru mayqançhi nuqata qamman qukumasha chaymi mas uchayjunqa qammantaqa.

¹² Chaynu Jesús nitinmi, Pilatuqa chay kutilla kaçhayta yarpuran imanul-lapis. Piru chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusata lanyaranllapa, kaynu nir:

—¡Chay runata kaçharqa, Romapa punta mantaqnin Cesarpaqa mana amigunchu kanki! ¡Mayqanpis mantakuq paylla tikrakarqa, mantakuq Cesarpaqa kuntran! nir.

¹³ Chaynu nitinllapa Pilato uyaparqa, Jesustaqa tukuypa naypanman llugshichimur, payqa mantakunanpinata ran. Chay mantakunan lugarqami shutiq “Rumi Llutakasha Pampa”. Nataq hebreo rimaypi-shuyupaqa “*Gabata*” nir. ¹⁴ Chaypimi uk diyalana Pascua fyistapaq faltayatin, alas dusi yupayna karan. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi mantakuqnikillapaqa! nir.

¹⁵ Piru paykunaqami ashwan kusata laqyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanunqa! ¡Wanunqa! ¡Kruspi klabay! nir ima.

Chaynu nitinllapa, Pilatuqa tapuran paykunataqa kaynu nir:

—¿Mantakuqnikillapatachu nuqapa kruspi klabayashaq?

Chaynu nitingami, chay kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa:

—¡Nuqakunapaqa, Cesarla mantakuqniyllapaqa! ¡Manami chiqan mantakuqniyjunchu kanillapa! nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami, Pilatuqa Jesustaqa paykunanata quran. Chaymi Jesustaqa aparanllapana kruspi klabaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesusqa kayashanmantaqa krusninta rikrakur riran, Calavera shutiq lugarmanqa. (Hebreo rimaypiqa chay lugartaqa ninllapa Gólgota nir.)

¹⁸ Chay lugarpimi Jesustaqa klabaranllapa ishka runawan pullata krusllapi, ukninta Jesupa allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi.

¹⁹ Kruspi klabatinllapanaqa Pilatuqa kaçhakuran, uk litiriru kaynu niqta çhurananllapapaq: “NAZARETMANTA JESÚS, ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

²⁰ Chaymi chay litirirutaqa Israelmanta achka runakuna liyiranllapa. Chaqa Jerusalén pwiblupaqa shipchanlapi karan. Chay

litirirugami iskribikasha karan hebreo rimaypi, latin rimaypi, griego rimaypi ima. ²¹ Chaymi Israelmanta kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa Pilatutaqa.

—Ama iskribiychu ‘Israel runakunapa mantaqnin’ niqtaqa. Ashwan iskribiy kaynuta: ‘Israel runakunapa mantaqnin tukuq’ niqta.

²² Piru Pilatuga niran:

—¡Chaynu iskribirgami, iskribishana kani! nir.

²³ Chaymanta suldadukuna Jesusta kruspi klabarllapanaga raçhpantaqa kwatru partipaq pitir, uk parti kada unu aypakuranllapa. Piru chay atun raçhpa qatakunantaqa mana siranayjun katinmi, mana imanupis partinakuyta puytiranllapachu. Chaqa uk kwirpuyjunlami karan. ²⁴ Chaynu katinmi suldadukunaqa, kaynu niranllapa:

—Ama llikirchu surtyakushunllapa, mabir mayqanninchikllapashi ay-pashunllapa nir.

Chaynu ruratinllapami Dyus nitin iskribikashanqa kumplikaran. Chaqa niqmi: “Raçhpaytami paykunalla ayparanllapa. Nataq qatakuna raçhpayta-shuypaqa surtyakur ayparanllapa” nir. Chaymi chaynulla suldadukunaqa ruraranllapa.

²⁵ Jesús klabakashanpa yatanpiqa karanllapa Jesuspa maman María, Jesuspa mamanpa irmanan, Cleofaspa warmin María, chaynulla María Magdalena ima. ²⁶ Chaymanta Jesús mamanta rikar, chay kusa munashan yaçhakuqnin mamanpa pullan shaqta rikarqa, mamantaqa niran:

—Mamitay, chaypimi wamraykiqa nir.

²⁷ Chaynu mamanta nirqa, yaçhakuqningintapis niran:

—Chaypimi mamayki nir.

Jesús chaynu nishanmanta-pachami, chay yaçhakuqningqa Jesuspa mantaqa payna rikaran, kuytaran imamapis.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Chaymantami, Jesusqa tukuy imapis kumplikashana nir yaçhashanrayku kaynu niran:

—Yakunayani nir.

Chaynuqami niran, Dyus nitin iskribikashapi nishan kumplikananpaq.

²⁹ Chaynu nitinmi, puqyala raçhpitata isupu qirupi watar, puchqu binu uk jarrupi tayatin nuyuchir, Jesuspa shiminmanqa qimiranllapa. ³⁰ Chaymi Jesusqa puchqu binuta kamarnaqa niran:

—Tukuymi kumplikashana nir.

Chaynu nirqa, pukçhilar wanuranna.

Jesuspa kustillantami uçhkurannllapa

³¹ Samana diyapi Pascua fyista qallarinanpaq katingami, chay Israelmanta karguyjunkunaqa mana munaranllapachu, chay kruspi klabaraqkunapa kwirpun krusllapi kanantaqa. Chaqa Pascua fyistaqami kusala shumaq fyista karan. Chayrayku Pilatuta rugaranllapa kaçhakutin rir chay kruspi klabaraqkunapa çhankanta pakitinllapa dasna wanutin, kwirpunta ashuchinanllapapaq nir. ³² Chaymi kaçhakutinllapa, suldadukunaqa rir, Jesuspa qichqanpi uk klabaraqqa çhankantaqa pakiran. Chaynulla chay uk qichqanpi kaqpatapis. ³³ Piru Jesuspa çhankanta pakinanpaq qimikayatinllapa-shuypaqa, wanushana karan. Chaymi çhankantaqa manana pakiranllapanachu.

³⁴ Piru ashwan chay suldadukunapa ukningqa rir atun puntayjun jyir-ruwan Jesuspa kustillanta uchkuran. Chaymi chay kutilla, yawarwan yaku Jesuspa kwirpunmantaqa yarqamuran. ³⁵ Kaytaqami uk rikasha chay parlakun. Chaymi chiqapta rimant. Chaynulla yaçhanpis chiqapta rimayan nir. Chaynu rimatinmi, qamkunapis kriyinaqkillapapaq. ³⁶ Chaqa tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyus nitin iskribikashankuna kump-likananpaq. Chaqa niqmi: “Manami uk tullunlamatapis pakingallapachu” nir. ³⁷ Chaynullami uk iskribikashakunapipis niq: “Rikakunqallapami uchkushanllamatapis” nir.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Chaymantaqami Arimateamanta Josiqa, Pilatuta rugaran Jesuspa kwirpunta qutin apar pampananpaq. Josiqami, Jesuspa yaçhakuqninna karan. Piru chay Israelmanta karguyjunkunata manchashanraykumi, upal- lala puriq, mana imatapis rimarchu. Chaymi Pilato apar pampay nit- inga, Josiqa rir, Jesuspa kwirpuntaqa aparanna pampaq. ³⁹ Chaynullami Nicodemupis çhamuran, trinta kiluta yupay kusa mishki mutkiypaqla rim- idiyitukuna mirrawan, aluwita apar. Paymi unaylla uk tuta risha kayaq Jesuswan parlaq. ⁴⁰ Chaynumi, Josiwan Nicodemuqa Jesuspa kwirpuntaqa aypar, raçhpitata chay mishki mutkiypaqla rimidyitukunawan alli salar, pilluranllapa. Chaynuqami ruraranllapa, Israelmanta runakunapa chaynu pampakunanllapapaq kustumrin kashanrayku.

⁴¹ Chay lugar kruspi klabashanllapapiqa kayaq uk wirta. Chaypiqami kayaqna qaqapi uk uçku wanuqkuna pampakanapaq. Piru chaypiqami manaraq mayqanpis pampakashachu kayaq. ⁴² Chaymi chaylapi pampara- nllapa, chay yatanlapi katin. Chaqa Israelmanta runakunapa saman- diyamapis qallariyarannari.

20

Jesumi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Chaymantami simanapa punta diyanpiqa María Magdalenaqa amsaq amsaq riran Jesús pampakashanmanqa. Chaynu rir çharmi, chay uchkuta kirpaq atun rumiqa uklawpina kaqta rikaran. ² Chaymi kallpar riran, Simón Pedruta, chaynulla Jesuspa chay kusa munashan yaçhakuqninta willaq. Çharqa, kaynu niran:

—¡Amitunchikllapataqa pampakashanmanta urqur apashallapa! ¡Manami yaçhananllapachu maymanmi apar çhurashallapa nirmapis!

³ Chaynu nitinmi, Pedruqa chay uk yaçhakuq masinwanqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa. ⁴ Ishkantünmi kusata kallparanllapa. Piru chay uk yaçhakuqqami kusata kallpar Pedrumantaqa naypaqta çharan. ⁵ Çharqami piratar chapakurqa Jesús pillukashan raçhpalatana rikaran. Piru manami yaykuranchu rurimanqa. ⁶ Chaymanta Simón Pedro çharqa, yaykuran pam- pakashan uchkumanqa. Piru paypis, Jesús pillukashan raçhpalatana usuraqta rikaran. ⁷ Chaynullami umanta pillushanllapa raçhpaqa, kwirpunta pil- lushanllapa raçhapanqa mana pullachu karan. Ashwanmi umanta pil- lushanllapa chay raçhpaqa, chiqanla pillukasha usurayaran. ⁸ Chaymantaqa, Jesuspa chay uk yaçhakuqnin naypaqta çhasha karan chaypis, yayku- ran. Yaykur tukuy chay pasashanta rikarqa, chaypiraq kriyiran Jesús

kawsamushana nirqa. ⁹ Chaqa paykunaqa manaraq intrakashachu karanlapa, Dyus nitin iskribikashakunapi Jesusqa wanur kawsamuyanqa nishanpaqqa. ¹⁰ Chaymantami Jesuspa yaçhakuqninkunaqa tikrakaranllapa wasinlapaman.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran
(Mr 16.9-11)

¹¹ Nataq María-shuypaqa Jesús pampakashan punkulapi waqar kidaran. Chaynu waqayarqa, piratar chapakuran uçhku rurimanqa. ¹² Chaymi ishkey angelkuna kusa yuraq intiru raçhpayjunta rikaran. Paykunaqami Jesús pampakashanpi, uknin çhakinlaw kashanpi, ukninga uman kashanpi tayaranllapa. ¹³ Chaymantaqa chay angelkunaqa tapuranllapa Mariataqa kaynu nir:

—Mamitay, çimapaqtaq waqayanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

—Amituyta apasha katinllapami waqayani. Manami yaçhayanichu mayman aparmi çhurasha kanqallapa nirmapis.

¹⁴ Chaynu nir uklawman chapakuq tikrakayarlam, Jesusta naypanpi shaqta rikaran Mariaqa. Piru payqa mana yaçhayaranchu Jesús kanqa nirmapis. ¹⁵ Chaymantami Jesusqa payta tapuran kaynu nir:

—Mamitay, çimapaqtaq waqayanki? çPitaraq maskayanki?

Chaynu taputinga, María Magdalenaqa, wirtata kuytaq kanqa nir yarpur, niran:

—Taytituy qam apasha karqa willamay, çmaypitaq çhurashayki rir apanaypaq? nir.

¹⁶ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—¡María! nir

Mariaqa tikrakamur niran hebreo rimaypi:

—¡Raboni! nir. (Rimananchikpiqa niyan “Yaçhachikuq Taytituy”).

¹⁷ Chaynu nitinmi chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Ama aypamaychu mamitay. Chaqa manaraqmi rishachu kani Taytaywan pulla kanaypaqqa. Piru rir, tukuy ukniykunata willapamay, riyani-nami Taytaywan, Taytaykillapawan, Dyusniywan, Dyusnikillapawan tari-nakuq nir.

¹⁸ Chaymi Mariaqa rir, willaran Jesuspa tukuy yaçhakuqninkunataqa: “Ami-tunchikllapatami rikasha kani” nir ima. Chaynullami Jesús willashantaqa tukuyta parlakuran manyaqmanta.

Jesusmi rikariran yaçhakuqninkunaman
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Chay simanapa punta diyanllapi, limpu amsayatinnaqa Jesuspa yaçhakuqninkunaqa uk wasilapi tantakar alli kirpakusha ima tayaranllapa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku. Chaynu kayatinllapami, Jesusqa illaqmanta yaykur, paykunapa çhaypinllapapi shar, kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁰ Chaynu nirnaqa, Jesusqa yaçhakuqninkunata rikachiran makinkunata, kustillanta ima. Chaymi paykunaqa Jesusta rikar riqsirqa, allipta aligriyanllapa. ²¹ Chaymantaqa qashan Jesusqa paykunataqa niran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! Chaqa imanuçhi Taytay kaçhamaran chaynullami qamkunatapis kaçhashunillapa, nuqapaq yaçhachikutkillapa kriyirna washakananllapapaq nir.

²² Chaynu nirqa, Jesusqa paykunaman pukakur, niran:

—Santu Ispiritu qamkunawan kanqa. ²³ Chaymi mayqantapis uchanmanta pirdunatkillaapaqa pirdunakashana kanqallapa. Chaynulla mayqantapis uchanmanta mana pirdunatkillaapaqa, mana pirdunakanqachu nir.

Tomasmi Jesús kawsamushata rikaran

²⁴ Jesús kawsamur yaçhakuqninkunaman rikaritinga, dusi yaçhakuqninkunamanta Tomás, chay Milli niqlapa chayqa, mana chaypichu karan. ²⁵ Chaymi chaymantaraq Tomastaqa willaranllapa:

—Amitunchikllapatami rikasha kanillapa, nir.

Piru Tomasqa niran:

—Makinkunata klabu chuqrishanta mana rikar, chaynulla chay chuqrishanman mana diduyta itar, mana makiywan kustillanta kamar imaqa, mana kriyishaqchu nir.

²⁶ Chaymanta uchu diya pasatinnaga, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa qashan tantakaranllapa chay wasillaman. Tomaspismi chaypina karan. Paykunaqami punkuta kirpakusha tayaranllapa. Piru Jesusqami illaqmanta yakyur paykunapa Çhaypinllapapi shar kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁷ Chaynu nirqa, Tomastaqa niran:

—Diduykita kayman itay, makiykunata rikay, makikita apamur kustillayman itay. Ama mana kriyiq runachu kar, ¡kriyiy! nir.

²⁸ Chaynu nitinmi, Tomasqa kusata aligriyar kaynu niran:

—¡Amituymi kanki; Dyusniymi kanki! nir.

²⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Kanan rikamarqachu kriyimankina? ¡Kusa shumaqmi kanqa manaraq rikamayar, kriyimaqkunaqa! nir.

Imapaqmi kay iskribikashaqa

³⁰ Jesusqami yaçhakuqninkunapa naypanpiqa mas achka milagrukunata ruraran. Piru wakin milagrukunaqami kay librupiqa mana iskribikashachu.

³¹ Nataq chay iskribikashakuna-shuypaqami, Jesusqa Taytanchik Dyuspa Wamran chaynulla Akrashan Cristun nir, qamkuna kriyinaykillapapaq iskribikasha. Chaynu kriyirnaqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa payrayku.

21

Jesusmi rikariran syiti yaçhakuqninkunaman

¹ Chaymantami, Jesusqa qashan rikariran wakin yaçhakuqninkunaman, Tiberias shutiq quçhapa manyanpi. Kaykunami karan tarinakutinllapaqa: ² Simón Pedruqa chay Milli niqlapa Tomaswan, chay Caná Galilea pwiblumanta kaq Natanaelwan, Zebedeupa ishkey wamrankunawan, chaynulla ishkey mas yaçhakuq masinkunawan pulla karanllapa. ³ Chaypi pulla kayatinllapaqa, Simón Pedruqa niran:

—Riyani piskadukuq, nir.

Chaymi chay wakinkunapis niranllapa:

—Chaynu katinga nuqakunapis pullayki rishaqllapa nir.

Chaynu ninakur chaymantaqa riranllapanari uk yaku karruman iqar.

Piru chay tutaqa mana ukلماتapis piskadutaqa ayparanllapachu. ⁴ Limpu achkiyatatinami, Jesusqa chay atun quçhapa manyanpi rikariran. Piru yaçhakuqninkunaqa mana yaçhayanllapachu, Jesús kanqa nirqa. ⁵ Chaynu yarpupakuyatinllapaqa, ashwan Jesusqa niran paykunataqa:

—Wamrituykuna, ¿manachu piskaduta aypashaykillapa mikunallapapaq?
nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami nir.

⁶ Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa qashan niran paykunataqa:

—Yaku karruykillapapa allilaw qichqanman atun shikraykillapataqa itakuyllapa. Chaypiqami aypankillapa nir.

Chaynu nitinmi, paykunaqa chaynu ruraranllapa. Piru chaymantaqa manana chay atun shikrataqa lluqshichimuyta puytiranllapachu, kusala unta piskadu kashanrayku. ⁷ Chaymantami Jesuspa chay kusa munashan yaçhakuqninga, Pedrutaqa niran:

—¡Wakqami Amitunchikllapa! nir.

Chaynu niqta uyaparlami Simón Pedruqa raçhpanta yakakuran. Chaqa lir-ila karan. Raçhpanta yakakur yakuman yaykuran. ⁸ Nataq chay wakinkuna-shuypaqa, syin mitrulana yupay manyaman çhananpaq faltayatin, yaku karrunpiqa çharanllapana, atun shikrapi piskaduta untalla aysaçhakusha.

⁹ Chaymanta ishkir rirqa yaku manyaman çharqa nina ratakuqta tariranllapa. Chay nina ratakuqpa ananpiqa piskaduwan, tantita kasha karan.

¹⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

—Apamuyllapa chayraqta lluqshichimushaykillapa wakin piskadukunata nir.

¹¹ Chaynu Jesús nitinga, Simón Pedruqa iqar chay atun shikrataqa waqta pachakaman chutamuran. 153 piskadu kusa atunlla karan, chay atun shikrapiqqa. Piru chaynumapis mana llikikaranchu chay shikraqa.

¹² Chaymantami Jesusqa, paykunataqa niran:

—Shamur mikuyllapa nir.

Chaynu nitinga chay yaçhakuqninkunaqa ukninlamapis mana tapuyaqlapachu, mayqantaq kanki nirlamapis. Chaqa yaçhayaranllapanari Amitunchikllapa nir. ¹³ Chaymantami Jesusqa paylla yaçhakuqninkunaman qimikar tantitakunata, piskadukunata ima aypachiran.

¹⁴ Chay rikarishanwanqami kawsashanmantaqa Jesusqa kimsa kutipaqa rikarisha karan yaçhakuqninkunamanqa.

Jesusmi parlaran Simón Pedruwan

¹⁵ Mikur tukchitinllapanaqa, Jesusqa niran Simón Pedrutaqa:

—Jonaspa wamran * Simón. ¿Qamqachu chiqapta kaykunamantaqa masta munamanki?

Pedruqa niran:

—Arí Taytituy. Qamqami yaçhayanki nuqaqami munashuni nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nir.

¹⁶ Chaynu nirqa, qashan tapuran:

—Jonaspa wamran Simón, ¿chiqaptachu munamanki? nir.

Pedruqa niran:

—Arí Taytituy. Qamqami yaçhayanki nuqaqami munashuni nir.

Chaymi qashanpis Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami michinki nir.

¹⁷ Chaynu nirqa qashan kimsa kutipaqa kaynu nir tapuran:

—Jonaspa wamran Simón ¿munamankichu? nir.

Chaynu Jesús kimsa kuti tapushanrayku, Pedruqa kusa llakishala niran:

* 21:15 Wakin iskribikashakunami “Juanpa wamran” nin.

–Taytituy, qamqami yaçhayanki tukuyta. Qamqami yaçhayanki nuqaqa munashuni nir.

Jesusqa qashan niran:

–Uyshitaykunatami qaranki nir. ¹⁸ Chiqaptami nishayki: Musu karmami maytapis rinashaykita riq kanki, qamlla mudakur ima. Piru kananshuypaqa nishayki: Rukuna katkiqami, ukna mudachishunqa, qamqa rikraykikunata chutarachitki. Chaynu raçhpaykita yakachishurqa, maytapis apashunqa mana qam rinashaykimanmapis.

¹⁹ Jesús chaynu nirqa, Pedrutaqa intrachinayaran imanumi wanuyanqa nir. Chaynulla intrachinayaranpis chay wanushanrayku, runakunaqa Dyuspi mastana kriyir alabanqallapa nir. Chaynu nirnaqa chaymantaqa niran:

–¡Shamuy nuqawan rishun! nir.

Jesusa kusa munashan yaçhakuqnin

²⁰ Chaynu ninakurqa riranllapana. Riyarllapa Pedruqa das ikinman chapakurqa, rikaran Jesusa kusa munayashan yaçhakuqnin ikinllapata riqta. Kay kusa munayashan yaçhakuqninmi Jesús wanunanpaqna paykunawan mikuyatinga, tapusha karan “¿Mayqanninllapashi kuntrankunamanqa qukuyanga?” nir. Paymi ikinllapataqa riyaran. ²¹ Ikinllapata riqta rikarqa, Pedruqa Jesustaqa tapuran:

–Taytituy, kayfa-shuypaqa, ¿imataq pasayanqaqa? nir.

²² Jesusqa Pedrutaqa niran:

–Nuqa munar, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qampaqqa? Qamqa shamuy nuqawan rishun nir.

²³ Chaynu Jesús nisha katinmi, tukuy paypi kriyiqkunaqa kusata ninkuqllapa: “Chay kusa munashan yaçhakuqninga manana wanuyanqanachu” nir. Piru Jesusqa manami, mana chiqapta wanunanpaqchu niran. Chaqa payqa, niran: “Nuqa munarqa, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qampaqa?” nirla.

²⁴ Jesusqami nuqapaq rimaran chaynuqa. Chaynu karmi nuqalla rimani tukuy chaykunapaqqa. Chaynullami tukuy kaypi iskribikashakunatapis nuqalla iskribisha kanimapis. Chaymi nishayqa chiqap.

²⁵ Jesusqami achka milagrukunata ruraran. Tukuy chay rurashankunata manyaqmanta iskribishaqami kay pachamapis tukuy librukunataqa mana aypayanmanchu.

Chaynumi kanqa.

Hechos Apustulkuna Rurashankuna

Lucasmi Bibliapı ishkey librukunata iskribiran. Punta kaq librumi karan San Lucas. Chay uk libru iskribishanqami karan Hechos. San Lucas librupimi iskribiran Jesucristo rurashankunata, rimashankunata ima intrakanallapapaq. Hechos librupimi iskribiran Jesucristo syiluman tikrakashana katin, apustulninkuna Santu Ispiritupa pudirninwan rimashankunata, rurashankunata ima intrakanallapapaq.

Chaymi kay libruta liyir intrakanchik apustulkunata imanun Santu Ispiritu yanapatin, Jesucristupa shumaq rimayninta maylawpipis yaĉhachikushanllapapaq.

Teofilupaqmi Lucasqa kay libruta iskribiran, Jesucristupa apustulninkuna rimashanta, rurashanta ima. Piru manami Teofilulapaqchu iskribiran, ashwanmi tukuy runakuna intrakananllapapaq.

Lucasmi Teofiluman iskribiran

¹ Tayta Teófilo, punta iskribishushay libruypimi nishuray Jesús imata rurashanpaq, yaĉhachikushanpaq ima, qallarishan diyamantapacha, ² syiluman rishankaman. Manaraq syiluman riyarqami, Santu Ispiritunlawan yaĉhachiran, tukuy akrashan apustulninkunataqa, imatami ruranqallapa nirmapis.

Jesusmi syiluman riran

³ Chaymantaqami, wanusha karmapis kawsamurqa rikariran apustulninkunapa naypanman. Chaqa, chaynumi paykunataqa intrachiran “Chiqapta kawsayan” nir. Chaymi, kwarinta diyakunata pullanllapa kar, yaĉhachiyaran Taytanchik Dyuspa mantakuyninpaq. ⁴ Apustulninkunawan pulla karllaraqmi, Jesusqa allita willaran, kaynu nir:

—Amaraqmi maytapis rinkillapachu Jerusalén pwiblumantaqa. Ashwan yarayllapa Taytay tukuy chay arnishushanllapata kumplishunanllapakanman. Manachu nishurayllapa Santu Ispiritunwan shutichishuyangallapa nir. ⁵ Chiqaptamiri Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Nataq allaqkamanqa Santu Ispirituwanna shutikunkillapa.

⁶ Chaynu nitin Jesuswan pulla kaqkunaqa kaynu nir, tapuranllapa:

—Taytituy, ĉqamchu, chay romano runakuna mantamananllapamantaqa washar, kay Israel pwiblumanta kaqkunataqa kananlla mantamanaykillapapaq kanki? nir.

⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Manami qamkunaqa yaĉhanaykillapapaq allinchi, maydiyami, ima urasmi Tayta Dyus imata rurayanqa nirmapis. Chaytaqami payla yaĉhan, tukuy pa amun kar, maydiyami, ima urasmi imata rurayanqa nirmapis.

⁸ Chaynu katinmapis, Taytanchik Dyuspa Santu Ispiritunmi qamkunaman shamutin, paypa pudirninwanna kankillapa. Chaymantanami rinkillapa nuqapaq yaĉhachikuq kay Jerusalén pwiblupi, tukuy Judeapa pwiblunkunapi, Samariapa pwiblunkunapi, chaynulla tukuy pacha intiruta ima.

⁹ Chaynu nirmi, tukuy chaypi kaqkuna rikayatin, Jesusqa apakaq qallari-ran syiluman. Chaymantaqa unaqpina katin, puktay rikarimur limpu pam-patin, mana rikaranllapanachu. ¹⁰ Chaymanta chay runakuna, syiluman

iqaqta rikakuyatinllapaqa, ishkay runakuna yuraq mudanayjun rikariran paykunamanqa. ¹¹Chaymi niranllapa:

—Galilea pwiblumanta runakuna, çimapaqtaq qamkunaqa chapakuyankil-lapa syilumanqa? Jesús, qamkunawan karan chayqami rishana syiluman. Chaymantaqami imanutaq qamkuna rikayatkillapa riran, chaynulla qashan shamunqa maydiyaqa.

Matiasta akraranllapa Judaspa lugarnin apustul kananpaq

¹²Olivos shutiq sirkamanta-pachami apustulkunaqa tikrakanllapa Jerusalén pwiblukaman, shipcha kashanrayku. Chaqa samana diyapiqami chaynulata purinanllapapaq karan. ¹³Chaynu Jerusalemman çharllapaqa, chay samashanllapa wasipa mas unaq altuman iqaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeupa wamran Santiago, Simón (paymi Celote shutiranpis), chaynulla Santiagupa uknin Judas * ima. ¹⁴Paykunaqami tukuyninllapa waran waran Jesuspa ukninkunawan, maman Mariawan, wakin warmikunawan ima tantakaqlapa Dyusman pulla mañakunanllapapaq.

¹⁵Chay diyakunapimi syintu binti (120) yupay kriyiqkunaqa tantakaranllapa. Chaymi Pedruqa çhaypinllapapi shar, kaynu nir rimaqin çhurakan:

¹⁶⁻¹⁷“Ukniykuna, Davidmi Santu Ispiritu yanapatin iskribiran Judaspaq. Chaymi tukuy iskribishanqa kumplikaranna. Chaqa Judasqami nuqanchikkunapa ukninchikllapa kar, imata rurashallapapis ruraq. Piru chaynu karmapis Jesuspa kuntrankunata apatin, ayparanllapa. ¹⁸Chaynu Jesusa kuntrankunaman gukur mana allinta rurashanpaqqami pagaranllapa. Chaymi chay çhaywanqa rir uk pachata rantiran. † Chaymantami umap ratar paçhyatin, limpu chunchulinmapis qutukamutin wanuran. ¹⁹Chayta Jerusalén pwiblupi taqkuna yaçharmi, chay pachataqa ‘Acéldama’ shutichiranllapa. Rimayninllapapi-shuyupaqa munan niyta ‘Yawar Pacha’ nir. ²⁰Chaqa Judaspaq David, Salmos librupi iskribishanqami chiqapta kumplikaran. Chaqa niqmi:

‘Wasingami chunllaq lugarpaq tikrakanqa.

Chaymi manana mayqanpis chaypiqa tanqanachu’ nir.

Chaynullami niqpis:

‘Uknami paypa lugarninqa kanqa’ nir.

²¹“Chayraykumi, allin kanqa tukuy kriyiqkunamanta, uk runata akrasha yanapamanallapapaq. Chaqa kay nuqanchikkunapimi kanllapa Amitunchik Jesucristo nuqanchikkunawan katin, maydiyapis pullanchikllapa kasha kaqkunaqa. ²²Paykunaqami Shutichikuq Juan, Jesusa shutichishanmanta-pacha, syiluman rinankaman, pullanchikllapa kasha. Chaymi paykunamanta uknin allin kanqa, pullanchikllapana kar intrachikunanpaq, Jesusqami wanushanmantaqa kawsamuran nir ima”.

²³Chaynu nirqami ishkay runakunata akraranllapa: Ukninqami shutiq José. Paytami niqllapapis: Barsabás, Justo ima nir. Nataq, uk-shuyupaqa Matías karan. ²⁴Chaymantami Dyusman kaynu nir mañakuranllapa:

“Taytituy, qammi tukuypa yarpuynta yaçhanki. Chaymi rikachimayllapa, kay ishkaykunamantaqa mayqannintataq akrashayki. ²⁵Chaynuqami payna chay Judas uchanrayku chinqaran chaypa lugarninqa apustul kananpaqqa. Chaqa Judasqami rishana maymançhi rinanpaq karan chaymanqa” nir.

* **1:13** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir. † **1:18** Chaynullami intrakaytapis puytinchik: Pachataqa Judaspaq shutinpi rantiranllapa nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa San Mateo 27.3-10.

²⁶ Chaynu nir mañakutinllapami swirtikunaqa Matiaspaq ishikiran. Chaymi chaymanta-pachaqa chay unsi apustulkuna, Matiaswan fantakarqa dusina qashan karanllapa.

2

Dyuspa Santu Ispiritunmi shamuranna

¹ Chaymanta Pentecostés fyista çhamutinga, Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa uk wasilaman tantakasha karanllapa. ² Chaynu chaypi katinllapami, illaqmanta jwirti wayra yupay kusata waqar syilumanta shamur, yaçhapachiran chay wasi kashanllapamatapis. ³ Chaymi, paykunamanqa rikariran ninapa lliypaynin yupay tukuyninpa ananman. ⁴ Chaymantami, tukuy chaypi kaqkunaqa Dyuspa Santu Ispiritunwana kidaranllapa. Chaymi Santu Ispiritu rimachishannulla uk rimaykunatana rimar parlaranllapa.

⁵ Chay diyakunapimi Jerusalén pwiblumanqa, Dyuspi kusa achka kriyiq Israel runakuna çhamusha chaypina tayaranllapa. Paykunaqami tukuy may nasyunkunamanta shamusha karanllapa. ⁶ Chaymi, chay wayra yupay waqtaqa uyaparllapaqa, tukuy runakuna qimikaranllapa chay wasimanqa. Chaynumi paykunapa rimananllapapi rimaqta uyaparanllapa, chay wasipi tantakashakunataqa. ⁷ Chaymi mana allitachu yarpur, paykunapura kaynu ninakuqllapa:

“¿Manachu kay rimaqkunaqa tukuynin, Galilea pwiblulamanta?

⁸ ¿Imanutaq nuqanchikkunapa rimayninchikllapapi rimayanllapaqa?

⁹ Kaypiqami kanchikllapa achka nasyunkunamanta: Partia pwiblumanta, Mediamanta, Elammanta, Mesopotamia pwiblumanta ima. Wakinga Judea pwiblumanta, Capadociamanta, Pontumanta, chaynulla prubinsya Asiamanta ima. ¹⁰ Kanchikllapapismi Frigia pwiblumanta, Panfiliamanta, Egiptumanta, chay Cirene pwiblupa qichqan Africapa pwiblunkunamanta ima. Chaynulla wakinkuna-shuyupaqa shamushanchikllapa Roma pwiblumanta. Ukkunaqa chiqap Israel runakuna kanchikllapa. Nataq wakin-shuyupaqa, Israel runakunapa kustumrikunata ruraqkunana kanchikllapa.

¹¹ Kanchikllapapismi Cretapa pwiblunkunamanta, Arabiamanta ima. Chaynu tukuy riqchaq pwiblukunamanta karmapismi, kusa allita intrakanchikllapa rimayninchikkunapi Dyusninchikpaq, tukuy shumaq rurashanpaq ima yaçhachimashallapamapis nir”.

¹² Tukuy paykunami kusata dispantakarllapa, mana allita yarpuranllapachu. Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imatataq munan niyta, tukuy kayqa?” nir.

¹³ Nataq wakinkuna-shuyupaqami burlakar, niqllapa:

“Wak runakunaqami maçhasha” nir.

Pedrumi achka runakunata yaçhachiran

¹⁴ Chaymantami Pedruqa shariran, wakin unsi apustul masinkunawan pulla. Chaymi payqa jwirtita rimaq qallariran, kaynu nir:

“Israel runa masiykuna, tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkuna, kayta qamkunaqa uyakuyllapa nuqa willashuyanillapa chayta. ¹⁵ Qamkunaqa maçhasha nimankillapa. Manami chay nishaykillapanuchu. Chayraqmi allaqllaraq, imanuna maçhashaqa kashaqllapa. ¹⁶ Ashwan kayqami chaynu pasayan, Dyuspa unay rimaqnin Joel nisha karan chaynulla. Chaqa Joelmi kaynu niran:

¹⁷ Dyusninchikmi nin: Maydiya pacha tukukananpaq katinnaqami

tukuy runakunaman kaçhashaq Santu Ispirituyta.
Chaymi runakunapa wamrankuna, ullqupis, warmipis rimañqallapa nuqa munashayta.

Musu wamrakunami riqchaq imakunata rikapakunqallapa.

Nataq rukukuna-shuypaqa muscupanqallapa.

18 Chaynulla chay diyakunapimi munashay akrashaykunamanpis kaçhashaq Santu Ispirituytaqa, paykunapis rimañanllapapaq nuqa munashayta.

19 Unaq syilupimi mana rikashanllapakunata rikachishaq, rikar dispantakananllapapaq.

Nataq kay pachapi-shuypaqa yawarta, ninata, quntayta ima rikachishaq,

runakuna rikar dispantakananllapapaq.

20 Chayna, Amitunchik shamunanpaq diya çhamuyatinnaqa, rupayqa yanalla tutaparaqpaq tikrakanqa.

Nataq killa-shuypaqa yawarpaq yupay tikrakanqa.

21 Piru mayqanpis Amitunchikpi kriyir shutinpi mañakuqqami washakanqa' nir".

22 Chaymi Pedruqa niranpis:

"Uyakuyllapa, Israel runakuna, kaynu nishutiyllapa: Nazaretmanta Jesustami, Dyus yanapatin naypaykillapapi mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata, kusa dispantakaypaqkunata ima ruraran. Chaynuqami ruraran qamkuna rikar allita yaçhanaykillapapaq, Jesusqami chiqapta Dyusmanta shamusha karan nir. 23 Piru ukkuna qushutinllapami ashwan chay mana allin runakunawan kruspi klabar wanuchiraykillapa, imanutaq Dyus unaylla chaynu kananpaqqa nishallana karan chaynulla.

24 Chaynu wanuchitkillapapismi, Tayta Dyusqa wanushanmanta kawsachimuran. Manari dijaranchu ismunanpaqqa. 25 Chaqa Davidmi unaylla iskribiran, Jesús kaynu nishanta:

'Nuqami maydiyapis Dyusniytaqa naypaypi rikani.

Chaynu pay allilaw qichqaypi katinqami, mana mayqantapis manchayta puytinichu.

26 Chayraykumi tukuy shunquywan kusata aligriyar takini.

Chaymi ashwan Dyusniylapi kunfyakarna kawsashaq.

27 Chaymi Taytay, wanur pampakatiymapis mana dijankichu almay chaypi kidananpaqqa.

Chaynulla kusa munashayki Wamraykipa kwirpun ismunanpaqpis mana dijankichu.

28 Chaqa qammi intrachimarayki, munashaykita rurar tukuy tyimpupaqna kawsanaypaq.

Chaymi naypaykipiqa, kusata aligriyanimapis' nir".

29 Chaynu nirnaqami Pedruqa niranpis:

"Ukniykuna, chiqaptami nishaykillapa: Davidmi wanutin, pamparanllapa. Chaymi chay pampakashantaqa kanankaman rikanchikllapa. 30 Chaqa Davidmi Dyuspa rimaqnin kashanrayku Dyusqa jurar arnisha katin, yaçhayanallana, paypa ayllunmantashi uk mantakuq kayanqa nir. 31 Chaynu katinmi Davidqa, Jesús kawsamunanpaq kashanta rikasha yupayna kaynu niran: Dyus Akrashan Cristun wanur pampakatinqashi, almanqa mana chaypiqa kidayanqachu, chaynulla kwirpunmapis manashi ismuyanqachu nir. 32 Chaqa chay nishannullami Dyusqa, Jesustaqa kawsachimuran. Chaymi tukuy chaykunapaqqa nuqanchikkuna allita yaçhanchikllapa. 33 Chaymantami Dyusqa, Jesucristuta syiluman apar, allilaw

qichqanpina tachiran. Chaynullami Taytanqa quran Santu Ispiritunta. Chaymi paypis chay arnimashanchikllapa Santu Ispiritutaqa nuqanchikku-namanpis kaçhamuran. Tukuy chaytami qamkunaqa rikashaykillapa, uya-pashaykillapa ima. ³⁴ Mabir, çimapaqtaq Davidqa syilumanqa mana riran? Chaqa payllamiri kaynu niran:

‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

³⁵ maydiya chay çiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuranaykaman nir’.

³⁶ “Israel pwiblumanta runakuna allita uyakar intrakayllapa, Jesusta kruspi klabar wanuchishaykillapatami, Dyusqa kananqa nisha, tukuyta Washakuqnin Amitunchikllapana kananpaq” nir.

³⁷ Chaynu Pedro nitinmi, chaypi tantakasha kaqkuna uyaparpa, tukuy shunqunwan kusalata llakiranllapa. Chaymi Pedruta, chaynulla wakin apustulkunamatapis kaynu nir tapuranllapa:

—¡Uknikuna! Çimatataq rurashaqllapa? nir.

³⁸ Pedruqa niran:

—Tukuy mana allinta rurashaykillapata دچار, Dyusman tikrakar, uknikillapa uknikillapa Jesucristupa shutinpina shutikuyllapa. *

Chaynuqami Dyusqa uchaykillapamanta pirdunar, Santu Ispiritunta qushunqallapa. ³⁹ Tukuy kay nishushayllapaqami qamkunapaq, wamraykillapapaq, chaynulla tukuy uklawmanta kaqkunata Amitunchik Tayta Dyus akranashankunapaq imami kanqa nir.

⁴⁰ Chaynu nir imami, Pedruqa allita willar, kaynu niranpis:

—¡Wakaq tukuyllapa chay mana allin tukuy runakanamanta! nir.

⁴¹ Pedro chaynu nitinmi, intrakar kriyiqkunaqa chay diyalla shutikuranllapa. Chaymi kriyiqkunaqa tris mil (3,000) yupayna karanllapa.

Kaynumi kawsaqllapa puntata kriyiqkunaqa

⁴² Paykunaqami apustulkuna yaçhachikutinga kusa allita kriyishanllapara yku yanapanakur ima kawsaqllapa. Chaynulla Dyusman mañakuqllapa; Santa Mikunata mikuqllapa ima.

⁴³ Tukuy kriyiqkunaqami kusalata dispantakaqllapa, Dyus yanapatin apustulkuna achka milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratinllapa rikarqa. ⁴⁴ Chaynumi kriyiqkunaqa tantala kusa shumaqta kawsaqllapa, iman kaqkunawan ukninllapa ukninllapa yanapanakur ima.

⁴⁵ Chaymi imanllapata rantikurmapis chay qillaywan imanu paykunamanta ministishanllapanulla yanapanakuqmapis. ⁴⁶ Chaynulla waranmi Dyusta adurananllapa wasipi tantakar, Dyusta alabaqllapa. Nataq wasinllapapi-shuypaqa tantakaqllapa Santa Mikunata mikunanllapapaq. Chaynumi tukuy shunqunllapawan kusata aligriyar ima tantala mikuqllapamapis. ⁴⁷ Dyusta tantala alabatinllapa rikarmi, tukuyla kusa shumaqta yarpuqllapa. Chaymi Dyus yanapatin kriyir washakaqkunaqa waran waran masna achkayayaranllapa.

3

Uk kujumi alliyaran

¹ Uk diyami, alas tris di la tardina, Pedruwan Juanqa Dyusta adurananllapa wasiman riran. Chay urasmi tantakar Dyusman mañakuqllapa. ² Piru

* **2:38** Amitunchik Jesupa shutinpina shutikuyllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

Dyusta adurananllapa wasipiqami, nasishanmanta-pacha uk kuju runitu karan. Paytami waran waran apar dijaqllapa chay wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqpi. Chayna chay wasiman tukuy yaykuqkunata limusnata mañakunanpaq. ³ Chaymanta chay kujuqa, Pedruwan Juanta Dyusta adurananllapa wasiman yaykuqta rikarqa, limusnata mañakuran.

⁴ Chaymi Pedruwan Juanqa kusata chaparan. Chaynu chaparllapami, Pedruqa kaynu niran chay kujitutaqa:

—Allita chapamayllapa nir.

⁵ Chaymi chay runituqa kusata chaparan, imalataqa qumayanqallapa nir yarpur. ⁶ Ashwanmi, Pedruqa niran:

—Manami qillayniyun, uruyjunpischu kani. Piru kaytami qushuyta puytini, Nazaretmanta Jesucristupa shutinpi nishuni: Sharir puriy nir.

⁷ Chaynu nirqami Pedruqa allilaw makinmanta chutar sharichitin, chay kujupa çhakinkuna, muqunkunamapis jwirtina tikrakaran. ⁸ Chaymi, chay kujuqa das piryar sharir puriqna qallariran. Chaymantaqa paykunawan pullana, Dyusta adurananllapa wasiman yaykuran, piryar piryar Dyusta alabaqnuna.

⁹ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna, Dyusta alabar puriqta rikarqa, ¹⁰ kusalata manchakur dispantakaranllapa. Chaqa payqa mananari kujunachu karan. Chaymi dispantakaranllapa, chay kujitu unaymanta-pacha limusnata, Dyusta adurananllapa wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqpi, mañakur taqta rikashanllaparayku.

Pedrumi qashan achka runakunata yaçhachiran

¹¹ Chay kuju alliyashaqami, Pedruwan Juanmantaqa mana chiqan-chakarannachu. Chaymi tukuy runakuna kusata dispantakar kallpar riranllapa, Dyusta adurananllapa wasipi, “Salomonpa Kurridurnin” shutiqpi kayashanllapaman. ¹² Chaymanta, Pedruqa chayta rikarmi, runakunataqa kaynu niran:

“Israel pwiblumanta runakuna, çimaraykutaq kusata dispantakar, chapamankillapa? Çqamkunachu yarpunkillapa, nuçakunalla pudirniyjun kar, chaynulla kusa allin kashayllaparayku allichatiyllapa purisha chay runaqa? nir. ¡Manami chaynuchu! ¹³ Unay rukunchik Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusninmi, Wamran Jesucristuta, munashankunata qusha. Piru chaynu katinmapis qamkunaqa karguyjunkunaman qukuraykillapa. Chaymanta chay gubyirnu Pilato kaçhashaq nitinmapis, qamkunaqa mana munaraykillapachu. ¹⁴ Ashwanmi washanaykillapamantaqa, allin mana uchayjun katinmapis, qamkunaqa mañaraykillapa uk wanuchikuq runata kaçhananpaq, allinla Amitunchikta-shuyupaqa mana. ¹⁵ Chaynumi qamkunaqa wanuchiraykillapa bidanchikta qumanchik chaytaqa. Chaynu katinmapis, Dyusmi kawsachimuran. Chaytaqami nuçakuna rikasha kar, yaçhanillapa. ¹⁶ Chaymi, Jesuspa shutinpi allita kriyitiyllapa, Amitunchik allichasha kay runitutaqa. Qamkuna kay runituta rigsinkillapa, paypismi allita Jesuspi kriyir alliyasha. Chaytami tukuy qamkuna rikankillapa.

¹⁷ “Yaçhaninami ukniykuna, qamkuna mantagnikikunawan ima Jesusta wanuchiraykillapa mana allita yaçharchu, imatami rurayanchikllapa kaynu tukurqa nirmapis. ¹⁸ Chayta ruratkillapaqami kumplikasha Dyus unay nishanqa, imanuçhi paypa rimaqninkuna nisha kayaqa, ‘Paypa Cristunqashi qischarak wanuyanqa’ nir, chaynulla. ¹⁹ Chayraykumi qamkunaqa uchaykillapata dijar, Dyusman tikrakar pay munashannu kawsayllapa. Chaynuqami payqa, tukuy uchaykillapamanta shumaqchashunqallapana. ²⁰ Chaynullami Tayta Dyusqa qashan Jesusta

kaçhamunqa, washamanallapapaq. Imanutaq unaymanta-pacha arnikusha chaynulla. ²¹ Kananllaqami manaraq shamunqachu. Syilullapiraqmi kanqa, kay pachapi shumaqchakunan tyimpu çhamunankaman. Chay tyimpu çhamutinraqmi, Taytanchik Dyusqa kaçhamunqa Wamranta kay pachapi tukuy imata shumaqchanapaq, imanuçi unay rimaqninkuna nisha karan chaynulla. ²² Chaqa rimaqnin Moisesmi niran rukunchikkunata: ‘Dyus Amitunchikmi akranqa qamkunamanta uk rimaqninta nuqa yupaylla kananpaq. Chayrayku tukuy imata pay nishushanllapataqa, kasur rurayllapa.

²³ Chaqa tukuy payta mana kasuqkunataqa, Dyusqa kriyiqninkunamantaqa akrrar chinqachinga’ nir.

²⁴ “Chaynumi Samuelmanta-pacha, Dyuspa tukuy rimaqninkunaqa, Jesús shamunan tyimpullapaq rimaranllapa. ²⁵ Chaymi Dyusninchik rimaqninkunata arnishanga, qamkunapaqna kasha. Chaynulla, chay tratuta Dyus Amitunchikqa rukunchikkunawan ruraran, chaypis qamkunapaq kasha. Chay tratuta rurarmi Amitunchikqa, Abrahamtaqa niran: ‘Aylluykimanta uk runawanmi tukuy kay pachapi kaqkunata shumaqchashaq’ nir. ²⁶ Tayta Dyusmi, Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimurqa, naypaqtaqa qamkunamanraq kaçhamuran bindisishunanllapapaq. Chaynuqa Dyusmanna tikrakanaykillapapaq, tukuy mana allin ruranykillapataqa dijarna”.

4

Pedruwan Juanmi karguyjunkunapa naypanpi

¹ Pedruwan Juanqa runakunata yaçhachiyatinllaraq, kurakuna çharan, Dyusta adurananllapa wasipa kuytakuqninkunawan, saduceo runakunawan ima. ² Paykunami piñakusha karanllapa, Pedruwan Juan, kaynu runakunata yaçhachishanpaq: “Tayta Dyus, Jesusta wanushanmanta kawsachimushanraykumi runakunapis wanurqa qashan kawsamuyanqa” nir. ³ Chaypaqmi aypar, apar karsilaranllapa allaqninkaman, chay diyaqa tardina katin. ⁴ Chaynumapis, Pedruwan Juan yaçhachikushanpiqa achka runakuna uyakurqa kriyishallapana karan. Chaymi chay kriyiqkunaqa ullqkunala yaqqa sinku milna (5,000) kasha kanqa.

⁵ Allaqnin diyaqa Jerusalemni tantakaranllapa, Israel runakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. ⁶ Chaypiqami karanpis, kurakunapa mantaqnin Anas shutiq runa. Chaynulla pullanqa karanpis Caifás, Juan, Alejandro ima. Tukuylla chay kurakunapa ayllun kaqkunapismi, chaypi karanllapa. ⁷ Paykunami kaçhakuranllapa, Pedruwan Juantaqa paykunaman apananllapapaq. Chaymi çhaypinllapapi shachir tapuranllapa, kaynu nir:

—¿Mayqan mantashutinllapataq, pipa shutinwantaq, kaykunata rurayankillapa qamkunaqa? nir.

⁸ Pedruqa Santu Ispirituwan karmi, niran:

—Pwiblukunapa rukunkuna, mantaqninkuna ima. ⁹ Qamkuna tapumankillapa uk qishaq runata allichashayllapalapaq, yaçhanaykillapapaq imanumi rurasha kanillapa, nir. ¹⁰ Chaynu katinga, qamkunata willashaykillapa, tukuy Israel pwiblupi yaçhananllapapaq. Kay runa alliyasha naypaykillapapi shaqqami, alliyasha Nazaretmanta Jesucristupi kriyishanrayku, chay mayqantaçi qamkuna kruspi klabaraykillapa,

payrayku. Chaynu klabatkillapamapis Dyusmi paytaqa kawsachimuran. ¹¹ Jesucristutami qam llutakuqkuna, kay rumiqami mana sirbinchu nir itakutkillapamapis, ashwan kusa shumaq runipaqna tikrakasha. ✧

¹² Manami ukkunapiqa washakayta puytinchikchu. Chaqa Tayta Dyusqa kay pachapi, maypispis mana qumashanchikchu uk runata payrayku washakanallapapaqqa nir.

¹³ Chaynu nir, Pedruwan Juan mana istudyasha karmapis, mana manchakur imachu kusata rimaqta uyaparllapami karguyjunkunaqa kusata dispanakaranllapa. Chaynullami kwintata qukuranllapa, kay runakunaqami Jesuspa yaçhakuqninkuna kasha nir. ¹⁴ Chay alliyasha runapis chaypi paykunawan katin, mana mayqanpis imatapis willayta puytiranllapachu.

¹⁵ Chaymi paykunaqa, Pedruwan Juanta waqtaman llugshichir, ukninllapa ukninllapa tapunakur parlaqllapa. ¹⁶ Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imatataq rurashunllapa kay runakunawanqa? Tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkunami yaçhayanllapa kay shumaq milagruta rurashanllapapaqqa, manami mana niytaqa puytinchikllapachu. ¹⁷ Chayraykumi, Jesuspaq rimar yaçhachikutinllapa kriyir, ama achkayananllapapaqqa, alli abisar kaçhashunllapa amana mayqantapis Jesuspaqqa parlar purinanllapapaq-nachu”.

¹⁸ Chaymi Pedruwan Juantaqa, qayamur willaranllapa, ama mayqantapis Jesuspa shutinpi rimarqa yaçhachinanllapapaqnachu. ¹⁹ Chaynu nitinllapamapis, Pedruwan Juanqa niranllapa:

—Qamkunalla yarpuyllapa. ¿Allinchu kanqa Dyusta manana kasur qamkunatana kasushunayllapapaq? ¿Manaqachu Tayta Dyustaraq naypaqtaqa kasunayllapapaq allin kanqa? ²⁰ Manami nuqakunaqa uyarayta puytinllapachu rikashayllapamanta, uyapashayllapamantaqa.

²¹ Piru chay karguyjunkunaqami amana chayta rurananllapapaq alli abisar, dijatinllapana riran. Manami imanupis kastigayta puytiranllapachu. Chaqa tukuy runakuna alabaranllapa Dyusta, ²² chay kuju runa kwarinta añuyjun karmapis alliyashanrayku.

Kriyiqkunami mañakuran shachinakunanllapapaq

²³ Pedruwan Juanqa, prisu kashanmanta llugshishana karllapaqa, rir tantanakuranllapana tukuy kriyiq masinkunawan. Chaymi chay kurapa mantaqninkuna, tukuy ruku mantakuqkuna, imanu willashanllapatapis, parlaranllapa wakinninkunataqa.

²⁴ Chaymanta uyakurllapaqa, tukuyninllapa tantala mañakuranllapa Dyusman, kaynu nir:

“Taytayllapa qammi rurarayki syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy chaykunapi kaqkunata ima. ²⁵⁻²⁶ Chaynu karmi Santu Ispirituykiwan rimachirayki unay rimaqniki Davidta, kaynu ninanpaq:

‘¿Imapaqtaq rimapakunllapa pwiblukuna?

¿Imapaqtaq parlanllapa mana imata yaçhar, mana allin ruraykunapaqqa?

Kay pachapiqa mantakuqkuna piñakunllapa,

chaymanta-shuyapaqa pulla çhiqninllapa Tayta Dyusta.

Chaynulla Dyus Akrahan Cristuntapis çhiqninllapa’.

²⁷ “Tayta Dyus, chiqaptami David nishannulla kasha. Gubyirnu Herodes, mantakuq Poncio Pilato kay pwiblupi tantakaranllapa, uklawmanta runakunawan, chaynulla kay Israel pwiblumanta runakunawan ima, chay akrashayki kusa allinla Wamrayki Jesusta çhiqnir. ²⁸ Chaynu katinmi,

ruraranllapa qam imanuchi ya chaynikiwani pasananpaq nisha karayki chaynulla. ²⁹ Kananga Taytituy rikay-ari imanubisar dijashallapa nirmapis. Chaynu katinmapis kay sirbishuqnikikunata yanapamayllapa shachinakur qampa rimanaykita ya chachikunayllapapaq. ³⁰ Qampa pudirnikiwan yanapamatkillapa, mana ruraypaqkunata, kusa shumaq milagruta ruranyllapapaq. Chaynulla qishaqkunata allichanyllapapaq ima, kusa allinla Wamrayki Jesuspa shutinwan" nir.

³¹ Chaynu nir manakur tukchitinllapaqa, chay tantakashanllapa wasiqa kuyuy qallariran. Chaymi chay kutilla, tukuyinta Santu Ispiritu balurta qur yanapan. Chaymi chaymanta-pacha ashwan mana manchakur imanachu mas animakur ima rimaq qallariranllapa Dyus nishanlatana.

Tukuy imanllapakunami tukuyapaq karan

³² Tukuy kriyiqkunami achka karllapamapis, chayllata yarpuqllapa. Manami mayqanpis niqchu, chay imankunaqa paylapaqa kanga nirqa. Tukuyinllapami niq tukuy imanllapaqashi tukuyapaq kanga nir. ³³ Chaynu katinmapis, Dyus pudirninwan yanapatin apustulkunaqa rimayaranllapapaq, Amitunchik Jesucristo imanumi wanushanmanta kawsamuran nir. Chaymi Tayta Dyusqa tukuyinta yanapatin shumaqta kawsaranllapa. ³⁴ Manami paykunamantaqa, mayqanlapis imakunata ministiqkunaga karanllapachu. Chaqa achka pachayjun, mas wasiyjun ima kaqkunaga, chay imankunata rantikur, qillayninllapataqa, ³⁵ apustulkunata quqlapa, paykunana ministiqkunataqa qutinllapa ima ministishanllapamatapis rantinanllapapaq.

³⁶ Karanmi Chipre shutiq pwiblumanta uk Levita, José shutiq runa. Paytami apustulkunaqa niqllapapis Bernabé (rimayninchikpi munan niyta "Kunsulakuq") nir. ³⁷ Paymi pachayjun kar, chay pachanta rantikur apustulkunata quran qillaytaqa.

5

Ananiasmi warmin Safirawan uchakuran

¹ Piru karanmi uk runa Ananias shutiq. Paymi warmin Safirawan pulla rantikuranllapa uk pachata. ² Kay runami warminwan pulla parlaran pachanta rantikur wakin qillayta aypar wakinlata apustulkunataqa qur ninanllapapaq: "Kaylami rantikushayllapa qillayqa" nir. Chay parlashanllapanullami ruraranllapa. ³ Chaynu llullakushanpaqmi Pedruqa niran:

—Ananias zimapaqtaq Satanaspa yarpuyinta, shunquykipi ratakuchir Santu Ispirituta llullachiyta kamashayki, chay pachapaq pagrashushanmanta wakin qillayta aypar wakinlatana 'Kaymi tukuyin' nir qumashaykillapa? ⁴ ¿Chaqa manachu qampa karan chay pachapaq? Chaytaqami rantikushayki. ¿Manachu qampa karan chay qillayqa? ¿Imata yarpurtaq kaytaqa rurashayki? Manami runakunatachu llullachishayki. Dyustami llullachiyta kamashayki nir.

⁵ Chaynu Pedro nitin, uyaparmi Ananiasqa das ratar wanuran. Chaymi tukuy chaypi uyakuqkunaqa kusata manchakuranllapa. ⁶ Chaymantaqa musu runakuna shamur, chay wanushataqa rachpawan pillur aparannllapa pampaqqa.

⁷ Ananias wanushana katin, kimsa uramanta yupayqa, chay kayashanllapamanqa yaykuran Ananiaspa warmin, mana imata ya charlamapischu.

⁸ Chaymi Pedro tapuran kaynu nir:

—Nimay ¿chiqaptachu qamkunaqa rantikuraykillapa chay pachataqa, qamkuna niyashaykillapanula? nir.

Payqa niran:

—Ari, chaynu nishushayllapanumi rantikurayllapa.

⁹ Chaynu nitinmi, Pedruqa chay warmita niran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa parlashaykillapa chayllata rimar, Amitunchikpa Ispiritunta llullachiyta kamanaykillapapaq? Chaytami runaykita pampaqkunaqa shamuyanllapa. Kananqami qamtana apashunqallapa pampaqqa nir.

¹⁰ Chaynu Pedro nitinmi Safirapis, Pedrupa çhakinman ratar wanuran. Chaymanta chay musu runakuna yaykurqa, wanushatana tarir, aparandlapa runan pampakashanllaman pampaqqa. ¹¹ Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkuna, chaynulla wakın runakunamapis, chayta yaçharllapaqa kusallata manchakuranllapa.

Achka milagrukunata ima ruraranllapa

¹² Tayta Dyusmi, apustulkunata yanapatın ruraranllapa kusa shumaq mana ruraypaqkunata chaynulla kusa achka milagrukunata runakunapa naypanpiqa. Chaymi tukuy kriyiqkuna tantakaqllapa Salomón rurashan kurrıdurpi. ¹³ Nataq mana kriyiqkunaqami paykunawanqa mana pulla kayta munaqllapachu manchakushanllaparayku. Piru chaynumapis kusallata paykunataqa alabachiqlapa.

¹⁴ Chaymi Amitunchikpi kriyiqkunaqa ullquraq, warmiraq kusallata achkayayanllapa. ¹⁵ Chaqa, achka runakuna qishaqninllapakunata wasınmanta urquqllapa kallikunaman pununakunapi, parakunapi ima. Chaynumi Pedro pasatınqa, qishaqkunapa ananta llantunlamapis pasanman nir yarpuqllapa.

¹⁶ Chaymi Jerusalén pwıblupa shıpchankunamanmatapis, runakunaqa apamuran qishaqninkunata, tukuy chay dyablupa yarpuyınınrayku yaruyashakunamatapis. Chaynumi tukuy shamuykunaga allıyaqllapa qıshayınınllapamantaqa.

Apustulkunatami qısharanllapa

¹⁷ Chaymantami chay kurakunapa mantaqınwan, chay saduceo runakunaga apustulkuna Jesucristupaq yaçhachıkuın achka runakuna kriyishanllaparayku kusallata çhıqnıranllapa. ¹⁸ Chaymi paykunataqa aypar, karsılman itaranllapa. ¹⁹ Piru Amitunchikpa uk angelının tuta chaypi rikarırmi, karsılpa punkunta kıçhar llıqshıchımuran kaynu nir:

²⁰ “Rıyllapa, Dyusta adurananllapa wasıman. Chaypımi shar yaçhachıkuıyllapa tukuyta mushuq bıdapaq, imatami ruranqallapa nir”.

²¹ Chaynu ángel nıshannıllami, allaqmantaqa amaşq amaşla Dyusta adurananllapa wasıman yaykur, yaçhachıkuq qallarınllapa. Piru chaykamanqami, kurakunapa mantaqınqa, paywan pulla kaqkunawan, qayamuranllapa kusa mas karguyjınkunata, chaynulla Israel runakunapa ruku mantaqıninkunata ima, tantakar parlananllapapaq. Chaymi kaçhakaranllapa apustulkunataqa karsılmanıta apamunanllapapaq. ²² Piru kuytakuqkuna karsılman rırqa, apustulkunataqa mana tarıranllapachu. Chaymi tıkrakamurqa kaynu nıranllapa:

²³ —Karsılpa punkuntaqami allı kirpakashata tarınllapa. Chaynulla chay kuytakuq suldadukunatapis, karsılpa punkunpi allıta çapar kuytakur shaqta tarınllapa. Piru punkuta kıçharqa, mana mayqantapis tarınllapachu rurıpiqa nir.

²⁴ Chaynu nitınllapa, chay kurakunapa mantaqının, Dyusta adurananllapa wasıpa kuytakuqıninkunapa mantaqının, chaynulla kurakunapa wakın

mantagninkuna ima uyaparqa, ninakuqllapa: “¿Imanutaq lluqshisha kanqaqa? ¿Kanan-shuypaqa imanuraq tukushunllapa?” nir.

²⁵ Chaymi chay kutilla, ukqa çhar niran paykunataqa:

—Qamkuna runakunata karsilman itaraykillapa, chaykunaqami achka runakunata Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachiyan nir.

²⁶ Chaymi chay kuytakuqkunapa mantagnin wakın kuytakuqkunawan rir maskar tariranllapa. Piru chaynu tarirmapis, manami qischaranllapachu. Chaqa manchakuyaranllapari “Runakuna rumillawan sitamachuwanllapa” nir.

²⁷ Chaymantaqa aparannllapa kusa mas karguyjunkuna tantakasha karanllapa chayman. Chaymi chay kurakunapa mantagninqa kaynu niran:

²⁸ —Nuqakunaqami allita willashurayllapa, amana Jesuspa shutinta rimarqa yaçhachikunaykillapapachu. Chaynu katinga çimatataq qamkunaqa rurashaykillapa? Chaqa chaynu yaçhachikutkillapami, tukuyla Jerusalén pwibluta shikwakasha. Chaynullami anallan uchachamanayankillapa chay runa wanushanpaqmapis nir.

²⁹ Chaymi Pedro chay wakın apustulkunawanqa niranllapa:

—Nuqakunaqami runakunata naypaqta kasunayllapamantaqa, Dyustaraq kasunillapa. ³⁰ Chaqa unay rukunchikkunapa Dyusninmi, Jesusta qamkuna kruspi klabar wanuchitkillapamapis qashan kawsachimuran.

³¹ Chaynu kawsachimurmi sylupiqqa allilaw qichqanpi tachisha. Chaymi nisha puytiq Mantakuq, Washakuq ima katin tukuy Israel runakuna Dyusmanna tikrakin, uchanllapamanta pirdunanapaq. ³² Chaymi nuqakuna, chaynulla Santu Ispiritu ima tistigu kanillapa tukuy chaykunapaqqa. Chaqa Dyusmi payta kasuqkunataqa Santu Ispiritunta qusha nir.

³³ Chaynu apustulkuna niqta uyaparqa, karguyjunkunaqa kusalata piñakur, apustulkunataqa wanuchiyta yarpuranllapa. ³⁴ Piru chay kusa mas karguyjunkunamantami kaq uk fariseo runa Gamaliel shutiq. Paymi Moisés mantakushanta kusata yaçhar yaçhachikuq katin, kusalata rispitaql-lapa wakın runakunaqa. Chaymi sharir, kaçhakuran apustulkunata uk ratituta waqtaman lluqshichinanllapapaq. ³⁵ Chaymantami wakın karguyjunkunataqa niran:

—Israel runakuna, allita intrakankillapa. Kuytakankillapa chay runakunamantaqa imata runanayarllapamapis. ³⁶ Yarpuyllapa qamkuna. Uk tyimpupi Teudas shutiq runa kusa puytiq kayta munatin, kwatru-syintus runakuna yupay paypi kriyir ikinpi puriranllapa. Piru chaymantaqa chay runata wanuchitinllapaqa chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta shikwakar tukukaranllapa. ³⁷ Chaymanta qashan uk tyimpupi, sinsuta ruratinllapaqa, Galileamanta uk runa Judasna rikariran. Chaymi paypi kriyir puriqkunapis karanllapa. Piru chaytapis wanuchiranllapa. Chaynullami, chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta shikwakaranllapa.

³⁸ “Chayraykumi nishunillapa, chay runakunataqa ama imatapis rurachu, dijanaykillapapaq. Chaqa chay runakuna yanqa runakunapa rimayninkunalata rimayarqa, chinqanqallapa. ³⁹ Nataq Dyuspa rimayninwan katin-shuypaqa manami imanuni tukurpis binsiyta puytinkillapachu. ¡Kuytakankillapami! ¡Imanupiqakish Dyuspa kuntranmana, shachinakuq qallar-itkillapa!” nir.

⁴⁰ Chaynu Gamaliel nitinmi, chay karguyjunkunaqa “Allinin chayqa” niranllapa. Chaymantaqa apustulkunata qayamur kusata libbachir ima, willaranllapa, amana Jesuspa shutinpi rimar yaçhachikur purinanllapapachu. Chaynu allita willar imaqa, kaçharanllapana. ⁴¹ Piru chaynu ruratinllapamapis, apustulkunaqa chay karguyjunkunapa naypanmantaqa kusala

aligrina lluqshiranllapa. Chaqa Dyusmi paykunataqa akraran Jesucristu-rayku chaynu qischakananllapapaq.

⁴² Chaymi ashwan waran waran Dyusta aduranllapa wasikunapi, tananllapa wasikunapi ima mana manchakurlamapischu Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqllapa, Jesusmi Dyus Akrashan Cristun nir ima.

6

Sirbikuqkunatami akraranllapa

¹ Chay tyimpuqa Dyuspi kriyiqkuna mastana achkayaq qallarisha katinllapanaqa, chay griego rimaypi rimaqkunaqa rimapakuqllapa chay hebreo rimaypi rimaqkunapaqqa, kaynu nir: “Chay griego byuda warmikunaqashi, chay hebreo byuda warmikuna yupayqa mana aypaqchu kasha chay ministiyashan qukuyashanllapamantaqa” nir.

² Chaymi chay dusi akrakasha apustulkunaqa, tukuy kriyiqkunata tantar niranllapa:

—Manami allinchu nuqakuna Dyuspa rimananta yaçhachikuyashayllapata dijar, mikuy tantashanchikllapata qukunayllapapaqqa. ³ Chayrayku kriyiq masiykuna, qamkunallamanta akrayllapa syiti runakuna, kusa allin yarpuyniyjun, kusa intrakaq, Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunata ima. Paykunatana willatiyllapa, kay ruraykunataqa rurananllapapaq. ⁴ Nuqakunaqami Dyusman mañakur ima, paypa rimayninta yaçhachikushaqlapa maydiyapis nir.

⁵ Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuynin “Allinmi chay nishaykil-lapaqa” nir, akraranllapa Estebanta. Paymi Amitunchikpi kusata kriyiq, chaynulla Dyusninchikpa Santu Ispiritunwan karan. Akraranllapapismi: Felipita, Procuruta, Nicanorta, Timonta, Parmenasta, Nicolasta ima. Pay Nicolasmı Antioquia pwiblumanta karan. Piru yaçhakushami karan Israel runakunapa kustumrinkunata.

⁶ Chaymantaqa aparannllapa paykunataqa chay apustulkunapa naypanman. Çhachitinllapaqa apustulkunaqa, chay syiti akrakashan runakunata, allitana Dyusta sirbinanpaq nir, paykunapa ananman makinkunata çhurar, Dyusman mañakuranllapa.

⁷ Chaynulla, Dyus rimashantaqami tukuy parlakutinllapa, kriyiqkunamapis achkana karanllapa Jerusalenpiqa. Chaynullami, Jesucristupiqa chay Israelmanta kurakunamapis kusala achkana kriyiranllapa.

Estebantami prisuranllapa

⁸ Dyus yanapatinmi, Estebanqa ashwan kusala pudirniyjun kar, mi-lagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ima ruraran tukuypan naypanpi. ⁹ Chaymantami tantakananllapa wasi Libertos shutiqmanta wakin runakuna, chaynulla Cirene, Alejandría pwiblumanta kaqkuna, chaynulla chay Cilicia, Asia lugarmanta kaqkuna ima tantanakur, Estebanwan willanakuq qallariranllapa. ¹⁰ Piru chay runakunaqa mana upal-lachiytaqa puytiranlapachu. Chaqa Estebanqa, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kusa shumaqta rimayaran.

¹¹ Chaymi Estebanta kuntraq runakunaqa mana imanupis binsiyta puytirqa, wakin runakunata pagraran rimañanllapapaq Estebanpa kuntran kaynu nir: “Estebantami, Moisespa, chaynulla Dyusninchikpa kuntranta rimaqta uyapasha kanillapa” nir.

¹² Chaynu llullakutinllapami, runakunaqa kriyir tukuy ruku mantakuqkunawan, Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkunawan tantanakur kusata piñakuranllapa. Chaynu piñakurllapami Estebantaqa

aypar aparannllapa kusa mas karguyjunkunapa naypanman. ¹³ Chaynulla tistigukunatapis, Estebanpa kuntran rimar llullakunanllapapaq maskaranllapa. Chaymi kaynu niranllapa:

—Kay runaqami kusa saqra mana rimaypaqkunata waran riman Dyuspa wasinpaq, chaynulla kusa allin mantakushanpaqmapis. ¹⁴ Chaynullami uyapasha kanillapapis kaynu niqta: ‘Nazaretmanta Jesusshi, Dyuspa wasinta ratachianqa. Chaynullashi Moisés kustumrinta qumashanchikllapatapis ukmanpaqna tikrayanqa’ nir.

¹⁵ Chaynu nitinllapami, tukuy kusa mas karguyjunkuna, Estebanta chapraq, rikaranllapa kusa angelnula qaqlitayjunta.

7

Estebanmi allita rimaran

¹ Chay kurakunapa mantaqaninmi Estebantaqa kaynu nir tapuran:

—Qampaq chaynu rimayashanllapaqa, ¿chiquapchu, manaqachu mana? nir.

² Chaymi Estebanqa niran:

“Uknuykuna, taytituykuna allita uyapamayllapa: Kusa puytiq Taytanchik Dyusmi, unay rukunchik Abraham Mesopotamia pwiblullapi kar, manaraq Harán pwibluman taq riyatin, payman rikariran. ³ Abrahamtaqa niran: ‘Pachaykita, aylluykikunata dijar, riy chay pachata nuqa rikachishuyani chayman’ nir. ⁴ Chaynu nitinmi, Abrahamqa chay tayashan Caldea pwiblumantaqa llugshir rir, Harán pwibluman çhar, chaypina taran. Chaymanta taytan wanutinga, Abrahamtaqa Tayta Dyus apamuran, kay tayashanchikllapa Israel pachamanqa. ⁵ Piru kaypiqami Abrahamtaqa mana irinsyantaga qurancho, uk çhakisitunta sarukuchinanlapaqmapis. Piru mana kaypi qurmapis, arniranmi pay wanutinga wamrankunana kay pachapiqa tananllapapaq. Chaynumiri arniran manaraq wamranmapis kayatinraqchu.

⁶ “Chaynullami Dyusqa niranpis: ‘Aylluykikunaqami kay tayashanllapamantaqa llugshir rir uklaw pachakunapi kwatru-syintus (400) añuta tanqallapa furastirukuna yupay, kusata sirbikur, qischakar ima. ⁷ Piru chay nasyun aylluykikunata sirbikuchir qischaqkunataqami nuqa kastigashaq. Chaymantami paykunaga llugshir shamur, kay lugarpina sirbimanqallapa’ nir.

⁸ “Chaynu nirmi Dyusqa Abrahamwan uk tratuta ruraran, tukuy Israelmanta kaqkunaga siñal kustumrita rurananllapapaq * nir. Chaymi Abrahamqa wamran Isaac nasishanmanta uchu diyayjunna katinga siñal kustumrita ruraran. Chaynullami Isaacpis wamran Jacobo nasitinga ruraran. Chaymi Jacobupis wamrankunawan chay Israel runakunapa dusi pwiblunkunapa rukunkunawanqa ruraran.

⁹ “Chay dusi rukunchikllapamantami uknin shutiq José. Paytami ukninkuna çhiqnir Egiptuman rantikuran. ¹⁰ Piru Tayta Dyusmi, Josiwan kar, qischakatinmapis kusata llakipar kusa yaçhaqpaq imana tikraran Egiptupa mantagnin Faraonpa naypanpiqa. Chaymi ashwan Faraonqa, Josita numraran pay mantakuna wasinpi, chaynulla chay pwiblupa mantakuqninna kananpaq.

¹¹ “Piru chaymantami chay Egipto pachapi chaynulla Canaán pachapiqa kusala mallaq tyimpu katin, kusalata qischakaranllapa. Chaqa manari imapis karanchu rukunchikllapakuna mikunanllapapaqqa. ¹² Chaymantami, Jacobuqa Egiptupishi trigu kan nir yaçharqa, kaçharan

* 7:8 Kay tratupaq mas intrakanarqa rikashun Génesis 17.1-14.

wamrankunata, chay rukunchikkuna karan chaykunata. Chaymi paykunaga riranllapa puntataqa. ¹³ Qashan ishkay kutipaqa ritinllapaqa, Josiqa ukninkunata niran, payqashi uknillapa nir. Chaynu José ukninkunata nitinmi, Faraonqa yačharan mayqan ayllumantami Josiqa nirmapis.

¹⁴ “Chaymi Josiqa kačhakuran taytan Jacobuta, tukuy aylluntinta apananllapapaq. Tukuy ayllunkunaqami sitintay sinku (75) kasha kanqallapa. ¹⁵ Chaynu rirmi Jacobuqa Egiptupi tayar, chaypina wanuranmapis. Chaynullami unay rukunchikllapakunamapis chaypi wanuran. ¹⁶ Chaymantaqa Jacobupa kwirpunta aparanllapa Abrahampa unay tashan pwiblu Siquempi pantyunninman pampaq. Chaqa chaytaqami Abraham rantisha karan, uk runa Hamor shutiqa wamrankunamanta.

¹⁷ “Taytanchik Dyusmi, Abrahamta tukuy ima pasayanqa nir arnishan tyimpu shipchamuyatinnaga, Israel runakunaqa kusala achkana karan Egiptupiga. ¹⁸ Chay tyimpumi Egiptupiga mantakuran uk gubyirnuna. Payqami Jositaqa mana riqshishachu karan. ¹⁹ Chaymi chay gubyirnuqa ingañar ima kusalata qischaranllapa unay rukunchikkunataqa. Chaynullami mantakuranpis ullqu wamritukuna chayraq nasitinga, dijatinllapa wanuramana achkayanallapapaq.

²⁰ “Piru chay tyimpupimi Moisés nasiran. Paymi kusala shumaq wamritu karan Dyuspaqqa. Chaymi Dyus yanapatin taytankunaqa wasinpi pakaqnula kimsa misista purichiranllapa. ²¹ Chaymanta wasinpi manana pakayta puytir waqtalapi dijasha katin, † Faraonpa warmi wamran tarir apar, kusa shumaqta kiryakuran wamranta yupay. ²² Chaynumi Moisesqa winaran Egipto runakunapa yačhayninkunata kusata yačhakur. Chaymi Moisesqa kusa puytiki karan rimananpaq, chaynulla imata rurananpaqmapis.

²³ “Kwarinta añuyjunna karqa, Moisesqa watukuran Israel masin runakunata, paypa chiqap ayllunkuna katin. ²⁴ Chaymi Egiptumanta runa, paypa ayllu masinta maqagta rikarqa, washananrayku chay Egiptumanta chaytaqa wanuchiran. ²⁵ Chaqa payqari yarpuran, Israel aylluynakunači alita kwintata gukar ninqallapa: ‘Dyusmi, Moisesrayku Egipto runakunamanta washamashunllapa’ nir. Piru paykunaqa mana kwintata gukaranllapachu. ²⁶ Chaymanta, allaqnin ishkay Israel runakunata maqanakuqta tariran. Chaymi payqa washanachiya yarpur niran: ‘Qamkunaqami chay ayllulla kankillapa, ¿imapaqtaq uknikillapa uknikillapaqa maqanakur ima qischanakunkillapa?’ nir.

²⁷ “Piru ukninta masta qischaq chayqa, Moiesta kumsar niran: ‘¿Pitaq gamtaqa uk mantakuq jwista yupayqa čhuramushusha nuqakunamanqa?’ ²⁸ ¿Manaqachu qamqa, quya imanuchi uk Egiptumanta runata wanuchirayki, chaynulla nuqatapis wanuchimanayanki?’ nir. ²⁹ Chaynu nitinmi, Moisesqa alsakar riran Madián shutiq pachaman. Chaypimi furastiru yupay tayatin, ishkay wamrankuna nasiran.

³⁰ “Kwarinta añuna pasasha katin Moisés chunllaq lugar Sinaí sirkapi kayatinmi, sarsapi nina ratakuq rurimanta uk ángel ‡ payman rikariran. ³¹ Chaymi Moisés chayta rikarqa kusalata dispantakaran. Chaymanta mas qimikar rikashaq niyarqa, uyaparan Amitunchik kaynu niqta: ³² ‘Nuqami unay rukuykikuna Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. Piru

† **7:21** Taytankuna mana wanunanta munarmi, kanastitalaman itar yakupa čhaypinkaqlapi pakar čhuraran ama wanunanpaq. Mas allintaqami intrachimanchik Exodupi 2.2-10. ‡ **7:30** Ángel nirqami intrachimanchik Dyus angelpaq tikrakar rikariran Moisesman nir. Masta intrakanarqa rikashun Exodo 3.1-5.

Moisesqa kusalata manchakur chukchukyashanrayku, mana chapanaran-lamapischu. ³³ Chaymi Amitunchikqa kaynu niran: ‘Llanqikita urquy. Chaqa kay lugar kayashaykiqami, kusa santu lugar. ³⁴ Nuqami allita rikasha kani pwibluymanta runakuna imanun Egiptupi qischakatinmapis. Paykunatami uyapasha kani kusata llakir qaychakutinmapis. Chayraykumi ishkimusha kani paykunata washanaypaq. Chaymi shamuyuna. Chaqa Egiptumanmi kaçhashuyani’ nir.

³⁵ “Unaymi paykuna, Moiesta disprisyar ‘¿Pitaq kaçhashusha mantakuq jwis yupay kanaykipaq?’ niranllapa. Piru Dyusmi kaçharan mantakuq kar washakunanpaq, imanutaq angelnin chay sarsa rurinpi rikar intrachishan-
nulla. ³⁶ Chaymi Moisesqa, milagrukunata, chaynulla mana ruraypaq shumaq imakunata rurar ima Egiptumantaqa llugshichir unay rukunchikkunataqa apar pasachiran chay chupika mar yakupa rurinta. Chaynumi milagrukunata rurar ima, chay chunllaq lugarkunapi kwarinta añuta puriran. ³⁷ Chaqa Moiesllami Israel runakunatapis niran: ‘Dyus Amitunchikmi qamkunamanta ukta akranqa nuqa yupay rimaqnin kananpaq. Chayna qamkunaqa kasunaykillapapaq’ nir.

³⁸ “Israel runakuna chunllaq lugarpita tantakasha katinmi, Moiesta, angelqa Sinaí sirkapi shumaq imakunata willaran. Payna rukunchikkunata imanun kawsananllapapaq nir intrachitin, nuqanchikkunatapis intrachimashallapa kasurna kawsanallapapaq.

³⁹ “Piru rukunchikkunaqami mana uyakunar disprisyashanllaparayku ashwan Egiptuman tikrakanaranllapa. ⁴⁰ Chaymi Aaronta niranllapa: ‘Moisés Egiptumanta urqumaranllapa chayqa, mana rikarinnachu. Chayraykumi dyuskunata ruratki, yanapar Egiptuman apamananllapata munanillapa’ nir. ⁴¹ Chaynu nitinllapami, Aaronqa ruraran uk dyus bisirrunata. Chaynami animalkunata wanuchir; rupachir imana fyistata rurar adurananllapa chay paykunalla rurashan dyustaq. ⁴² Chayraykumi Dyusqa paykunamanta ashur; dijaran syilupi tukuy ima kaqkunata adurananllapapaq. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin, rimaqninkunaqa kaynu nir iskribisha kayaq:

‘Israel runakuna, ¿qamkunachu chay kwarinta añukunata chunllaq lugarpita karqa,

animalkunata wanuchir; ufrinditata çhurar ima aduramaraykillapa?’

⁴³ Ashwanmi qamkunaqa chay yanqa dyus Moloceta andasninpi purichiraykillapa.

Chaynullami Refán qullarpa ritratunta ima rurar dyus nir aduraraykillapa.

Chaykunata adurashaykillaparaykumi,
nuqaqa pwibluykimanta urqur, Babilonia pwiblumanmatapis mas wakaqman itakushaykillapa’ nir.

⁴⁴ “Unay rukunchikkunami chay chunllaq lugarkunapiqa ruraran Dyusta adurananllapa tuldu wasita, imanutaq Dyus, Moiesta rikachir willaran chaynulla. Chaytaqami purichiqllapapis Dyuswan tratuta rurashanpaq yarpunanllapapaq. ⁴⁵ Chay tuldu wasitaqami ayka añukunata purichiyarqa, Josuewan apar rir uk pwiblumananta kaqkunata binsir taran, Tayta Dyus arnishan pachapi. Chay tuldu wasitaqami chaypiqa karan Davidpa tyim-punkaman.

⁴⁶ “Davidtaqami Tayta Dyusqa shumaqta rikar, kusata yanaparan. Chaymi Davidqa mañakuran Dyusta adurananllapa wasita ruratin, chaypina Jacobupa Dyusnin tananpaq. ⁴⁷ Chaynu mañakusha katinmapismi,

wamran Salomón ruraran Dyusta aduranaanllapa wasitaqa. ⁴⁸ Piru allita yačhashanchikllapanu syilumanta Taytanchikllapa Dyusqami, mana runakuna rurashan wasikunapichu tan. Chaypaqmi Dyuspa rimaqninga kaynu nisha kayaq:

⁴⁹ Unaq syilumi, tar mantakunay.

Nataq pacha-shuyupaqa čhakiy shanan.

¿Imanu wasitataq rurayanqallapa nuqapaqqa?

¿Mayqantaq tanay wasiqa kanqaqa?

⁵⁰ Nuqami tukuy imata rurasha kani' nir".

⁵¹ Chaynu Dyuspa rimaqnin nishanta willarmi, Estebanqa niranpis:

“Qamkunaqami unaymanta kusala mana intrakaq, anku shunqukuna kankillapa. Chaynullami chay mana kriyiqkuna yupay mana kasukuq, mana shumaqta yarpuqkuna ima kankillapa. Chaynu karmi maydiyapis Dyuspa Santu Ispirítunpa kuntranla kankillapa. Chaynuqami unay rukuykillapa yupaylla kankillapa. ⁵² Chaymi nimayllapa, ¿Dyuspa mayqan rimaqningataq mana qischaranču chay unay rukuykillapaqa? Paykunami, wanuchiranllapa Dyuspa Akrashan Cristunmi shamuyanqa nir yačhachikuqkunata. Piru chaynumapis Dyuspa Akrashan Cristun shamutinga, kuntrankunaman qukur ima wanuchiraykillapa. ⁵³ Chaynullami Dyus mantakushanta angelkuna, Moisesta willatin, intrachishutinllapapis mana kasukuraykillapachu” nir.

Estebantami wanuchiranllapa

⁵⁴ Chaynu Esteban nitinmi, payta kuntrashanllaparayku chay karguyjunkunaqa kusata piñakur kirunllapamatapis richiyachiranllapa ima. ⁵⁵ Piru Estebanqami, Dyuspa Santu Ispirítunwan kar, unaq syilman chapakur, Dyusninchikta kusa lliyparaqta rikiran. Chaynulla rikananpis Jesús, Dyuspa allilaw qichqanpi shaqta. ⁵⁶ Chaymi Estebanqa niran:

—¡Rikayllapa! ¡Syilutami rikani kičhakashata! Rikanipismi Dyusmanta Shamuč Runata paypa allilaw qichqanpi shaqta nir.

⁵⁷ Piru chaynu nitinga, chay runakunaqa mana uyapanar rinrinllapata kirpar, qayčhakur ima, tukuynin kallparanllapa Estebantaqa aypaq.

⁵⁸ Chaymanta ayparqa, chay pwiblumanta llugshichir, rumikunawan sitaranllapa. Chaymi chay llullakuq tistigukunaqa račhpanllapata urqur inkargaranllapa uk musu runa Saulo shutiqta.

⁵⁹ Chaynu sitayatinllaparaqmi, Estebanqa mañakuran kaynu nir: “Amituy Jesucristo, ispirituyta rikapamanki”.

⁶⁰ Chaynu nirqa, qunqurikur kusala jwirtita rimar niran: “Taytituy, amami kay uchakushanllapataqa kwintachankichu” nir.

Chaynu nirqami, wanuranna.

8

Saulumi kriyiqkunata kusata qischaran

¹⁻² Chayta rikarmi, Sauluqa yarpuran: Estebanta wanuchirqami allinta tukuyanllapa nir. Nataq chay kusala allin llakipakuq runakunalami Estebantaqa pampananllapa kusata paypaq waqar ima. Chaymanta chay diyallami Jerusalenpiqa, Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi puriq qallariranllapa qischananllapapaq. Chaymi tukuy kriyiqkunaqa shikwakar, riranllapa Judeapa, Samariapa pwiblunkunaman. Piru apustulkuna-shuyupaqa mana llugshiranllapachu Jerusalenmantaqa.

³ Chaykamanqami Sauluqa kusalata qischaq Jesucristupi kriyiqkunataqa. Chaymi wasin wasin yaykur, ullqutaraq warmitaraq aysachakur llugshichimuqlapa karsilman apananllapapaq.

Samariapimi Jesucristupaq yaachachikuranllapa

⁴ Nataq Jerusalemanta wakta kayta shikwakaqkunaqa, may rishankunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaachachikuranllapa kriyirna washakananllapapaq.

⁵ Paykunamanta uknin Felipimi, Samaria pwibluman rir charqa, Dyuspa Akrashan Cristunpaq yaachachikuq qallariran.

⁶ Chaynu yaachachikutinmi tukuyla tantakashakunaqa kusalata uyakuqlapa, Felipe imata nitinpis. Chaynullami rikaqllapapis Felipe, Dyuspa pudirninwan milagrukunata ruratin ima.

⁷ Kusa achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkuna alliyaqllapa. Felipita uyar, dyablukunapa yarpuyin runakuna qaychachir, llugshiqllapa. Chaynullami achka mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna, chaynulla kujukunamapis alliyaranllapa.

⁸ Chaynu katinmi, chay pwiblupiqqa tukuyla kusata aligriyaqllapa.

⁹ Piru chaypiqami karan uk runa, Simón shutiq. Paymi unaymanta-pacha Samaria pwiblumanta runakunata wasqakur, kriyichisha karan: Payqashi kusa puytiq runa nir.

¹⁰ Chaymi tukuy wamrantin, rukuntin paytaqa kusata uyakuqlapa. Paykunami niqlapa: “Kay runa, Dyuspa pudirninwan. Chayrayku tukuy riqchaq milagrukunata rurayta puytin” nir. ¹¹ Chaynu nir imami, paytaqa kusata kasuqlapa unaymanta-pacha wasqakur kriyichisha kashanrayku.

¹² Piru Felipe, Dyuspa shumaq rimayninta Jesucristupa shutinpi kriyirmi, Dyuspa mantakuyninpi kawsananllapapaq nir yaachachikutinmi, warmipis ullqupis kriyirna tukuyla shutikuranllapa. ¹³ Chaynulla chay wasqakuq Simonpismi, Felipe nishanta kriyir, shutikuran. Chayna Felipipa pullan puriqna qallariran. Achka milagrukunata Felipe ruratin rikar, Simonga kusalata dispantakaran.

¹⁴ Chaymanta Jerusalemni apustulkunaqa “Samaria pwiblupi runakunaqashi Dyuspa rimayninpi kriyishallapana” nir yacharqa, Pedruwan Juanta kaCharanllapa.

¹⁵ Paykunaqa Samaria pwibluman charqa, Dyusman mañakuranllapa Santu Ispiritunwana mushuq kriyiqkunaqa kananllapapaq. ¹⁶ Chaqa, manaraqmi kriyiqkunamanqa shamushachu karan, Dyuspa Santu Ispiritunqa. Piru paykunaqami shutikushallapana karan Amitunchik Jesucristupa shutinwanqa.

¹⁷ Chaymi Pedruwan Juanqa, kriyiqkunapa ananman makinkunata churatin, Dyuspa Santu Ispiritunwana paykunaqa kidaranllapa.

¹⁸⁻¹⁹ Chaynu apustulkuna kriyiq runakunapa ananman makinkunata churatinllapa, Dyuspa Ispiritun paykunawan kidatin rikaran, chay Simonga. Chaymi apustulkunata qillayta arnir, kaynu niran:

–Chay pudirta qumayllapa, nuqapis makiykunata mayqanpa ananman churatiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunwana paykunaqa kananpaq nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

–Tayta Dyus pudirninta qumanchik chayta rantinashaykirayku, qil-laynikiwan pulla chinqankillapa. ²¹ Qamqa mana ima dirichuyjunchu kanki nuqakuna rurashayllapata ruranaykipaqqa. Chaqa qampa shunquykiqami Dyuspaqqa mana allinchi. ²² Chaymi ashwan uchaykita dijar, Tayta Dyusman tikrakar mañakuy ichapis pirdunashunman chay mana allinta yarpushaykimantaqa. ²³ Chaqa yaachayanimi shunquykiqqa kusata inbidyakayanki nir. Chaymi uchaykiqa prisu yupayna purichishuyan nir.

24 Chaynu Pedro nitinmi, Simonqa niran:

—Amitunchikman mañakupamayllapari. Chaqa manami munanichu chay nimashaykillapanulla imapis pasamanantaqa nir.

25 Chaymanta Pedruwan Juan, Dyuspa rimayninta yaĉhachikurllapanaqa, tikrakanallapana Jerusalemman, Samariapa pwiblunkunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu ima.

Felipimi parlaran Etiopiamanta runawan

26 Chaymantaqami Dyuspa uk angelnin Felipiman rikarir niran:

—Sharir riy surlawman, Jerusalemman nanta rishaykinu Gaza pwiblukanman. Chay nanqami chunllaq lugarta pasan.

27 Chaymi Felipiq sharir, riran. Riyarmi, nanpiqa rikaran Etiopía pwiblmanta uk runata. Payqami uk kusa karguyjun eunuco karan. Chay payllami gubyirna Candace shutiqa imankunata rikaq. Chay runami risha karan Jerusalemman Tayta Dyusta aduraq. 28 Chaymanta qashan pwiblunman tikrakar, uk karritapi tasha riyaran, Dyuspa rimaqnin Isaias iskribishan libruta liyiqnu. 29 Chaymi Dyuspa Ispiritun Felipitaqa niran:

—Rir qimikay wak karritaman nir.

30 Chaymanta Felipe chay karritaman qimikar chay runa, Isaiaspa librunta liyiqta uyaparqa, kaynu nir tapuran:

—¿Intrakankichu kay liyiyashaykitaqa? nir.

31 Chaynu taputinga chay runaqa niran:

—¿Imanunari intrakashaq, mana mayqanpis intrachimatinga? nir.

Chaymi Felipitaqa rugaran kaynu nir:

—Karritayman iqamur qichqaypi tay nir.

32 Nataq chay librupi liyiyashanqami kaynu niyaran:

“Imanutaq Uyshata wanuchitin,
millwanta rututinllapamapis uyarala,
chay yupaymi paypis mana imatapis rimaranchu.

33 Pingaypaqta ruraranllapa.

Chaynulla mana llakiparchu, allin runa katinmapis uchacharanllapa.

Piru mayqanpis mana yarpuranchu ¿imanumi payqa maydiyaqa kanqa?
nirqa.

Chaqa wanuchirna kay pachamanta ashuchiranllapa” nir.

34 Chaymi chay karguyjun runaqa tapuran Felipitaqa kaynu nir:

—Willamay-ari, ¿pipaqaq rimayan kay Dyuspa rimaqninqa? ¿Payllapaqchu, manaqachu ukpaq?

35 Chaymanta Felipiq chay runa liyiyashanpaq willar, intrachiran Jesuspaq: “Imanumi washamanchikllapa” nir. 36 Chayna parlar riyarllapaqa, uk lugar yakuyjun kaqta pasayarqa, chay karguyjun runaqa niran:

—Kaypi kan yaku. ¿Manachu nuqapis shutikuyman? nir.

[37 Felipiq niran:

—Tukuy shunquykiwan kriyitkiqami, puytini shutichishuyta.

Chaymi chay runaqa niran:

—Kriyini, Jesucristuqa Dyuspa Wamran nir.]

38 Chaymi karritanta yarachir, ishkantin ishkir, yaykuranllapa yakuman. Chaymi chaypina Felipiq shutichiran eunucutaqa. 39 Chaymanta yakumanta llugshitinllapaqa, Amitunchikpa Ispiritun Felipitaqa illaqmanta apatin, chay runaqa mana rikarannachu. Piru chaynumapis ashwan kusa aligrina riran. 40 Nataq Felipiq Azoto pwiblupi rikariran. Chaymi pwiblun pwiblun riran, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu, Cesarea pwibluman ĉhanankaman.

9

Saulumi Amitunchikpina kriyiran

1-2 Chaykamanga Saulo-shuypaqa mana shaykuq, rimapakur puriran, Amitunchikpi kriyiqkunata wanuchiya yarpur. Chaymi kurakunapa mantagninkunaman rir mañakuran uk urdinta. Chaywanna Damasco pwibluman rir, tantakananllapa wasikunaman yaykur Jesuspi kriyiqkunataqa tarir ullquta, warmita ima prisur Jerusalén pwibluman apamunanpaq. 3-4 Chaymanta, Damasco pwibluman rir çhayatinllapanaqa, nanpi illaqmanta kusala lliypa intiru, syulumanta achkirachikamuran Saulo kayashanmanga. Chaynu achkirachikamutinga, pachaman ratar, uk rimayta uyaparan kaynu niqta: “¡Saulo, Saulo! ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?” nir.

5 Chaymi Sauluqa niran: “¿Mayqantaq kanki, Taytituy?”

Chay rimaqqami niran: “Nuqami Jesús kani, mayqanpa ikinpiçi qischanaykipaq puriyanki chay. [Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuçi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi çhachikarqa paylla nanachikun chay yupay”.

6 Chaymi Sauluqa manchaysalla chukchukyayar, kaynu nir tapuran: “Taytituy, ¿imatataq ruranaypaq allin kanqa?” nir

Amitunchikqa niran:] “Sharir, riy Damasco pwibluman. Wakpimi willashunqallapa imatami ruranki nirmapis”.

7 Chaynulla Sauluwan riqkunapis uyaparan chay rimaytaqa. Piru manami mayqantapis rikaranllapachu. Chaymi kusalata dispantakaranllapa.

8 Chaymanta, Sauluqa ratashanmanta sharir, manana rikakuyta puytiranchu. Chaymi pullan kaqkunaqa, makinmanta aysakurna, aparannllapa Damasco pwiblumanqa. 9 Chaypiqami kimsa diyatana karan mana çhakur; mana mikur, mana imatapis upyar imalamapischu.

10 Damasco pwiblupiqami taq Amitunchikpi kriyiq uk runa Ananías. Chaymi Amitunchikqa, rikapakuyninpi payman rikarir, kaynu niran: “¡Ananías!”

Payqa niran: “Kaypimi kani, Taytituy” nir.

11 Chaymi, Amitunchikqa niran: “Sharir, riy chay kalli Dirichu shutiqman. Chaypimi Judaspa wasinpi tapukuy uk runa Saulo shutiqpaq. Payqami Tarso pwiblumanta. Pami Dyusman kusata mañakuyan. 12 Chaymi, rikapakuyninpi rikashusha wasiman çhar yaykur, makikikunata ananpi çhuratki qashan rikakuyan” nir.

13 Chaynu Amitunchik nitinmi, Ananiasqa niran: “Taytituy, kusa achka runakunami parlamashallapa paypaqqa, tukuy mana allinkunata Jerusalenpi qampi kriyiqkunata rurashanpaq. 14 Kananqami chay runaqa kay Damasco pwiblumanna shamusha, kurakunapa mantagninkuna kaçhamutin, qampi kriyiqkunata apar prisunanpaq” nir.

15 Chaynu nitinmapis, Amitunchikqa kaynu nir kaçharan: “Riy. Chaqa paytami akrasha kani nuqapaq rimar yaçhachinanpaq chay Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunata, gubyirnunkunata ima. 16 Nuqami paytaqa intrachishaq, nuqapaq rimar yaçhachikurqa kusata qischakayanqa” nir.

17 Chaynu Amitunchik nitinga, Ananiasqa riran, chay maypiçi Saulo kayashanman. Chayman çharqa, wasiman yaykur Saulupa ananpi makinkunata çhurar, niran:

—Kriyiq masiy Saulo, nanta shamuyatki Amitunchik Jesús qamman rikariran chay paymi kaçhamasha nawiki rikakutinna, Santu Ispiritu qamwanna kananpaq nir.

¹⁸ Chayta nitinmi chay kutilla, Saulupa nawinmantaqa pispayupaylla wiqtikuna rataran. Chaymi qashan rikakurna sharir shutikuran. ¹⁹ Chaymantaqa mikur kusa jwirsayjunna tikrakaran. Chayna Jesucristupi kriyiqkunawanqa pullana taran Damasco pwiblupiqqa, ayka diyallataqa.

Saulumi Damascupi yaçhachikuran

²⁰ Chaymantami Sauluqa, Damasco pwiblupiqqa Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi yaçhachikuran, “Jesucristuqa, Tayta Dyuspa Wamranmi” nir. ²¹ Chaynu yaçhachikutinmi, tukuy chay uyakuqkunaga dispantakashalla ninakuqllapa: “¿Manachu kay runa Jerusalemipiqa, Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi puriq prisur ima qischananpaq? ¿Manachu chaynu kar, kaymanpis shamuran Jesuspi kriyiqkunata prisur, kurakunapa mantaqninman qukunanpaq?” nir.

Chaynu nir imami, paykunapura parlaqllapa. ²² Piru chaynu ninakutinllapamapis, Sauluqa mana mayqantapis mancharchu, kusata animakur yaçhachikuran: “Jesusmi, Dyus Akrashan Cristun chiqap washamaqninchikllapaqa” nir. Chaynu nir yaçhachikutinmi, Damasco pwiblupi taq Israel runakunaga alliplata yarpupakuranllapa.

²³ Chaymanta, ayka diyakuna pasatinnaqa, chay runakunaga tantakar parlaranllapa Saulutaqa wanuchinanllapapaq. ²⁴ Piru Sauluqami yaçharan, tukuy unaq, tukuy tutashi chay çhiqniqninkunaga yarakuyan, chay pwiblumanta lluqshina punkupi, pay yaruqta wanuchinanllapapaq nir. ²⁵ Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaga Saulutaqa uk kanastaman itar, chay pwiblupa ridurninpi rumiwan llutakasha pata kaq chaypa ananman iqachir, chaylata tuta waqtalawman ishkichiranllapa.

Saulumi Jerusalemipi

²⁶ Chaymanta Saulo, Jerusalén pwibluman çharqa, Jesucristupi kriyiqkunaman pullachakayta munaran. Piru payta kusata manchashanllaparayku mana kriyiranllapachu, “Jesucristupi kriyiyanga” nirqa. ²⁷ Nataq Bernabimi Saulutaqa apar an apustulkunaman. Chaymi apustulkunataqa parlaran, imanumi Sauluqa nanpi Amitunchikta rikatin, payqa parlaran, chaynulla imanumi yaçhachikuran Amitunchik Jesuspaq Damasco pwiblupi, mana mayqantapis manchar imachu nir.

²⁸ Chaynami Sauluqa Jerusalemipi kidar, paykunawanna puriran. ²⁹ Chaynullami mana manchakur imachu Amitunchikpaq yaçhachikuq, chay griego rimaq Israel runakunawan parlar, willanakur ima. Piru chay runakunaqami Saulutaqa wanuchiyta yarpuranllapa. ³⁰ Chaymanta kriyiq masinkuna chayta yaçharmi, Saulutaqa Cesarea pwibluman apar, paypa pwiblun Tarsumanna kaçharanllapa.

³¹ Chaynami Judeapa, Galileapa, Samariapa pwiblunkunapi Jesucristupi kriyiqkunaga kusa shumaqtana kawsaqllapa, mana qisçhakarnachu. Chaymi ashwan Amitunchik munashannulana kawsaqllapapis. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, masna achkayaranllapapis.

Pedrumi Eneasta allicharan

³² Chay tyimpukunapimi Pedruqa, Jesucristupi kriyiqkunata watukur puriq. Chaymi Lida shutiq pwiblupi taqkunatapis riran watukuq. ³³ Chayman çharqami, tarinakuran uk runa Eneas shutiqwan. Paymi

mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kar, uchu añupaqna mantanlapi karan.

³⁴ Paytami Pedruqa niran:

—Eneas, kanaanqami Jesucristo alliyachishunna. Chaymi sharir, mantaykita tantay nir.

Chaynu nitinmi, Eneasqa chay kutilla allinna shariran. ³⁵ Chaymi, chay Lida pwiblupi, Sarón pwiblupi taqkunaqa, rikaran imanumi Eneas sharit-inmapis. Chayta rikarmi, uchanllapakunata dijar, Jesucristupina kriyiranl-lapa.

Pedrumi Dorcasta kawsachimuran

³⁶ Lida pwiblupa shipchanpimi kaq uk pwiblu Jope shutiq. Chaypimi karan uk warmi, Amitunchikpi kusata kriyiq. Paymi shutiq Tabita. Nataq, griego rimaypi-shuyapaqa “Dorcas” nir. Chay warmisitaqami kusa allinkunata rurar, mana imayjunkunata yanapar ima kawsaq. ³⁷ Chaymantami chay diyakunapiqa qishar wanuran. Chaymi kwirpuntaqa paqachir ima aparantlapa wasipa altun unakaqnin kwartuman chutarachiq. ³⁸ Chaymi chay Lida pwiblupi Pedro katin, Dorcaspa kriyiq masinkunaqa ishkey runata kaçharanllapa, Pedruta kaynu willananllapapaq: “Dorcas wanusha katin, kanaanlashi rinki Jopiman, ama tardarchu” nir.

³⁹ Chaymi Pedruqa paykunawan riran. Chaymanta çhatinqa, aparantlapa Dorcas chutarayashanman. Chaypimi achka byuda warmikuna, Dorcaspa ridurninman tantakasha, kusata waqayaranllapa. Chaynu waqarllapami, Pedrutaqa uknin uknin rikachiranllapa, manaraq wanuyar raçhpanta rurashankunata ima.

⁴⁰ Chayna Pedruqa, chay ruripi kaqkunataqa tukuyta waqtaman urqur, payqa qunqurikur Dyusman mañakuran. Chaymantaqa chay wanushata çapar, niran:

—Tabita, shariy, nir.

Chaynu nitinmi, chay warmisitaqa chay kutilla, nawinkunata çapakuchiran. Chayna Pedruta rikarqa, das taran. ⁴¹ Chaymanta, Pedruqa makinmanta chutar sharichir, kriyiq masinkunata, byuda warmikunata qayar, Dorcastaqa kawsaqтана paykunapa naypanman apamuran.

⁴² Chaymi chayta Jope pwiblupi yaçharllapaqa, kusala achka kriyiranllapa Amitunchikpiqa. ⁴³ Pedrupismi, achka diyakunata Jope pwiblupiqa kidaran, uk runa Simón shutiqpa wasinpi. Simonqami qarata blanduchar trabajaq.

10

Pedrumi Corneliuwan

¹ Nataq Cesarea pwiblupimi taq uk runa Cornelio shutiq. Paymi uk kwartil Italiano shutiqmanta suldadukunapa uk mantaqnin karan. ² Payqami mana Israel runa karmapis tukuy chay wasinpi ayllun taqkunawan Dyusta allipta kasur, aduraçllapa. Chaynu karmi, qillaynin kaqkunamatapis, Israel runa ministiqkunata çur yanapaq. Chaynulla waran waran Taytañchik Dyusman mañakuq.

³ Chaymi uk diyaqa tardi, alas tris yupayna katin, Corneliuqa rikapakuyinpi Dyuspa angelninta rikaran. Chaymi Dyuspa angelninqa pay kashanman yaykur, kaynu niçta uyaparan: “¡Cornelio!” nir.

⁴ Chaymi, Corneliuqa angelta kusata çapar manchakur, tapuran: “¿Imatataq munanki, Taytituy?” nir.

Angelqa niran: “Tayta Dyusmi uyashusha, payman mañakutki. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis, shumaqta rikashusha. ⁵ Kananlla Jope

pwibluman kaçhakuy apamunanllapapaq uk runa Simón shutiqta. Paytami ninllapapis Pedro nir. ⁶ Payqami tukayun Simón, qarata blanduchar trabajan chaypa wasin, mar yakupa manyanlapi, chaypi tayan. [Chaymi shamurqa imata ruranaykipaqpis willashunqa].

⁷ Chaynu ángel parlar ritinnaqa, Corneliuqa uk sultadunta, chaynulla ishka sirbikuqñinta qayamuran. Chay sultadunqami Dyuspi kusata kriyiq. Chaynulla pay Corneliutapis kusata kasuq. Chaynu katinmi Corneliuqa chay sultadunpaq kusata yarpuq. ⁸ Qayamur paykunata chay rikashanta manyaqla parlarqa, kaçharan Jope pwibluman.

⁹ Allaqninga yaqqana Jopiman çhayatinllapa, alas dusi yupaynaqa Pedruqa iqaran wasipa ananman, Dyusman mañakunanpaq. ¹⁰ Payqari kusata mallaqnar, mikunayaran. Chaymanta mikunanta kamakachinanllapakamanqa, rikapakuyinpi rikaran syilu kiçhakaqta. ¹¹ Chaynu syilu kiçhakinga unaqmananta ishkimuyaran uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha. ¹² Chay pullu watakashapa rurinpiqa karan tukuy riqchaq mana mikuy-paq animalkuna, kwatru çhakiyun animalkuna, largu kurukuna, pari qurukuna ima. ¹³ Chay rikapakuyinpi uyaparanpis syilumanta kaynu niqta: “Pedro, sharir wanuchir, mikuy” nir.

¹⁴ Piru Pedruqa niran: “Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuy-paq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis” nir.

¹⁵ Chaynu nitinga, qashan chay rimaqqa niran: “Tayta Dyus tukuy imatapis ‘Allin’ nishantaqa, ama ‘Mana allin’ niychu qamqa” nir.

¹⁶ Chaynullamiri kimsa kuti willaran. Chaymantaqa qashan tikrakaranna syiluman chay pulluqa. * ¹⁷ Pedruqa kusata yaçhayta munaran chay riqchaq rikapakushanpaq, çimataq kanqa chayqa? nir. Chaypaq kusata yarpupakunankaman, Cornelio kaçhashan runakunaqa çharanna Simonpa wasinmanqa, Pedrupaq tapukur. ¹⁸ Chay wasiman çharnaqa kusa jwirtita rimar tapukuranllapa:

—¿Kaypichu Pedro ninllapa Simón shutiq runa tan? nir.

¹⁹ Pedruqari chay riqchaq rikapakuyinpaq yarpuyatinlla, Dyuspa Santu Ispiritunqa niran: “Chapay. Kimsa runakuna maskashuyan. ²⁰ Sharir, ishkir paykunawan riy ama imapaqpis yarpupakurchu. Nuqami chay runakunataqa kaçhamusha kani qamman shamunanllapapaq” nir.

²¹ Chaymi Pedruqa wasipa ananmanta ishkimur, Cornelio kaçhashan runakunataqa niran:

—Nuqami kani Simón Pedruqa. ¿Imalapaqtaq shamushaykillapa? nir.

²² Paykunaga niranllapa:

—Nuqakunami shamunillapa sultadukunapa kapitannin Cornelio kaçhamatinllapa. Paymi allipta Dyuspi kriyin. Chaymi Israel runakunapis paytaqa kusata rispitanllapa, munanllapa ima. Pay Corneliumi kaçhamashallapa paypa wasinman rir willatki uyakushunanpaq. Chaqa payga nimiranllapa Dyuspa angelninshi willasha, qam rir wasinpi willatki uyakushunanpaq nir.

²³ Chaynu nitinllapaqami, Pedruqa samachiran wasin ruriman. Chaypimi pullana chay tutaqa kidaranllapa. Chaymanta allaqninga paykunawan pullalla riranllapa. Chaynulla wakín chay Jope pwiblupi, Dyuspi kriyiqkunapis pullan yapar riran Pedrutaqa.

* **10:16** Dyus, Pedruta kay rikachishanpaqmi intrachinayaran, mayqan runapis Dyuspi kriyiq kar, maylawmanta karpis, chaylla Dyuspaqqa. Mana ukman ukmanchu nir.

²⁴ Jope pwiblumanta llugshirqa, allaqninraq Cesarea pwiblumanqa çharanllapa. Çhatinllapaqa, Corneliuqa ayllunkunawan amigunkunawan tantakasha, Pedrutaqa yarayasha karanllapa. ²⁵ Pedro çhatinqa, Corneliuqa llugshiran tariq, naypanpi qunqurikur adurananpaq. ²⁶ Piru mana chayta munarchu kaynu nir sharichiran:

—Shariy taytituy. Nuqapismi qam yupay runala kani nir.

²⁷ Chaynu paywan parlaqnu riyar wasinman yaykurqa, chay wasi rurip-igqa achka runa tantakashata tariran. ²⁸ Chaymantami Pedruqa tukuyta chaypi kaqkunataqa niran:

—Qamkunaqami yaçhankillapa nuqakunapa kustumriyllapata. Israel runakuna katiyllapa kustumriyllapaqami intrachimanllapa: Ama uk-lawmanta runakunawanqa tantakanayllapapaqchu, ama wasinmanmapis yaykunayllapapaq imachu. Piru Tayta Dyusmi yaçhachimasha amashi pitapis nishaqchu: ‘Mana watukuypaqchu, mana allinchu ima’ nirqa. ²⁹ Chayraykumi qayachimatkillapaqa, utqaylla shamusha kani, mana ima-paqpis ukmanta yarpur imachu. Chaymi yaçhayta munanina çimalapaqtaq qayachimashaykillapa kanqa? nirmapis.

³⁰ Chaymi Corneliuqa niran:

—Kananwanqa kwatru diyana, kay uras yupay nuqaqa kay wasiypi ayu-nar, Dyusman mañakuyaray. Chaykamanmi, naypaypi uk runa allipla yu-raq intiru raçhpayjun rikariran. Chaymi nimiran: ³¹ ‘Cornelio, Dyusman mañakutkimi, payqa uyapashusha. Chaynulla, mana imayjunkunata yanap-atkipis payqa shumaqta rikashusha. ³² Kaçhay runakunata Jope pwibluman Simonta, Pedro ninllapa chayta apamunanllapapaq. Mar yakuwa manyan-pimi chay tukayun qarata blanduchar trabajaqpa wasinpi tayan’ nir.

³³ “Chaynu nimatinmi, utqaylla kaçhakuray shamunaykipaq. Qamqami mana ima mana allinkunataqa yarpurchu, ashwan utqaylla shamushayki. Kanan-shuypaqari tukuyta, kaypi kanchikllapa, Dyuspa naypanpi. Chaymi kusata uyakushuyta munanillapa, tukuy imata Amitunchik willashusha nuqakunata willamanaykillapapaq chayta rimatki” nir.

Pedrumi Corneliupa wasinpi rimaran

³⁴ Chaymantami Pedruqa paykunata niran:

—Kananqami allita intrakanina, chiqaptami Dyusqa mana ukmanta uk-mantachu rikamanchik maylawmanta kashamapis nir. ³⁵ Ashwanmi may-law nasyunmanta, ima ayllumanta karmapis payta kasusha, allinkunata rurashaqa, kusa munashan wamranpaqna riqsimanchik. ³⁶ Nuqakuna Israel runakunatami willamashallapa, tukuyta Amun Jesusrayku, imanumi Dyuswanqa shumaqta kawsanayllapapaq nir.

³⁷ “Qamkunaqami allita yaçhankillapa Israel pwiblupi pasashantaqa. Nay-paqtaqami Dyusninchikqa akraran Shutichikuq Juanta, Amitunchik Je-suspaq allita yaçhachikunanpaq. ³⁸ Chaynulla yaçhankillapapis, Taytanchik Dyus Nazaretmanta Jesusta Santu Ispiritunta, pudirninta qushanpaqmapis. Chaynu karmi Jesusqa allinkunalata rurar; runakunata dyablu qischat-inmapis washaran, Dyus pullan katin nir imami yaçhankillapa. ³⁹ Chaqa nuqakunami rikasha kanillapa Jesús tukuy imata Jerusalenpi, Judeapa pwiblunkunapi ima rurashanta, chaynulla kruspi klabar wanuchishan-lapamatapis. Chaymi nuqakunaga tukuy chaykunapaqqa tistigu kanil-lapa. ⁴⁰ Piru Dyus, kimsa diyamanta kawsachimutinmi, nuqakunaman rikariran. ⁴¹ Manami tukuyta runakunamanchu rikarimuran. Ashwanmi Dyus nuqakunata tistigukuna kanayllapapaq akramashanllapakunalaman

rikariran. Chaqa kawsamutingami, paywan mikurayllapa, upyarayllapa ima.

⁴²“Chaymantami payqa kaçhamaranllapa, rir tukuyta intrachinayllapapaq: ‘Dyusmi, Jestustaqa kaçhamusha wanuqkunata, kawsaqkunata allita rikar yaçhanapaq’ nir. ⁴³Chaqa Dyuspa tukuy rimaqninkunami Jesuspaq kaynu nisha kayaq: “Tukuy paypi kriyitinllapashi tukuy uchankunamanta payqa pirdunayanqa’ nir”.

Mana Israel runakunamanmi Santu Ispiritu shamuran

⁴⁴Pedro chaynu yaçhachikuyatinmi, tukuy chay uyakuqkunamanqa Dyuspa Santu Ispiritun shamuran. ⁴⁵⁻⁴⁶Chaymi Santu Ispiritu uyakuqkunaman shamutinga, Israelmanta kriyiq runakuna Pedruwan çhasha karan chaykunaqa, alliplata dispantakaranllapa. Chaqa chay uyakuqkunaqa ukman rimaykunapi Dyusta alabaqta uyaparanllapa. Chaymi yarpuranllapa: ¿Imanutaq Dyusninchikqa mana Israel runakunatapis Santu Ispiritunta qun? nir. ⁴⁷Chaymi Pedruqa niran:

–Nuqanchikkunata yupaylla kay runakunatapis Dyusninchik Santu Ispiritunta qusha katinga, ¿ama shutikuychu niytachu puytinchik? nir.

⁴⁸Chaynu nirnaqa kaçhakuran Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikunanllapapaq. † Chaymanta shutikurnaqa, Pedruta kusata rugaranllapa ayka diyallataqa paykunawan kidananllapapaq nir.

11

Pedrumi kriyiqkunata willaran imata rurashanpaq

¹Apustulkuna, chaynulla Judea pwiblukunapi Jesuspi kriyiq runakunapis uyaparanllapana, “Chay mana Israel runa kaqkunapis, Dyusninchikpa shumaq rimayninpi kriyishallapana” nir. ²Chaymi Jerusalén pwibluman qashan Pedro çhatinnaqa wakin Israelmanta kriyiqkunaqa, paywan willanakuranllapa. Chaqa paykunaqa yarpuqllapa, mayqanpis Jesuspi kriyiq karmapis, paykunapa kustumrintapis rurananllapapaq nir. ³Chaymi Pedrutaqa tapuranllapa kaynu nir:

–¿Imapaqtaq rirayki chay kustumrinchikta mana rurannapachu chaykuna napa wasinmanqa? Chaynulla ¿imapaqtaq paykunawan pulla mikushayki ima? nir.

⁴Chaynu taputinllapami, Pedruqa manyaqmanta parlaran tukuy ima pasashankunata, kaynu nir:

⁵–Nuqaqa Jope pwiblupi karay. Chaypi kar Dyusman mañakuyarmi, rikapakuyiniyri rikaray syilumanta uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha nuqaman ishkimuqta. ⁶Chaymi, chaypa rurinman chapakurqa rikaray mana mikuypaq kwatru çhakiyjun animalkunata, utiq kurukunata, largu kurukunata, pari q kurukunata ima. ⁷Chaynullami uyaparaypis syilumanta kaynu nimaqta: ‘Pedro sharir wanuchir mikuy’ nir.

⁸“Chaynu nimatinga nuqaqa niray: ‘Mana Taytituy. Chaqa chay riqçhaq mana mikuypaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis’ nir.”

⁹“Chaynu nitiyqa, chay syilumanta willamaqqa qashan nimiran: ‘Tayta Dyus tukuy imatapis “Allin” nishantaqa, ama “Mana allin” niychu qamqa’ nir. ¹⁰Chaynullamiri kimsa kuti willamaran. Chaymantaqa chay pulluqa qashan tikrakaranna syiluman.”

† 10:48 Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuranllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

11 “Chay kutillami, chay wasi kayashaymanqa çharan kimsa mana Israel runakuna. Paykunataqami, Cesarea pwiblumanta kaçhasha karanllapa nuqata apamananllapapaq. 12 Chaymi, Dyusninchikpa Santu Ispiritun nimiran paykunawan rinaypaq, ama ukmanta yarpurlamapischu. Pulaymi riran kay sasyi ukninchikkunapis. Tukuy paykunawanmi yarkurayllapa chay runapa wasinmanqa. 13 Chaymi chay runaqa parlamaranllapa imanushi uk ángel wasinman yarkur kaynu willaran nir: ‘Jope pwibluman kaçhakuy apamunanpaq uk runa Simón shutiqta, chay Pedro ninllapa chayta. 14 Pay shamurmi willashunqa, imanumi qam, chaynulla tukuy aylluykikunamapis washakanllapa’ nir.

15 “Chaymi, paykunata yaçhachiyatiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunqa paykunaman shamuran, imanutaq uk kuti shamuran nuqanchikkunaman chaynulla. 16 Chaymi chaymantaqa yarpuray Amitunchik nishanta. Chaqa niqmi: ‘Chiqaptami Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Piru Dyusqami qamkunataqa Santu Ispiritunwan shutichishunqallapa’ nir. 17 Chaymi paykunatapis, Amitunchik Jesucristupi kriyishanrayku, Taytanchik Dyus nuqanchikkunata yupay, Santu Ispiritunta qutinga, çpitaq nuqaga kani Dyusninchikta willanaypaq ‘Ama paykunataqa Santu Ispirituykitaqa quychu’ nirqa?”

18 Chaynu Pedro nitin, Jerusalemanta kriyiqkuna uyaparqa uyarala kidar, ashwan Dyusninchikta alabaran kaynu nir:

“Dyusninchikqami chay mana Israel runakunatapis yanapashana, uchankunata dijar paymanna tikrakananllapapaq. ¡Chaynuqami paykunapis tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa!”

Antioquiapi punta kriyiqkuna

19 Estebanta wanuchishallapana qarqa, wakin kriyiqkunapa ikinpi puriran qischananpaq chay kuntraqninkunaga. Chaymi wakin kriyiqkunaqa alsakar riranllapa, Fenicia, Chipre pwiblunaman, chaynulla Antioquia pwiblumanpis. Chay pwiblunapiga Amitunchik Jesuspaq yaçhachiqlapa Israel runa masinkunata. Nataq, wakinkunata-shuypaqa mana yaçhachiranllapachu. 20 Chaymantaqa ashwan, Chiprimanta, Cirene pwiblumanta shamuranllapa Antioquia pwibluman. Chaypiqami paykunaqa Jesuspa shumaq rimayninta yaçhachiran tukuy chay wakin mana Israel runakunatapis. 21 Amitunchik paykunata yanapatinmi yaçhachikutinllapaga, achka runakuna unay mana allin rurayninkunata dijar, Amitunchikpina kriyiranllapa.

22 Jerusalemni kriyiqkuna “Antioquiapi mana Israel runakuna kusata kriyinllapa” nir uyaparqa, Bernabita kaçharanllapa, rir rikananpaq. 23 Chaymi, Bernabé çharqa rikaran, Dyusninchik imanun bindisir paykunata yanapashanmatapis. Chaymi payqa alliplata aligriyan. Chaynulla paykunataqa kusata kunsijaran, ama imatapis yarpurchu, tukuy shunqunwan shumaqta Amitunchikta kasunanllapapaq. 24 Chaqa payqami kusala bwinu, chaynulla Amitunchikpi kusalata kriyiq karmi, Dyuspa Santu Ispiritunwan karanpis. Chaymi yaçhachikutinga, achka runakuna Amitunchikpi kriyir masna achkayaranllapa.

25 Chaymantami Bernabiq riran Tarso shutiq pwibluman, Sauluta maskaq. 26 Chaymi tarirq, aparant Antioquiaman. Chaypiqami paykunaqa uk añuta, Jesucristupi kriyiqkunawan taran, achka runakunata yaçhachir. Chay Antioquiapi yaçhachikushanmanta-pachami Jesucristupi kriyiqkunataqa cristianukuna nir riqsiranllapa.

²⁷ Chay tyimpukunapimi Dyuspa wakín rimaqninkuna, Jerusalemanta riran Antioquiama. ²⁸ Paykunapa ukninmi shutiran Agabo. Paymi kriyiq masinkunapa chaypinpi shar, Santu Ispiritu rimachitin, niran: “Tukuy intirupimi mallaq tyimpu kanqa” nir. Chay nishanqami chiqapta karan, chay Romapa gubyrnun Claudio mantakuyashan tyimpunpi.

²⁹⁻³⁰ Chaynu mallaq tyimpu katinmi, Antioquiama kriyiqkunaqa, puytishanllapata qillayta tantar kaçharanllapa chay Judea pwiblukunapi kriyiqkunamanqa. Chay tantashanllapataqa Bernabiwan Saulo aparantlapa chay Judeapi kriyiqkunapa rikaqninkunata qutin, chay paykunana qunanllapapaq chay ministiqkunataqa.

12

Santiaguta wanuchir Pedruta karsilaranllapa

¹ Chay tyimpukunapi gubyrnu Herodesqa, qallariran Jesucristupi wakín kriyiqkunataqa kusata qischaq. ² Chaymi kaçhakuran Juanpa uknin Santiaguta ispadawan wanuchinanllapapaq. ³ Chaynu Santiaguta wanuchishanpaqmi Israel runakunaqa kusa shumaqta yarpuranllapa. Chayraykumi Herodesqa kaçhakuran Pedrutapis aypar karsilananllapapaq. Chaykunataqami Herodesqa ruraran Pascua fyistapi tantakunata mana libadurayjuntachu mikunchik chay diyakunapi. ⁴ Chaqa payqari yarpuran, Pascua fyista pasatin, Pedrutaqa tukuy runakunapa naypanman apatin, rikar yaçhatinllapa wanuchinanpaq nir. Pedro karsilpi katingami kuytayaranllapa dyisi-saysi (16) suldadukuna, kwatru kwatru turnanakur ima. ⁵ Chaynumiri Pedrutaqa karsilpiqa suldadukuna allita kuytayaranllapa ama lluqshinanpaq. Piru kriyiq masinkunaqami mana shaykuq mañakuyaranllapa Dyusman, Pedrupaqa.

Pedrutami uk ángel karsilmanta lluqshichiran

⁶ Herodes, runakunapa naypanman apanapaq diya quyapachanqa, Pedruqa punuyaran ishkay suldadukunapa chaypinpi, ishkay kadinakunawan alli watakasha. Nataq wakín suldadukuna-shuypaqa karsilpa punkunpi kuytakuyaranllapa. ⁷ Chaymantami illaqmanta Amitunchikpa uk angelnin chaypi rikaritin, kusa llipya intiru karsilqa tikrakan. Chaymi angelqa Pedrutaqa qichqanmanta kumsar rikçhachir kaynu niran:

—Utqar shariy, kananlla nir.

Chaynu nitinga chay kutilla, Pedrupa makinmanta kadinakunaqa rataran pachaman. ⁸ Chaymi angelqa Pedrutaqa niran:

—Allita waçhkakur, llanqikita llanqikuy nir.

Chaynumiri Pedruqa ruraran. Chaymi angelqa qashan niran:

—Qataykita qatakur, nuqapa ikiyta shamuy nir.

⁹ Chaynu nitingami Pedruqa angelpa ikinta riran, ángel rurayashanqachu chiqap kanqa, manaqachu mana nirmapis, mana yaçharchu. Ashwan paytaqa yarpuchiyaran yanqa musquyninlapi rikaq yupay. ¹⁰ Chaynu yarpuyarmapis Pedruqa angelwanqa naypaq kuytakuq suldadukunapa chaypinta pasaran. Chaynulla mas riyarqa uk suldadukunatapis pasaranna. Chaymanta mas naypaqman riyarllapaqa ashwan çharanllapana karsilpa waqta lluqshina jyirru punkunmanpis. Chaymi chay punkuqa paylla kiçhakan. Chaynami, lluqshir ishkanin riyatinllapaqa, wakaqpina karqa, angelqa paylatana dijaran Pedrutaqa. ¹¹ Chaymi Pedruqa chaypiraq kwintata qukar niran: “Kanan-shuypaqa Amituyqa chiqapta, angelninta kaçhamusha

washamananpaq Herodesmanta, chaynulla Israel runakuna tukuy imata ruramananpaq kashanmanmatapis” nir.

¹² Chaynu kwintata gukarnaqa, Pedruqa riran Juanpa maman Mariapa wasinman. Kay Juantami Marcos niqllapapis. Chaypimi kusa achka kriyiq masinkuna tantakasha, Dyusman mañakuyaranllapa. ¹³ Chay wasiman çharnaqami, waqta yaykuna punkumanta takakur qayakuran. Chaymi, uk warmi wamra Rode shutiq, punkumanta qayakuqta uyaparqa kallparan rikaq. ¹⁴ Chaymanta, rimayninmanta Pedrutaqa riqsiran. Chaymi chay warmi wamraqa kusata aligriyar, punkuta mana kiçharchu ruriman kallparan wakinkunata willaq, Pedrumi chay punkupi qayakuyan nir.

¹⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa:

–Yaruyashayki kanqa nir.

Chaynu nitinllapamapis, wamraqa niran:

–Chiqaptami pay nir.

Chaynu nitinmapis, paykunaqa niranllapa:

–Manami Pedruchu kanqa. Ashwanmi angelnin kanqa nir.

¹⁶ Chaynu ninanllapakamanqa, qayakuyaran Pedruqa. Chaymi rir punkuta kiçhar, Pedruta rikarqa alliplata dispantakaranllapa. ¹⁷ Piru, Pedruqa makinlawan willaran uyarananllapapaq. Chayna paykunataqa parlaran imanushi, Tayta Dyusqa karsilmanta urquran nirmapis. Chaynullami niranpis:

–Kay nishushayllapatami, parlankillapa Santiaguta, * chaynulla kriyiq ukninchikkunatapis nir.

Chaynu nirqa, chay kayashanmanta yarqur riran uklawtana.

¹⁸ Achkiyatinnaga, chay suldadukuna-shuypaqa mana imanu tukushaq nirpis yaçharanllapachu. Chaqa paykunaqari mana yaçharanchu maytataq Pedruqa risha nirmapis. ¹⁹ Chaymanta, Herodesqa kaçhakuran Pedruta maskananllapapaq. Piru mana tariyta puytitinllapanaga, chay kuytakuqkunata uchachar, Herodesqa mantakuran wanuchinanllapapaq.

Chaymantami Herodesqa Judeamanta lluqshir, riran Cesareamanna taq.

Herodesmi wanuranna

²⁰ Chaypi katinmi Tiro, Sidón pwiblukunapi taqkunaqa Herodesmanqa rinanpaq yarpuranllapa: Herodesqa, alliplata piñakusha nuqanchikkunawanaga. Rir shumaqchanakushunllapa paywan. Chaqa paypa pwiblunmanta mikunanchikta rantimunchik nir. Chaynu rinanllapapaqqa, naypaqtaqa amiguta ayparanllapa, Herodespa uk kusa yanapaqnin Blasto shutiq runawan. Payraykumi, Herodeswanqa shumaqchanakuranllapa.

²¹ Chaymi, Herodesqa uk diyapi paywan pulla tantakar parlananllapapaq niran. Chay diya çhamutinqa, payqa kusa shumaqta mudakur mantakunan samanampi tar, kusa shumaqta rimaran. ²² Chaymantami chay uyakuqkunaga, kusa jwiritita rimar, niqllapa:

–¡Kay rimaqqami dyus, mana yanqa runalachu! nir.

²³ Chayta nitinllapaqa, Herodesqa Dyusta mana alabarchu, ashwan payna dyusnu kusa puytiq tukuran. Chaymi Amitunchikpa angelninqa kusa saqra nanayta Herodesman kaçhamutin, limpu kurur tukukar wanuran.

²⁴ Piru ashwan kriyiqkuna-shuypaqa Amitunchikpaq rimatinllapa, shikwakaran chay rimashankunaga. Chaymi, tukuy uklaw pachakunapipis yaçharanllapa Amitunchikpa rimayninpaqqa.

* 12:17 Kay Santiagutami “Jacobo” niqllapapis.

25 Chaymanta Bernabiwan Saulo Jerusalenpi qillayta apustulkunata gushana karqa tikrakamuranllapana Antioquiaman. Piru Marcos ninllapa chay Juanta aparmi shamuranllapa.

13

Bernabiwan Saulutami akraranllapa yaĉhachikunanpaq

¹ Antioquia pwiblupi kriyiqkunamantaqami karan Dyuspa rimaqñinkuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna ima. Paykunaqami karan Bernabé, Simón, Lucio, Manaén, Saulo ima. Chay Simontami niqllapapis, “Yana Runa” nir. Lucio-shuypaqa Cirene pwiblumanta karan. Nataq Manaén-shuypaqa, Galileapa gubyrinun Herodespa pullan kriyakasha karan. ² Uk diyapimi paykunaqa ayunupi kar Dyusta adurayatinllapaqa, Dyuspa Santu Ispiritun kaynu niran: “Bernabiwan Sauluta, akrayllapa. Chaqa nuqami paykunataqa akrasha kani yaĉhachikunanpaq” nir.

³ Chaymi chaypi kaqkunaqa ayunar, Dyusman mañakushana karqa, Bernabipa, Saulupa ananman makinllapata ĉhurar, kaĉharanllapana.

Bernabiwan Saulumi Chipripi yaĉhachikuranllapa

⁴ Bernabiwan Sauluta, Dyuspa Santu Ispiritun apatinmi, riranllapa Se-leucia pwibلمان. Chaymantaqa, yaku karrupina riranllapa uk lugar yaku ĉhaypilapi Chipre shutiq chayman. ⁵ Chay Chipre lugarllapi Salamina shutiq pwibلمان ĉharqa, Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi, yaĉhachikuranllapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa. Juanpis * paykunata yanapar pullanllapa riyaran.

⁶ Chay Chipripa tukuy pwiblunkunapimi puriranllapa yaĉhachikurqa. Chaynu rirmi Pafos shutiq pwiblukaman ĉharanllapa. Chay pwiblupimi tariranllapa Israelmanta uk bruju Barjesús shutiqta. Chay brujuqami Dyus-ninchikpaq rimaq tukuqla. ⁷ Chay brujuqami, Sergio Paulo shutiq gubir-nadurwan amigu karan. Chaqa chay gubirnadurmi kusala yaĉhaq runa kaq. Chaymantaqa kaĉhakuran Bernabiwan Sauluta qayamunanllapapaq. Chaqa paymi kusata uyakunaran Dyuspa shumaq rimaynintaqa. ⁸ Piru chay bruju Barjesús, griego rimaypi Elimas shutiqqami, apustulkunapa kuntran ĉhurakaran, gubirnadurqa ama kriyinanpaq Dyuspaq yaĉhachikutinllapaqa. ⁹ Chaymi Saulo, griego rimaypi Pablo shutiqqa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, chay brujuataqa kusata chapar niran:

¹⁰ —¡Kusa llulla, mana allinkunata yarpuq runa, dyablupa wamran, tukuy allin kaqkunapa kuntran! ¿Imapaqtaq Dyus yaĉhachikushanta dañayta munanki? ¹¹ Chayta ruranashaykiraykumi Dyusqa kananqa kastigashuyan. Chaymi kananmanta-pacha syigu kidarna, ayka diyallataqa rupay achkirachikuqlamatapis mana rikankinachu nir.

Chaynu nitinlami chay brujuapa nawinqa tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi manana rikakuyta puytir, uk runata maskayaran aysakur purichinanpaq.

¹² Tukuy chayta rikar, chaynulla Saulo yaĉhachikushanta uyakur kusalata dispantakarmi gubirnadurqa Amitunchikpa shumaq rimayninpi kriyiranna.

Pabluwan Bernabimi Pisidiaman riranllapa

* 13:5 Kay Juantami “Marcos” niqllapapis. Rikashun Hechos 12.12; 15.37,39.

¹³ Pafos pwiblumantami Pabluqa, pullan puriqkunawan riranllapa uk yaku karrupi Perge pwibluman. Chay pwiblumi, Panfilia shutiq lugarpi kaq. Piru Juanqami chaypi wakinninkunata dijar, Jerusalem-tikrakamuran. ¹⁴ Nataq wakinninkuna-shuypaqa, chay Pergimanta luqshir, riranllapa Pisidiapa yatan Antioquia pwibluman. Chaypimi samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur, samaranllapa. ¹⁵ Chaymanta, Dyus nitin Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta liyitinllapa imaqa, chay wasipa mantakuqninkunaqa kaynu niran:

—Ukniy masiykuna, runakunata animachinaykillapapaq imata rimana-yarllapaqa, kananlla rimayllapa nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami, Pablo sharir makinlawan runakunataqa upal-lachir, kaynu niran:

—Pwibluymanta runa masiykuna, chaynulla uklawmanta qamkuna, Dyusta manchar kasuqkunapis, uyakumayllapa kayta willashutiylapa: ¹⁷ Dyusninchikllapami, unay rukunchikkunata akraran paypaqna kananlla-papaq. Chay rukunchikkunapaqqa kaynu karan: Egipto pwiblupi furastiru yupay tayarllapamapis, alliplata achkayaranllapa Dyusninchik akrashan katin. Piru chaymantami chay pwiblumantaqa luqshichimuran paypa pudirinwan. ¹⁸ Chaynu luqshichimurmi, chunllaq lugarkunaman apar kwarinta añuta kuytaran imanu tukur tatinllapamapis. ¹⁹ Chaynulla, Canaan shutiq lugarpi, syiti atun pwiblupi taqkunata limpu wanuchir tukchiran, chay wanushapa pachankunataqa rukunchikkunatana qunan-paq. ²⁰ Tukuy kay pasashankunaqa kwatru-syintus sinkwinta (450) añumata kaq kasha kanqa.

“Chaymantami, rukunchikkunataqa quranllapa puytiq runakuna rikananllapapaq, Dyusninchikpa rimaqnin Samuelpa tyimpunkaman. ²¹ Piru rukunchikkunaqami Dyusta mañaranllapa gubyirnunllapata numrananpaq. Chaymi Dyusqa munashanllapata ruray, numraran Saúl mantakunanpaq. Saulqami, Benjaminpa ayllunmanta, Cisca wamran karan.

“Chaymantami kwarinta añuta yupay mantakushana katinga, ²² Dyusqa, Saula kargunmanta urqur, Davidtana numraran, gubyirnu kananpaqqa. Paypaqmi Dyusqa niran: Uk allipla allin runatami tarisha kani. Paymi imata ruray nitiypis, ruray. Payqami Isaipa wamran David. ²³ Chaqa Davidpa ayllunllamantami karan Jesuspis. Paytami Tayta Dyusqa kaçhamuran washamanallapapaq, imanutaq arnimashanchikillapa karan chay kump-likananpaqqa. ²⁴ Chaymi manaraq Jesús shamuyatinga, Shutichikuq Juanqa tukuy Israel runakunataqa kaynu niq: Uchaykillapata dijar, Dyus-manna tikrarak shutikuyllapa nir. ²⁵ Chaymanta Juanpa wanunan tyimpu shipchamuyatinnaga, kaynu niran: ‘Nuqaqa manami Dyus arnishushanllapa runapaq yarpuyankillapa chay paychu kani. Payqami chaymantaraq shamunqa. Chaymi paypaqqa nuqaqa mana sirbinichu uk sirbikuq yupay llanqinpa watunta kaçhanayllapaqmapis’ nir”.

²⁶ Chaynullami Pabluqa niranpis:

“Abrahampa ayllunmanta ukniykuna, qamkuna uklaw nasyunkuna-manta Dyusta kasuqkunatapis nishunillapa: Dyuspa shumaq rimaynin washamanallapapaq chayqami tukuy nuqanchikkunapaq. ²⁷ Chaqa, Jerusalemipi taqkuna, chay mantakuqkuna imaqa, Jesusta mana riqsir,

mana kwintacharanllapachu. Chaynullami Dyuspa rimaqninkuna Jesuspaq iskribishanllapata, samana diyakunapi liyirmapis, mana intrakaranllapachu. Chaymi ashwan Jesustaqa kuntrar qukurannllapa wanuchinanllapapaq. Chayta rurarmi Dyuspa rimaqnin iskribishannulla kumpliranllapa.²⁸ Chaqa mana ima uchayjun katinmapis wanuchinanllapapaq, Pilatuta mañaranllapa.²⁹ Chaynumiri Dyus nitin iskribikashannulla rurarlapanaga, Jesustaqa krusmanta ishkichimur pamparanllapana.³⁰ Piru Dyusqami Jesustaqa kawsachimuran.³¹ Chaymi Jesusqa, achka diyakunata pullanllapa karan, Galileamanta Jerusalemman yapar pullan riranllapa chaykunawanqa. Chaymi kananqa paykunaqa tukuypaq uk tistigu yupayna chay pasashankunapaqqa.

³²⁻³³ “Chaymi Bernabiwan nuqaqa willashunillapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa: Taytanchik Dyusmi kawsachimuran Jesustaqa kusa munashan Wamran kashanrayku. Chayta rurarmi rukunchikkunata arnishantaqa kumpliran, nuqanchikkunawan, imanuči Salmospi nishannulla. Chaqa niqmi:

‘Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani’ nir.

³⁴ Dyusqami rimashallana karan, Jesús wanushanmanta kawsamuyanqa kwirpun ama ismunanpaq nir. Kaynutami, iskribishanpispis nin:

‘Qushaqmi kusa allinkunata Davidta arnishaytaqa’ nir.

³⁵ Chaymi Salmosllapi ninpis:

‘Ama kusa munashayki Wamraykipa kwirpuntaqa dijankichu ismunanpaqqa’ nir.

³⁶ “Piru Davidmi, paypa tyimpun runakunataqa Dyus munashannulla yanaparmapis, wanurqa rukunkunawan pulla pampakaran. Chaypimi kwirpunpis ismur tukukaran.³⁷ Nataq, Dyus kawsachimushan Cristupa kwirpunqa mana ismuranchu.

³⁸⁻³⁹ “Chayraykumi ukniykuna allita intrakayllapa, kaynu nirmi yaçhachikunillapa: Jesusraykulami uchanchikmanta pirdunakanchikllapa, mana Moisés mantakushanta kasushanchikllaparaykuchu. Chaymi ashwan Dyusqa, Jesuspi kriyiqkunataqa tukuylata pirdunar, mana uchayjunpaqnachu riqsin nir.

⁴⁰ “Chaymi kuytakankillapa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankuna nishannulla, ama mana kriyiqkuna yupay pasashunanllapapaq. Chaqa chay iskribishankunapiqa nin:

⁴¹ ‘¡Qamkuna mana kriyinaqkuna, dispantakar chinqayllapa!

Chaqa qamkunapa tyimpuykikunapimi rurashaq ukman shumaq ruraykunata.

Chaymi mayqan parlashutinllapamapis, mana kriyinkimanllapachu’ nir”.

⁴² Chaynu Pabluwan Bernabé yaçhachikur tukchirnaqa, lluqshimuranna Israel runakunapa tantakananllapa wasimantaqa. Chaymi chay mana Israel runakunaqa, paykunataqa rugaranllapa qashan uk samana diyapispis chayllapaq mas intrachinanllapapaq.⁴³ Piru Pabluwan Bernabé, tukuy-manta dispidikur, ritinllapanaqa, kusa achka Israel runakuna, chaynulla Israel runakunapa kriyinanpi kriyiqkuna ima paykunawan riranllapa. Chaymi Pabluwan Bernabéqa, chay tantakaqkunataqa kaynu nir willaran: “Ama ukmanta yarpur imachu Dyuslapi allita kriyiyllapa, Dyus llakipar akrashushanllaparayku” nir.

⁴⁴ Chaymanta uk simanapina, samana diyapiqa yaqqa tukuyla chay pwiblumanta runakunaqa tantakaranllapa, Dyuspa shumaq rimayninta uyakunanllapapaqqa. ⁴⁵ Chaymi Israelmanta kaq karguyjunkunaqa, achka runakuna tantakaqta rikarqa, kusata inbidyakaranllapa. Chayraykumi Pablutaqa kuntrar allipla saqrata willaranllapa. ⁴⁶ Chaymi Pabluwan Bernabiqa mana imatapis mancharchu kaynu niranllapa:

—Nuqakunaqami naypaqtaqa qamkunataraq Dyuspa shumaq rimayninkunataqa yaçhachishunayllapapaq karayllapa. Piru qamkunaqa chayta mana munashaykillapachu. Chaynu mana yaçhachishunayllapata munarqami, mana tukuy tyimpu kawsayta munankillapachu. Chaymi kananqa mana Israel runakunatana yaçhachiq rishaqllapa, ⁴⁷ imanuçi Amitunchikllapa nir kaçhamaranllapa chaynulla:

‘Nuqami qamtaqa çhurashusha kani mana Israel kaq runakunapa uk achkirachikuqnin yupay kanaykipaq.

Chayna qamqa nuqapa shumaq rimayniyta yaçhachikunki tukuy pachapi washakananllapapaq’ nir.

⁴⁸ Chayta uyaparllapami, chay mana Israel kaq runakunaqa, kusata aligriyar, niranllapa: “Amifunchik nishanqami kusala allin” nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyir tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq kaqkunaqa, tukuyla kriyiranllapa. ⁴⁹ Chaynumiri Dyuspa rimaynintaqa tukuy chay lugarkunapiqa yaçhachikuranllapa. ⁵⁰ Piru chay Israelmanta kaq karguyjunkunaqa Dyuspi kriyini niq wakın warmikunawan, tukuy puytiq runakunawan ima parlar animachiranllapa, Pabluwan Bernabitaqa aypar chay lugarmantaqa lluqshichinanllapapaq. ⁵¹ Chaynu ruratinllapapaq Pabluwan Bernabiqa llanqinllapata çhaspichikuranllapa, kay pwiblupi runakunaqa mana kriyiyta munanllapachu nishaq nir. Chayta rurarlapanaga riranllapana Iconio pwiblumanna. ⁵² Piru Cristupi kriyiqkuna-shuypaqa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, allipla aligrina karanllapa.

14

Pabluwan Bernabimi Iconio pwiblupi

¹ Iconio pwiblupimi, Pabluwan Bernabiqa pulla yaykuranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaymi, chaypi paykunaqa yaçhachikuranllapa Jesucristupaq. Chaynu yaçhachikutinllapami achka runakuna kriyiranllapa, Israel runakuna, mana Israel runakunamapis. ² Piru Israel runakuna Jesucristupi mana kriyiqkunaqa ukman shumaqta rimar ingañaranllapa chay mana Israel runakunataqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa kuntran kananllapapaq.

³ Chaynu katinmapismi, Pabluwan Bernabiqa mana mayqantapis mancharchu, ashwan Amitunchikpi kusata kunfyakar, achka diyakunata chaypiga kidaranllapa yaçhachikur. Chaymi Amitunchikqa paykunataqa yanapar, pudirninta quran, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata rurananllapapaq. Chaymi yanaparan runakuna rikar ninanllapapaq, chiqaptami Dyus nishanta yaçhachikuyan nir.

⁴ Piru, chay pwiblupi runakunaqa ukmanta ukmanta yarpupakuranllapa. Chaymi wakinqa Israel runakunapa faburnin kaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa Apustulkunapa faburnin kaqllapa. ⁵ Chaymantaqa, Israel runakuna, chaynulla mana Israel runakunapis karguyjunkunawan parlaranllapa, Pabluwan Bernabitaqa kusata qischar, rumikunawan sitar

ima wanuchinanllapapaq. ⁶ Piru chaykunata yaçharmi Pabluwan Bernabiqa alsakar riranllapa prubinsya Licaoniapa pwiblunkunaman. Paykunaqa alsakar riranllapa Listraman, Derbiman, chaynulla chay shipchan pwiblunkunamanpis. ⁷ Chaymi chaykunapina Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaçhachikuranllapa.

Pablutami sitaranllapa Listra pwiblupi

⁸ Chay Listra pwiblupimi, karan uk kuju runa. Paymi mana puriyta puytiqchu. Chaqa payqari nasishanmanta-pacha mana maydiyapis purishachu kaq. ⁹ Chaymi Pablo yaçhachikuqta uyakur tayaran. Chaynu yaçhachikuyarmi, Pabluqa chay runataqa chapar yarpuran, payqami alliyanga allita Dyuspi kriyishanrayku nir. ¹⁰ Chaymantami, Pabluqa jwirtita rimar niran:

—¡Sharir shay! nir.

Chaynu nitinga chay runaqa das piryar sharir, puriq qallariranna.

¹¹ Chaynu Pablo rurashanta rikarllapaqa, runakunaqa qallariranllapa kusalata rimaq chay Licaoniapa rimayninpi, kaynu nir:

—¡Runa yupay dyusninchikkunami shamusha nuqanchikkunamanqa! nir.

¹²⁻¹³ Chay Listra pwiblupi taqkunapaqqami Jupiterqa uk dyusninllapa kaq. Iglisyan-shuypaqa, pwiblunpa yaykunanlapi kaq. Chaynu dyusninchik nirllapami, Bernabita shutichiranllapa Jupiter. * Nataq Pabluta-shuypaqa shutichiran Mercurio, pay rimaq chay katin. Chayna chay Jupiterpa kuranqa apamuran turukunata, tuktitukunata ima, tukuy chaypi runakunawan pullana, Pabluwan Bernabitaqa adurananllapapaq. ¹⁴ Piru Bernabiwan Pablo, nuqanchikta aduramanayanchik nir kwintata qukarqa, llakir piñakur raçhpanmatapis llikiranllapa. Chaymantaga, chay runakuna riyashanman kallpar rir yaykuranllapa, jwirtita kaynu nir:

¹⁵ —Piru taytituykuna, ¿imapaqtaq kaytaqa ruranayankillapa? Chaqa, nuqakunapis qamkuna yupay runakunala kanillapa. Ashwanmi chay yanqa imakunata aduranaykillapata dijanaykillapapaqna shamusha kanillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishuqllapa. Chaynuqami chiqap kawsaq Dyus, syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqta rurasha, chay paypina kriyinykillapapaq. ¹⁶ Unayllaqami, Dyusqa tukuy runakunata dijamashanchik karan munashanchikllata rurar kawsanallapapaq. ¹⁷ Chaynu dijamarninchikmapis, allinkunata rurar rikachimashanchik, 'Pimi kani' nirmapis. Chaynulla kananpis, paymi nuqanchikkunaman tamyata kaçhamun, tarpukushanchikkunamanta shumaqta urqkunallapapaq. Chaynulla, paylla chay mikunanchikllapamatapis qumayanchikllapa unta mikur ima aligri kawsanallapapaqmapis.

¹⁸ Chaynu Pabluwan Bernabé nitinllapamapis paykunaqa mana intrakanaranllapachu. Chaymi yagqa mana imanupis willayta puytiranllapachu turunllapakunataqa wanuchir paykunata aduranatinllapaqa.

¹⁹ Chaypi chaynu kayatinllapaqa, çharanllapa ayka Israel runakuna. Paykunaqa karanllapa Antioquiamanta, Iconiumanta ima. Paykunami chayman çharqa chay runakunataqa ukmanta yarpuchiranllapa. Chaymi runakunaqa Pablutaqa sitaran rumikunawan wanuchinanllapapaq. Chaynu qischarllapaqa, wanushana kanqa nir yarpurllapa pwiblu waqталawman aysaçhakur urqur itakuranllapa. ²⁰ Chayna, chaypi itakur ritinllapaqa, Jesucristupi kriyikunaqa Pablo usurayashan ridurninman tantakaranllapa. Chaymantami payqa allinna sharir qashan tikrakan chay pwiblullaman. Chaymanta,

* **14:12-13** Griego rimaypimi Jupiterpaq ninqallapa "Zeus". Nataq Mercuriupaq-shuypaqa ninllapa "Hermes" nir.

allagningqa Bernabiwan chay pwiblumanta llugshir, riran Derbe shutiq pwiblumanna.

²¹ Chayna chay Derbipi, Amitunchikpa shumaq rimayninkunata yaçhachikutinllapapaq, achka runakuna kriyiranllapa. Chaymantaqa qashan tikrakanllapa Listraman, Iconiuman, prubinsya Pisidiapa pwiblun Antioquiakaman ima. ²² Chaymi, chay pwiblunapiqa Jesuspi kriyiqkunata willar animachiranllapa Amitunchikta allita kasur, paypi allita kriyir kawsananllapapaq. Chaynulla paykunataqa niranpis: “Syiluman Dyusninchikwana kawsaq rinapaqqa, kay bidapiqa kusataraq qisçhakanchik” nir. ²³ Chaynulla, chay purishanllapa pwiblunapiqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata paykunallamanta numraranllapa. Chaymantami Dyusman mañakur, ayunasha imana karga, Amitunchikpi kriyishanllaparayku, paypa makinpina dijaranllapa.

Pablumi Bernabiwan tikrakan Siriapa pwiblun Antioquiaman

²⁴ Chayna, prubinsya Pisidiamanta rirnaqa, çharanllapa Panfilialawman. ²⁵ Chay Panfilia lugarpi Perge pwiblupi, Amitunchikpa shumaq rimayninta yaçhachikur, chaymantaqa riranllapa Atalia pwibluman. ²⁶ Chaymantaqa, yaku karrupi mar yakullata riranllapa Antioquia pwibluman çhanankaman. Chay pwiblumanmi kaçhasha karanllapa, Dyusta kusata mañakur, pay yanapatin rimayninta yaçhachikunanllapapaq. Chaynu yaçhachikushana karllapapaq, qashan tikrakanllapa Antioquiallamanna. ²⁷ Chayman çharqami, Jesucristupi kriyiqkunata tantar parlaran manyaqta, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanta. Chaynulla parlaranllapapis imanumi Dyus, chay mana Israel kaq runakunatapis yanapasha paypi kriyinanllapapaq nir ima. ²⁸ Chaymantaqa Pabluwan Bernabiqa, chay Antioquiapina Dyuspi kriyiqkunawan kidaranllapa unaytana taq.

15

Jerusalenpimi kriyiqkunaqa tantakaranllapa

¹ Chay tyimpukunapimi wakin Judeamanta runakunaqa Antioquiaman riran, Jesucristupi kriyiqkunata yaçhachiq. Chaymi kaynu niranllapa: “Moisés mantakushannulla chay siñal kustumrita mana rurarqashi, mana washakashunllapachu” nir. ² Chaymi, Pabluwan Bernabiqa alliplata paykunawanqa, ukniñ uknin willanakuranllapa: “Manami chaynuchu washakanapaqqa” nir ima. Chaynu willanakuyatinllapapaq, Pabluta, Bernabita, ayka wakin kriyiqkunatapis, Antioquiamanta kriyiqkunaqa numraranllapa Jerusalenman riranllapapaq. Chayna chay parlayashanllapapaq, Amitunchikpa apustulninkunawan, chaynulla wakin kriyiqkunapa rikaqninkunawanpis parlananllapapaq.

³ Chaynu kaçhatinllapami, paykunaqa riranllapa Jerusalenmanqa. Chayman riqnuqa, Feniçia, Samariapa pwiblunapi kriyiqkunataqa parlaranllapa tukuy mana Israel runakunapaq: “Unay kriyinarillapataqa dijar ashwan kananqa, Dyuspina kriyinllapa” nir. Chaynu parlakutinmi, chaypi kriyiqkunaqa alliplata aligriyaranllapa.

⁴ Chaynu yaçhachikur riyarqa Pabluwan Bernabé Jerusalenman çharanllapana. Chaypiqa samachiranllapa Jesuspi kriyiqkuna, wakin apustulkuna, chaynulla kriyiqkunata rikar yaçhachikuna ima. Samachitinllapapaq, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanllapataqa parlakuranllapa.

⁵ Piru Jesuspi wakin kriyiq fariseo runakunaqa das sharir, kaynu niranllapa: “Kriyiq mana Israel runakunaqa, chay siñal kustumrita, chaynulla Moisés tukuy mantakushakunatapis rurananllapapaq” niqllapa.

⁶ Chaynu nitinllapaqa, apustulkuna, Jesuspi kriyiqkunata rikar yaçhachiqkuna ima tantakaranllapa chay fariseukuna nishanpaq parlananllapapaqqa. ⁷ Chaynu kusata uknin uknin unaytana parlayatinllapagami, Pedruqa sharir paykunataqa niran:

“Kriyiq masiykuna, qamkunaqami yaçhayankillapa, pulla kashallapa Dyusninchikqa nuqata akramaran chay mana Israel runakunata, Dyusninchikpa shumaq rimayninkunata yaçhachitiy, paykunapis kriyirna washakananllapapaq. ⁸ Dyusninchikmi tukuy yarpuyinichikllapata riqsin chay paymi, mana Israel runakunatapis allita riqsir wamranpaqna nisha. Chaymi Santu Ispirituntapis qusha, imanuçi nuqanchikkunata qumaranchikllapa chaynulla. ⁹ Nuqanchikkunatami paykunawanqa mana ukmanta ukmantaqa rikamaranchikllapachu. Chaqa paykunatapis yarpuyinllapataqa shumaqchasha, paypi kriyishanllaparayku. ¹⁰ Chaynu katinga kanan-shuypaqa çimapaqtaq Dyusta mana muñaq yupaychu tukunkillapa, kay mana Israel runakunata, Moisés mantakushanta rurachirqa? Moisés mantakushankunaqami kusala llashaq karga yupay, mana puytiypaqchu. Chaykunataqa manami chiqapta rurashanchikllapachu nuqanchikkuna, unay rukunchikkunamapis. ¹¹ Ashwan nuqanchikkunaqami yaçhanchikllapa Amitunchik Jesús llakipamarninchikllapa uchanchikllapamanta washamashanchikllapa dibaldila, nir. Chaynumiri mana Israel runakunatapis washasha nuqanchikkunata yupaylla”.

¹² Pedro parlakutinnaqa, Pabluwan Bernabipis parlakuq qallariranllapa. Paykunaqa parlakuranllapa Tayta Dyus yanapatin, mana Israel kaq runakunapi tukuy milagrukunata mana ruraypaq shumaq imakunata rurashanllapata. Chaynu parlakuyatinllapami tukuy chaypi kaqkunaqa uyarala uyakuranllapa. ¹³ Chaynu parlakur tukchitinnaqa, Santiaguqa * niran:

“Kriyiq masiykuna uyakumayllapa. ¹⁴ Simonqami willamayanchikllapa, imanutaq kananqa Tayta Dyus, mana Israel runakunatapis yanapar, paypa wamrankunana kananpaq nisha nir ima. ¹⁵ Kayqa Dyuspa rimaqnin nishannu, allip chaynu kasha. Chaqa chay iskribikashapiqami kaynu nin:

¹⁶ Davidpa ayllunkunaqami wasi limpu ratasha yupay unayna mana mantakunnachu.

Chaymi nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq, amana qashanqa ratanapagachu. †

¹⁷ Chaynu ruratiymi mana Israelmanta kaqkunata akrashaykunapis maskamanqallapa.

¹⁸ Kaytaqami nuqa Tayta Dyus nini.

Chaqa unaymanta-pacha chaynu kananpaq nishallana karay’ nir.

¹⁹ “Tayta Dyus nisha katinmi nuqapis nini: Chay mana Israel kaq runakuna unay kriyinanllapakunata dijar, Dyuspina kriyisha katinga, ama piñachishunllapachu ‘Moisés tukuy mantakushankunata ruray’ nirqa.

²⁰ Ashwan paykunamanqa iskribishunllapa kaykunalata rurananpaq: Chay

* **15:13** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19. † **15:16** Rikashunllapa Amós 9.11-12. Nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq nirqami intrachimanchik Jesús shamur tukuy tiympupaqna mantakunanpaq nir.

runa rurashan yanqa dyusman ufrindakunata êhurashanllapataqa ama mikunanllapapaq. Chaynulla nishunllapapis runa kar, warmi karmapis ama ukwan ukwan pununanpaqchu. Nishunllapapis, animalpa yawarninta, animal ratar manaqa êchuqar wanushapa aychantaqa ama mikunanllapapaqchu. ²¹ Chaqa Moisés mantakushanllata uaymanta-pacha tukuy pwiblukunapi yaêchachikunllapa. Chaymi tukuy samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasinkunapiqa liyir yaêchachikunllapa". †

Kartata kaêcharanllapa mana Israel runakunaman

²² Santiago chaynu nitinga, Jesuspa apustulninkuna, Dyuspi kriyiqkunapa rikaqninkuna, tukuy kriyiqkunawan yarpuranllapa: Nuqanchikkunamanta akrar kaêchashunllapa riranllapapaq Pabluwan Bernabiwan pulla Antioquiaman nir. Chay akrashanllapapaqa karan Judas Barsabás ninllapa chaywan Silas. Paykunaqami kusa rispitaqasha runakuna karanllapa kriyiqkunapaqqa. ²³ Chaymi, paykunawan kaêcharan chay kartataqa, kaynu nir:

Mana Israelmanta kriyiq masiykuna, qamkuna Antioquiapi, Siriapi, Ciliciapi taqkunata saludashunillapa nuqakuna apustulkuna, kriyiqkunata rikar yaêchachikunawan, chaynulla tukuy kriyiqkunawan ima.

²⁴ Chaqa yaêchashami kanillapa, kay Jerusalemanta wakín kriyiqkunashi, nuqakuna mana kaêchamutiylapachu shamur, Moisés mantakushanta ukmanta yaêchachishushallapa, nir. Chayshi alliplata piñachir ukmanta yarpuchishushallapa ima. ²⁵ Chayraykumi nuqakunaqa tukuyiniyllapa yarpur parlasha kanillapa, nuqakunamanta runakunata akrar kaêchamutiylapa rikashunanllapapaq. Chay kaêchamuyanillapa chaykunaqami kusa munashayllapa Bernabiwan Pabluwan pulla shamuyanllapa. ²⁶ Bernabiwan Pabluqami wanuchinatinllapamapis mana manchakurchu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaêchachikur purinllapa. ²⁷ Chay ishkay qamkunaman shamuyqami Judaswan Silas. Paykunamami manyaqmanta parlashunqallapa kay iskribishunillapa chaypaqqa. ²⁸ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunmi mana munanchu, Moisés tukuy mantakushanta rurar mas qischakanaykillapataqa. Chaynulla nuqakunapis mana munanillapachu kay nishuyanillapa chaymanta mas qischakanaykillapataqa.

Chaymi nishunillapa kaylata ruranaykillapapaq: ²⁹ Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata êhurashanllapata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar manaqa êchuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar manaqa warmi karpis ama ukwan ukwanqa pununkillapachu. Chiqapta kay nishushayllapata kasurqami, Dyus wanashanta kumpliyankillapa.

Chaylatanamí willashunillapa.

³⁰ Chaymanta chay kartata qutin, paykunaqa dispidikur riranllapana Antioquiamañqa. Chayman êharqa Jesuspi tukuy kriyiq runakunataqa tantamur, chaypi quranllapa kartataqa. ³¹ Chaymanta chay kartata Dyuspi kriyiqkuna liyirqa allipta aligriyaranllapa, chay kartapi paykunapaq uk kunswilu kashanrayku. ³² Chaynulla Judaswan Silaspis Dyuspa rimaqninkuna kar, paykunata kusata kunsular ima, animachiranllapa, Amitunchikta allita kasunanllapapaq.

† 15:21 Kaykunatami willaranllapa Israelmanta kaqkuna Moisés mantakushanllata kasuqkunawan Jesuspi kriyiq mana Israel runakunaqa pulla kananllapapaq nir.

³³ Chaymanta uk diyapinaqa, Judaswan Silastaqa kaçharanna chaypi, Jesuspi kriyiqkunaqa “Kusa allin rinkillapa” nir. “Chaynulla chay kaçhamushushallapa chaykunatapis shumaqta saluduta qupamankillapa” nir ima. [³⁴ Piru Silasqami Antioquialapi kidanar, chaylapina kidaran.] ³⁵ Chaynulla Pabluwan Bernabipis Antioquiallapi kidaranllapa. Chaypiqami wakinkunawan pulla yaçhachikuranllaparaq Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa.

Pablumi Bernabimanta chiqanchakaran

³⁶ Chaymanta uk tyimpu pasatinnaga, Pabluqa niran Bernabitaqa: –Rishun qashan kriyiq masinchikkunata watukuq, chay mayqan pwiblukunapiçi Amitunchikpa shumaq rimayninta yaçhachikushanchik karan chaykunaman, imanushi paykunaqa puriyan nir.

³⁷ Piru Bernabiqa, Juan Marcos niqlapa chayta pullanllapaqa aparanan. ³⁸ Piru Pablutaqa mana allintachu chayqa yarpuchiran. Chaqa Juan Marcosqa Panfila pwiblupi paykunalatana dijar mana pullanllapa yaçhachikurnachu puriran. Chaymi Pabluqa mana munaranchu pullanllapa rinantaqa. ³⁹ Chaypaqmi Pabluwan Bernabiqa allipta uknin uknin willanakuyarqa, chiqanchanakuranllapa. Chaymi Bernabiqa Marcosta apar riran Chipriman.

⁴⁰ Nataq Pablu-shuypaqa Silasta akraran pullan apananpaqqa. Chaymanta Pablo rinanpaqna katinga, tukuy chaypi kriyiqkunaqa Dyusman mañakuranllapa paykunata yanapananllapapaq. ⁴¹ Chaymi riqnuqa pasaranllapa Cilicia, Siria pwiblukunapi kriyiqkunata kusata animachir ima.

16

Timoteumi Pabluwan Silaswan riran

¹ Pabluqami çharan Derbe shutiq pwibluman, chaynulla Litra pwiblumanpis. Listrapiqa tarinakuran Jesuspi kriyiq Timoteo shutiqwan. Paypa mamanmi unaymanta-pacha Jesuspi kriyiq. Payqami, Israel warmi kaq. Nataq taytan-shuypaqa griego runa karan. ² Chay Litra, Iconio pwiblukunapi kriyiqkunaqami Timoteupaqqa kusa allinta rimaqllapa. ³ Chaymi Pabluqa munaran Timoteuqa yapananta. Piru naypaqtaqa siñal kustumrita rurachiran. Chaytaqami ruraran Israel runakuna chay lugarpi taqkuna ama piñakunanllapapaq, chay kustumrinta mana rurashanrayku. Chaqa tukuy runakuna yaçhayaqllapa Timoteupa taytanqa griego runa nir.

⁴ Tukuy pwiblukunata pasashanllapapiqa, kriyiqkunata intrachir riranllapa, chay apustulkuna, Jerusalempi kriyiqkunata rikar yaçhachiqkunapa kartanpi iskribishanta ima. ⁵ Chaymi chay pwiblupi kaqkunaqa kriyishanllapapi masta animakur, kusatana waran waranqa achkayaranllapa.

Pablumi musqupakuran

⁶ Pabluqami, Silaswan Timoteuwan riya yarpuran prubinsya Asiaman yaçhachikuq. Piru Dyuspa Santu Ispiratun “Ama wakmanqa riychu” nitinmi, manana Asiaman rirchu, pasaranllapa prubinsya Frigiata, prubinsya Galaciata, Misia pwiblupa lindirunman çhanankaman. ⁷ Chay pwibluman-taqa paykunaqa, riya yarpuranllapa Bitiniapa lugarninkunaman. Piru Amitunchik Jesuspa Ispiratun “Ama riychu” nitinmi, mana riranllapachu chay lugarkunamanqa. ⁸ Chaymi paykunaqa chay prubinsya Misiataqa pasashannu riranllapa Troas pwibluman. ⁹ Chaypimi Pabluqa musquynipi, Macedoniamanta uk runata rikaran. Chayshi chay runaqa shasha

rugakuyaran kaynu nir: “Shamuy-ari kay chimpa Macedonia pwibluman yanapamanaykillapapaq” nir.

¹⁰ Chaynu Pablo musqupakutinga, chay kutilla Macedoniamanqa rinayllapapaq listakarayllapa, * Dyusninchik qayamayanchikllapa, shumaq rimayninta rimanallapapaq nir yaçhar.

Pabluwan Silasmi Filiposman riranllapa

¹¹ Troas pwiblumantaqa yaku karrupina mar yakuta pasarayllapa Samotracia shutiq pachakaman. Nataq, allaqnin diyaqa yaku karrupi çharayllapa Neapolis pwiblukaman. ¹² Chaymantaqa rirayllapa Filiposman. Chayqami romano runakunapa pwiblun. Chay pwibluqami kusa mas mantakuq kaq, tukuy chay Macedonia pwiblupa pwiblunkunamanmatapis. Chaymi, chay pwiblupi ayka diyakunata tarayllapa. ¹³ Uk diyapimi, samana diya katin, chay pwiblumanta llugshir, rirayllapa uk riyupa yatankaqman, chaypi Israel runakuna Tayta Dyusman mañakunapaq lugar kanqa nir yarpur. Piru chaypiqa warmikunalata tantakashata tarir, nuqakunaqa chaylapi tar, Jesucristupaq yaçhachirayllapa paykunataqa. ¹⁴ Chay warmikunamanta ukninmi shutiran Lidia. Payqami Tiatira shutiq pwiblumanta karan. Rantikuqmi chupika murada seda raçhpakunata. Chay Lidiaqami aduraq Taytanchik Dyuslata. Pay Dyusninchik intrachitin uyakur intrakaran Pablo yaçhachikutinga. ¹⁵ Chaymi chaymantaqa nuqakunaqa shutichirayllapa tukuy aylluntinta “Jesusna washamayan” nir kriyitinllapa. Shutichishana katiyllapaqa, kaynu nir rugamaranllapa:

–Qamkuna, alliptana Dyusta kasunki nir yarpuyatkillapaqa, rishunllapari wasiypi samanaykillapapaq.

Chaynu kutir kutir “Rishunllapa wasyman” nimayatinllapaqa, rir chay wasinpina samarayllapa.

¹⁶ Chaymanta qashan, Dyusman mañakunanllapa lugarman riyatiyllapanaqa, uk surtyakuq shipash tarimaranllapa. Chaymi qillayta tarisha apamuyaran mantagninkunaman. Chay shipashpa rurinpimi dyablupa yarpuyin katin, payqa chaynu surtyakuq ima kaq. Chaynu karmi chay mantakuqninkunataqa, surtyakurla kusa achka qillayta quq. ¹⁷ Chay shipashqa Pablupa, nuqapa ikiyllapata shamuq qallariran kaynu nir jwirtita rimar:

–Kay runakunaqami unaq syilumanta Dyuspa sirbikuqninkuna. Paykunami qamkunata yaçhachishunllapa imanushakankillapa nir.

¹⁸ Chaynu rimarlla puriran ayka diyatana. Chaymi Pablutaqa kusata piñachitin, kaynu nir yarpuran, wakqami Dyuspi mana kriyiq kar yanqa ilqaqa chaynu niyan, nir. Chaymantami chay shipashpi dyablupa yarpuyin kaqtaqa kaynu niran:

–Jesucristupa shutinwan mantashuni: ¡Lluqshiy kay shipashmantaqa! nir.

Chaynu nitinmi, das dyablupa yarpuyinnga llugshiranna. ¹⁹ Piru chay shipashpa mantagninkunaqa “Manana qillayta tariyta puytishunnachu” nirqa, Pabluwan Silastaqa aypar aparannllapa tukuy karguyjunktunapa naypanman. ²⁰ Kaynu nirmi jwiskunapa naypanmanqa çhachiran:

–Kay Israel runakunami pwiblunchikmanta runakunata pantachiyen.

²¹ Kusa ukman saqra kustumrikunata yaçhachiyen. Chay kustumrikunataqa nuqanchikkunaqa mana rurayta puytinchikllapalamapischu, Roma pwiblumanta kashanchikllaparayku nir.

* **16:10** Macedoniaman rinayllapapaq listakarayllapa nirqami, intrachimanchik kay libruta iskrishisha Lucas chaynuqa niyan nir.

22 Chaypi wakin runakuna kayaq chaykunaqa Pabluwan Silastaqa musyaq qallariranllapa. Chaymi jwiskunaqa kaçhakuran raçhpanta amalas lluqshichir barakunawan wipyananllapapaq. 23 Chaynu wipyarllapanaqa, karsilman itar, chay punkupi kuytakuqtaqa mantaran, allita kuytar ama safachinanllapapaq nir. 24 Chaynu nir willatinllapami, chay kuytakuqqa, chay karsilpa mas ruri kaqman itaran. Chaymi chaypiqa uçhkuyjun qiruman çhakinta itar apirtar dijaranllapa.

25 Piru çhaypi tuta yupaynaqa, Pabluwan Silas Dyusman mañakur him-nukunata takitinllapa imaqa, wakin prisu kaqkunaqa uyakuyaranllapa. 26 Chaymantami illaqmanta kusa jwirtita pacha kuyuran. Chaymi wasipa patankunamapis kusata kuyutin, chay kutilla punkukunamapis kiçhakaran. Chaynulla kadinakunawan wakin prisu wataraqkunapis, kaçhakaranllapana. 27 Chaymanta chay kuytakuq rikçhakur, punkukunata kiçhallata rikarqa, ispadanta lluqshichir paylla wanuchikanaran, prisukunaqa safashallapa kanga nir yarpur. 28 Piru Pabluqa jwirtita kaynu niran:

—jAma imatapis rurakaychu, tukuyniyllapami kaypi kanillapa! nir.

29 Chaymi, chay kuytakuqqa Pabluta uyarqa, “Bilata apamuyllapa” nir, kallpaqla yaykuran kusalata manchakur çukçhukyaqnulla. Chaymi Pablupa, Silaspa çhakinllapaman qimikar pukçhiraran. 30 Chayna paykunataqa ruri karsilmanta waqtaman urqur, tapuran kaynu nir:

—Taytituykuna, çimatataq rurashaq washakanaypaqqa? nir.

31 Paykunaqa niran:

—Amitunchik Jesucristupi kriyiy, washakanaykipaq tukuy aylluykiku-nawanna nir.

32 Chaymantaqa willaranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimayninta, tukuy chay wasinpi kaqkunatapis. 33 Chaymi chay tutalla chay kuytakuqqa, Pablupa, Silaspa çuqrikashankunata paqashana karga, tukuy ayllunkunawan tantakar shutikuranllapana. 34 Chaymantaqa Silaswan Pabluta wasinman apar, qararan. Piru payqa tukuy aylluntin kusala aligri karanllapa, Taytanchik Dyuspi kriyishanllaparayku.

35 Allaqmanta achkiyatinnaqa, jwiskunaqa kaçharan suldadukunata, chay kuytakuqta willatin, Pabluwan Silasta kaçhar lluqshichinanllapapaq.

36 Chaymi chay kuytakuqqa, Pabluta niran:

—Jwiskunami kaçhakamusha, qamkunata lluqshichishunayllapapaqna. Chaymi, shumaqna rikunkillapa nir.

37 Piru Pabluqa chay suldadukunata niran:

—Nuqakunatami tukuyta naypanllapapi alliplata llibachir karsilman itamaranllapa romano runakuna katiyllapamapis. Chaqa paykunaqa mana allita tapukur yaçharchu, chay mana allinkunataqa ruramaranllapa. Nuqakunapismi alli yaçhaymantaqa romanukuna kanillapa. çKananqachu kaçhamanayanllapana mana mayqanpis yaçhatinchu? jManami lluqshishaqlla-pachu kaymantaqa! Paykunalla shamur, lluqshichimanqallapa nir.

38 Chaynu nitin, chay suldadukunaqa rir Pablo nishanllata jwiskunata willatinllapaqa, kusata manchakuranllapa, paykunaqa romano kashallapa nir. 39 Chaymi jwiskunaqa karsilman rir, Pabluwan Silastaqa kusata rugaranllapa: “Pirdunamayllapari” nir. Chayna, karsilmanta urqur, shumaqta willar, rugaranllapa chay pwiblumanta lluqshir riranllapapaq. 40 Chaymi Pabluwan Silasqa, karsilmanta lluqshirqa, Lidiapa wasinmanraq riranllapa. Chaymanta, Jesucristupi kriyiq masinkunata watukur, animachirllapa imanaqa, chay pwiblumantaqa riranllapana.

17

Tesalonicapimi kusa ukmanta tukuranllapa

¹ Pabluwan Silasqa, Anfípolis Apolonia pwiblukunata pasar rir, çharanllapa Tesalónica pwibluman. Chaypiqami, Israel runakunapa tantakananllapa wasi kaq. ² Chaymi Pabluqa, kustumrin katin, Israel runakunapa tantakananllapa wasiman rir, kimsa simanata kada samana diyakunapi chay runakunawanqa parlaranllapa. ³ Pabluqami, Dyuspa rimanamanta paykunataqa kaynu parlaran: “Dyus Akrashan Cristunqashi qischakar wanunqa. Chaymanta, qashan kawsamuyunqa” nir. Chaynulla niqpis: “Jesupaq parlashuyanillapa chaymi, Dyuspa Akrashan Cristunqa” nir ima.

⁴ Chaynu Pablo nitingami Israel wakin runakunaqa kriyiranllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq achka griego runakuna, achka yaçhaq warmikunapis Pablo nishannu Amitunchik Jesuspiqa kriyir pullachanakuranllapa Pabluwan, Silaswanqa. ⁵ Piru chaynu kriyitinllapami, wakin mana kriyiq Israel runakunaqa alliplata piñakuranllapa “Jesuspi kriyiqkunaqashi paykunapa yarpuyinmantaqa mana allintachu tukuyan” nir. Chaymi kallikunamanta mana allin qilla runakunawan tantanakur, yarpuranllapa Jesuspi kriyiqkunataqa qatiçhashunllapa nir. Chaymi kusa ukmanta tukur, laqyar ima rir, ashwan Jasón shutiq runapa wasinman çhar maskaranllapa Silaswan Pablutaqa, chaypi tarirqa wakinninllapaman qukunanllapapaq. ⁶ Piru Pabluwan Silasta mana tarirnaqa, chay wasipa amun Jasonta, chaynulla wakin kriyiqkunatapis aysaçhakuypimapis aparannllapa karguyjunkunaman. Chayman çhachirnaqa kaynu jwirtita rimar qukuranllapa:

—¡Pabluwan Silasmi tukuy intirupi runakunata kusa ukmanta yaçhachisha! Chaynullami kaymanpis shamushallapana chayllata yaçhachikuq. ⁷ ¡Piru chaynu katinmapis, kay Jasón samachisha paykunataqa! ¡Chaymi tukuy paykunaga, mantakuqninchik César nishantaqa mana kasuyannllapachu! Ashwan paykunapa mantaqninllapaqashi kan uk. Payqashi shutin Jesús nir.

⁸ Chayta uyaparllapami tukuy runakuna, karguyjun runakunamapis kusa ukmanta tukuranllapa. ⁹ Chaymi chay karguyjunkunaqa, Jasonta wakin kriyiqkunatapis pagrakuchir dijatin, riranllapa.

Pabluwan Silasmi Bereaman riranllapa

¹⁰ Chay diyalla tutanaqa, chay Tesalonicamanta Dyuspi wakin kriyiqkunaqa Pabluwan Silastaqa kaçharanllapa Berea pwibluman. Chaymanta paykuna chayman çharnaqa, riranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. ¹¹ Chay Berea pwiblupi taq Israel runakunaqa, Tesalonicapi Israel runakunamantaqa mas das intrakar kasukuq runakuna karanllapa. Chaynu karmi Pabluwan Silas, Jesupaq yaçhachikutinga, kusata uyakuql-lapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunataqa waran waran kusata liy-iqllapa, chiqapchu kanqa chay yaçhachikuyashanllapaqa nir. ¹² Chaynu Pabluwan Silas yaçhachikutinllapaqa, chaypi Israel runakunaqa kusa achka kriyiranllapa. Chaynulla griego runakuna, kusa nisha warmikunamapis, kusata kriyiranllapa.

¹³ Piru chaymanta, Jesuspi mana kriyiq Israel runakuna Tesalonicapi taqkunaqa, Pabluqa Berea pwiblupipis yaçhachikuyan nir uyaparqa, chaymanpis riranllapa. Chaymi runakunataqa kusa ukmanta willaran, amami Pabluwan Silastaqa kasunkillapachu nir. ¹⁴ Piru chaynu nitinllapamapis, Jesuspi kriyiqkunaqa utqaylla Pablutaqa chay pwiblumantaqa kaçharanllapa marlawman. Nataq Silaswan Timoteo-shuyupaqa Bereallapi kidaranllapa.

¹⁵ Pablupa pullan riqkunaqa, Atenas pwiblukaman riranllapa yaparqa. Chaymantami Pabluga paykunataqa kaçharan kaynu nir: “Rir willapamaylla Silaswan Timoteo utqar shamutin, kaypi tarinakunayllapapaq” nir.

Pablumi Atenas pwiblupi

¹⁶⁻¹⁷ Chaynu nir Pabluga Atenas pwiblupi Silaswan Timoteupaq yarakur tayaran. Chaynu yarakuyarqa riran Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chayman rirmi Israel runakunawan, wakin griego runakuna Dyuspi kriyiqkunawanpis kusata Jesuspaq parlaranllapa. Chaynu parlakur puriyarqa chay pwiblupi runakuna rurashan kusa achka yanqa dyuskunata rikar mana allintachu yarpuran. Chaynuta rikarmi tukuy diya plasapi tantakaq runakunawanpis parlaqllapa Jesuspaqqa.

¹⁸ Chaynu parlakuyarmi Pabluga tarinakuran wakin kusa yaçhaq runakunawan. Paykunaqami shutiran Epicureukuna Estoicukuna. Chaymantaqa paykunapis Pabluman willanakug qallariranllapa. Chaymi Pablo, “Jesús nuqanchikrayku wanur, piru qashan kawsamuran” nitin, paykunamanta wakinqa niyaqllapa:

—¿Mayqanpaqtaq rimayan, kay yanqa illaqa rimar alabakaqqa? nir.

Ukkuna-shuypaqa niqllapa:

—Kay runaqa riqchaq dyuskunapaq willamayanchik nir.

¹⁹ Chayraykumi, Pablutaqa aparanllapa uk lugar Areópago shutiqman. Chaypiqami allipla yaçhaq runakuna tantakaqllapa. Chaymi, chayman çhatinnaqa kaynu niranllapa:

—Willamayllapa taitituy imatataq yaçhachikuyanki. ²⁰ Chaqa qamqa mana riqsishayllapakunapaq willamankillapa. Chaymi nuqakunaqa yaçhayta munanillapa, ima niyanmi chay rimashaykiqa nirmapis.

²¹ Chaynuqa tapukuyaranllapa yanqa illaqa, chaynulla mushuq rimaykunalata uyakur parlakur ima taq karllapa.

²² Chaynu nitinga, chay Areópago lugarpiqa Pabluga tukuy paykunapa çhaypinpi shar, kaynu niran:

“Atenasmanta runakuna, nuqapa rikayniymantaqami qamkunaqa chay dyusnikillapapiqa kusata kriyinkillapa. ²³ Rikashami kani achka lugarkunapi dyuskunata aduranaykillapata. Piru puriyarqami tarisha kani uk lugarpi kaynu iskribikashata: ‘KAY ALTARMI UK DYUSTA MANARAQ RIQSIYANCHIKCHU CHAYPAQ’ niqta. Nishaykillapa: Nuqami Dyusta mana riqsinillapachu niyashaykillapapaq yaçhachishuyanillapa.

²⁴ “Chay Dyusmi, kay pachata, tukuy ima kaqkunatapis rurasha. Chaymi pay, unaq syilupa, kay pachapa Amun. Manami runakuna wasita shachishanpichu tan. ²⁵ Chaynulla payqa mana mayqantapis ministrinchu imata ruray yanapananllapamatapis. Chaqa pay, aqshwan tukuyta kawsachimanchik, amayninchikta qumanchik, chaynulla tukuy imakunatapis qumanchik. ²⁶⁻²⁷ Paymi uk runalamanta tukuy intirupi runakunata ruraran, tukuy pachapi kawsananllapapaq. Chaynulla paymi nisha runakuna maypi tar ima tyimpukaman kawsananllapapaqmanpis. Chaqa munanmi runakuna paypi chiqapta kriyir, munashanlata rurananllapata. Piru alli yaçhaymantaqami mana kriyinishamapis, Dyusqa nuqanchikkunapaqa pullanchikllapa. ²⁸ Payraykumi kanchikllapa, kawsanchikllapa, purinchikllapa, imamapis. Kaynullatami wakin qamkunamanta unay yaçhaq runakunapis niqllapa: ‘Tukuy runakuna Dyusmanta kanchikllapa’ nir.

²⁹ “Chaynu Dyusmanta tukuyta karqa, ama chay urumanta, platamanta, rumimanta yanqa rurakashakunataqa dyusniy nishunllapachu. Chaqa

chaykunataqami runakuna yarpuyinllamanta rurasha. ³⁰ Piru unaynari mana yaĉhar pantasha kar michkata uchakusha kashallapamapis Dyusninchikqa chay uchakushanchikpaqqa mana kwintachakaranchu. Piru kanan-shuypaqa chay mana allin rurayninchikkunata amana rurarchu, aylatana kasunallapapaq nisha. ³¹ Chaqa uk diyatami jwisyu diyapaq akrashana. Chay diyapiqami tukuyta rikar yaĉhamashunllapa 'Allin mana allin kanchikllapa' nirmapis. Chay diyapaq rikamanallapapaqqa uk runata akrashanrayku wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chayna rikar kwintata qukanallapapaq chay paymi rikamaqinichikqa nir".

³² Chaynu "Dyus chay runata wanushanmanta kawsachimuran" nir Pablo parlakutinmi, wakinkunaqa kusata asiparanllapa. Piru ukkunaqa kaynu niranllapa:

—Qashan kaykunata parlamatkillapapis uyakushaykillapa nir.

³³ Chaynu nitinllapami, Pabluga paykunata chaypi dijar riranna. ³⁴ Chaymantami wakinkunaqa kriyir Pabluganqa pullachanakuranllapa. Chay kriyiqkunaqami ukqa karan Dionisio. Paymi Areopagupa uk mantaqnin kaq. Chaynulla uk warmi Dámaris shutiqpis wakinkunawanpis pullachanakuranllapa.

18

Pablumi Corinto pwiblupi

¹ Chaymantami Pabluga chay Atenas pwiblumantaqa llugshir, riran Corinto pwiblumanna. ² Chaypiqa tarinakuran uk Israel runa Aquila shutiqwan. Payqa Ponto lugarmanta karan. Chay tyimpumi, payqa warmin Priscilawan pulla chayraq ĉamusha karan Italia nasyunmanta. Paykunaqa Italiamantaqa ĉamusha karanllapa, chay nasyunpa mantakuqnin Claudio, Romamanta tukuy Israel runakuna llugshinqa nisha katin. Chaymi Pabluga paykunata watukuq rir, ³ chaypina kidaran, pulla trabajanallapapaq. Chaqa paykunapismi Pablo yupay tulduta siraypi trabajaqllapa. ⁴ Samana diyakunapi-shuypaqami Pabluga Israel runakunapa tantakananllapa wasiman riq. Chaypiqa tukuy Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis, kusata willaq intrakananllapapaq, Jesús tukuyqa Washakuqnin nir.

⁵ Chaymanta chay diyakunapi Silaswan Timoteo Macedoniamanta ĉamuran. Chaymi Pabluga chaypiraq kusa masta yaĉhachiq qallariran Israel runakunata "Jesusmi Dyusninchik Akrashan Cristunqa" nir ima.

⁶ Piru ashwan Israel runakunaqa, Pabluga kuntran tikrarak kusata qaryaparanllapa. Chaymi Pabluga raĉhpanta ĉhaspir kaynu niran:

—Dyusninchikpa Cristunpaq willashutiyllapa, mana kriyishaykillapapaqqa qamkunana kulpayjunqa kankillapa, mana nuqachu. Ashwanmi kananmantaqa riyani chay mana Israel runakunatana Jesuspaq yaĉhachiq.

⁷ Chaynu nir, Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta llugshir, Pabluga riran uk runa Justo shutiqpa wasinman. Payqami tantakananllapa wasipa qichqanlapi taq. Paypismi Dyusta aduraq. ⁸ Chaynulla chaypi uk runa Crispo shutiqpis, tukuy aylluntin kriyiq Amitunchik Jesuspi. Payqa Israel runakunapa chay tantakananllapa wasipaga mantakuqnin kaq. Chaynulla Corintumanta kusa achka runakunapis Dyuspa shumaq rimayninta uyakurllapaqa, kriyirna rir shutikuranllapa.

⁹ Chaymanta uk tutaqa, Amitunchik Jesusqa Pabluta musquyninpi niran: "Ama manchakurchu, ama upallala kidar imachu ashwan nuqallapaq yaĉhachikuskiy. ¹⁰ Chaqa kay pwiblupiqa kusa achka runakuna nuqapi kriyinaqkunaqa. Nuqaqami qamwanqa pulla kani, manami mayqanpis

ima mana allinkunataqa rurashuyta puytingachu” nir. ¹¹ Chaynu nitinmi, Pabluqa uk añu-y-midyuta chay Corintupiqa taran, Dyuspa shumaq rimayninta yačhachikur.

¹² Piru uk tyimpupi, Acaya prubinsyapa gubirnadurnin Galión katinga, Israel runakunaga Pablupa kuntran tikrarak, aparannya gubirnadurman.

¹³ Čhachirqa gubirnadurtaqa, kaynu niranllapa:

—Kay runami Dyusta kasunanllapapaq yačhachikur puriyan. Piru chay yačhachikushanqami mana liyninchik nishannullachu nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami Pabluqa rimaanllapaqna katin, Galionqa chay Israel runakunataqa niran:

—Ima kusa mana allinkunata rurasha katin, manaqa wanuchikusha ima katinga, nuqaqa rikar yačhayman iman katinpis. ¹⁵ Piru yanqa ilaq qamkunapa liynikillapalapaq katinga imapaqnari chaymanqa nuqaqa yakapakashaq. Chaytaqa qamkunalla imanupis parlayllapa nir.

¹⁶ Chaynu nirmi chay dispachunmantaqa luqshichiran, Israel runakunataqa. ¹⁷ Chaynu luqshichitinga, chay piñakuq runakunaga waqtapiqa ashwan Sóstenes shutiq runatana ayparanllapa. Payqami Israel runakunapaqa uk mantakuqnin karan. Ayparllapaqa chaylata kusata wipyanllapa, chay gubirnadurpa naypanpi. Piru wipyatinllapamapis Galionqa, mana chaypaqqa kwintachakaranchu.

Pablumi kimsa kutipaqna Antioquiaman riran yačhachikuru

¹⁸ Pabluqami Corintupiqa achka diyataraq taran. Chaymantaqa Jesuspi kriyiqkunata dispidir, payqa Priscilawan, Aquilawan pulla riq qallarirannya Siriapa uk lugarninman. Chayman riqnuqa, ashwan Cencrea pwibluman čharqa aqchanta rutukaran, runakuna yačhananpaq, Dyusta arnishanta kumpliyan nir. ¹⁹⁻²¹ Chay Siriaman riqnullami yaku karrupina rir čharanllapa Éfeso pwibluman. Chaypi karnaqa, Pabluqa riran Israel runakuna tantakananllapa wasiman. Chaypiqami Pabluqa, Jesuspaq parlaran Israel runakunataqa. Chaynu yačhachikutinga kusata rugaranllapa mas diyakunata kidananpaq. Piru payqa, [“Imanupis Jerusalén fyistapi kanaypaq karay” nir] “Mana puytinichu” niran. Chaymi “Dyus munatinga may diyalapis, qashan shamushaq watukushuqllapaqa” nir dispidikurmi, Priscilawan Aquilataqa Efesupi dijar paylana riran yaku karrupi.

²² Chaymanta Cesarea pwibluman čharqa wichan riran Jerusalemman tukuy kriyiqkunata saludaq. Chaypi saludakurnaqa, chaymanta riranna ura Antioquia pwibluman. ²³ Chaymantami uk tyimpumantaqa, unay purishankunaman qashan luqshiran puriq pwiblun pwiblun, Galaciapa, Frigiapa pwiblitunkunapi Jesuspi kriyiqkunata animachiqnu ima.

Apolosmi yačhachikuran Éfeso pwiblupi

²⁴ Chay tyimpumi Priscilawan Aquila Efesupi taqlapa. Chaymanmi, Alejandriamanta uk Israel runa Apolos shutiq čharan. Paymi Dyus nitin iskribikashakunata kusa allita intrakaq kar, runakunatapis alliplata intrachiq. ²⁵ Chaynulla kusa allitami yačhakusha karan Shutichikuq Juan, Amitunchik Jesuspaq yačhachikushanmatapis. Chaymiri Amitunchikpaq yačhashantaqa, kusa aligrila allita yačhachikuq. ²⁶ Chayraykumi, Apolosqa mana manchakur imachu, tantakananllapa wasipi yačhachikuq qallariran. Chaynu yačhachikuqta uyaparmi, Priscilawan Aquilaqa, Apolostaqa wakaqla apar kusa masta intrachiranllapa Dyuspaqqa, imanumi washamanchik nir ima.

²⁷ Chaymanta Apolos uk lugar Acaya shutiqman rinatinga, Jesuspi kriyiqkunaqa, kusata animachir uk kartata rurar kaçharanllapa Acayapi kriyiqkunaman, Apolos çhatinqa shumaqta samachinanllapapaq. Chaymi Apolos çharqa, Dyus akrashan kriyiqkunataqa, kusata yanaparan. ²⁸ Chaqa tukuy Israel runakunataqa intrachiran Jesuspaq, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir. Chaynulla Dyus nitin iskribikashakunata liyir chaypaq intrachikutinmi, mana mayqanpis mana chaynuchu niytaqa puytiranllapachu.

19

Pablumi Éfeso pwiblupi

¹ Corinto pwiblupi, Apolos kanankamanqa, Pabluqa Antioquia pwiblumanta lluqshir riir, chay achka shallqakaq pwiblukunata watukurnaqa, çharan Éfeso pwibluman. Chaypimi tariran ayka kriyiqkunata. ² Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Kriyitkillapaqachu, Dyuspa Santu Ispiritunqa, qamkunaman shamuran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami Santu Ispiritu kan nirlamapis uyapashachu kanillapa nir.

³ Chaynu nitinllapaqa, qashan Pabluqa tapuran:

—¿Chaqa, Santu Ispiritunta mana riqsirqa, imanutaq shutikushaykillapaqa? nir.

Chayna, paykunapis qashan niranllapa:

—Shutichikuq Juan yaçhachikushanta kriyirmi, shutikurayllapa nir.

⁴ Chaynu nitinga, Pabluqa paykunataqa niran:

—Alliptamiri Juanga, uchanllapata dijar Dyusman tikrakaqkunataqa shutichiq. Piru shutichirqami niq: Kay nuqamantaqami uk runa shamuyan. Chay paypimi kriyinkillapa. Chaynu nirqami Jesucristupaq niyaq.

⁵ Chaynu Pablo nitin uyaparqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi shutikuranllapana. ⁶ Chaymantami Pabluqa ananllapaman makinkunata çhuratin, Dyuspa Santu Ispiritun paykunamanqa shamuran. Chaymi ukman ukman rimaykunapina Dyusllapaq rimaranllapa. ⁷ Tukuyningami paykunaqa dusi runakuna kasha kanqallapa.

⁸ Chay Éfeso pwiblupi kayarllaraqmi, kimsa misistana Pabluqa risha karan Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaypiqami shumaqta yaçhachikuq mana mayqantapis mancharchu, “Dyusninchikqami mushuqmanta nuqanchikkunata mantamayashunllapa” nir ima. ⁹ Piru chaynumapis, wakinqa kusa mana intrakaq runa kar, mana kriyinaranllapachu. Ashwanmi Jesuspi kriyiqkunata tukuy runakunapa naypanpi kusa ukmanta juraparanllapa. Chaymi Pabluqa kriyiqkunataqa akrar, aparan uk runa Tiranno shutiqpa yaçhachikunan wasinman. ¹⁰ Chaypinami Pabluqa waran waran yaçhachikuran, ishkay aña. Chaynumi, tukuy Israel runakuna, mana Israel runakunamapis prubinsya Asiapi taqkunaqa, uyakuranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa.

¹¹ Dyus pudirninwan Pabluta yanapatinmi, kusa shumaq mana ruraypaq milagrukunata ruraran. ¹² Chayraykumi Pablupataqa raçhpanlata, pañu çhurakushanlamatapis qishaqninkunaman apaqllapa. Chaynu apatinllapami, qishaqkunaqa dasla alliyaq. Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis lluqshiq qishaqkunamantaqa.

¹³⁻¹⁴ Karanpismi Israelmanta wakin runakuna dyablupa yarpuyinrunakunamanta lluqshichiq. Kay paykunamanta karanllapa kurakunapa mantaqnin Ecevapa syiti wamrankuna. Paykunami Pablo

rurayashanta rikar, Jesuspa shutinwanna uk runamanta dyablupa yarpuyunta llugshichinarqa niqlapa: “Chay Pablo yaĉhachikuyashan Jesuspa shutinpi nishunillapa: ¡Kay runapa rurinmanta llugshiy! nir”.

¹⁵ Chaynu niyatinllapami dyablupa yarpuyninga niran: “Nuqaqami Jestustaqa riqsini. Chaynulla yaĉhani Pablupaqpis, mayqanmi payqa nirmapis. Piru ¿qamkunaqa pitaq kankillapa mantamanaykillapapaqqa?” nir.

¹⁶ Chaynu nirqami, chay kutilla chay dyablupa yarpuyinwan runaqa, kuntran tikrakar kusa jwirsayjun kar, chay Escevapa syiti wamrankunataqa binsir kusata qischaran. Chaynu qischatinllapami, chay wasimantaqa lirila limpu lisyakasha alsakar riranllapa.

¹⁷ Tukuy Éfeso pwiblupi taqkunaqa, Israel mana Israel runakunamapis chay syiti runakunata pasashanta uyaparllapaqa, alliplata manchakuranllapa. Chaymi, Amitunchik Jesuspa shufinta kusa allinpaq riqsirna, ashwan kusata alabaranllapa ima. ¹⁸ Chaynulla tukuy kriyiqkunaqa, unay ima mana allin rurashanllapapaqqa, tukuypa naypanpi rimaranllapa: “Mana allintachu tukusha karayllapa” nir. ¹⁹ Chayrayku unay wasqakuqkuna, surtyakuqkunamapis, Amitunchik Jesuspi kriyirna chay sirbiq papilninllapamatapis apamur rupachiranllapa tukuypa naypanpi. Chay papilnin rupashakunapa ĉhaninqami, karan sinkwinta mil (50,000) qillay yupay. ²⁰ Chaynumiri Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa uyakur, pudirinta rikar ima, mastana kriyir achkayaranllapa.

²¹ Tukuy chaykuna pasatinnaga, Pabluqa riyta yarpuran Macedonia-man, Acayaman, chaynulla Jerusalemman ĉhanankaman. Chaymi niqpis: “Jerusalemman ĉharqa, Romamanpis rishaq” nir. ²² Chaymi ashwan kaĉharan Macedonia-man ishkaq yanapaqnikunata, Timoteuwan Erastuta. Nataq pay-shuypaqa kidaranaq prubinsya Asiallapi uk tyimpu masta.

Efesupimi kusa ukmanta tukuranllapa

²³ Chay tyimpukunapiqami, kusala ukmanta tukuranllapa Jesuspi kriyiqkunata kuntrashanrayku. ²⁴ Chaytaqami uk runa Demetrio shutiĉ ruraran wakin runakunawan. Demetriuqami platamanta ruraq, dyusnin Diana * niqlapa chaypa wasinpa ritratunkunata. Chaynulla paywan trabaĉkunatapis kusa achkata pagraq.

²⁵ Chaymi chay trabaĉaĉnikunata, wakin chaynukaqllapi trabaĉaĉkunawan tantar, kaynu niran:

“Taytityukuna, qamkunaqami yaĉhankillapa chay trabajashanchikwan imanĉhikta tarikur kusa shumaqta kawsanchikllapa nir. ²⁶ Piru qamkuna rikashaykillapanu, uyapashaykillapanu, chay Pablo shutiĉ runaqa, purin runakunata yaĉhachir kay rurashanchikllapa dyuskunaqashi mana chiqap dyuschu nir ima. Chaynu purirqami yaqqa tukuy intirupina runakunataqa intrachisha, mana kay Efesulapichu. Ashwan tukuy kay prubinsya Asiapimapis tukuykaqtana kriyichisha. ²⁷ Kayqami allip manchakuy-paq. ĉhaqa manana ganayta puytichuwanllapanachu. Chaynulla chay mamanchik Dianapa iglisanmatapis manana shumaqtanachu riqsinmanllapa. Chaynu ruratinllapaqami, chay mamanchik Dianataqa manana pipis kriyinqallapanachu tukuy Asiamanta runakuna, chaynulla tukuy may pachamanta runakuna kriyiq chaykunamapis”.

²⁸ Chaynu nitin, uyaparmi kusata piñakur kaynu niranllapa: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chayqa paymi nuqanchik Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

* **19:24** Kay Dianatami “Artemisa” niqlapapis.

²⁹ Chaynumiri chay pwiblupi kaqkunaqa tukuyla kusa ukman dispan-takaypaqta tukuranllapa. Chaymi kallpar rir ayparanllapa Macedonia-manta ishkay runakuna, Pabluta yapar puriçkunata. Ukninqa shutiq Gayo, uknin-shuypaqa Aristarco. Chay paykunataqa aysachakur aparannllapa chay kusa atun tantakananllapa wasiman. ³⁰ Chay wasi ruriman yaykuchitin-llapaqa, Pabluga yaykunaran runakunawan parlaq. Piru wakin kriyiq masinkuna mana yaykunantaqa munaranllapachu. ³¹ Chaynulla chay prubinsyamanta karguyjunkuna Pablupa riçsinan karan chaykunapis, niranllapa: “Willayllapa ama yaykunaqachu chay kuntrankunamanqa” nir.

³² Chaykamanqami ruripiqa tantakasha runakunaqa, wakinqa ukmanta niyaqllapa. Chaynulla wakinkunapis ukmanta niyaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana yaçhayanllapachu imapaqmi tantakamushanchikllapa nirmapis. Piru chaynumapis kusata lanyaranllapa. ³³ Piru chaypi Israel runa kaqkunaqami, uknin Alejandrutaga naypaqman kumsar kaçharan paykunapaq rimaanapaq. Chaymi naypaqman lluqshir, Alejandruqa makinlawan siñata rurar runakunata uyarachir intrachiya yarpuran. ³⁴ Piru chaynu tukutinmi, kwintata qukaranllapa paypis Israel runa nir: Chaymi, ashwan qayçhakaranllapa ishkay urata yupay kaynu nir: “¡Biba biba mamanchik Dianaga! ¡Chay paymi tukuy Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

³⁵ Nataq, Éfeso pwiblupa sikritaryun-shuypaqa runakunata upallachir niran:

“Taytituykuna, tukuy pachamanta runakunami yaçhanllapa, kay pwiblumanta runakunaqa inkargakasha syilumanta ishkimusha mamanchik Dianatik kuytananllapapaq, chaynulla iglisyantapis rikananllapapaq. ³⁶ Yaçhashaykillapanu, manami mayqanpis mana niyaqa puytinllapachu dyusninchikllapataqa. Chaymi ashwan ama imatapis rurayta yarpuyllapachu, manaraq allita yarpurqa. ³⁷ Kay runakunata apamushaykillapaqami, mana imatapis mana allintaqa rurashachu mamanchik Dianapa iglisyantaqa. Chaynulla mamitanchiktaqa manami jurapashalamapischu. ³⁸ Chay Demetrio trabajadurninkunawan, chaynulla mayqanwan dimandayta yarpuyatinllapapaq, chaypi wakmaqa jwiskuna chaykunapaq parlananllapapaqqa. Chaypiqa paykunana yaçhanqallapa iman parlashaq nirmapis. ³⁹ Qamkuna imata mas yaçhayta munarqa tukuy mantakuçkunawan tantanakur parlayllapa. ⁴⁰ Piru kay pasashanrayku karguyjunkunaqa nimachuwannllapa mana allintachu tukushaykillapa nir. Chaynu nimashallapaqa mana iman washakayta puytishunllapachu, imapaqmi kaynu purichinakuyanillapa nirmapis”.

⁴¹ Tukuy chaykunata willarqami, runakunataqa riyllapana nitin riranllapana.

20

Pablumi riran Macedonia man Greciamanpis

¹ Chaynu kusa ukmanta tukuyar qasillatinllapanaqami, Pabluga Jesuipi kriyiqkunata qayamur, kusata animachir abrasar ima dispidirnaqa riran Macedonia lugarman. ² Chaymi, chaypa lugarninkunapiqa tukuy kriyiqkunata watukur animachir shumaqta willar imanaqa, riran prubinsya Greciaman. ³ Chaypiqami kimsa misista tayar, Siria lugarman riyta yarpuran. Chaymanta, Siria lugarman rinanapaq yaqqana yaku karruman iqa-yarqa, Pabluga yaçharan, Israel runakunashi wanuchinanapaq yarpusha nir. Chaymi payqa yarpuran qashan çhakupala Macedonia lugarllata tikrakar

riyta. ⁴ Chaymanta Pablo ritinga, yapar riranllapa Berea pwiblumanta Pirro shutiq runapa wamran Sópater, chaynulla Aristarcuwan Segundo ima. Paykunaqami ishkantin Tesalónica pwiblumanta kaqllapa. Chaynulla riranllapapis Derbe pwiblumanta Gayuwan Timoteo. Wakin riqkunaqami prubinsya Asiamanta Tíquico, Trófimo ima kaqllapa. ⁵ Tukuy kay uknichikkunami naypaqta rir, Troas pwiblupi yaramaranllapa.

⁶ Nataq, nuqakunaqa Pascua fyista pasatinna, Filipos pwiblumantaqa rirayllapa yaku karrupi. Chaymantami, sinku diyamanta çharayllapa Troas pwibluman. Chayna, wakpiqa syiti diyata karayllapa.

Pablumi Troas pwiblupi kriyiqkunata watukuran

⁷ Piru chay simanapa punta diya qallarinanpiqa, tantakarayllapa Santa Mikunata mikunayllapapaq. Nataq Pabluqa allaqnin rinanpaqna kar, mana shaykuqchu çhaypi tutakaman yaçhachiyaran kriyiq masinkunataqa.

⁸ Tukuyimi uk wasipa unaq kimsa altunpi tantakasha karayllapa. Chaynulla chaypiqami achka bilakuna achkirachikuyaran. ⁹ Chaypi Pablo yaçhachikuyatinga, uk musu wamra Eutico shutiq bintanalapi uyakur tayaq. Chaynu kusa unaytana uyakur tayatinga chay musutaqa punuy binsiran. Chaymi wasipa unaq kimsa altunmanta ratamuran pachaman. Chaynu ratamutinga, wanushatana tariranllapa. ¹⁰ Piru Pabluqa pachaman ishkimur, chay wanushataqa piratar abrasar chaypi kaqkunataqa niran:

—Ama manchakuyllapachu. Kawsayanmi kay musuqa nir.

¹¹ Chayna, Pabluwan tukuy chaypi kaqkunata qashan chay wasipa unaq altun kayashanllapaman iqar, Santa Mikunata tantakar mikutinllapanaqa, yaçhachikuran achkiyanankaman. Chaymantaqami riranna. ¹² Nataq chay Euticutaqa kawsaqtana aparannllapa wasinmanqa. Chaymi chay llakiqkunaqa kusalata aligriyaranllapa.

Troasmanta Mileto pwibluman riranllapa

¹³ Riyatiyllapanaqa, nimiranllapa: “Qamkunaqa yaku karrupi nay-paskiyllapa Asón pwibluman. Nataq nuqami çhakpala shamushaq” nir.

Chaynu Pablo nimatinllapami, rirayllapa yaku karrupi naypaqta payta waktipi yaraq. ¹⁴ Yarakuyatiyllapa çhatinnaqa, yaku karrupina rirayllapa Mitilene shutiq pwibluman. ¹⁵ Chaynulla chay pwiblumantapis llugshir, allaqninraq pasarayllapa mar yakupa çhaypinlapi uk pachita kaq chaypa naypanlawta. Chay pachitaqami shutiq Quío. Nataq allaqninraqmi çharayllapa Samos pwiblumanqa. Chaymanta chay pwiblumanta rirna, allaqnin [Trogiliunan çhar pasar] çharayllapa Mileto shutiq pwiblumanqa.

¹⁶ Chaqa Pabluqari mana yaykunaranchu chay Éfeso shutiq pwiblumanqa, chay prubinsya Asiapi mana kidanar. Chaqa payqami daskaqla çhanaran Jerusalén pwiblumanqa, ashwan chay Pentecostés fyista Jerusalenpi kaq chaypi kayta munar.

Pablumi Efesumanta kriyiqkunawan

¹⁷ Piru Miletupina karqa, Pabluqa kaçhakuran Éfeso pwibluman, kriyiqkuna rika yaçhachikunata willatin, pay kayashanman shamunanllapapaq.

¹⁸⁻¹⁹ Chaymi, çhamutinllapanaqa paykunataqa niran:

“Qamkunaqami yaçhankillapa imanun nuqa qamkunawan karay naypaqta chay prubinsya Asiaman shamushaymanta-pacha nirmapis. Chaqa, tukuy tyimpumi qamkunawan kar, Amitunchikta sirbisha kaní. Manami kusala

puytiqkuna yupayqa tukuraychu. Ashwanmi qamkunapaq waqasha, qis-chakasha imamapis kani, Israel runakuna imanachimayta munatinllapamapis. ²⁰ Chaynu qischakarpis, manami uyararchu ashwan yanapashu-nayllapapaq tukuy imatapis yaçhachishushallapa kani tukuyta naypanpi, chaynulla wasikillapapi ima. ²¹ Chaynulla Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis willashana kani, chay uchakushankunata dijarna kriyinanllapapaq Taytanchik Dyuspi, chaynulla Amitunchik Jesucristupipis.

²² “Nataq, kananqami Jerusalén pwibluman riyani, Dyuspa Santu Ispiritun * apamatin. Chaypiqa ima pasamayanqa nirmapis manami yaçhanichu. ²³ Piru kaylata yaçhani, kada pwibluman rishaypi Dyuspa Santu Ispiritun willamaya, karsilman itamar qischamayanqallapa Jerusalenpi nir. ²⁴ Chaykunata yaçharmapis, manami llakir manchakunichu wanunaypaqqa. Chaqa kay bidayqa mana imachu nuqapaqqa. Chaymi aligriyar, allita Amitunchik Jesús munashanta ruranani wanunaykaman. Chaqa paymi akramasha runakunata yaçhachinaypaq: ‘Dyus llakipamarninchik nuqanchikkunata washamayninchikta munan’ nir.

²⁵ “Kanan-shuypaqa qamkunata nishunillapa: Manami kananmantaqa rikamankillapanachu mayqannikillapapis, Amitunchik mantamaqninchik-paq yaçhachishurayllapa chay qamkunaqa. ²⁶⁻²⁷ Chaymi kananqa willashunillapa: Dyusninchik tukuy munashanlata willashushallapa kani mana imalatapis pakarchu. Chaymi kananqa manana mayqannikillapapaqpis uchayjun yupaynachu yarpuni. Chayqa qamkunapinari kanqa. ²⁸ Chayna qamkunana kuytakar, Dyuspi tukuy kriyiqkunataqa shumaqta rikar kuytayllapa. Dyuspa Santu Ispiritunqa, uk michikuqkunata yupay akrashushallapa rikanaykillapapaq paypi kriyiqkunataqa. Chaqa paypi kriyiqkunaraykumi Amitunchik Jesusqa kruspi wanur yawarninwan rantishana.

²⁹ “Chaymi nini: Maydiya nuqa ritiyanaqami rikarimunqa uk saqra yaçhachikuqkuna. Paykunami, atun surrukuna uyshata mikuqkuna yupay kanqallapa. Chaymi kriyiqkunataqa ukmanta yaçhachitin manana Dyuspiqa kriyingqallapanachu. ³⁰ Chaynulla qamkunamanta wakinnikillapami Dyuspa kuntran tikrakar, ukmanta yaçhachikutin Dyuspi wakin kriyiqkunaga chaypina kriyingqallapa. ³¹ Chaymi qamkunaqa kusata kuytakar alamirala kawsankillapa. Yarpunkillapa kimsa añutami, tuta, unaq katinmapis, waqaypi ima, mana shaykuq tukuynikillapata yaçhachishurayllapa.

³² “Kanan-shuypaqa kriyiq masiykuna, Dyusninchikman mañakusha kani payna qamkunata llakipashurllapa kusa shumaqtana kuytashunanllapapaq. Ashwan payna kananqa qamkunata yanapashurllapa kusa yaçhaqpaqna tikrashunqallapa. Chayna chay arnishushannu washashunqallapa tukuy kriyiqkunataqa. ³³ Manami nuqallapaqqa raçhpata, uruta, qillaymatapis munashachu kani, mayqanpatapis. ³⁴ Ashwan allitami yaçhankillapa, makiywan trabajaray, nuqapaq chaynulla wakin pullay kaqkunapaqpis. ³⁵ Chaqa Amitunchik Jesusmi nisha: ‘Mas allinmi kanqa ministiqkunata qunallapapaq, ashwan paykuna qumanallapamantaqa’ nir. Chaynu pullaykillapa karqami, nuqaga yaçhachishuyaqllapa kani ‘Trabajar ministiq runakunata yanapankillapa’ nir”.

³⁶ Chaymanta chaynu nirqa Pabluga tukuy paykunawan qunqurikur Dyusman mañakuranllapa. ³⁷ Chaymi tukuyinllapa waqar Pablutaqa

* **20:22** Dyuspa Santu Ispiritun apamatin riyani nirqami intrachimayninchiktapis puytin, ispirituy kusalata animachimatin riray nir.

abrasar mucharanllapa ima. ³⁸ Chaqa paykunaqami alliplata llakisha karanllapa, Pablo “Mananami rikamankillapachu” nisha karan chayrayku. Chaymantami Pablutaqa yapar aparannllapa yaku karru kayashankaman.

21

Pablumi qashan riran Jerusalenman

¹ Chaymanta Jesuspi kriyiq masiyllapata dijarna rirayllapa yaku karupi uk pwiblu Cos shutiqman. Chaymanta allaqinqa, rirayllapa Rodas pwibluman. Chaymantami rirayllapa Pátara pwiblumanpis. ² Chay Patarapimi, tarirayllapa uk yaku karruta. Chayqami riyaran uk pwiblu Fenicia shutiqman. Chaymi, chayman iqar rirayllapa wakmanqa. ³ Chayna chay yakupa ananta riqnuqa, rikarayllapa yakupa chaypinlapi uk pwiblu Chipre shutiqta. Chay pwiblumi, ichuqlawniyllapapi karan. Chayta pasarmi rirayllapa uk prubinsya Siria shutiqkaman. Piru chay yaku karrumanta kargakunata chay Tiro pwiblupi ishkichinanpaq katinmi, nuqakunapis chay yaku karrumanta ishkir chay pwiblumanqa yaykurayllaparaq. ⁴ Chayman yaykurqa, Jesuspi kriyiqkunata tarir chaypi paykunawan kidarayllapa syiti diyata. Piru paykunatami, Dyuspa Santu Ispiritun willasha katin, Pablutaqa willaranllapa ama rinanpaqchu Jerusalenmanqa. ⁵ Chaynu niyatinnllapamapis, syiti diya pasatinnqa Pabluman rirayllapana. Chayna tukuy runakuna, warmikuna wamrituntin ima yapamarannllapa pwiblumanta llugshinayllapakaman. Chaymi, mar yakupa manyanlapi qunqurikur Dyusman mañakurayllapa. ⁶ Chaymanta dispidikur yaku karruman iqatiyllapanaqa, paykunapis tikrakaranllapa wasinnllapamanna.

⁷ Chaynu Tiro pwiblumanta rirmi, Tolemaida pwibluman çharayllapa. Chayman çharmi, Jesuspi kriyiq masiyllapata tarir saludarayllapa. Chayna chaypi kidarayllapa paykunawanqa uk diyataraq. ⁸ Chaymanta allaqin chay pwiblumanta rirqa, çharayllapa Cesarea pwibluman. Chayman çharnaqa, rirayllapa kriyiq masiyllapa Felipipa wasinman samaq. Paymi apustulkunapa syiti akrashanmanta uknin kaq. * Paymi mana kriyiqkunata intrachiq Jesuspi kriyir washakananllaparaq. ⁹ Kay Felipipami, kwatru shipash wamrankuna mana runayjunchu kaq. Paykunaqami Dyuspaq rimaqninkuna karanllapa. ¹⁰ Chayna, chay paykunapa wasinpi ayka diyatana kayatiyllapaqa, Judea pwiblumanta Dyuspaq rimaqnin uk runa Agabo shutiq çharan. ¹¹ Paymi, Pablo waçhkakushan waçhkunta llugshichir çhakinta, makinta watakur niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi nin, Jerusalenpiqa Israel runakunaqashi kay waçhkupa amuntaqa, kaynu watar uklawmanta jwira kaq runakunata qyantaq nir.

¹² Chayta uyarmi, nuqakuna, chaynulla Cesarea pwiblumanta kaqkunapis, Pablutaqa rugarayllapa ama Jerusalenmanqa rinanpaq. ¹³ Piru Pablutaqa nimirannllapa:

—¿Imapaqtaq waqankillapa? Kusataraq llakichimankillapa. Nuqaqami listuna kani mana watakanaylapaqchu. Ashwanmi Amitunchik Jesucristu-rayku Jerusalenpi wanuyapaq karmapis, wanushaq.

¹⁴ Chayna mana imanupis kidanatinmi, mana imatapis willarllapanachu, “Amitunchik Jesús munashanmi kanqa” nirayllapa.

¹⁵ Chaymantaqa nuqakunapis alli kamkachikur imanaqa, rirayllapana Jerusalenmanqa. ¹⁶ Pullayllapaqami Cesarea pwiblumanta ayka kriyiq

* 21:8 Rikayllapa Hechos 6.1-6.

masiyllapakuna riranllapa. Paykunami apamaranllapa Chiprimanta uk runa Mnasón shutiqpa wasinman. Chaymi payqa Jesuspi unaymanta-pacha kriyiq kar samachimaranllapa.

Pablumi Santiaguta watukuq riran

¹⁷ Chayna, Jerusalén pwibluman chatiyllapaqa, Jesuspi kriyiqkunaqa kusa aligrila samachimaranllapa. ¹⁸ Chaymanta allaqninga, Pabluwan nuqakunaqa rirayllapa chay punta yaçhachiqninllapa Santiaguta watukuq. Chayman chatiyllapaqa chaypi kasha karanllapa tukuy kriyiqkunata rikar yaçhachiqninkuna ima. ¹⁹ Chaymi, Pabluqa tukuyninta saludar manyaqmanta parlaq qallariran, Tayta Dyus pudirninwan yanapatin chay jwira mana Israel runakunawan rurashanta ima. ²⁰ Chaynu parlatinmi, Dyusta kusata alabaranllapa. Chayna, Pablutaqa niranllapa:

“Allitami ninki kriyiq masiy. Qam rikashaykinumi tukuy Israel runakunamanta, Jesucristupi kusala achkana kriyinnllapa. Piru ninllapami Moisés mantakushanllatashi rurashaqllapa nir. ²¹ Chaynulla nishapismi, qamshi Israel runakuna uklaw pachakunapi taqtaqa ninki: ‘Moisés mantakushantaqa ama kasunkichu’ nir. Chaynullashi ninkipis: ‘Chay siñal kustumrita, chay wakín kustumrikillapatapis ama kasunkillapachu’ nir. ²² ¿Imanutaq tukushaqllapa? Chaqa runakunaqami yaçhanqallapa qam kaypi kanki nir. ²³ Kaytami ruranaykipaq allin kanqa: Kay nuqakunamantami kan kwatru runakuna. Paykunami kumpliyanqallapa Dyusta arnishañllapataqa. ²⁴ Paykunawan pulla rir; rurayllapa chay paqakuna kustumritaqa. † Chaymanta, chay gastashanllapata pagray, paykunapis aqchanta rutunanllapapaq. Chaynuqami tukuy yaçhanqallapa qampaqqa ‘Yanqalla rimapakuyashanchikllapa’ nir. Ashwan nishunqallapa ‘Payqa Moisés mantakushantaqa chiqapta kasun’ nir.

²⁵ “Piru chay jwira mana Israel runakuna kriyiqkunatami, mana kay nuqakuna rurani chaytaraq ruray ima ninillapachu. Ashwan kaykunalata rurananpaq iskribir ‡ willasha kanillapa kaynu nir: ‘Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata çhuranllapakunata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar, manaqa çhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar, manaqa warmi karpis, ama ukwan ukwanqa pununkillapachu’ nir”.

Dyusta adurananllapa wasipi Pabluta ayparanllapa

²⁶ Chaynu willatinllapami, allaqmantaqa Pabluqa chay kwatru runakunawan riran, chay paqakuna kustumritaqa pulla rurananllapapaq. Chaymanta chay kustumrita rurar tukchinanllapapaqnaqa, Pabluqa Dyusta aduranan wasiman rir yaykur, willaran ima diyami chay ufrinditanllapata çhuranqallapa nir.

²⁷ Chayna chay willashan syiti diya kumplikayatinnaga, Asiamanta shamug Israel runakunaqa, Dyusta aduranan wasipi Pablutaqa rikaranllapa. Chaymi runakunata willatin, kusa ukmanta piñakur, Pabluta kuntrar ayparanllapa. ²⁸ Chaynu ayparllapami, kusa jwirtita kaynu niranllapa:

“Israel pwibluyman kaq runakuna, ¡yanapamayllapa! Kay runami, tukuy pachapi runakunata yaçhachir purin. Chaynuqami nuqanchikkunata, Moisés mantakushanta, chaynulla Dyusta adurananchikllapa wasimatapis kuntrar purin. Chaynu kuntramayarninchikllapamapis, ashwan kananqa

† 21:24 Masta intrakanarqa rikashunllapa Números 6.1-12. ‡ 21:25 Rikayllapa Hechos 15.29.

Dyuspa kusa allin adurana wasimanpis, apamusha yanqa jwira mana kriyiq runakunata. Chayta rurarmi mana allintachu rurayan” nir.

²⁹ Chaynuqami niyaqllapa, Trófimo shutiq runawan pulla pwiblupi puriqta rikashanllaparayku. Chay Trofimuqami Efesumanta, mana Israel runachu kaq. Chaymi yarpuqllapa, Pabluqa chay Trofimumapis apamusha kanqa Dyusta adurananllapa wasiman nir.

³⁰ Chaymi chay pwiblumanta tukuyla runakuna kusala ukmanta piñakur, kallpar rir çharanllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Chaymantami Pablutaqa aypar aysachakur urqumur, punkukunamatapis chay kuttilla kirparanllapa. ³¹ Chaynumi Pabluta limpu wanuchinanllapapagna katinga, Romamanta suldadukunapa mantagninta kunachiranllapa, kay pwiblumanta runakuna kusa ukmanta tukuq qallarishallapa nir. ³² Chaymi payqa suldadunkunata, suldadukunapa mantagninkunata ima tantar, kallpar riranllapa chay runakuna kayashanmanqa. Chayna paykunata rikarqa, Pablutaqa dijaranllapana chay qischayashanllapamantaqa. ³³ Chaymi chay suldadukunapa mantagninqa qimikar, Pabluta aypar kaçhakuran alli watananllapapaq ishkay kadinakunawan. Chaymanta chay runakunataqa tapuran: “¿Pitaq payqa, imatataq rurasha?” nir.

³⁴ Chaynu taputinllapami walinga ukmanta niyaq. Nataq ukkunaqami ukmanta niyaqllapa, mana chayllatachu. Chayraykumi mana imapaq rimayanllapa nirpis intrakaranchu. Chaymi, kaçhakuran kwartilman apananllapapaq Pablutaqa. ³⁵ Chaymanta chay kwartilman çharnaqa, alsar Pablutaqa ruriman yaykuchiq qallariranllapa, chay achka runakuna qillakachir ikinta riyashanllaparayku. ³⁶ Chaqa tukuq runakunamiri ikinta riyaranllapa, kusa jwiritita kaynu nir: “¿Wanuchiylapala!”

Pablumi tukuypa naypanpi rimaran washakananpaq

³⁷ Chaymanta, chay kwartilman itananllapapapaqna katinga, Pabluqa kaynu nir tapuran chay mantakuqtaqa:

—¿Qamwanchu uk ratituta parlayta puytini? nir.

Chaymi, chay mantakuqqa niran:

—¿Griego rimaytachu yaçhanki? ³⁸ ¿Manachu qamqa kayanki kanqa Egiptumanta runa uk kuti kusata tukuq qallarir, chunllaq lugarman kwatru mil wanuchikuq runakunawan riran chay? nir.

³⁹ Chaymi, Pabluqa niran:

—Manami. Nuqaqami Israel runa kani, Ciliciapa pwiblun Tarsumanta. Chay pwiblumi kusala riqsikasha pwiblu. Piru uk ratituta yaray, tukuq runakunawan parlanaypaq.

⁴⁰ Chaymi, chay suldadukunapa mantagninqa uk ratituta dijaran rimananpaq. Chaynu dijatinga Pabluqa chay iqayashanllapalapi shar, makinlawan runakunata willar uyarachirqa, hebreo rimaypi kaynu nir willaran chay runakunataqa.

22

¹ “Pwibluymanta taytityukuna uyakuyllapa, kaytami willashaykillapa intrakanaykillapapaq”.

² Chaynu nir hebreo rimaypi rimaqta uyaparllapa, ashwan masta uyakunallapa. Chaymi, Pabluqa rimaran kaynu nir:

³ “Nuqaqami chiqap Israel runa kani. Ciliciapa pwiblun Tarsupimi nasisa kani. Piru kay Jerusalén pwiblupimi kriyakasha kani. Chaynulla Gamaliel shutiq runami yaçhachimaran, unay rukunchikkunapa kustumrinllawan. Nuqaqami maydiyapis allita Dyuslata sirbiyani nir yarpuq

kani, imanutaq qamkuna Dyuslata sirbiyani nir yarpunkillapa chaynulla. ⁴ Yarpuqpisimi kani Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi wanuchinaypaq purirqa, allinta rurayashaq nir. Chaymi apar itaq kani karsilman ullqutaraq warmitaraq. ⁵ Chaykunapaqqami yaçhan kurakunapa mantaqnin, chaynulla ruku mantakuqkunapis. Chaqa paykunami urdinta qumaran, chay Damascupi Israel masinchikllapata qunaypaq. Wakman chay urdinwan riray maskanaypaq Jesuspi tukuy kriyiqkunata kay Jerusalemman apamur qis-chachikunaypaq.

⁶ “Damascuman nanta riyar yaqqana chay pwibluman çhayatiyllapanaqa, alas dusi yupayqa, unaq syilmanta kusa llipya intiru nuqa kayashayman achkirachikamuran. ⁷ Chaynu achkirachimatinga, rataray pachaman. Chaymi syilmanta uk rimayta uyaparay, kaynu niqta: ‘Saulo, Saulo. çImapaqtaq ikiypi puriyanki qisçhamaanaykipaq?’ nir. ⁸ Chaynu niqta uyaparmi nuqaqa tapuray: ‘çMayqantaq kanki taytituy?’ nir. Chaymi chay rimaqqa nimiran: ‘Nuqaqami Nazaretmanta Jesús kani, chay mayqanpa ikinpiçhi qisçhayanaykipaq puriyanki chay’ nir.

⁹ “Chaymi nuqawan riyaq chaykunaqa, chay llipyaraq chaytaqa rikaranllapa. Nataq chay rimayta-shuypaqa mana intrakaranllapachu. ¹⁰ Chaymi nuqaqa qashan tapuray: ‘çImatataq rurashaq, Taytituy?’ nir. Chaymi payqa nimiran: ‘Sharir, riy chay riyashayki Damascuman. Chayman çhatkimi willashunqallapa imatami ruranki’ nirmapis. ¹¹ Piru chay achkirachikamuqpa llipyayninmi syigu dijamasha katin, chay pullay riqkunana aysakur apamaranllapa Damascumanqa.

¹² “Chay Damascupiqami uk runa Ananías shutiç shamuran rikamaq. Chay paymi kusa llakipakuq runa kaq. Chaynulla allitami kumpliç Moisés mantakushankunataqa. Chaymi tukuy Israel runakuna chaypi taqkunaqa kusala allinta rimaq paypaqqa. ¹³ Chaynu rikamaq çhamurnaqa nimaq: ‘Kriyiq masiy Saulo, qashan allitana chapakuy’ nir. Chaynu nir willamatinga, paytaqa chay kutilla rikarayna. ¹⁴ Chaynulla nimiranpis: ‘Unay rukunchikkunapa Dyusunmi akrashusha pay munashanta riçsinaykipaq. Chayna kusala allin Amitunchikta rikar, pay willashutin uyanaykipaq. ¹⁵ Chaqa qammi tukuy kay rikashaykipaq, uyapashaykipaq uk tistigu karna, tukuy intirupi parlakuq. ¹⁶ Chayraykumi, ama yararchu ashwan chay uchaykikunamanta shumaqna kanaykipaq, Amitunchik washamaqinçhik nir kriyir sharir kananlla shutikuy’ nir.

¹⁷ “Chaymanta Jerusalemman tikrarakaray. Chaymi chaypiqa Dyusta adurananllapa wasiman rir mañakuyarqa, rikapakuray ¹⁸ Amitunchik kaynu nimaqta: ‘Kay Jerusalemni nuqapaq rimar parlakutkiqa, mana kriyishunqallapachu. Chayrayku kaymantaqa utqar lluqshir riy’ nir.

¹⁹ “Chaynu nimatinga nuqaqa niray: ‘Piru Taytituy, paykunami yaçhan nuqaqa tukuy tantakananllapa wasikunaman çhar, qampi kriyiqkunata prisur qisçhaq kani nirmapis. ²⁰ Chaynulla qampaq rimaq Estebanta yawarninta içhachir wanuchiyatinllapamapis, nuqami chaypi kar allinmi wanuchiyllapa niq kani. Chaynullami raçhpanmantapis kuytaq kani chay wanuchikuqkunapataqa’ nir. ²¹ Piru Amitunchikqa nimiran: ‘Utqar riy. Chaqa kaçhashuyanimi jwira mana Israel runakunaman nuqapaq yaçhachikunaykipaq’ nir”.

²² Tukuy chaykunata rimatinmi kaykamanqa Pablutaqa uyakuranllaparaq. Piru “Jwira mana Israel runakunaman Dyus kaçhamasha” nitinshuypaqa, kusa jwirtita kaynu niranllapa: “Wak runaqami mana allinchi kawsananpaqqa, jwanuchi!” nir.

²³ Chaynu kusa jwirtita rimar raçhpanllapamatapis çhaspir, allpata unaqman ima itakuyatinllapapaqa, ²⁴ suldadukunapa mantaqninga kaçhakuran Pabluta kwartilman itananllapapaq. Kaçhakuranpismi wipyatin rimananpaq, imapaqshi chay runakunaqa paypaq chaynu rimapakunllapa nir. ²⁵ Piru wipyananllapapaq watashallapana katinga, Pabluqa tapuran chay suldadukunapa kapitanninta kaynu nir:

—¿Qamkunataqachu mantashushallapa romano runata wipyanykipaq, mana imanusha nir allita yaçharmapis? nir.

²⁶ Chaynu nitin, uyaparqami chay suldadukunapa kapitanninqa rir kaynu nir willaran chay suldadukunapa mantaqnintaqa:

—¿Imataq rurayanki kanqa kay runawanqa? Chaqa payqami romano runa nir.

²⁷ Chaynu nitinga, chay suldadukunapa mantaqninga Pabluman qimikar kaynu nir tapuran:

—¿Chiqaptachu qamqa romano kanki? nir.

Pabluqa niran:

—Ari. Romanumi kani nir.

²⁸ Chaymi chay suldadukunapa mantaqninga Pablutaqa niran:

—Nuqaqami achka qillaykunata gastaray romano kanaypaqqa nir.

Nataq Pabluqa niran:

—Nuqaqami romano kani taytayrayku.

²⁹ Chaynu Pablo nitinmi chay wipyar rimachinanpaq karan chaykunaqa paymanta wakaq tukuranllapa. Chaynulla chay suldadukunapa mantaqinmapis romano nir kwintata qukarqa, kusata manchakuran kadinakunawan watashanpaqqa.

Pablumi kusa karguyjunkunapa naypanpi

³⁰ Chaymanta allaqninga, chay suldadukunapa mantaqninga, çimapaqtaq Israel runakunaqa Pablutaqa uchachayanllapa? nir chiqapta yaçhanaran. Chaymi kadinakunawan watashanta kaçhar, kaçhakuran tantakamunanllapapaq chay kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla kusa mas karguyjunkunapis. Chaymanta Pabluta urqur paykunapa naypanman qimiran.

23

¹ Chaymi Pabluqa tukuy chay tantakasha kusa mas karguyjunkunata çapar kaynu niran:

—Ukniykuna, nuqaqami kanankaman Dyuspa naypanpiqa tasha kani allinkunata yarpur, rurar ima.

² Chaynu nitinmi, kurakunapa mantaqnin Ananiasqa willaran, chay yatankaqlapi kaq runakunata, Pabluta shiminpi maqananllapapaq.

³ Chaymi Pabluqa niran:

—¡Allin tukuq runa, Dyusmi qamtapis maqashunqa! Chaqa qam, liy nis-hannullata nuqawan ruranaykipaq chaypi tayarqa, çimapaqtaq liyta mana kasurqa maqachimanki? nir.

⁴ Chaynu nitinga, chaypi kaqkunaqa niranllapa:

—¿Waknuchu Dyus akrashan kurakunapa mantaqnintaqa musyanki? nir.

⁵ Pabluqa niran:

—Ukniykuna, manami nuqaqa yaĉharaychu kurakunapa mantaqñin kanqa nirqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Amami pwibluykiipi mantakuqtaqa mana allinta willankichu’ nir.

⁶ Chaymantami Pabluga chaypi tantakashakunaga fariseo, saduceo runakuna nir kwintata qukaran. Chaymi jwirtita rimar niran:

—Ukniykuna, nuqaqami fariseo runa kani, fariseukunapa ayllun. Chayraykumi, wanushakunaga qashan kawsamun nir kriyiq katiy, allita tapumar yaĉhamayanllapa.

⁷ Chaynu Pablo nitinmi, chay fariseukuna, chaynulla saduceo runakunapis, paynin paynin willanakur, chiqanchanakuranllapa. Chaqa fariseo runakuna yupayllami Pablupis kriyiq. ⁸ Piru saduceo runakunaga ninllapa, wanuqkunagashi mana kawsamunnachu nir. Chaynulla ninpis, angelkuna, ispiritupis, mana kanchu nir. Nataq fariseo runakunashuypaqa kriyinnllapa chay saduceukuna mana kriyishankunapiqa. ⁹ Chaynu piñachinakurmi, paynin paynin anyanakuranllapa. Chayna, yaĉhar yaĉhachikuqkuna fariseukuna kar, sharir kaynu niranllapa Pablupaqqa:

—Kay runaga mana ima mana allintapis rurashachu. Imanupiqachi uk ispiritu, manaqachu uk ángel willatin rimasha kanqa nir.

¹⁰ Piru chaynu mana qasillaq anyakuyatinllapaqa, chay suldadukunapa mantaqñinqa yarpuran: Wak Pablutaĉhi aypar piti piti tukchinqallapa nir. Chaymi ayka suldadukunata kaĉharan Pabluta dasla apananpaq chay kwartil kayashanllaman.

¹¹ Chaymanta chay tuta yurqaypimi Amitunchikqa Pabluman rikarir niran: “Shachinakuy Pablo. Chaqa nuqaqaq kay Jerusalenpi rimashaykinumi, Romapipis rimanki” nir.

Pabluta wanuchinanpaqmi parlaranllapa

¹² Chaymanta achkiyatinnaga, wakin Israel runakunaga parlaranllapa imanu Pabluta wanuchinanllapapaq nirmapis. Chaymi juraranllapamapis, manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayangalamapischu Pabluta manaraq wanuchisha karqa nir. ¹³ Chaynu tratuta rurasha chaykunagami, kwarintamantapis mas runakuna karanllapa. ¹⁴ Chaymi kurakunapa mantaqñinkunaman, chaynulla ruku mantakuqkunaman rir kaynu niran:

—Nuqakunagami jurasha kanillapa ama mikunayllapapaqchu, manaraq Pabluta wanuchiyarqa. ¹⁵ Kananqami qamkuna chay wakin kusa mas karguyjunkunawan mañayllapa chay suldadukunapa mantaqñinta qamkunaman allaqmanta Pabluta apamunanllapapaq, ‘Imanullapis allita tapushaqlapa’ nirla. Chaypaqgami, nuqakunaga listuna yarakuyashaqlapa, manaraq ĉhamuyatin wanuchinayllapapaq.

¹⁶ Piru chaynu parlashanllapapaqmi, Pablupa irmananpa wamran yaĉharan. Chayta yaĉharqa, riran chay suldadukunapa kwartilninman Pabluta willaq. ¹⁷ Chaymi, Pabluga suldadukunapa uk kapitanninta qayar niran:

—Kay wamrata apay mantaqnikiman. Paymi imalataqa willanayan nir.

¹⁸ Chaymi, chay kapitanqa mantaqñinman apar niran:

—Chay prisu kaq Pablumi qayamar nimasha, kay wamrata qamman apamunaypaq. Chaqa payqashi imalataqa willashunayan nir.

¹⁹ Chaymi, chay suldadukunapa mantaqñinqa, makinmanta aysakur wakaqla apar chay wamrataqa kaynuta tapuran:

—¿Imataqa willamanayanki? nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay wamraqa niran:

—Israel runakunami parlasha, qamta willashutinllapa allaqmanta apanaykipaq Pabluta chay kusa mas karguyjunkunaman, ‘Imalataqa tapushaqllapa’ niqnula. ²¹ Piru amami kriyinkichu. Chaqa, paykunamanta kwarintamantapis mas runakuna yarakuyanqallapa pakakusha wanuchinanpaq. Chaqa paykunami jurashallapa manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqallapapischu Pabluta wanuchinankaman nir. Kananqami, paykunaqa ‘Apashaq’ ninaykilatana yarayanllapa.

²² Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga chay wamrata kačharan kaynu nir:

—Amami mayqantapis willankichu chay parlamashaykitaga.

Pablutami kačharanllapa gubirnadur Felixman

²³ Chayna chay suldadukunapa mantaqninga, ishkey kapitanta qayamur willaran:

—Suldadukunata willay listakanqallapa kanan tuta tukuynin, a las nwibi rinanllapapaq Cesarea pwibluman. Kaynumi listakanqallapa: Dusyintus suldadukuna čhakpa rinanpaq, sitintaqa bistyapi rinanpaq, nataq dusyintus-shuyupaqa lansawan rinanllapapaq. ²⁴ Chaynulla Pablupaqpis listankillapa uk bistyata chaypa anan ritin, allilanta čhachinaykillapapaq gubirnadur Felixpa naypanmanqa.

²⁵ Chay paykunawanqa uk kartata kačharan kaynu niqta:

²⁶ Nuqa Claudio Lisiasmi, qam kusa mantakuq gubirnadur Felixta saludashuni.

²⁷ Nishunimi: Israel runakunami, kay runataqa aypashallapa kasha wanuchinanllapapaq. Chaymi “Nuqa romano runa” nir yačhar, suldaduykunawan rir washasha kanillapa. ²⁸ Chaypaq allita yačhanarmi, aparay Israel runakunapa kusa mas karguyjunkunaman. ²⁹ Chayman apatiymi, paykunapa kustumrinkunaraykula čhiqnisha kasha karanllapa. Chaynu katinmi, wanuchinanllapapaq, karsilman itananllapapaqmapis mana allinchu. ³⁰ Chaymi, Pabluta qamman kačhamuni Israel runakunashi parlashallapa wanuchinanllapapaq nir yačhar. Chaynulla gubirnadur Félix, Israel runakunatapismi willasha kani qampa naypaykiman shamur parlashutin yačhanaykipaq, imapaqmi uchachayan nirmapis.

Kaylatami willashunaray.

³¹ Chay suldadukunaqami, chay mantaqnin nishannulla Pablutaqa tuta aparannllapa. Chaynu tukuy tuta rirllapami, čharanllapa Antúpatris shu-tiq kwartilkan. ³² Chaymanta achkiyatinnaga, chay čhakpa risha suldadukunaqa tikrakamuranllapana chay kwartilninllapaman. Nataq chay bistyapi risha chaykuna-shuyupaqa, riranllaparaq chay Cesarea pwibluman čhanankaman. ³³ Chaymanta Cesarea pwibluman čharnaqa, chay kartata apashanllapataqa gubirnadurta quranllapa. Chaynulla Pablutapis qukurannllapa. ³⁴ Chay kartata qutinllapa liyirqa, chay gubirnadurqa Pablutaqa tapuran:

—¿Maymantataq kanki? nir.

Chaymanta Pablupaqshi prubinsya Ciliciamanta nir yačharqa, ³⁵ niran:

—Chay uchachashuqkuna shamutinmi yačhashaq nir.

Chaymantami, kačhakuran allita rikananllapapaq Pablutaqa, gubyirnu Herodespa mantakuna wasinpi tatin.

24

Pablumi Felixpa naypanpi rimaran

1 Chaymanta sinku diyamantaqa, chay kurakunapa mantaqin Ananiasqa Cesareman çaran wakin ruku runakunawan, chaynulla paykunapa uk abugadun Tértulo shutiqwan. Tukuy kaykunami, chay gubirnadurpa naypanpi taranllapa Pablupaç willananllapapaç. ²⁻³ Chaymanta, Pabluta apamutinllapanaqa, washagninllapa Tertuluqa willaq qallariran chay gubirnadur Felixtaqa kaynu nir:

—Kusa allin tayta gubirnadur Félix, qamrayku kusa shumaqta tanchikllapa. Qampa yaçhaynikiwan kusa shumaqkunata rurashanchikllapa kay nasyunninchikpiqa. Tukuy chaykunapaçqami maydiyapis, maypipis yaçhar tukuy shunquyllapawan payji nir agradisishunillapa. ⁴ Piru ama masyadu tardachishunaypaçmi, qamta rugashunillapa uk ratulataqa rimatiyllapa uyakunaykipaç. ⁵ Kay runatami, lançha yupay mana allinta tuquqta tarisha kanillapa. Chaqa tukuy pachapimi, ukmanta yaçhachikutin Israel runakunaqa manana pullanachu kar, piñachinakur kawsanllapa. Chaynulla payqa Nazaretmanta Jesús ninllapa chay paypi kriyiqkunapa mantaqin. ⁶ Payçami, Dyusta adurananchikllapa wasipipis ukmanta tukunaran. [Chayraykumi, runakunawan ayparayllapa nuçakunapa liyniyllapawan rikar kastiganayllapapaç. ⁷ Chaypi aypasha katiyllapa, chay suldadukunapa mantaqin Lisiasmi suldadunkunawan shamur binsimarllapa aparan. ⁸ Chaynu aparnaqa ashwan kaçhamaranllapa qamman.] Chaymi kananqa qamlla tapukur yaçhanki tukuy kay uchachayashayllapapaçqa.

⁹ Chaynu nitinmi, wakin Israel runakunapis chaynullata nir kaynu niqlapa: “Chiqaptami chaynu tukusha” nir. ¹⁰ Chaymanta chay gubirnadurqa, makinwan siñalta ruraran Pablo rimananaç. Chaymi Pablupaç niran:

—Tayta gubirnadur. Nuçaqami rimashaç kaynuta qampa naypaykipi washakanaypaç. Chaqa yaçhanimi qamqa kay pachapa rikaqin kanki unaymanta-pacha nir. Chaymi yaçhanki imami allin, mana allin nirmapis. ¹¹ Qamllami allita tapukuyta puytinki, nuçaqami Jerusalemnaqa çhamusha kani chayraq Dyusninchikta aduraçqa. Chayraq dusi diyaraqmi kayman çamushayqa. ¹² Piru nuçataçami, mana mayqanwan anyanakuçlamatapis tarimashallapachu. Chaynulla Dyusta adurananllapa wasipipis runakunataqa mana imanishalamapischu kani. Chay wakin tantakananllapa wasikunapimapis, chaynulla kay pwiblupa lugarninkunapiqa mana imatapis rurashachu kani. ¹³ Kay runakunaçami, mana imanupis uchachamayta puytinllapachu, chay rimashankunaqa mana chiqap kashanrayku.

¹⁴ “Piru nuçaqami allita willashaykillapa: Paykuna yupaymi tukuy unay rukunchikkunapa Dyusninta sirbini, Moisés mantakushankunata rurani, Dyuspaç unay rimaçninkuna iskribishankunapi kriyini ima. Chaynulla Amitunchik Jesuspipis kriyini. Piru Amitunchik Jesuspi kriyiqkunaçashi, chay uchachamaçkunapaçqa mana allinhu nin. ¹⁵ Nishushayllapanulla nuçapis, Dyus nishanta kriyiq kar, paykuna yupay yarakuyani wanuçkunaqa qashanpis kawsamun, allin kar, mana allin kasha karmapis nir yaçhar. ¹⁶ Chayta yaçharmi Tayta Dyuspa naypanpi, chaynulla runakunapa naypanpis, kusa allinlata rurayta yarpuni tukuy tyimpu mana shaykuç.

¹⁷ “Unaytana uklaw pachakunapi yaçhachikur puriyarqa, tikrakamuray pwiblyu Jerusalemman qillaysitukunata tantar ima, chay mana imayjunku-nata yanapanaypaç. Chaynulla riraypis ufrindakunata çhuraç Tayta Dyuspaçpis. ¹⁸⁻¹⁹ Kayllatami rurayaray, chay paçakuna kustumrita

rurashana kar, mana mayqantapis qillakachirchu. Chaypi chaynu kayatiy, piru Asia pwiblumantami, Israel runakuna shamur tarimaranllapa Dyusta adurananllapa wasipi. Chay paykunami kay naypaykiman shamur willashunmanllapa, imanu nuqa mana allinta tukusha katiymapis.²⁰ Imatataq kay uchachamaq runakunaqa yarayanllapa. Willashunman-nari chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi nuqapa uchayta tarisha karqa.²¹ Manaqachu nuqataqa uchachamayanllapa chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi jwirtita rimar kaynu nisha kayaq kani chaypaq: 'Qamkunami wanushakunaqa qashan kawsaman nir kriyiq katiy, rikar yaçhamanayankillapa' nishayrayku".

²² Chay Felixqa allita, Jesuspi kriyiqkunapaq yaçhaq kar, Pablo rimatin uyakurmi chaylapi qasillaran, "Chay suldadukunapa mantaqnin Lisias Jerusalemmanta çhamutinmi allitaqa yaçhashaq, kay runata uchachayashaykillapapaq" nir.²³ Chaymi Felixqa, chay kapitanta niran:

—Pablutaqa apar chay kwartil kayashanman itar kuytayllapa. Piru mayqan amigunkuna ayllunkuna ima ministiyashanwan rikaq çhatinmaqa, dijatkillapa llugshir parlanqa.

²⁴ Chaymanta ayka diyamantanaqa, qashan Felixqa çharan warmin Drusilawan pulla. Chay warminqami Israel warmi kaq. Chaymantami Felixqa kaçhakuran Pabluta qayamunanllapapaq. Chaymi Amitunchik Jesuspi çhiqapta kriyishanpaq parlatin, payqa uyakuran.²⁵ Pablugaqi niran: "Allinkunata rurar, imakunamantapis tanyakar ima tashunllapa. Maydiya jwisyu diya çhamutinmi Tayta Dyus tukuyta rikamarninchikllapa yaçhamashunllapa". Chaynu nitin uyaparqami, kusata manchakur niran:

—Riy kananqa. Qashan yanqalla karmi qayashayki nir.

²⁶ Piru Felixqami yarpuyaran: Pablugaqi llugshichinaypaqqa qillayta qumayanqa nir. Chayraykumi kutir, kutir qayayaranlla Pablutaqa, paywan parlananpaq.²⁷ Chaynuqami ishkay aña karanllapa. Chaymanta Felixqa gubirnadur kashanmanta yargunanpaqna karqa, Israel runakunawan allinpi kidanar, Pablutaqa prisu dijaran. Felixpa lugarninqa, uk runa Porcio Festo shutiqna kidaran.

25

Pablumi Festupa naypanpi

¹ Chaymantami, Cesarea pwiblupi Festuqa gubirnadur kargunta ayaparna, kimsa diyamantaqa Jerusaleñ pwibluman niran.² Chaypimi, kurakunapa mantaqnikuna, Israel runakunapa wakin karguyjunkunawan tantakar, Pabluta kuntrar chay uchachayaqllapa chaypaq willaranllapa.

³ Chaynullami kusalata mañaranllapapis Pablutaqa, Jerusalemmen apamunanllapapaq. Chaynuqami munaranllapa nanllapi wanuchiya yarpur.

⁴ Piru Festugaqi niran:

—Pablugaqi Cesarea pwiblupi prisu. Ayka diyamantami nuqa riyani wakman.⁵ Qamkunamanta kay karguyjunkuna nuqawan pulla Cesareaman rinayarllapaqa riyllapa. Chayna wakpi chay runa ima mana allinta rurasha katinqa, naypaypi willatkillapa yaçhashaq nir.

⁶⁻⁷ Chay Festugaqi, uchu diya manaqa dyis diyataraq kasha kanqa Jerusaleñpiqa. Chaymantaraqmi Cesareamanqa tikrakan. Allaqnin Cesareaman çhashana katinqa, chay Israel karguyjunkuna çhatinmaqa, Festuqa chay mantakunan samanampi tar kaçhakuran Pabluta apamunanllapapaq. Chayna Pabluta yaykuchitinllapanaqa, Israel runakuna Jerusalemmanta

êhasha chaykunaqa qimikar, kusa mana allin ukmankunata willar uchacharan. Piru chay rimashanllapaqa, mana chiqapchu karan. ⁸ Chaynu nitinllapanaqa Pablupis washakananpaqqa, kaynu niran:

—Nuqaqa manami paykunapa liyninmanta, Dyusta adurananllapa wasimanta, chaynulla Romapa mantakuqnin Cesarpaqpis ukman mana allintaqa tukushachu kani nir.

⁹ Chaynu nitinmi, Festuqa Israel runakunawan allinpi kidanar qashan Pablutaqa tapuran:

—¿Rinayankichu Jerusalemman, wakpi nuqaqa rikar yaêchanaypaq?

¹⁰ Pabluga niran:

—Nuqaqami qampa naypaykipi kani romano kashayrayku chay punta mantashuqniki Romamanta numrashusha katin. Chaymi qam rikar yaêchamanaykipaq kanki imanukani nirmapis. Qamqami allita yaêhanki, nuqaqami mana ima mana allinkunataqa tukushachu kani, Israel runakunawanqa nirmapis. ¹¹ Mana allinta tukusha katiyqa, kastigar wanuchimangallapa. Wanunaypaqqa manami manchakunichu. Piru mana imanukusha katiyqa, manami mayqanpis paykunaman qukumaytaqa puytinllapachu. Chaynu paykunaman kaêchamanatkiqa, ashwan mañashaq chay Romapa punta mantakuqnin Cesarta, payna rikar yaêchamananpaq nir.

¹² Chaymi Festuqa wakinnin karguyjun kaqkunawan parlar niran:

—Qamllami mañamanki, chay mantakuq César rikar yaêchashunanpaq nir. Chaynami paymanna rinki nir.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi

¹³ Ayka diya pasatinnaqa, gubyirnu Agripaqa irmanan Berniciwan riranllapa Cesarea pwibluman Festuta watukuq. ¹⁴ Chayman êchar ayka diyatana katinmi, Festuqa parlaran Agripata kaynu nir:

—Kaypimi dijasha chay gubirnadur Félix uk prisuta. Paymi shutin Pablo. ¹⁵ Jerusalemni katiymi, kurakunapa mantaqnin, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunawan payta uchachar wanuchichinaypaq nimiran. ¹⁶ Piru nuqaqa niray: ‘Romamanta karguyjunkunaqami mana wanuchikuyta puytinchikchu, manaraq chay uchachakuq chaywan, chay uchachakaq chayta allita tapur yaêcharqa’ nir. ¹⁷ Chayraykumi paykunawan Jerusalemanta kay Cesareaman shamurayllapa. Êchamurnaqa, manami tardarchu allaqnin chay mantakunay samanaypi tar, kaêchakuray chay runata naypayman apamunanllapapaq. ¹⁸ Piru chay naypayman shamur uchachaqkuna qimikarqa, mana ukman imata rurashankunapaq uchachayanqa nir yarpuyashaynutachu willaranllapa. ¹⁹ Chay uchachaqkunaqami, uchachayanllapa uk runa, Jesús shutiq wanusha katinshi, Pabluga chay runaqa kawsayan nir kriyishanllapaq. Chay paykunamanta ukmanta kriyiq katin, chaylapaqmi êchiqnir uchachayanllapa. ²⁰ Chayna nuqaqa mana imatapis chaykunapaq rurashaq nir yaêharna, tapuray Pablutaqa rinayanqallachu Jerusalemman chaypi tapur yaêchanayllapapaq kaykunapaqqa nir. ²¹ Piru payqami mañamaran: ‘Romapa mantaqnin César rikar yaêchamananpaq’ nir. Chaymi nuqaqa prisullaraq dijasha kani, payman kaêchanaykaman nir.

²² Chaymi Agripaqa niran Festutaqa:

—Nuqapismi chay runataqa uyakuyta munani nir.

Chayna Festuqa niran:

—Allaqmantami uyakunki nir.

²³ Chayna allaqmantaqa Agripawan Berniciqa kusata mudakusha çhar, chay wasipi tantakasha karanllapa chayman yaykuran. Pullanqami yaykuran suldadukunapa mantaqninkuna, chaynulla chay pwiblumanta kusa runa nishakunapis. Chaymi Festuqa kaçhakuran apamunanllapapaq Pablutaqa. ²⁴ Çhachitinllapanaq niran:

—Gubyirnu Agripa, wakin kaypi kaçkuna, chaypimi wak runaqa. Tukuy Israel runakunami Jerusalemipi chaynulla kay Cesareapipis, nuqaman shamur payta uchachar, mana uyaraq ‘iWanuchiy, wanuchiy!’ nimiranllapa. ²⁵ Piru nuqapaqqa manami imatapis mana allintaqa rurasha yuypaychu wanuchinapaqqa. Chaynu katinmapismi paylla mañamasha, çay Romapa mantaqnin César ninllapa pay tapunanpaq. Chaymi nuqaqa payman kaçhasaq nisha kani. ²⁶⁻²⁷ Piru paypaq mana imatapis allita yaçharmi, mana imatapis iskribiyta puytinichu chay mantaqninchik Cesarmanqa. Chaqa manami allintachu yarpuchiman, uk prisuta kaçhanaypaq payman ima uchayjun nir mana iskribirqa. Chaymi apamuni qamkunapa naypaykilapaman qam gubyirnu Agripa taputki, uyakurna iskribinaypaq.

26

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi rimaran

¹ Chaymantami Agripaqa niran Pablutaqa:

—Kananqa rimayta puytinki yaçhanaypaq imanü purinki nirmapis.

Chaymi, Pabluqa makinta alsar kaynu niran:

²—Gubyirnu Agripa, kusala aligrimi kani, qampa naypaykipi rimanaypaq kashayrayku. Nuqami Israel runakuna uchachamashanllapapaq rimashaq yaçhanaykipaq. ³ Qamqami çiqapta yaçhanki kay Israel runakunapa kustumriyllapataqa. Chaynulla yaçhankipismi chay willanakushayllapapaq. Çhayraykumi mañashuni allita uyakumanaykipaq.

⁴ “Tukuy Israel runakunami yaçhanllapa, takshaymanta-pacha chay pachaypi, Jerusalemipimapis, imanümi paykunawan tasha kani nirmapis.

⁵ Yaçhanllapapismi, rimayta munaqqa rimaqallapa, nuqaqa fariseo runa kasha kani nir. Chaqa chay fariseo runakunaqami tukuy Israel runakuna kriyishanchikllapataqa kusa allita rurar kumplinllapa. ⁶ Nuqaqami kriyini unay rukunchikkunata, Dyus ‘Uk washakuqta kaçhamushaq’ nir arnishanpi. Çaypi kriyishayraykumi uchachamarllapa kanan-shuyapaqa kayman apamashallapa tapumananllapapaq. ⁷ Chaynu kay Israel dusi ayllukunamanta, Dyus chay arnishanta rikayta yarpur, unaqpis tutapis Dyusta allita kasur sirbir ima kawsanllapa. Gubyirnu Agripa, nuqapis çaynu paykuna yupay katiymi, yanqa illaqta uchachamayanllapa.

⁸ ¿Manachu qamkunaqa kriyinkillapa, Tayta Dyusqa wanushakunata qashan kawsachimun nirqa?

⁹ “Paykuna yupay nuqapis unayqa Nazaretmanta Jesuspa shutinta çhiqnir, kusa saqra ukmanta rurayta yarpuq kani. ¹⁰ Chay yarpushaynumi ruraray Jerusalemipiqa, chay kurakunapa mantaqninkuna urdinta qumatinllapa. Chaymi Jesuspi kriyiqkunataqa prisuq kani. Chaynulla wanuchitinllapapismi nuqapis chay yarpuylla kar ‘Wanuchiyllapa’ niq kani. ¹¹ Kutir kutirmi qischaq kani, ‘Jesuspiqa manana kriyishaqnachu’ ninankaman. Chaynul-latami ruraq kani tukuy tantakananllapa wasikunapi. Paykuna kusata piñachimatinmi, uklaw pwiblukunapi katinmapis ikinta riq kani.

¹² “Chaynu chay kriyiqkunapa ikinllapapi puriq karmi, riyaray Damasco pwibluman, chay kurakunapa mantaqninkuna urdinta qumasha katin.

¹³ Piru, gubyirnu Agripa, alas dusi yupayna nanpi karqami, rikaray unaq

syilumanta kusa llipya intiru, rupaymanmatapis masta achkirachikamuqta. Chayqami tukuy nuqawan riqkunamanpis achkiramuran. ¹⁴ Chaynu achkirachimatinllapami tukuyniyllapa pachaman ratarayllapa. Chaymanta uk hebreo rimaypi, kaynu nimaqta uyaparay: ‘Saulo Saulo çima-paqtaq ikiypi purinki qischamanaykipaq?’ Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuçi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi çhachikarqa paylla nanachikun chay yupay’.

¹⁵ “Chaymantaqa niray: ‘çMayqantaq kanki, Taytituy?’

“Chaynu nitiymi Amitunchikqa nimiran: ‘Nuqami kani Jesús, chay mayqanpa ikinpiçi qischanaykipaq puriyanki chay. ¹⁶ Sharir shay. Chaqa nuqaqami qamman rikarisha kani nuqatana ratarayllapa; kay kanan rikashaykikunapaq uk tistigu yupay parlakunaykipaq. Chaynullami kaymanta naypaqman rikachishuyani, chaykunapaqpis qam parlakunki nuqa-paqqa. ¹⁷ Chaynu parlakutki, Israel pwibluykimanta kaqkuna, chaynulla chay jwira mana Israel runakuna çhiqnishutinpis nuqami washashayki. Chaqa mana Israel runakunamannami kananqa kaçhashuni. ¹⁸ Chaynu yaçhachikutki paykunaqa intrakar manana tutaparapqi yupay dyabluwan-nachu purinqallapa. Ashwan nuqapi kriyirna, achkraqapina kusa shu-maqta kawsanqallapa. Chaynuqami uchankunamanta pirdunar wamray-paqa riqsishaq, chay wakinkuna nuqapi kriyishakunata yupayna’ nir.

¹⁹ “Chaymi gubyirnu Agripa, syilumanta willamashanta, kasurmi kriyirayna. ²⁰ Chayraykumi ashwan naypaqtaqa Dyus rimashankunata Damasco pwiblupi rimar yaçhachikuray. Chaymantami yaçhachikuray Jerusalemni, chaynulla Judea pwiblukunapi, mana Israel runakunata, Dyuspina kriyir, paymanna tikrakar kusa allinkunatana rurar kawsananllapapaq. ²¹ Chayta rurashayraykumi Israel runakunaqa Dyusta adurananllapa wasipi apamar wanuchimanananllapa. ²² Piru Tayta Dyus yanapamatinni, kananka-man mana manchakur imachu payllapaq yaçhachikur purini, tukuy runakunata - taksha kaqkunata, chaynulla atun kaqkunamatapis. Manami Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla Moisés rimashanmanta ukmantachu rimasha kani. Chaqa paykunata Dyus rimachitin, imami pasayanqa nir kaynu niqlapa: ²³ ‘Dyus Akrahan Cristunshi wanuyanaq. Piru wanushana karmapisshi, qashan tukuymanta naypaqta kawsamuyanaq. Chaynullashi pay wanur kawsamushanwanqa, intrachimanchik paypi kriyisha kar wanurmapi washakayashun, kay pwiblunchikpi taqkuna, chaynulla uklaw pwiblukunapi kaqkunamapis’ nir”.

Pablumi gubyirnu Agripata willaran Jesusp kriyinanpaq

²⁴ Pablo, Jesús wanur qashan kawsamusha nir rimatinmi, Festuqa jwirtita rimar kaynu niran:

—¡Pablo kusa yarumi kanki! ¡Kusata istudyasha karmi yaruyashayki! nir.

²⁵ Piru Pabluga niran:

—Manami yaruyashachu kani. Kusa allin tayta Festo, ashwan kay rimashaykunami chiqap mana llullachu intrakaqkunapaqqa. ²⁶ Mana kriyimatkillapapismi, kay tayta gubyirnu Agripa, pay yaçhan Jesuspaqqa tukuyta. Chaymi nuqaqa paypa naypanpimapis mana manchakurchu rimani. Chaqa nuqaqa yarpuni payqami chiqapta intrakasha kaykunapaqqa nir. Chaqa kaykunapaqqami tukuy runakuna yaçhan. ²⁷ çKriyinkichu gubyirnu Agripa, Dyuspa unay rimaqninkuna nishantaqa? Nuqaqami yaçhani, qamqa kriyinki nir.

²⁸ Chaynu nitinga, chay gubyirnu Agripaqa niran:

—çKananllachu Jesucristupi dasla kriyiq tikrakanayta munayanki? nir.

²⁹ Chaymi Pabluqa niran:

–Tayta Dyus munatingami kanan, manaqa maydiyapis kanman. Piru mana qamlachu, ashwanmi tukuy kaypi uyamaqkunaqa kriyinmanlapa. Maydiyaqaçi nuqa yupay kanmanllapa, mana prisukasha karllapa imamapis.

³⁰ Chaymantaqa, chay gubyirnu sharir chaynulla gubirnadurpis, Berniciwan pulla, wakin chaypi taqkunawanpis, ³¹ riranllapa wakaqla parlaq, Pablo nishankunapaq. Chaymi paykunapura ninakuyaqlapa: “Kay runaqa manami ima mana allintapis rurashachu wanuchinallapapaqqa. Chaynulla manami karsilpi kananlapaqmapis allinchu”.

³² Chaymi chay gubyirnu Agripaqa, Festuta niran:

–Mana pay, chay mantakuq César rikar yaçhamañqa nimasha kashallapaqa, kay runataqa kaçhashana kachuwanllapa nir.

27

Pablutami Roma pwibluman kaçharanllapa

¹ Chaymanta, Italiaman kaçhamaanllapapaq parlaranllapa. Chaymi Pabluwan wakin prisukunataqa quranllapa suldadukunapa mantaqnin uk kapitan Julio shutiqta. Payqami Romapa mantaqnin Augustupa chay wakin suldadunkunata mantaq kaq. ² Nuqakunaqami riq kanillapa yaku karrupa shananman, Italiaman rinayllapapaq. Chayman çharqa tarirayllapa uk yaku karruta Adramitio pwiblumanta. Chayqami rinanlapaqa kasha kayaq Asiapapaq pwiblunkunaman. Chaymi chayman iqar rirayllapa. Pullayllapaqami riyayq Macedoniapa pwiblun Tesalonicamanta Aristarco.

³ Chaymanta allaqnin diyaqa çharayllapa mar yakupa manyan uk pwiblu Sidón shutiqman. Chaypiqami chay Juliya, Pabluwan kusa shumaqta yarpur Pablutaqa dijaran amigunkunata rir watukutin, paykunana samachir qarananllapapaq ima. ⁴ Chaymanta Sidón pwiblumanta llugshitiyallapanaqa, naypayllapalawmanta kusa jwirti wayra shamuy qallariran. Chaymi mana naypaqman rinayllapapaq dijamatinllapaqa, chay yakupa çhaypinpi Chipre shutiq pachapa allilaw qichqanta pasar rirayllapa. ⁵ Chaynu mar yakullata riyar, pasarayllapa Ciliciapa, Panfiliapa pwiblunkunapa naypanta. Chaynu riyarmi çharayllapa Liciapa uk pwiblun Mira shutiqman.

⁶ Chayman çhatiyllapanaqa, chay suldadukunapa kapitanninga, uk yaku karru Alejandria pwiblumanta Italiaman riqta tarir chayman iqachimaranllapa chaypina rinayllapapaq Italiaman çhanayllapakaman. ⁷ Chaymi ayka diyata wayrarayku allmanta rirayllapa. Chaynu rirmi uk pwiblu Gnido shutiqna naypanlawlaman çhaq kanillapa. Piru wayra naypaqman mana rinayllapapaq dijamatinllapami, yakupa çhaypinpi Creta shutiq pachapa ichuqlaw qichqanta pasar rir, Salmona pwiblupa naypanlawta pasar rirayllapa. ⁸ Chaynu chay pachapa naypanlawta riyar wayrarayku qischakayarmapis çharayllapa uk pwiblu “Buenos Puertos” shutiqman. Chayqami Lasea shutiq pwiblupaqa yatalanpi kaq.

⁹ Kusa unaytanami yakullapi karayllapa. Chaymi mar yakullata rinayllapapaq kusa manchakuypaqa kayaq. Chaqa tamya tyimpu shipchanamiri * karan. Chaymi Pabluqa tukuyta kaynu nir willaran:

* **27:9** Israel runakuna ayunu fyistanta silibranan tyimpu pasatinnaqami, tamya tyimpu qallariqna. Chaymi mar yakupi purinanllapapaqqa mana allinnachu kaq.

¹⁰ –Taytuykuna kay riyashanchikllapaqami kusa manchakuypaqta rikani. Kaypiqami imallaqa pasamashunllapa. Chaymi yaku karrumapis tukuy imantinchiq limpu chinqanqa. Piru manami yaku karrulachu chinqanqa, ashwanmi nuqanchikkunamapis chinqachuwanllapa nir.

¹¹ Chaynu nitiñmapis, chay suldadukunapa mantaqninga, masqa chay yaku karrupa amunta, chaynulla chay yaku karruta purichiqtta kasuran. Nataq Pabluta-shuypaqa mana kasuranchu. ¹² Chay pwiblumi yaqqa mana allinchu kaq tamyay tyimputa pasanayllapaq. Chaqa kusatari wayra kallpaq. Chayrayku yaqqa tukuyta yarpurayllapa Cretapa pwiblun Fenice shutiqman chayta. Chaqa chaylawtaqari wayraqa mana kallpaqchu. Chaymi chaylapi tamyay tyimputaqa pasayta yarpurayllapa.

Kusa manchaypaq wayra, yaku karruta kallpachiran

¹³ Rinayashayllapalawman wayra kusa shumaqta qallaritin, anklata tantar chay mar yakullata riq qallarirayllapa. Chaymi chay Creta pachapa qichqanllata riyaq kanillapa. ¹⁴ Chaymanta wakaqpina katiyillapaqa illaqmanta kusala jwirti wayra Euroclidón shutiq shamuy qallariran chay allilaw qichqayllapamanta. ¹⁵ Chaymi chay yaku karrutaqa kusalata awikuq qallarir, chay riyashayllapamanqa wayra mana dijamaranllapachu rinayllapapaqqa. Chayraykumi dijatiyillapana apamaranllapa pay riyashanman. ¹⁶ Chaynu wayra apamatinllapa riyarqa pasayarayllapana yakupa chaypilanpi uk pachita Clauda shutiqpa ikinlawta. Chayta riyatiyillapanaqa chay pachita ashllila wayrata arkashanrayku, kusata qis-chakar ima chay ikilawpi watakasha kayaq yaku karritutaqa iqachirayllapa. ¹⁷ Chaymanta-shuypaqa waskakunawan allita watarayllapa chay atun yaku karrutaq ama pakikananpaq. Chaynu kusa jwirti wayra katinmi, kallpachir apar chay achka aqu tantakasha Sirte shutiqman waqrachimachuwanllapa nir yarpur, chay yaku karrupa unaqñinpi raçpa kaq chayta ishkichimuranllapa. Chaynu ruratiyillapaqami wayraqa munashannuna apamaranllapa. ¹⁸ Nataq allaqninga, chay wayraqa kusala jwirtillaraq karan. Chaymi chay yaku karru ankishyananpaqqa, kargata apayashanllapatapis yakuman itakuqna qallariranllapa. ¹⁹ Chaymanta kimsa diyamantanaqa, ashwan makinllapawan † itakuq qallariranllapa chay yaku karrupi yaqqa mana ministikaypaq kaqkunataqa. ²⁰ Chaynulla rupayta, qullarkunamatapis ayka diyata mana rikayta puytirayllapachu. Chaqa, chay wayraqa kusala puktay intiru karan. Chaymi nuqakunaqa kusalata qischakar mana imanupis washakayashunllapachu nir yarpuyarayllapa.

²¹ Chaynu qischakar imami, unaytana mana mikushachu karayllapa. Chaymi Pabluta tukuyta chaypinpi shar niran:

–Taytuykuna, allinmi kasha kanqa gamkuna kasumanaykillapapaq. Kasumar chay Creta pachamanta mana shamusha kashallapamaqa, mana tukuy kay pasamayashanchikkunaqa pasamayachuwanllapachu. ²² Chaynu katinmapis, kananqa ama kwashallaqa tikrakayllapachu. Kay yaku karru chinqatinmapis, nataq tukuy nuqanchikkuna-shuypaqa mana uklamapis wanushunllapachu. ²³ Chaqa nuqa Dyusqa kar, payta sirbini chaymi naqa tuta nuqaman uk angelninta kaçhamusha. ²⁴ Chaymi payqa nimiran: ‘Pablo, ama manchakuychu. Chaqa Roma pwiblupa punta mantakuqñin Cesarmanqami çhanaykipaq Dyusqa nisha. Chaynulla qamraykumi wakin pullayki chay yaku karrupi kaqkunapis washakanqa’ nir. ²⁵ Chayraykumi nuqa nishunillapa: Animakuyllapa. Chaqa nuqaqami

† 27:19 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Makiyillapawan itakuq qallarirayllapa” nir.

Dyusniypi kunfyakar kriyini. Chaymi nini chay nimashanqa chaynu kanqa nir. ²⁶ Piru wayraqami apar yaku chaypinlapi uk pachita chayman waqrachir itakumashunllapa.

²⁷ Chay tuta riyashayllapawanqa ishkay simanapaqna yakullata ri-rayllapa. Chaymi karayllapa chay yaku Adriático shutiqpi. Chay lugarpimi wakman kayman wayraqa yaku rurillapi purichimaranllapa. Chaymi chaypi tutana yupay chay yaku karruta purichiqkunaqa tant-yaran pachaman shipchayanchikllapana nir. ²⁸ Chayna miditinllapanaqa yaku rurimanqa karan binti brasa. Chaymanta ashllila naypakaq riyar qashan miditinllapaqa kinsi brasalana kayaq. ²⁹ Chay ruripi rumikuna katin waqrakachuwanllapa nir, chay yaku karrumanta waskakunawan watar ikilawman itakuran kwatru anklakunata. Chaykamanqa paykunaqa kusalata yarpuyaqllapa achkiyanmanna nir. ³⁰ Nataq chay yaku karruta purichiqkunaqa alsakar washakayta yarpuranllapa. Chaymi naypaqlawmanpis anklata itakuq tukuqnula chay takshala yaku karrituta yakuman ishkichiyta yarpuranllapa. ³¹ Piru Pabluqami, chay mantaqninta chaynulla suldadunkunatapis niran:

—Kaykuna mana kay yaku karrupi kidatinga, nuqanchikkunaqa mana washakashunllapachu nir.

³² Chaymi chay suldadukunaqa, chay taksha yaku karruta ayka waskakunawan watasha karan chaytaqa pititin, yakuman rataran. ³³ Nataq achkiyayatinnaqa, Pabluqa tukuy mikunanllapapaq kaynu niran:

—Ishkay simananami kay yaku ruripi yarakushanchikllapa imashi pasanqa nir. Chaypaq yarpur mana mikuranchikllapachu imanuchi mikunchikllapa chaynuqa. ³⁴ Chaymi rugashaykillapa imalataqa mikuyllapa nir. Mikunaykillapapaqmi allin kanqa kawsanaykillapapaq. Chaqa manami mayqanninchikllapapis uk aqchanchiklamapis chinqanqachu nir.

³⁵ Kaykunata nirmi Pabluqa tantata aypar tukuyipa naypanpi Dyusta payji nir, pakir mikuq qallariran. ³⁶ Chaymi, tukuy animakur mikuq qallariranllapa. ³⁷ Chay yaku karrupiqami dusyintus sitintay-saysi (276) runakuna karayllapa tukuyniyllapaqa. ³⁸ Chaymanta munashanllapata mikurnaqa, trigukunataqa mar yakuman itakuranllapa, yaku karruta ankishyachinanllapapaq.

Yaku karrumi marman chinqaran

³⁹ Chaymanta limpu achkiyatinnaga, chay yaku karruta purichiqkunaqa karu maypi pachata rikaran. Piru mana yačharanllapachu maypi kanchikllapa nirmapis. Chaymi chaypi rikaranllapa uk kusa shumaq laduyjun aqulla pachata. Chaymi chaykaman yaku karrutaqa qimiyta yarpuranllapa.

⁴⁰ Chayraykumi chay anklakunataqa, pitir chaypina dijaranllapa. Chaynulla uk palalla qiru ikilawpi tikrachinanpaq sirbin chaytaqa, watanhanmanta sarpicharanllapa chaywanna apananllapapaq. Chaymantaqa chay naypaqlaw purichinan račhpakunata unaqman alsar timplaranllapa, wayra pukatin yaku karru rinanpaq. Chaymi chay yaku karruqa chay aqulla pachaman čhanayaqllapa chaylawman qimikaq qallariranna. ⁴¹ Piru chay yaku karruqami, yaku ruripiga aqulla uk pacha karan chaypi waqrakan. Chaymi naypaqlawunqa chay aquman yaykutin, manana kuyuranlamapischu. Nataq chay ikilawun chayta-shuypaqa yaku limpu pakiq qallariran.

⁴² Chaymi suldadukunaqa, chay prisukunata wanuchiyta yarpuranllapa kanan nuqanchikkunamanta naypaqta lluqshirqa alsakanqa nir. ⁴³ Piru,

chay suldadukunapa mantaqnin, Pabluta washanar mana wanuchinan-llapataqa munaranchu. Ashwanmi kaçhakuran, mayqanninpis nadayta puytiqqa yakullata rir naysaqta chay pachamanqa çhananpaq. ⁴⁴ Nataq wakin-shuypaqa tablakunapi, chay yaku karrupa pakinkunapi anan rir chay pachamanqa çhananllapapaq. Chaynumiri tukuyniyllapa allilan mana imapis pasamatnllapachu, çharayllapa pachamanqa.

28

Pablumi Malta shutiq pwiblupi

¹ Chaymanta tukuyniyllapa washakashana karqa, yaçharayllapana chay maypichi karayllapa chay pachaqa Malta shutin nir. ² Chaymi chay pachapi taqkunaqa, tukuyniyllapata kusata kuytamaranllapa. Chayna kusalata tanyia ishkiyatin kusata qasatin, ninata ratachir qayamaranllapa qimikar quñukunayllapapaq. ³ Pablupismi shapshu yamtata tantakusha kar, chay ninamanqa itayaran. Chaymi, kusata nina miratin chay shapshuta ninaman itayashanmanta uk largu kuru lluqshimur Pabluta makinpi kanir warkurakuran. ⁴ Chayna, chaypi taq runakunaqa chay largu kuruta, Pablupa makinpi warkuraqta rikarqa paykunapura ninakuranllapa: “Kay runaqami uk wanuchikuq kanqa. Chaymi mar yakumanta michka washakasha karmapis, kastigakar wanuyanqa” nir.

⁵ Piru Pabluga chay largu kurutaqa ninaman çhaspitiñ mana imapis pasaranchu. ⁶ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna chayta rikar yarpuyaranllapa: Saksarchu wanunqa, manaqachu das wanunqa nir. Chaynu nirmi kusata chapayaranllapa. Unaytana chapayatinllapaga mana imapis pasaq yupay katinga, ukmantana yarpur ninakuqllapa: “Pablugami uk amifu” nir.

⁷ Chay kayashayllapamanta yatayllapakaqlapi karan çhakrakuna. Chayqami chay lugarmanta uk runa punta mantakuq Publio shutiqqa kaq. Paymi samachir kuytamaranllapa kimsa diyata. ⁸ Chaymi chay Publiupa taytan kusala qishaq mantalapi kayaq. Allipla rupapi chaynulla kusata waqtallata apaq. Chaymi Pabluga riran watukuq. Chayman çharnaqa, Dyusman mañakur chay qishaqpa ananman makinkunata çhuratinla, alliyaran. ⁹ Chayta rikarllapami, ukkunapis qishaqninkunata apamuqllapa. Chaymi chaykunatapis Pabluga allicharan tukuyta. ¹⁰ Chayraykumi, ashwan kusa masta kuytamaranllapa. Chaymi rinayllapapaqqa tukuy ima ministishayllapata qumaranllapa.

Pablumi Roma pwibluman çharanna

¹¹ Piru kimsa misismantaraqmi rirayllapa, Alejandriamanta uk yaku karru tanyia tyimputa chaypi pasasha kayaq chaypi. Chay yaku karuqami dyusninkuna Castorwan Pólux niqlapa chaykunapa ritratunta naypaqlawunpi çhurakusha kayaq. Chayman iqarmi rirayllapa. ¹² Chaynu rirllapaqami, yakupa manyanlapi uk lugar Siracusa shutiq chayman çhar, chaypina kidaq kanillapa kimsa diyata.

¹³ Chaymantaqa rirayllapa yakullata, Regio shutiq pwibluman çhanayllapakaman. Nataq allaqningami, wayra surlawmanta shamuyatin, uk diyapi tardilana çhaq kanillapa uk pwiblu Puteoli shutiqman. ¹⁴ Chaypiqami tarirayllapa, Jesuspi ayka kriyiqkunata. Chaymi paykuna chaypi kidachimatinllapa kidarayllapa uk simanata. Chaymantaqa rirayllapana Roma pwibluman. ¹⁵ Chaynu rir largullaraq çhanayllapapaq faltayatinqa Romamanta wakin kriyiq masiyllapakunaqa yaçhayaqllapana nuqakuna riyaniillapa nir. Chaymi shamur tarimaqllapa uk pwiblu Foro Apio

shutiqqi. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa tarimaranllapa chay uk lugar “Tres Tabernas” niqlapa chaypi. Chaymi paykunata rikarqa, Pabluqa kusata aligriyar Dyusta payji niran. ¹⁶ Chaymanta Roma pwibluman çhatiyllapanaqami Pablutaqa karsilmanqa mana itaranllapachu. Ashwanmi kaçhakuranllapa paylana uk wasipi tatin uk suldaduna rikar kuytananaq.

¹⁷ Pabluqa Romaman çhashana kar kimsa diyamantaqa, kaçhakuran Israel runakunapa wakin mantagninkunata qayamunanllapapaq. Chaymi tanta-kashana katinllapaqa, Pabluqa niran:

—Ukniykuna manami ima mana allintapis rurashachu kani chay Israel runakunataqa. Chaynulla chay unay rukunchikkunapa kustumrinkunamatapis mana ukmantaqa rurashachu kani. Piru chaynu katiymapis, Jerusalenpimi, Romamanta karguyjunkunaman qukumanaranllapa. ¹⁸ Paykunaqami limpu tapumarllapanaga dijamanaranllapa. Chaqa manari ima uchaytaqa tariranllapachu

wanuchimananllapapaqqa. ¹⁹ Piru Israel runakunaga mana dijamayta munatinllapa, nuqalla mañaray kaypi Romapa punta mantagnin tapumar allita yaçhanapaq. Nataq chay uchachamaqkunamataqa, nuqa-shuypaqa mana ima mana allinta rurayta yarpusha imachu kani. Chaqa paykunaqa pwibluyllamantari. ²⁰ Chayraykumi gamkunaman qayachimusha kani shumaqta parlanallapapaq tantakar. Chaqa tukuy nuqanchikkuna Israel runakunaqami kriyinchikllapa Dyusmanta washamaqñinchikqa shamun nir. Chaynu kriyiq kar yaçhachikur puritiymi, nuqataqa kadinakunawan watar imamapis prisumashallapa.

²¹ Chaynu nitinmi paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunamangami, Judea pwiblumantaqa mana ima kartalamatapis çhachimushallapachu qampaqqa. Manami chay pwiblunchikmanta runa mas-inchikkuna wakmanta çhamuqkunamapis willamashallapachu qampaqqa imanun mana allinta tukushayki nirmapis. ²² Piru nuqakunami qanta uyakushunayanillapa imatataq yarpunki chay kriyishaykipaq nir. Chaqa kay mushuq kriyishanllapapaqmi, tukuy pwiblupi ukmanta rimanllapa.

²³ Chaymi uk diyapi parlashunllapa nitin, chay diya paykunaqa achka runakunawan çharanllapa chay maypiçi Pablo samasha karan chay wasimanga. Chaymi Pabluqa allaqmanta-pacha tardikaman parlaran tukuy runakunata, Dyus imanumi mantakun nir. Chaynulla Dyuspa rimaqñin Moisés, wakin rimaqñinkuna iskribishankunata liyir Jesuspaq intrachiyta kamaran. ²⁴ Chaymi Pablo chaynu rimatinqa, wakin runakunaqa kriyiranllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana kriyiranllapachu. ²⁵ Chayna paynin paynin mana intrachinakuyta puytirqa, riq qallariranllapa chay runakunaqa. Chaymi Pabluqa niran:

—Santu Ispiritu Dyuspa rimaqñin Isaiaswan kar unay rukunchikkunata willashanqami chiqap kasha kaynu nirqa:

²⁶ ‘Rir willay kay runakunata:

Qamkunaqami michka kusata uyakurmapis, mana intrakankillapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunkillapachu.

²⁷ Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyningami mana intrakaqpaq fikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.

Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaq.

Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu nir’.

²⁸ Imanuêhi unay rukunchikkuna yupay, Dyus nishanta mana intrakasha karga, qamkuna Israel kaqkunaqa manana intrakankillapachu. Chaynu katin kananqa Dyus washashunanllapapaq willashushayllapaqa chay jwira mana Israel runakunapaqna kanqa. Chaqa paykunaqami uyakur intrakanqallapa kay nishaytaqa.

[²⁹ Chaymi kaykunata Pablo nitinga, Israel runakunaqa riranllapana paykunapura willanakur.]

³⁰ Chaymanta Pabluqa, ishikay añuta kidaran chay pwiblullapi chay wasita alkilashanllapi. Chaynulla chaypimi tukuyta samachiq payta watukuq chaqkunataqa. ³¹ Manami mayqantapis manchar, mana mayqanpis willatin imachu, Pabluqa Dyuspa mantakuyninpaq, chaynulla Amitunchik Jesucristupaqpis yaçhachikuq.

Romanos

Pablumi kartanta kaĉhan Romapi kriyiqkunaman

Apustul Pablo Corinto pwiblupi kimsa misista karmi, kay kartata kaĉharan Romapi kaq kriyiq masinkunaman. Kay kartata kaĉhashanqami karan aŭu 57pi yupay.

Romaqami kusala atun pwiblu karan. Chay pwiblupi mantakuqqami shutiq Nerón. Payqami achka pwiblukunata mantaq. Piru, Pabluqa manaraqmi Romamanqa ĉhasharaqchu kaq. Chaymi chay pwiblupi taq kriyiq masinkunaman Pabluqa kay kartata kaĉharan, Dyuspa rimayninta shumaqta intrakananllapapaq.

Kay kartapimi Pabluqa niran: Tayta Dyuspa rimananta tukuyta intrakar washakashunllapa. Chaqa tukuytami uchayjun kanchikllapa. Piru chaynu karmapismi, Amitunchik Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir, niran (1.1-8.39).

Chaynullami Pabluqa willaranllapapis: Tayta Dyusmi Israel runakunawan tratuta ruraranllapa nir. Piru chaynu paykunawan tratuta rurasha katinllapamapis, Amitunchik Jesucristupi mana kriyinaranllapachu. Chayraykumi kastigakashana karanllapa niran. Piru maydiya, Amitunchik Jesucristupi kriyirllapaqami, paywan kanqallapa nir imami willaran paykunataqa (9.1-11.36).

Chaynullami Pabluqa willaranpis: Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunagami, Tayta Dyus munashanlata rurara ima kawsanqallapa nir (12.1-15.13).

Kay kartallapimi paykunata niranpis: Kusalatami watukushuyllapata munayani nir. Chaymi España man riqnu, watukushaykillapa niran (15.14-33).

Chaynullami kay kartanpiqa kusalata saludaran ima paykunataqa (16.1-27).

Pablumi saludakun

¹ Munashay ukniykuna, nuqa Pablutami Tayta Dyus akrrar kaĉhamasha Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin, chaynulla apustulnin kar, paypa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq. ² Chaqa Tayta Dyusqami unay tyimpullapi paypa kaq rimaqninkunata willaran chay shumaq rimayninqa kaynu nir iskribinanpaq: ³ “Washakuq Wamranshi kay pachaman shamuyanga washamachinichik” nir. Chaymantaqami Dyus nishannu, Jesucristuqa nuqanchiknu aychayjunpaq tikrakar Davidpa ayllunkuna kaq-manta nasiran. ⁴ Chaymi wanutinmapis, Santu Ispirituqa pudirinwan kawsachimuran. Chayraykumi yaĉhanchikllapa ĉiqapta Tayta Dyuspa Wamran nir, michka Davidpa ayllunmanta kasha karmapis. ⁵ Chaynu karmi Amitunchik Jesucristo kusata llakipar akramaran apustulnin kanaypaq. Chaymi kaĉhamaran tukuy nasyunkunata rir yaĉhachinaypaq paypi kriyirna kasunanllapapaq. Chaynuqami payqa kusa riqsikashana kanqa.

⁶ Chaynumi qamkunatapis Tayta Dyusqa munar akrashushallapa, Amitunchik Jesucristupi kriyir paypa wamrankunana kanaykillapapaq.

⁷ Chaymi kay kartata kaĉhamuni qamkuna Roma pwiblupi taqkunaman. Chaqa Taytanchik Dyusmi qamkunataqa kusata munar akrashushallapa, allin kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

⁸ Puntataqami kayta willashaykillapa: Uklaw pachakunaman rirmapismi uyapasha kani, qamkunaqashi allita, Amitunchik Jesucristupi kriyinkillapa nir. Chaymi nuqaqa payrayku, Tayta Dyusta kusata payji nini qamkunapaq. ⁹ Chaynulla Amitunchik Jesucristupaq yaçhachikur, tukuy shunquywan Tayta Dyusta sirbini. Chaqa paymi nuqapaqqa kusa chiqapta yaçhayan imanumi qamkunapaq mana shaykuq waran waran mañakuyani nirmapis. ¹⁰ Chaynumi imuraspis mañakunilla Tayta Dyus munatinga, mana imapis pasatin imachu shamur watukushunayllapapaq. ¹¹ Chaqa kusatami rikashuyllapata munani, qamkunallata yaçhachishutiylapa chay kriyishaykillapamantaqa mas allita kriyiqkunana kanaykillapapaq. ¹² Kaynuqami nishunillapa: Qamkunaman shamuti, Amitunchik Jesucristupi imanutaq kriyishanchikllapanulla ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakunallapapaq.

¹³ Ukniykuna, kaytami yaçhanaykillapata munani: Kutir kutirmi qamkunaman shamuyta munasha kani nir. Piru kanankamanmi manaraq shamuytaqa puytishachu kani. Chaynumapis, Amitunchik Jesucristupaq tukuy intirupi mana Israel runakunata yaçhachitiymi, paypi kriyishallapa. Chaymi kananqa qamkunamanpis shamunayani, chaypipis yaçhachikutiy achkana kriyinanllapapaq. ¹⁴ Chaqa tukuyta yaçhachinaypaqmi kani, griego mana griego runakunata, chay yaçhaq mana yaçhaqkunamatapis. ¹⁵ Chayraykumi kusata shamuyta munani qamkuna Romapi taqkunamanpis, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapapaq.

Dyusmi Jesucristupi kriyiqkunata washan

¹⁶ Manami nuqaqa pingakunichu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikuytaqa. Chaqa Dyusqami pudirninwan mayqan-tapis, shumaq rimayninpi kriyiqkunataqa washanqa, puntataqa Israelmanta kaqkunata, chaymanta-shuypaqa mana Israelmanta kaqkunatapis. ¹⁷ Chaqa Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi kriyishalami, Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, kusa allinpaqna riqsmanchikllapa nir intrachimanichikllapa. Chaypaqmi Dyus nitin iskririkashakunapiqa nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsika kawsanqa” nir.

Tukuyimi uchayjun kanchik

¹⁸ Tukuy runakunami kusala mana allinkunata rurar ima, wakinkunata pantachinllapa Dyuspaq mana intrakananllapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusqa piñakur, syilumanta-pacha paykunataqa kastiganqa. ¹⁹⁻²⁰ Chaqa Taytanchik Dyusllami paykunata intrachiran, nuqami kusa allin, kusa puytiq Dyusnikillapa kani nir. Chaynuqami intrachikuran, kay pachata, chaynulla tukuy ima rurashankunawan. Chaymi payllata mana rikarpis, chay tukuy ima rurashanta rikarqa, tukuy yaçhaytana puytinchikllapa Tayta Dyusqa imanu nirmapis. Piru tukuy chaykunata yaçharmapismi, wakinkunaga mana paypi kriyiytaqa munanllapachu. Chaymi, “Mana yaçhashachu kani Dyuspaq” nirmapis, paykunaqa mana washakayta puytingallapachu. ²¹ Chaqa chay runakuna Tayta Dyuspaq yaçharllapapismi, imanuchi payta adurananpaq kaq chaynutaqa adurayta, payjichikuymatapis mana munashallapachu. Ashwan chaykunata rurananmantaqami mana allinkunata yarpur kawsashallapa. Chaymi shunqunpi mana allin yarpuyininkunarayku, yarpuyinllapaga tutaparaqpi yupayna kidasha. ²² Chaymi paykunaqa “Kusa yaçhaynijunmi kanchikllapa” nirmapis, ashwan kusa mana

intrakaqkunapaq tikrakashallapa. ²³ Chaqa Taytanchik Dyus kusa puytiq, chaynulla tukuy tyimpupaq ima katinmapis, aduraytaqa mana munashallapachu. Ashwanmi adurayta munashallapa kay pachapi kaq tukukaq imakunata amituyllapa nirqa. Chaymi adurashallapa runapa, pari q kurukunapa, tukuy kwatru çhakiyun animalkunapa, aysaçhakar puriq kurukunapa ritratunkunata ima.

²⁴ Chayraykumi Tayta Dyusta mana kasushanllaparayku, chay runakunataqa dijasha munashanllapakunatana rurananllapapaq. Chaymi paykunaqa ukwan ukwan punur, kusa millanaypaq imakunata rurur imana kawsanllapa. ²⁵ Chaynulla chay runakunaqami, chiqap Dyuspi mana kriyinar, payta adurayta mana munar, ashwan chay llulla kaqkunalapina kriyishallapa. Chaynu karmi, Taytanchik Dyustaqa mana adurananllapanachu. Ashwanmi Tayta Dyus rurashankunatana adurayanllapa. Piru Taytanchik Dyusqami munan, chay rurashankunataqa mana adurarchu, ashwan pay payllatana alabanallapapaq. Chaynumi kanqa.

²⁶ Chaymi chay runakuna, Tayta Dyusta adurayta mana munatinllapaqa, payqa dijashana kusa pinqaypaqkunata rurananllapapaq. Chaymi warmikunapis runanwan punuq yupayna warmipurana punur mana allinta ruranakunllapa. ²⁷ Chaynullami ullqkunamapis warminwan punuq yupay ullqpurana punur, mana allin pinqaypaqkunata ruranakunllapa. Chaynu tukurllapami, kusata qischakanllapa munashanllapalata rurashanllaparayku.

²⁸ Chay uchayjunkunaqami mana imatapis yaçhayta munanllapachu Dyuspaqqa. Chaymi Tayta Dyusqa paykunamanta akrakaq yupay, paykunalatana dijasha yarpuyinkunapiqa kusa mana allinkunalatana yarpunanpaq. Chaymi kusa saqrakunatana yarpur, paykuna munashanllata ruranllapa. ²⁹ Chaynu karmi tukuy riqchaq pinqaypaq uchakunata rurur kawsanllapa. [Chaymi ukwan ukwan pununllapa.] Runa masinkunatami mana allinkunata ruranllapa. Çhiqnkunllapa. Iman katinpismi, miçhanllapa. Runa masinta inbidiyanllapa. Wanuchikunllapa. Kusata piñakurmi anyanakunllapa. Llullachinakunllapa. Kusa mana allinkunalata rurayta yarpunllapa. Kusa kwintastiru ima. ³⁰ Runa masinta yanqallamanta uchachanllapa. Tayta Dyustami çhiqninllapa. Kusa nubliru tukurmi, ukkunata disprisyanllapa. Paykunalla kusata alabakanllapa. Ukkunata mana allinpaq tikrayta yarpunllapa. Taytanllapakunata mana kasunllapachu. ³¹ Chaqa paykunaqami mana intrakanar kusala kuchi yupay. Imata arnikurpismi, mana kumplinllapachu. Paykunalapaq imanpipis yarpur, mana ukkunapaqqa yarpunllapachu. Mana ukkunata pirdunanllapachu. Chaynulla mana llakipakunllapa imalamapischu. ³² Piru paykunaqami allita yaçhanllapa Tayta Dyusmi tukuy chay riqchaq uchayjunkunataqa tukuy tyimpu wanunapaq kastigamançhik nir. Piru chayta yaçharmapisimi mana allinkunata rurur kusata uchakur kawsanllapa. Chay runa masinkuna paykuna yupay mana allinkunata rurur uchakutinllapamaqami, ashwan kusata aligriyanllapa.

2

Dyusmi tukuyta allita rikar yaçhamaqninçhikqa

¹ Piru qamkunamanta uknikillapa mana uchayjun yupay tukur, ukninta uchachar niyanman: “Payqami kusala uchayjun” nir. Chaynu nirqami, ashwan paylla kusa uchayjun kanqa. Chaqa çimatana ukninta willanqa paypis chaynu uchakurlla kawsarqa? ² Yaçhashanchikllapanu, uchakuqkunataqami

Dyusninchik karanlata rikar “Qamqa uchayjun kanki” nimayninchikmatapis puytin, pay allinla kar tukuyta rikar yaĉhamaqninchik kashanrayku. ³ Piru qam, uknikita uchachar “Qamqa kusa uchayjun kanki” niqqami, mana imanupis washakayta puytinkichu, Dyusninchikpa kastigonmanataqa. ⁴ Imanupiqakish qamqa mana manchakur uchakurlla kawsarqa, Dyuspaqqa kaynuta yarpuyatki: “Dyusninchikqami kusala allin kar, mana das piñakur imaqa kastigamanchikchu” nir: ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi uchakuqkunataqa kastigan. Piru payqami kusa llakipakuq kashanrayku yarashuyan, uchaykikunata dijar payman tikrakatki pirdunashunanpaq.

⁵ Piru qamqami, kusa kuchi kar, Dyusman mana tikrakanar bidaykitaqa mana kambyayta munankichu. Chaymi ashwan mas uchayjunpaqna tikrakayanki. Chaymi Tayta Dyusqa jwisyu diyapi tukuyta allita rikar yaĉhar, kusa manchaypaqtana kastigashunqa. ⁶ Chaqa tukuyninchiktami rikar yaĉhamayashunllapa, allinta mana allinta rurasha kashallapamapis. ⁷ Piru wakin runakunaqami mana shaykuq allinlata rurar, Dyusta sirbisha pullakumanchik nir, paywan tukuy tyimpupaq luryanpi kayta yarpunllapa. Chaymi paykunataqa Tayta Dyusqa yanapar tukuy tyimpupaq kawsachinqa. ⁸ Nataq chay mana allinkunata ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa kusata piñakur kastiganqa. Chaqa paykunaqami chay tukuy allin kaqmantaqa, Dyus nishantaqa mana imalatapis kasuyta munanllapachu. Ashwanmi munashanllata rurar kawsanllapa. ⁹ Chaynu kashanllaparaykumi michka Israel runakuna, mana Israel runakuna karmapis qis-chakanqallapa. Chaymi tukuy chay mana allinta ruraqkunapaqqa kusala qischakaykuna, yarpupakuykuna kanqa. ¹⁰ Piru Tayta Dyusqami chay allin ruraqkunataqa allinmi kanki nir, kusata aligriyachir shumaqta kawsachinqa, Israelmanta kaqkunata, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis. ¹¹ Chaqa Tayta Dyusqa manami ukmanta, ukmantachu rikamanchikllapa.

¹² Chaymi mayqanpis Moisés mantakushanta mana yaĉcharpis, imami allin, imami mana allin nir yaĉhayar uchakushanraykumi Tayta Dyusqa allita rikar kastiganqa. Nataq Moisés mantakushanta yaĉhayar uchakuqkunata-shuypaqa chay mantakuykunallawan Tayta Dyusqa allita rikar yaĉhar, kastiganqa. ¹³ Chaqa Tayta Dyusqami mana chay mantakuykunata uyakuqkunatalatachu allinpaqqa riqsin. Ashwanmi uyakusha karmapis chay mantakuykuna nishankunata kasuqkunatami, Tayta Dyusqa allinpaqqa riqsin. Chaymi chaynu karnaqa, Dyuswan pullana kanqallapa. ¹⁴ Piru mana Israel runakunamantaqami, wakinkunaqa Moisés mantashankunata mana yaĉcharpis, allinta rurar kawsanllapa. Chaqa paykunaqami yarpuyinllapalamanta yaĉchanllapa imami allin, imami mana allin nirmapis. ¹⁵ Chaymi chaynu allinta rurar kawsatinllapaqa, yaĉhanchikllapa paykunapismi shunqunllapapi Dyus munashankunata allita intrakanllapa nir. Chaqa yarpunllapami, allintachu rurayani manaqachu mana nir. ¹⁶ Chay nishushayllapanumi, jwisyu diyapiqa kanqa. Chaqa Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachishushayllapanu, payqa yarpuyashanchikkunata rikayanqa. Chaymi ukkunata washayanqa. Nataq ukkunataqa uchakushanllaparayku kastigayanqa.

Israel runakunami Moisés mantakushanta mana kasushallapachu

¹⁷ Israelmanta kaq runa masiy, qamqami ninki: “Nuqaqami Israel runa kar, Moisés mantakushankunata yaĉhakushayrayku Dyusqa masta munaman” nir. Piru chaynuqami ninki kusata alabakarla. ¹⁸ Chaynulla Moisés

mantakushanta yaĉhakushana karqami ninki, “Tayta Dyus munashantaqami allita intrakanina” nir.

Chaymi Moisés mantakushankunata yaĉhakushana karqa, yarpunki Tayta Dyus munashankunata intrakarmi, kwintata qukani imataq allin nir. ¹⁹ Chaynullami ninkipis: “Chay mana yaĉhaqkunaqami mana rikakuq yupay katinllapa, yaĉhachiyta puytini, amana tutaparaqlapi yupay purinanllapapaq” nir. ²⁰ Ninkipismi: “Moisés mantakushankunata allita yaĉhaq karmi, Dyus munashanta allita intrakayani. Chaymi chay wamritukuna yupay kar, mana yaĉhaqkunata yaĉhachiyta puytini: ‘Imataq allin, imataq mana allin’ nir. Chaqa Moisés mantakushanraykumi yaĉhayta puytinchik Dyus munashantaq”. ²¹ Piru allita intrakar yaĉhachikurqa, ĵimaraykutaq chay yaĉhachikusaykitaq mana kasunkiq? Chaqa qamqami yaĉhachikunki: “Ama suwakuyllapachu” nir. Piru ĵimaraykutaq suwakunkiq? ²² Yaĉhachikunipismi: “Ukpa warminwanqa manami allinchu pununapaq” nir. Piru, ĵimaraykutaq ukpa warminwan pununkiq? Runakuna rurashan amitunllapakunatapismi kusata ĉhiqninki. Chaynu chaykunata ĉhiqnirqa, ĵimaraykutaq chay amitunllapapa wasinkunaman yaykunki iman kaqkunata suwakuqqa? ²³ Kanangami Moisés mantakushanta allita yaĉharqa, kusata alabakanki. Piru chay mantakuykunata mana kasurqami, Dyusmanta burlakayanki. ²⁴ Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapi nin:

“Qamkuna Israelmanta kaqkuna mana allinkunata rurashaykillaparakunapi,
chay uklawmanta kaq runakunaqa, Dyusninchikpaq mana allinta rimanllapachu” nir.

²⁵ Qammi Dyuswan kanaypaq nir chay siñal kustumrita ruranki. Chaynu chay siñal kustumrita rurar, Moisés mantakushanta mana chiqapta kasurqami, yanqallana chay siñaltaqa * rurashayki kanqa. ²⁶ Chay mana Israelmanta runakunaqami chay siñal kustumritaq mana rurannllapachu. Piru allita Dyus munashanta rurarllapaga, ĵimanachu Dyuspaqqa chay siñal kustumrita rurasha yupayna kanqallapa? ²⁷ Chay paykunaqami, Dyus munashanta rurasha kar, Dyuswana kanqallapa. Chaymi Dyuspaqqa mas allinna kanqa qammantaqa. Chaqa qamqami, chay siñal kustumrita rurasha karmapis, Moisés mantakushantaqa chiqaptaqa mana kasunkichu.

²⁸ Ma chaynu katinga ĵimayqankunataq Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanqa? Manami kwirpunchikpi siñal kustumrita rurashanchikraykuchu chiqap wamrankunaqa kanchikllapa. ²⁹ Chaqa Moisés tukuy mantakushankunata kasunasha kashamapis, manami chayqa washamayninchikta puytiranchu. Ashwan Dyuspi allita kriyishalami, Santu Ispiritu yarpuyinchikpi siñalamaqninchik yupay intrachimanichik Dyuspa wamrankunana kanchikllapa nir. Chaynu Dyuspaq kashallapaqami, runakunaqa mana alabamashunllapachu, ashwan Taytanchik Dyusmi kusa allinna kankillapa nimashunllapa.

3

¹ Piru chaynu nishutiyqakish qamqa yarpuyatki, chaqa ĵimatataq sirbiman Israel runa kar, chay siñal kustumrita rurashayqa? nir. ² Amami chaynutaqa

* **2:25** Siñal kustumriqa chay Israel pwebumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta-pacha uchu diyayjuna katinga, uk siñalsituta ruraqlapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswana kananpaq nir.

yarpuychu. Chaqa Tayta Dyus munar akrashushanllaparaykumi, rimayn-
 intaqa puntata unay rukuykillapakunata intrachiran, wakinkunata intra-
 chinanllapapaq. ³ Piru chaynu katinmapismi, wakin Israel masakikunaqa
 Dyusuninchik washananllapapaq nir tratuta rurashantaqa mana kwintacha-
 ranllapachu. Chaynu mana kwintachatinllapamapismi, Dyusuninchikqa
 chay tratuta rurashantaqa allita kumpliyanqa. ⁴ ¡Chaqa tukuy runakuna ima
 nishanta mana kumplitinmapismi, Tayta Dyusqa imanun yanapamanalla-
 papaq, chaynulla imanun ruramanallapapaq nir arnimashanchikllapataqa,
 allita tukuyta kumpliyanqa! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu
 nin:

¡Tayta Dyus, qam rimatkimi

tukuy uyashuqkuna yaçhanqallapa, chiqaptami rimanki!

¡Chaymi tukuy musyashuqkunata binsir, uyarachinki! nir.

⁵ Piru Tayta Dyus llakipakuq kashanraykumi, ukkunaqa yarpuyinlla-
 manta kaynu ninllapa: Uchakurlla kawsatiymapis Tayta Dyus llakipa-
 maqta wakinkuna rikarmi, ninllapa: Dyusqami kusala allin llakipakuq
 nir. Chaynu uchakushayrayku ukkunaqa Dyusqa llakipakuq nir intrakat-
 inqa, manami allinchu kanqa Dyus kastigamanapaqqa michka uchaku-
 tiymapis nir. ⁶ ¡Piru manami chaynuchu! Chaqa Dyus tukuy nis-
 hanta mana kumplirqa, ¿imanunari jwisyu diyapiqa tukuyta allita rikar
 yaçhanqa? ⁷ Piru uk uchakusha karmapis, washakayta munar niyan-
 manllaraq: “Lullakushayraykumi Dyusta masta alabar ninllapa: ‘Dyusqa
 mana llullachu’ nir. Chaymi chay llullakushaypaqqa, mana allinchu
 kastigamanapaqqa” nir. ⁸ Nishaykillapa: Chaynu rimarqami, paylla
 llullachikayan. Chaqa ashwan chaynu rimaqkunagami, llullakur ukku-
 nata ninpis: “Kusata uchakushamapismi, Dyusqa kusala llakipakuq kar,
 mana kastigamanachikchu” nir. Chaynulla ninllapapis: “Pablupis nuqakuna
 yupaylla yaçhachikun” nir. Chaymi chaynu llullakur yaçhachikuqkunataqa,
 Dyusqa kusa manchaypaqta kastiganqa.

Tukuyi uchayjun kanchikllapa

⁹ ¡Ma yarpushunllapa! ¿Nuqanchikkuna Israelmanta kashanchiklla-
 paraykuchu, wakinkunamantaqa kusa mas allin kashunllapa? ¡Manami!
 Chaqa yaçhachishushayllapanu Israelmanta kaqkuna, chaynulla chay mana
 Israelmanta kaqkunamapismi tukuy uchayjun kanchikllapa. ¹⁰ Chaqa Dyus
 nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Dyuspaqqa manami uklamapis kanchu allinta ruraqqa.

¹¹ Manami uklamapis kanchu Dyuspaq yarpuqqa.

Chaynulla Dyuspaq intrakayta munaqqa manami kanchu uklamapis.

¹² Chaqa tukuyi Tayta Dyusmanta chiqanchakar,
 mana allinpaqna tikrakashallapa.

Chaymi mana uklamapis kanchu allinta ruraqqa.

¹³ Chay mana allinta ruraq runakunapa kunkanqami,

imanutaq uk wanur pampakashan kiçhalla kar kusalata asyan, chay
 yupay.

Chaymi das imatapis saqrata riman.

Chaynullami qallunllapapis kusala llulla katin,
 shiminllapapi largu kurupa bininunta pakaq yupay.

¹⁴ Agrunllapapismi kusa saqrata ayaq yupay katin,
 runa masinllapakunamatapis kusalata musyanllapa ima.

¹⁵ Çhakinllapakunapismi kusa utqaylla purin
 ukkunata mana allinta rurar wanuchinanllapapaq.

¹⁶ Chaynullami mayta rirllapapis

achka runakunata qischar ima llakichinllapa.

17 Chaqa manami mayqanwanpis shumaqta kawsaytaqa yaçhanllapachu.

18 Chaymi Tayta Dyusta manchar kasuyamatapis mana yarpunllapachu” nir.

19 Chaynumi Dyus nitin iskririkashakunapiqa intrachimanchik Israelmanta kaqkunapis uchayjun kanchikllapa nir. Chaqa manami mayqanpis tukuy mantakuytaqa kumpliya puytishachu. Chaymi jwisyu diyapiqa, Dyusta mana ima nishaq nir yaçharchu tukuyla Israelmanta kaq, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamapis kastigakasha kanqallapa. 20 Chaymi Moisés mantakushankunata michka kumplishaq nisha katinllapamapis, Dyusqa mana mayqantapis ninqachu: “Mananami uchayjunnachu kanki” nirqa. Chaqa chay mantakuykunaqami intrachimanalapaq karan: “Kusa uchayjun kanchikllapa” nir.

Jesucristupi kriyishami Dyusqa pirdunamanchikllapa

21-22 Piru kananqami Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, mananashi chay unay mantakuykunata kasurnachu washakayta puytinchik nir. Ashwanmi Jesucristupi kriyishalana mana uchayjunpaqnachu riqsir, tukuy Israelmanta kaqkunata chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis washamanchikllapa. Chaqa chaypaqmi Dyuspa rimaqnin Moisés, chaynulla wakin rimaqninkunapis Dyus nitin iskribirani. Chay iskririshankunaqami niyaq: “Uk washakuq shamurshi, tukuyla paypi kriyiqkunataqa washar, Dyuswan pullachamayashunllapa” nir.

23 Chaymi nishaykillapapis: Tukuylami uchakusha karanchikllapa nir. Chaynu karmi kusa allinla llakipakuq Dyusninchikpa naypanmantaqa karupllapi karanchikllapa. 24 Piru chaynu kashallapamapismi, Jesucristo uchanchikllapapaq pagrakuq yupay wanuran Tayta Dyuswan pulachamanallapapaq. Chaymi kananqa Taytanchik Dyusqa dibaldila mana imawan pagrashalamapischu llakipar uchanchikllapamantaqa pirdunamanchikllapa. 25 Chaqa Tayta Dyus munatinmi Jesucristo yawarninta içar wanuran. Chaynu wanurmi chay uchanchikllapawanqa payna kidaran. Chaynuqami Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyusqa manana kastigamanallapapaqnachu. Chaynuqa kwintata qukanchikllapa, Tayta Dyusqa tukuyla uchata mana chaynulaqa dijancho nir. Chaynu katinmi chay unay runakuna, manaraq Jesucristo shamuyatin uchakurmapis Tayta Dyuspi kriyitinllapalami payqa llakiparan. 26 Chaynullami kanan tyimpukunapis Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa, Wamran wanushanrayku. Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkunata pirdunatinqa, kwintata qukanchikllapa: Tayta Dyusqami maydiyapis kusa allinla kar, rikar yaçhar manana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir.

27 Chaynu Tayta Dyus rurasha katinga, ¿imapaqtaq sirbin alabakanallapapaqqa? ¿Alabakaytachu puytinchik Moisés mantakushanta kasushanchikrayku? ¿Manami! Chaqa Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa. Chaynu katinmi mana sirbinnachu imapaqpis alabakanallapapaqqa.

28 Chayraykumi yaçhanchikllapa Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunamanchikllapa, mana Moisés mantakushankunata kasushanchikraykuchu nir. 29 Chaqa Tayta Dyusqami mana, Israelmanta kaqkunapa Dyusninlachu. Ashwanmi Wamran Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa, Israelmanta kaqkunapa, chaynulla mana Israelmanta kaqkunapamapis Dyusnin. 30 Uk Dyusla kashanraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunataqa uchanchikmanta pirdunamanchik, chay siñal kustumrita

zurasha kasha, chaynulla mana zurasha kashallapamapis. ³¹ Piru chaynu pirdunamashallapaqa, imanupi yarpuchuwannlapa Dyus nitin Moisés mantakushankunaqami manana sirbinnachu nir. ¡Manami allinchiu chaynu yarpunallapapaqqa! Ashwanmi Jesucristupi kriyirqa, Dyus nitin Moisés tukuy mantakushankunataqa kumplisha yupayna kanchikllapa.

4

Dyusmi Abrahamtaqa pirdunaran kriyishanraykula

¹ Ma yarpushunllapa, nuqakuna Israel runakunapa unay rukuyllapa Abrahamta, Dyus allinpaq riqsishanpaq. ² Tayta Dyusqami Abrahamtaqa kriyishanraykula allinpaqqa riqsiran. Chaqa Abrahamqa trabajaq yupay, Dyuspaq allinlata rurasha karqami paylla alabakayta puytinanta. Piru mana allinlata rurayta puytishanraykumi mana paylla alabakaytaqa puytiranchu.

³ Chaynu katinmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Abrahamqami Tayta Dyuspi allita kriyishanraykula mana uchayjunpaqnachu riqsikaran” ☆ nir. ⁴⁻⁵ Ma allita yarpushunllapa: ¿Uk runa mana trabajarqachu pagrakayta puytin? ¡Manami! Chaynullami nuqanchikkunapis Tayta Dyuspi mana kriyirqa, mana niyta puytishunchu “Tayta Dyus washamay” nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa mayqami kusa uchayjun katinmapi washanarqa, llakipar dibaldila washan. Chaymi ashwan, Jesucristo washamaqninchik nir kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa. ⁶ Chayraykumi runakuna uchakusha kar, kriyishanraykula Dyusqa, dibaldila llakipatin kusata aligriyanqa nir, chay unay gubyirnu Davidpis ⁷ kaynu niran:

“Kusa shumaqmi kanqa

mayqan uchakusha katinmapis

Tayta Dyus uchankunamanta pirdunatinga.

⁸ Chaynulla kusa shumaqmi kanqa chay runaqa,

Tayta Dyus uchankunata mana kwintachatinga” ☆ nir.

⁹ ¿Chaynuqachu kusa shumaqqa kanqa chay siñal kustumrita rurasha kaqkunala? ¡Manami! Ashwan Tayta Dyuspi kriyirmi shumaqqa kanqallapa, mana chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapis. Yaçhashanchikllapanu, Abrahamtami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaq riqsiran, paypi kriyishanraykula. ¹⁰ Chaynuqa ¿ima tyimpupitaq Tayta Dyusqa chaynuta riqsiran Abrahamtaqa? ¿Siñal kustumrita rurashana katin, manaqachu manaraq rurayatin? Ashwanmi manaraq chay siñal kustumrita rurayatinraq, allinpaqqa riqsiran. ¹¹ Chaymi chay siñal kustumrita manaraq rurayatinmapis, Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaq riqsiri kaynu niran: “Siñal kustumrita ruray” nir. Chaynu nitinraqmi, Abrahamqa chay siñal kustumrita ruraran, ama maydiyapis qunqananpaq, Dyusmi allinpaq riqsimasha paypi kriyishayraykula nir. Chaymi Abrahamqa intrachimanchik, Tayta Dyuspi kriyirlami Dyuspaqqa allin kanchik nir. Chaynu Abrahampaq yarpurqa, allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusmi chay siñal kustumrita mana rurasha kaqkunatapis allinpaq riqsin paypi kriyitinga nir. ¹² Abrahamqami siñal kustumrita rurasha kaqkunamatapis intrachimanchikllapa, Dyuswanqami allin kanchik paypi kriyirqa, mana siñal kustumrita rurarlachu nir. Chaqa imanutaq Abrahammaqa manaraq siñal kustumrita rurayatinraqchu Tayta Dyuspi kriyishanraykula, allinpaq riqsiran.

Abrahammi allita kriyishanrayku Dyus arnishanta ayparan

13 Abrahamqami kusata kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa aylluntinta arniran tukuylla kay pachaqa paykunapa makinpina kananpaq nir. * Piru manami, Moisés mantakushankunata kasushanraykuchu chaynuqa arniran. Ashwanmi arniran, allita Dyuspi kriyishanraykula. Chaynu kriyit-inmi, Tayta Dyusqa uchankunamanta llakipar kusa allinpaqna riqsiran. 14 Chayraykumi mayqanpis Tayta Dyuspi allita kriyiriami, tukuy arnishankunamatapis aypayta puytinllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata kasur washakananllapapaq katinga, kriyirila washakananllapapaq nir arnimashanchikllapaqa yanqalla kayanman. 15 Piru Tayta Dyus, Moíesta mantakuykunata gushanta kasushaq nir yarpurmi mas uchakushana rikarinllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata piñakurna kastiganqa paykunataqa.

16 Chaymi Tayta Dyusqa Abrahamta arnir yanaparan, paypi kriyishanrayku. Chaynullami nuqanchikkunatapis arnir dibaldila yanapamanchikllapa kriyishanchikraykula. Chaynuqami Abrahamqa tukuy kriyiqkunapaqa taytanchikllapa yupayna kar intrachimanchikllapa, imanumi Tayta Dyuspi kriyishala allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa Dyusninchikqa manami yanapanchu Moisés mantakushanta kasuqkunalataqa. Ashwanmi yanapan Abraham yupay Dyuspi allita tukuy kriyiqkunalata. 17 Chaqa Abrahamqami allita kriyiran: Tayta Dyus rimayninlawan mana imapis kayashanmanta tukuy imata rurayta puytin nir. Chaynulla kriyiranpis: Wanushakunamatapis kawsachimun nir. Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa niran: “Qammantami achka ayllukuna kanqa. Chaymi taytan yupay kanki” nir. Chaynu nitinmi Abrahamqa kriyiran.

18-19 Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta nisha karan: “Warmiki Sararaykumi uk wamrayjun kanki” nir. Piru Saraqami mana wamraquq warmichu karan. Chaynu Abraham mana wamrayjun karpismi, Tayta Dyus nishanta kriyiran. Piru manami dasqa wamrayjunchu karan. Ashwanmi kusa achka añuta yaranan, Tayta Dyus nishannu kumplikananpaqqa. Chaymi ashwan Abrahamqa warmin Sarawan yaqqana syin añuyjun karanllapa. Chaynu kusa rukuna karllapa wanunanllapapaqna kar, Sara mana wamraquq katinpismi, Tayta Dyus nishanlapi mana shaykuq kriyiran. Chaymi rukuna katinllapamapis Tayta Dyus nishannu, Saraqa wamrakusturanna. Chaynumi achka pwiblukunapa taytanllapa yupayna karan. 20 Chaqa Abrahamqa kusa allita kriyisha karan: Tayta Dyusmi chay arnimashanta chiqapta qumanqa nir. Chaymi tukuy nishanpi mana shaykuq kriyir, Dyusta kusata alabaran. 21 Chaqa kusatami yarpukusha karan: Tayta Dyusmi kusa pudirniyjun kar, tukuy chay arnimashantaqa rurayta puytin nir. 22 Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaqna riqsiran.

23 Piru Abraham, Tayta Dyuspi kriyishanrayku allinpaq riqsisha nirqami, mana Abrahamlapagchu chaynuqa niyan. 24 Ashwanmi chaynuqa nin, kanan nuqanchikkuna tukuy paypi kriyiqkunapaqpis. Chaqa nuqanchikkunapismi, Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimusha chay paypi kriyinchikllapa. 25 Chaqa Jesucristumi wanuran uchanchikllaparayku. Chaymantaqami chay wanushanmanta kawsachimuran, mana uchayjunpaqna riqsimanallapapaq.

5

Jesucristuraykumi mana uchayjunnachu kanchik

* 4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18.

¹ Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa. Chaqa Amitunchik Jesucristo shumaqchamashanchikrayku, Dyuswanqa kusa shumaqna kanchikllapa. ² Chaynu kriyishallapami, Tayta Dyus kusa allin kar; mana imawan pagrasha imachu dibaldila uchanchikllapamanta llakipar kusa allinpaq riqsimanchik. Chaymi paylapi kunfyakar kusata aligriyanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqna kashunllapa pay kayashanpi nir. ³ Chaynu karqami, chay qisachakaykuna katinpis aligriyashunllapa. Chaqa yaçhashanchikllapanu, chay qisachakaykunaqami yaçhachimanchikllapa maydiyapis chay kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir. ⁴ Chaymi chay kriyishanchiknulla waran waran shachinakushaqami, Dyusqa nimashunllapa allinmi kankillapa nir. Chaynu nimashallapami nuqanchikkunaqa chiqapta kunfyakanichikllapa maydiyaqa kusa shumaqna paywan kashunllapa nir. ⁵ Chaymi chay kunfyakayashanchikqa mana yanqallachu kasha nir yaçhanapapaqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunga qumashanchik. Chaqa payqami intrachimanchik tukuyta kusata munamanchikllapa nir.

⁶ Unaymantami nuqanchikkunaqa mana imanupis washakayta puytiranchikllapachu, chay mana allinta rurashanchikrayku. Chaymi Tayta Dyusqa munashan tyimpupi, Wamran Jesucristuta kaçhamutin nuqanchikkunarayku wanuran, michka payta mana kasur uchakusha kashallapamapis. ⁷ Yaçhashanchikllapanu manami mayqan runapis, runa masinpaq wanuyta yarpunmanlamapischu. ¿Piru imanupi uk runapa kusa allin, kusa munashan runa masin katinmaqa, nuqa qampaq wanushaq niytachu puytiyanman? ⁸ Piru imanutaq ashwan Amitunchik Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkuna manaraq kriyir uchayjun kashanchikmanta washamanallapapaq. Chaynuqami wanuran, Tayta Dyus allita intrachimananallapapaq kusata munamanchikllapa nir. ⁹ Chaqa Jesucristo yawarninta içar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunar mana uchayjunpaqna riqsimashanchik. Chaymi chiqapta yaçhayanchik, jwisyu diyapiqa Tayta Dyusqa manana tukuy tyimpupaq kastigamashunllapanachu nir. ¹⁰ Chaqa nuqanchikkunaqami uchanchikllaparayku Tayta Dyuspaqa kuntran kar; mana pullan kayta puytiyashallapamapis, ashwan Wamran Jesucristuta kaçhamuran wanur paywan pullachamanallapapaq. Chaymi chiqapta yaçhanchikllapa, Jesucristo kawsamushanrayku washamashunllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nir. ¹¹ Chayraykumi ama aligriyashunllapachu tukuy tyimpupaq washamashanchikllapa chaylapapaqa. Ashwanmi aligriyashunllapa Amitunchik Jesucristo wanur kananmanta-pacha Tayta Dyuswan kusa shumaqtana pullachamashanchikllapa nir.

Adanraykumi wanunchik Jesucristuraykumi kawsanchik

¹² Kusa unay tyimpupimi, Taytanchik Dyus punta runata rurashan Adán shutiqqa, pay willashanta mana kasurchu uchakur, rukuyarna wanuran. Chaymi Adán uchakushanmanta-pacha, tukuy nuqanchikkuna uchayjunllana kar wanunchikllapa. ¹³⁻¹⁴ Chaqa Adanqami Dyus willashantaqa mana kasuranachu. Chaymi paypa ayllunkunamapis uchakurilla wanuranllapa manaraq Moisés mantakushankuna katinmapis. Chaynumi Adanmanta-pacha Moiseskaman uchakurilla kawsaranllapa. Piru paykunaqa manami Adán yupay, Dyus willashanta mana kasurchu uchakur wanuranllapa. Chaynumi Adán uchakushanraykuqa uk washakuq shamuyanqa nir yaçhanchikllapa. Piru payqami shamuyan washamanallapapaqna mana uchakuqnachu.

Adanqami Jesucristuwanqa mana chayllachu

¹⁵ Chaqa Adán uchakushanraykumi, tukuyla mana puytiranchikllapachu chay wanuymanta washakaytaqa. Ashwan Tayta Dyuslami kusata munamarninchikllapa wanunallapamantaqa mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamashanchikllapa. Chaqa Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyuslla munar uchanchikkunamanta llakipamanchikllapa tukuyla paywan kusa shumagtana kawsanallapapaq. ¹⁶ Adán uchakushanmantapachami tukuy runakuna uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaymi Tayta Dyusqa kastigamanallapapaqna karan. Chaymantami ashwan Jesucristo wanushanrayku, Tayta Dyusqa tukuy mana allinta rurur uchakushanchikmanta llakipar, mana uchayjunpaqna rigsimashanchikllapa. ¹⁷ Adán uchakushanraykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyus uchanchikmanta mana imawan pagrasha imachu, dibaldila pirdunamashanchikrayku tukuy tyimpupaq paywan pullana kawsashunllapa.

¹⁸ Adán uchakushanraykumi, wanur tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo allinta rurur wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, mana uchayjunpaqna rigsimarninchik tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq niran. ¹⁹ Chaynulla Adán, Tayta Dyusta mana kasushanraykumi, tukuyla uchakurlla kawsaranchikllapa. Piru Jesucristo, Tayta Dyusta allita kasur wanushanraykumi, kusa allinpaq rigsimanchikllapa.

²⁰ Tayta Dyus, Moiesta mantakuykunata gushanqami, mana washamanapaqchu karan. Ashwanmi intrachimanalapaq karan tukuymi uchayjun kanchikllapa nir. Piru chaynu intrakarmapismi, uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaynu kashallapamapismi, Tayta Dyusqa kusa allinla kar uchanchikmanta pirdunar kusa allinpaqna rigsimaranchikllapa. ²¹ Chaynumi tukuyla uchakushanchikrayku wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyusqa kusala llakipakuq kar, tukuy uchanchikkunamanta pirdunamaranchikllapa. Chaymi Amitunchik Jesucristupi allita kriyishaqa tukuy tyimpupaqna paywan kawsanapaq nimaranchikllapa.

6

Jesucristupi kriyirnaqa ama uchakushunllapachu

¹ Ma, ¿allincha kancha kaynuta yarpunapaq: Tayta Dyusmi kusa allin kar uchanchikmanta llakipamashanchiknulla, uchakurlla kawsashapis qashan masta llakipamayashunllapa nir? ² ¡Manami chaynuchu! ¡Ashwan imanutaq uk runa wanushana karqa manana uchakuya puytinnachu, chaynumi mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa!

³ ¿Manachu qamkunaqa yaçhankillapa, Jesucristupi kriyir shutikurqa paywan pulla uchapaqqa wanusha yupayna kanchik nir? ⁴ Chaynullami Jesucristupi kriyir shutikuyarnaqa, paywan pulla pampakaq yupayna karanchikllapa. Shutikurna-shuypaqami, mushuqmanta kawsamuq yupayna karanchikllapa. Chaqa imanutaq Jesucristuta, Tayta Dyusqa kusa pudirninwan kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunatapis uchanchikpaq wanusha yupay kashallapamapis yanapamashanchikllapa, mushuq bidapina kawsanallapapaq.

⁵ Jesucristuwan pulla uchanchikpaq wanusha yupayna karqa, mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa. Chaynu paywan pulla wanushanchikmanta kawsamusha karnaqami, pay yupayna kusa allinkunata rurur kawsanapaqna kanchikllapa. ⁶ Chaqa

yaĉhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristo wanuran, uk kruspi klabatinllapa. Chaymi pay wanushannu, nuqanchikkunapis uchanchikpaqqa wanusha yupayna kar, chay unay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa amana rurashunllapanachu. Chaynuqami manana uchapa sirbiqninna kar, allinkunalatana rurayta puytishunllapa. ⁷ Chaqa yaĉhashanchikllapanu, uk runa wanushana karqami manana imatapis rurayta puytinnachu. ⁸ Chaymi nuqanchikkuna, uchanchikkunapaq Amitunchik Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karqa, allita yaĉhar kunfyakanchikllapa, paywan pullanami maydiyapis kawsashunllapa nir. ⁹ Chaqa yaĉhashanchikllapapis Jesucristumi wanushanmanta kawsamuran tukuy tyimpupaqna kawsananpaq nir. Chaymi chay wanuyqa manana gashanqa taringanachu. ¹⁰ Chaqa payqami uk kutilana uchanchikkunarayku wanuran. Chaymanta wanushanmantaga tukuy tyimpupaqna kawsamuran Taytan Dyuswan pullana kawsananllapaq. ¹¹ Chaynumiri qamkunapis uchapaqqa wanusha yupayna yarpuyllapa. Chaynuqami, ashwan Amitunchik Jesucristuwan pullana kar, Tayta Dyuslapaqna kawsar allinkunalatana ruray payta sirbiyallapa.

¹²⁻¹³ Chayrayku chay mana allin yarpuykillapakunata dijar, kwirpuykillapata tanyakachir, amana ima mana allintaga rurayllapanachu. Ashwan-ari tukuy kwirpuykillapata, yarpuykillapamatapis Dyuspa makinman ĉhurayllapa, pay munashannula imatapis karanlata ruray kawsanaykillapapaq. Chaqa uchapaqgami wanur kawsamusha yupayna kankillapa. ¹⁴ Chaynu katkillapaqami, chay uchakuchishuqllapaqa, mana imanupis uchakuchishuqllapata puytinganachu. Chaqa Tayta Dyus kusalata llakipashushanllaparaykumi, manana Moisés mantakushanta kasur kawsanaykillapapanachu kankillapa.

Dyuspa sirbiqnin kashunllapa

¹⁵ Yaĉhashanchikllapanu Moisés mantakushankunaqa mana washamayninchikta puytiqchu. Piru kananqami Amitunchikpi kriyisha, payqa uchakushamapis llakipamanchik. ĆChaynu katingachu, uchakurlla kawsashunllapa? ¡Manami! ¹⁶ Chaqa allitami yaĉhanchikllapa, uk runa patrunki trabajaqgami chay pay nishannulla imatapis ruray. Chaynu qamkunapis Tayta Dyuslata patrunkillapata yupay kasutkillapaqami, payqa uchaykillapamanta llakipashunqallapa, allinlatana ruray kawsanaykillapapaq. Nataq dyabluta kasur, uchakurlla kawsarqami tukuy tyimpupaq Dyusmanta chiqanchakar wanunkillapa.

¹⁷ Piru qamkuna, chay yaĉhachishushanllapamanta tukuy shunquykillapawan allita kriyirgami, manana chay uchakunapa sirbiqninnachu kankillapa. Chayraykumi, qamkunapaq kananqa Tayta Dyusta kusata payji nini. ¹⁸ Chaqa Tayta Dyus yanapar tukuy uchakunamanta chiqanchashushallapa katinmi, manana uchakur imachu pay munashannu allinlatana ruray kawsayankillapa. ¹⁹ Chaymi kaykunata willashunillapa allita intrakar amana uchakurllachu kawsanaykillapapaq. Chaqa mana chaynu yaĉhachishutiylapaqami, mana allita intrakar chu uchakurlla kawsayankimanllapa. Chaqa imanutaq unaymaqa kusa mana allin imakunataqa dasla ruraq kankillapa, chaynullami ashwan kananqa Tayta Dyuslatana kasur imatapis kusa allinlatana ruray kawsayllapa.

²⁰ Chaqa unay uchakurlla kawsarqami, chay uchakunapaqa sirbiqnin kar, mana shumaq allinta kawsaytaqa puytiraykillapachu. ²¹ Piru chaynu uchakutkillapaqachu, Ćimallapaqqa sirbishuranllapa? ¡Manami! Ashwan tukuy tyimpupaq wanunaykillapapaqna karaykillapa. Chaymi kananqa

chay rurashaykillapata yarpur, kusata pingakunkillapa. ²² Piru kananqa gamkunaga manana uchapa sirbiqninnachu kar, ashwan kananqa Tayta Dyuspa sirbiqninkunana tikrakashaykillapa. Chaqa chayqami kusala shumaq kar, yanapamanchik kusa allinlana kanallapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumashunllapa.

²³ Piru uchakurlla kawsarllapagami tukuy tyimpupaq wanushunllapa. Nataq Amitunchik Jesucristupi kriyishallapagami, Tayta Dyusqa llakipamashunllapa dibaldila, paywan pulla tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

7

Jesucristupi kriyiqkunaqami manana ministinnachu unay mantakuykunataqa

¹ Ukniykuna, qamkunaqami allita yaçhankillapa Moisés mantakushankunataqa wanunakalaman kasunapaq karan nir. Chaymi mayqanpis wanushana karqa manana kasuyta ministinnachu chaytaqa. ² Chay mantakuykunamanta ukqami kaynu nin: Uk warmi runayjun qarqashi, chay runanllawan kawsanqa maydiya wanunankaman nir. Piru maydiya runan wanutingashi, chay warmiqa paylana kashanrayku ukwan kasarayatapis puytinga. ³ Chaqa chay warmipa runan kawsayatinlla, uk runawan karqa Dyusmantaqa uchakuyan. Piru chay warmipa runan wanushana katin, uk runawan kasararqami, Dyusmantaqa manana uchakuyannachu nir.

⁴ Ukniykuna, yarpushunllapa: Uk runa wanushana qarqami, manana kasuyta ministinnachu Moisés mantakushantaqa. Chaynullami nuqanchikkunapis, uchanchikpaq Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karmi, washakanapaqqa mana ministinchiknachu Moisés mantakushankunataqa. Ashwanmi Jesucristo wanur kawsamushanrayku paypana kanchikllapa, Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanallapapaq.

⁵ Piru manaraq Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata yaçharmapis, mana kumpliya puytir uchakurlla kawsaq kanchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa.

⁶ Nataq Jesucristupi kanan kriyirqami, Moisés mantakushanpaqqa wanusha yupayna kanchikllapa. Chaymi chay mantakuykuna nishannuqa manana rurarchu, ashwan Jesucristupi kriyishanchikrayku, kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamanchik, mushuq kawsaypina kawsar Dyuslatana sirbinallapapaq.

Moisés mantakushanta yaçharmapismi uchakurlla kawsanchik

⁷ Chaynu katinga, ¿imatataq nishun? ¿Moisés mantakushankunaqami mana allin kar uchakuchimanchik nir? ¡Manami! Ashwanmi chay mantakuykunaga intrachimanapaq karan kusa uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaqa chay mantakuykuna mana katingami, nuqamaqa mana yaçhanaytachu runa masiypa imankunata munapakurqami uchakuyani nirqa. ⁸ Piru Moisés mantakushankunamanta ukmi, kaynu nin: Amami runa masikipa imankunata munapakur uchakunkillapachu nimasha kat-inmapismi, ashwan chay mantakuyqa, chaykunata munapakuy nimasha kanman yupay, ukpa imankunata munar ima uchakuray. Piru chay mantakuykuna mana katingami, munashaynulla imata rurarmapis mana yaçhanaytachu uchakuyanimi nirqa. ⁹ Chaqa unay manaraq chay mantakuykunata yaçharqami, uchakurmapis yarpuq kani, ¡kusa allinmi kani! nir. Piru chay mantakuykunata yaçharmapismi, mana kwintachar masta

uchakuyta munaray. Chaymi yarpuray uchakushayraykumi tukuy tyimpupaqna wanuyashaq nir. ¹⁰ Chaqa Tayta Dyusqami chay mantakuykunataqa qumaranchik allita kasur washakar, paywan tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. Piru nuqaqami mana kasuyta puytiraychu chay mantakuykunataqa. Chaymi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay. ¹¹ Piru nuqaqami puntata yarpuray, tukuy mantakuykunatami kasuyta puytini washakanaypaq nir. Chaynu yarpurqami nuqalla ingañakayaray. Chaqa chay mantakuykunata mana allita kasuyta puytishayraykumi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

¹² Chaymi nishaykillapa: Dyus nitin Moisés mantakushanqami kusa allin, kusa shumaq ima, Tayta Dyusmanta kashanrayku. Chaymi mana ima mana allintapis rurachimayninchikta puytinchu. ¹³ ¿Piru chaynu allin kashanraykuchu tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay? ¡Manami! Ashwanmi nuqa munashaynullata ruray uchakushaypaq tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay. Piru chay allin mantakuykunaqami yaçhachimaran, kusa mana allinta rurarmi uchakuyani nir. Chaqa chaynu yaçhachimatinmi kwintata qukaray, uchaykunaraykumi tukuy tyimpupaq wanuyashaq nir. Chaymi chaynuqa yaçhayanchik, kusala mana allinnachu Tayta Dyuspaqqa kanchikllapa nir.

¹⁴ Allitami yaçhanchikllapa, chay mantakuykunataqami, Tayta Dyus qumashanchikllapa allinlatana ruranallapapaq nir. Piru nuqa, Jesucristupi manaraq kriyiq karmi, mana allintachu ruraq kani. Chaymi chay munashay uchapaqa sirbiqnin yupay karna, munashayllata imatapis ruraq kani. ¹⁵ Piru nuqaqami mana intrakaqchu kani, imaraykumi uchakuni nirmapis. Chaqa allinkunata rurayta munarmapismi, mana puytiraychu. Chaynu mana uchakunarmapismi uchakuqlla kani. ¹⁶ Chaymi manana uchakuyta munar kwintata qukaq kani, Tayta Dyuspa mantakuyinkunaqa kusala allin nir. Piru chaynumapis imanupiqqa uchakurlla kawsaq kani. ¹⁷ Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa kwintata qukaq kani, yarpuyniypi mana allin kaq yarpuyniymi chay mana allinkunataqa ruray uchakuchimayan nir. ¹⁸ Chaymi allinlata rurayta munarmapis mana puytiqchu kani. Chayraykumi yaçhaq kani kusala uchayjunmi kani nir. ¹⁹ Chaqa allinta rurayta munayani chaytaqami, mana ruraqchu kani. Ashwanmi chay mana munayashayta ruraq kani. ²⁰ Chaynu mana allinta rurarmapis, manami munashaymantachu ruraq kani. Ashwanmi yarpuyniymanta chay mana allin munayniykuna, chaynutaqa rurachimaq.

²¹ Chaymi allita kwintata qukaq kani, allinkunalata rurayta munarmapismi, ashwan mana allinkunata ruray uchakushana rikariyani nir. ²² Piru tukuy shunquypimi, kusa shumaqta yarpuchimaq Tayta Dyuspa mantakuyinkunaqa. ²³ Chaynu kusa shumaqta yarpuchimatinmapismi, uchayjun kashayrayku, ishkaq yarpuyniyun yupay kaq kani. Chaymi chay mantakuykunata mana kasushayrayku, allinkunata rurayta mana puytitiyqa, chay uchaq uk prisuta yupay purichimaq mana allinkunata rurachimar. ²⁴⁻²⁵ Chaqa uk yarpuyniyqami, Tayta Dyus mantakushankunata kusata kasuyta munaq. Piru uk yarpuyniy-shuyapaqami uchakurlla kawsayta munaq. Chaymi kusata llakir yarpukuq kani: ¿Piraq yanapamanga, chay mana allinkunata ruray uchakuyashaytaqa dijar, amana tukuy tyimpupaq wanunaypaqnachu? nir. ¡Amituy Jesucristumi yanapamasha! Chaymi nuqaqa Tayta Dyusta kusata payji niq kani Wamranta kaçhamutin yanapamashanrayku.

8

Dyuspa Santu Ispiritun munashannulla kawsanchikllapa

¹ Chaymi kananqa mayqanpis, Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaqqa kastiganqanachu. * ² Chaqa Jesucristo uchanchikllaparayku wanusha nir kriyishallapami, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapar washamashanchikna, amana uchallapi kawsar tukuy tyimpupaq wanunallapapaq. Ashwanmi chaynuqa yanapamashanchik uk mushuq kawsaypina kawsanallapapaq. ³ Chaqa unayqa kusa uchayjun kashanchikrayku, mana puytiranchikllapachu kumpliya Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranchikllapachu. Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaqqa. Chaymi Jesucristuqa kay pachamanqa shamuran uk runapaq tikrakar. Piru chaynu tukuy uchayjunkunaman shamurmapismi payqa mana imalapimapis uchakuranachu. Chaqa chaynu karmapis uchanchikllaparayku uk kruspi wanuran, Tayta Dyus kastigananallapapaq karan chaymanta washamanallapapaq. ⁴ Chaynuqami Jesucristuqa wanuran, chay unay mantakuy kaqkunataqa allita kumplisha yupayna kanallapapaq Tayta Dyuspaqqa. Chayna manana nuqanchik munashanchiknullata rurarchu, ashwan Santu Ispiritun yanapamashallapa allinkunalata rurarna kawsanallapapaq.

⁵ Chaqa uk runa munashanllapi kawsaqqami, pay munashanlapaq yarpur kawsan. Piru mayqanpis Santu Ispiritu munashannulla kawsaqqunaqami, Santu Ispiritu munashannulla yarpur kawsan. ⁶ Chaqa chaynu nuqanchik munashanchiklapaq yarpurqami, tukuy tyimpupaq wanunapaqna kayashunllapa. Piru Santu Ispiritu munashanlapaq yarpuqqami, paywan pulla shumaqtana tukuy tyimpupaq kawsashunllapa. ⁷ Nataq mayqanpis munashanlapaq yarpuqkunaqami, Tayta Dyustaqa çhiqniinllapa. Chaymi mana mantakushanlamatapisi kasuyta munanllapachu. Chaynulla manami kumpliya puytinllapalamapischu. ⁸ Chaymi mayqanpis pay munashanllata ruraqqa, Tayta Dyuspaq allinta ruraytaqa mana puytinllapachu.

⁹ Piru qamkunaqami manana munashaykillapata rurarnachu kawsayankillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa Ispiritun qamkunapi katinmi, payta kasur munashanlata rurarna kawsayankillapa. Piru Jesucristupa Ispiritun mana qamkunawan katingami, mana Jesucristuwanchu kankimanllapa. ¹⁰ Ashwan Jesucristupa Ispiritun qamkunawan kashanraykumi tukuy tyimpupaq kawsankillapa, kwirpuykillapa uchaykillaparayku michka wanunanpaq kasha katinmapi. Chaqa Tayta Dyusmi mana uchayjunpaqna riqsishunllapa, Jesucristo qamkunapaq wanur kawsamushanrayku. ¹¹ Chaqa Jesucristutami, Tayta Dyus wanushanmanta kawsachimuran. Chay paypa Ispiritun qamkunapi kawsashanraykumi, chay kwirpuykillapa uchaykillaparayku wanutinmapi, maydiyqaq qashan kawsachimunqa.

¹² Chayraykumi ukniykuna tukuy chaykunata yaçarqa, Tayta Dyuspa Ispiritun munashanllatana rurar kawsar, amana munashanchikllata rurar uchakurnaqa kawsashunllapachu. ¹³ Chaqa qamkuna munashaykillapanulla kawsarqami, tukuy tyimpupaqna wanunkillapa. Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami, tukuy chay mana allin munayashaykillapakunataqa

* **8:1** Wakin iskribikashakunapimi nin: "Santu Ispiritu munashannulana rurar mana paykuna munashannulla kawsaqqunataqami" Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaq kastiganqanachu nir.

wanuchiƣ yupay dijarƣa, tukuy tyimpupaƣna kawsankillapa. ¹⁴ Chaynulla Dyuspa Ispiritun kaynu rurar kawsayllapa nimashanchiknulla ruraƣkunagami, chiqap Tayta Dyuspaƣa wamrankunana kanchikllapa.

¹⁵ Chaynu karmi manana, imanutaƣ uk sirbikuƣ mantaƣnin payta qischashanrayku manchakun chay yupayƣa Tayta Dyusmantaƣa manchakuyta puytinchiknachu. Ashwanmi Santu Ispiriturayku, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kar payman qimikar “*Abba*, † Taytaymi kanki” niyta puytinchikllapa. ¹⁶ Chaƣa Santu Ispiritullami shunqunchikllapapi kar intrachimanchikllapa, Tayta Dyuspaƣa wamrankunanami kanchikllapa nir. ¹⁷ Chaynu Tayta Dyuspa wamrankuna karnaƣa, imanutaƣ Jesucristumaƣa Tayta Dyuswana, chaynullami maydiyaga nuƣanchikkunapis kashunllapa. Chayraykumi kananƣa kriyishanchikrayku michka qischakar imamapis shachinakushunllapa, maydiyaƣa paywan pullana kusalata aliƣiyashunllapa nir yaƣhar.

Dyus arnimashanchiktami yarayanchikllapa

¹⁸ Kanankuna kay pachapi kusata qischakanchikllapa. Piru chaynu qischakarmapismi ama llakishunllapachu. Chaƣa chay qischakaykunamantaƣami, kusala mas shumaƣta aypashunllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapataƣa. ¹⁹⁻²¹ Piru kay tyimpukunapiƣami Tayta Dyus kay pachapi, syilupi tukuy imata rurashankunata rikayashanchikkunaƣa, nuƣanchikkuna uchakushanchikllaparayku, Tayta Dyusƣa dijaran kusata qischakar wanunanllapapaƣ ima. Chaymi yarakuyanllapa, Tayta Dyus uchanchikllapamanta shumaƣchar pullakumanallapakaman. Chaƣa chay diyaƣami, tukuy imapis shumaƣchakashana kanƣa. Chaymi nuƣanchikkunaƣa, Dyus tukuy imata rurashankunawanƣa, pullana kar kusa shumaƣta kawsashunllapa.

²² Chay nishanchikllapanumi, Tayta Dyus rurashankunapis tukuylla kanankaman kusalata qischakar yarakuyan, imanutaƣ uk warmisitamaƣa itikunanpaƣ qischakan chaynu. ²³ Piru chaynuƣami mana paykunalachu qischakayanllapa. Ashwan nuƣanchikkunapis Tayta Dyus rurashankunawanƣa, pullana qischakayanchikllapa. Piru Tayta Dyusƣami Santu Ispiritunta qumashanchik intrachimanallapapaƣ, tukuy arnimashanchikkunataƣa kumplimayashunllapa nir. Chaymi kusata qischakarmapis, yarakuyanchikllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapakunata aypanallapapaƣ. Chaƣa chay diyapimi wanushanchikmanta kawsachimarninchikllapa, uk mushuƣ kwirputana qumashunllapa, chiqap wamrankunana kar, paywan pullana tukuy tyimpupaƣ kawsanallapapaƣ. ²⁴ Chaƣa Tayta Dyuspi allita kriyishallapalami, payƣa washamasha unaƣ syilupi tukuy tyimpupaƣna kawsanapaƣ kanchikllapa. Piru manaraqmi tukuy chaykunataƣa rikayanchikraqchu. Chaƣa chay tukuy arnimashanchikkunata aypashana karƣami, mana yarpuyachuwanllapanachu Tayta Dyuswan unaƣ syilupi pullana kashaƣ nirƣa. ²⁵ Chayraykumi kanankaman mana shaykuƣ yarakuyanchikllapa, unaƣ syiluman rim chay manaraq rikayashanchikllapa chaykunata rikanallapakaman.

²⁶ Piru nuƣanchikkunaƣami, chiqaptaƣa mana yaƣhanchikllapachu, Tayta Dyusman imanumañakuyamatapis. Chaynu katinmapismi, Santu Ispirituƣa nuƣanchik rimar mañakuyashanchikmantaƣa, kusala llakiywan mañakur intrachin Tayta Dyustaƣa. Chaynullami Santu Ispirituƣa yanapamanchikpis qischakar yarpupakushamapis. ²⁷ Piru Tayta Dyusƣami tukuy imata

† 8:15 Abba nirƣami rimayninchikpiƣa munan niyta Papisutyu nir.

yarpuyashanchikkunamatapis allita yaĉhanllana. Chaymi Santu Ispiritu mañakutinqa kusa allita intrakan. Chaqa pay munashannullami, Santu Ispirituqa mañakun Dyuspa allin kaqninkunapaqqa.

Manami imapis Jesucristumantaqa chiqanchamashunllapachu

²⁸ Allita yaĉhashanchikllapanu, Tayta Dyusmi akramashanchikllapa pay munashannulla, imanu kanallapapaqmapis nir yaĉharllana. Chaymi tukuy paypana kar, payta muñaqkunataqami imapi rikarishallapamapis allinpaqna tikramanchikllapa. ²⁹ Chaqa unaymanta-pacha manaraq nasiyashallapami, Tayta Dyusqa riqsimarninchik akramaranchikllapa imanutaq Wamran Jesucristo allinlata rurar kawsaran chaynu kanallapapaq. Chaynu kashallapami, Jesucristuqa tukuy nuqanchikkunapa kulaka ukninchikllapanana. ³⁰ Chaynu akramarninchikllapami, Tayta Dyusqa paypa wamrankunana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi uchanchikllapakunamanta llakipar, manana uchayjunpaqnachu riqsimashanchikllapa. Chaynu llakipar mana uchayjunpaqna riqsimashanchikllaparaykumi, maydiyaqa Jesucristo mantakuyashanpina, kusa shumaqta kawsanallapapaq nisha.

³¹ Chaynu tukuy chaykunata yaĉharnaqa, jamana imapaqpis yarpupakushunllapachu! Chaqa Tayta Dyus kusa pudirninwan kuytamashaqa, manami mayqanpis paymanta chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu. ³² Chaqa Tayta Dyusqami kusata munamarninchikllapa, Wamran Jesucristumatapis mana miĉhamarninchikllapachu, paylla kay pachaman kaĉhamuran uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaynu Wamran Jesucristuta nuqanchikrayku kaĉhamusha karqa, ¿manachu Tayta Dyusqa tukuy chay arnimashanchikkunataqa qumayashun Wamranwan pullatana? ³³ Chaynu Tayta Dyus akrashan wamrankunata mana uchayjunpaqna riqsimashallapapaq, ¿mayqantaq uchachar, qamqa uchayjun kanki nimayninchikta puytiyanqa? ³⁴ Chaqa Jesucristumi wanuran, uchanchikkunamanta washamanallapapaq. Chaymantami chay wanushanmanta kawsamur, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpi tasha nuqanchikkunapaq mañakuyan. Chaymi mana mayqanpis nimayninchikta puytinchu: “Uchayjun kashaykiraykumi qamqa kastigakanki” nirqa.

³⁵ Chaqa Jesucristo kusata munamashanchikmantaqami, mana mayqanpis paymanta chiqanchamayninchikta puytingallapachu. ¿Kaykunachu chiqanchamayninchikta puytiyanqa? ¿Chay qischakaykuna, llakiykuna, qischamaqninchikkuna, mallaq tyimpu, mudananchik mana kar, saqra imakuna, chaynulla wanuykuna ima? ¡Manami! ³⁶ Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Tayta Dyus, qamta kasushushayllaparaykumi, chay ĉiqnimaqkunaga imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa. Chaqa uyshata imanutaq wanuchiĉ apanllapa, chaynumi ruramananllapa” nir.

³⁷ Piru tukuy chaykunamapismi, mana binsimashunllapachu. Ashwanmi Jesucristo munar yanapamashanchikwanmi chaykunataqa binsinchikllapa.

³⁸ Chaymi nuqaqa kusata kunfyakar nini: Chay wanuykuna, kawsaykuna, angelkuna, dyablukuna, chaynulla kanan, maydiyapismi mana chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu Tayta Dyus kusata munamashanchikmantaqa. Chaynulla kusa puytiĉ mantakuqkuna, ³⁹ unaq syilupi, kay pachapi kaqkuna, chaynulla tukuy imakunata Tayta Dyus rurashankunamapismi, pay munamashanchikmantaqa mana chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu. Chaqa pay kusata

munamarninchikllapami, Amitunchik Jesucristutaqa kaçhamuran washamanallapaq.

9

Pablumi llakin Israel runakuna mana kriyishanllaparayku

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyiq kashayraykumi, Tayta Dyuspa Santu Ispirituwan kar, mana llullakur imachu chiqapta nishaykillapa:

² Chay pwibluyllamanta Israel runa masiykuna, Jesucristupi mana kriyishanllaparaykumi shunquypi kusalata llakichiman. ³ Chaymi pwibluyllamanta katinllapa paykunata kusata munashayraykuqa, puytiypaq katinmaqa Amituy Jesucristumanta ashur paykuna washakashana kananllapa-paqqqa lugarninllapa nuqa tukuy tyimpupaq kastigakayman. ⁴ ¿Piru imapaqtaq mana kriyinyanqallapaqa? Chaqa unaymanta-pachami Israel ayllulla kanillapa. Tayta Dyusmi akramaranllapa, paypa wamrankuna kanayllapa-paqqqa. Chaynulla unay rukuyllapakunawanpis tratukunata ruraran. Chaymi rukuyllapakunaqa Tayta Dyus paykunawan kashanrayku chay kusa shumaq lliypayninmatapis rikaranllapa. Chaynullami mantakuykunamatapis Moïsestaqa qur, intrachiranpis, imanumi allita payta aduranqallapa nir. Chaynulla niranpis, paykunallamantashi uk washakuq shamuyanqa nir. ⁵ Chaqa chay unay rukuyllapa Abrahampa, Isaaca, Jacobupa ayllunkunallami kanillapa. Chay aylluypapakunamantami Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupis nasiran. Payqami Dyuslla kar, tukuy imatapis rikar mantan. Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq alabakashana kanqa. ¡Chaynumi kanqa!

Manami Israelmanta kaqkunalachu Dyuspa wamrankunaqa

⁶ Chaymi ama yarpushunllapachu, Dyusqa arnikushantaqa mana kumplinchu nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa tukuy arnikushantaqa mana qunqarchu kumpliran. Piru chaynu Israelmanta kaqkunata Tayta Dyus kumplimatinnllamapis, manami tukuyiniyllapachu Tayta Dyuspa wamrankunaqa kanillapa. ⁷ Chaynulla Abrahampa ayllunllamanta karmapismi, mana tukuyiniyllapachu Tayta Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanillapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa Abrahamta nisha kayaq: “Wamrayki Isaacmanta kaq ayllunkunalami, chiqap akrashay wamraykunaqa kanqa” nir. ⁸ Chaynu nirmi, Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, michka Abrahampa ayllunkuna karmapismi, mana tukuychu paypa wamrankunaqa kanillapa nir. Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta arnisha kayaq wamran Isaacraykushi aylluypun kayanqa nir. Abrahamta ayllunkunapaq arnisha kayaq chaykunalatami Tayta Dyusqa chiqap wamrankunapaqqqa riqsisha.

⁹ Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta kaynu nir arnisha kayaq: “Uk añumanta tikrakamutiyqami, warmiki Saraqa uk wamrituyjun kanqa” nir.

* ¹⁰ Manami kaykunawanchu tukukaran. Ashwanmi Tayta Dyusqa qashan ukkunatapis akraranraq. Chay akrashan chaykunaqami unay rukuyllapa Isaacllamanta kaq, Rebecapa milli wamrankuna. ¹¹⁻¹³ Piru kay wamritukuna manaraq nasiyar manaraq uchayjun katinmi Tayta Dyus, Rebecataqa niran:

“Chay puntata nasiq chaymi,
chay ikita nasiq chayta sirbinga” nir.

Chaynulla Tayta Dyus nitin iskribikashankunapipismi kaynu nin:

* **9:9** Kaynuqami Abrahamqa yaçharan Dyus arnishaqa Isaacmanta karan, mana Ismaelmantachu nir. Rikashun Génesis 18.10-14, 21.8-12.

“Esauta yanapanaymantaqami,

Jacobo kusa shumaqta yarpuchimatin akrrar yanaparay” nir.

Chaynu nirqami Tayta Dyusqa intrachimanchik, runakunata paypaq kananpaq akranarqashi, allinta mana allinta rurashanmatapis mana kwintacharchu akrrar yanapan, pay munashanlatana rurannillapapaq nir.

¹⁴ Chaynu Tayta Dyus pay munashankunalata akratingami, ama nishunllapachu: “Tayta Dyusqami mana allin kar chaynu rurayan” nirqa. ¹⁵ Chaqa chaypaqmi Tayta Dyusqa, Moisesta kaynu niran:

“Mayqanta llakipar yanapayta munarqami,
llakipar yanapashaq” nir.

¹⁶ Chaynu katinga nuqanchik allinta rurashanchikrayku chaynulla nuqanchiklla llakipakayta munashanchikraykuchu Tayta Dyusqa llakipamanchik? ¡Manami! Ashwanmi Tayta Dyusqa paylla munamarninchik llakipamanchikllapa. ¹⁷ Chaqa Tayta Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay Egiptupi Faraonta niran:

“Qamtami kusa puytiq mantakuq kanaykipaq nishuray.

Piru chaynu kusa puytiq katkimapismi binsishuray.

Chaynuqami ruraray kwintata qukanaykipaq,
imanumi kusa pudirniyjun kani nir.

Chaymi chayta tukuy pachapi yaçharqa, riqsimanqallapa
imanumi kusa pudirniyjun Dyus kani” nir.

¹⁸ Chaynumi yaçhanchikllapa Tayta Dyuslla munarmi runakunata llakipan, ashwan mana munarqa dijan mana intrakaqkunana tikrakananllapapaq nir.

¹⁹ Piru imanupiqaçhi uknikillapallaqa nimayankillapa kanqa. “Tayta Dyusmi tukuyta ruramashanchik, paypi kriyiqkunata, chaynulla mana kriyiqkunatapis. Chaynu katinga mana intrakaqkunapaq tikramashallapa uchakushallapaqa ¿imaraykutaq kastigamayashunllapaqa?” nir. ²⁰ Chaynu nirqa, ¿pitaq qamqa kanki Taytanchik Dyusta chaynu ninaykipaqa? Ma kayta yarpuyllapa, ¿uk runa, allpa mankata ruratingachu, chay rurashanqa niyanqa, imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami! Chaynulla, Tayta Dyus, allpa mankata yupay rurashusha katingachu ninkiman, ¿imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!

²¹ Chaqa Taytanchik Dyus mankata ruraq yupay karmi, dirichuyjun imatapis pay munashanta rurannapaqqa. Chaymi chay napa allpallamanta rurayta puytin, kusa shumaqta purichir fyistakunalapi yanukunnapaq kusa shumaq mankakunata. Chaynulla ruraytapis puytin, waran waran yanukunnapaq ima. Chaynullami Tayta Dyusqa nuqanchikkunawanpis rurannapaq. †

²² Chaymi payqa tukuypa rikaqnin kashanrayku, pudirninllawan chay uchayjunksunamatapis kastigananpaq karan. Piru payqami intrachimanchik, imanumi kusa allin kar llakipakun nir. Chaynu karmi, tukuy tyimpupaq kastigakananllapapaq karan chaykunataqa llakipar, mana kastigarchu kusalata yaran. ²³ Chaynu unaymanta-pacha llakipakunnapaq nisha karmi, paykunata llakipar nuqanchikkunawanpis chaynullata rurannapaq kwintata qukanallapapaq Taytanchik Dyusqami kusa llakipakuq, kusa puytiq nir. Chaynuqami Tayta Dyusqa rurannapaq, maydiyaqa tukuyinchikllapana paywan kusala shumaq luryanpina kawsanallapapaq. ²⁴ Chaqa Tayta Dyusqami akramashanchikllapa wakinta Israelmanta kaqkunata, wakinta-shuyapaqa mana Israelmanta kaqkunata, paypa wamrankuna kanallapapaqqa. ²⁵ Chaypaqmi Dyus nitin, Oseasqa kaynu nir iskribiran:

† 9:21 Masta intrakanarqa rikashun Jeremías 18.4-6.

“Mana munashay runakunatami,

kusa munashay wamraykuna kankillapa nishaq.

²⁶ Chay lugarllapimi qamkunata nishurayllapa:

‘Manami nuqapa wamraykunachu kankillapa’ nir.

Piru kananqami chay lugarllapi qashan nishaykillapapis:

‘Chiqap kawsaq Dyus kashayrayku nuqapa wamraykunanami kankillapa’ nir”.

²⁷⁻²⁸ Piru Israelpa ayllunkunapaq-shuypaqami, Isaiasqa kaynu niran:

“Tayta Dyusmi nishantaqa kumplir,

tukuy pachapi taqkunata allita rikar yaçharqa dasna kastiganqa.

Chaymi Israelpa ayllunkuna kusala achka mar manyapi aqu yupay karmapis,

Tayta Dyus paykunata rikar yaçhatinqa, wakinkunalami washakanqallapa” nir.

²⁹ Chaynullami Isaiasqa, unayllana Israel runakunapaqqa kaynu nisha karanpis:

“Kusa puytiq Taytanchik Dyus

mana llakipamaqninchikllapa karqami,

mana wakinkunalamatapis washarchu

tukuyninchikllapata tukchimanallapata,

imanutaq chay Sodomata, chaynulla Gomorra pwibluta

limpulla chinqachiran chaynulla” nir.

Israel runakunami wakinqa mana kriyinaranllapachu

³⁰ Chaymi mana Israelmanta runakunaqa Moisés mantakushanta kashur washakaytaqa mana yarpuranlamapischu. Ashwanmi Jesucristupi kriyitinla Dyusqa llakipar mana uchayjunpaqnachu riqsiran. ³¹ Nataq Israel runakuna-shuypaqa, Moisés mantakushanta kumplir washakayta kamarmapis mana puytiranllapachu. ³² Chaqa paykunaqami Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana yarpuranllapachu. Ashwanmi Moisés mantakushanta tukuyta kumplirla washakayta yarpuranllapa. Chaynu Jesucristupi mana kriyinishanllaparaykumi, paypi trumpisar rataq yupayna karanllapa. ³³ Chaymi Jesucristupaq Dyus nitin iskribikashakunapiqa, kaynu nin:

“Sión pwibluyupimi uk rumita çhurashaq.

Chay rumipimi trumpisanqallapa.

Piru paypi kriyiqkunataqami kusata yanapatin,

mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

10

Pablumi Israel masinkuna Jesucristupi kriyinanllapata munan

¹ Uknijkuna, nuqaqami tukuy shunquywan kusata munani Israel kaq masiykuna washakananta. Chaymi mañakurmapi, kusata Tayta Dyusta mañani paykunata washananpaq. ² Chaqa allitami yaçhani, paykunaqami kusata Tayta Dyusta sirbiytaqa munanllapa nir. Piru chaynu munarmapismi, mana intrakanllapachu Tayta Dyus munashanta rurananllapapaqqa. ³ Chaynulla manami intrakashallapachu Tayta Dyus imanuchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa nirqa. Ashwanmi paykunaqa yarpushanta karanlata rurar washakayta yarpunllapa. Chaymi Dyus nishannu Wamran Jesucristupi kriyiytaqa mana munanllapachu. ⁴ Piru Jesucristuqami, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumplir wanuran,

uchanchikkunapaq pagrakunanpaqqa. Chaymi manana chay mantakuykunataqa ministinchikllapanachu washakanallapapaqqa. Ashwanmi Jesucristupi allita kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsir washamanchikllapa.

Dyusmi tukuyta washayta munan

⁵ Piru Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir iskribiranpis: “Tukuy chay mantakushaykunata kasur kawsaqkunalami kusa allinqa kanqallapa” nir.

⁶ Piru tukuy chay mantakuykunata mana kumpliya puytishanllaparaykumi, Tayta Dyusqa kaynu niran: “Wamray Jesucristupi kriyitinllapalami, mana uchayjunpaqnachu riqsir washashaq” nir. Chaynu Tayta Dyus nishanpaq willashutiyllapaqachi niyankillapa kanqa: ¿Mayqantaq syiluman rir Dyuspa Akrashan Cristunta kay pachaman apamuyanqa, payta rikar kriyinnallapapaq? nir. ⁷ Chaynulla kaynutaچی yarpuyankillapa kanqa “¿Mayqantaq chay kusa saqra uchkupi pampakashanman rir, Dyuspa Akrashan Cristunta kawsachimur nuqanchikkunaman apamuyanqa?” nir. ¿Piru manami chaynuchu! Ashwanmi Tayta Dyusqa, Wamran Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimushana.

⁸ Mana chaynu kawsachimusha katinga çima nishaq nirtaq iskribikashakunapiqa nin: “Washakanaykupaq kaq kusa shumaq rimayqami pullayki, shimikiپی, chaynulla tukuy shunquykipi” nirqa? ¿Manachu intrakanillapa? Chaynuqami niyan Jesucristupaq yaçhachishuyashayllapakunapi kriyirila washakanaykillapapaq. * ⁹ Chaymi qamkuna, shimikillapawan “Jesucristuqami Amituy” nir, chaynulla tukuy shunquykillapawan “Tayta Dyusmi Jesucristuta wanushanmanta kawsachimushana” nir kriyirllapaqami, washakanillapa. ¹⁰ Chaqa tukuy shunqunchikwan allita kriyishallapaqami, Tayta Dyusqa manana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa. Chaynu kriyirmi, shiminchikwanpis “Jesucristumi Amituyqa” nirlami washakanchikllapa.

¹¹ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Paypi kriyiqkunataqami, kusata yanapatin
mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nirqa.

¹² Chaynuqami tukuypaq nin. Chaqa Tayta Dyusqami tukuypa amun kar, tukuylata chayllata rikamanchik, michka Israelmanta runakuna kashallapa, chaynulla mana Israelmanta kaq runakunamatapis. Chaymi mayqanpis payta mañakushaqa yanapamanchikllapa. ¹³ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu ninpis:

“Mayqanpis Amitunchikpi † kriyir

shutinpi mañakuqqami, washakanqa” nir.

¹⁴⁻¹⁵ Piru Tayta Dyusta manaraq riqsir, mana mañakutinga, çimanunari washanqa? Chaqa manaraq mayqantapis paykunata yaçhachinanllapapaqqa kaçhashachu. Chaynulla chay yaçhachikuqkuna manaraq çhayatinga, çimanuna yaçhayta puytingallapa Jesuspaqqa? Chayna Jesuspaq mana yaçharllapaqa, çimanunari Jesuspiqa kriyiyta puytingallapa? Chaqa manaraq-ari yaçhayanllapachu mayqanmi Jesusqa nirpis. Chaymi mana imanupis payman mañakuyta puytayanqallapachu washakananllapapaqqa. Tukuy chaypaqmi Tayta Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Kusa shumaqmi kanqa, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuq çhamutinllapaqa. Chaqa chaynu yaçhachikutinllapami, achka runakuna kusa aligrila kanqallapa” nir. ¹⁶ Piru

* **10:8** Rikashun Deuteronomio 30.12-14. † **10:13** Amitunchik nirqami, niyanchik Jesucristupaq. Rikashunpis Joel 2.32.

kusa shumaq washakananllapapaq karan chayta yaĉhachikutinllapapismi, Israelmanta kaqkunaqa tukuyqa mana kriyishachu kanillapa. Chaypaqmi Isaias kaynu nir iskribiran: “Tayta Dyus, qampaq yaĉhachikutiyqa, manami tukuychu kriyimashallapa” nir. ¹⁷ Piru Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikutinllapami uyakunchikllapa. Chaynu uyakurmi Jesucristupiqqa kriyinchikllapa.

¹⁸ Mabir tapushaykillapa: ¿Manachu Israelmanta kaqkunaqa tukuy uyakurayllapa chay shumaqta washakanayllapapaq yaĉhachikutinllapaqa? Tukuyumi uyakurayllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa chaypaq kaynu nin:

“Tayta Dyus unaq sylupi rurashankunami, maylawpi kaq runakunatapis uk rimaq yupay qampaq intrachin” nir.

¹⁹ Ma, qashan tapushaykillapa: ¿Chaynu yaĉhachikutinllapamapischu, Israelmanta kaqkuna kwintata qukanayllapapaq karan chaykunaqa, mana kwintata qukarayllapa? ¿Kwintatami qukarayllapa! Chaypaqmi Moisespis Dyus nitin iskribishanpiqa kaynu niran:

“Israel runakunami piñakunqa, mana Israelmanta kaqkunata munar akrar washashayrayku.

Chaqa chay mana intrakaq runakunata munatiy rikamarllapami, Israelmanta kaqkunaqa piñakunqallapa” nir.

²⁰ Chaynullami Dyus nitin Isaiaspis mana manchakurchu, kaynu nir iskribiran:

“Mana maskamaq runakunami tarimaranllapa.

Nuqapaq mana tapukuq runakunatami dijasha kani riqsimananllapapaq” nir.

²¹ Piru Israel runakunapaq-shuyapaqa, Dyus nitinmi Isaiasqa kaynuta iskribiran:

“Chay runakunata mana shaykuq qayatiymapismi, paykunaqa mana intrakaqkuna kar, mana uyamayta munaranllapachu” nir.

11

Wakin Israel runakuna Dyuspi kriyishallapa

¹ Ma tapushaykillapa: ¿Tayta Dyusqachu Israel runakunawan mana imatapis yaĉhayta munaninachu nirqa, tukuy tyimpupaqna ashusha kanqa paykunamantaqa? ¡Manami! Chaqa imanutaq nuqamaqa unay rukuy Abrahampa ayllun, Benjaminpa ayllunllamanta kar, Israel runalla katiymapis, Tayta Dyusqa mana nuqamantaqa ashushachu. ² Chaqa Tayta Dyusqami, unaymanta-pacha Israelmanta kaq runakunataqa akrar paypa wamrankunana kananpaq niran. Chaynu katinmi, Tayta Dyusqa paykunataqa akrashana kar, mana paykunalataqa dijashachu. Nishaykillapapis: Úk kutimi Eliasqa, Israel kaqkunamanta kriyiqqa paylana kanqa nir yarpur, kaynu niran:

³ “Tayta Dyusniy, kay pwiblu masiykunami rimaqnikikunata wanuchishallapa.

Chaynulla altarnikikunatapisimi ratachishallapa ima.

Nuqalatami kawsaqtaqa dijamashallapa.

Piru kusatami wanuchimayta munanllapa” nir.

⁴ Chaynu Eliás nitinmi, Tayta Dyusqa dibaldila llakipakuq kashanrayku, kaynu niran:

“Manami qamlachu nuqapi kriyiqqa kanki.

Ashwanmi akrashana kani syiti mil (7,000) Israel runakunata, nuqalata kasumananllapapaq.

Chaynulla chay akrashaykunaqami mana qunqurir adurashallapalamapis-chu,

chay Baal shutiq amituy niyashanllapamatapis” nir.

⁵ Chaynullami Eliaspa tyimpunpi yupay kananpis Israel runa masiykunamanta wakinqa Tayta Dyuspi kriyishanllaparaykumi payqa dibaldila llakipar akrashana paypa wamrankunana kananllapapaq.

⁶ Chaynu dibaldila llakipashanraykumi, kananga washakashallapana. Piru chaynuqami akrarqa washasha Tayta Dyusqa kusala chiqap llakipakuq kashanrayku, manami paykuna imakunata kusa allinta rurashanllaparaykuchu washakashallapa. Chaqa allinta rurashanllaparayku washakashallapa katinga, Tayta Dyus dibaldila llakipakushanqa manana imapaqpis sirbiyanmannachu.

⁷ Tukuy chaykunata yaçharqa, çimatataq intrakanchikllapa? Chaqa pwibluymanta achka runakunami Jesuspi mana kriyirmapis washakayashaqlapa nir yarpuranllapa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranllapachu. Piru wakin Israelmanta kaqkunataqami Taytanchik Dyus akramaranllapa, Jesucristupi kriyir washakanayllapapaq. Piru paykuna munashanta ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa dijaran, kusa mas mana intrakaqkuna tikrakananllapapaq. ⁸ Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyusmi paykunataqa dijaran, pay nishanta ama intrakananllapapaq.

Chaynu dijatınmi, nawiyjun karmapis, syigu yupayna kidaranllapa.

Rinriyjun karmapismi, upa yupayna kidaranllapa.

Chaymi chay munashanta ruraqkunaqa

kanankaman chaynu kidashallapa” nir.

⁹ Chaymi Davidpis niran:

“Chay munashanta rurar tantanakur mikur kusala allinmi kanchikllapa nir yarpuyashanllapamapismi,

imanutaq uk runata pata ñitin chaynu tikrar kastigay Tayta Dyus.

¹⁰ Chaymi qamta mana kriyishur munashanta ruraqkunapaqa, nawinmapis syigu yupayna kidanqa.

Chaynulla waqtanllapamapis limpu kurpalla tikrakanqa.

Chaynumi tukuy tyimpu qischakanqallapa” nir.

Dyusqami mana Israel runakunatapis washanqa

¹¹ Qashan tapushaykillapa: ¿Israel runakunaqachu, Dyuspi mana kriyinarqa tukuy tyimpupaqna ashushallapa? ¡Manami! Chaqa paykuna Jesucristupi mana kriyiyta munatinllapamapis, ashwan Tayta Dyusqa yanapasha mana Israel runakunata, Jesucristupi kriyir washakananllapapaq. Chaymi chay Israel runakunaqa inbidyakar piñakunqallapa mana Israelmanta kaqkuna yanapakashanrayku. Chaynu inbidyakarmi, imanupiqqa qashan animakunmanllapa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa.

¹² Chaymi, Israel runakuna Jesucristupi mana kriyitinllapaqa, Tayta Dyusqa mana Israel kaqkunata kusata yanapar washasha. Piru Israel runakuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa tukuyta ashwan masta yanapar washanqa.

¹³ Piru wakinnikikunaqami mana Israelmantachu kankillapa. Chayraykumi nishaykillapa: Tayta Dyusqami kaçhamasha qamkuna mana Israelmanta kaqkunapa yaçhachishuqnkillapa kanaypaq. Chaymi kusata aligriyar, puytishaykaman kusa allita yaçhachishuyllapata munayani.

¹⁴ Chaynu yaçhachishutiyllapa kriyitkillapami, chay

pwiblumanta Israel kaq masiykunapis rikashurllapaqa, Jesucristupi kriyir washakanmanllapa. ¹⁵ Chaqa Israelmanta kaq masiykunaqami Jesucristupi mana kriyinishanrayku, Tayta Dyuswanqa mana shumaqta kawsaytaqa puytiranllapachu. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Tayta Dyusqa llakipashuranllapa paypa wamrankunapaqna rigisikanaykillapapaq. Piru kanan pwibluymanta Israel masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapaqami tukuypaq kusala shumaq kanman. Chaynuqami Israelmanta masiykunaqa wanushanmanta kawsamusha yupayna kanmanllapa. ¹⁶ Israelmanta unay rukunchikllapakuna Tayta Dyuspi kriyirqami, Dyuspaqa wamrankuna karanllapa. Chaynulla kananpis Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyirpismi, Tayta Dyuspaqa wamrankunalla. Yarpushunllapa kay ishkay kumparasyunpaq: Dyuspaq tanta nishankunamanta chay punta kaq kusa shumaq katinga, chay wakin tantakunapis kusa shumaq kanqa. Chaynulla uk qirupa çhupan, Dyuspaq kusa shumaq kasha katingami, chay rikrankunapis shumaq kanqa Dyuspaqqa.

¹⁷ Chay wakin Israelmanta kaq masiykuna tarpuy ulibu qirupa rikran yupay katinmapismi, mana paypi kriyishanrayku Tayta Dyusqa pitir itakuran. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, mana tarpuy ulibumanta kar, munti ulibu qirukunapa rikran yupay katkillapamapismi, Jesucristupi kriyishaykillaparayku, Tayta Dyusqa chay tarpukasha ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chaymi qamkuna mana Israelmanta karmapis, chay tarpuy ulibu qirupa chiqap rikrankunapaqna tirakashaykillapa.

¹⁸ Piru chaynu chay tarpuy ulibupa rikranpi tullmakashana karqami, ama yarpunkillapachu kusala allinna kani nirqa. Chaqa qamkunaqami yanqa rikranpi tullmakashala kankillapa. Ma yarpushunllapa, uk qiruqami shan çhupanrayku, mana rikranraykuchu. Chaymi qamkuna mana Israelmanta kaqkunataqa uk qirupa çhupan shachishutinllapa allinqa kankillapa. Manami qamkunaraykuchu paykunaqa shar allinqa. *

¹⁹ Chaynu nityaqachi yarpuyankillapa kanqa: “Chiqaptami chaynu. Piru Tayta Dyusmi, Israel runakunata itakur, nuqakunata washamaranllapa” nir. ²⁰ Piru Israel masiykunataqami mana yanqallachu itakuran. Ashwanmi Tayta Dyusqa itakuran Jesucristupi mana kriyinishanrayku. Piru qamkunataqami Tayta Dyusqa washashushallapa, Jesucristupi kriyishaykillaparaykula. Chayraykumi ama yarpuyllapachu Israel runakunamantaqami kusa mas allinna kanchikllapa nirqa. Ashwanmi ama kusa kani nirchu Tayta Dyuslata manchar, allin qaqlata rurar kawsayllapa. ²¹ Chaqa chaynu kusa allinna kani nir alabakatkillapaqami, imanutaq Israel runakuna tarpuy ulibupa rikran katinmapis, Jesucristupi mana kriyishanrayku Tayta Dyusqa mana llakiparchu itakuran, chaynullami qamkunatapis mana llakiparchu itakushunmanllapa.

²² Piru jallita yarpuyllapa! Tayta Dyusqami kusa allinla tukuywan. Piru chay uchakuqkunataqami allita rikar kastigan. Chaymi imanutaq Jesucristupi mana kriyinaqkunataqa itakuran. Chaynu itakurmi, qamkunata chay uchaykillapamanta dibaldila pirdunashurllapa, chay tarpuy ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chayraykumi Tayta Dyus dibaldila washashushanllapapi yarpur pay munashanlata rurar kawsankillapa. Mana chaynu ruratkillapaqami chay tullmashushanllapamanta itakushunqallapa.

* **11:18** Ukpa çhupan nishaq nirqami intrachimanchik, imanumi unaymanta-pacha Tayta Dyusqa Abrahamta arniran paymanta kaq ayllunkunatashi, tukuy Israelmanta kaqkunataqa washayanqa nir.

²³ Piru Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa qashan paykunataqa tullmanqa chay pitishanllaman. Chaqa Tayta Dyusqami kusala pudirniyjun chaynu qashan tullmar wamrankunapaqna riqsinapaqqa. ²⁴ Chaynu tarpuy ulibupa rikrankuna kashanllaparayku, mas das tullmar wamrankunapaqna riqsiyanqa. Chaymi qamkuna, Jesucristupi kriyitkillapa, munti ulibupa yupay katkillapamapis, tarpuy ulibupa rikranman tullmashuqllapa yupay washashushallapa. Chaymi ashwan mas das washayta puytin Israelmanta kaq masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapaqami. Chaqa paykunaqami chay tarpuy ulibupa chaqap rikrankuna.

Dyusmi Israel runakunata munar washayan

²⁵ Uknuykuna, Tayta Dyus yarpuyashankunataqami, mana allinchu aykala yaçhanapaqqa. Chaymi kananqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, tukuy chaykunata yaçhanaykillapata munani. Piru amami ninkillapachu: “Tayta Dyus, Israel runakunata mana intrakaqkuna kanapaq dijarqami, nuqanchikkunatana masta munamanchikllapa” nirqa. Chaqa Israelmanta kaqkunaqami chaynu mana intrakaqkunapaqqa tikrakasha, qamkuna chay mana Israelmanta kaqkuna, Jesuspi kriyinyakillapakalaman. ²⁶ Chayna Jesucristupi kriyinyakillapapaq karan chaykuna kriyitkillapanaqami, Tayta Dyusqa tukuy Israel runakunatapis washanqa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Sión † pwiblumantami uk washakuq shamunqa,
Jacobupa ayllunkunata uchankunamanta llakipananpaq.

²⁷ Chaynumi kumplishaq
chay paykunata uchanllapamanta maydiyaqa washayashaq nir
uk tratuta rurashaytaqa”.

²⁸ Piru kananqami Israelmanta kaq masiykunaqa, Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana munanllapachu. Chaymi Tayta Dyuspaqa kuntran tikrakashallapa. Chaynu tukutinllapaqami ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunapaq kusala allin kasha. Chaqa Tayta Dyusqami qamkunatana llakipashurllapa mana uchayjunpaq riqsishushallapa. Piru chaynu katinmapis, Israel runakunataqa Tayta Dyusqa munayanraq, chay unay rukuyllapakunata akrashanrayku. ²⁹ Chaqa chay unay rukuyllapakunata akrarmi, arniran paymanta kaq ayllunkunata yanapananpaq. Chayraykumi Tayta Dyusqa, Israel runakunataqa mana qunqarchu tukuyta kumplinga.

³⁰ Piru Israelmanta kaq masiykuna Tayta Dyusta mana kasutinllapami, payqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunata llakipar yanapashuyanllapa. Piru unay tiyimpuqami qamkunapis mana kasuraykillapachu Tayta Dyusqa. ³¹ Chaynullami kanan, Israelmanta kaq masiykunapis Tayta Dyusqa mana kasushallapachu. Nataq Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, qamkunata yanapashuyanllapa chaynulla. ³² Piru tukuyllami unayqa Tayta Dyusta mana kasuranchikllapachu. Chaymi uchanchikllaparayku Tayta Dyusqa uchapa makinpi wataq yupay dijamaranchikllapa. Chaynuqami Tayta Dyusqa dijamaranchikllapa, maydiyaqa tukuyllata chayllatana llakipar yanapamanallapapaq nir.

¡Dyusninchiktami alabashunllapa!

³³ ¡Tukuy shunqunchikwan Taytanchik Dyusta alabashunllapa!
Payqa kusala allin,
kusala yaçhayniyjun,
tukuy imata intrakan nir.

† 11:26 Sión nirqami niyanchik Jerusalén pwiblupaq.

Chaynulla alabashunllapapis
pay yarpushantaqa mana mayqanpis intrakayta puytinchikllapachu
nir,

chaynulla imanutaq
imanula kashallapamapis
payqa kusalata llakipar washamanchikllapa nir alabashunllapa.

34 Chaqa manami mayqanpis
pay yarpuyashantaqa yaçhayta puytinchikllapachu.

Chaymi mayqanpis mana
paytaqa imatapis kaynu kaynu ruray nir
yaçhachiyta puytinchikllapachu.

35 Chaynulla manami nuqanchikkunaqa
payta imalatapis qushanchikllapachu,
çay qushushaymanta imallataqa qumay ninallapapaqqa.

36 Chaqa Taytanchik Dyusraykumi imapis kan.
Chaymi tukuy ima kaqpis Dyusninchikllapaq.
;Chaynu katinmi

tukuyta paylata alabashunllapa tukuy tyimpupaq!

Chaynumi kanqa.

12

Jesucristupi kriyirnaqami Dyus munashanlata rurashun

¹ Ukniykuna, chaynu Tayta Dyus munar llakipamashanchikllaparayku, kusata rugashunillapa tukuy shunquykillapawan paypi allita kriyinykillapapaq. Chaynu karqami, ufrindapaq lugarnin uk kusa allin kawsaq ufrindita yupayna qimikayllapa Tayta Dyusmanqa. Chaynuqami, kusa chiqapta aligriyachir paylata adurayankillapa. ² Chayraykumi kay pachapi runakuna mana allinkunata rurar kawsanllapa chaykunataqa, amana rurarnachu kawsankillapa. Chaynu karnaqami çay unay kaq yarpuynikillapamatapis dijarna, mushuq yarpuyniyunna kayllapa. Chaymi chaynu kawsarllapaqa, Tayta Dyus munashanlatami rurayani nir yaçhankillapa. Chaqa payqami munan allinlata rurar payta aligriyachir, kusala shumaq kawsanallapata.

³ Tayta Dyusmi kusa allin kar, nuqata akramar kaçhamasha, paypaq yaçhachishunayllapapaq. Chaymi tukuy qamkunata nishunillapa: Amami yarpuyllapachu ukkunamantaqami kusa allin kani, nirqa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa Amituy Jesucristupi kriyishayraykumi imanu kanayllapapaqpis Tayta Dyus yanapamashallapa nir yarpuyllapa.

⁴ Chaqa imanutaq kwirpunchikmaqa ukla karmapis kusala achka partiyun. Piru chaynu achka karmapismi kwirpunchikpiqa mayqannin-pis mana çayllata ruraytaqa puytinchu. ⁵ Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyirqa, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynuqami, tukuy imapipis yanapanakur, shumaqta kawsanapaqna kanchikllapa.

⁶ Tayta Dyusqami pay munashannulla pudirninwan yanapamanchikllapa ukta ukmanta, ukta-shuypaqa ukmanta imana runanallapapaq. Chaymi paypaq rimanapaq nimashallapaqa, kriyishanchiknu karanlata rimashunllapa. ⁷ Mayqanninchikllapata Tayta Dyus wakinkunata sirbinallapapaq nimashallapaqa, aligrila sirbishunllapa. Chaynulla ukkunata yaçhachinapaq nimashallapaqa, yaçhachikushunllapana. ⁸ Ukkunata animachinapaq Tayta

Dyus nimashallapaqa, animachishunllapa. Chaynulla ukkunata ima minishtanpi yanapanapaq nimashallapaqa, tukuy imapipis yanapashunllapa. Mayqanninchikllapata wakinkunata rikanapaq nimashallapaqa, chaylapi yarpur rikashunllapa. Ukninchikkunata llakipanapaq nimashallapaqa, kusa aligrila llakipashunllapa.

Kriyiqkunaqami shumaqtana kawsashunllapa

⁹ Uknikillapa uknikillapa tukuy shunquykillapawan llakinakuyllapa. Chaynulla chay mana allin kaqtapis dijar, chay allin kaqlatana ruray kawsayllapa. ¹⁰ Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uk aylulla yupay uknikillapa uknikillapa kusata llakinakuyllapa. Chaynulla ama kusa kani nirchu, qammanta uknikillapataqa masta rispitar, tukuylla chaynu kayllapa. ¹¹ Amami qillakuna karchu, Amitunchik Jesucristupaq ima ruraykuna katinpis, tukuy shunquykillapawan aligrila ruray sirbiyllapa. ¹² Chaymi, Dyus sylluman rinaykipaq arnishushanpi yarpur, aligrila kawsayllapa. Chaynu kargami michka qischakarpis, ama disanimakurchu shachinakunkillapa. Chaynulla amami qunqarchu Tayta Dyusman mañakunkillapa. ¹³ Jesucristupi kriyiq masinchikkunapay iman faltatinpis yanapayllapa. Chaynulla mayqan wasikiman watukushuq chamutinpis, shumaqta samachiyllapa.

¹⁴ Mayqan mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapamapis, Tayta Dyusman mañakuyllapa, paykunata bindisir yanapanapaq. Piru amami mañakunkillapachu kastigananapaqqa. ¹⁵ Chaynulla ukkuna aligriyatinnlapaqa, pullan aligriyayllapa. Ukkuna llakir waqatinllapapis, paykunawan waqayllapa. ¹⁶ Chaymi uknikillapa uknikillapa uk yarpuylla kar, kusa shumaqta kawsayllapa. Amami kusa kani nir imachu, chay mana imayjun, chaynulla mana yaçhaq chaykunawanmapis, chaylla yupayna kawsayllapa.

¹⁷ Mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami paykunata mana allinta rurayta yarpunkillapachu. Ashwanmi tukuy yapa naypanpi kusala allin kaqkunatalata rurayta kamayllapa. ¹⁸ Chaymi imanullapis tukuywan shumaqta kawsayllapa. ¹⁹ Uknikunay, mayqan ima mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunalla rikar yaçhar imanachiytapis yarpunkillapachu. Ashwanmi dijayllapa Tayta Dyus paykunata rikar yaçhanqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Nuqami chay mana allinta ruray uchakuqkunataqa

allita rikar yaçhar kastigashaq”.

Chaynumi nin Amitunchikqa.

²⁰ Chaynullami ninpis:

“Chay mana allinta rurashunaqkuna mallaqnatinpis, qaray.

Chaynulla yakunatinllapapis, upyachiyllapa.

Chaynu chay mana allinkunata rurashuqkunawan ruratkilapapaqami,

paykunaqa pingakutin qaqlanllapamapis kusa chupika intirupaq tikrakanqa” nir.

²¹ Piru amami dijankichu, chay mana allin kaqkuna binsishunanapaqqa. Ashwanmi allinkunalata ruray, mana allin kaqtaqa binsinkillapa.

13

Mantakuqninchikkunatami allita kasushunllapa

¹ Kay pachapi kaq tukuy mantakuqninchikkunata allita kasushunllapa. Chaqa Tayta Dyusmi tukuy paykunataqa çhurasha kay pachapi mantakunanllapapaqqa. Manami uk mantakuqqa payllamantachu mantakuyan.

Ashwanmi Taytanchik Dyus chaynu nisha katin mantakuyan. ² Chaymi mayqanpis chay mantakuqkunata mana kasur, kuntran tikrakarllapaqa Tayta Dyusta mana kasuyanllapachu. Chaymi chaynu tukuqqa saqrata kastigakanqa. ³ Chaqa chay mantakuqkunataqami Tayta Dyusqa çhurasha, mana allin ruraqkunata kastigatin, manchakur ama mana allinkunata rurananllapapaq. Chayrayku qamkuna allinlatana ruraqkunaqa, amana manchakuyllapachu chay mantakuqkunaqa nuqakunatapis kastigamanqallapa nirga. Chaymi mantakuqkuna kastigashunanllapata mana munarqa allinlata rurur kawsayllapa. Chaynuqami kusala allin runa nir alabashunqallapa. ⁴ Chaqa chay mantakuqkunaqami chaynu tukuyta allita rikarqa qamkunapaq byinnikillapapaq rurayan, Tayta Dyus munashanulla. Chay-ari qamkuna ima mana allinta rurasha karga, chay mantakuqkunataqa manchayllapa. Chaqa manami yanqallachu paykunaqa Tayta Dyusta sirbiq yupay mantakuyanllapa. Chayraykumi mana allinta ruraqkunataqa, dirichuyjun kastigananpaqqa. ⁵ Piru chay mantakuqkunataqami, ama kastigakayta mancharlachu kasushunllapa. Ashwanmi chaynu kasunapaq allin nir yarpur kasushunllapa.

⁶ Chaymi chaynu allita rikamashanchikllaparayku, chay impwistuta pagrakunapaq kaqmatapis pagrakushunllapa. Chaqa paykunagami pwiblunchikkunata allita rikar, Tayta Dyus munashanta rurayanllapa. ⁷ Chayraykumi imata paykunata pagranapaq kaqtaqa pagrashunllapa. Chaymi impwistukunata pagrakunapaq kaqtapis pagrakushunllapa. Chaynulla tukuy rispitanapaq kaqmatapis rispitar kasushunllapa.

Tukuywan shumaqta kawsashunllapa

⁸ Amami mayqanta pitilamatapis dibinikillapachu. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa dibinakuq yupay imuraspis kusalata llakinakunkillapa. Chaynu rurarqami, Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumpliyankillapana. ⁹ Chaqa chaypiqami nin: “Warmiyjun manaqa runayjun kaqkunaqa, ukkunawanqa ama punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu; ama suwakuyllapachu; ama uknikipaq llullakur rimayllapachu. Chaynulla ama ukkunapa imanta munapakuyllapachu” nir. Piru “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nishanlata rurarnaqami Dyus tukuy chay mantakushankunataqa kumpliyankillapana. ¹⁰ Chaqa uk runa ukninpaq chiqapta llakirqami, mana ima mana allintapis ruranchu. Chaymi uknikunata llakipar allinta rurur imanaqa Dyus tukuy mantakushankunataqa allitana kumplinllapa.

¹¹ Chaynu uknikillapakunapaq llakir imaqa, allita kwintata qukanllapa: Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna nir. Chaqa paypi chayraq kriyishaqami, kusa mas achka tyimpuraq karan shamunanpaqqa. Piru kananqami mana achka tyimpunachu kidan. Chayraykumi ama qillakurnachu Tayta Dyustaqa sirbiyillapa. Chaqa qillakur Dyusta mana sirbirqami, punuq yupay kayankillapa. Chaynu kashaykillapamanta kananqa rikçhakuq yupay kwintata qukayllapa: Imanumi kawsayami nir. ¹² Chaqa chay uchayjunkuna kawsayashan tyimpuqami tutaparaqlla yupay karmapis, achkillapaqna tikrakayan. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna. Chayraykumi, tutaparaqpi yupay mana allinkunata ruyashanchikkunataqa dijarna, ashwan achkila yupayna Tayta Dyus munashanlata rurur kawsashunllapa. Chaynuqami, chay tutaparaqpi mana allin ruraykunataqa binsishunllapa. ¹³ Chaynu achkiraqlapina kawsarqami, amana chay fyistakunapi sunsunulla tukunllapa chaykunaman

rishunllapachu. Amami mačhashunllapachu. Tantyakar ama munashanchik-lata rurashunllapachu. Amami runa kar, manaqa warmi karmapis ukwan ukwan punushunllapachu. Amami anyanakushunllapachu. Chaynulla amami inbidyanakushunllapachu. ¹⁴ Chaymi manana kwirpunchik munashanullata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristo imanu kanatataq munayan, chaynulami kawsashunllapa.

14

Amami kriyiqpuraqa ukmanta rikanakushunllapachu

¹ Wakin kriyiq masinchikkunaqami Amitunchik Jesucristupaq yačhashanllapataqa manaraq allita intrakanllapachu. Piru chaynu katinllapamapismi ama kaynu ninkillapachu: “Qamqa manaraqmi allitaqa intrakankichu” nirqa. Ashwanmi shumaqta samachir pulla paykunawan kayllapa.

² Chaqa wakin kriyiqkunaqami ninllapa: Tukuy mikuykunatashi mikuyta puytinllapa nir. Piru chay manaraq allita intrakaqkunaqami ninllapa: Chay tarpukushankunalatashi mikur, mana aychakunamataqa mikuyta puytinllapachu nir. ³ Chayraykumi qamkuna tukuy mikuykunata mikuqkunaqa, ama ukmanta rikankillapachu aychata mana mikuqkunataqa. Chaynulla qamkuna aychata mana mikuqkunapis, amami ukmantaga rikankillapachu chay tukuy mikuyta mikuqkunataqa. Chaqa Tayta Dyusqami chaylata rikan wamrankuna nir. ⁴ Chaynu Taytanchik Dyus tukuyta shumaqta rikatinga, çpitaq kanki Dyuspa sirbiqninta mana allinta rikanaykipaqqa? Chaqa Tayta Dyuslami rikar yačhayta puytin, sirbiqninkunataqa, allinta rurasha katin, chaynulla mana allinta rurasha katinmapis. Piru, chay tukuy mikuyta mikuqkunata, chaynulla chay aychata mana mikuqkunamatapismi, Tayta Dyusqa pudirninwan allinpaq tikrar, wamranpaqna riqsinqa.

⁵ Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunapis ninllapa: Tukuy diyakunamantami uk diyala kusa mas shumaq, Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Piru ukkunaqami kriyinllapa, tukuy diyakunashi chaylla Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Chaymi ima diyapipis Dyusninchikta aduranarqa, adurashunllapa. Chayqami nuqanchikkunapina kanqa. ⁶ Chaqa tukuy diyamanta uk diyalapi, Tayta Dyusta adurananpaq nirmapismi ruranga. Chaynulla tukuy diyami Tayta Dyusta adurananllapapaq nirmapismi rurayta puytinga. Chay tukuy mikuyta mikuqkunapismi mikunqa. Chaynulla aychata mana mikuqkunapis ama mikunqachu. Chaqa, mayqanninllapapismi Tayta Dyusta payji ninanllapapaq tukuy chaykunataqa rurayanllapa.

⁷ Yačhashanchikllapanu kawsarmapis manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurpis, manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu wanuyanchikllapa. ⁸ Chaymi kawsayarqa Amitunchikta sirbinapaq kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurmapis, payllapaq wanuyanchikllapa. Chayraykumi kawsayar, manaqa wanurmapis, Amitunchikllapaq kanchikllapa. ⁹ Chayraykumi wanushakuna, kawsaqkunamapis paypalla kanallapapaqqa, Amitunchik Jesucristuqa wanur kawsamuran. Chaymi tukuyta payllapaq kanchikllapa.

* **14:2** Chay tyimpukunapimi animalta wanuchir chay dyusnin nishanllapakunaman çhuraqllapa. Piru aychataqami wakinta chay fyistapi mikuqllapa, wakinta-shuypaqa rantikuqllapa. Chaymi Israelmanta wakin kriyiqkunaqa mana mikunaqchu. Chaqa niqlapami, chay aychata mikurqashi uchakuyanllapa nir. Piru wakin mana Israelmanta kaq kriyiqkunaqami, mikuranllapa. Chaqa paykunaqami kwintata qukaran, chay aychata mikurqami, mana uchakuyanllapachu nir.

¹⁰ Chaynu katingqa, ¿imapaqtaq kriyiq masikikunataqa mana allinta rikankillapa? Chaynulla ¿imaraykutaq kriyiq masikikunataqa ukmanta rikankillapa? ¿Manaqachu qamkunalla rikar yaçhanakunaykillapapaq kankillapa? ¡Manami! Ashwanmi uk diya kayanqa tukuy nuqanchikkuna Tayta Dyuspa naypanman qimikashallapa rikar yaçhamanallapapaqqa.

¹¹ Chaypaqmi Dyus nitin iskrilikashakunapiqa kaynu nin:

“Nuqallapaq jurarmi nishunillapa:

‘Tukuy rigsimarllapami, naypaypi qunqurir

chiqap Dyus kanki nir alabamanqallapa’ ninmi Amitunchikqa”.

¹² Chaynu Dyus nishannumi allita yaçhanchikllapa, uk diyami Tayta Dyuspa naypanman qimikar imata rurashanchikllapatapis willashallapa, rikar yaçhamanallapapaq kanqa nir.

Kriyiq masinchikkunata ama disanimachishunllapachu

¹³ Tukuy chaykunata yaçharnaqa, amana ukninchikllapa ukninchikllapa ukmanta rikanakurnachu kawsashunllapa. Ashwanmi allita yarpushunllapa: Chaynu ukniykunawan ukmanta ukmanta rikanakutiyllapaqa, imanupiqqa chay kriyishanmanta disanimakur uchakunman nir.

¹⁴ Nuqa Pablumi, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq kar, yaçhani tukuy mikuykunata mikurqami mana uchakuyanchikchu nir. Piru wakin kriyiq masinchikkunaga mana chaynutachu yarpunllapa. Ashwanmi chaynu mikurqashi, uchakuyanchik ninllapa. Chaynuta yarpuchitingami, paykunallapaq mana allinchu kanqa. ¹⁵ Chaymi nuqanchikkuna tukuy mikuykunata mikuq karmapis, chay wakin mikuylata mikuqkunapa naypanpiqa, ama mikushunllapachu. Chaqa imanupi chaynu mikushallapa, munar mikurqami, uchakur Jesucristupi kriyishanmanta chiqanchakanmanllapa. Allita yarpuyllapa Jesucristuqami, paykunatapis washananpaq wanuran. Chaymi chaynu uchakuchir imaqa, manana chiqapta munanakur kawsaq yupaynachu kachuwanllapa. ¹⁶ Kuytawkish qamkunapaq allin nir yaçhayar, mikushaykillaparaykula ukkunata uchakuchitkillapa, wakin rikashuqkunaga, “Imanutaq waknuqa kawsan” nitinllapa. ¹⁷ Chaqa manami mikushanchikrayku, upyashanchikrayku imachu Tayta Dyuspa mantakuyinpiqa kawsayanchikllapa. Ashwanmi Santu Ispiritu yanapamashallapa kusa aligrila, imatapis allinlata rurur tukuywan shumaqta kawsanallapapaqna kanchikllapa. ¹⁸ Chaynu kawsarmi, Jesucristuta allita sirbir, Tayta Dyus munashanlatana rurayanchik. Chaynuqami, wakin rikamaqinchikkunaga ninqallapa: “Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa” nir.

¹⁹ Chayraykumi imanupis kusa shumaqta ukninchikllapa ukninchikllapa kawsashunllapa. Chaynuqami animachinakushunllapa allitana Jesucristupi kriyinallapapaq. ²⁰ Yaçhashanchikllapanu, tukuy mikuykunami allin. Nataq chay mana allin kaqqami, chay ukninchikkuna tukuy mikuyta mana mikuqkunapa naypanpi mikur uchakuchiyanchik chay. Chayraykumi mikuyraykulaqa ama ukninchikkuna kriyishanmanta chiqanchashunllapachu. ²¹ Chaymi ukniypa naypanpi tukuy mikuyta mikur, imata upyar, chaynulla imata rurarpis, chay kriyiq masinchikkunata uchakuchiyanchik nir yaçharqa, tukuy chay rurayashanchikkunataqa ama rurashunllapachu.

²² Chayraykumi tukuy mikuykuna allin mikunapaq nir kriyirqa, qamla allita yarpunkiman Tayta Dyuspa naypanpiqa. Chaymi mayqanpis allin kaqlata rurayani nir kriyirqa, payllapaq kusa shumaq kanqa. ²³ Piru uk kriyiq masinchik manaraq allita yaçhayar, kay mikuytami mana mikuyta puytinichu nir chaymanta mikurqa, uchakuyan. Chaqa kriyishanta mana rurur, chaynulla ima mana allinta rurarpis uchakuyan.

15

Amami munashaykilata rurarchu ukkunata yanapay

¹ Jesucristupi allita kriyiq kaqkunaqami, ama nuqanchikkuna munashanchiklata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi chay manaraq allita kriyiqkunata shumaqta yanapashunllapa, mas allita Jesucristupi kriyinanllapapaq. ² Chaynu ukninchikkunata yanapar animachishallapami waran waranqa mas allitana kriyinqallapa. ³ Chaqa Jesucristumaqami, mana pay munashanllatachu ruraran. Ashwanmi runakunapaq llakir qis-chakarmapis, Taytan Dyus munashanlata ruraran. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Taytay, qamta musyashuqkunaqami nuqatapis musyamanllapa” nir. ⁴ Chaynuqami Tayta Dyus nitin unay iskribishanqa iskribikaran Dyus munashanta intrakanallapapaq. Chaymi chaynu intrakarnaqa, mana shaykuq paylapina yarpukur, aligriyashunllapa maydiyapis paywan kanchikllapa nir yaçharna.

⁵ Chaynu animachimaqninchik Taytanchik Dyus kusata yanapamanchikllapa, mana shaykuq paypi yarpukur kawsanallapapaq. Chaymi nuqaqa mañakuni Tayta Dyus yanapashutinllapa, Jesucristo yupay uk yarpuylla kar, qamkunapis uknikillapa uknikillapa yanapanakur shumaqta kawsanaykilapapaq. ⁶ Chaynuqami, tukuy uk yarpuyllana kar, tantalana alabankillapa Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyustaqa.

Kriyiqkunaqa shumaqta rikanakushunllapa

⁷ Imanutaq Jesucristo kusa shumaqta rikamashanchikllapa Dyuswana kanallapapaq, chaynullami tukuy kriyiqkunaqa, maylawmanta karmapis ukninchikllapa ukninchikllapa kusa shumaqta rikanakushunllapa. Chaymi chayta rikarqa Taytanchik Dyusta alabanqallapa. ⁸ Chaqa allitami nishaykil-lapa: Jesucristuqami, shamuran Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunatapis washananpaq. Piru nuqakuna Israelmanta kaqkunataqami, washamananllapapaqqa unayllana rukuyllapakunata anñiran, uktashi kaçhamuyanqa washamananllapapaq nir. Chayraykumi allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusqami mana imalapipis llullakurchu, tukuy arnikushantaqa kumplin nir. ⁹ Jesucristuqami shamuranpis, mana Israelmanta kaq runakunata yanapar washatin, paykunapis Dyusta alabar ninanllapapaq: “Tayta Dyusmi kusata llakipamashanchikllapa” nir. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:
“Nuqami mana Israel runa kaqkunawan adurashayki.

Chaynulla takir ima alabashaq kusala shumaq shutikitaqa” nir.

¹⁰ Chaynullami ninpis:

“Qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, Dyus akrashan tukuy Israel runakunawan aligriyayllapa” nir.

¹¹ Qashanmi ninpis:

“Qamkuna mana Israel kaqkunapis tukuynikillapa Tayta Dyuslata alabayllapa” nir.

¹² Dyuspa rimaqnin Isaiaspismi kaynu iskribiran:

“Imanutaq uk qiruta kuchusha qawamun,

chaynumi Isaipa * ayllunmanta uk mantakuq rikaringa.

Paymi tukuy mana Israel runakunataqa shumaqta rikar mantanqa.

Chaymi paylapi kusata yarpunqallapa” nir.

* 15:12 Isaiqami unay gubyirnu Davidpa taytan karan.

¹³ Tayta Dyus animachimaqñinchiktami kusata mañakuni, qamkunata yanapashutinllapa maydiyaqa paywan kawsashaq nir yačhar kusalata ali-griyanaykillapapaq. Chaynullami mañakunipis tukuy kriyiqkunataqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa, paypi yarpuyashaykillapata ama maydiyapis qunqarchu, kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq.

Dyusmi Pabluta akraran mana Israel runakunata yačhachinanpaq

¹⁴ Ukniykuna, allitami yačhani qamkunaqa Dyus nishantaqa allita intrakashaykillaparayku, kusa llakipakuq kar, qamkunapura kusa shumaqtana kunsijanakuyla puytinkillapa nir. ¹⁵ Piru kay kartatami kačhamuni, chay yačhakushaykillapata ama qunqanaykillapapaq. Chaymi mana imatapis pakarchu, tukuy yarpushaykunata nishunillapa. Chaqa Tayta Dyusqami kusala allin kar akramasha, ¹⁶ mana Israel runakunata Jesucristupaq yačhachinaypaq. Chaymi nuqaqa paypa shumaq rimashanta yačhachishuyanillapa imanuwashakanaykillapapaq. Chaynu paypi kriyitkillapaqami Santu Ispirituqa qamkunata shumaqchashunqallapa. Chaymi imanutaq kuramaqa ufrindapaq nir imalatapis qimin Dyusman, chay yupaymi nuqapis qamkunata qimishunillapa, uk kusala allin ufrinditata yupayna Tayta Dyusqa rikashunanllapapaq.

¹⁷ Nuqa, Jesucristupi kriyiq katiymi, Tayta Dyus yanapamatin qamkuna mana Israel runakunata yačhachishushayllaparayku, Dyuspa naypanpi kusala aligri kani. ¹⁸ Chaqa manami nuqa rurashayrayku alabakar imachu par-lashuyanillapa. Ashwanmi willashaykillapa, Jesucristo yanapamatinmi, allita rimar, rurar ima chay mana Israel runakunataqa allita yačhachisha kani, Dyusta imanuwashakananllapapaq nir. ¹⁹ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan yanapamatinmi, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratiy, chay rikamaqkunaqa kwintata qukaranllapa Tayta Dyusmi kačhamasha nir. Chaymi Jerusalén pwiblumanta-pacha wak llirico lugarkaman allita yačhachikusha kani, Jesucristupa shumaq rimayntaqa. ²⁰ Chaqa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa imanupis yačhachikusha kani, tukuy may lugarkunapi manaraq uyapashanllapakunapi. Chaynu puntata chay lugarkunapi yačhachikurqami, mana ukkuna yačhachikushanpa ananpichu yačhachikusha kani. ²¹ Ashwanmi yačhachikusha kani, imanutaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin chaynulla: “Chay mayqanpis mana uk kutilamapis paypaq uyakusha kaqkunami uya-panqallapa.

Chaynulla manaraq uyaqkunaqami allita intrakanqallapa paypaqqa” nishannulla.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

²² Kusatami qamkunaman shamur watukushuyllapata munasha kani. Piru kanankamanmi manaraq shamuyta puytishachu kani, kaypi achka pwiblukunaman rir yačhachikunaypaq kashanrayku. ²³ Piru kananqami kay pwiblukunapiqa tukchishana kani yačhachikunaypaq karan chaytaqa. Chaymi kananqa kusata rikashuyllapata munar, ²⁴ chay España pwibluman pasaqnula, watukushuqllapaqa shamuyta munani. Chaynu chaypi qamkunawan aligriyashallapa imanaqa, yarpunipis qamkuna yanapamatkillapa Españaman rinaypaq nir. ²⁵ Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, Jerusalén pwiblumanraq rishaq, chaypi kaq kriyiq masinchikkuna ima ministiyashankunata apar. ²⁶ Chaqa kay Macedoniamanta, chaynulla kay Acaya pwiblumanta kriyiq masinchikkunami, chay Jerusalén pwiblumanta Israel kriyiq masinchikkuna mana imayjun kaqkunata yanapanpaq

imalataqa tantashallapana. ²⁷ Chaynu paykunalla ukninkunata yanapayta yarpurqami, kusa allinta rurashallapa. Chaqa imanutaq Israelmanta kriyiq masinchikkunamaqa paykuna mana Israel runakunata yanaparan Jesucristupi kriyinanllapapaq. Chaynulla kanan chay mana Israelmanta kaqkuna, Israelmanta kriyiq masinkunata ima ministishanpi yanapashanqami, kusala allin. ²⁸ Chaymi chay tantashanllapataqa nuqalla apashaq chay mana imayjun Israel runakunamanqa. Chaymantaraqmi España pwibluman riqnu watukushurllapa pasashaq. ²⁹ Chaymi allita yarpukuni, qamkunaman shamur yaĉhachikutiyipismi, chaypapis Jesucristuqa kusata yanapamanqa nir.

³⁰ Uknuykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi, chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munamaqninchikpimi mañashunillapa, nuqawan pulla mañakutkillapa Tayta Dyus nuqata yanapamananpaq. ³¹ Tayta Dyustami mañayllapa washamananpaq chay Judea pwiblupi kaq mana kriyiq runakunamanta. Mañakuyllapapis chay tantashanllapata apatiy, Jerusalemni kriyiq masinchikkunaqa kusa aligrila aypananllapapaq. ³² Chaynulla mañakuyllapapis, Dyus munatin aligrila qamkunaman ĉhamur chaypi samatiy, kusata animachinakunallapapaq. ³³ Nuqapismi mañakuni, Taytanchik Dyusqa kusa shumagtana qamkunata kawsachishunanllapapaq. ¡Chaynumi kanqa!

16

Tukukanantami Pablo saludakun

¹ Uknuykuna, kaytami nishaykillapa: Qamkunamanmi kriyiq masinchik mama Febe shamuyan watukushuqllapa. Payqami, Cencrea pwiblupi kriyiq masinchikkunata allita rikar yanapan. ² Chaymi Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishunillapa: Pay qamkunaman ĉhamutingqa imanutaq Dyuspa allin kaqninkunamaqa samachinakun, chaynu samachinkillapa. Chaynulla tukuy ima ministishanpipismi yanapankillapa. Chaqa payqami kusa achka kriyiqkunata, chaynulla nuqatapis yanapamasha.

³ Imaraq saludapamankillapa kriyiq masinchik Priscilata, * chaynulla runan Aquilatapis. Chaqa paykunaqami nuqawan pulla kar, tukuy imapi yanapamashallapa, Jesucristupaq allita yaĉhachikunayllapapaq.

⁴ Paykunaqami, chay tukuy saqra imakunamanta washamananrayku mana imatapis mancharchu, listu karanllapa wanunanllapapaqmapis. Chaymi paykunataqa kusata payji nini. Piru manami nuqalachu payji nini. Ashwanmi tukuy chay mana Israel kaq kriyiq masinchikkunapis, paykunataqa kusata payji ninllapa. ⁵ Saludapamankillapapis Priscilapa, Aquilapa wasinpi kriyiq masinchikkuna tantanakuqtapis. Chaynulla munashay masiy Epenetutapismi imaraq saludayllapa. Chaqa Asia pwiblukunapigami Jesucristupi kriyiqqa, pay puntataqa karan.

⁶ Saludapamankillapa ukniy Mariatapis. Chaqa payqami kusata yanapashushallapa. ⁷ Saludapamankillapapis Israelmanta kaq masiy Andronicuta, Juniastapis. Chaqa paykunaqami nuqamantaqa mas puntata Jesucristupi kriyiq karan. Chaynullami, nuqawan pulla karsilpapis karanllapa. Chaynu kusa allita kriyishanllaparaykumi, wakin kriyiqkunata rikar yaĉhachikunamantaqa, paykunaqa kusa mas allita riqsikasha kaq apustulkunapaqqa.

⁸ Saludapamankillapapis munashay ukniy Ampliastapis.

⁹ Saludapamankillapapis yaĉhachikuq masiy Urbanuta, chaynulla

* 16:3 Wakin iskribikashakunapimi "Prisca" nin.

munashay masiy Estaquista, ¹⁰ chaynulla Apelestapis. Chaqa payqami qischakarmapis, Jesucristupi allita kriyishanmantaqa mana ashunchu. Saludapamayllapapismi Aristobuluta tukuy aylluntinta. ¹¹ Chaynulla saludapamayllapapismi Israelmanta kaq masiy Herodionta, chaynulla Narcisupa tukuy ayllunkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunatapis, ¹² chaynulla ukninchik Trifenata, Trifosatapis ima. Chaqa kay warmisitakunaqami Amitunchik Jesucristo munashannulla ukninkunata kusata yanapanllapa. Saludapamayllapapismi munashay ukniy Persidatapis. Chaqa paypismi Amitunchik Jesucristo munashannullata rurar kusata yanapakusha. ¹³ Saludapamankillapapis kusa allita kriyiq masinchik Rufutapis, mamantinta. Chaqa mamitanqami mamay yupay munamar, kusata yanapamasha. ¹⁴ Saludapamankillapapis Asincrituta, Flegontita, Hermasta, Patrobasta, Hermesta. Chaynulla saludayllapapis tukuy kriyiq masinchik paykunawan tantakaqkunatapis. ¹⁵ Saludapamankillapapis Filologuta, Juliata, Nereuta irmanantinta, chay Olimpasta, paykunawan tantakaq kriyiq masinchikkunatapis.

¹⁶ Chaynumi uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. † Chaynullami tukuy iglisyamanta kriyiq masinchikkunatapis saluduta kaçhamun qamkunaman.

¹⁷ Ukniykuna, kusalatami rugashunillapa kuytakanaykillapapaq, chay mana allinkunata yaçhachikuqkunamanta. Chay paykunaqami ukman yaçhachikuykunata yaçhachir, ukninchikkunawan mana shumaqtanachu rikanachimayanchik. Chaqa chay runakunaqami, chay yaçhakushaykillapataqa kuntrar, ukman mana allinta yaçhachikunllapa. Chayraykumi chay paykunawanqa ama piçhunakuyllapachu. ¹⁸ Chaqa paykunaqami Amitunchik Jesucristo munashanta mana rurarchu, munashanlata rurar kawsanllapa. Paykunaqami kusala shumaqta rimaq tukurla, chay manaraq allita intrakaqkunataqa dasna ingañanllapa. ¹⁹ Ukniykuna, tukuykami yaçhanllapa qamkunaqami Dyus nishanta allita kasuq runakuna kankillapa nir. Chaymi kusata aligriyani. Piru munanimi allin kaqkunlata rurar, ama chay mana allin kaqkunataqa ruranaykillapapaqchu. ²⁰ Chaynu allinlata ruratkillapapaqami, kusa shumaqta kawsachimaqininchik Tayta Dyusqa dasna yanapashunqallapa, dyablupa mantaqnin Satanasta binsir saruçhanaykillapapaq.

Amitunchik Jesucristo kusata llakipar yanapashunqallapa.

²¹ Saludutami kaçhamun, yaçhachikuq masiy Timoteo, chaynulla Israelmanta kaq masiykuna Lucio, Jasón, Sosípater ima.

²² Nuqa willatiy, Tercio kay kartata iskribiqpismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi saludashunllapa.

²³ Ukninchik Gayupismi saludashunllapa. Chaqa paypa wasinpimi, nuqa Pabluga tayani. Chaynulla payqami kriyiq masinchikkunatapis wasinpi samachin. Chaynulla kay pwiblupa tisirirun Erasto, chaynulla ukninchik Cuartupismi saludashunllapa.

²⁴ Jesucristumi tukuy qamkunata llakipar, yanapashunqallapa. ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi kay kartata tukchinanpaq Dyusta kusata alaban

²⁵ Kananqa Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami allita Jesucristupi kriyir kawsanallapapaq yanapamanchikllapa. Payqami kusa

† 16:16 Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

unaymanta-pacha Israel runakunata chaynulla mana Israel runakunatapis imanuwashananpaq yarpuran. Piru chaynu yarpurmapismi, achka tyimputaraq mana mayqantapis intrachiranchu tukuy runakunata washayanqa nirqa. ²⁶ Piru kananqami intrachimashanchikna imanuwashakananpaq nirmapis. Chaymi nuqakunaqa, unay rimaqninkuna iskribishannulla tukuy tyimpupaq kawsaq Dyusninchik munashannulla allita intrachishuyanillapa, mana Israel runakunata, chaynulla Israel runakunamatapis Jesucristupi imanukriyir washakanaykillapapaq nir. ²⁷ Chaymi Jesucristurayku, tukuy imata yachaq Taytanchik Dyusta tukuy tyimpupaq alabashunllapa.

Chaynumi kanqa.

1 Corintios

Pablumi punta kaq kartanta kaĉhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, prubinsya Acayapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwiblumana ĉhayatingami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaĉhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman Pablo ĉhar yaĉhachikutinga achka runakuna kusalata kriyiranllapa. Chayraykumi Pabluqa uk aŋu-y-midyuta chaypiqa taran kriyiqkunata masta yaĉhachir ima. Corintupi Pablo katin imakuna pasashanta mas intrakanarqa, liyishun Hechos 18.1-17.

Piru chaynu Pablo yaĉhachikutin Jesucristupi kriyiq karllapamapismi, mana Dyus munashannuchu kawsaranllapa. Chaymi paykunapura ĉhiqñinakuranllapa (1.10-17; 3.1-4); kusa yaĉhaq yupay tukuyaranllapa (3.18-23); Pabluta juraparanllapa: “Mana allinta rurayan” nir (4.1-21); kusa saqra uchapi taq kriyiq masinllapawan mana imatapis rimar ima kawsaranllapa (5.1-13); mana kriyiq karguyjunkunapa naypanman dinunsyanakuqllapa (6.1-11); warmi kar, runa karpis ukwan ukwan punuyta munaqllapa ima (7.1-7). Chaynumi chay yanqa dyus nishanllapakunaman aychata ĉhurashanllapata mikuqllapa (8.1-13; 10.14-11.1). Chaynullami Pablo apustul katinmapis mana kwintacharanllapachu (9.1-27). Chaynumi warmikunapis runanta mana kasuranllapachu (11.2-16). Chaynullami uchayjun karllapamapis Santa Mikunanta mikuqllapa ima (11.17-34). Chaynullami Santu Ispiritu yanapatinmapis mana kwintacharanllapachu (12.1-31); manami imanuni llakipanakuymatapis yaĉharanllapachu (13.1-13). Chaynullami mana intrakayashanllapa rimaykunapi rimar Dyuspaqmapis yaĉhachikuranllapa (14.1-40). Chaymi ashwan chay wanushakuna kawsamanunpaq kaqmatapis, mana kriyiranllapachu (15.1-58).

Chaynu kawsashanllaparaykumi, apustul Pabluqa kay kartata kaĉharan, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq. Chaynu Jesucristupa shumaq rimayninta wakinkuna mana allita intrakanatinllapamapismi, Pabluqa intrachiran mayqanpis allita kriyitinllapa Tayta Dyusqa washanqa tukuy uchanllapamanta nir (1.18-2.16). Chaynullami intrachiranpis masayjun kaqkunapaq, mana masayjun kaqkunapaq (7.8-40), chaynulla ufrindata ĉhurananllapapaq ima (16.1-4).

Pablumi saludakun

¹ Taytanchik Dyus munasha katinmi, Jesucristo akramasha apustulnin kanaypaq. Chaymi nuqa Pablo kriyiq masinchikllapa Sosteneswan pulla kar, ² kay kartata iskribimuni gamkuna Corinto pwiblupi, Taytanchik Dyuspi kriyiqkunaman. Chaqa gamkunata, chaynulla uklaw lugarkunapi Jesucristupi allita kriyiqkunawan pullatami, Taytanchik Dyusqa akrashurllapa paypa allin kaqñinkunapaqna riqsishushallapa. Chaynuqami ruraran tukuyla pay munashanlatana rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa tukuyla kriyiqkunapami Amitunchik Jesucristuqa Amitunchikllapalla. ³ Chaqa nuqaqami Taytanchikllapa Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Pablumi Dyusta payji nin

⁴ Taytanchik Dyustami nuqaqa waran waran mana shaykuq qamkuna-paq kusata payji nini. Chaqa Jesucristuraykumi, kusata llakipar yanapashushallapa. ⁵ Chaynullami Jesucristurayku, Tayta Dyusqa kusata yanapashushallapa kusala intrakaqkuna kar, paypaq imanu rimar ima yaĥachikunaykillapapaqqa. ⁶ Kaykunaqami chaynuqa kasha Jesucristupaq yaĥachishushayllapaqa chiqap kasha nir yaĥchanaykillapapaq. ⁷ Chaymi Tayta Dyusqa uknikillapata imata ruranaykillapapaq, chaynulla uknikillapata-shuypaqa uktana rurar yanapanakunaykillapapaq nishushanllapanumi ru-rayankillapa. Chaynu karmi, mana mayqannikillapapis yanqalla yupaychu kankillapa. Ashwanmi tukuynikillapa imata ruranaykillapapaq nishushanllapanulla rurar ima, kusata yarakunkillapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunankaman. ⁸ Taytanchik Dyus yanapashutinllapami, maydiyapis shachinakunkillapa tukuy mana allin imakunamanta, maydiya Amitunchik Jesucristo shamunan diyakaman. Chaynuqami, mana mayqanpis uchayjun kanki nishunqallapanachu. ⁹ Taytanchik Dyusmi tukuy imata arnikushan-tapis kumplin. Chaqa payllami akramashanchikllapa, Wamran Amitunchik Jesucristuwan pullana kusa shumaqta kawsanallapapaq.

Pablumi yaĥachikun uk yarpuylla kananllapapaq

¹⁰ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi qamkunata kusalata rugar nishunillapa: Imata rurarpis ama chiqanchanakur imachu mayqannikillapapis chayllata yarpur, llakipanakur ima kawsayllapa. ¹¹ Kaytaqami ukniykuna chaynu nishunillapa, ukninchik Cloepa wasinmanta kaqkuna willamashallapa katin. Chaqa nimashallapami, qamkunaqashi mana shumaqtachu tar anyanakur ima kawsankillapa nir. ¹² Chayshi qamkunamanta wakinnikikunaqa kaynu ninakur tankillapa: “Nuqami Pablo yaĥachikushanpi kriyini” nir. Ukkuna-shuypaqashi ninllapa: “Nuqami Apolos yaĥachikushanpi kriyini” nir. Chaynulla ukkunapishsi ninllapa: “Nuqami Pedro yaĥachikushanpi kriyini” nir. Qashan wakinkunapishsi ninllapa: “Nuqami Cristo yaĥachikushanlapi kriyini” nir. ¹³ ¿Imapaqta chaynuqa ninkillapa? Amami chaynuqa tukuyllapachu. Chaqa ¿Jesucristuchu ukla karmapis wakman kayman shikwakasha? ¿Manaqachu, nuqa Pablo qamkunata washashunayllapapaqqa wanuray? ¿Mayqannikillapallaqachu nuqapa shutiypi shutikuraykillapa? ¡Manami!

¹⁴ Chaynu katinga, ¿imapaqtaq wakinnikillapaqa chiqanchanakur, nuqalapi kunfyakankillapa? Chaqa wakinnikillapata shutichirmapismi, mana nuqapa shutiypichu shutichikushallapa kani. Ashwanmi Crispuwan Gayulata shutichishaypaq Tayta Dyusta kusalata payji nini. ¹⁵ Chaymi mana mayqanpis qampa shutikipimi shutikuray nir, nuqalapi kunfyakaytaqa puytingallapachu. ¹⁶ Piru qunqashami kasha kani. Allita yarputiyqami Estefanaspa ayllunkunatapis shutichiray. Paykunamanta mas shutichishaytaqami mana yarpunichu. ¹⁷ Chaqa allita nishaykillapa: Jesucristuqami akrarqa mana nimirancho rir shutichikuy nirqa. Ashwanmi kaĥamaran paypa shumaq rimayninta yaĥachikutiy kriyir washakananllapapaq. Piru manami uk kusalata yaĥaq ruĥa rima rimar yaĥachikun chaynuchu yaĥachishurayllapa. Chaqa chaynu yaĥachikutiyqami, nuqalapi kunfyakar mana intrakanaykillapatachu, Jesucristo kruspi wanushanpi kriyirlami washakanchikllapa nirqa.

Jesumi intrachimanchik Dyusmi pudirniyjun yaĥhayniyjun nir

¹⁸ Piru Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq nir yaĥachikushallapaqami, chay mana washakananpaq kaq runakunataqa

yarpuchin yanqa yaruyasha rimayachuwan yupay. Piru tukuy nuqanchikkuna washakanapaq kaqkunapaqqami, Tayta Dyuspa pudirnin kar washamanchikllapa. ¹⁹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay kusa kani niqkunapaqqa kaynu nin:

“Chay kusa yaĉhayniyjun kaqkunatami yaĉhayninta kitashaq.

Chaynulla chay paykunallamanta intrakanan kaqkunatami nuqaqa mana munashaqchu” nir.

²⁰ ¿Maypitaq chay kusala yaĉhaq runakuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna, chaynullapis kay pachapi kaq imakunalapaq yaĉhaqkunaqa? Chaqa tukuy chay runakunataqami, Tayta Dyusqa tikrasha yanqa illaqlata rimaq runakunapaq. ²¹ Dyusmi kusa yaĉhaq kar, tukuy kay pachapi kawsaqkunaga, kusa yaĉhaq, yarpuq intrakaq ima karmapis, amana payta riqsinanllapapaq niran. Piru ashwanmi Jesucristupaq yaĉhachikushanpi tukuy shunqunwan kriyiqkunalami washakananpaq niran, michka yaĉhaq runakuna chayta mana kwintachatinllapamapis.

²² Chaqa Israel runakunaqami milagrukunalata rikayta munanllapa. Nataq mana Israel runakuna-shuyapaqa, kusala yaĉhaqkuna kayta munanllapa. ²³ Piru nuqakunaqami yaĉhachikunillapa imanu Jesucristo kruspi wanur kawsamushanpi kriyirila washakananllapapaq. Chaynu yaĉhachikutiyllapami Israel kaq runakunaqa piñakur nin, ¿imanutaq Dyus Akrashan Cristun karqa askwintalla wanusha kanqa? nir. Chaynulla mana Israelmanta kaq runakunata-shuyapaqami yanqa uk yaruyasha yaĉhachikuyaymanllapa yupay yarpuchin. ²⁴ Piru Jesucristupi kriyiqkunataqami, Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunamatapis washamashanchikllapa. Chaynuqami, intrachimanchikllapa imanumi Dyusqa kusala pudirniyjun, yaĉhayniyjun nir. ²⁵ Chaynu katinmapismi wakinqa mana intrakananllapachu imanumi Tayta Dyus kaĉhamuran Wamranta washamanallapapaq nirqa. Piru mana kwintachatinllapamapismi Tayta Dyusqa kusala pudirniyjun, chaynulla yaĉhayniyjun kay pachapi kaq runakunamantaqa.

²⁶ Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukayllapa imanu katkillapami Dyus akrashushanllapapaq. Piru yaqqa tukuynikillapami, wakin runakunapa rikayninpiaqa mana kwintachayapaqla, mana kusa yaĉhayniyjun, chaynulla mana riqsikasha katkillapamapismi Tayta Dyusqa akrashuranllapa. ²⁷ Nishaykillapapis: Tayta Dyusqami chay kusa yaĉhaq, chaynulla kusala puytiq kani niqkunata pingaypi dijananpaq, kay pachapi mana kwintachayashanllapata, chaynulla mana yaĉhaq, mana puytiqpaq riqsiyashanllapakunata akrasha. ²⁸ Chaynullami Dyusqa, kay pachapiqa chay kusa yaĉhaq, kusa puytiq runakunata dijar, chay mana kwintachashanllapa runakunata akrasha, paypa wamrankuna kananpaqqa. ²⁹ Chaynuqami, Tayta Dyuspa naypanpiqa manana mayqanpis payllapaq alabakaytaqa puytiqanachu. ³⁰ Piru Tayta Dyusqami llakipakuq kar, kusala uchayjun kashallapamapis, Jesucristurayku llakipamarninchik mana uchayjunpaqnachu riqsir, pullakumashanchikllapa. Chaymi Jesucristurayku intrakayta puytinchik imanumi Taytanchik Dyusqa washamanchik nirmapis. ³¹ Chaymi Tayta Dyus kusata yanapamashanchikrayku, paylata alabashunllapa. Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Taytanchik Dyusqami kusala pudirniyjun nir

paylata alabayllapa, ama qamkunalla alabakarchu” nir. *

2

Jesucristumi kruspi wanuran uchanchikllaparayku

¹ Piru kriyiq masiykuna, Taytanchik Dyus imanami washamayninchikta munan nir yaĉhachishuqllapa shamurqa, manami imanutaq uk kusala yaĉhaq runa riman chaynu rimarchu yaĉhachishurayllapa. ² Ashwan qamkunawan karqami Jesucristo uchanchikmanta washamanallapapaq wanuran nir yaĉhashaylata yaĉhachishunayllapapaq nisha karay. ³ Piru qamkunaman shamurqa ĉamuray kusa litalla yupay kusata manchakur ima, imanupiqachi mana allita yaĉhachikutiy mana kriyinqallapachu nir. ⁴ Chayrayku Jesucristumi washamanchik nir yaĉhachishurllapaqa, manami nuqallamanta kusala yaĉhayniyun karchu yaĉhachishurayllapa. Ashwan Santu Ispiritu pudirninwan yanapamatin yaĉhachikutiyimi, kwintata qukar kriyiraykillapa. ⁵ Chaynu kriyirqami kwintata qukaraykillapa Dyus pudirninwan yanapamashalami washakayta puytinchik, mana runakunapa yaĉhayninpi kriyirlachu nir.

Santu Ispiritumi Dyuspaq intrachimanchik

⁶ Piru chay allitana kriyiqkunataqami, Dyuspaqqa allitana yaĉhachinillapa, Dyuspaq kusa intrakaqkunana kananllapapaq. Ćhaqa chay yaĉhachikushayllapaqa, manami yanqa runakunapa yaĉhayninchu. Chaynulla manami kay pachapi mantakuqkuna maydiyaqa tukukayanapa chaykunapa yaĉhaynin imachu. ⁷ Ashwanmi chay washakanaykillapapaq yaĉhachikushaykunaqa, mana mayqanpis yaĉhatin, Tayta Dyus payla yarpushankuna. Ćhaqa payqami manaraq kay pachamatapis rurayaraqchu yarpushana karan, maydiyaqa washakar paywan pulla kayashunllapa nir. ⁸ Dyus tukuyta washamanallapapaq yarpushankunataqami, kay pachapi mantakuqkunaqa mana mayqanpinpis intrakaranllapachu. Ćhaqa paykuna chay washakananllapapaq chayta intrakashallapa karqami, kusala shumaq allinla Amitunchik Jesucristutaqa mana wanuchinanllapatachu kruspi klabarqa. ⁹ Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyusqami, payta munaq wamrankunapaqqa,

kamkachishana uk kusala shumaq lugarta,

washakaqkunaqa chaypi kananllapapaq.

Piru chaytaqami mana mayqanpis rikashachu, uyapashallapalamapischu.

Chaynulla manami intrakashallapalamapischu” nir.

¹⁰ Piru unay tukuy chay mana intrakayashanchikkunataqami, Tayta Dyusqa, Santu Ispiritunwan intrachimashanchikllapana. Ćhaqa Santu Ispirituqami tukuy imata yaĉhan, chaynullami yaĉhanpis Dyus imata yarpuyashanta, ruranayashanta ima tukuyta.

¹¹ ¡Ma, tapushaykillapa! ¿Uk runachu, uk runa masin ima yarpuyashanta yaĉhayta puytinman? ¡Manami! Uk runaqami yarpuyashantaqa paylla yaĉhan imatami yarpuyan nirmapis. Chaynulla Tayta Dyuspapis Ispiritunlami yaĉhan imatami payta yarpun nirmapis. ¹² Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, allita intrakanallapapaq imanutaq payqa kusalata llakipar tukuyta dibaldila washamanchikllapa nir. Chaynu Ispiritunta qumashanchikraykumi, nuqanchikkunaqa manana yarpuyta puytinchiknachu chay mana kriyiqkuna yarpuyan

* 1:31 Rikashun Jeremías 9.24.

chaynuqa. ¹³ Tukuy kaykunatami yaĉhachikunillapa, Dyuspa Santu Ispir-
itun yaĉhachimashanllapayku. Manami nuqakuna munashayllapanulla
yaĉhakushayllapatachu yaĉhachikunillapa. Ashwanmi Santu Ispiritu, Tayta
Dyuspaq intrachimashanllapata, intrachikunillapa chay allita kriyir, Santu
Ispirituwan kaqkunataqa.

¹⁴ Piru Santu Ispiritu intrachikunashantaqa, mana Santu Ispirituwan
kaqkunaqa mana kriyinanllapachu. Chaqa paykunataqami yarpuchinl-
lapa yanqa uk yaruyasha rimayanman yupay. Ashwanmi Santu Ispiritu
intrachikushantaqa, paywan kaqkunala intrakayta puytin. ¹⁵ Chaymi Santu
Ispirituwan kaqkunaqa, imatapis allita rikar yaĉhayta puytin. Piru mana
Santu Ispirituwan kaqqa mana imatapis rikar yaĉhamayninchikta puytinl-
lapachu, allinpichu kanchik manaqachu mana nir. ¹⁶ Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapiqami nin:

“Manami mayqanpis, Dyus yarpuyashantaqa yaĉhayta puytinchikllapachu.
Chaymi mayqanpis paytaqa mana imatapis kaynu kaynu ruray nir
yaĉhachiytaqa puytinchikllapachu”

Piru ashwan nuqanchikkunaqami Santu Ispiriturayku, Amitunchik Jesu-
cristo imanutaq yarpun, chaynu yarpur intrakayta puytinchik Taytanchik
Dyuspaqqa.

3

Pablumi masta yaĉhachikun uk yarpuyta kananllapapaq

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi allita kriyinyakillapapaq
nuqa yaĉhachishurllapapaq, manami Jesucristupi kriyiqta yupaychu
willashurayllapa. Ashwanmi imanutaq taksha wamritumataqa kusa
shumaqlata willar ima intrachinchik, chaynumi yaĉhachishurayllapa
Jesucristupaq allita intrakanaykillapapaqqa. ² Chaynumi qamkunataqa
kusa shumaqlata yaĉhachishurayllapa, imanutaq uk ñuñuq wamritumataqa,
lichilata upyachir mana jwirti mikuyta qaranchikchu chaynu. Chaqa
qamkunaqari, jwirti mikuyta mana mikuyta puytiq yupay, manaraq
allita intrakaytaqa puytiraykillapachu. ¡Chaynullami kananmapis
manaraq puytinkillapachu! ³ ¡Chaqa qamkunaqa imanutaq chay
mana kriyiq runakuna kawsan, chaynullaraq kawsankillapa! Chaymi
qamkunapura inbidyanakur, ukmanta willanakur ima tarqa ¿manachu unay
kashaykillapanulla kawsayankillapa? ⁴ Chaymi kaynu ninakunkillapa:
“Nuqaqami Pablo yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Nataq uknikillapaqa nin:
“Nuqa-shuyapaqa Apolos yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Chaynu ninakur
kawsarqami, imanutaq unay kawsayashaykillapanulla kawsayankillapa.

⁵ Ma tapushaykillapa: ¿Apoloswan, nuqa Pabluga imataq kanillapa
kusalata ukniyllapapi ukniyllapapi yarpupakunaykillapapaqqa?
Chaqa nuqakunaqami Dyuspa sirbikuqñinkunala kar, Jesucristupaq
yaĉhachishunillapa paypi kriyinyakillapapaq. Chaymi Amitunchik
imatami ruranayllapapaq nimashanllapanullami ruranillapa. ⁶ Chaymi
Tayta Dyusqa qamkunaman puntata kaĉhamaran yaĉhachishunayllapapaq.
Chaynuqami, uk simillitata tarpukuq yupayna karay. Nataq Apolosta-
shuyapaqa Tayta Dyusqa niran, chay yaĉhachishushayllapata mas allita
yaĉhachishunanllapapaq. Chaynu mas yaĉhachikurqami Apolosqa chay
tarpushay simillitata parquq yupayna karan. Piru chay simillitata winachiq
chay-shuyapaqami Tayta Dyus karan. ⁷ Chaynu katinmi, tarpuq chay,
chaynulla parqukuq chaymapis yanqa rikar ima ruranayllapalapaq

kanillapa. Piru tukuyta rikar winachiq chayqami Taytanchik Dyus payla. ⁸ Chaymi chay tarpukuq yupay yaĉhachikuq chay, chaynulla chay parqukuq yupay yaĉhachikuqmapis, chaylla kanillapa Tayta Dyuspaqqa. Piru chaynu katinmapis Tayta Dyusmi maydiyaqa imata rurashayllapanulla, allinta rurasha katiyllapaqa, allintami rurashaykillapa nimanqallapa. Piru mana allinta rurasha katiyllapaqami, mana allintachu rurashaykillapa nimanqallapa. ⁹ Piru nuqakunaqami Dyuspaqqa chaylla sirbikuqinla kanillapa. Chaymi qamkunapis Dyusllapaq kar; chay ĉakra tarpukasha chay yupay, chaynulla chay wasi llutakuq qallarisha chay yupay kankillapa.

¹⁰ Nuqatami, Tayta Dyusqa uk kusa allita llutakuqta yupay akraq kaĉhamaran, Jesucristupaq puntata yaĉhachishunayllapapaq. Chaymi nuqaga imanutaq wasita shachinapaqqa puntataqa simintuta itanchik, chaynumi simintuta itaq yupay Jesucristupaq yaĉhachishurayllapa. Chaymi chay simintu itashaypa ananpina ukkunaqa llutakuyan. Piru chaynu llutakurqami, allita yarpur llutakunqa, allintachu llutakuyan manaqachu mana nir. ¹¹ Chaqa uk llutakuq karmapismi, llutakunanapaqqa manana kambyayta puytinnachu chay simintu itakashataqa. Chaqa chay simintu itakasha chayqami, Jesucristo. ¹² Chaymi kay llutakuq qallarishanpa ananpiqa, allinta yaĉhachikuqkunaqa llutakuyta puytinga uruwan, platawan, kusala shumaq rumikunawan ima. Chaynullami chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa rurayta puytinga qirulawan, shukchalawan, pajakunalawan ima. ¹³ Piru chay tukuy imanu yaĉhachikushanchikkunatami Dyus, jwisyu diyapiqa rikar yaĉhanqa ninawan. Chaymi chay ninaqa chay allinta yaĉhachikusha chaytaqa mana imanachinqapischu. Piru chay mana allinta yaĉhachikusha chayta-shuypaqa limpu rupachir chinqachinqa. ¹⁴ Chaymi chay mayqan kusa allinta yaĉhachikusha katin, ninamapis mana imanachitinga, Tayta Dyusqa allintami rurashayki ninqa. ¹⁵ Piru mayqanpis mana allinta yaĉhachikusha katin, chay yaĉhachikusanta limpu nina rupachitin-shuypaqa, tukuy chay yaĉhachikusankunaqa limpu tukukanqa. Ashwan chay yaĉhachikuq chaylami kriyishanraykula washakanqa nina rurimanta alsakaq yupaylana.

¹⁶ ¿Manachu qamkunaqa yaĉhankillapa Dyuspa wasin yupay kankillapa nirqa? Chaynulla ¿manachu yaĉhankillapa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kawsan nirqa? ¹⁷ Dyuspa wasin kaqkunaqami, kusala shumaq, kusala allin ima. Piru chaynu, Dyuspa wasin yupay katkillapa, mayqan mana allita kriyiq shamur, kriyishaykillapamanta chiqanchashutinllapaqami, chayta rurashanllaparayku Tayta Dyusqa kusala mana allinta rurar tukuchinqa. Chaqa Dyuspaqgami qamkunaqa kusala shumaq allinla wasin kankillapa.

¹⁸ Amami qamkunalla yaĉhayashaykipi kunfyakar ingañakankillapachu. Qamkunamanta mayqannikillapa chay runakuna yaĉhayashanta yaĉhakusha karqa, ama chay yaĉhayashaykipi kunfyakarcho, Tayta Dyuslapaq yarpunkimanllapa. Chaynu karqami Tayta Dyus yanapashutinllapa chiqap yaĉhaqpaqna tikrakankillapa. ¹⁹ Chaqa mayqanpis runa yaĉhayashanta yaĉhakusha kaqqami Dyuspaqqa mana kanman yupay. Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Kusata yaĉhaq kar, mas imakunatapis rurayta puytini niqkunatami, Dyusqa mana chay yarpuyashannu rurananpaqqa dijancho”.

²⁰ Chaynullami ninpis:

“Amitunchikmi yaĉhan, chay kusa yaĉhaq kani niqkunapa yarpuyninga

yanqa mana kanman yupay” nir.

²¹ Chayraykumi, qamkuna runapa yaçhayninta yaçhakurqa, ama ninkillapachu, paywan kar kusala yaçhaq ima kani nirqa. Chaqa Tayta Dyus tukuy imapa amunwanna karqa, çimapaqta yanqa runakunapi yarpupakunkillapa? ²² Chaqa yaçhashanchikllapanu nuqa Pabluta, Apolosta, chaynulla Pedrutapismi Tayta Dyus kaçhamaranllapa qamkunata yaçhachishunayllapapaq. Chaymi sirbishuqnikillapa kanillapa. Chaynullami tukuy kay pachapi kaqta, kawsayta, wanuyta, kanan diyata, maydiyatapis pay qumashanchikllapa. Chaymi Cristuwanna karqa ama mas imakunapaq yarpupakurnachu kawsashunllapa. ²³ Chaqa qamkunaqami Cristupana kankillapa. Nataq Cristo-shuypaqa Tayta Dyuspana.

4

Pablumi yaçhachikun apustulkunata kasunanllapapaq

¹ Qamkunami riqsimankimanllapa Jesucristupa yaçhachikuqnikunalapapaq. Chaynulla riqsimankimanllapapis nuçakunataqami akramashallapa, Tayta Dyus unaymanta-pacha imanü washamanallapapaq payla yarpushanta yaçhachikuq kanillapa, nir. ² Piru nishaykillapa: Mayqantapis uk manqanin imata ruranapaq nir akratingqa, chay akrakasha chayqa imatapis karanlata ruran. ³ Chaymi nuçamataqa, Tayta Dyus mantamaqniy kar, akramaran paypaq yaçhachikunaypaq. Chaymi nuçaqqa karanlata rurasha katiy, qamkuna, chaynulla chay mantakuqkunamapis mana nimayta puytingallapachu mana allinta rurashayki nirqa. Chaynulla manami nuçalampapis allintami rurayani, manaqa mana allintachu rurayani nikayta puytinichu ⁴ Piru yarpuyniypiçami mana uchayjunchu kani. Chaynu nirçami, mana nishunayanillapachu Dyuspaqqa kusala allin kar mana uchayjunachu kani nirqa. Chaqa imanü katiymapismi, Amitunchik Jesucristo rikar yaçhamaqniyqa. ⁵ Chayraykumi, chay tukuy imamanta rikamaqnichik manaraq çhamuyatingqa, amaraq nuçanchikkunalla rikar yaçhanakushunllapachu. Ashwanmi yaraskishunllapa Amitunchik Jesucristo shamur, chay tuta-paraçllapi kar pakapilla tukuy rurashanchikkunata, yarpuyashanchikkunamatapis shutiman rikarichinan kaman. Chaymi chaypiraq Tayta Dyusqa imanü imanü kanallapapaq nir, pay munashanlata rurashakunataqa kusata alabamashunllapa.

⁶ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunataqami byinnikillapapaq willashunillapa Apolospaq, nuçallapaq willashurllapaqa. Chaynu nuçakunallapaq willashurllapaqa intrachishunayanillapa imanutaq nuçakuna Dyus nitin iskríbikashanta allitana intrakar kawsanillapa chaynu kanaykillapapaq. Chaynu karçami, allitana intrakar, manana ukpaq allinta rimar, ukpaq-shuypaqa mana allintaqa rimayankillapanachu kanqa. ⁷ ¡Ma nimayllapa! çMayqanllaqachu yanapar wakinkunamanta kusa mas yaçhayniyjunpaq tkrashuyanqallapa? çManachu tukuy yaçhaynikillapataqa Dyusmanta aypashaykillapa? ¡Dyusmantami aypashaykillapa! Chaynu katin-ari ama qamkunalla yaçhaynikillapata tarisha yupay yarpunkillapanachu.

⁸ Chaynullami manana nuçakunata ministimarllapanachu, qamkunalla kusala yaçhaq, kusala mantakuqkuna yupayna tukunkillapa. Piru manami chaynuchu kankillapa. Çiqapmata chaynu mantakuqkuna kankimanllapa, nuçakunapis pullaykillapa mantakunayllapapaq. ⁹ Chaqa nuçakuna apustulkunataqami yarpuchimanllapa, Tayta Dyusqa tukuymananta ikikaçpi dijamashallapa, uchayllaparayku wanunayllapapaq yupay. Chaynullami kusata qisçakar imaqa tukuylapaq, angelkunapaq, chaynulla

runakunapaq imaqa, kusala rikakuypaq yupay katiyllapa rikakumanllapa. ¹⁰ Nuqakunaqami, Cristupaq yaĉhachikutiyllapaqa, yaruyashapaq yupay rikamanllapa. Nataq qamkuna-shuypaqa, Cristupaq yaĉhachushaykillaparaykuqa, kusala intrakaqkunapaq rigsikankillapa. Chaynulla nuqakunaqa kusala litalla kaymanllapa yupay rigsikanillapa. Nataq qamkuna-shuypaqa kusala jwirti kayankillapa kanman yupay kankillapa. Nuqakunaqami kusala disprisyadu kanillapa, qamkunata-shuypaqa kusalata rispitar munashunllapa ima. ¹¹ Kanankamanmi nuqakunaqa mallaqpaq, yakupaq, chaynulla mudanayllapa mana katin ima kusalata qischakanillapa. Runakunamapismi qischamanllapa, chaynulla manami nuqakunallapaq wasiyjun imachu kanillapa. ¹² Kusalata trabajarmi imanulapis kawsanillapa. Runakuna kusalata jurapamatinllapamapismi, paykunataqa kusala allinta rikanillapa. Chaynullami mana allinta ruramananllapapaq ikiyllapapi puritinllapapis allinlata rurur shachinakunillapa. ¹³ Kusala mana allinta willamatinllapamapismi nuqakunaqa allinlata paykunataqa willanillapa. Chaynulla kanankamanmi imanutaq uk runamaqa wasinta pichar, chay pichakushanta itakun, chay picha itakukashata yupaymi rikamanllapa.

¹⁴ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunataqami iskribimuni qamkunata intrachishunayllapapaq. Manami kusa mana allinta rurayashaykillaparayku pingashunaypaqchu willashunillapa. Chaqa kusalatari munashunillapa chiqap wamraykunata yupay. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Michka dyis mil (10,000) yaĉhachikuqkuna Cristupaq yaĉhachishutinllapapis, manami kusa achka taytayjun yupayqa kayta puytinkillapachu. Chaqa nuqami taytaykillapa yupay kani, Jesucristupa shumaq rimayninta puntata willar yaĉhachishushayllaparayku. ¹⁶ Chaymi kusalata rugashunillapa, imanutaq nuqa kani chaynula kanaykillapapaq. ¹⁷ Chayraykumi Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq masiy, kusala munashay Timoteuta kaĉhamuni. Chaqa paytami Jesucristupaq willatiy puntata kriyishanrayku, wamray. Paymi intrachishunqallapa Jesucristupi imanu kriyiq kar, mayta kriyiqkunaman yaĉhachikuq rirpis, yaĉhachikuni nir.

¹⁸ Qamkunamanta wakinnikikunaqami, nuqaqa mana shamuyashaq-nachu rikashuqllapa nirqa, kusalata alabakar ninkillapa: “Pabluman-taqami nuqanchikkunaqa kusa mas yaĉhaq imana kanchikllapa” nir. ¹⁹ Piru Amitunchik munatingqami, mana tardarchu shamushaq rikashuqllapa. Chaymi chaypiraq rikashaq chay nuqamanta kusa mas nir yarpuqkunataqa, mabir chiqaptachush Dyus munashannu rurayan, manaqachu rimayanla kusa kani nirqa. ²⁰ Chaqa mayqanpis Dyus munashanta rurannarqa, tukuy shunqunchikwan allita kriyisha kar, rurayta puytinchik. Manami yanqa rimarlachu Dyus munashantaqa rurayta puytinchik. ²¹ ¿Imanutataq munankillapa: Rikashuqllapa shamurqa qiruwan maqaq yupay anyashuqnulla willashunayllapata, manaqachu munashurllapa kusala shumaqta willar intrachishunayllapata ima?

5

Kriyiq masinchik uchakurlla kawsatinqa ama pullaqa kashunllapachu

¹ Yaĉhashami kanillapa, qamkunamanta ukqashi, maman tukuqta warmikusha nir. Chaynuqami kusala pingaypaq mana allinta rurur uchakusha. Chaqa chay mana kriyiqkunamapis, manami chaytaqa rurannalapamapischu. ² ¿Piru uknikillapa chaynu uchakusha katinmapismi, mana imapis pasasha kanman yupay, qamkunaqa kusana kani ima nir tankillapa! Ashwanmi chay runa uchakushanpaq yarpur kusata kwashayar

ima, chay mayqanchi uchakusha chaytaqa qamkunamanta itakushana kankimanllapa.

³ Chaymi nishaykillapa: Nuqa qamkunawan mana pulla karmapis, yarpuyiypiq qamkunawan pulla kani, michka mana nuqa nuqalla chaypi karmapis. Chayraykumi, chay qamkunamanta uknikillapa uchakusha chaypaqqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishana kani kastigakashana kanapaq. ⁴ Chaymi chay runa uchakushanpaq parlanaykillapapaq tantakillapaqami, nuqa mana chaypi karmapis yarpuyiypiq pullaykillapa kashaq. Chaynullami Amitunchik Jesucristo pudirninwan yanapashunqallapa shumaqta parlanaykillapapaq. ⁵ Chaynu allita parlarllapa, chay runataqa qamkunamanta itakur, Satanaspa makinpina dijankillapa. Chaynuqami, kusata qischakar imaqa, kwintata qukanqa. Chaymi ima-paqraq chaynu uchakuray nir, chay uchakushanta dijatingami, maydiya Amitunchik Jesucristo shamutinga, chay runaqa washakashana kanqa.

⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Manami allinchi wakinninchikuna uchakutin, chay uchakushanta mana kwintachar, kusami kanillapa ima ninallapapaqqa. Chaqa yaçhashanchikllapanu, imanutaq tantata ruranapaqmaqa pitila libadurata itashamaqa, chay tantapaq chaytaqa limpula saksachin. ⁷ Chaynu katinmi, chay libadura byijuyasha yupay, uchakuchishunaqllapa chaytaqa qamkunamanta itakur, ashwan chay mana libadurawan rurakasha turtilla yupayna kidayllapa. Chaqa chiqaptaqami Dyuspaqqa chaynu kankillapa. Chaynu karmi, imanutaq Pascua fyistapi mikunchik mana libadurayjun turtilla yupayna kayllapa. Chaqa Jesucristumi uchanchikllaparayku wanushana, Pascua fyistapi uk uyshitata wanuchir mikunchik chay yupay. ⁸ Chayraykumi, Pascua fyistapi mana libadurayjun turtillata mikuqllapa, chay yupayna kashunllapa. Chaynu karmi imatapis allinta, chiqap kaqlata rurashunllapa, mana chay libadura byijuyasha yupay mana allinkunata imachu.

⁹ Uknikuna, nuqaqami chay uk kartaypi iskrishurllapaqa, nishurayllapa, amami chay ukwan ukwan punur, mana allinta ruraqkunawanqa tantanakunkillapachu nir. ¹⁰ Chaynu nishurllapaqa, manami nishunarayllapachu, chay mana kriyiqkunamanta tukuy tyimpupaq chiqanchakankillapa nirqa. Chaqa paykunaqami, ukwan ukwan pununllapa, kusalata imakunata munanllapa, suwakunllapa, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa ima. Chaqa kawsayarllaqami, mana tukuy tyimpupaq chiqanchakayta puytinchikchu chay mana kriyiqkunamantaqa. ¹¹ Ashwanmi chaynuqa willashurayllapa, chay kriyiq masinchikllapa yupay tukur, chaymanta ukwan ukwan punur, kusalata imakunata munayan, yanqa dyus nishanllapakunata adurayan, kusala kwintastiru, maçhalun, suwakuqkuna ima, chaykunawan ama piçhunakunaykillapapaqchu. Chaynu runakunawanqami, ama imata ruranaykillapapaqmapis parlankillapa, chaynulla amami pullaqa mikunkillapalamapischu.

¹²⁻¹³ Chaqa manami nuqaqa chay mana kriyiqkunata rikar yaçhar, mana allinta rurashaykiraykumi kastigakashana kanki niyta puytinichu. Ashwanmi tukuy paykunataqa Tayta Dyusla rikar yaçhanqa imata rurashan-tapis. Piru qamkunaqami kriyiqkuna kashaykillaparayku qamkunapura allita rikanakur yaçhayta puytinkillapa. Chaymi chay uchakuqlla chaytaqa itakuyta puytinkillapa qamkunamantaqa.

6

¹ Qamkunamanta, uknikillapa kriyiq masinwan piñachinakutin imaqa, ¿imapaqtaq rinkillapa chay mana kriyiq jwiskunata willaq, paykuna rikar yaçhananpaqqa? Chay mana kriyiq jwiskunaman rinaykillapamantaqa, ¿manachu qamkuna kriyiqpuralla, ima katinpis parlar shumaqchayta puytinkillapa? ² ¿Chaqa manachu yaçhankillapa Dyuspi kriyiqkunaqami maydiyaqa, tukuyta rikar yaçhayanqa imanun katinllapapis nirqa? Chaynu tukuyta rikar yaçhanaykillapapaq karqa, ¿ima manachu puytinkillapa, chay qamkunapi ima pasashanta parlar shumaqchaytaqa? ³ ¿Manachu yaçhankillapa nuqanchikkunaqami angelkunamatapis rikar yaçhayashunllapa imanun katinllapapis nirqa? ¡Chaynu katinmi, ashwan kay nuqanchikkunapi ima pasatinmaqa dasla rikar shumaqchayta puytinchikllapa! ⁴ Chayraykumi qamkunallapi ima pasasha katinmapis, ¿imapaqna chay mana kriyiq, mana allita rikar yaçhaq jwiskunamanqa rinkillapa? ⁵ Kaytaqami kaynuqa willashunillapa pingakur amana chaynuta ruraykillapapaq. ¿Chaqa manachu ukmapis qamkunamanta kan, uk kriyiq masin imanun katinpis shumaq parlar shumaqchananpaqqa? ⁶ Piru kriyiqpuralla piñachinakurqa, ¿imaraykutaq chay mana kriyiq jwiskunaraq rikar yaçhananta munankillapa?

⁷ ¡Nishaykillapa! qamkunamanta kriyiqpuralla imalapaq piñachinakur mana kriyiq jwiskunaman qayachinakur imaqa, kusala pingaypaqta kawsankillapa. Ashwan uknikillapa piñachishutinllapa, manaqa ingañashutinllapamapis, kriyiq kashaykillaparayku, uyarala kankimanllapa. ⁸ Piru ashwan qamkuna uyarala kanaykillapamantaqa, uknikillapata mana allinta rurayankillapa, chaynulla ingañayankillapa ima.

⁹⁻¹⁰ ¿Manachu yaçhankillapa chay mana allinta ruraqkunaqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingallapachu nirqa? Chaqa chay ukwan ukwan punuqkuna, yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, warmi, manaqa runa karmapis kasarashana kar, chaymanta ukwan punuqkuna, uk runa warmi yupay tukuqkuna, runapuralla punuqkuna, suwakuqkuna, imakunata munapakuqkuna, maçhaqkuna, chaynulla chay kwintastirukuna, llullakurla imanta tarikuqkuna imaqa, Tayta Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingachu. Chayraykumi ama ingañakankillapachu maydiyaqa Tayta Dyuswan pulla kashaq nirqa. ¹¹ Qamkunamanta wakinqami, unayqa chaynu kaq kankillapa. Piru kananqami, Amitunchik Jesucristo uchaykillapapaq wanushanrayku Tayta Dyusqa llakipar, mana uchayjunpaqnachu riqshushallapa. Chaymi kananqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa allinkunalata rurar, Tayta Dyuswan pullana kayta puytinkillapa.

Imatapis Dyuslapaq rurashunllapa

¹² Imanupiqami wakinqa ninllapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyishayllaparayku tukuy imatapis rurayllapapaq kani nir. Chaynu katinqa tapushaykillapa: ¿Chay tukuy munashaykillapanulla rurashaykillapachu imallapiqa yanapashunllapa? ¡Manami! Chaqa manami allinchu chay mana allin kaqkunaqa, mana yanashunllata rurar uchakuchimanapaqqa. ¹³ Chaynulla ninllapapis: Mikuyqami paçhayta untachinanpaq. Chaynulla paçhay-shuyapaq mikuywan untananlapaq nir. ¡Chiqaptami chaynu! Piru nishaykillapa maydiyaqami Dyusqa ishkantinta chinqachinqa. Chaynullami ninllapapis, kwirpunchikpis yanqalla kashanrayku, allin ukwan ukwan ima pununapaq nir. Piru manami chaynuchu, ashwanmi kwirpunchikqa Amitunchik Jesucristulata sirbisha ima, paypis kwirpunchikpi kawsananpaq.

¹⁴ Chaynu Amitunchik kwirpunchikpi kawsashanraykumi, imanutaq Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunatapis wanushallapamapis pudirninwan kawsachimashunllapa.

¹⁵ ¿Manachu yaçhankillapa kwirpunchikllapaqa Cristupa kwirpun nirqa? ¿Chaynu Cristupa kwirpun katingachu, allin kanqa chay kwirpunchikllawan rir uk warmi waynasapawan pununapaqqa? ¡Manami! ¹⁶ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Runawan warmi pullachakarqami, ishkantinqa uk kwirpulana yupay kidanllapa” nir. Chaymi qamkunamanta mayqanpis uk warmi waynasapawan punurqa, chaynu mana allinta rurarmapis, uklapaqna tikrakayanllapa. ¹⁷ Nataq nuqanchikkuna-shuypaqa, Amitunchik Jesucristupi kriyishanchikrayku, paywanqa uk yarpuylapaqa tikrakanchikllapa.

¹⁸ Chaynu katinga, chay ukwan ukwan punur kusa saqrata uchakunaykil-lapamanta chiqanchakayllapa. Chaqa chaynu uchakuymi kwirpunchik-paqqa kusala mana allinchi, wakin uchakunamantaqa. Chayrayku mayqan ukwan ukwan punur uchakuqqami, paypa kwirpunllapaq kusala saqrata uchakuyan. ¹⁹ ¿Manachu qamkunaqa yaçhankillapa kwirpuykillapaqa, Dyus Santu Ispiritunta qushushanllapa wasin nirqa? ¿Chaynulla manachu kwintata qukanillapa Dyuspa Santu Ispiritunqa qamkunapi kawsan nir? Chaqa qamkunaqa, manami kwirpuykillapapaqa amunchu kankillapa. ²⁰ Ashwanmi Dyuspana kankillapa, Wamran Jesucristuwan rantishushanllaparayku. Chaynu paypana karqa, tukuy kwirpuykillapawan allinlata rurur Dyuslatana aligriyachiylapa.

7

Pablumi yaçhachikun masayjun mana masayjun kaqkunapaq

¹ Qamkunami uk kartata iskribimar tapumaraykillapa. ¿Allinchi kanqa uk runa warmikunanapaqqa? nir. Chaypaqmi kananqa willashaykillapa. Allinmi kanman uk runa ama warmikunanapaqqa. ² Piru ama ukwan ukwan punur uchakunanllapapaqgami warmipis, ullqupis masayjun kanan-paq allin. Chaynu karmi runaqa warminlawanna kawsanqa, chaynulla warmipis runanlawanna kawsanqallapa. ³ Chaynu karmi, warmi chay, ullqu chaypis masayjun kashanta yarpur, ama kwirpunta miçhanakurchu pulla shumaqta kawsanqallapa. ⁴ Chaqa uk warmi masayjunna karqa, manami payqa kwirpunpa amunnachu, ashwan kwirpunqa runanpaqna. Chaynullami runapis masayjunna karqa, manana kwirpunpa amunnachu, ashwanmi kwirpunqa warminpaqna. ⁵ Chaynu katinmi, chay warmi chay, chaynulla chay ullqu chaymapis mana miçhanakuyta puytingachu pununanllapapaqqa. Piru imanupiq pulla punuyashanllapamantaqa, allita parlar ayka diyallataqa mana pulla punur gwardakar ima Dyus-man mañakunayarqa, rurayta puytingallapa. Chaymantami qashan pul-lachanakunqallapa. Imanupiqakish Dyusman mañakunaykillapapaq gwar-dakasha kanillapa niyar, mana kwirpuykita tanyakachiyta puytitkillapa, Satanasqa dasla imakunapi ukwan uchakuchishunmanllapa.

⁶ Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami mantashuqllapa yupay nishuyanillapachu warmikunkillapa ima nirqa. Ashwanmi tukuy kayku-naqa qamkunapina kanqa. ⁷ Chaqa nuqapa yarpuyniymantaqami, kusala allin kanman nuqa yupay mana warmiyjun kar, kusala allinta kawsanaykil-lapapaq. Piru Tayta Dyusmi tukuyta yanapamashanchikllapa wakinqa warmiyjun kanapaq, nataq wakinta-shuypaqa mana warmiyjunchu kanal-lapapaq.

⁸ Chaymi chay musukuna manaraq warmiyjun kaqkunata, chay warmi shipashkuna manaraq runayjun kaqkunata, chaynulla chay byuda kaqkunataqa nini, ama masayjunnachu kar, nuqa yupay kananllapapaq. ⁹ Piru imanupi masayjun kanayarllapaqa, kasarayllapa. Chaqa manami allinchu mayqanpis masayjun kanayar, mana masakur uchakananpaq yarpurla kawsananpaqqa.

¹⁰ Piru tukuy chay warmiyjun, runayjun kaqkunatami kaynu nishaykillapa: Mayqan warmipis masayjunna karqa, runanlawanna kawsar amana dijananachu. Kaytaqami kaynu nishunillapa mana nuqapa yarpuyniy-mantachu. Ashwanmi willashunillapa Amitunchik Jesucristo chaynu nir mantakushankunamanta. ¹¹ Chayrayku, imanupi uk warmi runanta dijarqa, mananami ukta runakuyta puytinganachu. Piru imanupi runayjun kayta munarqa, runanllawan shumaqchanakur, purinqallapa. Chaynullami runapis warmintaqa ama dijananachu.

¹² Kananqa willashuyllapata munani nuqa intrakashaymanta, Amitunchik Jesucristo kay pachapi kar mana chaynu yaçhachikusha katinmapis. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warmiyjun kanman, chaymanta chay runaqa, Jesucristupi kriyiq tikrakin, chay warminqa mana kriyinanmanchu. Piru chay warminqa mana kriyinarmapis runanta munar ima mana dijanatingami, chay kriyiq runanqa mana dijarchu payllawan kanqa. ¹³ Chaynullami uk warmipis runayjun kanman, chaymanta chay warmiqa, Jesucristupi kriyinanman. Piru chay runan-shuypaqa mana kriyiyta munarmapis, warminta munar mana dijanatinga, chay warminqa ama dijarchu payllawan kawsanqa. ¹⁴ Chaynuqami chay runa mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, warmin kriyiq tikrakashanrayku. Chaynullami uk warmi mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa runan, kriyiq kashanrayku. Chaynu shumaqta mana dijanakur ima kawsatinllapaqami, Tayta Dyusqa wamranllapakunatapis llakipar shumaqchanqa. Piru dijanakur ima kawsatinllapa-shuypaqa wamranllapamapis mana shumaqchakashachu kanqa Dyusmantaqa.

¹⁵ Piru imanupi chay kriyiqkunamanta, warmi mana kriyiq kar runanta dijanayanman, chaynullapis imanupi ullqu chay mana kriyiq kar, warminta dijanayanman. Chaynuta ruranarqami mayqaninpis ruranqa. Chaynuqami, chay kriyiqqa warmi kar, manaqa ullqu chaymapis paylana kidar shumaqtana kawsanqa. Chaqa Tayta Dyusqami qayashushallapa, shumaqlana kawsanaykillapapaq, amana maqanakur imanachu. ¹⁶ Chaqa qam kriyiq masiy, runayki dijashur rinatin, mana dijanarqa çimanutaq yaçhanki qamrayku runayki washakayanqa nirqa? Chaynulla kriyiq masiy, warmiki dijashur rinatin mana dijanarqa, çimanutaq yaçhanki qamrayku warmiki washakayanqa nirqa? Chayraykumi rinatinga dijayllapa rinqa.

¹⁷ Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqannikillapapismi imanuy killapapaq Amitunchik Jesucristo akrashushallapa chaynullami kawsankillapa. Chaynulla imanutaq Tayta Dyus chayraq paypaq akrashutinllapa karaykillapa, chaynulla kar kuntintakayllapa. Kaynu nir tukuy maylawpi kaq kriyiqkunatapis willani. ¹⁸ Chaymi mayqan Israelmanta kar, chay siñal kustumrita rurashana katin, Tayta Dyus qayasha katinga, chaynullana kanqa. Chaynulla mayqan mana Israelmanta kar, manaraq chay siñal kustumrita rurasha katin Tayta Dyus qayasha katinga, chaynullana kar amana rurananachu. ¹⁹ Chaqa manami chay siñal kustumrita rurasha kar, manaqa mana chay siñal kustumrita rurasha karlachu Tayta Dyuspaqqa allinqa kanchik. Ashwanmi imanuy kashanchiknulla Tayta Dyustaqa chiqapta kasur, munashannullaqa

kawsayta puytinchik. ²⁰ Chaymi mayqanpis, imanula katinpis Tayta Dyus qayar imanua kananpaq niran, chaynullana kar kuntintakanmanllapa.

²¹ Imanupi qam uk runapa sirbikuqnin katki, Jesucristo qayashutinga, amami yarpupakunchu sirbikuqmi kani nirqa. Ashwanmi chayllapi kidanaykipaq karqa, kidanki. Piru imanupi chay sirbikuyashaykimanta llugshinaykipaq yupay katinga, ama tardarchu llugshinki, amana sirbikuq kanaykipaq. ²² Chaymi mayqanpis uk runata sirbiq katin, Amitunchik Jesucristo paypi kriyinanpaq qayasha katinga, manana runapa sirbiqnin yupaynachu kar, ashwan Cristupa sirbiqninlana kanqa. Chaynullami uk runa mana mayqantapis sirbiyatin, Jesucristo qayatinga, chay runaqa kananqa Amitunchik Jesucristo munashanlatana runaqa, uk sirbiq yupayna. ²³ Chaqa Tayta Dyusmi qamkunataqa, Wamran Jesucristo wanushanwan rantishushallapana. Chayraykumi manana uk runa yarpuyashankunata kasurnachu, ashwan Jesucristupa sirbiqninlana kankillapa. ²⁴ Chaynuqami kriyiq masiykuna, qamkunaqa imanutaq karaykillapa chayraq Tayta Dyus qayashutinllapa chaynullana kar kuntintakar, Taytanchik Dyustaq, paylatana sirbinkillapa.

Pablumi yaĉhachikun manaraq masayjun kaqkunapaq

²⁵ Kananqa willashaykillapa, chay shipash manaraq runayjun kaqkunapaq. Piru kayqami mana Amitunchik Jesucristo mantakushanmantachu, ashwanmi nuqa yarpushayllamanta. Chaynu karmapis allin, Amitunchik Jesucristupi kriyiq katiy pay llakipar yanapamatin rimashayrayku. ²⁶ Chaymi allin kanqa, runa karpis ama warmikur, chaynulla warmi karpis mana runakurchu payla kashannullana kidananllapapaq. Chaqa kusala qischakay tyimpupinami kanchikllapa. ²⁷ Chaymi, qamkuna warmiyjun karnaqa, ama warmikitaqa dijaynachu. Chaynulla chay manaraq warmiyjun kaqkunapis, ama warmikuyllapanachu. ²⁸ Chaqa nishaykillapa: Qamkuna kasararqami mana uchakuyankillapachu Dyusmantaga. Chaynullami uk shipash kasararpis, mana uchakuyanchu. Piru chay qischakay tyimpukunapi kasarashakuna mana qischakananllapata munarmi, nini: Ama kasarmanllapachu nirqa.

²⁹ Kriyiq masiykuna, nuqa chaynuta willashurllapaqami, kaynu intrakanaykillapata munani: Jesucristo shamunanpaqqami, manana achka tyimpunachu kidan nir. Chayraykumi warmiyjun kaqkuna, chaynulla runayjun kaqkunamapis, manana masayjun yupaynachu kar, Amitunchiklapaqa yarpur kawsanmanllapa. ³⁰⁻³¹ Chaymi mayqan llakirpis ama chaylapaqa yarpunmanllapachu; kusa aligriya kaqkunapis ama chaylapaqa yarpunmanchu; chaynulla kay pachapi kaqkunata rantir, kusala imayjun ima tikrakasha kaqkuna imamapis amami tukuy chaykunalapaq yarpurchu; ashwan Amitunchiklapaq yarpur kawsanmanllapa. Chaqa chay kusala llakishanllapakuna, aligriyashanllapakuna, chaynulla tukuy iman tarishankunaqami, maydiyaqa limpu tukukanqa.

³² Piru chaynu nishutiylapaqakish ¿chaqa imanutaq maydiyaqa kayashaqlapaqa nir, yarpupakuyatkillapa? Amami chaykunapaq yarpupakurchu, ashwan Amitunchiklapi yarpukur kawsayllapa. Chaqa imanutaq uk manaraq warmiyjun runamaqa, Amitunchiklapaqa yarpur, ashwan imanupis mas shumaqta ima paywan kayta munan, chaynu kayllapa. ³³ Piru nataq runa warmiyjun karqami, kay pachapi kaq imakunapaq, warminta aligriyachinanpaq ima yarpur, Amitunchiklapaqa manana yarpunachu. ³⁴ Chaynullami runayjun warmiwan, mana runayjun warmikunaqa mana chayllatanachu yarpunllapa. Chaqa imanutaq chay byuda mana runayjun kaqkuna, chaynulla chay shipash

manaraq runayjun kaqkunamaqa, Amitunchiklapaq yarpukunllapa. Paykunaqami Dyuswan kusala mas shumaq kayta munanllapa kwirpunpi, chaynulla yarpuninimapis. Nataq runayjun warmikuna-shuypaqa kay pachapi imakunapaq, chaynulla runanta aligriyachinanapaq ima yarpunllapa. ³⁵ Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami nishunayanillapachu warmiqa amana runakunganachu, chaynulla runa karmapis amana warmikunkillapachu nirqa. Ashwanmi willashuyanillapa byinnikillapapaq, allita intrakar kusala shumaqta Amitunchiklapi yarpukurna kawsanaykillapapaq.

³⁶ Chayraykumi mayqan runapa, uk warmi wamran kasarananpaq allinna katinga, allita yarpunman taytanqa: Allinchu kasarananpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta allita yarpur: Allinmi kasarananpaq nirqa, kasarananpaq dijanqa. Chaqa chaynu wamranta kasarachirqami, mana uchakuyanchu. ³⁷ Piru uk runa payllamanta allita yarpur, warmi wamranpaq ninman: Manami allinchu kasarananpaqqa nir: Chaynu ruraraqami kusala allinta rurayan chay runaqa. ³⁸ Chaynu nirqami nishunayanillapa: Mayqanpis warmi wamranta qukunar, qukurqa allita rurayan. Piru mayqan, wamranta mana qukurqami, kusala mas allinta rurayan nir. *

³⁹ Nishaykillapa: Uk warmi kasarasha qarqami, chay runanllawan kawsanqa maydiya runan wanunankaman. Nataq maydiya runan wanutin-shuypaqa, chay warmiqa paylana kashanrayku, Amitunchikpi kriyiq, mayqan runawanpis kasarayta puytinqa. ⁴⁰ Piru Dyuspa Santu Ispiritun yanapamatin, chiqapta rimayani nir yačharmi kaynu nini: Kusala shumaqmi kanman, chay warmiqa amana runakunanpaqchu nir.

8

Amami uchakuchishunchu ukninchiktaqa

¹ Kananqami willashaykillapa chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta čhurashanllapapaq. Wakinqami ninllapa: Chay mikuykunataqami, mikunapaq kusala allin ima nir. Chaynu yačharqami, imanupiq kusana kani ima ninkillapa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa, chay ukninchikkunata llakipar masta kriyinanpaq yanapanchik chay, kusala shumaqqa. ² Piru imanupi ukqa kusalata alabakananrayku ninman: Kusala yačhaynijunmi kani nir. Chaynu payllamanta alabakarqami, Dyus munashankunataqa manaraq riqsiyanchu. ³ Piru mayqanpis chiqapta Dyusta munatingami, Dyusqa paytapis wamranpaqna riqsiinqa.

⁴ Piru chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata čhurashanllapata mikushamapismi, mana imanachimayninčhikllapata puytinchu. Chaqa allita yačhashanchikllapanu, chay dyus nishanllapakunaqa, manami chiqap Dyuschu nir. Piru chiqap Dyusqami ukla, paymi Taytanchik Dyus. ⁵ Chaqa wakinkunaqami ninllapa, unaq syilupi, chaynulla kay pachapishi kan achka dyuskuna, chaynulla kusala achka paykunata mantar rikaqkunapis

* **7:38** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Piru uk runa uk shipashwan parlashana kanman kasarananpaq. Piru chay runaqa paywan kayta kusalata munatin, chay shipash allinna warmin kananpaq katinga, kasaranga. Chaqa chayta ruraraqami mana uchakuyanchu. ³⁷ Chaynulla uk runa warmikunanpaq kayar, chaymanta paylla allita yarpur, mana warmikushaqchu, Dyusta mas allinta sirbinaypaq ninman. Chaynu ruraraqami chay warmin kananpaq karan chay shipashtaqa paylana kananpaq dijar, kusala allintana rurayanqa. ³⁸ Chaymi nini, uk runa uk shipashwan kasarananpaq parlashanwan kasararqa allinta rurayan. Chaynulla uk runa chay parlashan shipashwan mana kasararqami, ashwan kusala allinta rurayan.

nir. ⁶ Piru nuqanchikkunapaqmi kan uk Dyusla. Paymi tukuypa Taytanchikllapa. Payraykumi imapis kan. Chaynu katinmi nuqanchikkunapis payrayku kawsanchikllapa. Chaynulla uklami Amitunchik Jesucristupis. Payraykumi tukuy imapis rurakaran. Chaynulla payraykumi nuqanchikkunapis kawsanchikllapa.

⁷ Piru tukuyqami manaraq kaytaqa allita yaçhanllaparaqchu. Chaymi wakin kriyiq masinchikkuna manaraq allita intrakaqkuna katin, kriyishanqa litalla yupay. Chaynu kashanraykumi, chay yanqa dyus nishanllapakunaman chay mikuykunata çhurashanllapata mikurqa uchakusha yupay yarpunllapa. ⁸ Piru manami Taytanchik Dyusqa mikushanchikraykuchu, shumagpaqqa rikamashun. Chaymi chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata mikur, chaynulla mana mikurmapismi, paypaqqa chaylla kanchikllapa.

⁹ Nishushayllapanu: Qamkuna allita kriyiqkunami yaçhankillapa tukuy mikuyta mikunapaq allin nir. Piru chaynu yaçharmapismi kuytakankillapa chay wakin litalla yupay mana allita kriyiq ukninchikkunamanta. Chaqa paykunaqami kriyinnllapa chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapataqashi mana mikunapaq allinchi nir. ¹⁰ Chaqa qam tukuy mikuy allin nir yaçhar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapata sunsunulla paykunapa naypanpi mikuyatki rikashurllapaqqa, paykunapis munar mikurqa uchakanmanllapa. ¹¹ Chaynuqami qam uchakuchiyanki chay kriyiq masikitaqa chay kriyishanmanta çiqaanchakananpaq. ¡Amami uchakuchinkichu! Chaqa Jesucristuqami paytapis washananpaq wanuran. ¹² Chaymi chay manaraq allita kriyiq masiki, chaykunataqa mana ruranaypaq allinchi niyarmapis qamta rikashushanrayku uchakuyan. Chaymi qamrayku uchakushanrayku, Jesucristupa naypanpiqa qamqa kusala uchayjunna kayanki kanqa. ¹³ Chaymi nishaykillapa: Chay manaraq allita kriyiq masiy, mana mikuyashan mikuyta naypanpi mikur uchakuchiyayman. Chaynu mikur uchakuchiyani nir yaçharqami, mananari allinchi kanqa qashan naypanpi aychata mikur uchakuchinaypaqqa.

9

Pablumi yaçhachikun Jesucristupa çhiqap apustulnin kani nir

¹ ¡Ma tapushaykillapa! ¿Nuqa, Jesucristupa apustulnin qarqa, manachu tukuy allin kaqtaqa rurayta puytiyashaq? Chaqa nuqaqami Amitunchik Jesucristuta pay payllata rikasha kar, paypaq çhiqap apustulnin, chaynulla sirbiqnin ima kani. Chaymi paypa apustulnin kar, yaçhachishutiyllapa qamkuna kriyishaykillapa Amitunchik Jesucristupiga. ² Imanupiqaçhi wakinkunaqa mana riqsimananllapachu nuqa apustul kani nirqa. Piru qamkunamam riqsimankillapa nuqaqa çhiqap apustul kani nir, Amitunchik Jesucristupaq yaçhachishushayllaparayku.

³⁻⁴ Piru chaynu çhiqap apustul karmapis, manami maydiyapis mañashushallapachu kani ima ministishaypi yanapamanaykillapapaqqa. Ashwanmi mana kubrarchu dibaldila yaçhachishusha kanillapa, ama yarpunaykillapapaq Pabluqami yaçhachimanchikllapa ganananlapaq nirqa. Piru chay nuqapaq mana allinta rimaqkunataq kaynu nini: Jesucristupa çhiqap apustulnin karmi, yaçhachishushayllaparaykuqqa dirichuyjun kanillapa qaramanaykillapapaq, yakituta upyachimanaykillapapaq nir nishuymanllapa nuqapis. ⁵ Chaynullami nuqa munarqa puytiyman, uk kriyiq warmisitata warmikur pullay apar rir yaçhachikunaypaq.

Imanutaq Pedro, wakin apustulkuna, chaynulla Jesucristupa ukninkuna ruran chaynulla. ⁶ ¿Manaqachu nuqa Bernabiwan ishkontiyllapaqa, tukuy ministishayllapataqa nuqakunalla trabajar tarinayllapapaq kanillapa? ⁷ ¿Mayqan suldadutaq sirbikuyarqa, ima ministishantaqa paypa qillayninllata gastar rantinman? ¿Mayqan runataq achka ubata tarpurqa, chay tarpushanmantaqa uk murinlamatapis mana mikuyanqa? Chaynulla ¿mayqantaq animalkunata purichiyar mana chay lichinta upyanman?

⁸ Kuytawkish chaynu nishutiyllapaqa, yarpuyashayta willashuyashaqlapa nir yarpukillapa. Chaqa chaypaqgami Dyus nitin, Moisespis mantakuyninpi iskribirán. ⁹ Moisés mantakur iskrishanqami kaynu niyaq: “Trillakunaykillapapaq karqami, ama chay animalpa shimintaqa shawankillapachu, ama mikunanpaq” nirqa. Tukuy kaykunataqami, Dyusqa mana animalkunalapaq yarpurchu niran.

¹⁰ Ashwanmi chaynuqa niran nuqanchikkunapaqpis kusalata llakir ima intrachimanallapapaq. Chaqa Moisés mantakur iskrishankunaqami niyaq: Mayqanpis uk pachata yapur, chaynulla chay trillakuqpisimi mana yanqallachu chaytaqa ruran. Ashwanmi chay yapukushanmanta, chaynulla chay trillakushanmantapisimi imalataqa tarikur kawsananpaq ruranllapa. ¹¹ Chaynu katinmi, nuqakunamaqa qamkunata Jesucristupaq yaçhachishurllapaqa, uk simillata tarpukuq yupayna kashayllaparayku, tukuy ministishayllapataqa qamkunamanta aypanayllapapaq kanillapa. ¹² Nishaykillapa: Uk yaçhachikuqkuna qamkunamanta chay ministishanllapata aypatingami, nuqakunamaqa ashwan kusa mas dirichuyujun kanillapa qamkunamanta ima ministishayllapata aypanayllapapaq. Piru manami imata ministishayllapalapaq yarpurchu, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaçhachikurayllapa. Imanupi chaylapaq yarpur yaçhachikutiyllapaqa, wakinkuna rikar nimananllapata: Wakkunaqami ganananlapaq yaçhachikunllapa nir.

¹³ Qamkunaqami yaçhankillapa Jerusalén pwiblupi Dyusta adurananllapa wasipi mayqanpis trabajaqgami, chayman apashanllapakunawan kawsayta puytin nir. Chaymi altarman ufrindapaq nir animalkunata apar wanuchitinllapamapis, mayqanchi altarpí kar bindisiqmi, chay animalpa aychanmatapis mikuyta puytin. ¹⁴ Chaynullami Amitunchikqa nishapis: “Mayqanpis nuqapi kriyir washakananllapapaq yaçhachikuqgami, chay yaçhachikushanpaq ima ministishanpipis yanapatinllapa kawsanqa” nir. ¹⁵ Piru nuqa chay yaçhachishushayllaparayku, qamkunamanta ima ministishayta aypanaypaq kasha karmapis, manami imalatapis mañashushallapachu kani. Chaynullami kanan kay kartata iskrishurllapamapis, manami qamkuna imalataqa qumanaykillapapaq nirchu iskrishuyanillapa. ¡Ashwanmi qamkunamanta ima ministiyashayta aypanaypaq chaymantaqa, mas allinqa yaçhachikuyarlla wanunaypaq karmapis wanuyman!

¹⁶ Piru chaynu, Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur mana imatapis kubrakur ima yaçhachikurqa, manami kusala mas allin kani wakinkunamantaqa niyta puytinichu. Chaqa chaynu yaçhachikunaypaqmi, Jesucristuqa akramasha. ¡Piru imanupi nuqa mana chaynu yaçhachikutiy-shuyapaqa, imaraq pasamanman! ¹⁷ Chayraykumi, nuqalla yarpur munashayllamanta yaçhachikuq qallarisha karqa, yaçhachikushaypaqa tukuy ima ministishaytapis qumanaykillapapaq kankillapa nishuyaymanllapa. Piru ashwanmi Tayta Dyus chaynu yaçhachikunaypaq nir akramashallana karan. Chaymi chaynu yaçhachikurqa pay nimashanta rurar mana imalapaqpis yarpuyta

puytinichu. ¹⁸ Chaynu apustul kashayraykumi Jesucristupa shumaq rimayninta yaĥhachikur ima ministishayta qumanaykillapamantaqami, mana kwintacharchu yanqala yaĥhachikur imaqa ashwan kusalata aligriyani.

¹⁹ Piru nuqa, michka mana mayganpa sirbignin karmapismi, ashwan kananqa tukuyta sirbiq yupayna tikrakasha kani. Chaynuqami tukusha kani, imanupis achka runakunata yaĥhachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq. ²⁰ Chaynullami nuqa Israel runakuna, Moisés mantakushankunata kasur kawsanllapa chaykunawan karga, nuqapis paykuna yupay kar, chay mantakuykunata kasuq yupayna tikrakani. Piru chiqaptaqami mana chay mantakuykunawanchu kani. Nuqaqami chay mantakuykunata kasuq yupayqa karay, chay achka runakuna chay mantakuykunata kasur kawsaĥkunata yaĥhachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq. ²¹ Nishaykillapapis: Mana Israelmanta kaĥkuna, Moisés mantakushankunata mana kasuĥkunawan kar, paykunapa kustumrinllapawan katinllapamapismi, nuqaqa paykuna yupaylla karay. Chaynuqami ruraray paykunatapis yaĥhachitiy, Jesucristupina kriyinanllapapaq. Piru chiqaptaqami nuqaqa, Jesucristo nimashanta kasur, Dyus munashankunalata ruray kawsani. ²² Chaynullapismi, nuqa chay kriyiq masinchikkuna litallaraq yupay kar, manaraq allita Amitunchikpaq intrakaĥkunawan karmapis nuqaqa, paykuna yupay tikrakani. Nuqaqami chaynuqa ruraray, paykunatapis yaĥhachitiy, allita kriyiqkunana kananllapapaq. Chaynumi tukuy imanu katinllapapis, paykuna yupay tukuray, imanullapis Jesucristupaq yaĥhachitiy kriyirna washakananllapapaq. ²³ Tukuy kaykunataqami rurani, imanullapis Jesucristupa shumaq rimayninta yaĥhachitiy, paykunapis kriyir washakatinllapa, Dyuspaqqa paykunawan pullana kanayllapapaq.

²⁴ Qamkunami allita yaĥhankillapa, achka kallpaĥkunamantami ganakur imalata aypananpaqqa tukuyin kallpanllapa. Piru tukuy kallpaĥkunamantaqami ukla ganakun. Chaynumi qamkunapis Jesucristupi kriyishaykillaparayku, chay kallpaĥkuna yupay naypaqman riyllapa, Tayta Dyus arnishushanllapata aypanaykillapapaq. ²⁵ ¿Manachu yaĥhankillapa, mayganpis pukllanpaq kamakarqa, tukuy arkaĥkunataqa dijar puĥllaq qallarín? nir. Chaymi pukllarqa ganakur, imalataqa aypan ganakushanrayku. Chay ganakur aypashanqami, lawril rapramanta uk kuruna kusala shumaq rurakasha, dasla ñutukuq. Piru nuqanchikkuna aypanallapapaq chayqami, mana tukukaqchu. ²⁶ Chaymi nuqaqa, mana ñutukuq imata aypanaypaq nir yaĥharqa, mana yanqalla kallpaq yupay, chaynulla yanqalla maqanakuq yupaychu, Dyusta kasur yaĥhachikuni. ²⁷ Ashwanmi kusalata qisĥakarmapis shachinakur, Dyus munashanlata rurani. Chaymi kwirpuy qisĥakar munashanllata rurachimanatinmapis, mana kwintachar tantyachini. Chaqa manami munanichu ukkunata yaĥhachiyar, chaymanta nuqa mana allinta rurashayrayku, Tayta Dyusqa manami allintachu rurashayki nimanantaqa.

10

Yanqa dyus nishanllapakunata ama adurashunllapachu

¹ Kriyiq masiykuna, manami nuqaqa munanichu, chay unay rukunchikllapakuna imanun, puktaypa rurinpi kashanllapata qunqanaykillapataqa. Chaynulla amami qunqanaykillapachu imanumi rukunchikllapakuna chay chupika mar yakupa ĥaypinta pasaran, chaki pachata yupay nir. ² Chaynu puktaypa rurinta, chaynulla chay chupika mar yakupa rurinta pasashanqami, intrachimananchikllapa paykunaqa

shutikusha yupayna karanllapa nir. Chaynuqami paykunaqa Moiseswan karanllapa. ³ Chaynullami chay unay rukunchikllapakunaqa, Tayta Dyus syilumanta mikuyta kaçhamushantaqa tukuyta mikuranllapa. ⁴ Chaynulla Tayta Dyus yakuta kaçhamushantami, upyaranllapapis. Chaqa Dyus, chay qaqaqamanta yakuta llugshichimutinmi upyaqllapa. Chay qaqaqami Jesucristo kar, mayta ritinllapapis pullanllapa karan. ⁵ Piru chaynu rukunchikllapakunata Tayta Dyus kusalata yanapatinmapismi, yaqqa tukuynin mana allinta rurar, Dyustaqa mana allintachu yarpuchiran. Chaymi Tayta Dyus nitin chay runakuna wanutinllapa, kwirpunkunamapis chay chunllaq lugarpi chutarar kidaran.

⁶ Tukuy kaykunaqami pasaran nuqanchikkunata intrachimanallapa-paq. Chaynu intrakarna, chay tukuy mana allinkunataqa amana munar ruraranllapapaq, imanutaq chay unay rukunchikllapakunamaqa mana allinkunata munapakur ruraranllapa chaynuqa. ⁷ Chayraykumi, ama gamkunaqa adurankillapachu chay yanqa dyuskuna nishanllapakunata, imanutaq unay rukunchikllapakuna aduraran chay yanqa dyus nishanllapakunata chaynuqa. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Runakunami taranllapa mikunanpaq, upyananpaq ima.

Chaymanta mikushana, upyashana ima karga,

chay yanqa dyus nishanllapakunata adurashanllaparayku, kusata ali-griyar shariranllapa

kusa mana allinkunata ruraranllapapaq” nir.

⁸ Chaynulla amami ukwan ukwan punushunllapachu, imanutaq unay rukunchikllapakunamanta wakin ruraran chaynuqa. Chaqa chaynuta rurashanllaparaykumi, uk diyalapi binti-tris mil (23,000) wanuranllapamapis. ⁹ Amami Amitunchiktaqa nuqanchikkuna munashanchikllata rurachinar pukllashunllapachu, imanutaq chay paykuna ruraranllapa chaynuqa. Chaqa chaynuta, Dyusta rurachinashanllaparaykumi, largu kuru kanitin wanuranllapamapis. ¹⁰ Chaynulla imanula karpis kuntintakayllapa. Qamkunaqakish Dyus yanapashushanllapawan mana kuntintakar, Dyuspaq mana allinta rimatkillapa. Chaqa unay rukunchikllapakunamaqami, Dyus imanuy yanapatinmapis, mana kuntintakar paypaq mana allinta rimashanrayku, wanuchikuq angelninta kaçhamutin paykunataqa wanuchir tukchiran.

¹¹ Intrakashunllapa: Tukuy chay mana allinkuna unay rukunchikku-nata pasashanqami, iskribikasha karan allita kwintata qukanallapapaq. Chaynuqa, allinlatana rurar kawsanallapapaq Jesucristo shamuyanna nir yaçhar. ¹² Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Jesucristupi kriyiqkuna kuytakankillapa, imanupiqakish allita kriyini niyarmapis uchakushamana rikaritkillapa. ¹³ Chaqa yaçhashanchikllapanumi, tukuyta kawsayashanchikpi imanullapis chay mana allinta rurachikuqqa uchakuchimanayanchikllapa nir. Piru Tayta Dyusmi nimaranchikllapa, payqashi tukuy imamanta kuytamayashunllapa nir. Chaymi chay nishanpi allita kunfyakashallapaqa, pay yanapamashun, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapapaq.

¹⁴ Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, chay yanqa dyus nishanllapakunataqa ama imapaqpis adurayllapachu. ¹⁵ Chaymi kananqa willashuykillapa kusala intrakaq runakunata yupay. Chaymi kay willashuyashayllapata allita intrakar, kwintata qukankillapa allinmi nir. ¹⁶ Nishaykillapa: Dyuspaq Santa Mikunata mikunanchikpaqgami, tantakar Dyusta payji nir chay ubapa yakituntaqa upyanchik. Chaymi chay ubapa yakitunta upyarqa yarpunchik: Amitunchik

Jesucristumi washamanapaqqa yawarninta iêhar wanuran nir. Chaymi Amitunchikwanğa uklana kanchikllapa. Chaynullami chay turtillitata mikurpis Jesucristuwanğa uk kwirpula yupay kar, pullana kanchikllapa. ¹⁷ Chaynumi chay uk turtillalata tukuyninchikllapa mikusha karmi, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa.

¹⁸ Allita yarpuyllapa Israel pwibluymanta chiqap Dyuspi kriyiqkunapaq. Paykunaqami Taytanchik Dyuspaq ufrindita nir uk animalta wanuchir mikurllapaqa, chay tantakar mikushanllaparayku ukla yupayna kidanllapa, Taytanchik Dyuspa naypanpiqa. ¹⁹ Piru kaynu nishurllaqa manami nishuyanillapachu, chay uklawkunapi chay yanğa dyuskunata adurayanllapa chayğa chiqap dyus nirqa. Chaqa chay adurayashanllapaqami, mana chiqap dyuschu kar, chay aychata paykunaman êhuratinllapamapis, mana imanachinchu mana mikuyta puytinapaqqa. ²⁰ Piru nishaykillapa: Chay mana kriyiq runakuna animalkunata chay yanğa dyuskunaman êhurarqami, dyablupaq êhurayan, mana Dyuspaqchu. Chaymi nuqaqa mana munanichu qamkunaqa chay dyablupaq êhuranllapata mikur ima, paykunawanpis pulla kar, ukla yupayna kanaykillapataqa. ²¹ Chaqa manami puytinkillapachu, Amitunchikta payji nir Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyayarqa, chaymanta qashan chay dyablupaq êhuranllapakunata mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqmapis. ²² ¿Manachu yaêhankillapa, Amitunchikqa mana paylata kasushaqa kusalata piñakun? nir. ¿Chaymi mana paylata kasur piñachisha, imanachimaqninchik qallaritingachu paywanqa shachinakuyta puytiyashunllapa? ¡Manami!

Imatapis Dyusninchikta aligriyachinapaq rurashunllapa

²³ Piru wakinqami ninchikllapa: Amituypi kriyishayraykumi nuqata imapis allinta yarpuchimashantaqa rurayta puytini nir. Chiqaptami chaynu. Piru chay wakin imakuna allinta yarpuchimasha rurashanchikqami, mana yanapanchu ukninchikkunataqa mas allita Amitunchikpi kriyinanapaqqa. ²⁴ Chaymi nishaykillapa: Ukninchikkunata llakipar shumaqta yanapashunllapa allita Amitunchikpi kriyinanapaq. Chaynu katinga, amami nuqanchiklapi yarpur tukuy munashanchiklata rurar imachu kawsashunllapa.

²⁵ Qamkuna mikunaykillapapaq aychata rantiq rirqa, rantir mikuyllapa. Amami yarpunkillapachu, tapur mikushaq imanupiqqa yanğa dyus nishanllapakunapaq katinmaqa mikur uchakuyman nirqa. ²⁶ Chaqa, “Tukuy kay pachapi imapis kaqkunaqami, Amitunchikpaqqa paylapaq kar shumaq”.

²⁷ Imanupi uk mana kriyiq kar, wasiyman rishun mikuq nishutinllapaqa, qamkuna rinarqa riyllapa. Chaymi imalatapis qarashutinllapaqa tantar mikunkillapa. Piru amami chay yanğa dyuskunapaqmakish kay mikuyqa kasha katin nir tapukurlamapischu mikunkillapa. ²⁸ Piru mikunaykillapapaq katin, ukqa nishunmanllapa: Chay aychataqami chay yanğa dyusunllapapaq nir kamkachishallapa nir. Chaynu nishutinllapaqami, ama mikunkillapachu, chay uk willashushanllaparayku. Chaqa chaynu willashutinllapa mikutkillapaqami, chay willashuqllapa runaqa yarpunman payqami chaynu mikushanrayku uchakuyan nir. ²⁹ Piru chay uk willashushanrayku ama mikunkichu nirqami, mana nishuyanichu, qam yarpur uchakuyanki nirqa. Ashwanmi chaynuqa nishuni, chay willashuq chay uchakuyan nir yarpuyashanpaq. Piru qamkuna allita kriyiqkunaqami

kaynu tapumanayankillapa kanqa: ¿Imapaqtaq nuqa tukuy allin nir kriyishaypaq, chay manaraq allita kriyiq kar, mana ruranayashanpaqqa willamanqa? nir. ³⁰ Chaynullami niyankillapapis kanqa: Nuqami mikunaypaqmapis Dyusta payji nir mikuni. Chaynu katinga, ¿imapaqtaq wakinqa mana allinta rimayanqa nuqapaqqa? nir.

³¹ Chayraykumi nishaykillapa: Michka mikur, upyar, imata rurarpis, tukuyta rurayllapa Dyusta payji nir. Chayna Dyusqa aligriyananpaq.

³² Kuytawkish qamkuna uknikillapata mana kwintachar tukuy imata mikutkillapa, chaynulla imata ruratkillapaqa, Israelmanta kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta kaqkunapis Dyuspi kriyinyashanmanta disanimakutinllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq masinchikkunamapis disanimakur Dyuspi manana kriyinatinnllapanachu. ³³ Chaymi imanutaq nuqamaqa imatapis allinlata rurar, imanupis tukuyлата aligriyachiya kamani. Chaqa manami nuqalapaq imapipis yarpurchu rurani, ashwan chay wakinkunata yanapani paykunapis kriyir washakananllapaq.

11

¹ Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami nuqa yupay kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa Cristo kawsashannu maydiyapis kawsayta munani chaynu.

Imanu kashunllapa Dyusta aduraypiqa

² Kriyiq masiykuna, qamkunami kusalata aligriyachimankillapa nuqata mana qunqamar, chaynulla chay yačhachishushayllapata mana qunqar ima chayllapi yarpur, rurar ima kawsashaykillaparayku. Chaymi qamkuna kusa allinta rurashaykillaparayku kusalata payji nishunillapa. ³ Piru munanipismi kayta allita yačhanaykillapata. Uk warmi runayjun karnaqa, chay runan imata rurananpaq nitinpis ruran, chaynullami mayqanpis kriyiq karqa, Jesucristo nishannullata rurar kawsan. Chaynullami Jesucristupis Taytan Dyus munashanlata imatapis ruran.

⁴ Chaymi nishaykillapa: Uk runa umanta pampakur, Dyusman mañakuyani, manaqa Dyuspaq yačhachikuyani niyanman. Chaynu umanta limpu pampakur mañakur, chaynulla yačhachikurqami, kasuyashan Jesucristupaqqa mana allintanachu rurayan. ⁵ Nataq warmikuna, Dyusman mañakunanpaq, manaqa Dyus nishankunata yačhachikunanpaq kar, mana umanta pampakur yačhachikurqami, chay mantaqin kaq runanpaq mana allintachu rurayan. Chaqa chaynu mana umanta pampar, Dyuspaq ruraraqami, chay warmikunaqa limpu lirilla aqchanta rutusha kanman yupayllapana. ⁶ Chaqa uk warmi umanta mana pampar, Dyuspaq ruranatinga, mas allinmi kanman chay warmiqa limpu lirilla aqchanta rutunanpaq. Piru lirilla rutukasha, warmi masinkunapaq pinqaypaq katinga, ama ruturchu aqchayjunlla kar, Dyuspaq allinta ruranqa.

⁷ Piru uk runa-shuyupaqami mana allinchu imalawanpis umanta pampananpaqqa. Chaqa Dyus, runata ruraraqami kusa paynu rikčhaqta ruraran. Chaymi chay runaqa intrachimanchik Dyusqa imanumi kusa mantakuq nir. Piru uk warmi-shuyupaqami intrachimanchik, imanumi runaqa mantakuyta puytin nir. ⁸ Chaqa Tayta Dyusqa manami warmimantachu ruraran runataqa. Ashwanmi warmita ruraran runapa tullllamanta. ⁹ Chaynullami Dyusqa, warmitaqa runa payla kashanrayku ruraran. Chay runaqa warmiwanna kawsananpaq. Manami warmi payla kashanraykuchu Dyusqa ruraran runataqa. ¹⁰ Chayraykumi, chay warmiqa umanta pampananpaq allin, angelkuna chaynu umanta pam-pashata rikarqa, yačhananpaq chay warmiqa allita runanta kasuyan nir.

¹¹ Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa Tayta Dyuspa naypanpiqa warmi kar, chaynulla runa karmapis chaylla kanchikllapa. Chaqa mayqan warmipis, Jesucristupi allita kriyiqqami, runanta yanapan allita kriyinanpaq. Chaynulla mayqan runapis, Jesucristupi allita kriyiqqami, warminta yanapan mas allita kriyinanpaq. ¹² Chaqa yaçhashanchikllapanu, puntataqami Tayta Dyusqa uk warmita runamanta ruraran. Piru chaynu kasha katinmapismi, kananqa ashwan tukuylla warmimanta nasinchikllapa. Nataq chaynu karmapis, tukuyllami Tayta Dyuspa rurashankuna kanchikllapa.

¹³ Kay nishushayllapamantami qamkunalla kwintata qukanillapa: Manami allinchi uk warmi umanta mana pampar, Dyusman mañakunanpaqqa nir. ¹⁴ Chaqa nuqanchikkunaqami allita yaçhanchikllapa uk runa, warmi yupay aqchanta winachiqqami, mana allin kar kusala pingaypaq nir. ¹⁵ Nataq uk warmi-shuypaqa aqchanta atunta winachirgami, kusala shumaq. Chaqa Dyus-ari warmitaqa atun aqchanta qusha, umanta pampananpaq. ¹⁶ Piru kaynu nishutiylapaqami, wakinqa nimayankillapa kanqa, manami chaynuchu nir. Chaymi nishaykillapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami, tukuylla kay nishushayllapalata ruranillapa nir.

Pablumi yaçhachikun Santa Mikunapaq

¹⁷ Kanan kayta nishurllapaqa, manami kusala allintami rurayankillapa nishuyllapata puytinichu. Chaqa willamashallapami qamkunaqashi Dyusta aduranaykillapapaq tantakarqa, allinta ruranykillapamantaqa, ashwan kusa mana allinkunata rurayankillapa nir. ¹⁸ Puntataqami nimiranllapa: Qamkuna, Dyusta aduranaykillapapaq tantakarllapaqashi, qamkunapura anyanakur chiqanchanakunkillapa nir. Chaymi chay nimashanllapataqa, wakinllataqa kriyini, chiqapta chaynu tukuyankillapa kanqa nir. ¹⁹ ¡Piru chay chiqanchanakuyqami, imanupiq wakin kriyiqkunapiq pasayan, wakin rikashuqkuna kwintata qukananllapapaq mayqankunami, Dyuspi chiqap kriyiqkunaqa! nir. ²⁰ Chaymi qamkuna, Dyusta payji nir Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarmapis, manana Amitunchik Jesucristupaqnachu rurayankillapa. Ashwanmi chaynu chiqanchanakusha kar, mana allinkunata rurayankillapa. ²¹ Chaqa Santa Mikunata mikunaykillapapaq qarqashi, uknikillapa naypaqta mikunkillapa. Nataq wakinkunaqashi mallaqla kidanllapa, chaynulla wakinnikikunaqashi maçhankillapa ima. ²² Chaynu sunsunulla mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa, ¿manachu wasikillapa kan, chaypi mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa? ¿Imapaqtaq Dyuspa wamrankuna mana imayjun kaqkunata disprisyar ima pingaypi dijankillapa? Chayraykumi nishunillapa: ¡Manami allintachu rurayankillapa! nir.

Kaynumi Santa Mikunata mikushunllapa (Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Chaqa nuqa, Amitunchik Jesucristo intrachimashanmantami, kaynu nir yaçhachishurayllapa: Amitunchik Jesucristuta kuntrankunaman qukuyan, chay tutami payqa tantata ayparan. ²⁴ Chaymi Dyusta payji nirnaqa, çhaypinmanta pakir apustulninkunata kaynu niran:

“Kaymi nuqapa kwirpuy.

Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay.

Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykillapapaq” nir.

²⁵ Mikutinllapanaqami, uk kupata aypar kaynu niran:

“Kay ubapa yakitunwanmi uk mushuq tratuta rurani yawarniyta içhar.

Chaymi maydiyapis kay kupamanta upyarqa nuqata yarpumar up-yankillapa” nir.

²⁶ Chaymi Santa Mikuna tantitata mikur, chaynulla ubapa yakitunta up-yar imaqa, Jesucristo shamunan diyakaman chaynulla rurarqami intrachinakuyankillapa: Kaynumi Amitunchik Jesucristuqa washamanallapapaq wanuran nir.

Allita yarpur Santa Mikunata mikushunllapa

²⁷ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uchakuyarlla, Amitunchik Jesucristupa kwirpun yupay Santa Mikunata mikur, chaynulla paypa yawarnin yupay ubapa yakitunta upyarqami, uchanllaparayku Amitunchik Jesucristo wanushantaqa mana kwintachayanllapanachu. ²⁸ Chayraykumi mayqanpis Santa Mikuna tantitata mikunanpaq, chaynulla ubapa yakitunta upyananpaqqa, allita yarpunman, imapaqmi kayta rurayani nir. ²⁹ Chaqa mayqanpis, Amitunchikpa kwirpunta mana kwintachar, Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyarqami, pay kastigakananpaq mikuyanqa, upyayanqamapis. ³⁰ Chayrayku qamkuna sunsunulla tukuy chaykunata rurashaykillaparaykumi, wakinqa qishaqla, wakin-shuyypaqa mana jwirsayjun imachu kankillapa. Chaynulla qamkunamanta wakinkunaqami chaynu mana allinta rurashanllaparayku wanushallapana ima.

³¹ Piru Santa Mikunata mikunapaqqami allita yarpushunllapa allintachu kawsayani manaqachu mana nir. Chaynu allita yarpur, allinpimi kani mikunaypaqqa nir mikushallapami, Amitunchikqa mana kastigamashunllapanachu. ³² Piru imanupi mana allita yarpur munashanchiknulla Santa Mikunata mikushallapa Amitunchik kastigarqami, kastigamanchikllapa intrakar pay munashanlatana rurannallapapaq. Chaynuqami Amitunchikqa manana kastigamashunnachu chay mana kriyiqkunawan pullataqa.

³³ Chayraykumi kriyiq masiykuna, Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarqa, uknikillapa uknikillapa yaranakuyllapa. Pullala tukuynikillapa mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaq ima. ³⁴ Piru mayqanpis mallaqnarqa waskillapi mikuyllapa. Chayna Dyusqa ama kastigashunanpaq, chay tantakashana kar, mallaqnar naypaqta das mikushaykillaparaykuqa. Piru mas imakunapaq parlanayani chaykunapaqqami, shamutiyna parlashunllapa.

12

Santu Ispiritu yanapamashanchiknulla Dyusta sirbishunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, nuqami allita intrakanaykillapata munayani, imanumi Dyuspa Santu Ispiritunga yanapamanchik uktaqa ukmanta, ukta-shuyypaqa ukmanta rurur, payllata sirbir kawsanallapapaq nir.

² Qamkunaqami allita yaçhankillapa, Dyuspi manaraq kriyiqkuna karllaparaqgami, mana rimaq yanqa dyus nishanllapakunata aduraq kankillapa nir. Chaynuqami, syiguyasha yupay mana intrakaq karaykillapa. ³ Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqanpis, Dyuspa Santu Ispiritu yanapatin rimaqqami, mana niyta puytinchu, ¡Jesusqa kusala mana allinchi! nirqa. Chaynulla mayqanpis Dyuspa Ispiritunwan mana qarqami, mana niyta puytingachu, ¡Jesusqami kusala shumaq Amitunchik! nirqa.

⁴ Piru Dyuspa Santu Ispiritu mi tukuy kriyiqkunata ukta ukmanta, ukta-shuyypaqa ukkunata rurannapaq, yanapamanchikllapa. Chaynu ukta ukta rurannapaq Santu Ispiritulla yanapamashallapami, Dyusllata sirbir kawsanchikllapa. ⁵ Chaymi ukta ukmanta, nataq ukta-shuyypaqa ukkunata rurannapaq yanapamashanchikllapa katinmi chaynullata rurur, Amitunchik Jesucristullata sirbiyanchikllapa. ⁶ Chaynullami Dyusqa yanapamanchik

ukman ukman allin imakunata rurayta puytinapaq. Piru chay tukuy imakunataqami, Taytanchik Dyusqa pay paylla tukuyninchikllapata yanapar rurachimayanchikllapa. ⁷ Piru chaynu Santu Ispiritu tukuyninchikllapata yanapamarninchikllapaqami, intrachimanchikllapa imanumi chay wakin kriyiq masinchikunata yanapanallapapaq nir. ⁸ Chaymi Santu Ispiritullawan Dyusqa ukkunataqa yanapasha, imami allin, imami mana allin nir intrachikunanllapapaq. Chaynulla ukkunatapis Santu Ispiritullawan yanapasha kusala yaçhaywan yaçhachikunanllapapaq paypaqqa. ⁹ Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapatin Dyuspi kusalata kriyinnllapa, payqami imatapis rurayta puytin nir. Chaynulla ukkuna-shuypaqa, Santu Ispiritu yanapatin qishaqkunata alliyachinllapa ima. ¹⁰ Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapashanrayku milagrukunata rurannllapa, ukkunaqa Dyuspaq rimaqninkuna kar, paypaq yaçhachikunllapa. Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapatin, rigsinllapa chay mana allin ispirituan kaqkunata, chaynulla allin Ispirituan kaqkunamatapis. Ukkunaqami, Santu Ispiritulla yanapatin illaqmanta ukman mana rimayashankunapi rimar yaçhachikunllapa. Ashwan ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapan chay ukman rimaykunapi rimar yaçhachikushanllapata intrachikunanapaq. ¹¹ Piru tukuy kaykunataqami, Santu Ispiritulla yanapar rurachimayanchik, pay imanutataq ruranata munayan chaynulla.

Kriyishanchikraykumi uk kwirpulana kanchikllapa

¹² Nishaykillapa: Kay kwirpunchikllapa ukla karmapismi, kusala achka partiyjun. Chaynullami nuqanchikkunapis kusala achka karllapamapis, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa, paywanqa uklana kanchikllapa.

¹³ Chaynullami, tukuy Israelmanta kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta kaqkuna, sirbikuqkuna, mana sirbikuqkunamapismi, Jesucristupi kriyirlapanaqa uk kwirpulapana tikrakashanchikllapa. Chaqa Dyusmi Santu Ispiritunta qumarninchikllapa yarpuyinchikllapapi shutichimarninchikllapa, tukuyta uklapana tikramashanchikllapa. Chaynuqami tukuyta, Santu Ispiritullawanna kawsanallapapaq.*

¹⁴ Yaçhashanchikllapanu, uk kwirpunchikqa manami uk partiyjunlachu, ashwanmi kusala achka partiyjun. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Imanupiqqa çhakinchik kaynu ninman: Nuqaqami mana maki kashayrayku mana kwirpumantachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi kwirpullamanta.

¹⁶ Imanupiqqa rinrinchikpis niyanman: Nuqaqami mana nawi kashayrayku, mana kwirpumantachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi, kwirpullamanta. ¹⁷ Chaqa tukuy kwirpunchik nawilla katinga, mana uyakuyta puytiyachuwanllapachu. Chaynulla kwirpunchik, rinrilla katinga, manana mutkikuyta puytiyachuwanllapachu. ¹⁸ Piru Taytanchik Dyusqami, pay munashannulla rurar çhurasha tukuy partinkunata kwirpunchikllapapiq.

¹⁹ Chaqa tukuy rinrilla, manaqa nawilla katinga, mana kwirpuyjunchu kachuwanllapa. ²⁰ Chiqaptaqami, kwirpunchikqa kusala achka partiyjun katinmapis Dyus nisha ukla kananapaq.

²¹ Chaqa nawinchikqami, mana kaynu niyta puytinchu makinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa. Chaynullami umanchikpis, mana kaynu niyta puytinchu çhakinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa.

²² ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi kay kwirpunchikpa partinkuna mana kwintachaypaqla chaykunaqa, ashwan kusa mas ministikaypaq.

²³ Imanupiqami chay kwirpunchikpa uk partinpaq, “Kayqami mana

* 12:13 Rikashun San Juan 7.37-39.

imata ruranaypaqpis yanapamayanchu” niyarmapis, ashwan kusala shumaqta kuytar, mana shutilapimapis purichinchikchu. ²⁴ Ashwanmi chay kwirpunchikpa partinkuna shutillapi kaqkunata kusa shumaqta kuytachuwan. Piru Tayta Dyusqami, kwirpunchikta rurarqa niran, chay yaqqa mana kwintachaypaqla chayta kusata kuytanapaq. ²⁵ Chaymi chaynu rurashaqa kwirpunchikpi kaq partinkunaqa ama chiqanchakanqachu. Ashwanmi kada partikuna wakin parti kaqkunawan yanapanakunanllapapaq. ²⁶ Chaqa kwirpunchikpi kaq uk partin nanatingami, wakin partikunapis nanachikun. Chaynulla kwirpunchikpa uk partinpaq kusala shumaq nitinllapapaq, tukuy kwirpunchik kusalata aligriyan.

²⁷ Chaynullami nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishanchiklla-paraykuqa, paypa kwirpunna kanchikllapa. Chaynu karmi tukuy kriyiqkunaqa Jesucristupa kwirpunpa partinkunana kanchikllapa.

²⁸ Chaymi chay kriyiqkunamanta wakinkunataqa Dyusqa kaynu kananllapapaq niran:

Puntataqa apustulkuna kananllapapaq,

paypaq rimaqninkuna,

yaçhar yaçhachikuqkuna,

milagrukunata ruraqkuna,

qishaqkunata alliyachiqkuna,

yanapakuqkuna,

kriyiqkunapa rikaqninkuna,

illaqmanta ukman rimaykunata rimar paypaq yaçhachikuqkuna ima kanqa niran.

²⁹ Chaqa allita yarpuyllapa. Manami tukuychu apustulkunaqa. Manami tukuychu Dyuspa rimaqninkunaqa. Chaynulla manami tukuychu yaçhar yaçhachikuqkunaqa. Chaynulla manami tukuychu milagrukunata ruraqkunapis. ³⁰ Manami tukuyqa pudirniyunchu qishaqkunata alliyachinanpaqqa. Chaynulla manami tukuychu ukman rimaykunapi rimar yaçhachikuqkunapis. Manami tukuyqa, chay ukman rimaykunapi rimar yaçhachikutinllapapis intrachikunllapachu. ³¹ Piru nishaykillapa: Dyusman mañakuyllapa, uknikikunata kusa masta yanapaqkunana kanaykillapapaq.

Nataq kananqami chay yaçhachishushayllapamantaqa kusala shumaq kaqpaq willashunayanillapa, uknikillapawan llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

13

Llakipakushanchikmi kusala mas allinqa

¹ Nishaykillapa: Nuqa illaqmanta uklawmanta runakunapa rimayninta, chaynulla angelkunapa rimayninta kusalata rimayayman. Piru chaynu kusata rimar yaçhachikurmapi, mana chiqapta ukniykunata llakiparqami, yanqa uk kampana waqar qillakachikuq yupayla kayashaq. ² Chaynulla Dyuspa rimaqnin kar paypaq yaçhachikuq kayman, intrakaymanpis imanu payla yarpuyashanta. Chaynulla tukuy imata intrakaq, chaynulla kusalata kriyimanpis uk qaqamatapis willatiyla ashunanpaq nir. Piru michka chaykunata ruranaypaq karmapis, mana ukniykunata llakiparqami, Dyuspaqqa yanqalla yupay kar mana sirbiyanichu. ³ Chaynulla mana imayjun kaqkunata mana chiqapta llakipar, yanqa alabamananllapalapaq nir imaykunata qukuymán, chaynulla wakqa ukninkunata llakipan nir alabamananllapalapaq nirla rupachir wanuchimananllapapaq dijakayman.

Piru tukuy kaykunata rurar mana chiqap ukniykunata llakiparqami, mana imapaqpis sirbiyanichu.

⁴ Ukninchikkunata llakiparqami, ima katinpis mana das piñakunchikchu. Ashwanmi shumaq imakunata rurar, mana inbidyanakunchikchu. Manami kusa kani ima nir alabakanchikchu. ⁵ Chaynulla ukninchikta llakiparqa, manami sunsunulla imatapis rimanchikchu, mana imatapis nuqanchiklapaq ruranchikchu, chaynulla mana piñakunchikchu, imanupi ukninchikwan piñachinakurpis dasla shumaqchanakunchik ima. ⁶ Chaynulla ukninchikta llakiparqami, pay mana allinta tukusha katinmapis, manami aligriyanchikchu. Ashwanmi imatapis allin kaqkunalata rurasha katinllapa aligriyamatapis puytinchik. ⁷ Chaymi ukninchik mana allinta ruramanashamapis, payta llakipashanchikrayku shachinakunchik. Chaynulla ukninchikkuna imata nitinpis mana diskunfyakarchu kriyinchik. Imata ukninchik ruratinpis, rurayashanqami allinla kanqa nir yarpunchik. Chaynulla ima katinpis, ukninchikta llakipashanchikrayku mana disanimakurchu shachinakunchik ima.

⁸ Chaymi nishaykillapa: Chay llakinakuyqami, mana maydiyapisi tukunanqachu. Piru uk diyapimi Dyuspa rimaqnin kar yaçhachikuqkunamapis, mana yaçhachikunqallapanachu. Chaynulla chay ukman rimaypi rimar yaçhachikuqkunamapis mananami yaçhachikunqallapanachu. Chaynulla chay kusala yaçhaq kaqmapismi manana ministikanqanachu.

⁹ Chay kanan yaçhachikuyashanllapaqami, kusala amsaqlla yupayraq. Chaynu katinmi, Jesucristupaqmapis, manaraq allitaqa intrakanchikllaparaqchu.

¹⁰ Piru Jesucristo shamutingami, kusa allitana yaçhashunllapa Dyuspaqqa imanurpis. Chaymi chay tyimpuqa manana ministishunllapachu mayqantapis Dyuspaq yaçhachimanallapapaqqa.

¹¹ Chaqa nuqa wamra karllaraqqami, rimar yarpurmapis, uk taksha wamritu yarpushannu yarpur rimaq ima kani. Piru byijullana karqami, tukuy chay wamra kar yarpur rimayashaytaqa, dijashana kani.

¹² Chaynumi, kananpis taksha wamra yupay, Dyusinchiqpaqqa manaraq allitaqa yaçhanchikllaparaqchu. ¿Manachu uk ispiju dañakasha kar suqulla katinmaqa, qaqlanchikta chaparmapis mana allita rikanichik? Chaynumi kananpis, Jesucristutaqa manaraq allitaqa riqsinchikllapachu. Piru maydiya shamutingami, pay paywanna kar, tukuyinchikllapa rikar allitana riqsishunllapa, imanutaq pay riqsimayanchikllapa chaynulla.

¹³ Chaymi Dyus yanapamashanchik mana tukukanchu chayqami, ukqa Amitunchikpi kriyinaq, ukqa maydiyaqa paywan kashunllapa nir yarpunapaq, chaynulla uk-shuyapaqa ukninchikta llakipapanapaq ima. Piru kay kimsakunamantaqami, kusala mas allinqa ukninchikta llakipanchik chay.

14

Intrakayashanllapa rimaypi rimar yaçhachikushunllapa

¹ Willashushayllapanu, allita uknikillapata llakipayta kamayllapa. Chaynu uknikillapanu llakipanakur imaqami, Dyusta kusalata mañayllapa Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapaqa ukmanta, uknikillapashuyapaqa ukmanta rurar Dyuslata sirbir kawsanaykillapapaq. Ashwanmi mañayllapa yanapashutinllapa paypaq rimaqninkunalana kar, paypaq chay rimaynikillapallapi rimar yaçhachikur ima kawsanaykillapapaq. ² Mayqanpis illaqaqa ukman rimaykunapi rimaqami, Dyuslawan parlaq yupay. Chaqa chaynu ukman rimaypi rimaqinllapami, mana mayqanpis intrakayanllapachu. Chaynuqami, Santu Ispiritu rimachitin

mana mayqanpis intrakatinchu rimayan. ³ Piru Dyuspa rimaqninkuna-shuypaqa chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi yaĥhachikurqami, wakinkunataqa yanapayan, Dyuspi masta kriyinanllapapaq. Chaymi animachir kunsulayanllapa ima. ⁴ Piru mayqanpis ukman rimaykuna mana intrakashanllapapi rimaqqami, paylla allita Dyuspi kriyinanpaq rurayan. Nataq Dyuspa rimaqninkuna-shuypaqa chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi yaĥhachikurqami, chay kriyiqkunata yanapayan, mas allita Dyuspi kriyinanllapapaq.

⁵ Kusa allinmi kanman tukuynikillapa chay ukman rimaykunapi rimarqa, wasikillapalapi Dyuslawan parlanaykillapapaq. Piru nuqagami munani chay ukman rimaykunapi rimayashaykillapamantaqa, ashwan chay intrakayashaykillapa rimayninllapallapi Dyus nishankunata allita yaĥhachikunaykillapapaq. Chaqa chaynu yaĥhachikuyqami kusala shumaq kar, kriyiqkunataqa yanapayanqa masta Amitunchikpi kriyinanllapapaq. Piru tantakashallapa kar chay ukman rimaykunapi rimar yaĥhachikurqami, kusa allin kanman chay rimashaykillapata ima niraymi nir intrachikunaykillapapaq. ⁶ Allita yarpuyllapa kriyiq masiykuna. Nuqa qamkunaman shamuyman. Chaymanta yaĥhachishuqlapa qallariyman chay mana intrakayashaykillapa ukman rimaykunapi. Chaynu rurar mana intrachishurllapaqami mana imalapimapis yanapashuyanillapachu. Piru nuqa qamkunaman shamur, Dyus munashannu, chay chiqap kaqlata qamkunapa rimaynikillapallapi willashurllapaqami, yanapashuyashaqlapa ashwan masta kriyinanaykillapapaq.

⁷ Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpis uk kinata, manaqa uk arpata waqachir, mana shumaqta waqachitinqami, mana intrakayashunchu, imatami waqachiyman nirmapis. ⁸ Chaynullami guerrapipis, chay maqanakuq rinanllapapaq trumpitata waqachiq chay, mana kusala klaruta waqachitinqa, manami wakin sultadukunaqa listakayanmanchu maqanakuq rinanllapapaqqa. ⁹ Chaynumi qamkuna uk rimaykunapi rimaqkunawanpis pasan. Chaqa rimatki mana intrakargqa, ¿imanunari intrakanqallapa niyashaykitata? Chaynu mana intrakatinllapaqami, uk rimaqqa wayra apananpaq yupayla rimayan. ¹⁰ Chiqaptami kay pachapiqa, kan achka ukman rimaykuna. Piru chay rimaykunaqami, chay intrakaqkunapaqqa kusala shumaq. ¹¹ Piru mayqanpis rimatin, chay rimashanta mana intrakarqami, uklawmanta runa yupay kashaq chay willamaqpaqqa. Chaynulla nuqapaqpis chay willamaqqa uklawmanta runa yupay kanqa. ¹² Chaynumi chay uk rimaykunapi rimatinllapaq, qamkunawanpis pasan. Chayraykumi qamkuna kusalata Santu Spiritu yanapashutinllapa uknikillapa ukmanta, uknikillapa-shuypaqa ukmanta rurar, Dyusta sirbiyta munankillapa. Piru ashwanmi Dyusta kusalata mañankimanllapa yanapashutinllapa, kriyiq masikikunata yanapatkillapa Amitunchikpi masta kriyinanllapapaq.

¹³ Nishaykillapa: Mayqanpis chay ukman mana yaĥhayashan rimaykunata rimaqqa, Dyusta mañakuyllapa pay yanapashutinllapa, chay rimashaykitata uyakushuqkunapa rimayninpina rimar intrachikunaykillapapaq. ¹⁴ Chaqa mayqanpis ukman rimaykunapi Dyusman mañakurqa, chiqaptami tukuy shunqunwan mañakuyan. Piru chaynu Dyusman chiqapta mañakurmapiismi, mana intrakayanachu ima nir mañakusha kani nirmapis. ¹⁵ Chaynu katinqa, ¿imatana rurayman? Chay-ari Santu Spiritu yanapamasha ukman rimaykunapi rurar mana intrakarmapis, mañakur, chaynulla kantarmapis Dyusllata alabayani. Piru wakinkunapa naypanpi mañakur, chaynulla

kantarqami, allita intrakarna rurashunllapa, uyakuqkunapis intrakananllapapaq. ¹⁶ Chaqa qam ukman rimaykunapi rimar Dyusta alabar, payji niyankiman. Piru uk runa mana chay rimayashaykita intrakarqa, mana pullayki Dyusta alabar, payji niyta puytiyanqachu. Chaqa manari intrakayanchu imatami nir alabayanki, chaynulla payjichikuyanki nirmapis. ¹⁷ Chiqaptaqami Dyusta payji niyashayki chayqa kusala allin ima kayanqa. Piru kriyiqkuna mana intrakashanllaparaykumi, mana paykunataqa yanapayanchu, Dyuspi masta kriyinanllapapaqqa.

¹⁸ Nuqaqami, Tayta Dyusta payji nini. Chaqa chay ukman rimaykunata rimankillapa chaymatapismi illaqmanta masta rimani qamkunamantaqa. ¹⁹ Piru chaynu ukman rimayta puytirmapismi, ashwan chay kriyiqkuna tantakashakunawan karqa, paykuna intrakayashan rimaypi rimar yaçhachikuni. Chaymi chay ukman rimaykunapi kusa unayta willashurllapapismi mana imanupis intrachishuyllapata puytinichu. Piru ashwan chay qamkunapa rimaynikillapapiqami aykakaqlata willashutiyllapa dasla intrakayankillapa kanqa.

²⁰ Kriyiq masiykuna, amami chay wamritukuna mana das intrakanllapa chaykuna yupaychu kayllapa. Ashwanmi byijulla runakunana kar, chay yaçhachishushayllapataqa allita intrakayllapa. Chaynuqami yaçhaynikillapaqa allinkunalata ruranykillapapaqlana kanqa. ²¹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, kaynu nin:

“Kay pwibluta rimayniyta willananpaqmi,
uklawmanta runakunata kaçhasaq ukman rimaykunapi willananpaq.
Piru chaynu ukman rimaykunapi willatinllapamapismi
mana kasumanqallapachu” nir.

²² Chaynu katinmi, kriyiqkunata Tayta Dyusqa yanapar ukman rimaykunapi ima rimachir, chay mana kriyiqkunataqa rikachin kriyinanllapapaq. Piru chaynu rikachitinllapamapismi, mana kriyinanllapachu. Nataq ashwan mayqanpis chay kriyiqkunata paykunapa rimayninllapi rimar ima Dyus munashanulla yaçhachirqami, yanapanllapa mas allita kriyinanllapapaq. ²³ Chaqa yarpuyllapa: Qamkuna tukuy kriyiqkuna tantakasha kar, tukuylla ukman rimaykunapi mana intrakaypaqta rimayankimanllapa. Chaymantaqa chaynu rimayatkillapa, uk mana kriyiq yanqa uyakushuqlapala çhar, rimayashaykillapata mana intrakarqa niyanqa: Wakkunaqa yaruyasha waknuqa rimapakuyan nir. ²⁴ Piru tukuynikillapa chay rimaynikillapapi rimar Dyus munashannullata yaçhachikuyankimanllapa. Chaymanta uk mana kriyiq uyakuq yaykur, chay yaçhachikuyashaykillapata intrakanqa. Chaymi chaynu yaçhachikushaykillaparayku allita intrakarqa, paylla kwintata qukar niyanqa: Kusala uchayjunmi kani nir. ²⁵ Chaynuqami chay uyakuqkunaqa kwintata qukanqa ima mana allinkunata tukuy shunqunwan yarpushankunamatapis. Chaymi kusala uchayjunmi kani nir, Dyuspa naypanpi qunqurir paylatana aduranqa. Chaynuqami kwintata qukanqa chiqaptami Dyusqa qamkunawan kasha nir.

Tantanakurqami imatapis karanlata rurar adurayllapa Dyustaqa

²⁶ Kriyiq masiykuna, chay willashushayllapapaqgami kaynu nishaykillapa: Tantakasha katkillapaqami, wakinkunaqa salmukunata takingallapa. Nataq wakinkunaqa yaçhachikunqallapa, manaqa wakinkunaqa Dyus willashanta ukkunata willanqallapa. Ukkunaqa ukman rimaykunapi rimar ima yaçhachikunqa. Chaynulla uk rimaypi yaçhachikushanllapata intrachikunqallapa ima nirmi yaçhachikuran nir ima. Piru tukuy chay rurashaykillapaqami Amitunchikpi masta kriyinykillapapaq kanqa, ama yanqallachu.

²⁷ Piru ukman rimaykunapi rimanarqa, ishkay, manaqa kimsala rimañqallapa. Piru amami ishkantinllapa, manaqa kimsallapaqa sunsunullaqa rimañqallapachu. Ashwanmi uknin uk ratu, chaynulla uknin uk ratu ima rimañqallapa. Chaynu rimatinllapaqami, mayqantapis Santu Ispiritu yanapatin allita intrakaq chayqa, intrachikunqa ima nirmi yaçhachikusha nir. ²⁸ Piru mana mayqanpis, chay kriyiqkunamanta intrachikunanpaq katinga, amami chay ukman rimaykunapi rimañqa yaçhachikunqallapachu. Ashwanmi mayqanpis chay ukman rimaykunallapi rimanarqa, Dyusllawan parlanqallapa uyarala.

²⁹ Nishaykillapa: Mayqantapis Dyus yanapanman imata rimañanpaq. Chaynu yanapatinqami, Dyus munashannullata rurar yaçhachikunqa. Piru chaynu rimar yaçhachikunarllapaqami, ishkayla manaqa kimsala chay rimaynikillapallapi yaçhachishunqallapa. Nataq wakin kriyiqkunaqami uyarala uyakur kwintata qukanqallapa, Dyus rimashantachu willamayanchik manaqachu mana nir. ³⁰ Piru chaynu yaçhachikuyatkillapa, Dyus imanupi uk runata chaypi tayatin imata rimañanpaq intrachininqa, chay yaçhachikuq chayqa qasillanqa. Chayna chay uk rimañanpaq. ³¹ Chaynu uknikillapa uk ratu uk ratu, Dyus yanapar intrachishushanllapata yaçhachinakurqami, kusa shumaqta intrachinakuyankillapa. Chaymi chaynuqa ashwan tukuy kusa allita intrakar masta Amitunchikpi kriyinañkillapapaq animachinakunkillapa. ³² Chaymi Santu Ispiritu, Dyuspaq yaçhachikunapaq yanapamashallapaqa yaçhachikusunllapa. Piru shumaqta yaçhachikunallapapaqami, imata yaçhachikunapaq karmapis, tanyakar yaraypaqraq uk yaçhachikuyatinga. ³³ Chaqa Tayta Dyusqami kusa shumaqta imatapis ruranata munan, manami imatapis sunsunulla ruranataqa munanchu.

³⁴ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq tukuy kriyiqkunapi warmisitakunaqa uyarala uyakunllapa, chaynullami qamkunapis Dyusta aduranaykillapapaq tantakasha katkillapaqa, warmikunaqa uyarala chay yaçhachikuqkunata uyakunqallapa. Chaqa manami allinchu warmikuna chay tantakashaykillapapunapi laqyananllapapaqqa. Chaymi Dyus nitin mantakushankunapipis nin, warmikunaqashi chay tantakasha katinllapaqa, uyarala kanqa runanta kasushanrayku nir. ³⁵ Chaymi yaçhachikutinllapa mana allita uk warmi intrakasha karqa, runanta tapunqa wasinpi karna. Chaqa manami allinchu uk warmi chayllapi yaçhachikuyatinllapa tapukur laqyananllapapaqqa.

³⁶ Allitami intrakankillapa, Dyuspaq yaçhachikuq qallarirllapaqa, manami qamkunamantachu qallariranllapa. Chaynulla manami qamkunalachu Dyuspa rimañanapaq yaçhachushaykillapapis. ³⁷ Mayqanpis Santu Ispiritu yanapatin Dyuspa rimañnin kar, manaqa imata rumanarqa, allita kwintata qukanqa, kay iskribir willashuyashayllapaqami mana nuqamantachu, ashwanmi Dyus mantakushankuna nir. ³⁸ Piru mayqan kay willashuyashayllapapaq mana chaynuchu nitinga, ama paytaqa kasunkillapachu.

³⁹ Chayrayku kriyiq masiykuna, kusata animakur munayllapa Dyus yanapashutinllapa nishankunata yaçhachikunaykillapapaq. Chaynulla ukman rimaykunapi rimatinllapapis, dijayllapa rimar yaçhachikunqallapa. ⁴⁰ Piru tukuy imata rurarmapismi kusa shumaqta imatapis rurar, ama sunsunullaqa rurankillapachu.

¹ Kriyiq masiykuna, kananqami nuqaqa munani yarpunaykillapapaq imanu washakanaykillapapaq nir yaĉhachishushayllapapaq. Chaqa Jesucristupi kriyir washakankillapa nir yaĉhachishutiylapami, qamkunaqa kusala allita kriyiraykillapa. Chaynullami kanankaman allita kriyinkillapa. ² Chay puntata yaĉhachishushayllapapi kriyiraykillapa, chaynulla kanankaman allita kriyirllapami washakankillapa. Piru chay yaĉhachishushayllata dijar mana kriyir, ukkunapi kriyirqami mana washakankillapachu. Chaynu katinmi chay kriyishaykiqa yanqalla kasha kanqa.

³ Nuqa yaĉhakushaytami puntataqa yaĉhachishurayllapa. Chaymi yaĉhachishurayllapa Jesucristumi uchanchikmanta washamanapaq wanuran nir, imanutaq Dyus nitin iskribikashakuna nin chaynulla. ⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin, wanuchitinllapashi pamparanllapa. Chaymantashi kimsa diyamanta kawsamuran nir. ⁵ Chaymi puntataqa Pedruman rikariran. Chaymantaraqmi rikariran chay dusi apustulninkunamanqa. ⁶ Chaymantaqa rikariranpis kinyintusmanmatapis (500) mas kriyiq masinchikkunaman. Jesucristuta rikashakunaqami, wakinkunaqa wanushallapana. Piru yaqqa tukuyinmi kawsayanllaparaq. ⁷ Chaymantaraqmi rikariran Santiaguman, chaynulla tukuy apustulkunamanpis.

⁸ Tukuy chay wakinkunaman rikarir-raqmi, chaymantaraq nuqamanqa rikariran. Chaynu katinmi nuqaqa wakinkunamantaqa, uk wamra manaraq tyimpunpichu nasisha yupay kani. ⁹ Chaynu kasha karmi nuqaqa wakin apustulkunamantaqa mana kwintachaypaqla kani. Chaynulla manami apustulpaq riqsimananllapalapaqmapis allinchi. Chaqa nuqaqami Dyuspaq mana allinta yarpur, kriyiqkunapa ikinpi puriq kani qischanaypaq. ¹⁰ Chaynu kasha katiymapismi, Tayta Dyusqa kusalata munamar akramaran paypa rimananta yaĉhachikunaypaq. Chaymi chay llakipamashanqa manami yanqallachu kasha. Ashwanmi nuqaqa tukuy wakinkunamantaqa kusa masta yaĉhachikur trabajasha kani. Piru manami nuqalachu chaynuqa yaĉhachikusha kani, ashwanmi Tayta Dyus munar yanapamasha katin chaykunataqa rurasha kani. ¹¹ Chaymi ama yarpushunllapachu, nuqa, manaqachu chay wakin apustulkuna masta yaĉhachikusha nirqa. Ashwanmi kusala mas allinqa chay imanu washakanaykillapapaq yaĉhachishutiylapapaq kriyishaykillapa chay.

Pablumi yaĉhachikun wanushakunami kawsamunqa nir

¹² Piru nuqakunaqami yaĉhachikunillapa, Jesucristumi wanushanmantaqa kawsamuran nir. Chaynu yaĉhachikutiyllapapaq, ĩimapaqtaq qamkunamanta wakinkunaqa, wanushakunaqa mana kawsamunnachu ninllapa? ¹³ Chaqa wanushakuna manana kawsamuyatingqa, Jesucristupis mana kawsamushachu kanman. ¹⁴ Chaynu Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katingqa, imanu washakanaykillapapaq nir yaĉhachishuyashayllapapis mana imalapaqpis sirbiyanqachu. Chaynu katingqa chay kriyishaykillapamapis yanqalla kar, mana sirbiyanqachu. ¹⁵ Kay chaynu katingqa, nuqakunaqami Dyuspaqqa mana chiqap rimaqninkunachu kayashaqllapa. Chaqa nuqakunaqami yaĉhachikunillapa, Dyusmi Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimuran nir. Chaynu chiqapta mana wanuqkuna kawsamuyatingqa, Cristupis dijarqa mana kawsamushachu kanqa. ¹⁶ Chaqa wanuqkuna mana kawsamuyatingqa, Jesucristupis manami kawsamushachu kanqa. ¹⁷ Chaynu Jesucristo

mana kawsamusha katinga, Jesucristumi washamayanchikllapa nir kriyishaykillapapis, yanqalla kar mana sirbiyanqachu. Chaymi ashwan gamkunaqa uchayjunllaraq kawsayankillapa kanqa. ¹⁸ Chaynulla, Jesucristupi kriyir washakashaq nir wanushakunamapis, mana washakashachu kar ashwan limpu chingasha kanqallapa. ¹⁹ Chaynulla nuqanchikkunapis, kay kawsayashanchiklapi Jesucristupi kriyirlami washakayanchik nir kriyisha, mana washamashaqa nuqanchikkunaqa kusala pinqaypaq kashunllapa.

²⁰ Piru chiqaptami Jesucristuqa kawsamusha. Chaymi payqa tukuy-manta puntata wanushanmanta kawsamushanrayku, uk mallkipa punta puquynin yupay intrachimanichikllapa. ²¹ Chaqa imanutaq uk runa uchakushanrayku tukuylla kay pachapiqa wanunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo allinta rurar uchanchikpaq wanur kawsamushanraykulami, michka wanusha karmapis, paypi kriyiqkunaga maydiyaqa tukuylla kay pachapiqa kawsamunallapapaq nisha. ²² Nishaykillapa: Imanutaq Adán uchakusharaykulami tukuylla wanunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo wanur kawsamushanraykula, qashan maydiyaqa tukuylla kawsamushunllapa.

²³ Piru Dyusmi kaynu kawsamunallapapaq niran: Puntataqami Jesucristo kawsamunanpaq niran. Chaymantaraqshi maydiya Jesucristo shamur, paypi kriyiqkunapa kwirpuntaqa kawsachimuyanqa nir. ²⁴ Chaymantami Jesucristuqa tukuy chay rikaypaq, chaynulla chay mana rikaypaq mantakuq dyablukunata, karguyjunkunata, chaynulla chay kusala puytiq kani niqkunata binsitinraqmi, kay pachaqa tukukanqa. Chaymanta chay tukuy imata binsisha karnami, Jesucristuqa Tayanchik Dyustaqa qunqa tukuy imata rikar mantananpaqqa. ²⁵ Chaqa Jesucristuqami mantakunqa tukuy chay chiqniqinkunata binsir limpu saruchanankalaman. ²⁶ Chaynu tukuy imata binsishana karqami, tukukanantaqa binsir saruchanqa chay wanuyta, amana maydiyapis wanunallapapaq. ²⁷ Chaqa Dyusmi Wamran Jesucristu-taqa pudirta qur nisha tukuy mana allin kaqkunataqa saruchananpaqqa. Piru tukuy imata saruchananpaq nirqa, manami niyanchu Dyustapis Wamran Jesucristuqa saruchayanqa nirqa. Chaqa ashwan pay-ari chaynu tukuy imata Wamranqa saruchananpaqqa nisha. ²⁸ Chaymanta Jesucristo tukuy mana allin kaqkunata binsishana karqami, ashwan paylla Dyuspa Wamran karmapis chaymanta-pacha, Dyus nishankunata ruraq churakanqa. Chay-nami Dyusqa tukuy imatapis payna rikar mantanqa.

²⁹ Ya chanchikllapami wanushakunaqa maydiyaqa kawsamuyanqa nir. Chaqa mana wanushakuna kawsamuyatinga, zimapaqtaq yanqallaqa wanushakunapa shutinpi shutikunllapaqa? ³⁰ Chaynulla Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katinga zimapaqtaq nuqakunaqa imuraspis paypaq ya chachikur ima qischakanillapaqa? ³¹ Kriyiq masiyllapakuna, nuqataqami chay chiqniqimaq runakuna imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa. Piru chaynu katinmapismi nuqataq kusalata aligriyani, gamkuna imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillapanulla kankillapa nir ya chashayrayku. ³² Nuqami Éfeso pwiblupiqqa kusala saqra mana allinkunata ruramanatinllapamapis kusalata shachinakusha kani. Piru chiqapta mana wanuqkuna kawsamuyatinga, zimataq ganasha kani chaynu shachinakurqa? Ashwan nishanllapanuqa dijarma ninayta: Unta mikushaq, upyashaq, chaqa allaqmantami wanuyani nir. Piru wanuqkunaqami chiqapta kawsamuyanllapa.

³³ Chay-ari amami ingañakankillapachu chay mana allinta rimaqkunamanataqa. Chaqa chay llullakur mana allinta rimaqkunawan pulla kashallapaqami das llullachir ima pantachimanchikllapa. ³⁴ Chayraykumi chay llullakuqkuna ama ingañashunanllapapaqqa rik'chakuq yupayna allinlata rurar, ama uchakunkillapanachu. Chaqa qamkunamanta wakinqami, Dyusta mana rigsisanrayku, paykunawan kar, kusala pinqaypaqta ingañakar ima kawsanllapa.

Wanur kawsamuqkunaqami kaynu kwirpuyjun kanqallapa

³⁵ Imanupiqachi wakinkunaqa kaynu nir tapukunmanllapa: ¿Imanutaq wanushakunaqa kawsamuyanqa? ¿Imanu kwirpuyjuntaq kawsamuyanqa? nir. ³⁶ ¡Kabal yarutaraq tapukunkillapaqa! ¿Manachu ya'chankillapa, imanutaq simillata tarpurmaqa wanunanpaq yupay pampanchik? nir. Chaynu pampashami chaymanta mushuqmanta ukmanna nasimun chay tarpukushanchikqa. ³⁷ Chaynumi triguta manaqa uk simillata tarpurpis, manami chay mallkipa tulluntachu tarpunchik. Ashwanmi uk simillitata tarpunchik winananpaqqa. ³⁸ Chaymantanami Dyusqa pay munashannu mayqannintapis winachin. Chaynu winachirmi, yurayjunpaqna tikran. Piru chaynu yurayjunpaq tikrarmapismi chay simillan karan chaynullata puquchinanpaq winachin. ³⁹ Manami kwirpunchikllapaqa tukuy imakunapa kwirpunwanqa chayllachu. Chaqa runakunaqami ukman kwirpuyjun kanchikllapa. Animalkunapismi ukman kwirpuyjun. Chaynulla pari q kurukunapis ukman kwirpuyjun. Piskadukunapismi ukman kwirpuyjun ima. ⁴⁰ Chaynullami syilupi kaqkunapa kwirpunwan, kay pachapi kawsaqkunapa kwirpunchikllapapismi mana chayllachu. Chaqa syilupi kaqkunapa kwirpunqami kusala ukman shumaq, chaynulla kay pachapi kaqkunapa kwirpunchikllapapismi shumaq ima. ⁴¹ Chaynullami rupaypa llipyayninga, mana chayllachu killapa llipyayninwanqa. Chaynulla wakin qullarkunapa llipyayningami, michka chaylla katinpis, mana chayllachu llipyayninqa wakin qullarkunawanqa.

⁴² Chaynullami nuqanchikkunawanpis pasan. Chaymi kay kwirpunchik wanutin pampashaqa, limpu ismur allpapaq tikrakan. Piru kay kwirpunchik maydiya wanushanmanta kawsamurqami, tukuy tyimpupaqna kanqa. ⁴³ Chaynumi chay kwirpunchik wanurqa mana sirbiq katin, askwintalla kidan. Piru maydiya kawsamurqami, kusala shumaq allin imana kanqa. Chay wanur pampakaq kwirpunchikqami, kusa lifala ima kasha. Piru maydiya kawsamurqami, kusala jwirtina kanqa. ⁴⁴ Kay kwirpunchikllapaqami, yanqa aychala kashanrayku wanur ima pampakananpaq kasha. Piru maydiya kawsamurqami, manana maydiyapisi wanunqanachu. Chaqa imanutaq kay pachapi kawsananchik kasha, chaynullami tukuy tyimpupaqna Dyuswan, kawsananchikpis kanqa.

⁴⁵ Chaqa Dyus nitin iskribikashankunapimi kaynu nin: “Chay punta runa Adantaqami allpamanta rurar kawsachiran”. Piru kanan Adán yupay Jesucristuqami, Dyusmanta kashanrayku ashwan tukuy tyimpupaq kawsayta qumanchikllapa. ⁴⁶ Piru, puntataqami kay kwirpunchikraq kan. Chaymantaraqmi Dyusqa qumanchik uk mushuq kwirputa tukuy tyimpu kawsanapaqqa. ⁴⁷ Chaymi imanutaq chay punta runamaqa allpamanta rurasha kar, kay pachapi kawsananaq karan. Piru Jesucristuqami unaq syilumanta shamuran. ⁴⁸ Tukuyla kay pachapi kaqkunaqami, chay punta runa allpamanta rurakasha kaq chay yupay. Piru mayqanpis Jesucristupi kriyiqkunaqami, maydiyaqa syilumanta shamusha runa yupay kwirpuyjun kanqallapa. ⁴⁹ Chaynu katin-ari, kanan nuqanchikkunaqa chay punta

runa allpamanta rurakasha yupay kanchikllapa. Piru maydiyaqami, unaq syilumanta shamusha Jesucristo yupay kwirpuyjunna kashunllapa.

⁵⁰ Kriyiq masiykuna kaytami willashunayanillapa: Tukuylla aychayjun, tulluyjunqa manami Dyus mantakuyashanmanqa yaykuyta puytinchikchu. Chaqa kwirpunchik dasla tukukaqqa, ¿imanunari chay tukuy tyimpu kawsaqqiqa kayta puytinga? ⁵¹ Piru nuqami chay mana yaçhayashaykillapata munani intrakanaykillapata. Chaymi nishaykillapa: Kriyiqkunaqa manami tukuyqa wanushunllapachu. Piru tukuyllami kusa ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. ⁵² Dasla nawinchikta qipchirachir, manapis chapakuchiyasha yupaymi, chay tukukananta trumpitata waqachitinllapalami kriyiqkunaqa tukuylla ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. Chaqa trumpita waqatingami, tukuy kriyiqkuna wanushakunamapis kawsamunqallapa, qashanqa amana wanunanpaqnachu. Nataq nuqanchikkuna kawsaqqkunaqami, uk kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. ⁵³ Chaqa chaynuqami kay kwirpunchik mana allinta ruraq karmapis, manana chaynunachu kanqa. Chaynulla kwirpunchik wanunanpaq kaqmapis, manami wanunanpaqnachu tikrakanqa. ⁵⁴ Chaynu kusala uchayjun kar, manana uchayjunpaq tikrakasha, chaynulla kwirpunchikmapis wanunanpaq kasha kar, mana wanunanpaq katinnaqami, kumplikanta Dyus nitin iskribikashanpi kaynu nishanqa:

“Dyusninchikmi binsinqa chay wanuyta, amana wanunallapapaq” nir.

⁵⁵ Chaynulla ninpis:

¡Runakunaqami manana wanunqanachu!

¡Chaynulla runakunaqami wanunanpaqqa mana manchakunqanachu!
nir.

⁵⁶ Chaqa Moisés mantakushanta mana kasurmi uchakuranchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla wanunallapapaq karan. ⁵⁷ ¡Piru Amitunchik Jesucristuraykumi Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamarninchikllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nisha! ¡Chaymi Dyusninchikta kusalata payji nishunllapa, tukuy tyimpupaq wanunallapamanta washamashanchikllaparayku!

⁵⁸ Chayrayku, munashay kriyiq masiykuna, chay kriyishaykillapanullami maydiyapis shachinakunkillapa, amana disanimakurchu. Ashwanmi Amitunchikpaq kusata yaçhachikur trabajankillapa. Chaqa qamkunaqami yaçhankillapa payllapaq yaçhachikurqa, manami yanqallachu yaçhachikuyankillapa nir.

16

Plablumi willan kriyiq masinkunapaq ufrindata tantananllapapaq

¹ Nataq chay ima ministishanllapakunata kriyiq masinchikkunapaq tantarqa, kriyiq masiykuna imanutaq prubinsya Galaciapi kriyiqkunata willasha karay, chaynullami tantankillapa. ² Chaymi imanutaq ganashaykillapanulla, chay dumingukunapiqa aykalamatapis siparayllapa. Chaymantataq tantar yarachikinkillapa, nuqa rikashuqlapa shamutiyyqa, ufrindata manana tantanaykillapapaqnachu. ³ Nuqa çhamutiyyami, qamkuna ukninchikkunata rinanpaq akratkillapa Jerusalenan kaçhasaq. Chaynumi kaçhasaq kartata, chaynulla chay qamkuna tantashaykillapata ima chay kriyiq masinchikllapakunamanqa. ⁴ Chaymi rinaypaq allin yupay katinga, nuqapis paykunawan rishaq.

Plablumi riyta yarpun Corinto pwibluman

⁵ Nuqa watukushuqlapa shamurqami puntataqa rishaq Macedonia lugarpi kriyiqkunatarraq watukuq. Chaymantanami qamkuna kayashaykillapa Corinto pwiblumanaq chamushaq. ⁶ Chaynu chamurqami, imanupiqqa qamkunawan kidayan fukuyla chay tamy tyimputaqa. Piru chaymanataqami qamkuna yanapamatakillapa rishaq, maynanmi rir yaçhachikunaypaq karan chayman rinaypaqqa. ⁷ Manami das pasaqnulaqa rikashunaynilapachu. Ashwanmi unayta qamkunawanqa kanayani. Piru Amitunchik munatinmi chaynuqa kanqa. ⁸ Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, kay Éfeso pwiblupi kidashaq Pentecostés fyista pasanankaman. ⁹ Chaqa kay pwiblupimi, Amitunchikpaq kusala achka yaçhachikunaypaq kan. Chaymi kaypi yaçhachikutiyqa, Jesucristupiqqa achka kriyinqallapa, michka kay pwiblupi kusala achka runakuna çhiqnimayatinllapamapis.

¹⁰ Ukninchik Timoteo qamkunaman çhamutinga, amami imapaq llakichirchu, ashwan kusata aligriyachinkillapa. Chaqa paypismi nuqa yupaylla Amitunchikllapaq kusata yaçhachikun. ¹¹ Chayrayku amami mayqanikillapapis paytaqa disprisyankillapachu. Ashwanmi yanapankillapa kusa shumaqla tukuy shamuyashanpi kananpaq. Chaymi pay shamur rikamananpaq. Chaqa nuqaqari wakin kriyiq masinchikkunawan kaypi yaranillapa.

¹² Nataq kriyiq masinchik Apolosta-shuypaqa, rugaray kriyiq masinchikkunawan qamkunaman shamur watukushunanllapapaq. Piru kanankunaqami, mana shamuyta puytisharaqchu. Maydiya shamunanpaq tyimpun katinmi, shamunqa watukushuqlapaqa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹³ Kriyiq masiykuna, rikçhakusha yupayla allita kuytakarmi, Jesucristupi kriyishaykillapanulla mana shaykuq payllapi yarpur kawsayllapa. Amami imatapis manchar imachu, ashwan tukuy shunqukiwan Amitunchik Jesucristuta sirbiyllapa. ¹⁴ Chaynulla imata rurarllapapismi, ama kwashallachu, ashwan kusalata llakipanakur ima rurankillapa.

¹⁵ Kriyiq masiykuna, qamkuna yaçhashaykillapanumi Estéfanas ayllunkunawanmi Acaya lugarpiqa puntata Amitunchikpiqa kriyiran. Chay paykunami chaypi wakin kriyiq masinkunata kusalata yanapayanllapa. ¹⁶ Chaymi kriyiq masiykuna, nuqaqa munani chay kusata yanapakuq Estefanaswan ayllunkunata, chaynulla yaçhachikuqkunata kasur, paykunawan pulla Jesucristullapaq yaçhachikunaykillapaq.

¹⁷ Nuqaqami kusala aligri kani, kriyiq masinchikkuna Estéfanas, Fortunato, Acaico watukumaq çhamushanllaparayku. Chaqa qamkuna mana watukumaq shamutkillapamapismi, ashwan qamkunapa lugarnikillapaqa, paykuna shamusha watukumaqqa. ¹⁸ Chaqa paykunami nuqata kusalata animachimasha Amitunchikpi masta kriyinaqqa, imanutaq qamkunata kusalata animachishunllapa kriyinaqkillapapaq chaynulla. Kay runakunataqami, allita kasunaykillapapaq kusala allin.

¹⁹ Kay Asia lugarpi, kriyiq masinchikkunami qamkunaman kusalata saluduta kaçhamunllapa. Chaynulla Aquilawan, Priscilapis kusalata saludashunllapa. Chay paykunapa wasinpi tantakaq kriyiq masinchikkunapismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata saludashunllapa. ²⁰ Chaynulla tukuy kaymanta kaq wakin kriyiq masinchikkunapis saludashunllapa. Chaymi qamkunapis uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan saludanakunkillapa.

²¹ Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa, kay saludukunata nuqalla iskríbimuni. ²² Mayqanpis Amitunchik Jesucristuta mana munarqa, kusala mana allinchu kanqa Dyuspaqqa. Chaymi nuqaqa nini: ¡Kusala munashay Amituy Jesucristo shamukuy-ari kay nuqakunaman! nir.

²³ Amitunchik Jesucristumi kusa shumaqta llakipar yanapashunqallapa. ²⁴ Tukuy qamkumatami nishaykillapa: Jesucristupi kriyiq kashaykillaparaykumi kusata munashunillapa. Chaynu kusalata munashurllapa ima saludashunillapa.

Chaynumi kanqa.

2 Corintios

Pablumi ishkey kaq kartanta kaçhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, Acaya prubinsyapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman çhayatingami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaçhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman çhar Pablo yaçhachikutinga achka runakunaqa kusalata kriyiranllapa. Chaymi Pabluqa chaypi kidar yaçhachikuran uk añu-y-midyuta, Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chaypaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 18.1-17.

Corinto pwiblupi yaçhachikushana kar, uklaw pwiblukunapina Pablo yaçhachikuyatinmi, wakin yaçhachikuqkunapis çharanllapa Corinto pwiblumanqa. Chaymi chay wakin yaçhachikuqkunaqa kaynu nir yaçhachikuq qallariranllapa: Pabluqa manami Jesucristupa apustulninchu kar, ashwan runakunata ingañar puriyan nir.

Chaynu nir yaçhachikuyanllapa nir yaçharmi apustul Pabluqa kay kartata kaçharan, chaynu nir yaçhachikuqkunata ama kasunanllapapaqchu. Kay kartata kaçhasanwanqami ishkey kutipaqa kaçharan Corintupi kriyiq masinkunamanqa. Chaynumi ashwan Moisés mantakushankunamantaqa Jesucristupa shumaq rimayninqa kusala mas allin nir intrachiran (3.7-18). Chaynulla intrachiranpis maydiya mushuq kwirpuyjunna kayashunllapa (5.1-10), imanu qischakarpis pay nishanta kasur kawsashunllapa (6.3-13), uk ufrinda yupayna kashunllapa nir (8.1-9.15). Chaynullami intrachiranpis Tayta Dyusmi paytapis imanu qishaq katinmapis kusalata yanapasha nir (12.7-10).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munasha katin, Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi Corinto pwiblupi Dyuspi kriyiqkunaman, chaynulla Acaya lugarp kriyiqkunaman, nuqa ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni. ² Chaynullami Taytanchik Dyusman, Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Qischakashamapis Dyusmi kunsulamanchikllapa

³ Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyusmi, alabakasha kanqa. Chaqa paymi kusata llakipar, kunsular ima yanapamanchikllapa. ⁴ Paymi kunsular yanapamanchikllapa ima riqchaq qischakaykunamanmatapis. Chaynu katinmi, nuqanchikkunapis ukkuna qischakaqtaqa kunsular yanapaypaq, imanuçi pay nuqanchikkunata kunsulamanchikllapa chaynulla. ⁵ Chaqa Jesucristo kusata qischakasha katinmi, nuqanchikkunapis qischakashunllapa payrayku. Chaynu qischakashaqami, payqa masta kunsular yanapamashunllapa. ⁶ Nishaykillapapis, qischakar yaçhachishutiylapa kriyitkillapaqa, Dyusqa kunsular washashunqallapa. Chaqa pay nuqakunata kunsulamatinllapaqa, qamkunapismi kunsulakankillapa. Chaymi shachinakunkillapa ima qischakaykunamanmatapis nuqakuna yupaylla. ⁷ Qamkunapaqqami, kusata kunfyakanillapa qischakarmapis shachinakunkillapa nir yaçar.

Chaqa imanuchi nuqakuna yupay qischakayankillapa, chaynullami Tayta Dyusqa qamkunatapis kunsular yanapashunqallapa.

⁸⁻⁹ Kriyiq masiyllapakuna, Asia lugarpi qischakashayllapapaq chiqapta yaçhanaykillapapaq willashunillapa. Kusatami qischakarayllapa mana agwantaypaqta. Chaymi yarpurayllapa chaypina wanuyashaqlapa nir. Piru chay qischakaykunaqami sirbimaranllapa ama nuqakunalapi kunfyakarchu, ashwan wanushakunata kawsachiq Dyuslapi kunfyakanayllapapaq. ¹⁰⁻¹¹ Dyusmi chay qischakaykunamantaqa washamaranllapa paylapi kunfyakatiyllapa. Chaynulla qamkuna, Dyusman mañakur yanapamatkillapaqa, chay saqra wanunaykunanamanmatapis washamayanqallapa. Chaymi wakinkunapis Dyusta payji ninqallapa pay yanapamashanllaparayku.

Imapaqmi Pabluqa mana riranchu Corintuman

¹² Kusatami aligriyanillapa, tukuywan kusa shumaq allinlata kawsasha kanillapa nir yaçhashayllaparayku. Piru ashwan qamkunawanmaqami kusa mas shumaqta kawsasha kanillapa. Manami munayniyllapamantachu chaynuqa kawsasha kanillapa. Ashwanmi Tayta Dyus llakipar yanapamashanllaparayku, chaynuqa kawsarayllapa. ¹³ Kartaykunapimi qamkuna liyir intrakanaykillapapaq iskribishurayllapa, mana ukmanta imachu. Chaymi kunfyakanillapa chay nishushayllapakunapaq, nuqakunapaq ima chiqapta intrakankillapa nir yaçhar. ¹⁴ Piru qamkuna wakinllataqa intrakasha karllapamapis, kusalata aligriyar shumaqta yarpuyllapa nuqakunapaqqa. Chaymi nuqakunapis kusalata aligriyar shumaqta yarpushaqlapa qamkunapaqpis, maydiya Amitunchik Jesús tikrakamuntinqa.

¹⁵ Allinta nuqapaq yarpuyankillapa kanqa nir kunfyakarmi, yarpusha karay puntataqa qamkunataraq watukushuyllapata, chaywanqa ishkey kutipaqa rikashunayllapapaq. ¹⁶ Puntataqa watukushuyllapata yarpuray, Macedonia pwibluman rignu. Chaymanta tikrakamurpis gashan watukushuyllapata yarpuray. Chayna qamkunapis yanapamatkillapa rinaypaq Judea pwibluman. ¹⁷ Ma ¿watukushuqlapa mana shamurqachu, naypaqtaqa mana allita yarpusha kashaq? ¿Qamkunachu yarpunkillapa nuqaga munashayta rurar shamunaypaq arnishurllapaqa, mana allinta yarpurchu mana shamushachu kashaq nir? ¹⁸ Dyusmi yaçhan imatapis pay yupaylla arnikushayllapataqa kumplinillapa nir. Chaymi mana chay kutillaqa “Ari, chaynu kanqa”, “Mana, mana chaynuchu kanqa” niytaqa puytinillapachu. ¹⁹ Chaqa nuqami, Silvanuwan, Timoteuwan, Dyusninchikpa Wamran Jesucristupaq yaçhachikunillapa. Paymi Dyus arnikushan kar, tukuy ima nishantapis kumplin. ²⁰ Chaynami Jesucristupi kumplikar Tayta Dyus tukuy arnikushankunaqa. Chaymi Jesucristurayku, Tayta Dyusta alabarqa ninchikllapa, “Chaynumi kanqa” nir. ²¹ Tayta Dyusmi nuqakunata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuwan pullachar shumaqchamashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapa paypaqna kanallapapaq. ²² Chayna paypa kaqnin kanallapapaqgami siñalamaqninchik yupay, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaymi Ispiritunwanwa karqa, yaçhanchikllapa tukuy tyimpupaqa paypa kanchikllapa nir.

²³ Chiqaptami nishaykillapa: Corinto pwiblupi kaqkunaman watukushuqlapa shamunaypaq karmapis, manaraqmi shamushachu kani, qamkuna llakishalla katkillapa mas llakichishuymanillapa nir yarpur. Tukuy chaykunapaqmi, Taytanchik Dyusla yaçhan. ²⁴ Manami nuqakunaqa qamkunata kusata willashunayanillapachu, Dyuspi kaynu

kriyiyllapa nirqa. Chaqa qamkunaqari chiqaptana kriyinkillapa. Ashwanmi yanapashunayanillapa kriyishaykillapanulla aligrilana kawsanaykillapapaq.

2

¹ Chayraykumi nuqaqa nisha kani, manaraq qashanqa watukushaykillapachu, ama anyashur llakichishunayllapapaq. ² Chaqa qashan nuqa llakichishutiylapapaq, ¿mayqanna nuqataqa aligriyachimanqallapa, mana qamkuna katkillapapaq? ³ Chaymi ashwan llakichimankimanllapa nir yarpur manaraq shamurchu, naypaqtaqa kartata iskribishurayllapa shumaqchanakunaykillapapaq. Chaqa nuqaqami munani ama llakichimarchu aligrichimanaykillapata. Chayna kunfyakaray tukuy qamkunaqa chay kartata liyir shumaqchanakur nuqawan pulla aligriyayankillapa kanqa nir. ⁴ Piru chay kartata iskribishurllapapaq, tukuy shunquywan kusata yarpur, llakir ima waqarar. Chaynu katinmapis, manami llakichishunayllapapaqchu iskribishurayllapa, ashwanmi alliplata munashunillapa nir yaçhanaykillapapaq.

Pablumi chay uchakusha runataqa pirdunayllapa nin

⁵ Chay runa mana allinta rurar llakichimasha nishurayllapa chayqami, mana nuqalatachu llakichimasha. Ashwan tukuy qamkunatapis llakichishushallapa. Chaynu katinmapis ama chaykunataqa kwintachashunllapachu. ⁶ Qamkunamanta achka runakuna nanaq nanaq chay runata karanta imatapis willasha katinnaqa, amana willayllapanachu. Chaylanami kanqa. ⁷ Ashwan kananqa pirdunar yanapayllapana. Kuytawkish kusata llakichitkillapa imakunata yarpur, mana das qamkunawan shunqukatinchu. ⁸ Chaymi qamkunata rugashunillapa, qashan rikachinaykillapapaq imanumi llakipayankillapa nir. ⁹ Naypaqllatanami kaykunapaqqa iskribishushallapa kani, chiqaptachu nuqa willashushayllapataqa kasuyankillapa kanqa nir yaçhanaypaq. ¹⁰ Nuqaqami yaçhayani qamkunaqa pirdunayankillapa kanqa nir. Chayna nuqapis paypaq manana ima mana allintapis yarpurchu, çhamurqa pirdunashushanami karay ninaypaq. Tukuy chaykunapaqgami Amitunchik Jesucristo yaçhan, shumaq pullana kanaykillapapaq. ¹¹ Chaynuqami, Satanasqa mana nuqanchikkunawanqa imatapis rurayta puytinganachu. Chaqa pay imanu rurachikun nirpismi yaçhanchikllapana.

Pablumi llakiran Troas pwiblupi karmapis

¹² Jesucristupa shumaq rimayninta, Troas pwibluman yaçhachikuq çhatiyqa, kusalata uyakunaranllapa. Chaymi Amitunchikpaq yaçhachikunaypaqqa, achka karan chaypiqa. ¹³ Piru chaynu katinmapis, kusalata yarpupakuray kriyiq masinchikllapa Tituta chaypi mana tarir. Chaqa paymi qamkuna Corintupi kaqkunapaqqa willamananpaq karan. Chayraykumi nuqaqa paykunamanta dispidikurna, riray Macedonia lugarman, chaypi Tituta tariyman nir yarpur.

Pablumi Dyusta payji nin

¹⁴ Payji nishunllapa Dyusninchikllapata. Paymi nuqakunataqa kusa allinlata purichimanllapa, Jesucristo pullakumashallapa katin. Chaymi nuqakunata akur kaçhamashallapa, paypa shumaq rimayninta tukuy pachapi yaçhachikunayllapapaq. Chay rimashan rurashan imakunami, yaçhachikushaqa shikwakan tuktitukunapa mishki asyaynin yupay. ¹⁵ Chaqa nuqakuna yaçhachikurqami, Jesucristo Taytanchik Dyusta

insinsyuwan quntachin chaypa mishkila asyaynin yupay kanillapa. Chay insinsyupa asyayningami shikwakan, chay washakaq runakunaman, chaynulla chay mana washakaq runakunaman ima. ¹⁶ Chay mana washakaqkunapaqgami, kay insinsyupa asyayninga, wanuyllapaq asyan. Piru chay washakaqkunapaq-shuypaqa, insinsyupa asyayninga allipla mishki mutkiypaqla kar, tukuy tyimpupaq kawsachin. Manami mayqanpis munayninllamanta Dyus nishankunata yaçhachikuyta puytinchu. ¹⁷ Chaynu katinmi, mana ukkuna yupay munayniyllapalamanta pagrakanayllaparaykuchu Dyusninchikpaqqa yaçhachikunillapa. Ashwanmi Dyuspa naypanpiqa chiqapta rimanillapa mana llullakurchu, pay kaçhamashanllaparayku, chaynulla Jesucristo pullakumashallapa katin.

3

Pablumi intrachikun mushuq tratupaq

¹ Kaykunata nirqachu, çyarpuchishunillapa, qashan nuçakunalla alabakayanillapa nir? ÇManaqachu wakinkuna yupay nuçakunapis kartayllapataraq rikachishaykillapa, maymantami shamunillapa nir yaçhanaykillapapaqqa? ¡Manami! Chaqa qamkuna, chaynulla wakinkunaqami yaçhankillapa nuçakunaqa, Dyusmanta shamunillapa nir. ² Qamkunallami kartayllapa yupayqa kankillapa. Chaymi mayqanpis qamkunata, Dyus munashankunata ruraqta rikashurllapaqa, yaçhanqallapa allinkunalata qamkunapiqa rurasha kanillapa nir. ³ Allipla shutillami qamkunaqa Jesucristupa kartan yupay kankillapa. Chaqa qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku pay yanapashutinllapa munashanta rurankillapa. Chaymi chay rurashaykillaparayku intrakanllapa Jesucristuwanna kankillapa nir. Qamkunaqa manami lapisiruwana iskrilikasha kartachu kankillapa. Chaynulla manami rumipi iskrilikasha yupaychu kankillapa. Ashwanmi, qamkunawanna chiqap kawsaq Dyuspa Santu Ispiritun katin, Dyus munashankunata rurankillapa. Chaynami ninqallapa, yaçhachishushayllaparayku unay kashaykillapamantaqa ukmanna kankillapa nir.

⁴ Jesucristo pullakumashanchikrayku, Dyuspi kunfyakanillapa chaykuna-paqqa. ⁵ Manami nuçakunalla kusa yaçhaq kashayllaparaykuchu chayku-nataqa ninillapa. Ashwan tukuy imata rurayta puytishayllapaqami, Dyus-manta shamun.

⁶ Chaqa pay mana yaçhachimashallapa katinga, mana mayqantapis willayaymanllapachu chay mushuq tratupaqqa. * Chay mushuq tratuqami mana iskrilikashachu. Ashwan Santu Ispiritu shunqunchikpi ratakusha katinmi yaçhanchik, Dyuswan kar mushuq tratuta rurashanchikna nir. Nishaykillapa: Mayqanpis Dyus mantakushankunata munayninlamanta kumplishaq nirqa, ashwan tukuy tyimpupaq Dyusmantaqa chiqanchakanqallapa. Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunlamiri kawsachikun tukuy tyimpupaqqa.

⁷ Rumipi iskribir Moisesa, Dyus gushanqa, mana mayqantapis washayta puytiranchu, runakuna mana tukuyta kumplyta puytishanllaparayku. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunata Moisés Dyusmanta aypatinga, Dyusqa Moisespa qaqlantaqa kusala llipya intirupaq tikraran. Chaymi

* **3:6** Chay rumipi unay iskrilikasha mantakuykunapaq mas intrakanarqa rikashun Êxodo 24.12. Chaynulla Santu Ispiritu mushuq tratuta rurayashanpaq mas intrakanarqa rikashun Jeremías 31.31-34.

Israel runakunamapis mana rikayta puytiranchu qaqlantaqa. Piru allmanta allmantaqa, chay llipyarayashanga chingaran. ⁸ Ashwan kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamaqninchikllapa chayqa, kusala mas shumaq washamanallapapaqqa! ⁹ Chay mantakuykuna kusa llipyalla karmapis payllaqa mana washamayninchikta puytiranchu. Piru kanan-shuypaqa Dyusninchikpi kriyishanchikrayku Santu Ispiritunwan yanapamarninchik washamanchik. Chaynu katin ashwan chayqa kusala mas shumaq kanqa Moisés mantakushanmantaqa. ¹⁰ Chaqa Moisespa qaqlan llipyaratin kusa shumaqta mantakusha katinmapis, manami shumaqnachu, Santu Ispiritunwan Dyus kusala shumaqta yanapamashanchikmantaqa. ¹¹ Chaynu Moisespa qaqlan llipyaratinmapis, yaĉhachikushankunaqa mana tukuy tyimpupaqchu kawsachikuran. Ashwan Dyuspa Santu Ispiritunmi kanan yanapamashanchik chaymi, llipyaraq yupay kusala mas shumaq kar, kawsachikun tukuy tyimpupaq.

¹² Kaykunapaq yaĉharmi nuqakuna-shuypaqa, mana imatapis mancharchu yaĉhachikunillapa, chay yaĉhachikushayllapaqa tukuy tyimpupaq mana chinganchu nir. ¹³ Manami Moisés yupaychu yaĉhachikunillapa. Moisesqami qaqlanta pañuwan pampaqnula yaĉhachikuq, Israel runakuna ama kwintachakanapaq qaqlan llipyarayashanga limpuna allmanta allmantaqa chingayan nir. ¹⁴ Piru Moisés yaĉhachikutinga chiqapta runakunaqa mana intrakanllapachu. Kanankaman chay unay tratuta liyirqa, mana intrakanllapachu Jesús, Dyuspa Cristun nirqa, yarpuyninga pañuwan pampakasha yupay katin. Chaynulla chay pampakashan yupay chayqa manaraq ashuchikashachu. Ashwanmi chay pampakashan yupay chayqa, ashuchikayanqa Jesús, Dyuspa Cristun nir chiqapta kriyitinllapana. ¹⁵ Kanankaman Moisespa librunkunata liyirmapis, wakin Israel runakunaqa mana intrakanllapachu, yarpuyinllapa uk pañuwan pampakasha yupay katin. ¹⁶ Piru uk runa, Amitunchik Jesuspina kriyitinga, chay pañu pampaq yupay chayqa ashuchikaq yupayna kidan. ¹⁷ Chaymi Amitunchik Jesupki kriyishaqa, payqa Santu Ispiritunta qumanchik. Chaqa Amitunchikqami paylla Santu Ispiritupis. Chaymi chay maypiĉhi Amitunchikpa Ispiritun katinga, chaypiqa washakayta puytinchik. ¹⁸ Chayrayku tukuy nuqanchikkunaqa, chay pañu qaqlanchikta pampaq yupay kaq chay manana katinga, ispiju yupay kasha, runakunaqa rikamarninchikllapa yaĉhan kusa puytiqmi Amitunchikqa nir. Chaymi maydiyapis Amitunchik Jesusqa mas allinpaqna tikramayashunllapa, pay yupay kusala shumaqna kanapaq Ispiritunrayku.

4

Pablumi karanlata yaĉhachikun

¹ Chayraykumi mana disanimakunillapachu. Chaqa Tayta Dyusmi kusata llakipamarllapa inkargamashallapa paypaq yaĉhachikunayllapapaq. ² Tukuy ima pingaypaqkunataqa, manana rurayta munashanachu kanillapa. Chaymi mana kusa yaĉhaq tukur ima ingañakuytaqa munanillapachu. Chayraykumi Dyusninchikpa rimaynintaqa mana llullakurchu, karanta rimanillapa. Chaynu, Dyuspa naypanpi rimashayllaparaykumi, intrakaqkunaqa ninllapa, nuqakunaqashi Dyuspaqqa mana llullakurchu rimanillapa nir. ³ Piru wakinkunapaq-shuypaqa pakaplla yupay kanqa chay yaĉhachikushayllapaqa. Chaymi mana intrakanashanllaparayku, tukuy tyimpupaq Dyusmantaqa ashuchikanqallapa. ⁴ Chaqa mana intrakanashanllaparaykumi, kay pachapi saqrata rurachikuq dyabluqa,

yarpuyninpi syiguyasha yupay kananllapapaq nisha. Chayna Jesucristo pay paylla kawsaq Dyuswan katin, shumaq rimayninkuna llipyaraq yupay katinmapis, ama kriyinanllapapaq. ⁵ Manami nuqakunallapaqchu yaĉhachikunillapa. Jesucristupaqmi yaĉhachikunillapa, pay Amitunchikllapa nir. Nuqakunaqami qamkunata yanqa sribishuqnikunillapala kanillapa, Jesusta munashayllaparayku. ⁶ Dyusmi tukuy imakunata ruraran. Piru tutaparaq intiru katinmi, “Kanqa achkirachikuq” niran. Chayna achkilla tikrakan. Chaynullami Jesucristupi kriyisha yarpuyninchikllapatapis achkiraqlla yupay kananpaq tikrasha. Chayna Jesucristurayku yaĉhanallapapaq, Dyusninchikqa kusala allin, shumaq nir.

Chiqapta kriyirmi kawsanchik

⁷ Michka allpa manka yupay karmapis, nuqakunaqa Dyuspa kusala shumaq rimaynintaqa pullayllapa purichinillapa yaĉhachikunayllapapaqqa. Chayna runakuna rikarqa yaĉhananllapapaq chay yaĉhachikushayllapaqa mana nuqakunallamantachu, ashwan Dyuspa pudirninwanmi yaĉhachikunillapa nir. ⁸ Chaynu, kusalata qischakar allpa manka yupay daskaqla pakikanapaq karmapis, manami tukuy tyimpuqa qischakashaqllapachu. Chaymi yarpur llakirmapis, mana kwintachakanillapachu. ⁹ Ikiyllapakunapi qischamananllapapaq purinllapa. Piru manami nuqakunataqa Dyusqa dijamanllapachu. Chaynulla alsar ima itakumarllapamapis, manami allpa mankata yupayqa llampuchamanqallapachu. ¹⁰ Mayta rirmapismi Jesuspaq yaĉhachikur purinillapa. Chaynu purirmi yaĉhanillapa wanuchimanayanllapa nir, imanuchi Jesusta wanuchiranllapa chaynulla. Piru chaynu Jesuspaq yaĉhachikushayllaparayku wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaymi Jesús yanapamashanllaparayku, yaĉhanqallapa payqa kawsan nir. ¹¹ Chaqa nuqakuna kawsayarlla Jesuspaq yaĉhachikutiyllapa wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaynu katiyllapami, ukkunaqa yaĉhanqallapa Jesús washamanllapa nir. ¹² Chaynu yaĉhachikushayllaparaykumi mana intrakanaqkunaqa, wanuchimananllapa ima. Piru qamkuna-shuypaqa ashwan washakashaykillapana, qischakar yaĉhachishutiylapa kriyishaykillaparayku.

¹³ Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: “Nuqa kriyiq karmi, kunfyakar rimaray” nir. Chaynullami nuqakunapis qischakarqa, kunfyakar rimanillapa kriyishayllapapaqqa, mana manchakur imachu. ¹⁴ Chaqa yaĉhanillapa Dyus, Amitunchik Jesusta wanushanmanta kawsachimuyqami nuqakunata, chaynulla qamkunatapis kawsachimarninchikllapa, pullata apamashunllapa paywana kanallapapaq nir. ¹⁵ Nuqakunami qamkunarayku qischakasha ima kanillapa, Dyusta rigsir washakanaykillapapaq. Chayraykumi runakunaqa kusa achkana kriyir, Dyusta alabar ninqallapa: Dyusmi kusalata yanapamarninchik washamanchik nir.

¹⁶ Chaynu yaĉhachikur kusata kwirpuyllapapi qischakarllapamapis, manami disanimakunillapachu. Ashwanmi yarpuyniyllapapiqa, Dyuspaqqa mas allina kanillapa. ¹⁷ Kay bidapi qischakayanillapa chaykunamasi dasla pasan. Piru ashwan Dyus paywan kanayllapapaq nishanqami, kusala mas shumaq chay qischakaykunamantaqa. Chaymi tukuy tyimpupaqa chaykunaqa. ¹⁸ Chayraykumi kay bidapi qischakashayllapakunapaqqa mana yarpupakunillapachu. Chaqa chay qischakaykunaqami uk ratulapaq. Ashwanmi Taytanchik Dyus paywan kanayllapapaq nishanlapi kunfyakanillapa. Chaqa Taytanchik Dyus arnimashanllapakunaqa tukuy tyimpupaq.

5

Imanumi syilupiqqa kayashunllapa

¹ Nuqanchikkunapa kanan kwirpunchikkunaqami, runakuna rurashan chukllakuna yupay uk ratulapaq kay bidapiqa kanqa. Piru yaçhanchikllapami, kay bidapi kawsayashanchikmantaqa uk bidapiqa tukuy tyimpupaqna mushuq kwirpuyjun kawsashunllapa nir. Chaymi tukuy tyimpupaq, Dyus rurashan mana tukukaq wasi yupayna kashunllapa.

² Chayraykumi kanan kawsarqa, rishamana kayman unaq syilumanqa nir yarpunchikllapa. ³ Chaqa chay wasiqami, mudananchikllapa yupay pampamanchikllapa, ama lirila yupay kanallapapaq. ⁴ Imanutaq mana yanqa mudakusha kashamaqa, chay yakakushanchik mana imapaqpis sirbitinchu, lirila yupay kanchikllapa. Chaynullami kay bidapi kawsayashanchikllapa kwirpunchikqa, mana tukuy tyimpupaq katin maydiyaqa wanunchik. Chaymi munanchikllapa unaq syiluman nir, shumaqta mudakusha yupayna tukuy tyimpupaq kawsanapaq. ⁵ Chaypaq unaq syilupi imanu mushuq kwirpuyjunna kawsayashunllapa nir chiqapta yaçhanallapapaq qami Tayta Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaqa paymi chaynu kanapaq nimashanchikllapa.

⁶ Santu Ispiritu nuqanchikkunawan katinmi, yaçhanchikllapa unaq syilupi Jesuswan pulla tukuy tyimpu kawsayashunllapa nir. Piru kay pachapiraq kawsarqami, Amitunchikmantaqa wakaqlapi yupay kanchikllapa, manaraq paypa pullan kashanchikllaparayku. ⁷ Paypi kriyiq karmi chaypaqqa yaçhanchikllapa, mana nawinchikwan rikashanchikllaparayku imachu. ⁸ Chaymi kusata kunfyakar yarpunchikllapa kay pachapi kawsayashanchikllapamantaqa nir, Amitunchikwanna kanallapapaq. ⁹ Chayraykumi Dyus munashanlata rurar kawsayta munanchikllapa kay pachapimapis, payta aligriyachinallapapaq. Chayna unaq syilupi paywan pulla karmapis chayllata rurar tanallapapaq. ¹⁰ Yaçhashanchikllapanu tukuyi, Jesucristupa naypanman riyashunllapa, payna mantakunanpi tar rikar yaçhamanallapapaq imanusha kashapis. Chaymi tukuyta rikar yaçhamaninchikllapaqa, payna imatapis ruramashunllapa, kay pachapi kawsayarlla, allinta mana allinta rurasha kashamapis.

Jesucristumi Dyuswan shumaqchamanchikllapaqa

¹¹ Chaynu Jesús runakunata rikar yaçhayanqa nir yaçharmi, pay munashankunata rurar alliplata chaykunapaq runakunata intrachiya yarpunillapa. Dyusqami allita riqsimanllapa pay munashankunata rurannillapa nir, chaynulla qamkunapis icharaq allita chaykunapaqqa intrakar riqsimankimanllapa. ¹² Manami qashan alabakanarchu chaynuqa willashuyanillapa. Ashwanmi chaykunataqa willashuyanillapa intrakanaykillapapaq, chay wakin yaçhachikur paykunalla alabakar purinllapa chaykunapaq. Chaymi intrakarnaqa, nuqakunapaq rimankillapa, yaçhachishushayllapaqa chiqap nir.

¹³ Imanupi yaru yupay yaçhachikunki nimatkillapamapis, Dyusmi yaçhan chay yaçhachishuyashayllapapaqqa. Nataq qamkunamanta nuqakunapaq, mana yaruyashachu allintami yaçhachikuyan niqkunaqa, allinta yarpuyankillapa. ¹⁴ Imata rurarpismi mana nuqakunapa munayniyllamantachu rurannillapa. Jesucristo kusalata munamanchik nir yaçharmi, pay munashanlata rurannapaq kanchik. Chaymi nuqanchikrayku, Jesucristuqa wanusha nir kriyirqa, yaçhanchikllapana Dyuspaqqa uchanchikkunapaq pagrakusha yupayna kanchik nir.

¹⁵ Jesucristuqami tukuypaq wanuran, amana munashanchiknullata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi wanurmapis kawsamuran, pay munashantana rurar kawsanallapapaq.

¹⁶ Chayraykumi kananqa nuqakunaqa manana mayqan runapipis yarpunillapachu, imanutaq kay pachapi mana kriyiqkuna yarpunllapa chaynuqa. Chaqa nuqakunapismi paykuna yupay, Jesucristupaqqa mana allintachu yarpuq kanillapa. Piru kananqami manana chaynutachu yarpunillapa. ¹⁷ Ashwan mayqanpis Jesucristuwan kaqqa, uk mushuq runana. Unay ima kaqkunaqami pasashana; kanan kaqqami mushuqna.

¹⁸ Tukuy kaykunatami pay rurasha. Chaymi paylla Dyusuninchikqa shumaqtana rikamanchikllapa, Jesucristurayku. Chaynulla nuqanchikkunatana inkargamashanchikllapa wakinkunatapis willashallapa, paywanqa shumaqna kananllapapaq. ¹⁹ Chaqa, Tayta Dyusmi runakunata pullakunanapaq niran, Jesucristurayku uchanllapamatapis manana kwintacharchu. Chay kaykunapaq yaçhachikunayllapapaqmi nuqakunatapis nimiranllapa.

²⁰ Chaynu Jesucristo nuqakunata kaçhamashallapa katinmi, Dyus yupaylla yaçhachikunillapa paywan shumaq kananllapapaq. Chaymi Jesucristurayku willashunillapa: Taytanchik Dyusta ama çhiqnirchu, ashwan paywan shumaqta kawsashunllapa nir. ²¹ Yaçhashanchikllapanu, Jesucristumi mana ima uchayjunmapischu karan. Piru Dyusqami, payta kaçhamuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaymi, Jesucristurayku nuqanchikkunaqa shumaqchakasha mana uchayjunnachu kanchikllapa Dyuspaqqa.

6

¹ Kananqami, Dyus nishankunata yaçhachikuq kar, rugashunillapa Dyus yanapashushanllapapaq yaçhachishutinllapaqa, allita intrakar kasunaykillapapaq. ² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: "Kusa allin tyimpupi mañakutki uyapashuray.

Chaymi washakanaykillapapaq tyimpupi yanapashuray" nir.

Chaynulla qamkunapaqqa kananllami kusa allin tyimpuqa. ¡Chaymi kananqa Dyus washashur yanapashunqallapa!

Pablumi Jesucristupaq yaçhachikur qischakashanpaq intrachikun

³ Nuqakunaqami mana, mana allinkunataqa ruranillapachu. Chaqa manami munanillapachu chay mana allin rurayniyllaparayku, Dyus mana washashunanllapataqa. ⁴ Ashwanmi michka qischakar, imata ministirmapis, shachinakur imatapis Dyus munashanlata ruranillapa. Chayrayku runakuna yaçhananllapapaq, nuqakunaqa chiqapta Dyusta sirbinillapa nir. ⁵ Chaynulla wipyakar, prisukar, qaryapamatinllapa, kusata trabajar, michka mana punur, mallaqnarmapis, alliplate shachinakusha kanillapa, Dyus munashanlata rurar. ⁶ Chaynumi Dyus munashanlataqa ruranillapa: Kusa allinlata kawsaq kar, Dyuspa rimayninta yaçhaq kar, tanyakar mana imatapis das ruraq kar, Dyuspa Santu Ispiritun nuqakunapi katin chiqapta mayqantapis munaq kar, ⁷ chiqapta yaçhachikuq kar, Tayta Dyuspa pudirnin nuqakunapi katin ima. Chaynumi allin ruraykunlata rurar kawsanillapa. Chaymi musyamaqkuna, mana musyamaqkunapis nuqakunapaq ningallapa, Dyus munashanlata rurar yaçhachikunllapa nir. ⁸ Imanupiqqa kasumanllapa. Imanupi-shuypaqa mana. Imanullapiqa kusa shumaqta rimanllapa nuqakunapaqqa. Imanupishuypaqa musyamarllapa mana allintachu rimanllapa. Llullakuqkunata yupaymi ruramanllapa, michka mana llullakur, chiqapta rimasha

katiyllapamapis. ⁹ Dyuspaq mana yaêchachikuqninta yupaymi ruramanllapa, kusata riqsimaqllapa karmapis. Yaqqa wanusha yupaymi kanillapa, piru kawsayanillaparaq. Kusatami qischamanllapa, piru manami wanuchimanllapachu. ¹⁰ Llakisha yupay kanillapa, piru aligrilami kanillapa. Pubri yupay kanillapa, piru ukkunatami Dyuspaqqa imayjun kaqpaq yupayna tikranillapa. Chaynumi pubri yupay kanillapa, piru Dyuspaqqa kusa imayjun kanillapa. Imanu katinpismi, Tayta Dyus munashanlata ruranillapa.

¹¹ Corinto pwiblupi kriyiq masiykuna, kusa allitami willashushallapa kar, tukuy shunquywan munashunillapa. ¹² Tukuytami imatapis manyaq willashusha karllapa kusalata munashunillaparaq. Ashwan qamkunami nuqakunataqa mana chiqapta munamaq yupaychu kankillapa. ¹³ Chayraykumi qamkunataqa rugashunillapa, imanutaq uk runa wamranta willan chaynu, qamkunaqa chiqapta munamanaykillapapaq, imanutaq qamkunata tukuy shunquywan munashunillapa chaynulla.

Dyuspa wasin yupaymi kanchikllapa

¹⁴ Kriyiq masiykuna, chay mana kriyiqkunawanqa amami kasaranykil-lapapaq imalamapis tratuta rurankillapachu. Chaynuqami manana paykunawan yuntacaq yupaynaqa kayankillapachu kanqa. * Chaqa manari allinchi, allinta ruraqkunawan, chay mana allinta ruraqkunaqa piêhunakur chayllata yarpunanllapapaqqa. Chaynulla manami achkirachikuqwan tutaparaqpis piêhunakuyta puytinllapachu. ¹⁵ Chaynumi Jesucristuwan, dyablupis mana chayllata yarpuyta puytinchi. Dyuspi kriyiqpis, mana chayllata yarpuyta puytinchi, uk mana kriyiqwanqa. ¹⁶ Manami allinchi kawsaq Dyuspa lugarnin, uk runa rurashanta amituy nir aduranapapaqqa. Chaqa kawsaq Dyusqami maypi kashapis, nuqanchik kriyishanchikrayku pullanchik. Chayraykumi paypa wasin yupay kanchikllapa. Paymi tukuy kaykunapapis iskribishankunapiqa kaynu niran:

“Nuqaga paykunapi kawsar
purishaq paykunawan pulla.

Nuqami paykunapa Dyusnin kashaq.

Paykuna-shuypaqa wamraykuna kar,
nuqalata kasumar munashayta ruranqa.

¹⁷ Chay mana allinta tukuqkunamanta llugshir wacaq tukuyllapa,
ama mana allin rurayninllapata ruranaykillapapaq.

Chaymi shumaqta rikashurllapa,

¹⁸ Taytaykillapa kashaq qamkunapapaqqa.

Nataq qamkunaqa ullqu wamray, warmi wamray kankillapa.

Chaynu nirmi arnishunillapa tukuy imata puytiq Dyusnikillapapaq” nir.

7

¹ Chaynu kaykunata arnikashanchikllaparaykumi, kriyiq masiykuna, kwirpunchikpi, yarpuyinchikpi ama mana allinkunataqa rurayta yarpurlamapischu kawsashunllapa. Ashwan Taytanchik Dyusta kasur, manchar pay munashankunalata rurar kawsashunllapa.

Corinto runakuna qashan Dyusman tikrakanllapa

* **6:14** Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 22.10.

² Nuqami munani, nuqakunapi kunfyakar kusata munamanaykillapata. Chaqa manami mayqanwanpis mana allintaqa rurashachu kanillapa. Manami mayqantapis uchakuchishachu kanillapa. Chaynulla mana mayqantapis llullachisha imachu kanillapa imapaqqis. ³ Qamkunamanta wakinikillapallataqachi mana allinta tukusha katkillapa, chay mana allinta tukushaykillaparayku washaykillapata rimaq yupay willashunillapa. Piru manami washaykillapatachu rimayani, chaqa nishurayllapana kusalata munashunillapa nir. Chaynullami kawsayar, manaqa wanunaypaqna karmapis, kusalata munashaykillapa. ⁴ Alliplatami yaçhani chaynu kat-inmapis, qamkunaqa kasumar munamankillapa nir. Chaymi qamkunata willashurillapaqa alliplata aligriyani qamkunarayku. Chayna imanu qis-chakarmapis, allipta animakuni, aligriyani ima.

⁵ Macedonia pwibluman çhashaymanta-pacha, manami samashachu kanillapa. Ashwanmi maypapis kusalata qisçakasha kanillapa. Mayp-ipismi qaryapaqllapa. Chaymi nuqakuna-shuypaqa kusalata llakir yarpupakurayllapa mana imatapis qamkunapaq yaçharchu. ⁶ Piru llakishakunata aligriyachi Dyusmi nuqakunataqa aligriyachimashallapa, Tito çhamushanrayku. ⁷ Chaqa çhamurqa allip shumaqta parlamashallapa, kusala shumaqta samachishaykillapa nir. Tituqami nimashallapapis, alliplatashi qamkuna nuqakunata rikamanayankillapa, chaynulla qamkunaqashi alliplata llakiyankillapa nuqapaq yarpur nir. Chaynu willamatini ashwan masta aligriyaray.

⁸ Chay kartata kaçhamushayta liyirçhi intrakar llakishaykillapa. Piru kananqami nuqaqa kusala aligrina kani. Chaqa chay kartapi iskribishushayllapaqami uk ratulapaq llakichishushallapa. ⁹ Piru kananqa ashwan qamkuna llakir kriyir, nuqata mana allinta ruranashaykillapapaq, Dyusta llakipamay nishaykillaparayku, alliplata aligriyani. Chaqa qamkunaqami intrakaraykillapa Dyuspaqqa allipla mana allintachu kawsayaraykillapa nir. Chaymi chay mana allinta rurashaykillapapaq llakir, manana mas tukurchu, Dyusmanna tirakashaykillapa. Intrakashaykillapanu mana llakichishunarllapachu kartataqa iskribishurayllapa. ¹⁰ Chaqa mana allinkunata rurashanchikkunapaq llakirmapis, Tayta Dyusman tikrakar washakançhik. Chaymi manana llakinçhikchu. Piru yanqa kay pachapi kaqlapaq llakir, Dyuspaq mana allin kaqkunata ruraraqami, tukuy tyimpupaq wanunchik. ¹¹ Qamkunaqami kusata llakirmapis, Dyus munashannulla agwantaraykillapa. ¡Kananqa rikayllapa imanutaq kankillapa! Chay iskribishushayllapaqa manyaqta yarpuchishuranllapa nuqapi kriyinaqkillapapaqqa. Chaynulla yinçhishuranllapa, manchachishuranllapa ima. Chaymantaqa ashwan kusata rikamanayaraykillapa. Chayna chay uchakusha chaykunataqa kastigaq yupay mana imatapis pakarchu karanta willashaykillapa. ¹² Chaynumiri, qamkunaman chay kartataqa mana uchachakuqpaq yarpurchu, chaynulla mana chay uchachakashapaq yarpur imachu iskribimuray. Ashwanmi chay kartataqa iskribimuray, Dyus yaçhananpaq qamkunaqa nuqakunapaq llakinkillapa nir. ¹³ Kaykunami nuqakuna kunsulakanayllapapaq kasha.

Piru kay kunswilumanmatapis, masta aligriyasha kanillapa Tituta kusa aligrita rikar. Chaqa tukuy qamkunami mushuqmanta animachishaykillapa. ¹⁴ Nuqami Titutaqa willarayllana qamkunapaqqa, chiqapta paykunaqa kasushunqallapa nir. Chay nishayqami chaynu kasha. Chaymi aligriyani. Chaqa imanutaq qamkunata imatapis karanllata willashurayllapa, chaynullami Tituta willashayllapapis chiqap kasha. ¹⁵ Chaymi ashwan

payqa kusa masta munashunllapa, qamkuna kusata rispitar shumaqta samachir kasuraykillapa, munaraykillapa nir yarpur. ¹⁶ ¡Nuqami tukuy kaykunapaq kusata aligriyani, qamkunapi kusata kunfyakar!

8

Mana imayjunkunata yanapashunllapa

¹ Kananqa kriyiq masiykuna, parlashunayanillapa imanumi Tayta Dyusqa, Macedonia pwiblupi kriyiqkunata kusata munar yanapasha nir. ² Paykunami alliplata Dyuspaq allinta rurananrayku qischakasha karmapis, ashwan kusa aligrina. Yaqqa mana imayjun karmapis, ministiqkunata imalawanpis kusata yanapasha, mana imankunapaq llakirlamapischu. ³ Nuqami chaykunataqa rikasha kani. Paykunaqami mana kwashayarlamapischu iman kaqmantaga puytishanllapawan yanapakusha. Ashwan chay puytishanllapamanmatapis masta çhurashallapa. ⁴ Paykunapa munayninllamantami kusata yanapakuyta yarpur nuqakunata qumashallapa, ministiqkunata apar makyanayllapapaq. ⁵ Paykunaqami nuqakuna yarpuyashayllapamantaga masta ruraranllapapis. Naypaqta Amitunchikpi kriyir payta kasur, chaymanta nuqakunata uyamarllapa yanapakurqa, Dyus munashanta rurashallapa. ⁶ Chaymi nuqakunaqa, Tituta rugasha kanillapa tantanapaq chay ministiqkunata yanapanaykillapapaq qamkuna qukuyankillapa chaytaqa, pay naypaqta tantaq qallaritin qamkuna mana tukuyta kumplishaykillaparayku. ⁷ Chaqa qamkunaqa tukuy imapaqpis naypaqllapi kankillapa. Chaymiri kusata kriyirllapa, imanu rimaytapis yaçharllapa, kusala yaçhaynijun ima kankillapa. Chaynulla yanapakuyta munankillapa, nuqakunamanta yaçhakushaykillapata intrakankillapa ima. Chaynu kashaykillaparayku kananqa kusalata yanapakunkimanllapa dijurqari.

⁸ Manami kaykunata rurayllapa nir mantashuyanillapachu. Kaykunataqami willashunillapa yaçhanaykillapapaq imanumi Macedoniapi wakinkunaqa yanapakunllapa nirla. Chayraykumi qamkunapis, paykuna yupay yanapakunkimanllapa. ⁹ Chaqa yaçhankillapana, Amitunchik Jesucristumi alliplata munamarninchik kusala imayjun karmapis mana imayjun yupay tikrakan qamkunata imayjunpaq yupay tikrashunanllapapaq. ¹⁰ Qamkunapa byinnikillapapaqmi nuqaqa kaykunataqa nishunillapa. Wakinkunamanta naypaq anullamanta, ministiqkunapaq puntata tantaq qallarishaykillapataqa, rurur tukchiyllapa. Chaqa qamkunaqa mana yanqa rimaraykillapalachu. Ashwan chay rimashaykillapanumi yanapakuq qallarishaykillapa. ¹¹ Kananqami qamkunaqa tukchiyllapa ruraq qallarishaykillapataqa, imanutaq puntamanta-pacha puytishaykillapawan shumaqta yanapakuq qallariraykillapa chaynulla. ¹² Chaqa, Taytanchik Dyusqami mayqantapis, michka kusa pitilawanmapis ukkunata munar puytishanchikwan yanapakushaqa, ashwan kusa shumaqta rikamanchik. Dyusqami mana mañamanchikchu imanchik mana kaqtaqa.

¹³ Manami kaykunataqa willashuyanillapachu yanapakushaykillaparayku imaykillapa faltashunqa nir yarpurchu. Ashwanmi willashuyanillapa yanapanakur tukuy mikunallapapaq. ¹⁴ Chayraykumi kananqa paykunata yanapayllapa, maydiyaqa qamkunatana yanapashunanllapapaq. Kananmi paykuna ministiyashanqa, qamkunapa kan. Chaynulla imanupi maydiyaqa qamkunapa mana

katinga, paykunapana kanqa. Chaynu yanapanakushallapaqa mana mayqanninchikpa imanchikpis faltamashunllapachu. ¹⁵ Kaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapigqa nin:

“Chay kusa achkata tantakusha yanapakutinmapis,
 ministiyashanqa kidaran.
 Chaymi chay pitilata tantakusha chaytaqa,
 ministiyashanqa mana faltaranchu nir”.

Tito wakinninkunawan

¹⁶ Tayta Dyusta payji nini. Chaqa pay-ari, Titutaqa nisha chiqapta munar yarpushunanllapapaq, imanuchi nuqa qillaysituta tantar ministiqkunata yanapayta yarpuni chaynulla. ¹⁷ Chaqa nuqa payta shamunanpaq rugatiymi “Ari” nimasha. Chaymi kananqa qamkunapaq llakiq kar, paylla shamuyan qamkunata watukushuqllapa.

¹⁸ Tituwan pullami kaçhamuni uk kriyiq masinchikta. Paypaqmi, kusa shumaqta rimanllapa tukuy kriyiqkuna, Jesucristupa shumaq rimayninta imanu yaçhachikur purishanrayku. ¹⁹ Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunaqa, payta akrashallapa nuqakunawan purinanpaq. Chayna qillayta tantar ukkunata yanapanayllapapaq. Chayta ruraraqmi, Taytanchik Dyusta aligriyachinillapa. Chaynami yaçhanqallapa imanumi kusata ukkunata munar, yanapakunillapa nir. ²⁰ Yanapakunayllapapaq achka qillayta tantarqami karanta yanapakunillapa. Chayrayku runakunaqa mana rimayta puytingachu, paykunaqa qillayta aypakunllapa nir imaqa. ²¹ Chayraykumi Dyusqa yaçhan, mana ima mana allinkunata rurarchu, shumaq allinkunalata ruranillapa nir. Chayna runakunapis yaçhanqallapa, imatapís karanta ruranillapa nir.

²² Paykunawanqami kaçhamunipis uk kriyiq masinchikta. Paymi rikachimashallapa imakunatapís shumaqta rurar, kusalata yanapakur ima. Nataq kananqa ashwan masta yanapakun qamkunapi kusalata kunfyakar. ²³ Titupaq-shuyupaqami nishaykillapa: Kriyiq masinchikllapa kar, nuqakunawan pulla yanapakuq kar, kusalata qamkunata yanapashunayanllapa. Nataq Tituwan shamuyan chay kriyiq masinchikkunata-shuyupaqa, wakin kriyiq masinchikkuna akrashallapa, Jesucristuta kasur, Dyus munashanlata ruraq katinllapa. ²⁴ Chayrayku qamkunaqa, shumaqta samachir rikachinkillapa imanumi paykunata munankillapa nir. Chayna qillayta tantaqta rikashurllapaqa, tukuy wakin kriyiqkunaqa rikar yaçhananllapapaq, imanumi ukkunata chiqapta munankillapa nir. Chaynulla yaçhanqallapapis, qamkunapaq kusa yanapakuq nishayqa chiqap kasha nir.

9

Pablumi kriyiqkunata willan qillayta tantananpaq

¹ Wakin ministiqkunata yanapanaykillapapaqqa, manami qashan qashanqa willashunayllapataqa ministinkillapanachu. ² Chaqa yaçhaninami, qamkunaqa kusata ukkunata yanapayta munankillapa nir. Chaymi Macedoniamanta kaqkunataqa willasha kani, qamkuna Acayamanta kaqkunaqa naypaq añumanta-pacha yanapakunayankillapa nir. Chaymi yaqqa tukuykaq Macedoniamanta kaqkunapis, qamkuna yupaylla animakushallapa yanapakunanllapapaq. ³ Piru chaynu katinmapis, qamkunanami kay kriyiq masinchikkunata kaçhamuni, chay kusala shumaqta qamkunapaq rimashayqa ama llullachu kanqa nir yarpur. Chaynami paykuna shamurqa, nuqa shamunaykaman masta

animachishutinllapa, munashaynullata ruranaykillapapaq. ⁴ Kuytawkish Macedoniamanta wakin nuqawan pulla shamurqa, chay kusa shumaqta qamkunapaq rimashaynuta, mana taritinllapaqa, nuqanchikkunapaqqa kusa pinqaypaq kanman. Chaqa nuqakunaqa ashwan qamkunata alabachishunillapa, mana nuqakunata pinqaypi dijamanaykillapapaqchu. ⁵ Chayrayku yarpusha kanillapa chay kriyiq masinchikkuna shamur watukushunanllapaq. Chayna paykuna yanapashunqallapa, qillayta arnikusha karaykillapa chayta tantaytaqa. Chaymi tukuy yaçhanqallapa qamkunaqa chay qillaykunata tukuy shunquykillapawan shumaqta yarpur, mana miçharchu qukuyankillapa nir.

⁶ Kayta yarpuyllapa: Tanyarkaqa tarpukuqqami, tanyarkaqa kusichakun. Nataq achkata tarpukuqqami, achkata kusichakun. ⁷ Chaymi mayqanpis tukuy shunqunwan yarpushannulla puytishanta qukunmanllapa ukkunata yanapananllapaqqa. Chaynu yanapakurqa, ama kwashalla, ama rugay tukur imachu qukunmanllapa. Chaqa Dyus kusa aligrila imata qukur yanapakuqtaqa, kusata munan. ⁸ Dyusqami tukuy imata puytiq kar, allin kaqkunataqa kusa achkata qushunqallapa. Chayna mana imayllapapis faltashutinllapachu, allinlata rurur ministiqkunataqa yanapanaykillapapaq. ⁹ Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: "Ministiqkunatami kusata yanapasha, shumaqta yarpur.

Tukuy tyimpumi payqa runakunata yanapanaq shumaqta rikar" nir.

¹⁰ Tayta Dyusmi, tukuy tarpukuq runakunataqa simillata qun. Chaynulla mikunanllapata kusichananpaqpis qun. Tayta Dyus runakunata simillata quqmi, qamkunatapis kusata yanapashunqallapa mana imayjun runakunata yanapanaykillapapaq. Chay runakunata yanapatkillapaqami, masna Dyuspiqa kriyinqallapa. ¹¹ Chaynuqami, qamkunaqa tukuy ima munashaykillapatapis tarikunkillapa. Chaymanta aligrilla qukunaykillapapaq. Nataq chay tantashaykillapa qillayta ministiqkunaman nuqakunawan kaçhatkillapaqa, nuqanchikkunarayku chay runakunaqa, Dyusta payji ninqallapa.

¹² Chaqa kriyiq masinchikkunata chaynu yanaparqa, manami faltaqninlatachu apanchik. Ashwanmi yanaparqa, kusata yarpuchinchikllapa Taytanchik Dyustapis alabananllapaq. ¹³ Chaymi paykunaqa alabanqallapa Dyusta. Chaqa chaynu yanapatkillapaqa paykunaqa intrakanqallapa, chiqapta qamkunaqa Jesucristupa shumaq rimayninta kasunkillapa nir. Chaynullami paykunaqa Dyusta payji ninqallapa qamkuna yanapashaykillapapaq, paykunapaq, ukkunapaqpis. ¹⁴ Paykunaqami, Dyusman kusata mañakunqallapapis qamkunata munashurllapa, qamkunarayku Dyus paykunatapis yanapashanllaparayku. ¹⁵ ¡Payji niypaq Taytanchik Dyusta, Jesucristuta kaçhamur kusala shumaqta yanapamashanchikpaq! ¡Chaypaqqami mana imanupis kutichiya puytinchikchu!

10

Pablumi apustul kashanrayku riman

¹ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa kusa allin kashanrayku mana pinakun imachu, chaynullami nuqapis qamkunata rugashunillapa ama nuqapaq ukmanta yarpunaykillapapaqchu. Chaqa qamkunamanta wakinkunaqami ninllapa: Nuqa qamkunawan qarqashi kusalata manchashurllapa kusa shumaqlata yaçhachikuni. Nataq wakaqpi qarqashi kusala marraju tukur anyaqnulla iskribishunillapa nir. ² Chaynu yarpumaq runakunaqa rimanllapa, Jesucristupi mana kriyiq runa

yupayshi munayniyllumanta imatapis rurani nir. Manaraq qamkunaman shamuyar, paykunata willani ama washayta rimananllapapaq. Manami munanichu chay kriyiq masinchikkunata anyar willaytaqa. Nuqa rir-raqmi chay washayta rimaqkunataqa, imapaqpis karanta willar qamkunamantaqa chiqanchashaq. ³ Chiqaptari chaymantaqa kawsaq runa kanchik. Piru manami kay pachapi mana kriyiq runakuna chiqinakuñllapa chaykuna yupaychu kanillapa. ⁴ Chay armanchikkunata washakanapaq purichinchik chayqami, mana kay pachapi runakuna armanwan lisyakur wanuchikunllapa chaywanqa chayllachu. Nuqanchikkunapa armanchikllapaqami, Dyuspa pudirnin. Chay pudirwanmi chay mana allin kaqkunatapis nuqanchikmanta chiqanchayta puytinchik. ⁵ Chaywanmi chay yanqa illagta rimar llullakuqkunatapis tukchichuwan. Chaynulla chay paylla, Dyusta mana rigsinata munar alabakaqkunamatapis, tukchichuwan. Tukuy runakunapa yarpuyntami, Jesucristuta qunchik paypina kriyinanllapapaq. ⁶ Chaynumi qamkuna chiqapta kasukutkillapanaqa, kastigaypaq chay kusata kriyiyar, chaymanta mana kasukuqkunataqa.

⁷ Qamkunaqa kwintata qukayllapa imami qamkunapiqa pasayan nir. Chaqa qamkunamanta wakinmi, ukmanta yarpunllapa nuqapaqqa. Chaymi nini, mayqanpis chiqapta Jesucristupaq yaçhachikuq karqa, nuqapaq kriyinmanllapa paypaq yaçhachikuni nir. ⁸ Dyusmi nuqata paypaq yaçhachikunaypaq nimasha. Chaymi, payqa alabakananpaq yaçhachikun nimatinllapamapis, mana pingakunichu. Chaqa Dyusninchikmi nimasha paypaq allita yaçhachikunaypaq. Chayna runakunaqa, Dyusmanta ama akrakarchu, ashwan paywanna kananllapapaq. Chaqa payqa mana qamkunataqa mana allinta yaçhachishunayllapapaqchu nimasha. ⁹ Amami yarpunkillapachu chay kartaypi nanaq nanaq iskribirqa manchachishunayanillapa nirqa. ¹⁰ Chaqa wakinkunami ninllapa: Jesucristupi kriyiq tukurshi, kartaykunapiqa nanaq nanaq yaçhachikuni nir. Chaynulla ninllapapis, yataykillapapi karqashi, manchakur mana mayqantapis nanaq nanaqqa yaçhachinichu nir. ¹¹ Piru mayqan kaykunapaq rimaqqa, kayta yaçhanman: Nuqa shamurqami chay kartaypi willashushayllapataqa, karanta rimashaq mana manchakurchu.

¹² Chaymi chay mana allinta rurar alabakaqkunawan chaylla kaytaqa mana munanichu. Chaqa paykunaga yarukuna kar, alabakar imaqa, munayninllamanta imatapis yaçhachikur, kusala mana allintachu tukunllapa. ¹³ Nataq nuqakunata-shuypaqa, Dyusmi akramashallapa imatapis kashanta yaçhachishunayllapapaq. Chaymi mana imatapis mancharchu yaçhachishunillapa. Chaqa Dyusmi nimashallapapis qamkuna Corintupi kaqkunaman shamunayllapapaqqa. ¹⁴ Chayraykumi nuqakuna imata ruranayllapamantaqa, mana imatapis ukmankunataqa ruranil-lapachu. Chayta ruranaypaqqa, manallana shamunaytachu puntata shamusha karay chaynuqa. Nuqakunami puntataqa shamurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachishuqllapaqa. ¹⁵ Chaymi, nuqakunaqa mana alabakanillapachu ukkuna rurashanpaqqa, nuqakuna rurayashayllapamanta ukmankunata rurarqa. Ashwanmi nuqakunaqa qamkunawan imatapis masta rurayta munanillapa. Chaynu masta yaçhachishutiylapaqa, mastana kriyiyakillapapaq Jesucristupiqqa. ¹⁶ Chaynulla munanillapa, qamkuna kayashaykillapamanta uklawkunata rir yaçhachikuyta. Piru manami ukkuna yaçhachikuyashankunamanqa yakapakanayanillapachu, ama alabamananllapapaq chay ukkuna yaçhachikushanpaqqa.

¹⁷ Mayqanpis kusa runa nisha kayta munarqa, Tayta Dyus kusa runa nishapaq tikratin chaynuqa kanqa. ¹⁸ Chaqa mayqan kusa allin runaqa, manami payllaqa alabakananchu. Ashwanmi Tayta Dyus alabatin, kusa allinpaq riqsikashaqa kanqa.

11

Pablumi mana chiqap apustulkunapaq riman

¹ Yaru yupay nuqa willashutiyllapamapis, icharaq uyakumankimanllapa. Imanu katiypis uyakumayllapari. ² Dyusqami mana munanchu qamkuna chay llullakuqkunata kasunaykillapapaqqa. Chaynumi nuqapis mana munanichu chay llullakuqkunata kasunaykillapataqa. Chaqa nuqami, Dyuswan uk tratuta rurashana kani qamkunapaq, imanuêhi uk runamaqa warmi wamranta mayqanwan kasarachinanpaq tratuta rurashana katinga, manana ukwan kayta puytinnachu, chaynu Jesucristulawanna kanaykillapapaq. ³ Piru manchakunimi, imanutaq dyablumaqa kusala bibu kar largu kurupaq tikrakar, Evamataqa llullachir ingañaran, chaynulla qamkunatapis imanupiqqa ingañashunmanllapa nir. Chaynu katinga, Jesucristupi kusata kriyinaaykillapamantaqa, ashwanmi manana munarnachu purinkimanllapa. ⁴ Qamkunami, chiqapta Jesuspaq yaêhachishushayllapamanta, ukkuna ukmanta Jesuspaq yaêhachishutinllapapis, kriyiyta puytiyankillapa kanqa. Chaynulla ukman ispiritu kaqwanpis kayta puytinkillapa chay shumaq Ispirituwan kashaykillapamatapis dijarna. Chaynullami ukman yaêhachishushanllapapakunapi kriyiyta puytinkillapa kanqa nuqakuna willashushayllapataqa qunqarna. ⁵ Chaynu katinmapis Dyuspa apustulnin tukuqkunamantaqa nuqaqa masta yaêhani. ⁶ Rimanaypaqêhi imanupiqqa mana shumaqtachu rimayta puytini. Piru yaêhaytaqami yaêhani. Nuqakunami rikachishusha kanillapa imakunatapis rurar ima, yaêhanaykillapapaq chiqapta yaêhani nir.

⁷ Imanutaq yarpunkillapa. ¿Manachu allinta tukusha kashaq yaêhachishurllapa, nuqalla trabajar ministishaykunata tarikur, mana imalatapis mañakushurllapaqa? Nuqami yaêhachishushallapa kani, Jesucristupi chiqapta kriyir kawsanaykillapapaq nir. Icharaq kwintata qukanimanllapa mana kubrar imachu yanqala yaêhachishushayllapaqa kusa allin qamkunapaqqa nir. ⁸ Nuqaêhi wakin kriyiq masinchikkunapa qillayninta kitasha yupay kani, yaêhachishutiyllapa qillayta qumatinllapa ayparqa. ⁹ Qamkunawan kar imay faltamatn ministirmapis, manami qamkunataqa imatapis mañakushurayllapachu. Ashwanmi Macedoniamanta wakin kriyiq masinchikkuna êhamur yanapamaran ministishaykunapiqa. Manami qamkunata mañakushuyllapataqa munaraychu. Chaynullami maydiyapis kashaq. ¹⁰ Chiqaptami nishaykillapa: Jesucristupaq tukuy yaêhachishushayllapaqami, chiqap nir. Chaymi kusa aligrila Acaya lugarpi, mana imatapis mañakurchu yaêhachikutiyqa, mana imanimaytapis puytingallapachu. ¹¹ Qamkunaêhi chaynu rimatiyqa nuqapaqqa ninkillapa: Mana munamarninchikchu chaynuqa tukuyan nir. ¡Piru Dyusmi yaêhan chiqapta munashuyanillapa nirqa!

¹² Nuqaqami maydiyapis mana qamkunamanta imakunatapis aypashaqchu. Chayna, Dyuspaq yaêhachikunillapa nir alabakar puriqkunataqa riqsinanllapapaq, llullakurla purinllapa nir. ¹³ Chay paykunaqami, Jesucristupa apustulninkuna yupay tikrakar ingañakur purinllapa. ¹⁴ Yaêhashanchikllapanu, paykunaqami chaynuna purinllapa.

Chaqa Satanasmaqa, Dyuspa kusa shumaq angelnin yupay tikrakar purin-ari. ¹⁵ Chaynu katin-ari, chay paypa kaqninkunamaqa llallinllana kusa allin runakuna yupay tukur purinllapa. Piru paykunaqa chay rurashanllaparayku, jimanu tukukaq kanqallapa!

Pablumi apustul kar qischakaran

¹⁶ Qashan willashaykillapa, ama mayqanpis nuqapaqqa yarpungachu yaruyasha nirqa. Imanuchi apustulkuna yupay tukur alabakar yaçhachishutinllapa uyakunkillapa, chaynulla nuqatapis uyakumayllapa yaçhachishurllapa nuqa alabakar willashutiylapamapis. ¹⁷ Nuqalla alabakarqami yaru kayman. Chaqa Amitunchikqa manami nuqalla alabakanaypaqchu nimasha. ¹⁸ Chaynu katinmapis, imanuchi wakin runakuna alabakar purinllapa, chaynulla nuqapis alabakashaq. ¹⁹ Qamkunami kusata yaçhankillapa. Piru, kusa shumaqta uyakunkillapa chay yaruyasha yupay chaykuna yaçhachishutinllapaqa. ²⁰ Paykunami sirbikuchishunllapa, imaykillapata aypanllapa, ingañashunllapa, chaynulla imata yupay musyashunllapamapis. ²¹ Nataq nuqa, qamkunawan mana chaynu kashayrayku, “Wakqa kusalata manchakun” nimatinllapamapis, kusala aligri kani chay nishayrayku, mana paykuna yupay llullakusha ima karchu.

Piru ukkuna alabakanatinga, nuqapis alabakaq qallarishaq, yaruyasha nimatkillapamapis. ²² ¿Paykunachu hebreo runakuna? Nuqapismi hebreo runa kani. ¿Paykunachu Israel runakuna? Nuqapismi Israel runa kani. ¿Paykunachu Abrahampa ayllunmanta? Nuqapismi Abrampa ayllunmanta kani. ²³ ¿Paykunachu Jesucristupa sirbikuqninkuna? Nuqaqami ashwan paykunamantaqa Jesucristupaqa mas sirbikuqnin kani. Kaynu nitiychi nimankillapa, “Wakqa yaruyasha” nir. Chaynumapis, nuqaqami paykunamantaqa masta yaçhachikur trabajasha kani. Nuqatami prisumashallapa paykunamantaqa masta. Paykunamantaqami masta maqamashallapa. Chaynulla yaqqami wanuchimashallapamapis. ²⁴ Sinku kutimi Israel runakunamanta karguyjunkunaqa, trintay-nwibi (39) kuti wipyarlla kastigamashallapa. ²⁵ Kimsa kutimi qirullawan maqamashallapa. Uk kutiqami rumillawan sitamashallapa. Kimsa kutimi nuqa riyatiyqa yaku karrupis mar yakuman chingaran. Chaymi çhuqanaymanta washakar, uk unaqta uk tutata yurqaray mar yakupa çhaypinpi, tarimananllapakaman. ²⁶ Kusatami purisha kani. Chaymi riyukunamapis yaqqa apamaran, suwakuqkunamapis yaqqa suwamaran. Chaynulla pwiblu masiykuna, uk-lawmanta runakunamapis yaqqa imanachimaranllapa. Pwiblupimapismi yaqqa imapis pasamaran. Chunllaq lugarkunapi, mar yakukunapi, chaynulla chay mana chiqapta kriyiqkunapa rurinpi katiypis, yaqqa ima mana allinkunapis pasamaran. ²⁷ Kusatami trabajasha kani. Chaynulla riqchaq imakunata pasasha kani mana yaçhaypaqkunata. Kusa achka kutimi mana punushachu kani, mana mikushachu kani, chaynulla yakunarmapis alliplata qischakasha kani. Mana raçhpay katinmapis, qasaykunapi kusalata qischakasha kani. ²⁸ Kay willashushayllapanu qischakasha karmapis, ashwanmi masta nuqaqa yarpukuni wakin kriyiq masinchikunapaq. ²⁹ Mayqan uchapi ishkitinqa, nuqaqa llakir mañakuni uchanmanta washakanapaq. Mayqan uk kriyiq masinchikta uchakuchitinqa, nuqaqa kusalata piñakuni, chay uchakuchikuqpaqqa.

³⁰ Nuqami chay qischakashaykunapaq alabakani, mana chay llullakur rimaqkuna nubliru tukurla alabakanllapa chaykuna yupaychu. ³¹ Tayta

Dyus, chaynulla Amitunchik Jesuspis, paykuna chiqap allinla kar tukuy tyimpu alabakan chay paykunami yaçhan imatapis chiqapta rimani nir. ³² Damasco pwiblupi nuqa katiymi, gubyirnu Aretaspa ikillan kaq chayqa, kaçhakuran gwardyakuna kuytakunanllapapaq chay pwiblumanta llugshina punkunapi. Chayna yarqushaq nitiyqa aypar prisumananllapapaq. ³³ Piru, ukkunami nuqata kanastapa rurinlapi, pwiblupa atun patan llutakashanpa bintanalata waqtaalawman yarquchimatin, paykunamantaqa washakaray.

12

Pablumi rikapakushanpaq parlakuran

¹ Manami imatapis gananchikchu nuqanchiklla alabakarqa. Chaynu katinmapis alabakaq yupaymapis willashaykillapa, chay rikashaykunapaq Dyus intrachimashanta.

² Katursi añunami apakaray Dyus tayashan syiluman. * Manami yaçhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituylapi. Chaytaqami yaçhan Tayta Dyusla. ³ Piru yaçhanimi, Tayta Dyuspa pullan karay nir. Manami yaçhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituylapi. Chaytaqami yaçhan Tayta Dyusla. ⁴ Chaypiqami mana uyapashanchik rimaykunata uyaparay. Chay uyapashaykunataqami mana mayqantapis parlanaypaqchu nimasha Tayta Dyusqa. ⁵ Nuqami kusalata aligriyani Tayta Dyus kawsashan syiluta rikachimashanrayku. Chay rikashaykunarayku alabakaypaq yupay kani. Piru ashwan mana kusa runa nishapaq riqsimashanllapayku, qischakashayrayku imami kusata alabakani, tukuy runakuna yaçhananllapapaq, Tayta Dyus kusata yanapaman nir. ⁶ Imanupi nuqalla alabakanar chay rikashaykunapaq rimarmapis, chiqaptaqa mana yaru yupaychu kashaq. Chaqa chiqaptari rimayani. Chaynu katinmapis mana rimanichu, runakuna ama yarpunanllapapaq nuqa kusata alabakanar chaynu rimani nir. ⁷ Chaymi nuqata, Tayta Dyus syilupi rikachimashankunata rimatiy, ama wakqa kusa runa nisha nimananllapapaqmi, Jesucristuqa mana uchakusha katiymapis dijamasha qischakanaypaq. Chay qischakaymi Satanasanta kar uk kasha kwirpuyllaman yaykuq yupay. ⁸ Chayraykumi, kimsa kutina Amitunchikta mañasha kani chay qischakaykunata nuqamanta ashuchinanpaq. ⁹ Piru Amitunchik Jesucristumi chay qischakaykunata mana ashuchirchu, ashwan kaynu nimaran: “Nuqami tukuy ministishaykikunapi yanapashayki. Chaqa nuqapa pudirniytagami riqsinllapa, chay mana kwintachaypaqla runakunapi” nir. Chayraykumi nuqaqa aligriya alabakani chay mana kwintachakaypaqla kashayrayku, chayna Jesucristuqa imapipis yanapamananpaq. ¹⁰ Tukuy kaykunaraykumi aligriyani, Jesucristuta sirbishayrayku qischakashaykunapaq, mana kwintachakaypaqla kashayrayku, imakunata ministishayrayku, çhiqnimashanllapayku, llakishayrayku ima. Tukuy kaykunatami pasaray, Jesucristurayku. Chaqa mana kwintachakaypaqla karmapis, ashwan yaçhanimi Tayta Dyus masta yanapaman nir.

¹¹ Qamkuna chiqapta intrakanaykillapata munarçhi, nuqallapaq rimashayrayku, nimashaykillapanu yaru yupay karay. Chaynu katinmapis, chay ukkuna apustulkuna yupay tukur yaçhachishutinllapa alabanaykillapamantaqa, nuqata yanqa imanula katiymapis alabamanaykillapapaqqa kasha. ¹² Chaqa nuqapaqqami yaçhanqallapa

* 12:2 Tayta Dyus tayashan syilu nirqami intrachimanchik kimsa anap kaq syiluman nir.

Jesucristupa chiqap apustulnin kani nirqa, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, kusa dispantakaypaqkunata, mana shaykuq ruratiy rikashaykillaparayku. ¹³Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Imatataq kananqa yarpunkillapa? Qamkunawan karmi mana imatapis mañakushurayllapachu, ukkuna imanutaq mañakushuranllapa chaynuqa. ¿Qamkunata mana mañashushayllaparaykuchu rimapakunkillapa? Chaynu qamkunapaq mana allin yupay katinga, ipirdunamayllapari!

Pablumi Corintupi kriyiqkunata qashan watukunanpaq yarpuran

¹⁴ Nuqaqami listuna kani qashan kimsa kutipaqla shamur watukushunayllapapaqqa. Chaynulla kanan shamurpis mana qillaytaqa mañakushaykillapachu. Manami nuqaqa imaykillapa kaqtaqa munanichu. Ashwanmi qamkunata munashunillapa. Yaçhashanchikllapanu, uk runami qillayta tantakun wamrankunapaqqa. Manami taytanpaqqa wamrankunachu tantanllapa qillaytaqa. ¹⁵Chaymi nuqamaqa Taytaykillapa yupay kar, kusa aligrila yanapashaykillapa tukuy imay kaqniykunawanpis. Chaynulla nuqa kusata munashutiyllapa, qamkuna mana yaqqa munamatkillapamapis, imanupis yanapashaykillapa byinnikllapapaq.

¹⁶ Nuqaqami mana imatapis mañakushurayllapachu. Chaynu katinmatapis wakinkunaga ninllapa, nuqaqashi kusala bibu imanulapis qillaykunata mañashurllapa aypakusha kani nir. ¹⁷Piru willamayllapa: ¿Nuqa kaçhamushay runakunachu mayqanninllaqa llullachishurllapa imaykillapata nuqaman aparar? ¹⁸Titutami nuqaqa kaçhamuray watukushunanllapapaq. Chaynulla paywanqa uk kriyiq masinchikllapata kaçhamuray. Nimayllapa: ¿Tituchu ingañashuranllapa? ¡Manami mana! Nuqaqami Tituwanqa chay yarpuylla kar, imatapis chayllata ruranillapa.

¹⁹ Manaqaçi qamkunaqa yarpunkillapa, chay rimashaykunarayku diskulpamanaykillapata munar chaynuqa rimayani, nir. Manami chaynuqa kanqachu. Chaqa, nuqami Dyuspa naypanpi rimani Jesucristupi kriyiq kar. Tukuy kaykunami munashay kriyiq masiykuna, qamkuna masta Dyusninchikta kasur, paypi kriyinaykillapapaq. ²⁰Chaqa nuqaqami yarpukuni, rikashuqllapa shamurqa mana munashaynulla taqtachu tarishuymantllapa nir. Chaynulla yarpunipis, qamkunaqa mana piñakushallataqa rikamanayankillapachu kanqa nir. Chaqa qamkuna mana allinta tukushaykillaparaykumi, shamurqa imatapis karanta willashuymantllapa. Yarpunipismi, imanupiqqa willanakur, inbidyanakur, piñachinakur, munashaykillapata rurar ukmanta tukuyankimanllapa, washaykillapata rimanakuyankimanllapa nir ima. Chaynulla imanupiqqa, ukmanta willanakur piñachinakuyankimanllapa, qamkunalla alabakayankimanllapa, mana allinta tayankimanllapa nir ima. ²¹Manchakunipismi, qashan watukushuqllapa shamuti Dyusninchikpa naypanpi qamkunarayku nuqa pingakuyman nir. Chaynuqa kusalata waqayman wakinnikikunarayku. Chaqa paykunaqami unaymantapacha uchakushallapa. Manami chay mana allin rurayshanllapataqa dijashallapachu. Chaynumiri ukwan pununllapa, imatapis munashanllapalata rurar ima tanllapa mana tanyakarchu.

13

¹ Kaywanqami kimsa kutipaqla nuqaqa watukushuyanillapa. Tukuy imapaqpis ishkay manaqa kimsa tistigu “Ari” nitin chiqapqa kanqa, manqa mana. Chaymi chiqap katinga chay mana allinta tukusha chayqa kastigakayanqa. Chayraykumi kanan qashan watukushuqllapa shamurqa,

kimsa kutipaqna willashaykillapa amana mana allinkunata ruranaykillapapaq. ² Naypaqta ishkay kutipaqna watukushuqllapa shamurmi, chay uchakur puriqkunataqna willarayna amana chaykunata rurarnachu purinallapapaq. Chaymi kanan kimsa kutipaqna watukuq shumurqa, nuqalla kimsa tistigu rikaq yupay karanta willar chiqanchashaqllapa. ³ Chaqa qamkunaqari mana kriyimayankillapachu. Munayashaykillapataqami rikachishaykillapa, chaypiraq kriyimanaykillapapaq, nuqaqa Jesucristo willamashanta willashunillapa nir. Jesucristuqami mana yanqa runala yupaychu tratashunllapa. Ashwanmi Jesucristuqa imapaqpis nanaq nanaq willashunllapa. ⁴ Chiqaptami mana kwintachakaypaqla yupay karmapis, kruspi klabatinllapa wanuran. Piru ashwan kananqa kawsayan Dyuspa kusa pudirninwan. Chaynulla nuqakunapis pay yupay mana kwintachaypaqla kanillapa. Piru paywan pulla kar Dyuspa pudirninwan kawsarmi, willashunillapa qamkunapis Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq.

⁵ Qamkunalla riparakayllapa iman u kashaykillapapaqpis. Chayna yaçhanaykillapapaq chiqaptachu Jesucristupi kriyinkillapa nir. ¿Manachu kwintata gukankillapa Jesucristuqa qamkunapa pullaykillapa nir? Imanupi riparakar Dyus munashannullata mana rurashallapa karqari, yaçhankillapana mana Jesucristuwanchu kankillapa nir. ⁶ Nuqaqami kunfyakani chiqapta kriyinkillapa nir. Chaymi ninkillapa, Jesucristupa apustulnin kar yaçhachishushayllapaqa chiqap kasha nir. ⁷ Chaymi Tayta Dyusman mañakuni, qamkuna ama ima mana allinkunata ruranaykillapapaqnachu. Nuqaqami mana qamkuna nuqaqap chiqapta rimayasha ninaykillapapaqchu mañakuni. Nuqaqami mañakuni rurashayllapakunaqa mana sirbinchu nitinllapamapis, ashwan qamkunaqa allinkunalatana ruranaykillapapaq. ⁸ Chaqa manami chiqap kaqkunamanta ima mana allinta rurayta puytinchikchu. Ashwanmi chiqap kaqkunalata ruranapaq allin. ⁹ Chayrayku aligriyani wakinkuna mana kwintachamatinllapamapis. Chaqa qamkunami Dyusta mas allita kasur paylapi kriyinkillapa. Chaymi maydiyapis mañakuyashaq, qamkunaqa allinlana kanaykillapapaq. ¹⁰ Kay kartatami puntataqa iskribimuni qamkunaman manaraq watukushuqllapa shamuyar. Chayna shamurqa, ama nanaq nanaq willashunayllapapaqchu iman u kashaykillapapaqpis. Ashwanmi Tayta Dyusqa nimasha qamkunata intrachishutiyllapa paypi masta kriyinaaykillapapaq. Manami munanchu qamkuna disanimakur paymanta chiqanchakanaykillapataqa.

Pablumi tukukananta saludakuran

¹¹ Kriyiq masiykuna, kay kartayta iskribir tukchinaypaqqami nishaykillapa: Kusa shumaqta kawsar, waran waran mas shumaqta kawsaytana yarpuyllapa. Chaynulla animachinakur ima tukuynikillapa uk yarpuytana shumaqta kawsayllapa. Chayna Dyus munamaqinichik, shumaqchamaqinichikqa qamkunawan kanqa.

¹² Uknikillapa uknikillapa kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa.

* ¹³ Tukuy kriyiq masinchikkunami saludashunllapa.

¹⁴ Amitunchik Jesucristumi llakipar yanapashunqallapa. Tayta Dyus- pismi munashunqallapa. Chaynulla Santu Ispiritu-shuyapaqa pullaykillapa kanqa shumaqta tanaykillapapaq.

Chaynumi kanqa.

* **13:12** Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

Gálatas

Pablumi kartanta kaĉhan Galaciapi kriyiqkunaman

Prubinsya Galaciapi kaq pwiblukunapimi apustul Pabluqa Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachikutin, kusalata kriyiranllapa. Chaymantami uklawmanna riran Pabluqa yaĉhachikuqqa. Chaykamanqami Israel pwiblumanta mana allinta yaĉhachikuqkuna Galaciaman ĉamur, kriyiqkunataqa Pablupaq kaynu nir willaran: “Pabluqa manami apustulchu, Jesucristupaq yaĉhachikunanpaqqa” nir. Chaynullami niranpis: “Pabluqami mana Jerusalemanta apustulkuna yupaychu yaĉhachikun” nir. Chaymi chaynu chay runakuna mana allinta rimayashanllapapaq, Pabluqa kay kartata kaĉharan allita intrakananllapapaq (1.11-2.21).

Chaynullapismi chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa kaynu nir yaĉhachikuyaranllapa: “Jesucristupi kriyirmapis, washakanaykillapapaqqa Moisés mantakushanta kumpliya ministinkillapa”. Chaynu nir yaĉhachikuyanllapa nir yaĉharmi Pabluqa kay kartata kaĉharan intrakananllapapaq, chay mantakuykunaqami Jesucristo shamunankalaman kasunallapapaq karan nir. Chaynullami intrachiranpis Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata mana kumplirmapis washakayta puytinchik nir (3.1-5.12).

Chaymi Galaciamanta kaqkuna Moisés mantakushanta mana kumpliya puytir, uchakurlla kawsanantaqa Pabluqa mana munaranchu. Chayraykumi kay kartata kaĉhar intrachiran, Santu Ispiritu munashannullana kawsananllapapaq nir (5.13-6.10).

Pablumi saludakun

¹⁻² Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi tukuy kaypi kaq kriyiq masinchikkunawan kay kartata iskribishunillapa qamkuna chay prubinsya Galaciapa pwiblunkunapi taqkunaman. Chaqa yaĉhashanchikllapanumi, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran. Chaymi ashwan Jesucristuqa paylla Taytan Dyuswan akrrar kaĉhamaran apustulnin kar, shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaqqa. Manami runakuna imachu nuqataqa akrrar kaĉhamashallapa.

³ Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir. ⁴ Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyus munashannulla rurarmi, Jesucristuqa paylla wanuran uchanchikllaparayku. Chaynullami wanuranpis yanapamashallapa kanakuna kusala sagra mana allinkuna kan, chaykunataqa amana rurarnachu kawsanallapapaq ima. ⁵ ¡Chaynami ashwan, Taytanchik Dyuslatana tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa

⁶ Yaĉhashanchikllapanu, Jesucristumi kusalata llakipamashanchikllaparayku wanuran, Tayta Dyuswan shumaqchamanallapapaq. Piru chaynu katinmapis, kananqa qamkunaqa chaymatapis mana kwintacharchu, ashwan chay ukman mana allinta yaĉhachikuqkunamanna tikrakashaykillapa, chaypi kriyir washakashunllapa nir yarpur. Chayraykumi kananqa kusalata llakichimashaykillapa. Chaymi mana imanukushaq

nirmapis yaĉhanichu. ⁷ Piru chiqaptaqami ukniykuna, Jesucristumantaqa mana masqa mayqanpis kanchu washamanallapapaqqa. Ashwanmi chay ukmanta yaĉhachishuqlapaqa Jesucristupi kriyishaykillapamanta pantachishunanllapapaq chaynuqa yaĉhachishushallapa. ⁸ Chaymi nishaykillapa: Jesucristupaq kusala shumaq yaĉhachishushayllapamanta, mayqan shamur ukmanta yaĉhachishuqlapaqami, Dyusmanta kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaq. Chaynu nirqami mana wakinlapaqchu chaynuqa niyani. Chaymi nuqalla kar, manaqa syilumanta angelkuna shamur chaynu ukmanta yaĉhachikurllapaqami, mana washakarchu Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakashana kashaqllapa. ⁹ Chaymi qashan chayllata nishaykillapis: Mayqanpis chay washakanaykillapapaq kusala shumaq kaqta intrakashana katkillapa ukmanta yaĉhachishurllapa pantachishuqlapaqami, Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaq nir.

¹⁰ Piru nuqaga manami munanichu runa masiykuna wakqami kusala allinta yaĉhachikuyan nir alabamanantaqa. Ashwanmi ima rurayashayp-
ipis, Tayta Dyus allintami rurayanki nimananta munani. Chaqa runa masiykunala ima rurayashayp-
ipis alabamananlapaq rurayarqa, manami Jesucristupa sirbiqinichu kayman.

Pablumi Jesucristo akrashanpaq intrachikun

¹¹ Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa: Imanu kriyir washakanaykil-
lapapaq nir yaĉhachishushayllapaqa, manami runakuna yarpushan
imachu. Ashwanmi Dyusmanta kar kusala chiqap. ¹² Chaqa
chay yaĉhachishuyashayllapataqa manami yanqa runakunamantachu
yaĉhakusha kani. Ashwanmi Jesucristo paylla allita intrachimasha tukuy
chaykunapaqqa.

¹³ Piru qamkunami nuqapaqqa uyapashaykillapa kasha kanqa,
imanumi unayqa Israel runa masiykuna Jesucristupi kriyiqkunapa
ikinpi qischanaypaq puriq kani nir. Chaymi chay kriyiqkunataqa limpu
tukchiyta yarpuq kani. ¹⁴ Chaqa unayqami nuqaga, Israel rukuyllapakuna
yaĉhachikushankunata wakinniykunamantaqa masta kasur ima kusata
yaĉhakusha karay. ¹⁵ Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, unaylla
manaraq nasiyatiy akramashallana karan, paypaq yaĉhachikunaypaqqa.
¹⁶ Chaymi chay munashan tyimpupi Wamran Jesucristuta riqsichimaran,
rir shumaq rimayninta mana Israel runakunata yaĉhachinaypaq. Chaynu
yaĉhachikuq kaĉhamatinga manami mayqantapis tapuq rirayraqchu
Jesucristupaqqa. Ashwanmi Taytanchik Dyuslla allita intrachimaran
Jesucristupaqqa. ¹⁷ Chaynulla manami Jerusalén pwiblumanmapis
riraychu, chay punta apustul kaqkuna Jesucristupaq intrachimananpaqqa.
Ashwanmi mana tardarchu riray Arabia lugarman. Chaymantami qashan
tikrakamuray Damasco pwiblullaman.

¹⁸ Chaymantami kimsa añumantaraq * Jerusalén pwibluman riray Pedruta
riqsiq. Chaymi chaypi tarir, paywan kinsi diyalata kidaray.

¹⁹ Piru chaypi qarqami, wakin apustulkunataqa mana rikaraychu. Ash-
wan Amitunchik Jesucristupa uknin Santiagulawan † tarinakurayllapa.

²⁰ Chaymi nishaykillapa: Kay iskribir willashuyanillapa chayqami chiqap.
Chaqa tukuy kay nishuyanillapa chaypaqqami, Tayta Dyus yaĉhan kusala
chiqap nirqa.

* **1:18** Kay kimsa añumantaraq nirqami niyanichik kriyishanmanta kimsa añu pasashana katin nir.

† **1:19** Chay Santiagullami shutiqipis "Jacobo".

²¹ Chaymantanami Siria, chaynulla Cilicia pwiblumanna riray.

²² Piru Judea pwiblupi, Jesucristupi kriyiq masinchikkunaqa manaraq riqsimearanllapachu chay tyimpuqa. ²³ Piru mana riqsimearanllapapismi, ukkuna parlatin uyapashana karanllapa kaynu niqta nuqapaqqa: “Jesucristupi kriyiqkunatami tukchiyta munar, unay uk runa kusalata qis-chamaqninchikllapa chayqami, kananqa Jesucristupa shumaq rimaynintana yaçhachikuyan” nir. ²⁴ Chaynu nuqapaq yaçharllapami, Tayta Dyustaqa kusalata alabaranllapa.

2

Apustulkunami Pablutaqa apustulpaqna riqsimearanllapa

¹ Chaymantami katarsi añu pasatinraq qashan riray Jerusalén pwiblumanaqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata watukuq. Chaypiqami Bernabiwan riray, Tituta apar. ² Chaynuqami riray, Tayta Dyus chaynu rinaypaq nimasha katin. Chaymi Jerusalén pwiblupi karnaqa chaypi kriyiqkunapa rikaqninkunalawan tantanakurayllapa. Paykunataqami kaynu intrachiray: “Nuqagam mana Israel runakunata yaçhachiyani Jesucristupi kriyir washakananllapapaq” nir. Chaqa manami munaraychu nuqapaq ukmanta yarputinllapa chay yaçhachikuyashayqa yanqalla yupay kanantaqa. ³ Piru chaypiqami kriyiq masiykunawanqa kusala shumaqta yarpuchinakurayllapa. Chaynu karmi pullay risha kaq kriyiq masinchik Titutapis michka Grecia pwiblumanta kar, mana Israel runa katinmapis manami niranllapachu: “Qamqa chay siñal kustumrita ruray” nirllapamapis.

⁴ Nataq chaynu tantakasha katiyllapaqami, chaymanqa mananula çhasha karanllapapisi Jesucristupi kriyiq tukuqkuna. Paykunaqami Moisés mantakushankunallowanraq kar, kay mantakuykunata kasurmi washakanchikllapa nir uk sirbikuqta yupay amalas rurachimanaranllapa, michka nuqakunaqa Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa nir yaçhatiyllapamapis. ⁵ Piru chaynu yaçhachikutinllapapismi, nuqakunaqa mana paykunataqa kasurayllapachu. Chaqa nuqakunaqami munarayllapa, chiqaq Jesucristupaq yaçhakushaykillapapi allita kriyirla pay munashanlata rurar kawsanaykillapapaq.

⁶ Nataq chay kriyiqkunapa rikaqnin kriyiq masinchikkunaqa, manami chay yaçhachikuyashaykimantaqa kaynu ukmanta yaçhachikuy nirlamapis willamaranllapachu. Piru nuqaga chay kriyiq masinchikkuna imanuy yaçhachikunaypaq nimasha katinmapis, manami chaylawanqa Tayta Dyuspaqqa allinna kani niytaqa puytinaytachu. Chaqa Tayta Dyusqa manami runa masinchik allintami rurayanki nimashanchikraykuchu, allinpaqqa rikamanchikllapa. ⁷ Chaymi chay kriyiqkunata rikaqkunaqa kaynu kaynu yaçhachikuy nimananmantaqami, ashwan allita kwintata qukaranllapa: Waktaqami Tayta Dyus akrasha apustulnin kananpaq. Chayna rir, Jesucristupaq yaçhachinanpaq mana Israel runakunata, imanutaq Pedrumataqa Tayta Dyusqa akrasha kay Israel runakunata yaçhachinanpaq nir. ⁸ Chaqa allita yarpuyllapa: Pedrutami Dyusninchikqa pay paylla akrar kaçharan rir Israel runakunata yaçhachinanpaq. Piru nuqata-shuyupaqami Tayta Dyusqa akrar kaçhamasha rir mana Israel runakunata yaçhachinanpaq.

⁹ Chaynu Tayta Dyus paypaq yaçhachikunaypaq akramasha nir chay kriyiqkunapi kusala rispitaqasha kaq kriyiq masinchikkuna Santiago, Pedro, Juan ima yaçharanllapa. Chaymi ashwan paykunaqa nuqata chaynulla

Bernabita ima makinllapata qur ima paykuna yupay apustulkunallapaqna riqsimaranllapa. Chaynami paykunaqa nimiranllapa:

“Qamkunaqa riyllapa tukuyta mana Israelmanta kaq runakunata yaĉhachiq. Nataq nuqakuna-shuypaqa yaĉhachishaqllapa kay Israelmanta kaq masinchikkunata” nir.

¹⁰ Chaynu nir imami ashwan kusallata yarpuchimaranllapa chay mana imayjun kaqkunata yanapanayllapapaq. Chaymi ashwan kusa aligrila ima, nuqqaqa chay mana imayjun kaqkunataqa imanullapis yanapayanina.

Pablumi Antioquiapi Pedruta anyaran

¹¹⁻¹² Ukninchikllapa Pedruqami Antioquia pwiblupi kar, mana Israel runakunawan pulla mikur imaqa kusala allinta rurayaran. Chayman-tami Jerusalén pwiblumanta wakin kriyiq masinchikkuna ĉhamuranllapa Santiago kaĉhamushanrayku. Chay paykunaqami kusallata yarpuqllapa chay siñal kustumripaqa. Chaymi Pedruqa, mana siñal kustumriyjun runakunawan mikuyan nimanmanllapa nir manchakur, manana mana Israel runakunawan mikur kusala mana allinta tukuyatinmi, pay payl-lata anyaray. ¹³ Chaymi chaynu Pedro, mana Israelmanta kaq runaku-nawan pulla mana mikunatinqa, wakin Israel kriyiq masinchikkuna, chaynulla ukninchikllapa Bernabimapis chaynulla mana allinta tukuran Pedruwan pulla. ¹⁴ Chaymi chaynu tukurqa manana chiqap Jesucristupaqa yaĉhakushannunachu rurayatinllapa rikarqa, Pedrutaqa tukuypa naypanpi anyaray kaynu nir:

“Qamqami Israel runa karmapis, mana Israel runakunawan pulla kawsarqa kusala allinta rurarayki. Piru kananga, ĉimapaqnaqa paykuna-manta chiganchakarqa, imanutaq nuqanchikkuna Israel runakuna rurar kawsanchikllapa chaynuta amalas rurachinayankiqa?” nir.

Jesucristupi kriyirlami maymanta karmapis washakanchikllapa

¹⁵ Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Pedruwan nuqaqami Israel runakuna kanillapa chay pwiblupi nasishayllaparayku. Chaynu karmi Israel pwiblu masiykunapaqqa mana uchayjunchu kanillapa, mana Israel runakuna yupayqa. ¹⁶ Piru nuqakuna, Israel pwiblumanta karmapismi, allitana intrakasha kanillapa: Maylawmanta karmapis, Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyus uchakushanchikkunamantaqa pirdunar mana uchayjunpaqachu riqsimanchikllapa nir. Manami Moisés mantakushankunata kasushallapachu, Tayta Dyusqa pirdunamanchikllapa. Chayraykumi nuqakunapis Jesucristulapi kriyisha kanillapa, Tayta Dyus uchayllapakunamanta pirdunamananllapapaq. Chaqa manami mayqanpis washakanqachu Moisés mantakushankunata kasushanraykuqa.

¹⁷ Nataq nuqakuna, Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqachu riqsimanchikllapa nir kriyishayllaparaykumi, wakinkunaqa nuqakunapaq kaynu ninllapa: “Paykunaqami Moisespa mantakuyninkunata manana kasunllapanachu. Chaymi kusa uchayjunna” nir. Ma, tapushaykillapa: ĉChaynu Jesucristupi kriyishayllaparaykuchu, pay uchakuchimayanqallapa? ¡Manami! ¹⁸ Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqapismi unayqa, Moisés mantakushankunata kasur washakanchikllapa nir yaĉhachikuq kani. Piru kananga allita intrakasha kani, manami chaynuchu kasha nir. Ashwan Jesucristupi kriyirlami washakayta puytinchikllapa. Chaymi chaynu yaĉhachikuyar, qashan Moisés mantakushankunata kasur washakanchik nir yaĉhachikurqami, ashwan kusala uchayjunna kayman Dyuspa naypanpiqa. ¹⁹ Chaqa nuqamaqami Moisés mantakushanta

kasunaymantaqa wanusha yupayna kani. Ashwanmi Tayta Dyus munashanlata ruranaypaqna kani.

²⁰ Chaymi ashwan Jesucristulapina kriyirqa paywan kruspi pulla wanur kawsamusha yupayna kani. Chaynami kanan kay kawsayashayp-
iqa manana nuqalanachu kawsani. Ashwanmi Jesucristo nuqapi kawsar,
payna yanapaman, allinkunalata rurar kawsanaypaq. Chayraykumi
kananqa Dyuspa Wamranpi kriyirlana kawsakuni. Chaqa payqami
kusata llakipamashanrayku uchaymanta washamananpaqmapis paylla
wanuran. ²¹ Chaymi Tayta Dyusqa kusata llakipamar Wamranmatapis
kaçhamur washamashanrayku paypaqqa mana ukmanta yarpuyta puy-
tinichu. Piru wakinkunaqami ninllapa, Moisés mantakushankunata ka-
sursi washakanchik nir. Chaqa chiqapta chaynu katinga, Jesucristuqa
yanqalla washamanapaq nirqa wanusha kanman.

3

Kriyishanchikraykumi Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchikllapa

¹ ¡Ay, Galaciamanta kaq yarukuna! ¿Pitaq yaruchashushallapa, Jesu-
cristupi manana allita kriyinyakillapapaqqa? ¿Manachu qamkunawan
kar, kusa intrakaypaqta yaçhachishurayllapa: “Jesucristumi kruspi wanuran
washamanallapapaq” nir? ² Piru qamkunaqami kananqa Moisés man-
takushankunapina yarpuyankillapa washakanaykillapapaqqa. ¡Ma, ni-
mayllapa! ¿Moisés mantakushankunata kasushaykillaparaykuchu, Dyuspa
Santu Ispiritunqa qamkunaman shamuran? ¡Manami! Ashwan Dyuspa
Santu Ispiritunqa shamuran qamkunamanqa, Jesucristupaq uyakur, paypi
kriyishaykillaparayku. ³ ¿Ima, kabal yaruchu imataq kankillapaqa? ¿Chaynu
Dyuspa Santu Ispiritun yanapashutinllapamapis, mana kwintachanarchu
ashwan yarpuyankillapa, nuqanchikkunala Moisés mantakushanta kasur
allinta kawsarlamı washakayta puytinchikllapa? nir. ⁴ Piru allita yarpuy-
llapa: Jesucristupi kriyishaykillaparaykumi kusata qischakaraykillapa.
Chaynu qischakarmapis, ¿manachu imatapis yaçhakushaykillapa? ¡Içharaq
imalataqa yaçhakushaykillapa kanman, amana yanqalla qischakashaykilla-
paqa kananpaq! ⁵ Chaqa Jesucristupaq uyakur, paypi kriyitkillapami, Tayta
Dyusqa Santu Ispiritunta qushurllapa, qamkunapi achka milagrukunata
ima rurasha. Piru manami Moisés mantakushankunata allita kasushaykil-
laparaykuchu chaykunataqa rurasha. Ashwanmi ruraran, Jesucristupi
kriyishaykillaparayku.

Abrahammi intrachimanchik kriyirła washakanchik nir

⁶ Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq Abrahammaqa Dyuspi kriyishan-
raykula, Dyusqa uchankunamanta llakipar, kusala allinpaq riqsiran nir.
⁷ Chayraykumi qamkunaqa allita yaçhankimanllapa: Dyuspi allita kriyiqku-
nalami Abrahampa ayllunkuna yupayqa kanga nir. ⁸ Chaqa unaymanta-
pachami Dyusninchikqa nishallana karan: “Mana Israel kaq runakunapis
nuqapi kriyitingami, paykunatapis mana uchayjunpaqna riqsishaq” nir.
Chaymi Tayta Dyuspi kriyirła washakanchik nir intrachimanalapapaq
Abrahamta niran: “Abraham, qamraykumi pachapi tukuyła kawsaqku-
nataqa yanapar shumaqchashaq” nir. ⁹ Chaynumi Dyusninchikqa paypi
tukuy kriyiqkunataqa yanapar shumaqchanqa, imanutaq Abrahammataqa
kriyishanrayku yanaparan chaynu.

¹⁰ Piru Moisés mantakushankunapi kunfyakaqkunaqami, kusala mana
allinchu kanqallapa. Chaymi chay mantakuykunata mana kumpliya
puytishanrayku, kusala uchayjun kanqallapa. Chaqa Dyus nitin

iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis Moisés tukuy mantakushankunata kumpliya munar, mana puytirqami Tayta Dyuspa naypanpiqa tukuy tyimpupaq kastigakasha kanqa” nir. ¹¹ Chayraykumi allita yaçhanchikllapa, manami Moisés mantakushankunata kasurchu washakayta puytinchikllapa nir. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq rigsikar kawsanqa” nir. ¹² Piru Moisés mantakushankunapiqa, manami kriyishanchikraykuchu washakanapaq niyan. Ashwanmi nin: “Moisés mantakushankunata tukuyta kumplirlami washakayta puytinchik” nir.

¹³ Allita yarpuyllapa: Manami mayqanpis, Moisés mantakushankunataqa kumpliya puytinchikchu. Chaymi ashwan tukuy tyimpupaq wanur chin-qanallapapaq yupayna karanchikllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata mana kumpliya puytishanchikllaparaykumi, Jesucristuqa lugarninchikllapa kastigakar qirupi waychirar wanuran, amana tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq. Piru Dyus nitin, Moisés iskribishankunapimi nin: “Mayqanpis qirupi waychirar wanuqqami, kusal mana allinchu kanqa” nir. Nataq Jesucristuqami chaynu waychirar wanuran washamanallapapaq, mana yanqallachu. ¹⁴ Chaynumi Jesucristuqa wanuranpis, mana Israel runakunatapis washananpaq Abrahamta, Dyus unaylla arnishannu. Chaymi Jesucristupi kriyishaqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchik imanutaq arnimashanchikllapanulla.

Abrahamtami Dyus arnishallana karan

¹⁵ Kriyiq masiykuna, uk kumparasyunwanmi kaynu nishaykillapa: “Mayqan runa uk tratuta rurar firmatinqa, manami mayqanpis chay tratuta rurashantaqa mas ukmanta, chaynulla chinqachiymatapis puytinllapachu” nir. ¹⁶ Chaymi allita kwintata quakashunllapa, chaynu Dyusninchik uk tratuta rurar chay unay rukunchikllapa Abrahamtami, kaynu arniran: “Qampa uk aylluukiwanmi tukuyta runakunata yanapashaq” nir. Chaynu nirqa manami niranchu: “Aylluykikunawanmi yanapakushaq” nirqa. Ashwanmi uklapaq rimaran, “Uk aylluukiwanmi yanapakushaq” nir. Chaynu uklapaq rimarqami, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristupaq rimayan. ¹⁷ Chaynuqami nishunillapa, qamkuna allita intrakanaykillapapaq. Chaqa Tayta Dyusqami, Abrahamwan punta tratuta rurar, kusa allita arniran kumplinapapaq. Chaymantaqami, kwatru-syintus trinta (430) añukuna pasatinraq Moisesqa, Dyusmanta ayyaran chay mantakuykunataqa. Piru chay mantakuykunaga manami chinqachiyta puytinchu, Tayta Dyus chay punta tratuta Abrahamwan rurashantaqa. ¹⁸ Chaqa Tayta Dyusqa manami chay mantakuykunata kasushanchikraykuchu washamanchikllapa. Ashwanmi Abrahamta chay arnishanta kumpli; mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamanchik, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykula.

Jesucristo shamunankalamanmi Moisés mantakushankunaqa karan

¹⁹ Dyusninchik chaynu Abrahamta mana imawan pagratin ima dibaldila washamanapapaq arnirqa, çimaraykutaq Moiestaga quran chay mantakuykunataqa? Chay mantakuykunataqami quran, tukuyta kwintata qukanallapapaq: Uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaymi chay mantakuykunataqa qumaranchikllapa, Abrahampa ayllunta Dyus arnikushan Jesucristo shamur wanunankalaman. Chaymi Taytanchik Dyusqa, angelninkunata willaran, chay mantakuykunata Moiesta qunanllapapaq. Chaymantaqami Moisesqa, angelkunamanta chay mantakuykunata aypashanrayku, Dyusman mañakanapapaq karan

runakunapa uchanllaparayku. ²⁰ Piru Taytanchik Dyusmaqami payla kashanrayku, Abrahamta yanapar arninanpaqqa mana ministirancho angelninkuna rir Abrahamta willananpaqqa. Ashwanmi pay paylla niran: “Nuqapi kriyitkimi, washashayki” nirqa.

²¹ Piru imanupiqachi qamkunaqa kaynu yarpuyankillapa: Dyusninchik, Abrahamta dibaldila washananpaq arnirqa, ¿imayraykutaq mantakuykunata Moiestaq quran? nir. ¿Chay mantakuykunata Moiesta qurchu, dibaldila washamanallapapaq arnikushantaqa chingachiyta puytinman? ¿Manami! Chaqa chay mantakuykuna uchanchikmanta washamanallapapaq katinga, chay mantakuykunallowanna kanallapata. ²² Piru Dyus nitin iskribikashakunapimi nimanchik: “Tukuylashi uchakuylata munanchikllapa” nir. Chaynu uchakuylata munashanchikllaparaykushi, uk prisu yupay karanchikllapa chay uchakuchikuqpaqqa. Nataq Jesucristupi kriyishallapaqami, Taytan Dyus uchakushanchikkunamanta washamanchikllapa, imanutaq arnimananchikllapa chaynulla.

²³ Chaqa Jesucristupi manaraq kriyishallapaqami, Moiespa mantakuyunkunaqa uk prisuta yupay mantamaqñinchikllapa. Piru Jesucristo shamushanmantaqami Tayta Dyus intrachimanchikllapa, paylapi kriyir washakanallapapaq, nir. ²⁴ Chaymi Jesucristo shamushankalaman chay mantakuykunaqa uk mantamaqñinchik yupayqa karan kwintata qukanallapapaq, manami chay mantakuykunata kumplyta puytinchikchu nir. Chayraykumi chay mantakuyqa intrachimanchikllapa Jesucristupi kriyishalashi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta llakipar, manana uchayjunpaqnachu riqsimashunllapa nir. ²⁵ Chaynami Jesucristupi kanan kriyishallapaqa, chay mantakuykunaqa manana mantamayninchikllapataqa puytinnachu.

²⁶ Chaqa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyninchikllapa, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa. ²⁷ Chaynulla Jesucristupi kriyishami washamanchik nir shutikushanchikllaparayku kananqa Jesucristuwanqa pullala kar, pay yupaylana kawsanchikllapa. ²⁸ Chaynu Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyla kriyiqkunaqa uk ayllulana kanchikllapa. Chaymi michka Israel runa kar, mana Israel runa kar, sirbikuq, mana sirbikuq, chaynulla runa, warmi karmapis Jesucristupi kriyishanchikllaparayku tukuyninchik uklana kanchikllapa. ²⁹ Chayraykumi nishaykillapa: Tukuyla Jesucristupa kaqninkunana qarqami, Abrahampa ayllunkuna yupayna kanchikllapa. Chaymi Abrahamta Dyusninchik arnishantaqa nuqanchikkunapis tukuyla aypashunllapana.

4

Kriyishanchikllaparaykumi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa

¹⁻² Allita intrakayllapa kay kumparasyunta parlashutiylapa. Uk wamra taytanmanta maydiya irinsyanta aypananpaq karmapismi, taksharaq karqa manaraq puytinchu irinsyanta aypaytaqa. Chaymi ashwan uk sirbikuq yupayraq, chay wasinpi rikaqninkunata kasur ima kawsan, maydiya taytan irinsyanta qunanpaq yarpushan tyimpu chamunankaman. ³ Chaynullami nuqanchikkunapis unayqa Jesucristupi manaraq kriyirqa, chay wamritu yupay karanchikllapa. Chaymi runakunapa kustumrinkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupayla kawsaq kanchikllapa. ⁴ Piru chaymantaqami Dyusninchik munashan tyimpu chamutinqa, Wamran Jesucristuta kaçhamuran. Chaymi payqa uk Israel warmisitamanta nasir, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kasur kawsaran.

⁵ Chaynuqami shamuran Moisés mantakushankuna watasha yupay purichimayashanchikmanta washamashallapa, Tayta Dyusqa wamrankunapagna rigsimanallapapaq.

⁶ Chaymi chiqapta Dyuspa wamrankuna kanchikllapa nir yaçhanallapapaqqa, Wamran Jesucristupa Santu Ispiritunta kaçhamuran, shunqunchikllapaman. Chaymi Santu Ispirituqa yanapamanchik Dyusninchikta ninapaq “Abba * Taytaymi kanki” nir. ⁷ Chayraykumi kananqa manana runakunapa kustumrinkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupay kasunapagnachu kanchikllapa. Ashwanmi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Chaynu kashanchikllaparaykumi, Dyus tukuyta arnimashanchikllapata aypanallapapaqna kanchikllapa.

Pablumi Galaciapi kriyiqkunapaq llakir yarpupakun

⁸ Alliptami nishaykillapa: Qamkunaqami unayqa, Tayta Dyuspi manaraq kriyirllapaqa, runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunata adurar, uk sirbikuq yupayna kawsaq kankillapa. ⁹ Piru kananqami chiqaptana Dyusninchikta rigsinkillapa. Chaynulla paypismi qamkunata wamrankunapagna rigshushallapa. Piru chaynu Tayta Dyus rigshutinllapaqa, çimapaqnataq runakuna yarpuyashan mana sirbiq imakunata kasunaykillapapaq tikrakanayankillapaqa? Chaynuqami ashwan uk sirbikuq yupayna kayankillapa. ¹⁰ Chaqa kananqami qamkunaqa Israel runakuna llullachishutinllapa, paykuna yupay “Fyistakunata kumplir, Tayta Dyusta aligriyachiya puytinchik” nir, gwardayankillapa wakin diyakunata, misiskunata, añukunata, ima. ¹¹ Chaynu rurayashaykillaparaykumi kusata llakini, chay kusata qisçakar ima yaçhachikusha kani Jesucristupaq chayqaçi yanqallamana katin nir yarpur.

¹² Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunillapa, nuqa yupay Jesucristulapi kriyir washakanaykillapapaq. Chaqa nuqamaqa michka Israel runa karmapismi, qamkuna yupay tukusha kani, imanullapis Jesucristupaq yaçhachishutiyllapa kriyir washakanayllapapaq. Chaynu yaçhachishutiyllapa imamapismi, qamkunaqa mana ima mana allintapis ruramashaykillapachu. ¹³⁻¹⁴ Ashwanmi qishaq katiypis, shumaqta samachimaraykillapa, Dyusmanta uk angelta yupay, chaynulla Jesucristuta yupaylla ima, mana mayqanpis disprisymar imamapischu. Allitami yaçhankillapa: Chay puntata watukushuqllapa rirqami, kusala qishaq karmapis, yaçhachishurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta, paypi kriyir washakanaykillapapaq, nir. ¹⁵ Chaymi chaynu qishaq katiymapis kusata munamar, aligriyachir, tukuy imapi yanapamaq kankillapa. Chaynu karmi ashwan nawikillapata urqur qumay nishutiylapamapis, qumayashaykillapa kanqa. Piru kananqa, çimataq pasasha? çImapaqnataq nuqawan mana aligriyankillapa? ¹⁶ çManaqachu qamkuna mana allinta tukuyashaykillaparayku, chiqap kaqpaq willashurllapaqa kuntraykillapa tikrakash kani? çManami!

¹⁷ Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Chay llullakur mana allinta yaçhachikuqkunaqami, paykunawan kanaykillapata kusata munan. Piru chaynuqami, mana allinchu. Chaqa nuqakunamanta chiqanchakar, paykunalatana kasunaykillapata munan. ¹⁸ Allita yarpushaqami, kusala allin ukninchikkunapaq llakir ima kawsanallapapaqqa. Piru allin kaqkunalatata yaçhachinapaq. Chaymi chaynu llakir, imata yaçhachinar imamapis tukuy tiympu chaynullata ruramanllapa, nuqakuna mana qamkunawan katiylapalachu. Chaynuqami mana allinchu.

* 4:6 Abba nirqami rimayninchikiqa munan niyta Papisituy nir.

19 Kusala munashay kriyiq masiykuna, qashanmi kusalata qischakaq gallarini, Jesucristupaq yaĥachishunayllapapaq. Chaqa qamkunaqami Jesucristo mana munashannuchu kawsayankillapa. Chaymi qamkunapaq kusalata yarpurqa, imanutaq uk warmisitamataqa wamrakustunanapaq nanaynin aypatin qischakan, chaynu yupay nuqapis qischakani qamkunarayku. Chaqa chaynuĥi qischakayashaq Jesucristupi allita kriyinyakillapakaman. 20 Chaqa kusala allinĥi kanman kanan kananlla chaypi qamkunawan pulla kanaypaq. Chaynu pullaykillapa karqachi, ukmanta ima willar Jesucristupaqqa allita intrachishuymanllapa. Piru manami yaĥhanichu, ĥimanu kartaq chaynuqa tukuyankillapa kanqa? nirqa.

Agarwan Sarapaq kumparasyunta ruraran

21 Kriyiq masiykuna, qamkuna Moisés mantakushankunata qashan kasunaq gallarinaqkuna allita intrakayllapa, chayta rurayashaykillapaqami mana allinchu nir. ĥManachu qamkunaqa, Dyus nitin Moisés iskribishan niyashantaqa uyapashaykillapa? 22 Chaqa Moisés iskribishanpiqami nin: Abrahampami karan ishkay wamrankuna. Uk wamranqami sirbikuqñin Agar, shipashninmanta karan. Nataq ukqami karan chiqap warmin Saramanta. Kay Saraqami Abrahampa punta warmin kar, mana sirbikuqñin imalamapischu karan. 23 Chaqa allita yarpuyllapa: Chay sirbikuq warmi Agarpa wamranqami nasiran, imanutaq wakinkunapis nasishanchikllapa chaynulla. Nataq Sarapa wamranqami nasiran, imanutaq Tayta Dyus unaylla arnisha karan, rukulana kayatkillapa uk wamrituykillapa kanqa nir. Chaymi chay kumplikananapaqqa Sarapa wamranqa nasiran.

24 Piru Dyusqami kay ishkay warmikunawan intrachimanchikllapa ishkay tratukunapaq. Uk tratutaqami Tayta Dyus, Israel runakunawan chay Sinaí sirkapi ruraran, Moísesta mantakuykunata qushan. Chay tratuta rurashanllapatami ninchikllapa: “Dyuspa mantakuyninkuna” nir. Piru tukuy chay mantakuykunataqa, manami mayqanpis washakananapaqqa kumpliya puytishachu. Chaymi Sinaí sirkapi rurashan tratuta intrachimanchikllapa chay sirbikuq Agarpaq. Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa Moisés mantakushankunawan mana washakayta puytirqami, nuqanchikkunapis uk sirbikuq yupaylla kanchikllapa, imanutaq Agarmaqa karan chaynu. 25 Chaymi Agarpaq intrakarqa yaĥhanchikllapa chay nasyun Arabiapi kaq Sinaí sirkapaq. Chaynulla Sinaí sirkapaq intrakarqami yaĥhanchikllapa kay pachapi Jerusalén pwiblupaq. Chaqa Jerusalén pwiblupi kawsaqkunaqami Moisés mantakushankunata kumpliya munarmapis, mana puytishallapachu. Chaymi chaynu mana tukuylla kumpliya puytishanllaparayku maydiyapis uk sirbikuq yupaylla kawsanllapa. 26 Piru nuqanchikkuna Jesucristupi kriyirllapaqami, manana chay mantakuykunapa sirbikuqñinnachu kanchikllapa. Ashwanmi unaq syilupi uk mushuq Jerusalén pwiblu kan chayman rir, Tayta Dyuswan pulla kawsanallapaqna kanchikllapa. 27 Chaymi Dyus nitin iskribikashankunapiqa, chay mushuq Jerusalén pwiblupaq nin:

“Qam mana wamrakuq kar,
chay wamrakunaykipaq nanayta mana riqsiq warmisita,
kusalata aligriyay.

Chaqa chay warmisita mana wamrakunanapaq kaqqami,
kusala achka wamrayjun kanqa,
chay wamrakuq warmisitamantaqa” nir.

28 Kriyiq masiykuna allita intrakayllapa, imanutaq Abrahammataqa Tayta Dyuspi kriyitinla, pay arniran kusa achka aylluyjun kananapaq.

Chaymi chay wamran Isaac nasiranna. Chaynumi Tayta Dyusqa tukuy paypi kriyiqkunata arnisha washamanallapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa paypi kriyirqa, qashan mushuqmantana nasisha yupayna kanchikllapa. ²⁹ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, Saraqa wamran Isaacta wamrakuran. Chaymantaqami Agarpa wamran Ismaelqa Saraqa wamran Isaacta qischaran. Chaynullami kanankunapis Moisés mantakushankunata kasuyta munaqkunaqa Jesucristupi kriyiqkunataqa çhiqnir qischamanchikllapa. ³⁰ Chaqa Dyus nitin iskribikashankunapimi Agarpaqqa kaynu niran: “Itakuy chay sirbikuqnikita wamrantinta. Chaqa chay imayki kaqqami chay wamrayki Isaaclapaq. Chaymi chay sirbikuqnikipa wamranqa mana partinakuytaqa puytinchu chay wamrayki Isaacwanqa” nir. ³¹ Kriyiq masiykuna, chaynu Tayta Dyus nishanraykumi yaçhanchikllapa Jesucristulapi kriyirmi, Sarapa wamran yupay kanchikllapa nir. Chaynuqami manana chay sirbikuq Agarpa wamran yupaynachu kanchikllapa.

5

Jesucristupi kriyirqami mana ukpa sirbiqinnachu kanchikllapa

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi payqa washar, manana uk sirbikuq yupayna kawsanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi chaynu katingqa, chay kriyishanchikllapanullana kar, Moisés mantakushankunapiqa amana yarpurnachu kawsashunllapa.

² Chayraykumi allita intrakayllapa. Qashanmi nuqa Pablo nishaykillapa: Amana chay siñal kustumrita rurayllapanachu nir. Chaqa qamkuna chay siñal kustumrita ruraytkillapaqami, mana imapaqpis sirbishushallapachu, Jesucristupaq yaçhachishutiylapa kriyishaykillapaq. ³ Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis chay siñal kustumrita ruraqkunaqami, washakananapaqqa Moisés mantakushankunataqa tukuykata kumpliya ministiyana nir. Piru chayta mana kumpliya puytishanraykumi mana washakanqallapachu. ⁴ Chaymi qamkuna, Moisés mantakushankunata kumplirlami washakanchik nir yarpuqkuna, Tayta Dyus llakipar washashunllapapaq Wamran Jesucristuta kaçhamushanmanta chiqanchakashaykillapa. ⁵ Piru Jesucristupi tukuy kriyir washakashana kaqkunaqami, Dyuspa Santu Ispiritun yanapamashallapa, allita yaçhanchikllapa: Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, maydiyaqa Tayta Dyusqa kusa allinlapaqa rikamashunllapa nir. ⁶ Chaqa tukuy shunqonchikwan Jesucristupi kriyiq kashallapaqa, siñal kustumrita michka rurasha kar, chaynulla mana rurasha karmapis, Dyuspaqqa chaylla kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristupi kriyishanchikrayku, ukninchikkunata llakipar ima kawsayanichik, chay kusala allinqa.

⁷ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami kusallata Jesucristupiqa kriyiq kanchikllapa. Piru kanan-shuyapaqa, çpitaq mana allinta yaçhachishurllapa, chiqap kaqta mana kasunaykillapapaq nishushallapa? ⁸ Chaqa chay mana allinta yaçhachishuqllapaqami, mana chay akrashushallapa karan Dyusmantachu. ⁹ Piru qamkunaqami ashllamatapis chay mana allinta yaçhachikuqkunata kasurqa, manana allintachu tukushaykillapa. Chaqa yaçhachishanchikllapanu, imanutaq tantata ruranapaqmaqa pitila libadurata itasha, chay tantapaq chaytaqa limpula saksachin. Chaynullami chay mana allinta yaçhachishuqkunaqa qamkunatapis limpuna pantachishushallapa. ¹⁰ Piru nuqaqami kusallata kunfyakani, Tayta Dyus yanapashutinllapaqami, qashan chiqaqtana Jesucristulapi kriyiyankillapa kanqa, nir. Nataq chay

mana allinta yaĉhachishurllapa pantachishuqllapataqami, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastiganqa, mayqan katinpis.

¹¹ Kriyiq masiykuna, chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami nuqapaqqa nishunllapa: “Pablupismi yaĉhachikun, siñal kustumrita rurashunllapa washakanallapapaqqa” nir. Piru chayqami mana chiqapchu. Chaynu yaĉhachikutiyqami, Israel pwibluymanta kaqkunaqa, qischamananapaqqa mana yarpuymanllapachu. Nataq nuqaqami yaĉhachikuni: “Jesucristo kruspi wanushanpi kriyirlami, washakayta puytinchikllapa” nir. Chaynu yaĉhachikutiyami kusa mana allinta yarpunllapa, chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa. ¹² Piru chay mana allinta yaĉhachishurllapa pantachishuqllapakunapaqgami kaynu nishunllapa: Qamkunata siñal kustumrita amalas rurachishunanllapamantaqami, ashwan mas allin kanman paykunapura kaparanakunanllapapaq nir.

¹³ Kriyiq masiykuna, Tayta Dyusqami uchanchikkunamanta washamashanchikllapana, ama chay mantakuykunata kasur, uk sirbikuq yupay kawsanallapapaqgachu. Chaymi chaynu washakashana karqa, amami kwirpuykillapa munashannunachu kawsayllapa. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kusa shumaqta kawsayllapa. ¹⁴ Chaqa Dyus nitin, Moisés mantakushangami nin: “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa tukuy mantakuykunata kumplishaykillapana. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mana llakipanakur, qamkunapura anyanakur, mana allinta rikanakur imaqakish limpumana qamkunapura chingachanakutkillapa nir.

Ama munashanchiknulla rurarnachu Santu Ispiritu munashalatana rurashunllapa

¹⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Dyuspa Santu Ispiritun yanapashushanllapanulla kawsayllapa. Amamiri kwirpuykillapa munashannulla rurarnachu kawsayllapa nir. ¹⁷ Chaqa kwirpunchik munashankunata rurarqa, manami Santu Ispiritu munashannunachu rurayanchikllapa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan karqami, kwirpunchik munashantaqa manana rurarayta puytinchikllapanachu. Chaqa manami chay kutilla kwirpuykillapa munashanta, chaynulla Santu Ispiritu munashantaqa rurarayta puytinkillapachu. Chaymi ashwan Santu Ispirituwanna karqa, amana kwirpuykillapa munashantaqa rurayllapanachu. ¹⁸ Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munashanta rurarqami, Tayta Dyuslatana kasur kawsankillapa. Chaymi Moisés mantakushankunataqa imanupis kumplr washakayashunllapa nirqa amana yarpunkillapanachu.

¹⁹ Chaymi nishaykillapa: Chay kwirpunllapa munashanta rurar kawsaqkunataqami dasla riqsiyta puytinchikllapa nir. Chaqa chay runakunaqami kaynu kawsanllapa: Runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan pununllapa, chaynulla mayqanpis manaraq masayjun karpis dasna mayqanwanpis punusha rikarinllapa, manaqa mana tanyakar munashanllapalata rurar kusala saqra millanaypaqtana uchakunllapa. ²⁰ Chaynulla runa rurashan yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa. Wasqapanakunllapa. Ćhiqninakur anyanakunllapa. Dasna ukwan silanakunllapa. Chaynulla das piñakuyta yaĉhanllapa. Chaynu piñakur imami chiqanchanakunllapa. Tukuyta binsiyta munanllapa. Paykunalapaqmi tukuy imata munanllapa. Yarpunllapami, nuqaqami tukuymanta mas yaĉhaynijun kani, nir. ²¹ Runa masinkunata kusata inbidyanllapa. Wanuchinakunllapa. Kusata

maçhanllapa. Fyistakunapimapis mana tiqlaƣ mikunllapa, upyanllapa ima. Chaymi ashwan mas ukman imakunata rurar uchakunllapa. Chaymi imanutaƣ willashushallapana karay chaynulla kanapis nishaykillapa: Chaynu uchakur kawsaƣkunaƣami, Dyus mantakuyashanmanƣa mana yaykunƣallapachu nir.

²² Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan kaƣkunaƣami kaynu kawsanchikllapa: Ukninchikkunata llakipanchik, imatapis aligrla ruranchik, chaynulla ima katinpis das shumagchanchik, ukkuna mana das imata ruratinpis yaranchik, tukuywan allinla kanchik, ukninchikpis allinpi kananpaƣ yanapanchik, imata nishanchiktapis karanlata ruranchik ima.

²³ Chaynulla wakinninchikkunata mana ukmanta rikanchikchu, kwirpunchiktapis nuƣanchiklla tanyakachinchik ima. Chaynu allinlata rurar kawsashallapaƣami, mana mayƣanpis nimayninchikta puytinƣallapachu: “Kay mantakuykunata mana kasushaykillapachu” nirƣa.

²⁴ Chaymi tukuylla kriyiqkunaƣa, kwirpun munashan mana allin kaƣtaƣa, Jesucristupa krusninpi limpu wanuchisha yupayna kawsanllapa.

²⁵ Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritunwana rarƣa, pay munashannulana rurar kawsashunllapa.

²⁶ Chayraykumi ama kusa kani nir, chaynulla ukninchikkunawan piñachinakur, inbidyanakur imachu kawsashunllapa.

6

Uknikillapa uknikillapa yanapanakuyllapa

¹ Kriyiq masiykuna, uknikillapa uchakusha nir yaçharƣa, Jesucristo munashannulla ƣamkuna kawsaƣkunaƣa, amana mas uchakunanpaƣ yanapayllapa. Piru ƣamkunaƣa amami kusa kani nir imachu, kusa shumaglata willar ima yanapankillapa. Imanupiqakish ƣamkunapis uknikillapa uchakushanrayku burlakaƣ yupay willayarmaƣa, maydiyaƣa uchakushamana rikaritkillapa. ² Chayraykumi uknikillapa uchakusha kar, lllashaƣ shipunta aprikusha yupay chaytaƣa yanapayllapa. Chaymi chaynu uknikillapa uknikillapa yanapanakurƣa, Jesucristo nishannullana rurayankillapa. ³ Piru mayƣanpis mana ukninta yanapayta munar, kusa kani ima niƣkunaƣami, paylla ingañakayan. Chaƣa Dyuspa naypanpiƣami mana mayƣanpis kusa kaytaƣa puytinchu. ⁴ Chayraykumi nuƣanchiklla allita yarpur kawsashunllapa: Allintachu rurayani, manaƣachu mana nir. Chaymi mayƣanpis allinlata rurarƣa, payllapaƣ allintaƣa ruranga. Piru amami yarpunƣachu, chay kriyiq masiykunamantaƣami kusa mas allin kani nirƣa. ⁵ Chaƣa manami ukkuna allin kanki nimashanchikraykuchu allinƣa kanchikllapa. Ashwanmi imata rurasha kashapis, Tayta Dyusman tukuylla ƣimikashallapa payna rikar yaçhamashunllapa.

⁶ Nishaykillapapis: Chay mayƣançi Dyuspa rimayninta yaçhachishuƣnikillapataƣami, ima ministishanpapis yanapankillapa ama ƣunƣarchu.

⁷ Piru amami ƣamkunallaƣa ingañakankillapachu. Chaƣa Dyusman-taƣami mana mayƣanpis burlakayta puytinchu. Allita yaçhashanchikllapanu, ima simillata tarpukurmapismi, chayllata kusichakunchik. ⁸ Chaynumi mayƣanpis kwirpun munashanlata rurar kawsaƣkunaƣa, chaynu mana allinta rurar kawsashanrayku, uk kusichakuƣ yupay tukuy tyimpupaƣ wanunanpaƣna kayanga. Nataƣ mayƣanpis Santu Ispiritu munashanlata rurar kawsaƣkunaƣami, chaynu allinta kawsashanrayku, uk kusichakuƣ yupay tukuy tyimpu kawsaytana aypanƣallapa. ⁹ Chaymi mana shaykuƣ allinkunalata rurar kawsashunllapa. Chaƣa chaynu kawsarllapaƣami,

maydiyaqa kusala allinta kusichakaq yupay kashunllapa. ¹⁰ Chayraykumi tukuylawan kusa allinlata rurar kawsayta kamashunllapa. Chaymi ashwan kriyiq masinchikkunamataqa, kusa mas allinlata rurar kawsar animachishunllapa.

Kusata willarmi Pablo kartanta iskribir tukchinanta saludakun

¹¹ ¡Kriyiq masiykuna, rikayllapa! ¡Nuqaqami kayta makiyllawan qamkunaman iskribimuni kusa atun litrakunawan! ¹² Chaymi allita intrakayllapa: Runakuna siñal kustumrita rurananllapapaq nir yaĉhachikuqkunaqami, chay runa masinkunawan allinpi kananlapaq chaynuqa yaĉhachikunllapa. Piru paykunapis, Jesucristupi kriyirmi washakanĉhik nir yaĉhachikutinllapaqami, nuqakunata yupaylla mana allinta rurananllapapaq ikinllapapi purinmanllapa, Israelmanta kaq runa masiyllapakunaqa. ¹³ Nataq chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapismi, Moisés tukuy mantakushantaqa mana kumpliya puytinllapachu. Piru paykunaqami qamkunataqa imanullapis chay siñal kustumrita rurachishunllapa. Chayna paykunaqa ninanllapapaq: Paykunaraykushi qamkunaqa siñalniyjun kwirpuykillapapi kankillapa nir.

¹⁴ Nataq nuqa-shuypaqa, Amitunchik Jesucristumi kruspi wanuran nishurllapaqa, manami ukkunapaq alabakaytaqa puytinichu. Chaqa Amitunchik Jesucristupi kriyishayraykumi, kay pachapi ima mana allinta ruranaymantaqa wanusha yupayna kani. Chaynulla chay mana allinta rurachimaq chaymatapis wanuchisha yupayna kani, amana mana allinta rurar kawsanaypaq. ¹⁵ Piru chay siñal kustumrita rurasha kasha, chaynulla mana rurasha kashamapismi, chayqa mana imapaqpis sirbinchu. Ashwanmi Jesucristupi kriyir, manana ima mana allintapis rurar, uk mushuq nasisha yupayna kawsayanchik chay kusala allinqa. ¹⁶ Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni qamkuna paypa akrashan kaqkunata, chaynulla munashannu kawsaqkunataqa, kusalata llakipashurllapa ima shumaqta kawsachishunanllapapaq.

¹⁷ Piru kananmanta-pachaqami mana munaninachu, chay wakin mana allinta yaĉhachikuqkuna qillakachimanantaqa. Chaqa Jesucristupi kriyishayraykumi qisĉhamar lisyamashanllapa imami kwirpuypiqa uk siñal yupay intrachikun, nuqaqa Amituy Jesucristupa chiqap sirbiqnin kani nirqa.

¹⁸ Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Efesios

Pablumi kartanta kaĉhan Efesupi kriyikunaman

Éfeso pwibluĝami, Asia prubinsyapa kapitalnin karan. Chaymi chay mar yakupa manyanpi atun pwiblu katin, yaku karrupi maymantapis chayman shamučllapa rantinanllapapaq, chaynulla imanllapatapis apamučllapa rantikunanllapapaq ima. Chay Éfeso pwibluman apustul Pablo ĉarqa, yaĉhachikuran Jesucristupa shumaq rimayninta. Chaynu yaĉhachikutin kriyitinllapami, Pabluga chay Efesupi ishkey añuta kidar yaĉhachiran kriyikunataqa. Chaypaq mas intrakanarqa liyishunllapa Hechos 19.1-41.

Kay kartanpimi apustul Pabluga chay Éfeso pwiblupi taq kriyiq masinkunataqa intrachiran, Tayta Dyusqa imanumi kusalata munamanchik, chaynulla washamanchik nir (1.1-3.21). Chaynullami niranpis Tayta Dyus munashannulla kawsananllapapaq nir (4.1-6.24).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyta Éfeso pwiblupi Dyus akratin Jesucristulapi chiqap kriyiq kaqkunaman, kay kartata iskribimuni. ² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Jesucristuraykumi shumaqchakanchikllapa

³ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir pulla kashanchikllaparaykumi, Tayta Dyusqa unaq syilumanta-pacha kusata yanapamashanchikllapa masta paypi kriyirlla ima kawsanallapapaq. Chaymi ashwan, Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa kusalata alabashunllapa. ⁴ Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami manaraq kay pachamapis kayatinraqchu, akramaranchikllapana maydiyapis Jesucristuwanna pulla kanallapapaq. Chaymi ashwan chaynu tukuy uchanchikkunamanta, chaynulla mana allin kaqkunamanta llakipar akramashanchikllaparayku, paypa naypanmanqa qimikayta puytinchikllapana. ⁵ Chaqa Jesucristuraykumi payqa llakipar akramaranchikllapa paypa chiqap wamrankunana kanallapapaq, imanutaq payqa unaymanta-pacha chaynu kanata munasha kayaq chaynulla.

⁶ Chaymi chaynu munamarninchikllapa munashan Wamranta kaĉhamur kusalata yanapamashanchikllaparaykumi, Tayta Dyustaqa maydiyapis abanallapapaqna karan. ⁷ Chaqa kusalata munamashanchikraykumi, Wamran Jesucristumatapis kaĉhamuran yawarninta iĉhar wanutin, Taytanchikllapa Dyusqa pirdunar, manana uchayjunpaqnachu riqsimanalla-papaq. ⁸ Chaymi ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munar ima yanapamashanchikllapa, kusala yaĉhaq, kusala intrakaq ima kanallapapaq. ⁹ Chaynullami Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha kusalata munarninchikllapa payla yarpusha kayaq, Wamran Jesucristuwan tukuyta imata ruranapaq chaymatapis intrachimashanchikllapana. ¹⁰ Piru chay ima tyimpuĉi Jesucristuna unaq syilupi kaqkunata, chaynulla kay pachapi kaqkunatapis, mantakunanpaq tyimpu ĉhamutinqa, pay mantakunanpaqna Tayta Dyusqa qunqa.

¹¹ Allita yaĉhashanchikllapanumi Tayta Dyusqa imatapis ruran pay munashannullaqa. Chaymi Wamran Jesucristuwan pullacharqa, paypaqna kanallapapaq nimashanchikllapallana karan. ¹² Chaynuqami Tayta Dyusqa rurasha, nuĉakuna Israelmanta kaqkuna Jesucristupi puntata kriyiqkunaqa, Dyuslata kasur kawsantiyllapa, wakin rikamaqllapakunamapis paylatana alabananllapapaq. ¹³ Chaynullami qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, Dyus chiqap nishankunata uyaparqa, intrakaraykillapa imanumi washakayankillapa kanga nir. Chaymi Jesucristupi kriyir paywan pullachakarnaqa, Taytanchikllapa Dyuspana karaykillapa. Chaynu pullachakatkillapagami, Tayta Dyusqa siñalashuqllapa yupay Santu Ispiritunta qushuranllapa. Chayna yaĉchanaykillapapaq Santu Ispirituta arnishushanllapataqa kumplishushallapa nir. ¹⁴ Pay Santu Ispirituqami, Dyus imanu munashan tyimpu ĉamutin arnimashanchikllapataqa aypanallapapaq nir chiqapta intrachimanchikllapa. Chaymi chay arnimashanchikllapata limpu kumplir Tayta Dyus paypa kaqninkunata washamashallapaqa, tukuyla kusata alabayashunllapa.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunaqa kusala intrakaq kananllapapaq

¹⁵ Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunapaq yaĉhasha kani imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa kusalata llakipanakur kawsankillapa nir. ¹⁶ Chaymi Amitunchikman qamkunapaqqa mana shaykuq kusalata payji nir mañakuni. ¹⁷ Chaynullami Amitunchik Jesucristupa Taytan, kusala allin Dyusninchikllapataqa kusalata mañanipsis Santu Ispiritunwan yanapashunanllapapaq. Chaynami Santu Ispiriturayku Tayta Dyuspaq allita intrakar, chiqaptana payta riqsinaykillapapaq. ¹⁸ Tayta Dyustaqaqami mañanipsis intrachishunanllapapaq, payqami akrashushallapa chiqap paypa kaqninkunana kanaykillapapaq nir. Chaynullami intrachishunqallapapis kusala shumaqmi Dyusninchik arnir tukuyla paypa kaqninkunata qumayashanchikllapaqa nir.

¹⁹ Chaymi mañanipsis qamkuna Jesucristupi kriyiqkunaqa allita intrakanaykillapapaq Taytanchikllapa Dyusqami kusala ukman shumaq pudirniyun kar tukuyla kriyiqkunata yanapamanchikllapa nir. ²⁰ Chaqa imanutaq chay pudirniqa Jesucristutaqa wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chaymantami unaq syluman apar, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpina tachisha. ²¹ Chaynumi Tayta Dyusqa Jesucristutaqa wakin pudirniyun kaqkunamanta, rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamanta, paylla maydiyapis mantakuqkunamanta, chaynulla tukuyla kay pachapi kaqkunamanta, kanan maydiyapis paylla mantakunanpaq numrasha Tayta Dyusqa. ²² Tayta Dyusqami tukuyla imakunatapis, Jesucristupa ĉhakinpa ĉhakinman ĉhuran, payna rikar mantananpaq. Chaynullami Jesustaqa tukuyla kriyiqkunapaqqa uman yupay kar mantananpaq niran Tayta Dyusqa. ²³ Chaynumi Amitunchikllapaqa, tukuy kriyiqkunapaqa umanchikllapa katin, nuqanchikkuna-shuyupaqa paypa kwirpun yupayna kanchikllapa. Chaynu karmi payqa mantamanchikllapa. Chaqa payqami tukuy lugarpi kashanrayku imanu kashallapa imamapis yanapar kawsayninchikta qumanchikllapa.

2

¹ Kriyiq masiykuna, unayqami qamkunaqa wanusha yupay kawsaq kankillapa, chay mana allinta rurur uchakushaykillaparayku. ² Chaqa qamkunaqami kay pachapi kusalata uchakurlla kawsaq chaykunata kasur kawsaq kankillapa. Chaynuqami chay dyablu munashanlatana rurur kankillapa. Chaqa chay dyabluqami unaq wayrapi chaynulla kay pachapi chay mana allinta ruraqkunata mantan. Chaymi ashwan, Dyusta mana kasuqkunataqa kusalata animachin, mana allinlata rurananllapapaq. ³ Piru nuqanchikkunapismi unayqa chaynu kawsaq kanchikllapa. Chaymi imatapis yarpushanchikllapanulla mana allinkunalata rurur kawsaq kanchikllapa. Chayraykumi wakin mana kriyiqkunata yupaylla, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastigamanallapapaqna karan. ⁴ Nataq Taytanchik Dyusqami, kusala ukmanta llakipakuq kar, imanushashallapamapis llakipamashanchikllapa. ⁵ Chaqa uchanchikllaparaykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Taytanchik Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuwan kawsachimaranchikllapa wanunallapamantaqa. Chaymi qamkunatapis Dyusninchikqa llakipashurllapa mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapana. ⁶ Chayraykumi Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuwan pullata kawsachimaranchikllapaqa, kananlla unaq syilupi yupayna Amitunchikwan kawsanapaq nimashanchikllapa. ⁷ Tukuy kaykunataqami Tayta Dyusqa rurasha tukuy tyimpupaq allita intrachimanallapapaq, ipayqami kusata munar, Wamran Jesucristuwan tukuy imapi kusalata llakipamarninchik yanapamashanchikllapa! nir. ⁸ Chaqa qamkunapismi Tayta Dyus munashushanllaparayku, Jesucristupi kriyirlla washakashaykillapa. Manami qamkuna imata allinta rurashaykillaparaykuchu washakashaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyus chaynu llakipashurllapa, mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapa. ⁹ Chayraykumi mayqanpis mana alabakayta puytinchu, allinta rurarlami washakasha kani nirqa. ¹⁰ Chaqa allita yarpuyllapa: Chay ruramashanchikllapa Tayta Dyusmi akrar pullachamaranchikllapa Wamran Jesucristuwan. Chaynuqami imatapis allinkunalatana rurur kawsanallapapaq unaymanta-pacha, nishallana karan.

Jesucristuqaykumi uk ayllulana kanchikllapa

¹¹ Éfeso pwiblumanta kriyiq masiykuna, allita yarpuyllapa: Israel pwiblumanta runakuna kwirpunllapapi siñalniyjun kaqkunaqami, nishuqllapapaq: “Qamkunaqashi mana kwirpuykillapapi siñalniyjun kashaykillaparayku, Dyuswan kaytaqa mana puytinkillapachu” nir. ¹² Allita yarpuyllapa: Unayqami qamkunaqa, Jesucristupi mana kriyiq imachu kankillapa. Chaynulla manami Dyus akrashan Israel pwiblumantachu karaykillapa. Chaynu karmi Tayta Dyus arnikushanmatapis mana aypanaykillapapaqnaq karaykillapa. Chaymi kay pachapiqa mana Dyusninchikwan imalamapischu kawsaq kankillapa. Ashwanmi tukuy tyimpupaq chin-qanaykillapapaqlana kawsaq kankillapa. ¹³ Piru kanan-shuyapaqami Jesucristuqa washamanallapapaq yawarninta ichar wanusha nir kriyishaykillaparayku, paywan pullana kawsayankillapa, michka unay paymenta karupllapi kasha karmapis. ¹⁴ Chaqa Jesucristumi shumagaqchamaqinchikllapaqa. Chaynu karmi payqa mana Israel pwiblumanta kaqkunata, chaynulla Israel pwiblumantamanta kaqkunawanmapis, uk ayllulapaq yupayna tikramashanchikllapa. Chaynu uklapaqgami Tayta Dyusqa tikramashanchikllapa, chay uk kusa atun pata yupay arkamaqinchikllapata ratachir. Chaqa chay pata arkamashallapami, mana pulla kayta puytir, çhiqinakur ima kawsaq kanchikllapa. Piru chaytaqami Jesucristuqa kwirpullawan ratachir

yupayqa karan. ¹⁵ Chaymi Jesucristuqa, Moisés mantakushankunamatapis mana kasunapaqnachu nir, ashwan ishka y pwiblu chiqanchanakusha kaqmatapis uklapaqna tikraran, paylatana sirbir ima kawsananllapapaq. Chaynu rurar imami tukuylata shumaqchamaranchikllapa. ¹⁶ Chaqa paylami uk kruspi wanushanrayku, chay ishka y pwiblu chiqanchanakusha maqanakuq yupay kaqkunamatapis uklapaqna tikrar, Dyuswan shumaqchamaranchikllapa.

¹⁷ Kriyiq masiykuna, Jesucristuqami, shamuran shumaq rimayninta intrachimanallapapaq. Chayna paylata kasur shumaqtana kawsanallapapaq, chay qamkuna Dyusmanta karupllapi kaqkuna, chaynulla paywan pulla kasha kaqkunamatapis. ¹⁸ Chaymi Jesucristurayku nuqanchikkunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa Santu Ispiritullawan kar, Taytanchikllapa Dyusmanqa qimikayta puytinchikllapa. ¹⁹ Chayraykumi qamkunaqa manana furastiru yupaynachu kar, ashwan uk ayllulana kawsankillapa. Chaymi kananqa qamkunapis, imanutaq Dyus akrashankuna kaq, chaynuna kankillapa. Chaynuqami tukuynikillapa Tayta Dyuspa wamrankunana kankillapa. ²⁰ Chaynu karmi qamkunaqa imanutaq uk wasimataqa simintuta rajar alli shachinllapa, chay yupay kankillapa. Chaymi simintu rajakasha chaykunaqa, apustulkuna, Dyuspaq rimaqninkuna ima. Piru chay simintuta rajar rumita çhurashallapa chay-shuypaqami, Jesucristo. ²¹ Chaymi nuqanchikkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqa, chay simintu rumi çhurakasha chaypa ananman çhurakar llutakaq yupay kanchikllapa. Chaymi imanutaq uk wasimataqa shachinllapa chaynu nuqanchikkunapis winashunllapa, Tayta Dyuslapaq kar, paypa kusa allinla wasin yupayna kanallapapaq. ²² Chaynumi qamkunapis Jesucristuwan pulla karllapaqa, nuqakunawan tantakarqa uklana kankillapa. Chaymi ashwan tukuyninchikllapapi Santu Ispiritulana kawsayan. Chayraykumi Tayta Dyus kawsanan wasi yupayna kanchikllapa.

3

Pablumi Dyus akrashanpaq intrachikun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi qamkuna mana Israelmanta kaqkuna washakanaykillapapaq Jesucristupaq yaçhachikushayllaparayku prisu kani. ² Chaqa qamkunaqami allita yaçhankillapana, nuqtami Tayta Dyusqa akrrar kaçhamaran, qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Jesucristupaq yaçhachishutiyllapa washakanaykillapapaq nir. ³ Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munamar, imanuw Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpuyashanmatapis intrachimaran. Chaynu intrakarmi puntata iskribishurllapaqa ashllilata intrachishurayllapa. ⁴ Piru kanan qashan iskribishuyanillapa chayta allita liyirqami allitana intrakankillapa, nuqaqami Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpushantaqa allitana intrakani nir. ⁵ Chaqa Tayta Dyus payla yarpuyashantaqami, unay tyimpukunaga mayqanlatapis mana intrachiranchu. Piru kananqami, Tayta Dyusqa Santu Ispirituwan chay akrashan apustulninkunata, chaynulla paypaq rimaqninkunata ima allita intrachimashallapana. ⁶ Chay payla yarpushanqami kaynu karan: Jesucristupi kriyir washakananllapapaq nir yaçhachikutiyllapa kriyiqkunaqami, michka mana Israelmanta karmapis, Israel pwibullamanta yupayna kananllapapaq. Chaynu karmi tukuyninchikllapaqa, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynullami tukuyninchikllapana Tayta Dyus arnimashanchikllapataqa apashunllapa.

⁷ Piru Tayta Dyusqami kusalata llakipar, akrar kaçhamar pudirninwan yanapamaran Jesucristupaçq rur yaçhachikunaypaçq. ⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuçaqami Jesucristupi kriyiq kaçkunapaçqa yaçqa mana kwintachaypaçla yupay kani. Piru michka chaynu katiymapis, Tayta Dyusqami kusalata llakipamashanrayku yanapamar kaçhamasha mana Israel runakunata intrachinaypaçq, Jesucristupaçq kusala mana yaçqa intrakaypaçq yupay kusala shumaçq rimashanta. ⁹ Chaynu yaçhachikunaypaçq kaçhamarmi nimasha intrachikunaypaçq, tukuy imata rurasha Taytanchik Dyusqa unaymanta-pacha imanumi washamanallapapaçq payla yarpushanta nir. ¹⁰ Chaynuçami karan, unaçq syilupi tukuy angelkuna, chaynulla wakin mana rikaypaçq kusala pudirniyjun mantakuçkunamapis, tukuy la kriyiqkunata uklana yupay kawsaqta rikarqa kwintata qukananllapapaçq, imanumi Tayta Dyusqa kusala yaçhaçq chaynulla pudirniyjun ima nir. ¹¹ Piru tukuy imata kriyiqkunawan rurarmapis Tayta Dyusqa imanutaçq unaymanta-pacha chaynu ruranaçq karanllana Amitunchik Jesucristuwan chaynulla ruraran. ¹² Chaymi kanaanqa Jesucristupi kriyir, paywan pulla karnaçami, Taytanchik Dyusmanqa mana imapaçq manchakur imapischu qimikayta puytinchikllapana. ¹³ Chayraykumi nishaykillapa: Jesucristupaçq nuça yaçhachishurllapa çisachatiyqa, imami disanimakunkillapachu. Chaça chaynu çisachar ima yaçhachishutiylapami, Jesucristupi kriyir washakashaykillapana.

Jesucristumi kusala ukmanta llakipamanchik

¹⁴ Chayraykumi kanaanqa qunqurikur Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni çamkunapaçq. ¹⁵ Chaça payçami unaçq syilupi chaynulla kay pachapi kawsaqkunapaça Taytanchikllapari, tukuy la ruramashanchikllaparayku. ¹⁶ Chaymi Tayta Dyustaça mañani Santu Ispiritunwan kusala shumaçq kaçkunalapi yanapashutinllapa, yarpuynikillapapi pudirniyjun, chaynulla kusala jwirsayjun ima kanaykillapapaçq. ¹⁷ Chaynuçami kriyishaykillaparayku, Jesucristuça shunquykillapapina maydiyapis kawsanqa. Chaymi ashwan Jesucristulapaçna kusalata yarpur, uknikillapa uknikillapapis kusalata llakipanakunkillapa. Chaymi chaynu kawsarqa, imanutaçq uk qirumaça allita çupakurqa ima katinpis kusalata shachinakun, chaynullami kusalata llakipanakur ima kawsarqa maydiyapis chaynu llakipanakunaykillapapaçq yarpurlana kawsayankillapa kanqa. ¹⁸ Chaynullami mañakunipis Jesucristuça tukuy kriyiqkunata intrachishunanllapapaçq, imanumi payça kusala ukmanta munamanchikllapa nir. ¹⁹ Chaynullami mañakunipis ukman imakunata intrakanaykillapamantaça, ashwan Jesucristuça kusala ukmanta llakipamanchikllapa nir allitana intrakar kawsanaykillapapaçq. Chaynu kawsarçami, Dyus munashanlatana maydiyapis rurar kawsayankillapa kanqa.

²⁰ Taytanchik Dyusqami kusalata yanapamanchikllapa, masta chay mañashanchikllapamantaça, chaynulla yarpushanchikllapamanmatapis. Chaça payçami kusala pudirniyjun kar, tukuy imata rurayta puytin. ²¹ Chayraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunaça tukuy tyimpu paylatana alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

4

Santu Ispirituwan kaçkunaçami uklana yupay kawsashunllapa

¹ Chaymi Amitunchik Jesucristo munashanta rurashayrayku prisu karmapis, kusalata rugashunllapa, imanutaçq Dyus akratinllapamaça

kawsanllapa, chaynu qamkunapis kawsanaykillapapaq. Chaqa Tayta Dyusmi akrashushallapari. ² Chaynu karqa, amami kusa kani nir alabakar imachu, shumaqlata ukninchikllapawanqa kawsankillapa. Chaynulla ima katinpis amami piñakur imachu ashwan llakipanakur ima shumaqta parlankillapa. ³ Chaymi chaynu Santu Ispiritu yanapashutinllapapaq, kawsayarllaqa ukla yupayna maydiyapis llakipanakur ima shumaqta kawsayta kamayllapa. ⁴ Chaqa allita intrakayllapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynulla Santu Ispiritupismi ukla. Chaymi Tayta Dyus yanapamashanchikllapa uklayla washamaqinchiq Jesucristupi kriyirqa, washakashana kanchikllapa nir kusalata kunfyanallapapaq. ⁵ Chaynulla Amitunchikllapaqami ukla. Chaynu katinmi kriyinallapapaq, shutikunallapapaqmapis uklari. ⁶ Chaqa kanmi uk Dyusla. Paymi tukuypa Taytanchikllapa. Chaymi paylla tukuyta rikan. Chaynu karmi pay munashantaqa, mayqanwanpis ruranarqa ruran. Chaqa payqami maypipis pullanchikllapa.

⁷ Piru tukuy nuqanchikkunaqa manami tukuyta chayllata ruranapaqchu kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristuqa pay munashannulla ukninchikllapa ukmanta, ukninchikllapa ukmanta rurar, paylata sirbinallapapaq ni-mashanchikllapa. ⁸ Chayraqmi Dyus nitin iskririkashakunapiqa nin: “Jesucristumi tukuy kuntraqin kunata binsir, riran unaq syiluman.

Chaymi unaq syilumanta-pacha

kaçhamuran Santu Ispiritunta

tukuyta kriyiqkunata yanapatin uknin ukmanta uknin ukmanta rurar paylata sirbinanllapapaq” nir.

⁹ Piru çima nishaq nirtaq, “Iqaran unaq syiluman” niyan? Chaynu nirqami intrachimanayanchikllapa puntataqa kay pachaman shamusha karan nir. ¹⁰ Chaymi kay pachaman ishkimusha karan Jesucristullami, kusala unaq may syilumanaq iqaran. Chaynuqami ruraran tukuy imata, chaynulla nuqanchikkunatapís payna rikamanallapapaq.

¹¹ Payllami tukuy kriyiqkunataqa yanapar ukmanta ukmanta rurar payllata sirbinanpaq akraran. Chaymi ukkunataqa apustulkuna kananpaq nisha. Nataq ukkunata-shuyapaqa, paypaq rimaqininkuna kananpaq. Ukkunataqami nisha mana kriyiqkunata intrachitin, kriyir washakananllapapaq. Ukkunataqami kriyiqkunata rikananpaq akraran. Chaynulla akraranpis kriyiqkunata yaçhachinanpaq ima.

¹² Chaynuqami Jesucristuqa akraran chaynu ukmanta ukmanta, Dyuspa kaqninkunata yaçhachinanllapapaq. Chayna Dyuspa kaqninkunaqa waran waran chay kriyishanpiqa masna jwrtiyar, paykunana wakinkunata yaçhachinanpaq ima. ¹³ Chaymi chaynu Jesucristupi mas kriyinallapapaq animachimashallapaqa, maydiyaqa tukuy chay yarpuyana kar, allitana Amitunchiktaqa riqsinallapapaq. Chaynuqami Dyuspa Wamran Jesucristupi, allita kriyiqkunana kar, kusa allinlatana kawsashunllapa imanutaq Amitunchikmaqa allinla chaynu.

¹⁴ Chaynu allitana intrakarqa, mananami imanutaq uk wamramaqa ukmanta ukmantana yarpupakun, chaynunachu kashunllapa. Chaynullami manana imata yupay wayra wakman kayman purichin chaykuna yupaychu kashunllapapis. Chaqa chaynu wakman kayman puriqkunaqami, kusa allinlata yupay tukur yaçhachikuqkunamanta dasna ingañakanqallapa. ¹⁵ Piru nuqanchikkuna kriyiqkunaqami, kusalata llakipanakur ima tukuy imatapís chiqap kaqlata yaçhachinakunchikllapa. Chaymi chaynuqa waran waranna, Amitunchik munashanta rurar, pay yupayna kawsashunllapa. Chaqa

payqami tukuy kriyiqkunapaqa umanchikllapa yupay-ari. ¹⁶ Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparayku uk yarpuyllana ima kar, tukuyinchikllapa yanapanakushunllapa, Dyus munashannu kawsanallapapaqqa. Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq kwirpunchikllapapa partinkunamaqa tukuy imapi yanapanakunllapa. Chaynu yanapanakur ima shumaqta kawsarqami, mas allita waran waranna Jesucristupiq kriyishunllapa.

Jesucristupi kriyirqami mushuqmanta nasisha yupayna kawsashunllapa

¹⁷ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata rugashaykillapa: Amanami Dyusninchikta mana riqsir, kusala ukman mana allinkunata rurar kawsanllapa, chaynunachu kawsanllapa. Chaqa paykunaqami munashanlata yarpur rurar, kusala mana allintachu kawsanllapa. ¹⁸ Chaynu karmi paykunaqa mana imalatapis intrakayta puytinllapachu chay allin kaqmantaqa. Chaymi maydiyapis mana yaçhanllapachu shumaqta kawsaytaqa; ashwanmi kusala saqrata kawsanllapa. Chaqa chaynuqami kawsanllapa shunqunllapata kusalata ankuchasha kar, Amitunchik nishankunata mana intrakanashanrayku. ¹⁹ Chaynu kawsaq runakunaqami, limpu kuchiyasha kar mana intrakanllapanachu. Chaymi maydiyapis kwirpun munashanlata rurar kawsanllapa. Chaynu karmi mana tanyakarchu, chay mana allin kaqkunataqa mayqannintapis masta rurananpaq yarpurla kawsanllapa. ²⁰ Piru qamkuna-shuypaqami mana chaynu kawsanaykillapapaqnachu Jesucristupaq uyakurqa yaçhakushaykillapa. ²¹ Chaymi chiqapta paypaq uyakur yaçhakushana karqa, yaçhayankillapana payqa imanumi kawsanallapata munan nir. ²² Chayraykumi unay imanu kawsaq kankillapa chayta-shuypaq qunqar dijayllapana. Chaqa chay mana allinkunaraykumi, kusala saqra mana allinta rurarlta, maydiyapis mana shumaqta kawsayta puytiqchu kankillapa. ²³ Chaymi kananqa yarpuynikillapapiqa allin kaqlatana rurayta yarpur, mushuqmanta nasisha yupayna kawsayllapa. ²⁴ Chaynuqami imanutaq Tayta Dyus, payta yupay mushuqmantana rurashushanllaparayku allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa ukmanta kawsayllapa, chay chiqap kaqlapi yarpur, kusa shumaqlata rurar imana.

²⁵ Chayraykumi, amana masqa llullakur imaqa rimankillapanachu. Ashwanmi imatapis karanlata willankillapa uknikillapataqa. Chaqa michka achka karmapismi, tukuy-ari uk kwirpulana kanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa.

²⁶ Chaymi imanupi uknikillapawan piñakurmaqa, dasla shumaqchanakunkillapa, ama uchakunaykillapapaq. Amami uknikillapawan piñachinakushallapa, tukuy unaq, manaqa tukuy tutaqa pasankillapachu. ²⁷ Chaqa mana das shumaqchanakurqami, ashwan chay dyablu munashanta rurananpaqna dijayankillapa.

²⁸ Chaymi mayqanpis suwakuyasha ima karqa, amanami qashanqa suwakunkillapanachu. Ashwanmi makikillapawan trabajar imaykillapalataqa tarikurna, ashwan wakin ministiqkunata yanapayllapa.

²⁹ Chaynulla amami mana allinkunataqa rimankillapanachu. Ashwanmi imatapis shumaqlata rimankillapa. Chaynuqami wakinnikikunata yanapayankillapana. Chayna chay uyapashuqkunaqa shumaqtana yarpur mas allitana Jesucristupi kriyinanllapapaq. ³⁰ Tayta Dyuspa Santu Ispiritus siñalashushallapa yupayna qamkunapi kawsayan chaytaqami, ama llakichinkillapanachu. Chaqa payraykumi allita yaçhayankillapana, maydiyaqa washakanapaq diya çhamutinga washakashana kashaq nirqa.

31 Chayraykumi shunquykillapapi piñakuykunata, chay sunsunulla piñakuykunata, chay anyanakuykunata, chay jurapakuykunata, chaynulla chay tukuy mana allin ruraykunataqa itakuq yupay ashuchiyllapana gamkunamantaqa.

32 Chaymi ashwan mayqanwanpis llakipanakur shumaqta kawsayllapa. Chaynulla uknikillapa imata rurashutinllapapis llakipar pirdunayllapa. Chaqa imanutaq Taytanchikllapa Dyusmaqa, Wamran Jesucristurayku llakipar pirdunamaranchikllapa chaynulla.

5

Dyus yupaylana kawsashunllapa

1 Kriyiq masiykuna, qamkuna Dyusninchikpa akrashan wamrankuna kaqkunaqami, imanutaq paymaqa kusala shumaqta kawsan, chaynu kawsankimanllapa.

2 Chaymi imata rurarpis uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima ru-rayllapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa kusalata llakipamarninchikllapa uchanchikllaparayku paylla wanuranmapis. Chaynu wanurmi, imanutaq uk ufrinditata rupachishamaqa kusala shumaq mishkita asyakun, * chaynu-umi Tayta Dyuspa naypanmanqa qimikaran.

3 Chaymi qamkuna, Dyus akrashan kusala shumaq kaqninkunana karqa, amami ukwan ukwan pununaykillapapaq, chaynulla ukman pingaypaq imakunata ruranyakillapapaq rimankillapalamapischu. Chaynulla amami imaykillapata qamkunapapaq tantakunaykillapapaqmapis rimankillapachu. 4 Amami kusala saqrata, chaynulla sunsunullaqa rimankillapachu. Chaynulla amami kusa pingaypaqkunata rimar imaqa grasyakunkillapalamapischu. Ashwanmi chay mana allinkunata rimanaykillapamantaqa, Taytanchik Dyuslata payji nir ima alabayllapa.

5 Chaqa qamkunaqami allita intrakankillapana, mayqanpis masayjun kar ukwan ukwan punuqkuna, chaynulla mana masayjun kaqkuna pakaplla punuqkuna, chay kusala pingaypaq imakunata ruraqkuna, chaynulla mayqanpis payllapaq imankunata kusalata tantakuyta munaqkunaqami, Jesucristupa Taytan Dyus mantakuyashanmanqa, mana yaykuyta puytingallapachu nir. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami, Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunata aduraq yupayna. 6 Chaynulla amami mayqanpis uchakuchishunanllapapaq llullachir yaêhachishunqallapachu. Chaqa chaynu yaêhachikutinllapami, Tayta Dyusta mana kasurnachu, ashwan paykuna munashannullana kawsanllapa. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy chaykunawanqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaçhamun paykunamanqa. 7 Chayraykumi chay munashanlata rurar kawsaqkunawanqa ama piçhunakunkillapalamapischu.

Dyus yupay achkiraqlapina kawsashunllapa

8 Qamkunaqami, Jesucristuta unay mana riqsirqa, tutaparaqpi yupay kar mana allinkunata rurar kawsaq kankillapa. Piru kanan-shuypaqami Amitunchikpi kriyishaykillaparayku, paywan pullachakashana kankillapa. Chaymi ashwan uk achkirachikuq yupaylana, allinkunalata rurar kawsayllapa. 9 Chaqa chay achkirachikuq yupay Jesucristuwan kaqkunaqami, imatapis allinkunalata, chiqap kaqkunalata rurar, ukninkunamatapis llakipar ima kawsanllapa. 10 Chaymi allita intrakayllapa Amitunchik Jesucristuqa imanumi kawsanata munan nir. Chaynu intrakarqami, pay munashannula

* 5:2 Dyuspaq ufrindita kusala mishkita asyakun nir mas intrakanarqa, rikashunllapa: Génesis 8.20-21; Éxodo 29.18,25,41; Levítico 1.9,13,17.

maydiyapis kawsankillapa. ¹¹ Chaynulla chay tutaparaqpi kaqkuna mana allinkunata yanqalla rurannllapa chaykuna yupayqa amami rurankillapachu. Ashwanmi allinlata rurar kawsar, intrachinkillapa chaynu pakaplla mana allinta rurayashanllapaqami, mana allinchu nir. ¹² Chaqa chay mana allinkunata pakaplla rurayashanllapaq rimanapaqqami kusala pingaypaq. ¹³ Piru Taytanchik Dyusmi, chaynu mana allinkunata rurayatinllapamapis, shutiman rikarichin chay rurayashanllapataqa. ¹⁴ Chaqa chay achkirachikuq chayqami ima mana allinta rurayashamapis, tukuylata shutillamanna rikarichin. Chayraykumi iskribikashakunapiqa nin: “Rikchakuy qam punuqqa.

Chay wanushakunapa rurinmanta sharimuy, Jesucristumi achkirachishunqana” nir.

¹⁵ Chayraykumi, allita kwintata qukayllapa, ¿imanutaq Dyuspa naypanpiqa kawsayani? nir. Chaymi chaynu kwintata qukarqa, amanami sunsunulla yarpupakurnachu, ashwan tukuy allin kaqkunaparaq kusata intrakarna kawsankillapa. ¹⁶ Chaymi kay tyimpukunapiqa imuraspis allinlata rurar kawsayllapa. Chaqa kay tyimpu kawsayashanchikllapapiqami, mayqanpis mana allinkunata rurarna kawsayanllapa. ¹⁷ Chaymi qamkuna kriyiqkunaqa amami sunsunullaqa imatapis rurankillapachu. Ashwan allita intrakar, Tayta Dyus munashannulla rurankillapa. ¹⁸ Chaynulla amami maçhankillapa imapischu. Chaqa chaynu maçar imaçami, mana tanyakar imachu, munashanlata rurannllapa. Ashwanmi tukuy kawsaynikillapataqa, Santu Ispiritupa makinlapina dijayllapa pay munashannullana rurachir kawsachishunanllapapaq. ¹⁹ Chaymi ashwan uknikillapa uknikillapa salmukunata, himnukunata, Amitunchikpa takinkunata ima takir kusalata animachinakunkillapa. Chaynuçami tukuy shunquykillapawan Amitunchikta alabar imanã kusala shumaqta kawsankillapa. ²⁰ Chaymi imuraspis Amitunchik Jesucristupa shutinlapi, tukuy imapi yanapamashanchikpaq tukuy tyimpu Taytanchik Dyustaqqa payji nir ima alabashunllapa.

Masayjunkunaqa kasunakur imana kawsashunllapa

²¹ Kriyiq masiykuna, qamkunaçami Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa rispitanakur, kasunakur ima shumaqta kawsankillapa. ²² Qamkuna kriyiq warmikuna, runaykillapata allita kasunkillapa, imanutaq Amitunchik Jesucristuta kasunkillapa chaynulla. ²³ Chaqa runaçami, warminpaqa uman yupay. Imanutaq Jesucristumaqa paypi kriyiqkunapaqqa uman yupay chaynu. Chaynulla Jesucristuqami washamaqninchikllapa. Chaqa tukuy kriyiqkunaqa paypa kwirpun-ari kanchikllapa. ²⁴ Chaymi imanutaq, tukuy kriyiqkunamaqa Jesucristuta kusalata rispitar ima kawsanllapa, chaynumi qamkuna kriyiq warmikunapis runaykillapataqa tukuy imapipis kusa rispitulawan kasunkillapa.

²⁵ Chaynulla qamkuna kriyiq runakunapis, warmikillapata kusata llakipayllapa, imanutaq Jesucristumaqa, chay tukuyla kriyiqkunapaq llakishanrayku, wanuranmapis chaynulla. ²⁶ Chaynuçami ruraran, tukuy paypa kaqninkunaqa chay shutikushanllaparayku, chaynulla chay paypa rimayninwan kusala shumaq chuyala yupayna kananllapapaq. ²⁷ Chaynu karllapanaçami paypa kaqninkunana kar, shumaqchakashana kanqallapa. Chaymi manana ima lisyakar alliyasha yupay, granuyjun imalamapischu kanqallapa. Ashwanmi tukuyla kusa shumaqchakashana kanqallapa. ²⁸ Chaymi imanutaq uk runamaqa paypa kwirpunpaq kusata llakin, chaynumi llakinman warminpaqpis. Chaqa mayqanpis

warminpaq llakiqqami, paypa kwirpunpaqpis kusalata llakiyan. ²⁹ Chaqa manami mayqanpis paypa kwirpuntaqa çhiqninchu. Ashwanmi imanullapis qaran, kuytan ima, imanutaq Jesucristumaqa paypa kaqninkunataqa kusata kuytan chaynulla. ³⁰ Chaqa tukuy kriyiqkunaqa michka achka karllapamapis paypa kwirpun-ari kanchikllapa. ³¹ Chayraykumi, runaqa taytanta mamanta dijar warminlawanna kawsanqallapa. Chaynami ishkantinqa uk kwirpulana yupay kawsanqallapa. ³² Chaqa imanutaq uk runa warminwan pullachanakurmaqa ishkantinqa ukla yupayna, chaynumi mayqanpis Jesucristupi kriyirqa uklana paywanqa. Piru Tayta Dyus chaynu yarpushan unay mana intrakaypaq kasha karmapis, kusala shumaq kasha, allita intrakashaqa. ³³ Chayraykumi qamkunamanta runa kaqkunamaqa, ama qungarchu warmikillapapaq llakiyllapa, imanutaq kwirpuykillapapaq llakinillapa chaynulla. Chaynulla warmi kaqkunapis runaykillapata rispitar, kasur ima kawsayllapa.

6

Wamrakuna taytaykillapata kasunkillapa

¹ Kanan-shuypaqa wamra kaqkunata nishaykillapa: Taytaykillapata, mamaykillapata kusa rispituwan kasuyllapa, Amitunchik Jesucristupana kashaykillaparayku nir. Chaqa chaynu taytanchikta, mamanchikta kasushanchikllapaqami kusala allin, shumaq ima. ² Chaqa Tayta Dyus mantakushanmanta ukqa kaynu nin: “Taytaykita, mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa” nir. Chaymi chay mantakuy nishanta rurargashi, ³ kay pachapiqa kusala unayta, chaynulla kusala shumaqtanashi kawsashunlapa nir arnimaranchikllapa.

⁴ Nataq qamkuna tayta kaqkuna-shuypaqa, amami wamraykillapata imapaq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Ashwanmi shumaqlata willar ima, allita Amitunchik Jesucristulapina kriyir kawsananllapapaq intrachinkillapa.

Sirbikuqkuna patrunkillapawan rispitanakunkillapa

⁵ Chaynulla qamkuna sirbikuq kaqkuna, kay pachapi kaq mantaqnikillapata allita kasunkillapa. Chaymi ima trabajuta rurarpis kusa rispituwan, manchakuqnula, karanlata, shunquykillapapi aligriyar ima rurankillapa, Jesucristuta sirbiq yupaylla. ⁶ Qamkunaqakish mantaqnikillapa pullaykillapa katinmala paykunawan allinpi kanaykillapapaq nirma imatapis ruyatkillapa. Ashwanmi Jesucristupa sirbiqnin kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan, Dyus munashannula rurankillapa. ⁷ Chaymi ima trabajuta rurarpis, amami kwashalla imachu rurankillapa. Ashwanmi imata rurarpis Amitunchikllapaqna rurankillapa, mana runakunapaq yupaychu. ⁸ Chaqa yaçhashanchikllapanu, mayqanpis sirbikuq kar, mana sirbikuq karmapis, allinlata rurasha kashallapapaq, Amitunchik Jesucristuqami pagramaqninchikllapa yupayna, kusa allinlata yanapamashunllapa.

⁹ Nataq qamkuna mantakuq kaqkunapis, imanutaq sirbiqnikikuna kasushurllapa karanlata ima rurannlapa, chaynullami chay sirbikuqnikikunawan imatapis karanlata rurayllapa. Amami imapaq jurapar, ima mana allinta ruranaykipaqmapis yarpunkillapachu. Chaqa allita yarpuyllapa qamkuna mantakuqkunaqa: Chay sirbiqniki chay, chaynulla qampismi unaq syilupi Amitunchikllata sirbiyanikllapa. Chaqa payqami, mana mayqantapis ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuylla paypaqqa chaylla kanchikllapa.

Amitunchikpi kriyir kamakashanchikwanmi washakashunllapa

¹⁰ Kriyiq masiykuna, yačhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristuqa mana tukukaq pudirniyjun. Chaymi qamkunaqa chay pudirninpi imuraspis aypakusha yupaylana shachinakuyllapa. ¹¹ Chaynuqami imanutaq suldadumaqa guerraman rir maqanakunanpaq kusalata kamakan, chaynumi qamkunapis Dyusninchik imanu imanu washakanaykillapaq chay tukuy saqra mana allinkunamanta nir willashushanllapanulla kamakayllapa. Chaynu katkillapa, yarpuynikillapapi chay dyablu ukmanta ukmanta yarpuchishutinllapaqa, mana kwintacharnachu imata saručhaq yupayna itakunaykillapapaq. ¹² Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqanchikkuna kriyishanchikllaparaykuqa, manami nuqanchik yupay aychayjun, tuluyjun runakunawanchu maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Ashwanmi unaq syilumanta chay mana allinta rurachikuqkunawan maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Chaqa chay tutaparaqlamanta kar; mana allinta rurachikuqkunaqami, kusata mantakun, imatapis paykunapa yarpuyninllamanta rurachikunllapa ima. ¹³ Chaynami imanutaq suldadumaqa guerraman rinanpaq kusalata kamakar rin, chaynu qamkunapis Dyusninchik imanu washakanaykillapapaq nir willashushanllapawan alli kamakashalana kayllapa. Chaymi chay kusala mana allin saqra diyakuna chamutinmapis, kriyishaykillapanulla shachinakunaykillapapaq.

¹⁴ Chayraykumi imanutaq suldadumaqa allita wačhkakur kamakan maqanakuq rinanpaqqa, chaynumi qamkunapis chay chiqap kaqlawan allita wačhkakusha yupayna kamakayllapa. Chaynullami imanutaq chay suldadumaqa gasqunta washananpaqpis jyirrumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi qamkunapis imatapis allin kaqlata ruranaykillapapaq yakakuq yupay kamakashana kayllapa. ¹⁵ Chaynulla imanutaq uk suldadumaqa imuraslapis sapatunta allin yakakushala purin, chaynu yupaymi qamkunapis imuraslapis kusa kamakashalana kayllapa. Chaynu karqa imanumi Jesucristuqa shumaqchamanayanchikllapa nir yačhachikunaykillapapaqqa imuraslapis listuna kayankillapa kanqa. ¹⁶ Chaynuqami imanutaq suldadumaqa jyirrumanta rurakasha iskudunwan washakan, chaynumi qamkunatapis chay kriyirlla kawsashaykillapaqa washashunqallapa, tukuylla chay mana allinkuna nina ratakuq flichay yupay chaykunamantaqa. ¹⁷ Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijancho imuraslapis, chaynumi qamkunapis Amitunchikmi washamanayanchikllapa nir kunfyakashaykillapataqa ama qunqarchu yarpuynikillapalapi purichinkillapa. Chaynullapismi Santu Ispiritu Dyuspa rimayninta uk ispada yupaykar washashunanllapapaq qushushanllapataqa waran waran ama qunqarchu allitana intrakanillapa.

¹⁸ Chayraykumi qamkunaqa allinpi mana allinpi karmapis amami dijanckillapachu Amitunchikman mañakuytaqa. Chaymi imuraspis mañakurqa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakunkillapa. Chaynu karqami, maydiyapis alamirala kar, mana disanimakur imachu, ashwan Dyus tukuyllata akrashan kaqkunapaqpis mañakunkillapa. ¹⁹ Chaynullami nuqapaqpis Taytanchik Dyusman mañakunkillapa, pay yanapamatin allinkunallata rimanaypaq. Chaynulla pay yanapamatin, rir ama manchakur imachu yačhachikunaypaq imanu Taytanchikllapa Dyusqa payla yarpusha washamanallapapaq nir. ²⁰ Chaqa Dyusmi nuqataqa kačhamasha uk kunachikuqta yupay, rir parlakunaypaq chay shumaq rimayninpaqqa. Chaymi chaynu yačhachikushaypaq kananqa prisu kani. Chayraykumi

qashan nishunillapa: Mañakunkillapa nuqapaq mana manchakur imachu, chay shumaq rimayninpaq parlakunaypaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

²¹ Chay kriyiq masinchikllapa Tiñuico shamurmi, allita parlashunqallapa nuqapaq imatami rurayani nirmapis. Chaqa pay ukninchikllapami, Amitunchik munashannulla kusalata yanapaman Amitunchikpaq yaçhachikunayllapapaqqa. ²² Chayraykumi payta qamkunaman kaçhamuni, imatami rurayanillapa nir ima animachishunanllapapaq.

²³ Kriyiq masiykuna, mañakunillapa Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis, tukuy kriyiqkunataqa yanapar ima shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami ashwan mas allitana kriyinkillapamapis. ²⁴ Chaynulla Amitunchik Jesucristuta tukuyta munar mana shaykuq kriyiqkunatami, Amitunchikqa kusalata llakipar ima yanapashunllapa shumaqta kawsachishunqallapa.

Chaynumi kanqa.

Filipenses

Pablumi kartanta kaĉhan Filipospi kriyiqkunaman

Grecia nasyunpi, chaynulla prubinsya Macedoniapimi, Filipos pwibluqa karan. Kay pwiblumanmi apustul Pabluqa ĉaran Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikunanpaq (Hechos 16.11-40). Chaynu yaĉhachikurnaqa Pabluqa riran uklaw pwiblukunamanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuq. Chaymantami chaypi yaĉhachikurnaqa riran prubinsya Macedoniaman, chaypipis qashan yaĉhachikunanpaq. Chaynu yaĉhachikur rishannumi rir, ĉaran Jerusalén pwibluman. Chaymi chaypiqa karguyjunkuna aypar prisuranllapa. Chaymantami kaĉharanllapa Cesareaman, chaymanta Romaman chaypi prisu dijananllapaq.

Pablo karsilpi katin, Filiposmanta kaq kriyiq masinkuna yarpurmi, Epafrodituta kaĉharanllapa Pabluta watukunanpaq. Chaymi Epafrodito rirqa, Pablo ministishanta tantasha karanllapa chayta apar, riran. Chayraykumi chay Epafrodito apashanta ayparmi, Pabluqa Filipospi kriyiq masinkunata kusalata payji nir ima, kay kartapi iskribiran (1.5; 4.10-19). Chaynullami kay kartapiqa willaranpis Epafrodito qishaq karpis, imanumi alliyashana nir (2.25-30).

Kay kartata liyirmi intrakayta puytinchik imanu qischakarpis shachinakunallapapaq nir (3.1; 4.4; 4.7; 4.12). Chaynullami intrakayta puytinchikpis imanumi Taytanchik Dyuslapi kunfyakar kawsanallapapaq nir.

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi ukninchik Timoteuwan, Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin kanillapa. Chaymi ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni gamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa gamkunatami Taytanchik Dyus akrashushallapana katin, Amitunchik Jesucristupi kriyir paywan pullachanakushaykillapa. Chaymi chaypi kaqkunataqa, chay kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunata, chaynulla chay kriyiqkunata sirbiqkunatapis * tukuynikillapata saludashunillapa. ² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunapaq

³ Kriyiq masiykuna, imanumi gamkunaqa kriyinkillapa nir yaĉharmi, imuraspis kusalata payji nini Taytanchik Dyustaqa. ⁴ Chaynu mañakuq qallaritiyqami, shunquymapis kusa allinta yarpuchimatin, kusa aligrila ima Taytanchik Dyusmanqa mañakuni tukuy gamkunapaqqa. ⁵ Chaqa gamkunawan pullamiri, Jesucristupi imanu kriyir washakananllapapaq nirqa yaĉhachikushanchikllapa, puntamanta-pacha kanankaman. ⁶ Chaymi nuqaqa Taytanchik Dyuspi kusalata kunfyakani imanutaq puntamanta-pacha imata ruranaykillapapaq yanapashuranllapa, chaynullami waran waran yanapashuyanqallapa, Jesucristo maydiya shamunan diya ĉamunankaman nir. ⁷ Nuqapaqgami, kusala allin chaynu waran waran animachishurllapa yanapashunayllapapaqqa. Chaqa gamkunamaqami, nuqa prisu katiy,

* **1:1** Kriyiqkunata sirbiqkuna nirqami intrachimayanchik dyakunukunapaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa Hechos 6.1-4, 1 Timoteo 3.8-10.

chaynulla mana prisu katiymapis kusalata yanapamaraykillapa, Jesucristupaq yaĉhachikuypiqa. Chaymi ashwan kusala allin tukuy shunquywan qamkunata yanapashunayllapapaqqa. ⁸ Chaqa Taytanchik Dyusmi yaĉhan, imanumi nuqaqa Jesucristurayku qamkunapaq llakir ima kusalata rikashuyllapata munani nir.

⁹ Chaymi ashwan mañakuni Taytanchik Dyus yanapashutinllapa, waran waranna uknikillapa uknikillapa llakipanakunaykillapapaq. Chaynuqami Jesucristupa tukuy yaĉhayninpaqqa kusa yaĉhaq, mas intrakaqkuna imana kankillapa. ¹⁰ Chaymi maydiya, chaynulla imuraspis, allinlata ruranaykil-lapalapaqna yarpunkillapa. Chaynuqami kusala shumaq allinlata na kawsankillapamapis. Chayna maydiya Jesucristo shamurmapis, allinlata rika pullakushunqallapa. ¹¹ Chaqa chay tyimpuqami qamkunaqa rikachikunkillapa, tukuy la allin kaqkunata rurashaykillapakunata. Piru chaynu allinlata ruranaykillapapaqmi, Jesucristo yanapashushallapa. Chaynami Taytanchik Dyusmaqa ashwan kusa alabakashana kanqa.

Pablumi wanunanpaq kar kawsananpaq karmapis Amitunchiklapaq yarpun

¹² Kriyiq masiykuna, kaytami yaĉhanaykillapata munani: Chay runakuna mana allinkunata rurar, primumashanllapa imaqami mana yanqallachu kasha. Ashwanmi chaynu pasaqta rikar imami Jesucristupiqa kusala achka kriyishallapa, nuqa yaĉhachikushayrayku. ¹³ Chaqa tukuy la runakuna, chaynulla Roma pwiblupa mantaqnin Cesarta kuytaq gwardyakunamapis, karsilpi kuytamayashanrayku yaĉhayan nuqaqami Jesucristupi kriyir yaĉhachikushayraykula prisuqa kani nir. ¹⁴ Piru chaynu prisu katiymapismi, wakin kriyiq masinchikkunaqa, masta animakur mana imapaq manchakur imalamapischu ashwan mas yaĉhachikuq qallarishallapa, imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyirlami washakayanqallapa nir.

¹⁵ Chaqa chiqaptaqami Jesucristupaq yaĉhachikuqkunaqa achka kanllapa. Piru wakinkunaqami nuqa yaĉhachikuyashaypaq kusata ĉhiqnimar, chaynulla nuqamanta mas kayta munar imala yaĉhachikunllapa. Nataq wakinkunashuyapaqami mana imapaq yarpur imachu Jesucristulapaq chiqapta yaĉhachikunllapa. ¹⁶⁻¹⁷ Chaymi paykunaqa Jesucristupaq kusalata llakir ima, paypaq yaĉhachikunllapa iman u kriyir washakananllapapaq nir. Chaqa paykunaqami yaĉhanllapa, nuqataqami Dyus kaĉhamasha, Jesucristulapaq maydiyapis yaĉhachikunaypaq nir. Piru nuqa yaĉhachikuyashaypaq ĉhiqnimar, chaynulla nuqamanta mas kayta munarla Jesucristupaq yaĉhachikuqkunaqami, imapipis paykunalapaq yarpunllapa. Chaymi kanan nuqa prisu katiymaqa, iman u tukusha nir ima uchachamanayanllapa. ¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqa yupay Jesucristulapi yarpur yaĉhachikuyar, manaqa paykuna kusa kani ninanlapaq yaĉhachikuyarmapismi, nuqataqa mana imalapaqpis llakichimanllapachu. Chaqa chaynumapismi Jesucristulapaq yaĉhachikuyanllapa. Chaymi ashwan kusa aligri kanaymantaqa, mastaraq aligriyanimapis.

¹⁹ Chaqa yaĉhashanami kani, Jesucristupa Santu Ispiritun yanapamashan, chaynulla qamkuna Taytanchikllapa Dyusman mañakushaykillapaqami, mana yanqallachu kar, ashwan byinniypaq kasha nir. ²⁰ Chaymi nuqaqa Tayta Dyuspi kusalata kunfyakani mana pingaypi kar imachu imatapis karanta rurashaq, rimashaq mana manchakurmapischu nir. Chaynami Jesucristo iman u yanapamashantaqa, kanan kawsanaypaqlla katiy, chaynulla wanunaypaqna katiymapis, tukuy la rikanqallapa. ²¹ Chaymi

kanan kawsanaypaqlla katinga tukuy imatapis Jesucristo munashanlata rurarlla kawsanani. Nataq wanunaypaqna kar-shuypaq kusala shumaqta kawsaqna riyani. ²² Piru allita yarputiyqami, kawsanaypaqraq allinqa kanman. Chaqa kawsayarllaqami, Jesucristullapaq yaçhachikutiy mas kriyir achkayayanqallapa. Chaynu katinmi, mana yaçhanichu wanunaypaqchu allin, manaqachu kawsanaypaqraq nir. ²³ Nataq manami yaçhanichu mayqanninmi kusa allin kanqa nirqa. Chaqa imanupiqami yarpuchiman allin kanman wanur rir Jesucristuwan pullana kanaypaq. Chaynuqami nuqapaqqa kusala mas allin kanman. ²⁴ Piru kriyiq masiykuna, imanupiqami yarpuchiman qamkunarayku kawsanaypaq; chaynuqami mas allitana Jesucristupaqqa intrachishunayllapapaq. ²⁵ Chaqa allita yarpurmi yaçhashana kani, manaraq wanuyashaqchu nir. Chaymi nuqaqa mana dijashurllapachu qamkunawanraq kashaq. Chaynuqami waran waran yanapar masta animachishaykillapa. Chayna ashwan qamkunaqa Jesucristupi masna kriyir, kusa aligrilana ima kawsanaykillapapaq. ²⁶ Chaynuqami watukushuqllapa shamutiyqa, kusa aligrila kar Jesucristuta kusalata alabankillapamapis.

Jesucristupi kunfyakarlamı kawsashunllapa

²⁷ Piru allita intrakarmi kaynu kawsankillapa: Imata rurarpismi karantata rurankillapa Jesucristo munashannula. Chaymi imanupi rikashuqllapa shamur, chaynulla mana shamurpismi uyapanaypaq, qamkunaqashi kusalata shachinakunkillapa, chaynulla tukuynikillapashi uk yarpuyula kar, Jesucristupi kriyishaykillapanulla shachinakur kawsankillapa nir. ²⁸ Chaynulla imata rurarpismi chay çhiqnishuqnikillapamantaqa ama manchakur imachu rurankillapa. Chaqa chaynuqami rurayankillapa maydiyaqa chay çhiqnishuqnikillapaqa limpu chinqanqa nir yaçhar. Piru qamkuna-shuypaqami Tayta Dyus yanapashutinllapa, washakashana kanaykillapapaq chaynuqa rurayankillapa. ²⁹ Chaqa yaçhashanchikllapanu qamkunaqa Jesucristupıqa, manami paypi kriyinykillapapaqlachu kankillapa. Ashwanmi paypi kriyishaykillaparayku qıschakanaykillapapaq imana kankillapa. ³⁰ Piru chaynu qıschakarmapis manami qamkunalachu qıschakayankillapa. Ashwanmi nuqapis chaynulla qıschakayani. Chaqa allita yaçhashaykillapanu unaymanta-pacha imanumi qıschakaq kani nir, chaynullami kananpis qıschakayani.

2

Jesucristo yupaylamı kashunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami Jesucristupi kriyir paywan pulla kawsashaykillaparayku, pudirninta qushushallapa wakinkunata animachinaykillapapaq. Chaynullami llakipashurllapa ima yanapashushallapa wakinkunata kunsulanaykillapapaq ima. Chaynuqami paypa Santu Ispiritunlawanna tukuynikillapa karqa, tukuy shunquykillapawan llakipanakur imana kawsayankillapa kanqa. ² Chaynu karqami, kusa aligrila uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawсар tukuynikillapa kusala shumaqta kawsayllapa. Chaynulla, tukuynikillapa chayllata yarpur kawsarqami nuqatapis kusalata aligriyachimayankillapa kanqa. ³ Chaymi nishaykillapa: Imata rurarpis amami uknikikunamanta mas kani ninaykipaqchu rurankillapa. Chaynulla, amami kusana kani ukniykunamantaqa ninkillapachu. Ashwanmi ama imapaqpis alabakar imachu, kriyiq masikikunataqa kusa runa nishapaq riqsiyillapa qamkunamantaqa. ⁴ Chaynulla mayqannikillapa

imata rurarpis amami qamkunalapaq yarpurchu rurankillapa. Ashwanmi uknikikunapaqpis allita yarpur ima rurankillapa.

⁵ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa payllapaq kusalata yarpunanmantaqa wakinkunapaq yarpuq, chaynu qamkunapis uknikikunapaq masta yarpuyllapa nir. ⁶ Chaqa allita yarpuyllapa:

Jesucristumaqami unaq syilumanta shamusha Dyuslla karmapis, manami Dyuswan chaylla kayashanlapaqaqqa yarpuranachu.

⁷ Ashwanmi chaynu kusa kani ima ninanmantaqa, mana kwintachaypaqlana tikrakan.

Chaymi ashwan payqa uk runapaq tikrakarna, tukuyлата sirbinanpaq nasiranmapis.

⁸ Chaqa paylla mana kwintachaypaqla tikrakar, Dyus munashannulla wanuranmapis.

Chaymi uk sirbikuq kanman yupay kusala pinqaypaqta qischakar ima kruspimapis wanuran.

⁹ Chayraykumi Tayta Dyusqa, payqa kusala shumaq ima kananpaq, chaynulla paypa shutingami tukuy shutikunamanmatapis kusala shumaq ima kananpaq nisha.

¹⁰ Chaynami Jesucristupa naypanpiqa tukuyла qungurinanllapapaq nisha. Chaymi tukuy kay pachapi kaqkuna, unaq syilupi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis, tukuyла paypa naypanpiqa qungurir adurananllapapaq nisha.

¹¹ Chaynulla nishapismi:

Tukuyлаshi allita kwintata qukar, Jesucristuqami Amitunchikllapa ninanllapapaq nir.

Chaynuqami ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusa alabakashana kanqa.

Kriyiqkunaqami achkirachiqnin yupay wakinkunapaqqa

¹² Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunawan katiymaqa kusalata kasumaraykillapa, chaynullami kananpis kasumayllapa michka mana pullaykillapa kar, largupi katiymapis. Chaymi ashwan tukuy shunquykillapawan waran waran Amitunchiklata sirbir, manchar washakanaykillapapaq yarpurla kawsayllapa. ¹³ Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami animachishur yanapashunqallapa allinlatana ruranaaykillapapaq, pay munashannulana.

¹⁴ Chaymi imata rurarpis allinlata yarpur, ama uknikillapapaq mana allinta rimar, chaynulla anyanakur imachu imatapis rurankillapa.

¹⁵ Chaynu shumaqta kawsatkillapaqami, mana mayqanpis wakkunaqami mana allinkunata rurana nishuyllapamatapis puytingallapachu. Chaymi ashwan qamkunaqa, Dyuspa wamrankuna kashaykillaparayku, kusa shumaqlata chaynulla mana ima uchayjunmapischu kawsankillapa, chay mana intrakar, kusala uchayjun runakunapa rurinpiqa. Chaynullami paykunapa rurinpiqa imanutaq uk qullarsitumaqa tutaparaqpi achkirachikun, chay yupay kankillapa. ¹⁶ Chaqa qamkunaqami Jesucristo munashannulla rurar, chaynulla paypaq parlakurla ima kawsankillapa. Chaymi maydiyapis chaynulla katkillapa, Jesucristo shamutinmapis, nuqaqa ashwan qamkunarayku, kusalata aligriyayashaq. Chaqa qamkunaraykumi, yaçhayashaqna, manami yanqallachu Jesucristupaq yaçhachikurqa purisha kani nirqa.

¹⁷ Qamkuna nuqarayku Dyuspi kusalata kunfyakar payta sirbirqami, Tayta Dyuspaqqa uk kusa shumaq ufrindita yupayna kankillapa. Chaymi imanupi nuqata wanuchimatinllapaqa, nuqapis uk kusala shumaq

ufrindita yupayna Tayta Dyusmanqa qimikayashaq. Chaynu pasatingami kusala shumaqna kayman Tayta Dyuspaqqa. Chaymi ashwan pullana kusalata aligriyachuwanllapa. ¹⁸ Chayraykumi imanutaq nuqa aligriyani, chaynulla qamkunapis kusalata aligriyayllapa.

Plabumi Timoteuwan Epafrodituta kaçhayta yarpun

¹⁹ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo munatinmi mana tardarchu ukninchikllapa Timoteuta kaçhamushaq qamkunata watukushunanllapapaq. Chayna shamur watukushurllapa, qashan kayman tikrakamur imanumi qamkuna kawsayankillapa nir willamatin nuqaqa kusalata aligriyanaypaq. ²⁰ Chaqa chiqaptaqami, nuqapaqqa mana mayqanpis kanllapachu, chay ukninchikllapa Timoteo yupay qamkunapaq kusalata yarpuqqa. Chaqa payqami imanutaq nuqa qamkunapaq kusalata yarpukuni, chaynulla yarpukun. ²¹ Ashwanmi wakinkunaya paykunalla iman ministiyashanta tarikunanlapaq yarpunllapa. Chaymi ashwan mana chiqaptaqa Jesucristupaqlanachu yarpunllapa.

²² Piru qamkunaqami chiqaptana yaçhankillapa, imanumi ukninchikllapa Timoteuqa kusa allinlata kawsan nirmapis. Chaynulla yaçhankillapapis, imanumi payqa maydiyapis pullay kar, uk wamray yupay yanapamasha Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaq nir. ²³ Chaymi nuqaqa payta, qamkunata watukushunanllapapaqqa kaçhamuyta yarpusha kani. Piru puntataqami allita yaçhanayani kay karsilpi kayashaypaq, mabir maydiyakamanshi kaypi kayashaq nir. Chaymi chaynu yaçharqa, mana tardarchu kaçhamutiy shamur watukushunqallapa. ²⁴ Piru michka nuqa kay karsilpi karmapismi, Amitunchikpi kusalata kunfyakani, manami mas tardarchu nuqapis kay diyakuna watukushuyashaqllapa nir.

²⁵ Chaynullami allita yarputiyqa, allinta yarpuchimasha ukninchikllapa Epafroditutapis kaçhamutiy watukushunanllapapaq. Chaqa paypismi, nuqa yupaylla qisçhakarmapis shachinakur yaçhachikusha Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chay paytami qamkuna kaçhamuraykillapa ima ministishayp-
ipis yanapamanapag. ²⁶ Chaqa payqami tukuyta qamkunata kusalata rikashunanllapa. Chaynulla kusalatami yarpupakuyan, qamkuna pay qishaq kashanpaq yaçhashaykillaparayku. ²⁷ Chiqaptami payqa qishaq karan. Chaqa yaqqa wanunanpi yupay katinmapismi, Taytanchik Dyus llakipar alliyachishana. Piru manami paylatachu llakipasha. Ashwanmi nuqatapis llakipamasha, amana kay llakiyashaymantaqa masqa llakinaypaqnachu. ²⁸ Chayraykumi ukninchikllapataqa daskaqla kaçhamuni watukushunanllapapaqqa. Chayna qamkuna payta qashan rikar aligri ima katkillapaqa, nuqapis ama kusala kwashalla ima kanaypaqnachu. ²⁹ Chaymi chay ukn-
inchikllapa qamkunanaman çhamutinga, paypaq kusa allinlata yarpur aligri
la ima shumaqta samachinkillapa, Amitunchikpi kriyiq kashaykillaparayku. Chaynullami mayqantapis pay yupay kriyiqtaqa shumaqta samachinkillapa ima. ³⁰ Chaqa payqari Jesucristuta sirbinanrayku, nuqata yanapamaq shamusha karmi yaqqala wanushamapis. Nataq qamkunamaqami mana pullay kashaykillaparaykuçhiri mana puytiraykillapachu, pay yupay yanapamaqtaqa.

3

Imakunamantaqami Jesucristulapi kunfyakashunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, chay nishushayllapamantaqami, qashan nishaykil-
lapa: Amitunchik Jesucristulapi kunfyakar aligrilana kawsayllapa nir.

Chaqa nuqapaqqa chay iskribir willashushayllapataqa qashan qashan-mapis willashunayllapapaqqa kusala allin. Chaynuqami qamkunaqa mas allita Jesucristupi kriyir; mana ingañakar imanachu kawsankillapa. ² Piru nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa chay kusala millanaypaq mana allin runakuna paykunalla munashanta ruraqkunamanta. Chaqa chay runakunaqami Jesucristupi kriyiq tukur, washakananllapapaqqashi chay siñal kustumrita kwirpunchikllapapi rurashunllapa nir yaçhachikunllapa. ³ Piru ashwan nuqanchikkunaqami Tayta Dyuspa Santu Ispiritunwan kashanchikllaparayku siñal kustumrita chiqapta rurasha yupayna kar, Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa. Chaymi ashwan Jesucristupana kashanchikllaparayku kusa aligrilana Taytanchik Dyusta sirbir alabanal-lapapaqna kanchikllapa. Chaynami manana yarpunchikllapanachu chay kwirpunllapapi siñalta ruranllapa chaypiqa. ⁴ Chaqa chay siñal kustumrita ruray chiqapta washakanapaq katinga, nuqamaqa may tyimpu washakashana kar, wakinkunamantaqa kusana kani ima niyayman. Chaqa unayqami nuqapis mana intrakarqa, Israel runa masiykunamantaqa, masta yarpuq kani chay siñal kustumripigqa. ⁵ Chaqa nuqa Israel ayllumanta katiymi, chay siñal kustumrita ruramaranllapa, nasishaymanta uchu diyayjunla katiy. Chaynullami Benjaminpa ayllumanta kani. Nuqaqami kanankuna hebreo runakuna kani niqkunamantaqa, kusala chiqap hebreo runa kani. Chaynullapismi imanutaq chay fariseo runakunamaqa, Moisés mantakushanta tukuyninta kumplinillapa nir yarpuqllapa, chaynu kaq kani nuqapis. ⁶ Chaymi chay mantakuykuna nishanllapakunata allita kasuyta yarpur, kusala saqrata tukur Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi puriq kani aypar qischanaypaq. Chaymi chay mantakuykunata kusalata kumpliya yarpuytymi mana mayqanpis nimayta puytiqllapachu, wakqami chay mantakuykunata mana kumplishanrayku uchayjun nirqa.

⁷ Chaynu tukuy chay mantakuykunata kasuyta yarpuytiami, kusalata sirbimaq yupay yarpuchimaq. Piru kanan-shuypaqami Jesucristupi kriyishayraykuqa, manana imalapaqpis sirbimannachu tukuy chaykunaqa. ⁸ Chayraykumi kanan kriyishayqa kusala mas allin, chay unay kusala mana sirbiq imakunata rurayashaymantaqa. Chaqa ashwan Amitunchik Jesucristuwanna kanaypaqqa, tukuy chay mana imapaqpis sirbimaq chaytaqa limpu dijashana kani. ⁹ Ashwanmi kananqa maydiyapis Jesucristuwan pullala kawsakuni. Chaymi Moisés mantakushankunata mana kasurchu washakaytaqa yarpuni. Ashwanmi Jesucristupi kriyishayrayku, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanqa. ¹⁰ Chayraykumi ashwan Jesucristutaqa kusa masta riqsinani. Chaynulla payta riqsinashayraykumi imanutaq paymaqa allinlata ruray qischakaran, wanuran ima nir masta intrakanayani. Piru chaynu wanutinmapis Tayta Dyusqa pudirninwan kawsachimuran. Chaymi chayta yaçharqa pay yupay qischakanaypaq wanunaypaqmapis listuna kani Taytay Dyusmi yanapamayan nir yaçhar. ¹¹ Chaymi ashwan kusalata kunfyakani, maydiya wanurmapismi chay kriyir wanushakunawan pulla kawsamushaq nir.

Jesucristuwan kanallapapaqqami ima katinpis shachinakushunllapa

¹² Chaynu willashutiylapapaqkish yarpuyatkillapa, Dyus tukuy imata arnishantaqa aypashana kar, mana imalapimapis wakqa uchakuyanqanachu nir. Piru manami tukuy imata Dyusninchik arnimashantaqa aypayaniraqchu. Chaymi ashwan waran waran Jesucristo munashannu nuqaga mas ruray kawsanani. Chaqa chaynu kawsanaypaqmi payqa nuqataqa puntata akramaran. ¹³ Chaymi nuqaga mana nishuyllapata puytinichu, Dyus arnimashantaqa tukuyta aypashana kani nirqa. Chaynu Dyusninchik

arnimashanmanta mana imalatapis aypasharaq karmi, chay tukuy mana allin kaqta ikipina dijashaytaqa mana yarpurnachu, ashwan imanupis shachinakur naypaqmanna riyta yarpukuni Jesucristuwan. ¹⁴ Chaqa Taytanchikllapa Dyusmi arnimashanchikllapa Jesucristupi kriyishallapashi, payqa washar unaq syiluman apamayashunllapa nir. Chaymi ashwan nuqaqa waran waran Jesucristupi kunfyakani, pay yanapamatinmi, tukuy chaykunataqa aypashaq nir.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis allitana Jesucristupi kriyiqqami imanutaq nuqa intrakayashaynu intrakanmanllapa. Piru mayqanpis ukmana intrakayatinqami, Taytanchik Dyus pay munashanulla allitana intrachinqa. ¹⁶ Piru qamkunaqakish chaynu nishutiyllapaqa mana intrakashanchikllapachu nirqa askwintallamana kawsatkillapa. Ashwanmi imanu kawsanallapatataq Jesucristo munayan chaynu kawsashunllapa.

¹⁷ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristo kawsashannu nuqa kawsani chaynullami qamkunapis kawsayllapa. Chaqa imanutaq wakinkunamaqa nuqa kawsashaynu kawsanllapa chaynulla. ¹⁸ Piru wakinkunaqami, Jesucristo washamanallapapaq kruspi wanushantaqa mana kwintacharchu kusala llakiypaqta kawsanllapa. Chaymi chaynu kawsashanllaparayku kusata llakichimatin waqani ima. Nataq qamkunata-shuypaqami amana paykuna yupay kawsanaykillapapaq kutir kutir kusalata willashurayllapa. ¹⁹ Chaymi paykunaqa chaynu mana allinta rurashanrayku maydiyaga kusala llakiypaqta tukukaq kanqallapa. Chaqa paykunaqami Dyusninchikta mana kasushanrayku, kwirpunllapa munashanlata rurar, kusala pinqaypaqta kawsanllapa. Chaynulla tukuy paykunaqami kay pachapi kaq tukukaq imakunalapaq yarpunllapa. ²⁰ Piru nuqanchikkuna-shuypaqami unaq syilumanta kaqpa akrashankunana kanchikllapa. Chaymi ashwan yarakuyanchikllapa syilumanta washamaqinichikllapa Amitunchik Jesucristo shamunanpaq. ²¹ Chaymi shamurqa, kay kwirpunchikllapa pinqaypaqlla kaqtaqa paypa kusala shumaq kwirpun, chaynu shumaqpaqna tikranqa. Chaynuqami ukman kwirpuyjunpaqqa tikramashunllapa chay tukuy imata rurayta puytiq pudirninwan.

4

Kriyishaykillaparaykumi maydiyapis aligriyankillapa

¹ Chayraykumi kriyiq masiykuna, qamkunapaq alliplata llakiq karmi kusalata rikashuyllapata munani. Chaqa munashay kriyiq masiykuna imanutaq tukuy imanichik katinmaqa kusalata aligriyanchik, chaynumi qamkunapis kusalata aligriyachimankillapa. Chaynami kusalata munani maydiyapis Amitunchikpi kriyishaykillapanulla shachinakur kawsanaykillapata.

² Chaymi kananqa warmi uknisituykuna Evodia chaynulla Sintique, kusalata rugashaykillapa amana uknikillapa uknikillapa anyanakur imanachu, ashwan kusala shumaqtana Amitunchik munashushanllapanulla kawsayllapa. ³ Nataq qam tukuy yaçhachikuyipi yanapamaqniy Sziguta-shuypaqami kusalata rugashayki yanapanaykipaq chay kriyiq warmisitakunata. Chaqa paykunaqami, tukuy wakin yanapaqniykunawan, chaynulla chay uknichikllapa Clementiwan ima pullay kar Jesucristupaq yaçhachikutiyqa, kusalata yanapamaran. Chaymi paykunapa shutintapa Tayta Dyusqa aykapina librunpi iskribisha, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

⁴ Chaymi qamkunaqa maydiyapis kusalata aligriyayllapa Amitunchiklapi yarpukur. Chaynulla qashan nishaykillapa: ¡Aligriyayllapa! nir. ⁵ Chaqa

qamkunaqami Amitunchik Jesucristo shamunan diyaqami shipchana nir yaçhankillapa. Chaymi ashwan kusala shumaqta kawsatkillapa, tukuyta rikashurllapaqa kusa shumaq llakipakuq runakunapaqna riqsishunqalapa.

⁶ Chaynullami ima pasashutinllapapis amami imapaqpis yarpupakunkillapachu. Ashwanmi ima katinpis Taytanchik Dyusman waran waran mañakunkillapa. Chaynu mañakutkillapa yanapashushanllaparaykumi, ashwan payji ima nir alabankillapa. ⁷ Chaynu kawsatkillapaqami Tayta Dyusqa, Jesucristupi kriyishaykillaparayku kusala shumaqta yarpuchir alliplata aligriyachishunllapa, amana maydiyapis llakinaykillapapaq. Chaqa chay aligriyachimanchikllapa chayqami kusala ukman shumaq-ari.

Imata yarpurpis allin kaqlapaq yarpushunllapa

⁸ Chaymi kananqa kriyiq masiykuna tukchinaypaqnaqa kaynulata maydiyapis yarpunaykillapata munani: Tukuy chiqap kaqkunalapi, chay kusa rispityapaq kaqkunalapi, allinla kaqkunalapi, chaynulla tukuy karanla kaqkunapi, shumaq kaqkunalapi, chay imapis kusa alabaypaq kaqkunalapi ima. ⁹ Chaynulla imatapis chay yaçhachishushayllapakunataqa rurankillapa. Chaymi willashutiylapa imanun uyakushaykillapanulla, chaynulla imata ru-raqta rikamashaykillapanulla rurarakawsankillapa. Chaynuqami shumaqta kawsachimaqinichik Dyusninchikllapaqa maydiyapis mana dijashurllapachu, pullaykillapa kanqa.

Pablumi Filipospi kriyiqkuna yanapashanpaq payji nin

¹⁰ Kriyiq masiykuna, nuqaqami Amitunchikta kusalata payji nini qashan yanapamaq qallarishaykillaparayku. Chaqa kusalatami kunfyakayaray, mana qunqamayankillaparaqchu kanqa nir. Ashwanmi kusalata yanapamanarmapis, mana mayqanpis apamunanpaq katin, mana kaçhamuyta puytiraykillapachu. ¹¹ Piru chaynu nishurllapaqa manami nishuyanillapachu, kusalata imaykuna faltamatinmi kawsayaray nirqa. Chaqa nuqaqami yaçhashana kani imay kaqkunlawan kawsarmapis. ¹² Chaymi kusala imayjun kar, chaynulla mana imay katinmapis nuqaqa mana kwashayayta yaçhanichu. Chaqa unta mikur, chaynulla mana mikurmapismi kusa aligrila kawsayta yaçhakusha kani. Chayraykumi imanun katinpis mana imalapaqpis llakinichu. ¹³ Chaymi tukuy ima pasamatinpis, Jesucristo pudirninwan yanapamashanrayku, shachinakuyta puytini. ¹⁴ Piru qamkuna, imaykillapa kaqkunlawan yanapamarllapaqami, kusala allinta rurashaykillapa.

¹⁵ Chaqa Macedonia pwiblumanta llugshir, Jesucristupi imanun kriyir washakananllapapaq nir uklaw pwiblunapi yaçhachikuq qallaritiyqami, qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunala, ima ministishaypapis yanapamaraykillapa. ¹⁶ Chaqa Tesalónica pwiblupi katiymapis, ashwan ayka kutimi qamkunaqami imanun ministiyashaytaqa kaçhamuraykillapa. ¹⁷ Piru chaynu yanapamatkillapaqa, manami nuqaqa yarpunichu maydiyapis chaynulla yanapamayankillapa kanqa nirqa. Ashwanmi munani chay yanapamashaykillaparayku kusa mas imayjun yupayna kanaykillapapaq Amitunchikpa naypanpiqa. ¹⁸ Chaqa chay ukninchikllapa Epafrodituwan kaçhamushaykillapatami tukuyta aypashana kani. Chaymi chaynu kaçhamur kusalata yanapamatkillapami, mana imapis faltamashanachu. Chaqa tukuy chay kaçhamushaykillapaqami, imanutaq uk insinsyumaqa kusala mishkita asyakun, chaynu kusala shumaq Dyusninchikpaqqa. ¹⁹ Chaymi

kusala imayjun Taytanchik Dyusqa, Jesucristurayku imata ministishaykil-lapapipis kusalata yanapashunqallapa. ²⁰ Chayraykumi, ¡Taytanchik Dyusla-tana tukuy tyimpu alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludakun

²¹ Jesucristupi tukuyla kriyishanrayku Dyusninchikpana kaqninkunatami saludapamankillapa. Chaynullami kay pullaypi kaq kriyiq masinchikkunapis, qamkunapaq saluduta kaçhamunllapa.

²² Chaynumi ashwan Dyuspa tukuyla wakin kaqninkunapis qamkunata saludashunllapa. Piru ashwanmi Romapa gubyirnun Cesarpa wasinpi sirbikuqkunapis mas saluduta qamkunapaqqa kaçhamunllapa. ²³ Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, pay llakipashurllapa kusalata yanapar ima kawsachishunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Colosenses

Pablumi kartanta kaĉhan Colosasi kriyiqkunaman

Colosas pwibluqami, prubinsya Asiapi kaq. Colosasmanqami Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa ĉachiran Epafras, mana Pabluchu (1.7-8). Chaynu yaĉhachikutinmi achka kriyiranllapa Amitunchik Jesucristupiq.

Apustul Pablo karsilpi kar qischakayarmi yarpuran, Colosas pwibluman chay mana allinta yaĉhachikuqkuna ĉashanta (2.8). Chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami kaynu niyaranllapa: Moisés mantakushannulla fyistakunata ruraypaq, chaynulla chay samana diyatapis mas kasuyapaq nir (2.16-17). Chaynullami niyaranllapapis: Wakin mikuykunalata mikuyapaq (2.21), chaynulla angelkunata aduraypaq, luryaman ĉhanallapapaq nir (2.18).

Chaynumi apustul Pabluga kay kartanpiqa intrachikuran imanumi Amitunchik Jesucristuqa kusalata munamanĉik (1.15-20), chaynulla imanu kruspi wanur washamashanchikta ima (1.21-22; 2.14-15). Chaynullami intrachikuranpis Jesucristo munashannulla kawsanallapapaq nir (3.1-4.18).

Pablumi saludakun

¹⁻² Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyta Colosas pwiblupi, Dyus akrashan ĉiqap kriyiq kaqkunaman, kriyiq masiy Timoteuwan pulla kar iskribimuni. Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusta payji nin kriyiqkunapaq

³⁻⁴ Willamasha katinllapami, yaĉhanillapa qamkunaqashi Jesucristupi allita kriyirllapa, kriyiq masinchikkunata llakipar yanapankillapa nir. Chayraykumi Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa, waran waran qamkunapaq mañakur, kusata payji ninillapa. ⁵ Chaqa Jesucristupi kriyir yanapanakur imaqa, maydiyaga Taytanchik Dyuswan luryanpi pullana kayankillapa kanqa nir yaĉhar, chaytaqa rurayankillapa. Chaynulla Amitunchikpa ĉiqap nishankunata yaĉhachishushallapa katinmi, yaĉhankillapa imanu washakanaykillapapaqqa. ⁶ Qamkunatami Taytanchik Dyus llakipamashanchikllapa nir Epafras yaĉhachishutinllapa kusata kriyir, masta achkayaraykillapa. Chaynullami ukkunapis yaĉhachikutinllapa, mastana achkayashallapa Dyuspi kriyiqkunaqa. ⁷ Nishushayllapanu, chay kusa munashanchikllapa Epafrasmı, Jesucristuta sirbiq kar tukuy chaykunata yaĉhachishushallapa katin, qamkunaqa allita yaĉhankillapa. Chaqa payqami Jesucristupi kriyishanrayku, nuqakuna yupaylla kar, mana chaypi katiyllapamapis yaĉhachishuranllapa. ⁸ Chaymi willamashapis qamkunapaq, Dyuspa Ispiritunwanna kar, shumaqta munanakunkillapa nir ima.

⁹ Chayraykumi, nuqakunaqa yaĉhashayllapamanta-pacha mana qunqarchu, kanankaman Taytanchik Dyusmanqa qamkunapaq mañakunillapa. Mañakunillapami, tukuy pay munashankunata allita intrachishutinllapa, tukuy imatapis allita intrakaqna kanaykillapapaq. ¹⁰ Chaynu karqami, qamkunaqa Dyuspa kaqninkunana kar imatapis karanlatana rurankillapa. Chaynullami rurankillapapis imanutaq payta kusa allinta yarpuchishannullata. Tukuy chaynu pay munashannulla kawsarqami, Dyuspaqqa mastana intrakar, manana wakaqllapinachu kankillapa kanqa. ¹¹ Mañakunillapapismi Taytanchik Dyusqa kusala shumaq pudirninwan

yanapashutinllapa, ima pasashutinllapapis shachinakur, amana ima mana allinkunapiqa yarpurchu, paylapina allita yarpunaykillapapaq. ¹² Chayna ashwan kusa aligrila, Tayta Dyustaqa payji ninkillapa. Chaqa payqami, shumaqchashushallapa tukuy wakin kriyiqkunawanmapis pullalla, chay kusala shumaq achkila mantakuyinpi kanaykillapapaq.

¹³ Dyusmi washamashanchikllapa chay tutaparaqpi mana allinta rurachikuq dyablupa makinmanta. Chaynu washamarninchikqami Wamran Jesucristo kusala shumaqta mantakuyashanpina çhuramashanchik. ¹⁴ Chaqa Jesucristumi uchakushanchikllaparayku pagrakuq yupay, kruspi [yawarninta içhar] wanuran uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq.

Jesucristumi tukuypa amun karmapis Dyuswan shumaqchamanapaq wanuran

¹⁵ Jesucristumi paylla Dyus kar, rikachimanchik Tayta Dyus imanu nirpis, Dyusta michka mana rikasha kashamapis. Chaqa payqami tukuy imata rurashankunamantaqa naypaqlata karanllana. ¹⁶ Chaymi payrayku, tukuy imapis rurakaran, unaq sylupi, kay pachapi rikaypaq mana rikaypaqkunamapis, chaynulla mana rikaypaq mantakuqkunamapis. Chaymi tukuylla chay rurakashakunaqa payllapaq kanqa. ¹⁷ Jesucristumi, tukuy chay rurakashakunamantaqa naypaqlata karanllana. Chaymi, tukuy chaykunapa amun katin, payrayku imapis kayanllapa. ¹⁸ Chaynulla, payllami tukuy kriyiqkunapa yaçhachikuqnin, mantakuqnin ima, imanutaq uk runamataqa, uman kawsachin chaynulla. Chayraykumi, wanurpis tukuy wanushakunamanta qashan kawsamuran, tukuy imapimapis naypaqllapi kananpaq. ¹⁹ Chaqa, Dyusqa Jesucristuwanqa chaylla imapipis kananpaq niran, tukuy yaçhayninpi, yarpuyinpi, pudirninpi imamapis. ²⁰ Chaymi runakuna mana allinkunata rurashanllaparayku kruspi yawarninta içhar wanuran, tukuy kay pachapi, unaq sylupi, allin mana allin kaqkunamapis, Tayta Dyuswan shumaqchakashana kananpaq.

²¹ Unayqami qamkunaqa mana allinkunata yarpur rurar ima, Dyuspa kuntran kar paymantaqa karupllapi yupay karaykillapa. ²² Nataq kanan-shuyapaqa, Akrashan Jesucristo uchanchikllapapaq wanushanrayku, Dyusqa qamkunawan shunqukashana. Chaytaqami Dyusninchik ruraran, tukuy nuqanchikkunaqa mana uchayjun kar kusa allinlana, kusa shumaqchakashana kasha, payqa pullakumanapaq. ²³ Piru chaynu paywan pulla kanaykillapapaqqami, imanu washakanaykillapapaq yaçhachishushanllapata ama dijarchu, chayllapi allita kriyiyllapa. Chaqa chay yaçhachishushanllapallatami tukuy pacha maylawpipis yaçhachikushallapa. Chaynulla nuqa Pablupis chayllatami yaçhachikumi.

Tayta Dyus Pabluta akraran

²⁴ Kriyiq masiykuna, kananqami qamkunaqa Jesucristupa kwirpuna kankillapa. Chaqa qamkunaraykumi kusalata Jesucristuqa qisçhakaran. Chaymi nuqapis kriyir washakananllapapaq yaçhachikur qisçhakarmapis kusalata aligriyani. ²⁵ Chaqa chaynu kriyiqkunata sirbinaypaqmi Tayta Dyusqa akramasha. Chaynullami nimiran, paypa shumaq rimayninta tantar yaçhachikutiy kriyir washakananllapapaq nir. ²⁶ Piru kay imanu washakananllapapaq nir, Tayta Dyus kusa unaymanta-pacha payla yarpushantaqami, mana mayqantapis intrachiranchu. Nataq kanan-shuyapaqami paypa tukuy allin kaqninkunataqa intrachimashanchikllapana. ²⁷ Chaymi chay kusala shumaqta payla yarpushanta intrachimarninchikllapapaq, tukuy mana Israelmanta kaqkunatapis washayanqa nir

intrachimaranchikllapa. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kaçhamuran, paypi tukuy kriyisha nuqanchikkunawanna katin, Dyusninchik manakuyashan luryanpina kawsanallapapaq.

²⁸ Nuqakunami Jesucristupaq kusalata willar ima tukuyta yaçhachinillapa imanu washakananllapapaq nir. Chaynulla kusata intrakar ima yaçhachikunillapa Jesucristupa naypanmanqa kusa allinlana qimikananllapapaq. ²⁹ Chayraykumi Jesucristo kusa yaçhayninwan, pudirninwan yanapamatin, mana shaykurchu yaçhachikur trabajani.

2

¹ Nuqami yaçhanaykillapata munani, imanumi qamkunapaq mana shaykurchu waran waran mañakuni nir. Chaynulla Laodicea pwiblupi kriyiqkunapaq, chaynulla wakin kriyiqkuna mana riqsimashakunapaqpis mañakuni. ² Imanullapismi yanapashunayllapapaq yarpuni. Qamkuna animuta aypar shumaqta kuytanakur kawsayllapa, allita yaçhanaykillapapaq Dyuspa nishankunataqa. Munanipismi qamkuna yaçhanaykillapata, Tayta Dyus unaymanta-pacha Wamran Jesucristuwan imata rurananpaq payla yarpushanta. ³ Chaqa Jesucristupi kriyirqami, intrakanchik Tayta Dyuspa yaçhayninpaq, munayninpaq imamapis. ⁴ Kaykunatami, qamkunata willashunillapa, ama mayqanpis kusa ukman shumaq yupay imakunapaq willashurllapa imaqa llullachishunanllapapaqchu. ⁵ Chaqa qamkunapaq mana pullaykillapa karmapismi, yarpuyniypiqa qamkunawan kani. Chaymi aligriyani qamkunaqashi kusa shumaqta kawsankillapa Jesucristupi allita kriyirllapa nir yaçhasa kar.

Mushuq kawsaytami tarinchik Jesucristupi kriyir

⁶ Chayrayku qamkuna, imanuchi Amitunchik Jesucristo washamaqninchik nir allita kriyiraykillapa, chaynulla pay munashanta rurar ima kawsankillapa. ⁷ Chaynulla, paylapi allita kriyir çhupakusha yupay, paylapi kunfyakar shumaqta kawsayllapa, imanutaq paypaq willashuranllapa chaynulla, Tayta Dyusta kusata payji nir ima.

⁸ Amami dijakarchu kuytakankillapa, mayqanpis ama llullachishunanllapapaq. Kuytawkish chay mana sirbiq yanqa imakunata yaçhachikuqkuna ingañashutinllapa paykunamatana kasutkillapa. Chaqa paykunaqami yanqa kriyinanlata, kay pachapi mana allinta rurachikuqkunallapaq yaçhachikur, Jesucristupaqqa mana yaçhachikunllapachu. ⁹ Chaqa Tayta Dyuspa tukuy yaçhaynin, yarpuyin, pudirninmapis, yaçhayanchik Jesucristupi nir, michka kay pachaman shamur runapaq tikrakasha katinmapis. ¹⁰ Chaynu katinmi, qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku imapipis pullaykillapa kanqa. Chaqa Jesucristuqami tukuymanta mas pudirniyun, chay rikaypaq, mana rikaypaq mantakuqkunamanmatapis.

¹¹ Chaynulla, Jesucristupi kriyir paywan pullana katkillapa, payqa tukuy uchaykillapamanta washashuranllapa. Chaynu washashurllapami, mana chay siñal kustumriraykuchu, * ashwan yarpuynikita shumaqchar imami akrashushallapa Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq. ¹² Qamkuna shutikurllapaqami, Jesuswan pulla pampakaq yupay karaykillapa amana uchakunaykillapaq. Chaymanta qashan paywan pulla mushuqmanta

* **2:11** Siñal kustumriqa Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nashanmanta uchu diyayjunna katinga, uk siñalsituta ruraqllapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswan pullana kananpaq nir.

kawsamuq yupay karaykillapa, allinlatana ruranaykillapapaq. Chaqa kriyiraykillapari Jesucristuta kawsachimusha kusa puytiq Dyusninchikllapapi.

¹³ Qamkunami unayqa wanusha yupaylla karaykillapa yarpuynikillapapiqa, chay uchakushaykillaparayku. Chaynulla, chay siñal kustumrita mana rurashaykillaparaykumi, Dyuswan mana pulla kayta puytiraykillapachu. Piru kananqami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunamarninchik, mushuqmantana kawsachimashanchik, Jesucristuwan pullana kanallapapaq. ¹⁴ Dyusmi unay mantakushankunata mana kasushallapaqa, kastigamanallapapaq karan. Piru chaynu mana kastigamanarninchikmi, limpu ashuchiran yarpuyinmanmatapis chay mana allinta rurur uchakushanchiktaqa, Jesucristo kruspi wanushanrayku. ¹⁵ Chaqa Jesucristuraykumi, chay mana rikaypaq mana allinta rurachikuq mantakuqkunata binsiran, Tayta Dyusqa. Chaynu chay mana rikaypaq kaqkunata binsirmi, tukuyqa naypanpi pinqaypaqta dijaran, prisuta yupay.

¹⁶ Chayrayku mayqanpis kaykunalata mikur, upyar, fyistata añu añu, mis mis rurur, simanapaq uk diyalapi Dyus munashanta rurur ima Dyuspaqqa allin kanchik nir ima willashutinllapapis, ama tukuy chaykunataqa kasunkillapachu. ¹⁷ Kaykunaqami, Wamran Jesucristo shamunankaman yanqa intrachimanalapaq karan. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa yaçhanchik, Jesucristo shamushanmanta-pacha, paypi kriyir allin kanchik nir. ¹⁸ Chaynulla amami dijakankillapachu, Dyusta kusa allita kasuq tukuqkunamantaqa. Chaqa paykunami angelkunata adurani nir, shumaqkunata musuqpaq yupay rikani nir, kusala shumaq Dyuswanqa nir yanqa alabakanla pay yarpushannulla. ¹⁹ Chaynu nirmapis, paykunaqa mana pullachu Jesucristuwanqa. Chaqa Jesucristumi tukuy paypi kriyiqkunapaqa umanllapa yupay. Chaqa umanchik katinmi kwirpunchikpi kaq partinkunaqa trabajayta puytin. Chayrayku Jesucristo umanchik katin, tukuywan shumaqta kuytanakur ima kawsayta puytinchik Tayta Dyus munashannulla.

²⁰ Qashanmi nishunillapa: Qamkunaqami, Jesucristo uchaykunamanta washamanapag wanusha nir kriyirllapanaqa, qamkunapis chay uchaykillapataqa wanuchisha yupayna kankillapa. Chaymi, Dyusta mana kasuq runakuna washakanallapapaq nir mantakuyashankunataqa, amana kwintachaypaqnachu. Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq qamkunaqa chaykunataqa kwintachanayankillapa? ²¹ Chaqa paykunaqa ninllapa: Kaykunalata willashun, kaykunalata mikushun, kaykunalata makinchikwan aypashun ima nir. ²² Tukuy kaykunami, chay imakuna tukukaqlapaq, yanqa runakunapa mantakuyninla, yaçhachikuyninla, ima. ²³ Piru chiqaptami chaykunaqa kusa allinta ruraq yupay tukur, kwirpunta tukuy imapi tanyakachiq yupay tukur imaqa, kusa shumaqpaq yupay yarpuchimanchik. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunaqa mana sirbinchu yarpuyinllapapi Dyuswan kusa shumaq kananllapapaqqa.

3

Unay kawsananchik kanan kawsananchik

¹ Nishunillapapismi: Jesucristo kawsamushanrayku qamkunapis mushuqmantana kawsamuq yupayna, Dyus munashankunata rurayta yarpuyllapa. Chaqa syilupimi Jesucristuqa Dyuspa allilaw qichqanpi tayan. ² Chaynullami Dyus munashanlapi yarpur, kay pachapi mana allin kaqkunataqa, ama rurayta yarpushunllapalamapischu. ³ Chaqa qamkunaqami kriyishaykillaparaykuqa uchaykillapapaq wanur, kawsamusha yupayna kankillapa. Chaymi ashwan Tayta Dyusqa mushuq

kawsaytana qushurllapa, Jesucristuwanna kawsanaykillapapaq nisha. Piru wakinkunaqami, tukuy chaykunapaqqa mana intrakanllapachu. ⁴Chaqa Jesucristumi kawsaynikillapaga. Chaymi maydiya paykusa llipyalla pudirninwan rikarimutinga, qamkunapis paywan pullana kusa shumaq allina rikarinkillapa.

⁵Chayraykumi kay pachapi kaq mana allin ruraykunataqa wanuchisha yupayna dijayllapa. Chaymi runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis amami ukwan ukwan pununkillapa. Chaynulla mayqanpis manaraq masayjun karpis amami mayqanwanpis pununkillapachu. Amami kusala pinqaypaq imakunata rurankillapachu. Chaynulla amami kwirpuykillapa munashan mana allin kaqtaqa rurankillapanachu. Amami imaykillapatapis tantakuyta munankillapachu. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami, Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunalata aduraq yupayna.

⁶Chaynu tukuy mana allinkunata ruraqkunamanqami, Tayta Dyusqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaçhamunqa. ⁷Piru qamkunapismi unayqa chaynu kusa mana allin imakunata rurar kawsaq kankillapa.

⁸Nataq kanan-shuypaqami tukuy chaykunataqa dijashaykillapana. Chaymi amana sunsunulla piñakuylapachu. Amami tukuy mana allinkunataqa rurankillapachu. Chaynulla amami jurapakunkillapachu. Amami sunsunulla rimankillapa imachu. ⁹Chaynulla amami ukninchikllapa ukninchikllapapis llullachinakunkillapachu. Chaqa unay imanukar rurayashaykillapakunataqami dijashaykillapana. ¹⁰Chaynu karmi, imanutaq Tayta Dyus payta yupay mushuqmantana rurashushanllaparayku, allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa shumaqtana kawsar, waran waranqa allitana riqsinkillapa paytaqa. ¹¹Chaynuqami Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa paypalla kanchikllapa, michka Israel, mana Israel runakuna kar, chay siñal kustumrita rurasha kar, mana rurasha karmapis. Chaynulla uklawmanta kar, yaçhaq, mana yaçhaq, sirbikuq, mana sirbikuq karmapis, chaylla paypaqqa kanchikllapa. Chaqa payqami tukuyta mantaqnin kar, maypipis pullanchikllapa.

¹²Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata munashurllapa, akrashushallapa, Dyuspa kusa allinla kaqninkunawan pullana kanaykillapapaq. Chaynami kusata llakipanakur, yanapanakur, ama kusa kani nir alabakarchu, ima katinpis uknikillapata shumaqta rikar, uknikillapa imata mana das ruratinpis yarar ima kawsayllapa. ¹³Chaynulla ima mana allinta uknikillapa rurasha katinpis uknikillapa uknikillapa pirdunanakuyllapa, imanutaq Amitunchik Jesucristo pirdunashuranllapa chaynulla. ¹⁴Piru tukuy kaykunamantaqami uknikillapawan kusalata llakipanakur kawsayllapa. Chaqa chaynuqami uk yarpuyllana kar, kusa shumaqta kawsankillapa. ¹⁵Tayta Dyusqami, uk kwirpula kanallapapaq Jesucristurayku akramashanchikllapa. Chayrayku, tukuy shunqunchikwan aligriyar Tayta Dyusta payji nir ima, ukninchikkunawan kusa shumaq allintana kawsaypaqllapa.

¹⁶Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhakushaykillapatami allita yarpur, shunquykillapapi purichinkillapa. Chaynami allita intrakashaykillapamanta, uknikillapa uknikillapa yaçhachinakur animachinakunkillapa. Chaynulla tukuy shunquykillapawan Tayta Dyusta payji nir, salmukunata, himnukunata, Amitunchikpa kusa shumaq takikunata takir aligriyachiylapa. ¹⁷Chaymi tukuy imata rurar, imata rimarpis, Amitunchik Jesucristupa shutinpi payji niyllapa Taytanchik Dyustaqa.

Pablumi yaçhachikun imanumi kriyiqkuna kanqa nir

¹⁸ Qamkuna kriyiq warmikuna, Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashaykillaparaykumi, allita runaykillapata kasuyllapa.

¹⁹ Chaynulla kriyiq runakuna, warmikillapatami kusalata llakipar, ama sunsunulla willar imaqa llakichinkillapachu.

²⁰ Wamrakuna, taytaykillapata kusa rispituwan tukuy imapi kasuyllapa. Chaqa chaynuqami, Amitunchikta aligriyachiyankillapana. ²¹ Chaynulla qamkuna, tayta kaqkunapis amami wamraykillapata imapaq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Chayna ama imapipis disanimakunanllapapaqchu.

²² Qamkuna sirbikuq kaqkunapis, kay pachapi kaq mantagnikillapata tukuy imapi allita kasunkillapa. Amami paykuna pullaykillapa katin, paywan allinpi kanaypaq nir yarpurlachu imatapis rurankillapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristuta manchar sirbiq kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan yarpur rurankillapa. ²³ Chaymi imata rurarpis, amami kwashalla imachu rurankillapa. Ashwanmi imatapis ama runakunapaq ruraq yupaychu, Amitunchiklapaq yarpur rurankillapa. ²⁴ Chaynuqami yaçhankillapana imanumi Amitunchikqa pagrashuqllapa yupay, arnishushanllapataqa qushunqallapa nir. Chaqa chiqap Amitunchik Jesucristutami sirbiyankillapa. ²⁵ Piru chay mana allinta ruraqkunataqami, Dyus kastiganqa. Chaqa payqami tukuyta allita rikar yaçhamanchikllapa.

4

¹ Qamkuna mantakuqkuna, imatapis karanlata rurar sirbiqnirikunata llakipayllapa. Chaqa allita yarpuyllapa, unaq syilumanta Amitunchikmi qamkunatapis mantashuyanllapa nir.

² Maydiyapis ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa. Chaynulla imapaqpis alamirala kayllapa Dyusta payji nir ima. ³ Mañakunkillapapismi nuqakunapaq. Chaqa nuqami Tayta Dyus unay payla yarpushan, shumaq rimayninta yaçhachikushayrayku prisu kani. Chayraykumi mañakunkillapa, Tayta Dyus yanapamatinllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaq. ⁴ Chaynullami mañakuyllapapis, imanutaq yaçhachikunaypaq kani chaynulla, kusa intrakaypaqta yaçhachikunaypaq.

⁵ Nishaykillapapismi: Kay tyimpu kashanllaqami imuraspis allita tanyakar mana kriyiqkunawanmapis allinlata rurar kawsayllapa.

⁶ Chaymi paykunawan parlarllapamapis shumaqta parlayllapa. Chaynami chay parlashaykillapaqa, uk mikuy kaçhiwan kamakachikasha yupay, kusa shumaq kananpaq. Chaynulla imata tapushutinllapamapis karanlata willankillapa.

Pablumi tukukananta saludakun

⁷ Nuqapaq kusala munashay kriyiq masinchikllapa Tiqicumipi, tukuy imata willashunqallapa. Chaqa paymi, nuqa yupaylla Amitunchikta sirbiq kar, kusata yanapamasha. ⁸ Chayraykumi payta qamkunaman kaçhamuni imanumi kaypi kanillapa nir willar, masta animachishunanllapapaq. ⁹ Tiqicuwan pullaqaqami kaçhamunipis, kusala munashanchikllapa chiqap kriyiq masinchikllapa Onesimuta. Chaqa payqami qamkunamanta uknikillapa. Chaymi paykunana willashunqallapa imata rurayashayllapapaqmapis.

¹⁰ Nuqawan pulla karsilpi kaq Aristarcumi, saludashunllapa. Chaynulla Bernabipa primun * Marcospis saludashunllapa. Qamkunami Marcospaq yaçhankillapana, watukushutinllapaqa allita samachinaykillapapaq nirmapis. ¹¹ Chaynullami saludashunllapapis ukninchikllapa Jesuspis. Chaqa payllatami Justo ninllapapis. Kaykunalami Israelmanta kriyiqkuna nuqata, Dyus mantakuyashanpaq yaçhachikur ima yanapamar, kusalata kunsulamaramapis. ¹² Saludashunllapapismi Jesucristupa sirbiqnin Epafiras. Paymi qamkunamanta uknikillapa. Chaymi qamkunapaq Dyusman mana shaykuq mañakuyan, mas allita kriyir, kusalata shachinakur, Dyus munashannulana rurar kawsanaykillapapaq. ¹³ Nuqami uk tistigu yupay allita yaçhani imanumi qamkunapaq Epafiras yarpun Laodicea pwiblupi, Hierápolis pwiblupi katkillapamapis nír. ¹⁴ Saludashunllapapismi rimidyakuq kusala munashanchikllapa ukninchik Lucas, chaynulla Demaspis.

¹⁵ Laodicea pwiblupi ukninchikkunatami saludapamankillapa. Chaynullami Ninfata, chay wasinpi tantakaq kriyiqkunatapis saludapamankillapa. ¹⁶ Chaymanta, kay kartata tukuypa naypanpi liyitkillapanaqa, Laodiceapi kriyiqkunapa naypanllapapispis liyinqallapa. Chaynulla Laodiceapi kriyiqkunapaq kartata kaçhasha karay chaytapismi, liyinkillapa. ¹⁷ Nataq, kriyiq masinchik Arquiputa-shuypaqa willayllapa, Amitunchik imata rurananpaq nishantaqa, karanlata yaçhachikunanpaq.

¹⁸ Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa ima, nuqalla iskríbimuni. Amami qunqarchu Dyusman mañakunkillapa. Chaqa prisullaraqmi kani. Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

---

* **4:10** Wakin iskríbikashakunapimi “Bernabipa subrinun” nin.

1 Tesalonicenses

Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqa Macedonia prubinsyapimi karan. Macedonia prubinsyaqami Grecia nasyunpi karan. Tesalónica pwibluman apustul Pablo çar yaçhachikutinmi, wakin runakuna kusa aligrila Amitunchik Jesucristupi kriyiran. Piru ashwan wakinkunami, Pablo yaçhachikushanpaq kusa uk-manta yarpur, kuntranna tikrakan. Chaymi wanuchiya munatin, Pabluga riran Berea pwibluman. Ritinnaqa, Jesucristupi kriyiqkunatana qischaranllapa. Masta intrakanarqa, liyishun Hechos 17.1-15.

Atenas pwiblupi karmi, Pablo kusalata llakiran Tesalonicapi kriyiqkuna-paq. Chaymi imanu nir yaçhayta munar, kaçharan Timoteuta, paykunata watukunanpaq (2.17-3.5). Pablumi riran Corinto pwibluman. Chaypi katinmi, Pablo kayashanman Timoteo tikrakan willaq: “Michka qis-chakarpis, Tesalonicapi kaq kriyiqkunaqa kriyishannulla shachinakuyan” nir (3.6-13). Chaynu willatinmi, kusa aligrila Pablo kay kartata iskribi-ran paykunaman (1.1-2.16). Kay kartanpimi, kriyiqkunataqa yarpuchi-ran, Tayta Dyus munashannu kawsananpaq (4.1-12), chaynulla Jesucristo tikrakamuyan nir (4.13-5.11).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, ukninchikkuna Silvanuwan, * Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushushallapa. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishu-nanllapapaq ima nir.

Tesalonicamanta kriyiqkunami ukkunata animachin

² Kriyiq masiykuna, imuraspismi qamkunapaq yarpur Taytanchik Dyusman kusalata payji nir ima, mañakunillapa yanapashunanllapapaq.

³ Chaynullami imuraspis Taytanchik Dyuspa naypanpi mana qunqanillapachu, imanumi qamkunaqa Jesucristupi allita kriyir, payta kusalata munar yaçhachikunkillapa nir. Yaçhanillapapismi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku qisshakarmapis, kusalata shachinakunkillapa, maydiyaqa paywana kawsashaq nir yarpur.

⁴ Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu qamkunataqami Taytanchik Dyus kusalata munar akrashushallapa paypa kaqninkunana kanaykillapapaqqa.

⁵ Chaqa qamkunata Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachishurllapaqa, manami nuqakuna munashaynullachu yaçhachishurayllapa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan yanapamatinllapa, allita intrakar yaçhachishurayllapa. Chaymi allita yaçhankillapa, imanumi qamkunapa byinnikillapapaq kusalata munar ima yaçhachishurayllapa nir.

⁶ Qamkunaqami imanutaq Amitunchik Jesucristo kawsashannulla nuqakunapis kawsaqta rikamashaykillaparayku, Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa kusata aligriyar ima uyakuraykillapa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa kusalata qisshakar imamapis. ⁷ Chaynu

* 1:1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

kriyirllapami Macedonia, Acaya lugarpi tukuy kriyiqkunataqa kusalata animachishaykillapa, Jesucristupi masna kriyinanllapapaq. ⁸ Piru kananqa manami Macedonia, Acaya lugarlapichu Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa yaçhanllapa. Ashwanmi qamkunamanta qallarirqa tukuy intiruta shikwakasha. Chaymi maylawta ritiyllapapis willamanllapa imanumi Dyuspi kusalata kriyinkillapa nir. Chayraykumi qamkunapaqqa paykunaqa manana ministinllapanachu imanumi kriyinkillapa nir willanayllapapaqqa. ⁹ Ashwanmi paykunalla rimanllapa qamkunata watukushutiyllapa imanumi shumaqta samachimaraykillapa, imanumi chay yanqa dyus nishanllapakunata adurayashaykillapata dijasha, kusata aligriyar chiqap kawsaq Dyustana sirbiyankillapa nir ima. ¹⁰ Ninllapapismi, qamkunaqashi Dyus, Wamran Jesucristuta kawsachimushanta yarayankillapa syilumanta tikrakamuyan nir ima. Chiqaptami chayqa. Chaqa Jesucristumi chay kusala saqra manchaypaq shamuy kastigumantaqa washamashunllapa.

2

Pablumi Tesalonicapi yaçhachikushanta yarpuchikun

¹ Kriyiq masiykuna, qamkunallami yaçhankillapa watukushushayllapaqa mana yanqallachu karan nirmapis. ² Chaynullami yaçhankillapapis, imanumi Filipos pwiblupiqqa unayqa kusalata musyar ima qischamaranllapa nirmapis. Chaymanta qamkunaman shamutiypis, wakinnikillapaqa kusalata çhiqnir qischamaranllapa. Piru chaynumapismi Tayta Dyus kusalata yanapamaranllapa qamkunata paypa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapapaq. ³ Chaqa manami pantar imachu karanta yaçhachishurayllapa. Chaynulla manami ima mana allinta yarpur, ingañashuyllapata yarpur imachu yaçhachishurayllapa. ⁴ Ashwanmi Dyus nuqakunataqa shumaqta rikar akrar kaçhamaranllapa, shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaqqa. Chaymi imatapis karanlata rimar ima, manami runakuna alabamananllapata munar imachu yaçhachikunillapa. Ashwanmi tukuy ima yarpuyashanchikmatapis allita yaçhaq Dyusninchik alabakasha kananpaq yaçhachikunillapa. ⁵ Chaqa qamkunami allita yaçhankillapa, manami kusala shumaq imakunata willar alabashurayllapa imachu, imanullapis qillayta qumanaykillapapaq nirqa. Ashwanmi imatapis karanta yaçhachishushayllapapaqqa, Dyus uk tistigu yupay allita yaçhayan. ⁶ Chaynulla manami munashachu kanillapa mayqanpis kusa runapaq riqsir alabamananllapataqa qamkuna kar, manaq ukkuna karmapis. Piru Jesucristupa apustulnin kashayllapayku, munarqa nishunayllapata kusa runapaq riqsir ima ministishayllapapipis yanapamanaykillapapaq nir. ⁷ Chayta rurachishunayllapamantaqami ashwan kusalata llakipar ima yaçhachishurayllapa, imanutaq uk warmimaqa wamritunta kusalata munar kuytan ima chaynu. ⁸ Chaynu kusalata munashushayllapayku, manami Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapalapaqchu karayllapa, ashwanmi qamkunarayku wanunayllapapaqmapis listu karayllapa. ¡Chiqaptami, qamkunataqa kusalata munashunillapa! ⁹ Kriyiq masiyllapakuna, qamkunami allita yaçhankillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishurllapaqa, imanumi tuta, unaqmapis kusalata shachinakur trabajar ima ministishayllapapipis tarir kawsarayllapa nir. Chaynuqami rurarayllapa ama qamkunata ima ministishayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu.

¹⁰ Qamkuna, chaynulla Dyusninchikpismi uk tistigu yupay allita yaçhan, imanü qamkuna kriyiqkunawan karqa, Dyus munashannula imatapis karanlata ruraray nir. Chaymi ima mana allinta rurashayki nimaymatapis mana puytinkillapachu. ¹¹ Chaynullami yaçhankillapapis, imanümi kusalata kunsular; animachir ima intrachishurayllapa, imanüchi uk runa wamrankunata intrachin chaynu. ¹² Chaymi willashurayllapa imuraspis kusa shumaqta kawsanaykillapapaq, imanutaq Dyuspa kaqninkuna kawsan chaynu. Chaqa Dyusmi kusalata llakipar akrashushallapa, kusa llipyalla mantakuyninpina kawsanaykillapapaq.

¹³ Qamkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishutiylapaqa, manami ukmanta yarpur, kayqa runakunapa rimaynin kanqa niraykillapachu. Ashwanmi Dyuspa rimaynin nir, kusa shumaqta yarpur kriyiraykillapa. Chaqa chiqapta Dyuspa shumaq rimaynin kar, yanapashutinllapa kanaanqa kusa shumaqtana kawsankillapa. Chayraykumi nuqakunaqa imuraspis mana shaykuq, Taytanchik Dyusman payji nir ima mañakunillapa. ¹⁴ Kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunata pwibluylkillamanta kaqkuna kusalata qischashuranllapa, chaynulla Judea pwiblukunapi, Jesucristupi kriyir, Dyuspa kaqninkunatapis pasaran. Chaqa paykunatapis chay pwiblumanta kaqkunalla kusalata qischaranllapa. ¹⁵ Paykunallami Amitunchik Jesucristutapis wanuchiranllapa, imanüchi unay rukunkunapis Dyuspa rimaqninkunata wanuchiranllapa chaynulla. Chaymi paykunalla nuqakunatapis mana munar kusalata qischar qatiçhamaranllapa. Chaynu karmi, Dyuswan kayta mana munar, tukuylata çhiqninllapa ima. ¹⁶ Chaqa mana Israel kaqkuna washakananllapaq parlanayllapapaqpis, mana dijamanllapachu. Chaynumi waran waran ashwan kusalata uchakushallapa. Piru paykunataqami Dyusqa kusala saqra manchaypaqta kastigar tukchinapaqna nisha.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunata qashan watukuyta yarpun

¹⁷ Kriyiq masiykuna, uk tyimputa mana pullaykillapa kasha karmapismi, shunquyllapapiqa mana qungashurayllapachu. Chaymi shamur watukushuyllapata kusalata munarayllapa. ¹⁸ Ashwanmi nuqa Pablumaqa kutir kutir shamur kusalata watukushuyllapata yarpuray. Piru Satanasmı imanullapis arkamaranllapa. ¹⁹ Chaqa Amitunchik Jesucristo tikrakamutinqami, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar aligriyashaqlapa paypa naypanpiqa nir kunfyakanillapa. Chayraykumi imanupis kusalata watukushuyllapata munanillapa. ²⁰ Chiqaptamiri, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar, aligriyashaqllapamapis.

3

¹ Chaynu kusalata watukushuyllapata munar, mana imanupis shamuyta puytirqa, yarpurayllapa Atenas pwiblupi kidayta. ² Chaymantami kaçhamuray kriyiq masinchik Timoteuta. Chaqa paypismi nuqa yupaylla, Taytanchik Dyusta sirbir, Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikun. Chaymi kaçhamuray qamkunata watukushurllapa animachishutinllapa, mas allitana kriyinyakillapapaq. ³ Chaynuqami chay qisçhakayashaykillapapi imamapis shachinakur amana disanimakunaykillapapaqnachu. Chaqa qamkunaymi yaçhankillapa kriyishanchikllaparaykuqami kusalata qisçhakayashunllapa nir. ⁴ Nishaykillapapismi: Qamkunawan karllaraqqami, allita willashurayllapa kriyishanchikllaparaykumi kusalata qisçhakayashunllapa nir. Chayqami yaçhashaykillapanu, chiqap chaynu kasha. ⁵ Chayraykumi chaypaq

kusalata yarpupakur mana mas agwantayta puytir, Timoteuta kaçhamuray kriyishaykillapapi imanushi kankillapa nir, tapukunanpaq. Chaqa nuqami manchakuray, imanupiqä dyablu qamkunata ima mana allinta rurachir, kriyishaykillapamantaqä chiqanchashunallapa katinmaqa, chay yaçhachikushayllapaqa yanqalla kanman nir yarpur.

⁶ Piru kananqami, Timoteo tikrakamusha Tesalónica pwibluycillapamanta. Chaymi kusa shumaqta willamashallapa, imanumi qamkunaqa kriyishaykillapanulla, kusalata llakipanakur ima kawsankillapa nir. Chaynullami willamashallapapis, qamkunaqashi nuqakunata kusalata munar yarpumankillapa nir. Chaynullashi kusata rikamanayanakillapa, imanutaq nuqakuna, qamkunata rikashunayanillapa chaynulla nir ima.

⁷ Chayraykumi kriyiq masiykuna, kusalata qischakayar imamapis alliplata aligriyar kunsulakasha kanillapa, imanumi qamkunaqa kusalata kriyishaykillapanulla kawsankillapa nir yaçhashayllaparayku.

⁸ Chaynu Amitunchik Jesucristupi kusata kriyirlla kawsankillapa nir yaçharmi, nuqakunapis kusalata animakunillapa mana shaykuq masta kriyinayllapapaq.

⁹ Kay alliplata aligriyachimashaykillapapaqqa, çima nirtaq Dyusninchik-taqä mas payji niymanllapa? Chaqa alliplatari aligriyachimashaykillapa.

¹⁰ Chaymi unaqpis, tutapis Tayta Dyusman kusalata mañakunillapa, pay yanapamatinllapa shamur qamkunallata rikashunayllapapaq. Chaynu shamurmi masta intrachishutiyllapa kusa mastana kriyinaycillapapaq.

¹¹ Nuqakunami munanillapa Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo yanapamatinllapa shamur watukushunayllapapaqqa.

¹² Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakunillapa, yanapashutinllapa uknikillapa uknikillapa tukuywan kusa masta llakipanakur kawsanaykillapapaq, imanutaq qamkunata llakipashunillapa chaynu.

¹³ Chaynullami mañakunillapapis, Amitunchik yanapashutinllapa allita Taytanchik Dyuslapi kunfyakar, kusa allinla yarpuyinjün, mana ima mana allinta rurar imachu kawsanaykillapapaq. Chaynu kayatkillapa Amitunchik Jesucristo, Dyus akrashan allin kaqninkunawan tikrakamurqa, imalapapispis mana uchachashunanllapapaq.

4

Kusala shumaqta kawsanatami Dyusqa munan

¹ Kananqami kriyiq masiykuna, kusalata rugar Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishaykillapa: Imanu kawsanaykillapapaq nir yaçhachishurayllapa chaynullami waran waran kusa shumaqta kawsayllapa, imanutaq kanan kusa shumaqta tukuywan kawsanaykillapa chaynulla. Chaynuqami Taytanchik Dyusqa kusalata aligriyanqa.

² Qamkunami yaçhayankillapana, Amitunchik Jesucristo munashannulla imanu kawsanaykillapapaq nir willashushayllapataqa.

³ Chaqa Taytanchik Dyusqami munan kusala shumaqta pay munashannulla kawsanaykillapata, chaynulla masayjunna karqa, ama ukwan ukwan pununaykillapata, manaqa manaraq masayjun kaqkunapis, ama pakaplla pununaykillapata,

⁴ runapis kwirpunta tanyachir, warminlawan kusalata rispitanakur ima, allinlata kawsananllapata.

⁵ Chayraykumi kwirpuykillapata tanyachir, amana chay mana kriyiqkuna yupayqa kawsayllapachu.

⁶ Amami mayqanpispis runa masinpa warminwan punur imaqa ingañaqachu. Chaqa imanutaq kutir kutir willashushayllapanumi Amitunchikqa chaynu tukur mana allinta ruraqkunataqa kusala manchaypaqtana kastiganqa.

⁷ Chaqa Taytanchik Dyusqami akramashanchikllapa ama uchakurnachu,

pay munashannu allinkunalata rurar kawsanallapapaq. ⁸ Chayraykumi mayqanpis kay ya'chachishushayllapata mana kasurqa, manami mayqan runatachu disprisyayan. Ashwanmi Taytanchik Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, payta disprisyayan.

⁹ Piru imanu uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaq nir iskribishunayllapata-shuypaqa mana ministinkillapachu. Chaqa chaytaqami Taytanchikllapa Dyus intrachishushallapana uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaqqa. ¹⁰ Chaqa chaynu llakipanakurmi kawsankillapa, Macedonia lugarpi taq tukuy kriyiq masinchikllapanawananga. Piru rugashaykillapami kriyiq masiykuna, masta llakipanakur kawsanaykillapapaq. ¹¹ Amami ima mana allinta ruranakurchu shumaqta kawsayllapa. Ashwanmi chay ima ruranaykillapakunapi yarpur, makikillapawan rurayllapa, imanu ruranaykillapapaq nishushayllapanulla. ¹² Chaynu kawsatkillapaqami, mana kriyiqkunamapis kusalata rispi-tashunqallapa. Chaynulla manami imaykillapapis faltashunqallapachu.

Amitunchikmi shamunqana

¹³ Kriyiq masiykuna, kananga intrakanaykillapata munani, imanumi chay wanuqkunawananga maydiyaqa pasayanqa nir. Chaqa manami munanillapachu kusa llakishala kidanaykillapata, chay mana washakayashunllapachu nin, chaykuna yupayqa. ¹⁴ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa wanur, kawsamuran nir kriyinchik, chaynullami Taytanchik Dyusqa kawsachimunqa paypi kriyiyar wanushakunataqa, Jesucristuwana kananllapapaq.

¹⁵ Chayraykumi Amitunchik Jesucristo intrachimashanta nishaykillapa: Maydiya Amitunchik nuqanchikkuna kawsayashalla tikrakamutingqa, manami nuqanchikkunafaraqchu naypaqtaqa pullakumashunllapa. Ashwanmi chay wanusha kaqkunataraq kawsachimur pullakunqa.

¹⁶ Chaqa, kusa mantakuq Dyuspa angelnin rimaqtami uyapashunllapa. Chaynullami trumpita syillumanta-pacha waqaqta uyapashunllapa. Chaymantami Amitunchik Jesucristuqa kusala pudirninwan ishkimunqa. Chaynami paypi kriyiyar wanushakunaraq puntataqa kawsamunqallapa.

¹⁷ Chaymantaraqmi nuqanchikkuna kawsaq chaykunaqa illaqmanta apakashunllapa, chay kawsamusha chaykunawan pulla. Chaynumi unaq puktaypa rurilanta rir, Amitunchik Jesucristuwan tarinakunallapapaq. Chaypinami Amitunchikwanqa tukuy tyimpupaqna kawsashunllapa.

¹⁸ Chayraykumi kay nishushayllapata intrachinakur ima uknikillapa uknikillapa kusalata animachinakur kawsayllapa.

5

¹ Piru ima diyami, ima tyimpumi tukuy chaykuna pasayanqa, nir iskribishunayllapataqami mana ministinkillapachu. ² Chaqa qamkunami allita ya'chankillapa, Amitunchik Jesucristuqami imanutaq uk suwakuqmaqa mana ya'chayasha tuta shamur suwakun, chaynumi rikarimunqa. ³ Chaymi chay tyimpupi runakunaqa kaynu niyanqallapa:

"Mana imapis pasamashallapami, kusala shumaq kanchikllapa" nir. Chaynu niyatinnllapami illaqmanta paykunamanqa kusa llakiypaq kastigu shamunqa, imanutaq uk warmita itikunanpaq nanaynin illaqmanta aypatin kusalata qischakan chaynu. Chaynami mana mayqanpis washakayta puytinqallapachu chay kastigumantaqa.

⁴ Piru qamkunaqami kriyiq masiykuna, kriyishaykillaparayku mana tutaparaqpinachu kankillapa. Chaymi Jesucristo uk suwakuq yupay

illaqmanta shamutinmapis mana manchakunkillapachu. ⁵ Chaqa tukuy qamkunaqami imuraspis achkiraqllapina kankillapa. Chaynulla imuraspis achkillapi kashanchikllaparaykumi, mana tutaparaqmantachu kanchikllapa. ⁶ Chayraykumi alli kamakashala kar, ama qunqar punushunllapachu wakinkuna yupayqa. Ashwanmi imuraspis rikchakushala yupay tanyakar, imatapis allin kaqlata rurur kawsashunllapa. ⁷ Chaqa chay mana allinta ruraqkuna, maçhaqkuna imaçqami tutaparaqpi punuq yupay mana kwintata qukar, uchakurlla kawsanllapa. ⁸ Piru nuqanchikkuna-shuypaqami kriyishanchikllaparayku achkiraqmanta kanchikllapa. Chaymi tukuy imapipis tanyakar allinlata rurashunllapa. Chaynulla imanutaq suldadumaqa qasqunta washananpaqqa jyirrumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi nuqanchikkunapis kriyishanchikllapata, llakipanakushanchikta ima yakakuq yupay kamakashunllapa. Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijanchu imuraslapis, chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristumi washamayanchikllapa nir ama qunqarchu yarpuyinchikllapalapi purichishunllapa. ⁹ Chaqa Taytanchik Dyusqami ama kastigakanallapapaqnachu nimashanchikllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku washakanallapapaqna nimashanchikllapa. ¹⁰ Chaymi Jesucristo wanuran nuqanchikkunarayku, michka wanusha kar, manaqa kawsayarmapis maydiyaqa paywana tukuy tyimpupaç kawsanallapapaç. ¹¹ Chayraykumi kriyishaykillapanulla intrachinakur ima uknikillapa uknikillapa masta animachinakuyllapa, imanutaq kanan rurayankillapana chaynulla.

Pablumi kriyiq masinkunata animachin

¹² Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunllapa chay yaçhachishuqnikillapata allita rispitar kasunaykillapapaç. Chaqa paykunaqami trabajaç yupay kusalata kunsijar ima intrachishunllapa. ¹³ Chaymi paykunataq kusa shumaqlata rikar ima llakipankillapa, tukuy trabajayashanpiqa. Chaynulla uknikillapa uknikillapami kusa shumaqta kawsankillapa.

¹⁴ Chaynullami ukniykuna nishaykillapapis: Chay mana trabajanaqkunataqa imatapis karanta willatkillapa trabajanallapapaç. Chaynulla chay disanimakusha chaykunata, chay ukta ukta yarpuqkunata ima tukuyta yanapar animachiyllapa masna kriyinanllapapaç.

¹⁵ Mayqan mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunapis mana allintaqa rurankillapachu. Ashwanmi tukuy tyimpu llakipanakur ima allinkunata rurur kawsayllapa qamkunalla kar, chaynulla mayqankunawan karmapis.

¹⁶ Imuraspismi kusa aligrila kankillapa. ¹⁷ Chaynulla Taytanchik Dyusman imuraslapis mañakuyllapa. ¹⁸ Chaymi ima katinpis Taytanchik Dyusta "Payji" niyllapa. Chaqa paymi chaynu kanaykillapata munan, Jesucristupi kriyiq kashaykillaparayku.

¹⁹ Chaynulla Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kaqtaqami, ama imalapaqpis llakichinkillapachu. ²⁰ Chaymi mayqanpis Dyuspa rimaqnin kani nir yaçhachishutinllapaqa, amami dispriyankillapachu. ²¹ Ashwanmi allita uyakur yaçhankillapa, allintachu yaçhachikuyan manaqachu mana nirmapis. Chaymi chaynu uyakurqa, chay allinta yaçhachikushantaqa yaçhakunkillapa. ²² Chaynumi ashwan tukuy mana allin kaqmantaqa wakaç tukuyllapa.

²³ Chaynami shumaqchakuq Taytanchik Dyusman mañakuni, kusa allin kaqninkunapaq tikrashunanllapapaq. Chaynulla mañakunipis yanapashutinllapa yarpuynikillapapi, bidaykillapapi, kwirpuykillapapi ama ima mana allinta rurar uchakunaykillapapaqchu Amitunchik Jesucristo shamunankaman. ²⁴ Chaqa Taytanchik Dyus akrashushallapa chayqami, imatapis karanlata ruran. Chaymi tukuy kay mañashaytaqa tantar kumplinga.

Pablumi tukukananta saludakun

²⁵ Kriyiq masiykuna, nuqakunapaq pismi Taytanchik Dyusman mañakunkillapa.

²⁶ Chaynullami tukuy kriyiq masinchikkunata kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa.*

²⁷ Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishunillapa: Kay kartataqa tukuy kriyiq masinchikkunawan pullami liyinkillapa nir.

²⁸ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

---

* **5:26** Kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Tesalonicenses

Pablumi ishkey kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqami, Macedonia prubinsyapi karan. Nataq prubinsya Macedonia-shuypaqami Greciapi karan. Tesalónica pwibluman punta kaq kartanta manaraq apustul Pablo kaçhayarqami yarpuran, chay Tesalonicamanta kaqkuna kriyiqkuna çhiqniyashanta.

Chaymantami yarpuranpis chay mana allinta yaçhachikuqkuna yaçhachikuyashanpaq. Chaqa paykunaqami Jesucristo shamunan tyimpuqami çhamuyanlana, paylata yarar ama trabajashunchu nir yaçhachikur puriyaranllapa. Chaynu nir yaçhachikutinllapami wakin kriyiqkunaqa manana imatapis rurayta munaqllapa imanapischu. Chaymi ashwan uknin uknin runakunapa washanta parlakur imana puriyaranllapa.

Chaynu puriyaranllapa nir yaçharmi apustul Pabluga kay kartanta kaçhan Tesalónica pwiblupi kaq kriyiq masinkunamanqa. Chaymi kay kartanpiqa intrachiran manaraq Amitunchik Jesucristo shamuyatin naypaqtaqami dyablumanta kaq uchakuchikuq shamuyanqa nir (2.1-12), chaynulla chay chaynu yaçhachikuqqa imanumi tukukayanqa nir (3.6-12).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Silvanuwan, * Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushushallapa. ² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapaq ima nir.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunapaq mañakun

³ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami waran waran kusa mastana Jesucristupiqa kriyiyankillapa. Chaymi ashwan kusalata uknikillapa uknikillapa llakipanakur imana kawsayankillapamapis. Chayraykumi nuqakunaqa mana qunqarchu imuraspis Taytanchik Dyusta payji nishaqllapa.

⁴ Chaqa nuqakunaqami mayta rirpis kusalata aligriyar, tukuy kriyiq masinchikkunata parlanillapa imanumi mana allinta rurashunanllapaq ikikillapapi puritinllapa, kusalata qischashutinllapa imamapis, kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa nir. ⁵⁻⁶ Chaynami payta kasushaykillaparayku michka qischakatkillapa imamapis, maydiyaqa mantakuyashanpina pullakushunqallapa. Chaynuqami intrachimanchik imanumi payqa nishantaqa karanlata ruran nir. Piru chay qischashuqllapakunata Dyus-

ninchik kusala manchaypaqta kastigananpaqqa kusala allin. ⁷ Chaqa maydiya Amitunchik Jesucristo syilumanta kusala pudirniyjun angelninkunawan shamutinga, Taytanchik Dyusqa qamkuna kanan tyimpu qischakaqkunataqa, kusalata aligriyachir pullakushunqallapa, nuqakunata yupayllana. ⁸ Chaymi chaynu shamurqa, Dyusta mana kwintachaqkunata, chaynulla Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi mana kriyiqkunataqa kusala manchaypaq nina ratakuqwan kastiganqa. ⁹ Chaynuqami paykunataqa tukuy tyimpupaqna kastigar chinqachinqa.

* 1:1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

Chaymi Amitunchik Jesucristuqa naypanmanta kusala karumaymanna itakunqa. Chayraykumi kusala shumaq mantakunanmanqa manana yaykuyta puytingallapanachu. ¹⁰ Chaynu Jesucristo shamutinmi tukuy kriyir; paypa kaqninkunaqa, kusala allinmi kanki nir ima alabanqalapa. Chaynullami qamkunapis paypa kaqninkunana kankillapa shumaq rimayninta yaçhachishutiylapa kriyishaykillaparayku.

¹¹ Chayraykumi Taytanchik Dyusman qamkunapaq imuraspis mañakunillapa. Chaynullami mañakunillapapis pay akrashushanllaparayku, maydiyapis kusala shumaqta rikashunanllapapaq. Chayna qamkunaqa, pudirninwan yanapashutinllapa pay munashannullata allinkunalatana ruranaykillapapaq. ¹² Chaynuqami Amitunchik Jesucristupa shutinga qamkunarayku kusa shumaqta alabakashana kanqa. Chaynami Amitunchik Jesucristo, chaynulla Taytanchik Dyuspis qamkunata kusa shumaqpaqna riqsishunqallapa llakipashushanllaparayku.

2

Pablumi yaçhachikun kusa uchayjun runapaq

¹ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo maydiya shamutingami paywanna kashunllapa. Piru nishaykillapa: ²⁻³ Mayqankuna Amitunchik Jesucristo shamunanpaq diya çhamushana nishunatinllapaqa, amami kriyir ingañakankillapachu. Chaynulla Santu Ispiritu rikapakuyiniyri rikachimasha nir; manaqa Dyus willamasha nir willashutinllapapis, amami kriyinkillapachu. Imanupiqna nishuyanqallapa: “Jesucristuqa kaypina” nir kartapi Pablo iskribimashallapa, chaymi chay nishanqa kumplikayanna” nishutinllapapis ama kriyinkillapachu. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami çhamuyanqa kaykuna pasatinraq: Puntataqami achka runakuna, Dyuspi mana kriyir ashwan çhiqinqallapa. Chaymantami shamuyanqa chay dyablumanta kaq runa, kusata uchakuchikuq kashanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakaqqa. ⁴ Kay runaqami, Tayta Dyuspaqa kuntran. Chaymi runakuna riqchaq imakunata dyusniy nir kriyir adurashanllapakunapapis kuntran. Chaymi paylatana adurananllapata munanqa. Chaynullami ashwanpis Dyusta adurananllapa wasipimapis chaypi pay kanqa chiqap Dyusnu tukur.

⁵ ¿Manachu yarpunkillapa qamkunapa pullaykillapa kar chaykunapaq willashushayllapataqa? ⁶ Chaymi kanaanqa qamkunaqa yaçhankillapana imami payta arkayan ama das rikarimunapaq nirmapis. ⁷ Piru chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyatinmapis, dyablu munashan mana allinkunatami runakunaqa rurayanllapana. Chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyta puytinraqchu, arkaq chay arkayatin. ⁸ Arkaq chay ashutinnaqami, chay uchakuchikuq runaqa rikarimunganqa. Piru chaynu katinmapis Amitunchik Jesucristo llipyalla pudirninwan shamurqa, rimayninlawan limpu binsir, tukuy tyimpu qishakananpaqna itakunqa. ⁹ Piru manaraq Jesucristo chaynu ruratinmi, naypaqtaqa chay uchakuchikuqtaqa Satanás yanapatin, kusala pudirniyun shamunqa. Chaymi runakuna mana rurarayta puytishankunata, riqchaq milagrukunata rurar ingañakunqa. ¹⁰ Chaynullami kusala riqchaq mana allinkunata rurar ingañanqa, chiqap kaqlapi mana kriyishanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakananpaq kaqkunataqa. Chaqa paykunaqari Dyus imanú washananpaq nishanta mana intrakayta munashallapachu. ¹¹ Chayraykumi Taytanchik Dyusqa paykunataqa dijasha ingañakar chay llulla kaqkunalapina kriyinanllapapaq. ¹² Chaymi paykunaqa tukuy tyimpupaqna kastigakanqallapa. Chaqa Dyus nishankunapi mana kriyinar,

chaynulla allinkunata mana ruranarmi, ukman mana allinkunata rurar kawsashallapa.

Washakananpaq kaqkunaqami akrakashallapana

¹³ Piru qamkunata-shuyapaqa Taytanchik Dyus munar akrashushallapa katin, maydiyapis payta payji ninillapa. Chaqa Tayta Dyusmi Santu Ispiritunrayku unaymanta-pacha akra shumaqchashushallapana washakanaykillapapaq, chiqapta Dyus nishankunapi kriyishaykillaparaku. ¹⁴ Chaynu washakanaykillapapaqmi nuqakuna Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaçhachishurayllapa. Chayna Amitunchik Jesucristuwan kusa shumaq luryanpina tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.

¹⁵ Chayraykumi kriyiq masiykuna, pullaykillapa kar, chaynulla kar-taypi iskribir willashushayllapataqa, ama qunqarchu kriyirlla kawsayllapa. ¹⁶ Amitunchik Jesucristumi paylla, chaynulla Taytanchik Dyuspi llakipar tukuy tyimpupaq kunsulamanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqtana kawsanallapapaq. ¹⁷ Chaymi tukuy shunquykillapapi animachir yanapashutinllapa, allinlatana rurankillapa, rimankillapamapis.

3

Nuqakunapaq mañakuyllapa

¹ Kriyiq masiykuna, kananqami rugashaykillapa nuqakunapaq mañakanaykillapapaq, imanutaq qamkunata yaçhachishutiyllapa kusala shumaqta intrakaraykillapa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninqa yaçhachikutiyllapa tukuy intirunta shikwakananpaq.

² Chaynullami mañakuyllapapis chay mana allinta ruraq saqra runakunamanta washakanayllapapaq. Chaqa manamiri tukuychu kriyinllapa Jesucristupiq.

³ Piru qamkunata-shuyapaqami nishanlata ruraq, Amitunchik Jesucristo yanapashunqallapa kriyishaykillapanulla kawsanaykillapapaq. Chaynullami tukuy mana allinkunamantapis washashunqallapa.

⁴ Chaymi Amitunchik Jesucristupi kusalata kunfyakanillapa, chay yaçhachishushayllapanulla kawsayankillapa, chaynulla maydiyapis kawsayankillapa kanqa nir.

⁵ Amitunchik Jesucristumi yanapashunqallapa, ukkunata llakipayanaykillapapaq, imanutaq Tayta Dyus llakipashuranllapa chaynulla. Chaynullami yanapashunqallapapis imanutaq Jesucristo qischakar shachinakushannulla qamkunapis shachinakunaykillapapaq.

Kaynumi trabajashunllapa

⁶ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishaykillapa: Mayqan kriyiq masikillapa mana imatapis ruranar, chaynulla nuqakuna yaçhachishushayllapata mana kasutinqa, paykunamantaqa chiqanchakayllapa.

⁷ Chaymi qamkunapis nuqakuna yupaylla rurar kawsankimanllapa. Chaqa qamkunami yaçhankillapa imanumi nuqakunaqa mana qilla karchu, ashwan kusalata trabajarayllapa nir.

⁸ Chaynulla, manami mayqanpa mikunantapis yanqallaqa mikushachu kanillapa. Ashwanmi, unaq katin, tuta katinmapis kusalata trabajarayllapa, ama mayqannikillapatapis ima ministhayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu.

⁹ Piru chiqaptaqami nuqakunaqa dirichuyjun karayllapa, mañashutiyllapa yanapamanaykillapapaqqa. Ashwanmi kusalata trabajar rikachishurayllapa, qamkunapis nuqakuna yupaylla kawsanaykillapapaq.

¹⁰ Chaymi qamkunawan karqa kaynu nishurayllapa: “Mayqan mana trabajanaqqa, ama mikunqapischu” nir. ¹¹ Piru

yaĉhashami kanillapa qamkunamanta wakinnikillapaqashi mana trabajarchu, ashwan maymanpis yakapakarla ima kawsanllapa nir. ¹² Chaymi chay mana trabajanaqkunataqa Amitunchik Jesucristupa shutinpi willar animachinillapa, amana ukkunata qillakachirnachu, trabajar imalantaqa tarikur kusa shumaqta kawsananllapapaq nir.

¹³ Piru qamkuna-shuypaqa kriyiq masiykuna, mana shaykuq allinkunalata rurar kawsayllapa. ¹⁴ Nataq mayqanpis kay kartapi nishushayllapata mana kasutinga, qamkunamanta chiqanchar, amana paykunawangqa tantakayllapanachu. Chaynami paykunaqa mana allinta rurashanpaq yarpur, pinqakur llakinanllapapaq. ¹⁵ Piru amami ĉhiqninkillapachu. Ashwanmi kriyiq masikillapa kashanrayku allita willar intrachiyllapa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹⁶ Kusala shumaqta kawsachikuq Amitunchikmi ima katinpis waran waran kusa shumaqta kawsachishunqallapa. Chaymi Amitunchikqa imuraspis qamkunallawanna kanqa.

¹⁷ Nuqa Pablo, ukta willatiy iskribisha katinmapis, qamkuna allita intrakanaykillapapaqqa kay karta tukukanantaqa nuqalla iskribimuni. Chaynumi allinla kankillapa nir yarpur, tukuy kartaykunata iskribir, firmar ima kaĉhamuni. ¹⁸ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

1 Timoteo

Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Timoteuman

Timoteuqa musu kashanmanta-pachami apustul Pabluwan puriran Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur. Chaymantami Pabluqa Éfeso pwiblupi Timoteuta dijaran, kriyiq masinkunata yaçhachinanpaq. Chaynu imanuy paykunata yaçhachinanpaq nir yaçhananpaq, Pabluqa kay kartata payman kaçharan. Chaymi kananpis kay kartata liyir intrakanchikllapa imanumi Tayta Dyus munashannulla kawsanallapapaq nirmapis. Timoteupaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.1-3; 17.14-15; 18.5; 19.22; 20.4; Filipenses 2.19-22; 2 Timoteo 1.5; 3.15; Hebreos 13.23.

Pablumi saludakun

¹⁻² Kusala munashay Timoteo, nuqa Pablo Amitunchik Jesucristupa apustulninmi kay kartata iskribishuni. Chaqa chaynu apustul kanaypaqqami washamaqñinchik Tayta Dyus Wamran Jesucristuwan akramaran. Chaqa Wamranpimi kusalata kunfyakanchikllapa washamaqñinchikllapa nir. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaçhachikutiy kriyishaykirayku, gamqa chiqap wamray kanki. Chayraykumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusala llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi rimaq mana allinta yaçhachikuqkunapaq

³ Kriyiq masiy Timoteo, unaymi nuqa Macedonia lugarman rinaypaqna karqa, Éfeso pwiblupi kidanaykipaq rugashutiy kidarayki. Chaynulla kananpis qashan rugashuni chayllapi kidar, chay wakin runakuna mana allinta yaçhachikuqkunata nanaq nanaq willatki, amana chaynu yaçhachikunanllapapaq. ⁴ Chaynullami willankipis amana yanqalla mana sirbiq kwintukunata yaçhachikur, chaynulla chay unay rukunchikllapakunaqa ima ayllumantami karan nir yaçhachikur kawsanallapapaqqa. Chaqa chaynu yaçhachikuyashanllapapaq imanumi Taytanchik Dyusqa munamanchik nir intrakar, allita kriyinaqqaqqa mana yanapamanchikllapachu. Ashwanmi chayqa sirbin ukñinchikwan ukñinchikwan willanachimanallapalapaq.

⁵ Chaynuqami nishuni yaçhachikunaykipaq allita Dyusninchikpi kriyir, mana ima mana allinta rurar imachu kusa allinla yarpuniyjun ima kar ukñinchikllapa ukñinchikllapa llakipanakurna kawsanallapapaq. ⁶ Piru wakinkunaqami chaynu ukñinllapa ukñinllapa llakipanakur ima kawsananmantaga limpu pantar chiqanchakashallapa. Chaymi ashwan yanqalla mana sirbiq imakunalapagna paynin paynin willanakur ima kawsanllapa. ⁷ Chaqa paykunaqami Moisés mantakushankunapaq kusata intrakaq, kusata yaçhar yaçhachikuq yupay tukunllapa. Chaynullami kusala chiqapta rimaq yupay tukunllapa, michka paykunalla chay rimayashanpaq imatami niyani nir mana intrakaq karmapis.

⁸ Allita yaçhashanchikllapanu Dyus nitin, Moisés mantakushankunaqami pay nishannulla allita kumplishaqa kusala allin. ⁹ Chaymi allita yarpunllapa: Mantakuykunaq manami allinkunalata rurar kawsaqqunata kastigananpaqchu. Ashwanmi tukuylla chay mana allinta ruraqkunata kastigananpaq. Chaymi mayqanpis llallin mana allinta ruraqta, mana

kasukuqkunata, uchakuqkunata, Dyusta mana kasuqkunata ima kastiganapaq. Chaynullami kastiganpis taytanta, mamanta wanuchi qkunata, chaynulla tukuylla wanuchikuqkunata ima. ¹⁰⁻¹¹ Chaynullapis chay mantakuykunaqa kastigan chay masayjunkuna ukwan ukwan punuqkunata, mana masayjun kaqkunapis pakaplla punuqkunata, ullqupura punuqkunata, mayqanpis warmita, runata suwakur rantikuqkunata, llullakuqkunata, allinlatana rimanapaq jurar qashan llullakuqkunata ima. Chaymi ashwan allinta intrakashaqa, kusala shumaq Taytanchik Dyus, Jesucristupaq ya chachikunaypaq nimashanmanta, ukman mana allinta ya chachikuqkunata imami chay mantakuykunaqa kastiganqa.

Pablumi Jesucristuta payji nin yanapashanpaq

¹² Chaymi kananqa Amitunchik Jesucristuta kusalata payji nini. Chaqa payqami, nuqaqashi allinta kriyini nir ya char kusalata jwirsayta qur ima yanapamasha imuraspis paylapa qna ya chachikunaypaq. ¹³ Piru allita yarpushunllapa, imanutaq Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir. Chaqa imanutaq nuqamaqa unayqa Jesucristupa kuntran kusala mana allinta rimar, paypi kriyiqkunata mana allinta rurana ypaq ikini purir kusalata jurapaq ima kani. Chaqa chay tyimpuqami Jesucristupi mana kriyiq kashayrayku mana ya charaychu imatami rurayani nirmapis. ¹⁴ Piru chaynu pantar ima kusala mana allinta rurasha katiymapismi, Amitunchik Jesucristo kusala ukman llakipamaran. Chaynami chaynu llakipamarqa kusalata yanapamaran allita paylapina kriyir, paypaq, chaynulla ukniykunapaq llakir ima maydiyapis kawsanaypaq.

¹⁵ Chaymi allita intrakar kriyiyllapa. Chaqa kay nishuyanillapa chayqami chiqap, manami llulla imachu. Chaymi nishaykillapa: Jesucristumi kay pachaman shamuran uchanchikllaparayku tukuy tyimpu wanunallapa qna kayashanchikmanta tukuyta washamanallapaq. Piru wakinkunamantaqami, nuqa kusala uchayjunqa karay Dyusninchikpa naypanpiqa.

¹⁶ Nataq Taytanchik Dyusqami kusala ukman llakipakuq kar, mana qunqamar imachu llakipar washamasha. Chaynu llakipamashanwanqami allinta intrachimanchikllapa imanutaq kusala uchayjun kashallapamapis llakipamanchikllapa nir. Chaymi ashwan tukuylla allinta intrakar Jesucristulapina kriyir, pay munashannulana kawsashunllapa, paywan tukuy tyimpupa qna kawsanallapaq. ¹⁷ Chayraykumi, Taytanchik Dyustaqa tukuy tyimpulana alabashunllapa: "Payqami kusala allin, kusala puytiq" nir. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun, mana wanunlamapischu, chaynulla manami mayqanlapis paytaqa rikashalamapischu. Chaqa paylami Dyusninchikllapaq. ¡Chaynumi kanqa!

¹⁸ Kusala munashay wamray Timoteo, tukuy imata rurana ykipaq kanan willashuyani chaytaqami allinta kriyishaykinulla, kusa allinlata yarpur ima karanlata ruranki. Chaqa Dyusninchikmi unaylla paypa kaqninkunata intrachitin qampaq kaynu niq: "Qamqashi Dyusninchiklata sirbiyanki kanqa" nir. Chaymi kananqa Amitunchik nishannu rurar shachinakurqami, kusala allin suldadunna kayanki kanqa. ¹⁹⁻²⁰ Chaynu Dyusninchikpa kusala allinla suldadun kashaykiraykumi mana mayqanpis qampaqqa mana allinta rimanqallapamapischu. Chaqa wakinkunamaqami Dyusninchik nishanta mana kwintacharnachu, ashwan chiqanchakashallapa paymantaqa. Chaynullami chay ukninchikkuna Himeneuwan, Alejandrups tukushallapa. Chaymi paykunataqa kriyiqkunamanta chiqanchar, Satanaspamakinpina dijasha kani, kusalata qischar ima kwintata qurar, amana Dyusninchikpa kuntranta rimananllapapaqnachu.

2

Dyusninchikmanqami kaynu mañakuypaq

¹ Piru kanan-shuypaqami kusalata rugashaykillapa tukuy shunqunchikwan ima ministishanchikpaq, ukninchikkunapaq ima payji nir Tayta Dyusman tukuypaq mañakunallapapaq. ² Chaynullami mañakuypaqpis gubyirnukunapaq, tukuylla chay karguyjun kaqkunapaqpis, shumaqta mantakunanllapapaq. Chaynuqami nuqanchikkunapis kusala shumaqta Dyusninchikta kasur pay munashannulana ima kawsanallapapaq, ama imapaq yarpupakur imachu. ³ Chaynu tukuypaq Tayta Dyusman mañakushanchikqami kusala shumaq kar, aligriyachin washamaqninchik Tayta Dyustaqa. ⁴ Payqami kusalata munayan tukuylla washakar, chiqap kaqpaq allita intrakananllapata. ⁵ Chaqa, uklami kan Dyusninchikllapaqa. Chaynulla uklami kan Dyusninchikwan pullachamaqninchikllapa runapis. Paymi Amitunchik Jesucristo. ⁶ Payllami tukuyllata washamanallapapaqqa wanuranmapis. Chaynu wanutinmi Tayta Dyusqa allita intrachimaranchikllapa imanumi payqa kusalata munar tukuyllata washamanayanchikllapa nir. ⁷ Chaymi nuqamataqa Tayta Dyusqa akrrar kaçhamaran Jesucristupa apustulnin kar, rir mana Israel runakunata yaçhachitiy kriyir chay chiqap kaqta rigsinanllapapaq. Chaymi tukuy kay willashushayllapaqa chiqap, manami lulla imachu.

⁸ Chaymi kusalata munani amana mayqanpis imapaq paynin paynin willanakur, piñachinakur imanachu, ashwan maylawpipis kusala shumaq makinllapata unaqman alsar, Taytanchik Dyusman mañakunanllapata. ⁹ Chaynullami munani warmikunapis allita tantyakar mudakunanllapata. Chaqa manami munanichu warmikunaqa kusalata lusinanpaq sununu mudakunanta, kusala ukmanta ñaqsakunanta, chaynulla kusala çhaniyjun urumanta, platomanta rurakashakunata, chaynulla kusala çhaniyjun raçhata yakakunanllapamatapis. ¹⁰ Ashwan chaynu kusalata mudakur ima lusinanmantaqa, Tayta Dyuspi kriyishanrayku kusala shumaqta ima kawsar wakinkunata rikachinman. Chaynuqami wakinkunapa naypanpiqa kusa lliypala mudakusha yupayna kayanqa. ¹¹ Chaynullami Dyusninchikpaq mayqanpis yaçhachikutinga, warmikunaqa ama parlar imachu, uyarala ima uyakunmanllapa. ¹² Chaqa nuqapaqqami mana allinchi warmikuna runakunata yaçhachinanpaq, chaynulla mantananpaqmapis. Chaymi ashwan ima katinpis uyarala kar uyakunmanllapa. ¹³ Chaqa allita yaçhashanchikllapanu Dyusqami puntataqa Adanta ruraran. Chaymantaraqmi Evataqa ruraran. ¹⁴ Chaynulla chay dyabluqa manami Adantachu ingañaran. Ashwanmi warmita ingañatin, uchakuranmapis. ¹⁵ Chayraykumi mayqan warmipis, Jesucristupi maydiyapis kriyirlla kawsar, ukkunata llakipar, allinlata rurar, tukuy imapi tantyakar kawsarmi washakanqallapa, kusalata qisçhakar wamrakunanpaq Tayta Dyus nisha katinmapis.

3

Kriyiqkunapi karguyjunkunaqami Dyuspi allita kriyiqkuna kanqa

¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin kayta nunaqqami, kusala allinta rurayta yarpuyan. ² Chaymi chay kriyiqkunapa rikaqninkunaqa tukuywan kusala allin runa kanqa. Chaynu katinmi mana mayqanpis paypaqqa ima mana allintapis rimayanqallapachu.

Chayraykumi payqa uk warmipa runanla, tukuy imata munananmantapis tanyakaq, imata rurananpaqpis uk kuti, manaqa ishkay kuti yarpuq kanqa. Chaynullami kanqapis ama sunsunulla puriq runa, mayqantapis wasinpi samachiq, listu yaçhachikunanpaq ima. ³ Amami maçhaq, chaynulla maçanakunanpaq willanakuq imalapischu kanqa. Ashwanmi kusala llakipakuq, ima katinpis mana das piñakuq ima kanqa. Piru amami qillayta ganananlapaqchu yarpunqa. ⁴ Chaynullami tukuyla wasinpi kaq aylluntapis allita rikayta yaçhanqa. Chaymi wamrankunamatapis yaçhachinqa kusala kasukuq, rispitaquq ima kananpaq. ⁵ Chaqa uk runa wasinpi kaq ayllunkunata mana shumaqta rikayta yaçhaqqa, ¿imanunari Dyuspi kriyiqkunamataqa yaçhachinqa shumaqta kawsananpaqqa? ⁶ Chayraykumi kriyiqkunapa rikaqninga, amami Dyuspi chayraq kriyiq runachu kanqa. Chaqa, imanupiq Dyuspi chayraq kriyiqta numratinllapamaqa ashwan kusana kani ima nir kusala mana allinpimana rikarinman, imanutaq unaymaqa dyabluqa, Dyusninchikpa naypanpi kusana kayta munar uchakuran chaynu. ⁷ Chaqa kriyiqkunapa rikaqnin runaqami, mana kriyiqkunapaqpis kusala rispitaqasha kanqa. Chaynu karqami tukuypa naypanpimapis mana pingaypaqtaqa tukunqanachu. Chaynulla manami imalapis dyablu munashannuqa rurayanqalamanapischu.

Imanumi kanqa kriyiqkunata yanapar sirbiqkunaqa

⁸ Chaynullami chay kriyiqkunata yanapar sirbiqkunapis kaynu kanqa: Kusala rispitaqasha runa, ima nishantapis ruraq, mana maçhaq imachu. Chaynulla amami kusalata qillayta imanullapis ganayta yarpuqchu kanqallapa. ⁹ Ashwanmi, kusa allinla yarpuyunjun kashanrayku, Jesucristupi kriyirilla ima Taytanchik Dyus munashanlata ruraqkuna imana kanqa. ¹⁰ Piru chaynu kriyiqkunata yanapar sirbinanpaq kaqkunataqami, puntataqa allita rikankillapa, allinchu sirbikunanpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta chaynu rikatkillapa kusala allin katinga chayraqmi akrankilapa sirbikuq kananpaqqa.

¹¹ Chaynullami kriyiqkunata yanapar sirbiq warmi kaqkunapis, kusala rispitaqasha, mana ukpa washanta rimaq, tukuy imata munananmantapis tanyakaq, imatapis karanta ruraq ima kanqa.

¹² Piru chay kriyiqkunata yanapar sirbiqkunaqami uk warmipa runanla kanqa. Chaynulla wamrankunata, wasinpi tukuyla kaqkunatapis allita rikayta yaçhaq ima. ¹³ Chaqa kriyiqkunata yanapar sirbiqkuna kusa allinlata ruraraqami kusala rispitaqasha imana kanqa. Chaynu karmi mana imapaq yarpur imapischu kusala masta animakur ima parlakunqa Jesucristupi kriyishanpaqqa.

Kananqami chiqap kaqpaq allita intrakanchikna

¹⁴ Kriyiq masiy, kay diyakunami watukushuyta yarpusha kani. Piru kay kartatami iskribishuni, ¹⁵ imanupi tardar mana das çhamutiyya, intrakanaykipaq imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa shumaqta kawsanchikllapa nir. Chaqa tukuyla kriyiqkunaqami chiqap kawsaq Dyusninchikpa kaqninkuna kar, uk simintu allita shasha yupay paypaq chay chiqap kaqlata maydiyapis intrachikunapaqna kanchikllapa. ¹⁶ Chaqa chiqaptaqami unayqa Tayta Dyus washamanallapapaq arnimashanchikllapataqa mana intrakanchikllapachu. Piru kananqami kriyishanchikllaparayku rikasha yupayana allita intrakanchikllapa. Chaqa Jesucristumi kay pachaman shamur uk runa kwirpuyjunpaq tikrakan.

Wanuchitinllapapis Dyuspa Santu Ispiritudun yanapatin qashan kawsamur intrachikuran, payqa kusala puytiq nir.

Tukuyla angelkunami imakunata ruratinpis rikaran.

Kriyiqkuna tukuy intirupi parlakutin, kusa achka runakuna paypi kriyiranllapa.

Chaynulla wanushanmanta kawsamurmi riran syiluman Taytanwanna kananpaq.

4

Mana allinta yaĉhachikuqkunami rikarimunqallapa

¹ Piru Dyuspa Santu Ispiritudunmi allipla intrakaypaqta nimanchikllapa: Jwisyu diya ĉhamunanpaq shipchana katingashi, wakinkunaqa manana kwintachanqanachu Jesucristupi kriyishantaqa. Chayshi ashwan chay dyablumanta kaq mana allin yaĉhakuykunatana yaĉhakuyta munanqallapa. ² Chaynulla chay kusalata yaĉhaq tukur llullakur yaĉhachikuq runakunatami kasunqallapa. Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunagami imuraslapis chaynullata yaĉhachikun mana pinqakur imamapischu. Chaqa chay runakunapa yarpuyningami kusala mana allinta rurananpaq ĉhupakusha yupay-ari. ³ Chaynullami chay runakunaqa yaĉhachikunllapapis ama mayqanpis masayjun kananllapapaq. Chaynulla Tayta Dyus rurashan wakin mikuykunata ama mikunanllapapaq ima. Piru, nuqanchikkuna allita kriyir chay chiqap kaqta rigsiqkunaga, Tayta Dyusta payji nir imaqa tukuyta mikuyta puytinchikllapa. ⁴ Chaqa Taytanchik Dyus tukuy imata rurashanqami, kusala allin. Chaynu katinmi tukuy imata rurashantaqa, manami niyta puytinchikchu kaygami mana allinchu nirqa. Ashwanmi tukuy mikuypaq kaqtaqa, Taytanchik Dyusta payji nir ima mikuypaq. ⁵ Chaqa Tayta Dyus mikunapaq allin nishannulla, mañakur ima mikushamaqa, kusa shumaqchakashana kanqa.

Jesucristupaq yaĉhachikuqgami kaynu kanqa

⁶ Kriyiq masiy Timoteo, nuqa yaĉhachishushaynu kriyiq masinchikkunata allita yaĉhachirgami kusa allinla Jesucristupa sirbiqninna kayanki kanqa. Chaymi ashwan qamqa Jesucristupaq mas yaĉhakur, maydiyapis kriyishaykinulla kawsarqa, imanutaq allita mikurmaqa imatapis rurayta puytinchik chaynuna yaĉhachikuyanki kanqa.

⁷ Piru amami kasunkichu chay mana allin kwintakunata yaĉhachikuyashanllapataqa. Ashwanmi imanutaq uk pukllaqmaqa chay pukllayashanlapaq kusalata yarpur shachinakun, chaynumi qampis Jesucristulapaq yarpur shachinakunki. ⁸ Chaqa allita yarpushaqgami chay pukllayanchik ima chaygami kwirpunchikpiqa ashllata yanapamanchik. Piru Jesucristupi kriyirlla pay munashannu kawsashanchikmi kusala mas allinqa. Chaqa paymi arnimanchik kay tyimpukuna, chaynulla maydiyapis kusala shumaqtana paywan kawsanallapapaq nir. ⁹ Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa kay nishushayqami kusala chiqap. Chaymi ashwan tukuyla kriyinallapapaq kusala allin. ¹⁰ Chayraykumi nuqakunamaqa imanutaq mayqanpis trabajarmaqa kusalata qischakan, chaynumi nuqakunapis Taytanchik Dyus munashannula rurar kusalata shachinakunillapa. Chaqa paygami chiqap kawsaq Dyus kar, tukuyla paypi kriyiqkunataqa washamashunllapa.

¹¹ Tukuy kay nishushaytami kusa shumaqlata yaĉhachikunki, allita intrakananllapapaq. ¹² Amami dijakankichu, qam musullaraq kashaykirayku mana kwintachar disprisiyashunanllapataqa. Ashwanmi chay kriyiq masinchikkunataqa tukuy imakunapi allita intrachinki, imanumi uk kriyiqqa kawsanchik nir. Chaynami ashwan chay rimashaykiwan, shumaqta kawsashaykiwan, ukkunata llakipashaykiwan, [shumaqta yarpushaykiwan], imanu kriyirilla kawsashaykiwan, chaynulla tukuy allinlata kawsashaykiwan ima intrachinki paykunapis qam yupayllana kananllapapaq. ¹³ Chaynulla, nuqa manaraq watukushuqlapa ĉamuyatiyqami, tukuyqa naypanpi Dyusninchik nishankunata liyir, kriyiq masinchikkunata yaĉhachir ima animachiskinki. ¹⁴ Chaymi ashwan kriyiqkunapa rikaqninkuna makinta umaykiman ĉurur mañakushanpi yarpurmi karanlata ruranki. Chaqa paykuna chaynu mañakuyatinmi ukninllapata Tayta Dyus intrachitin qampaq kaynu niran: “Qamqashi Amitunchikpaq karanlata yaĉhachikuyanki kanqa” nir.

¹⁵ Chayraykumi, tukuylla kay nishushaytaqa karanlata ruray ama qunqar imachu. Chaynu ruratkiqami, waran waranqa kusala masta Dyusninchikpi intrakaqtana rikashunqallapa. ¹⁶ Chaynulla qampaq allita yarpur amami pantar imachu kusa karanlata yaĉhachikunki. Chaynu mana disanimakur ima allita intrakar yaĉhachikurqami, mana qam washakanaykilapaqchu chaynuqa rurayanki. Ashwanmi tukuylla chay uyakushuqkunapis washakanqallapa.

5

Imanumi intrachishun kriyiq masinchikkunataqa

¹⁻² Kriyiq masinchikkuna, runa manaqa warmi ruku kaqkuna ima mana allinta tukusha katinpis amami sunsunu anyaqnullaqa willankichu. Ashwanmi taytaykita, mamaykita yupaylla kusa shumaqlata willar intrachinki. Chaynullami chay kriyiq masinchikkuna musu kaqta, shipash kaqkunatapis taytaykimanta, mamaykimanta uknikita yupaylla kusalata rispitar ima shumaqlata willar intrachinki.

Byuda warmikunatami yanapashunllapa

³ Chaynulla chay byuda warmisitakunata mana pininpis yanapananpaq katinga, yanapay. ⁴ Piru chay byuda warmisitapa wamrankuna, managa willkankuna ima kar-shuypaqami paykunana rikar kuytanqa Dyus munashannulla. Chaqa, imanutaq chay wamrakuna taksha katinmaqa taytanllapa yanapar winachiran. Chaymi ashwan kananga paykunana mamitanllapataqa yanapanqa. Chaynu ruraraqami ayllunta yanapananpaq kaqta kumplir, kusala shumaq allinta rurayan Dyusninchikpa naypanpiqa. ⁵ Chaqa uk byuda warmisita payla kashanrayku, mana pininpis yanapananpaq katingami, Taytanchik Dyuslapu kunfyakakur unaq kar, tuta karmapis payman kusalata mañakun mana shaykukuq. ⁶ Piru uk byuda warmi kwirpun munashanlata rurar kawsaqqami, Dyusninchikpi mana kunfyakar kawsashanrayku yanqa wanusha yupayllana kawsanmapis. ⁷ Chaymi nishayki: Tukuylla kriyiq masinchikkunatami kay nishushaykunata allita intrachitki rurar kawsanqallapa. Amana ukkuna ukman mana allinta rimananllapapaq. ⁸ Chaqa mayqan kriyiqpis ayllunpaq, chaynulla chay wasinllamanta kaq ayllunpaq mana yarpuqgami, Jesucristupi kriyiyashanmatapis mana kwintachayannachu. Chaymi ashwan chay mana kriyiqkunamanmatapis kusala mana allintana tukuyan.

⁹ Chaynulla nishaykipis: Kriyiqkunaqami yanapayanqa chay byuda warmisitakuna sisintamanta mas añuyjun kaq, apuntakashalata. Chaynulla runanlawan kawsasha kaqta ima. ¹⁰ Chaynullami chay yanapakananpaq byuda warmikunataqa kusala allinta rurashanrayku riqsiyta puytinchik. Chaymi ashwan paykunaqa kaynu kanqallapa: Kusala allinta wamrankunata kriyakusha, mayqan wasinman chatinpis kusala allinta samachikusha, kriyiqkunata ima ministishanpi yanapasha, chaynulla tukuy qischakaqkunata yanapasha ima. Chaymi chaynu tukuy allin qaqlata rurasha kaq warmisitakunaqa kusala allin yanapakananpaqqa.

¹¹ Piru nishaykipis: Chay warmikuna shipashlla kayar byudana kidatinga, amami apuntankichu chay yanapakananpaq kaq warmisitakunawanqa nir. Chaqa kwirpun munashannulla rurar qashan runakunargami, manana Jesucristulapinachu yarpunman. ¹² Chaynu runawan kayta munar runakurqami, Jesucristuta qamlata sirbishayki nir arnishanta mana kumpliyanachu. Chaynu rurargami kusa uchayjunna kayanqa Dyusninchikpa naypanpiqa. ¹³ Chaymi ashwan chay warmikunaqa kusala qilla ima tikrakar, wasin wasin ima puriq qallarinnlapa. Piru manami qillalapaqchu tikrakan, ashwanmi kusala kwintastira imana tikrakanllapa. Chaymi kusala mana allin kaqkunaman yakapakar, mana rimaypaq kaq imakunata rimar ima purinnlapa. ¹⁴ Chayraykumi nuqataqa kusala allinta yarpuchiman chay shipashlla kaq, byuda warmikunaqa qashan runakunapanpaq. Chaynuqami wamrayjun ima kar, wamrankunata wasinllapi kusala shumaqta kriyakutin imaqa, chay kuntramaqñinchikunaqa manana ima mana allintapis nuqanchikkunapaq rimanannlapanpaqchu. ¹⁵ Chaqa kanan rikashanchikllapanumi wakin shipashlla kayar byuda kidaqkunaqa, Jesucristumanta chiqanchakasha chay Satanás munashantana rurayanllapa.

¹⁶ Chaymi nishaykipis: Uk kriyiq masinchikpa ayllun byuda kidatinga, chay kriyiqqa paylla yanapanqa ima ministishanpimis. Chaynuqami, kriyiqkunaqa yanapanapaq nir imaqa manana yarpuyanqachu, chay byuda warmisita yanapaqñiyjun kashanrayku. Chaymi ashwan, kriyiqkunaqa yanapayanqa chay mana pininpis yanapananpaq kaq chaykunalatana.

Kriyiqkunaqami rikar yaĉhachiqninta kasunqallapa

¹⁷ Nishaykipis: Chay mayqanĉhi kriyiqkunata rikar allita Jesucristupaq intrachir yaĉhachikuqkunataqami, kusalata rispitar ima masta yanapanapaq kusala allin. ¹⁸ Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Trillakunaykillapapaq qarqami, chay animalpa shimintaqa ama shawankillapachu, ama mikunanpaq” nirqa. Chaynullami ninpis: “Uk trabajaqgami pagrakayta puytin” nir.

¹⁹ Nishaykipis: Uk kriyiqkunata rikar yaĉhachiqpaq ima mana allinta tukusha nir mayqan willashutinllapaqa, mañayllapa ishkay, manaqa kimsa tistiguta. Chaynu ruratkillapa mana chaynu katinga ama kasuyllapachu chay rimapakuqtaqa. ²⁰ Piru mayqan chaynu kriyiqkunata rikar yaĉhachiq mana allinta rurar uchakuyatinnlla-shuypaqa, qayachimur anyaqnulla willayllapa tukuy kriyiqkunapa naypanpi. Chaynuqami wakinkunaqa manchakur amana chaynulla uchakunanpaqñachu.

²¹ Piru kanan-shuypaqami Tayta Dyuspa, Jesucristupa, chaynulla Dyus tukuy akrashan kaq angelkunapa naypalanpi nishayki: Karanta tukuy kriyiqkunata yaĉhachinaykipaq. Kuytawkish qamqa wakinkunata mana allinta rikar, riqsinaykilamatana allinta rikatki nir. ²² Chaynullami nishaykipis: Uk runata Dyusninchikpaq yaĉhachikunaykipaq nir manaraq

allita riqsiyarqa amami makikita ananman êhurarqa mañakunkichu. Chaynuqami nishuni imanupi uchayjun katinmaqa ama qampis uchayjunpaq riqsikanaykipaq. Chaymi ashwan tukuy mana allin kaqkunamantaqa chiqanchakarna allinlata rurar kawsanki.

²³ Nishaykipismi: Shunquyki maydiyapisi nanaq kashanraykumi ama yakuta paylataqa upyankichu. Ashwanmi binupa yakitunta pitilamataqa upyay, amana nanachikunaykipaq nir.

²⁴ Allita yaçhashanchikllapanu, wakinkuna uchakushanllapataqami das rikayta puytinchikllapa. Piru wakinpa uchanta-shuyapaqami mana das rikayta puytinchikllapachu, maydiya Dyusuninchik rikarichinankaman.

²⁵ Chaynullami, chay allin ruraykunatapis wakintaqa kananlla rikanchik. Nataq wakinkunata-shuyapaqa mana rikanchikraqchu. Piru, chay mana rikaypaq chaykunaqa, manami tukuy tyimpupaq pakapllaqa kidanqachu.

6

Imanumi uk sirbikuqqa patrunninwan kanman

¹ Mayqan kriyiq masinchikkuna sirbikuq kaqkunaqa, patrunninllapataqa allita rispitar kasunqallapa. Chaynuqami mayqanpis Dyusuninchikpaq, chaynulla Amitunchikpaq yaçhachikushanchikpaqpis mana ima mana allintapis rimayangallapachu. ² Piru imanupi uk sirbikuqqa patrunnin, Jesucristupi kriyiq katinmaqa kusa masta rispitar imapipis kasunman kriyiq kashanrayku. Chaymi tukuy imata rurayashanmanmatapis kusala mas shumaqta rurannan. Chaqa tukuy imata rurarpismi rurayan Dyusuninchikpi kunfyakar, ukninpap llakir ima.

Chayraykumi kriyiq masinchikkunata chaynu yaçhachir animachiy paykunapis chaynullata rurannanllapapaq.

¿Maypimi chiqap imanchikkunataqa tariyta puytinchik?

³ Piru mayqanpis ukmanta yaçhachikur Amitunchik Jesucristo yaçhachikushanpaq chaynulla nuqanchikkunapis paypi kriyir yaçhachikuyashanchikllapapaq manami chaynuchu niqkunaqami, ⁴ kusala mana yaçhaq yanqa alabakaq runakunala. Chaynu karmi yanqa imakunapapaq kusalata willanakurlla kawsayta munanllapa. Chaymi ashwan chaynu willanakurqa, piñachinakur, musyanakur, anyanakur, inbidyanakur, mana imalapimapis kunfyanakurlamapischu kawsanllapa.

⁵ Chaynullami maydiyapisi paykunapura kusalata jurapanakur ima kawsanllapa. Chaynu tukuq runakunaqami chay allin kaqmantaqa mana intrakaq runakanachu. Ashwanmi imuraspis chay kusa mana allin kaqlata rurannapap yarpunllapa. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaçhachikurmapis qillayta ganananlapaq yaçhachikunanllapamapis. [Chayraykumi paykunamantaqa chiqanchakanki].

⁶ Piru imanchik kaqkunapapaq yarpunamantaqami ashwan Jesucristuta kasur pay munashannula rurar kuntintakashallapaqami, Taytanchik Dyusqa kusalata yanapar aligriyachimanchikllapa. ⁷ Chaqa allita yaçhashanchikllapanu, manami kusa imayjunchu nasiranchikllapa. Chaynulla maydiya wanurpis manami imatapis apashunllapachu.

⁸ Chaymi ashwan imanchiklapisi mikunapap, chaynulla mudakunapap katinga kusala kuntintu kashunllapa. ⁹ Piru chay kusala imayjun kayta munaqkunaqami yanqa imapi liyakasha kanman yupay waran waran kusala mas imayjun kayta munanllapa. Chaynu karmi imanullapisi kusala mana allinta tukur, saqra imakunata rurar imami imankunata tarikunanllapa. Piru chaynu tukuyarmi limpu limpu imanarna

tukukanllapa. ¹⁰ Chaqa allita yaçhashanchikllapanu kusala qillayniyjun ima kanarqami kusala riqchaq mana allinkunapina rikarir tukukanchikllapa. Chaqa kananllami rikayanchikllapana wakinkunaqa kusala imayjun ima kayta munar, Jesucristupi kriyishanmantaqa chiqanchakar kusala manchaypaq qisçhakaykunapina rikarishallapa.

Pablumi willan Timoteuta kriyishannulla kawsananpaq

¹¹ Piru çam-shuyapaqami ukniy Timoteo Dyusninchikpa chiqap sir-biqnin kanki. Chayraykumi tukuy mana allin kaçmantaqa wakaq tukur, imuraslapis allinlata rurar, Dyusninchiklata kasur, paylapi kriyir ima wakinnikikunamatapis llakipay ima. Chaymi ima katinpis ama das piñakur imachu shachinakunki. ¹² Chaynulla chay kriyishaykinulla kusalata shachinakurmi tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqna yarpunki. Chaqa chaynu tukuy tyimpu kawsachishunanpaqmi Tayta Dyusqa arnishusha. Chaynulla kusala achka runakunapa naypanpimi çamqa nirayki, Tayta Dyuslapi kusalata maydiyapis kunfyakayanki kanqa nir. ¹³ Chaymi kananqa, Dyus tukuyta kawsachipqa, chaynulla Jesucristo, Poncio Pilatupa naypanpi payqashi Dyusninchikpa Wamran nir rimashapa naypanpi ima nishayki: ¹⁴ Tukuy kay willashushaykunata intrakar, ama ukmanta yarpur imachu, karanlata ruray. Chayna, mana mayçanpis çampaqqa ima mana allintapis rimananllapapaqchu. Chaymi chay nishushaytaqa maydiya kusala shumaq Amitunchik Jesucristo tikrakamunankaman ruranki. ¹⁵ Chaqa Jesucristuqami shamuyanaq, kusala shumaq Taytanchik Dyus ima tyimpu shamunanpaq nishan tyimpuraq. Chaqa Taytanchik Dyusmi payla tukuy imakunata mantaq chayqa. Chaynulla paymi tukuy mantakuçkunamanta kusala pudirniyjun ima chayqa. ¹⁶ Chaqa payqami tukuy tyimpupaq kawsar mana wanunlamapischu. Chaynulla payqami kusala lliypa intirupi kawsan. Chaymi mana mayçanlapis çimikayta puytinchu. Chaynu katinmi mana mayçanlapis rikashachu. Chaynulla manami rikaymatapis puytinllapachu. ¡Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq kusa alabakashana kanqa kusala pudirniyjun ima kashanrayku! ¡Chaynumi kanqa!

¹⁷ Chaynullami nishayki: Chay kusala imayjun ima kaçkunata willay ama kusana kani ima nir chay imankunalapi kunfyakananllapapaq-nachu. Chaqa tukuy kay pachapi kaq imanchikkunaqami daskaqla tukukan. Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyuslapi allita kunfyakashunllapa. Chaqa paymi tukuy ima ministishanchikkunapiqa kusalata yanapar aligriyachimashunllapa. ¹⁸ Chaynami paykunataqa willaypis: Kusala allin kaq imakunata rurarna kusala imayjun yupayna tikrakananllapapaq. Chaynullami yarpuchinkipis tukuy iman kaçkunawanpis ukkunata yanapananllapapaq nir. ¹⁹ Chaynu rurarllapaqami Dyusninchikmanta tukuy tyimpupaq chiqap kaq imanllapatana tarikunqallapa. Chaymi ashwan chiqaptana Dyusninchikwan maydiyapis kawsanqallapa.

Pablumi tukukananta Timoteuta willan

²⁰ Uknuy Timoteo, Taytanchik Dyus imakunata ruranaykipaq nishushantaqami kusa allita ruranki. Chaymi chay mana kriyiqkuna mana sir-biq yanqa imakunata yaçhachikum chaykunataqa ama kasunkichu. Chaqa paykunaqami Jesucristuta kuntrar kusala mana allinta ima rimanllapa. Piru chaynu nirmapismi Jesucristupaq kusalata intrakaq yupay tukur yaçhachikunllapa. ²¹ Chaymi ashwan wakin runakunaqa paykunatana kasur, Dyusninchikpiqa manana kriyinllapanachu.

Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakumi kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

2 Timoteo

Pablumi ishkay kaq kartanta kaĉhan Timoteuman

Apustul Pablo Roma pwiblupi prisu karmi, kay kartata Timoteuman iskribiran. Timoteuqa Ēfeso pwiblupimi kaq kriyiq masinkunata Jesucristupaq yaĉhachiran. Pablutaqa, Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur purishanraykumi, karguyjunkunaqa wanuchinanpaqna karanllapa. Manaraq wanuyarmi, kay kartata Timoteuman kaĉharan, tukuy imapi Tayta Dyus munashannulla kawsananpaq.

Pablumi saludakun

¹⁻² Kusala munashay wamray Timoteo, Taytanchik Dyusmi arnimanchikllapa tukuy tyimpupaq kawsayta. Chaymi kanaanqa pay munashannulla akramasha Jesucristupa apustulnin kar, rir chay washamanallapapaq nishanchikllapata yaĉhachikunaypaq. Chaymi kay kartata iskribishuni. Chaqa Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Jesucristupaqa amami pingakurchu yaĉhachikushunllapa

³ Allita yarpuy, imanumi unay rukuykunamapis Taytanchik Dyuslata sirbiqllapa nir. Chaynullami nuqapis paylata sirbini. Chaymi ashwan paypa naypanpiqa mana ima mana allintapis rurasha yupaychu yarpuni. Chaynu karmi payman mañakurqa mana qunqashurchu tuta, unaq karmapis payji nir ima qampaqaq mana shaykuq mañakuni Dyusuninchikmanqa. ⁴ Chaqa kusalatami yarpuni imanumi qamlata dijashutyuqa llakir waqaq kanki nir. Chaymi ashwan kanaanqa imanupis rikashuyta munani, qamwan kusalata aligriyanaypaq. ⁵ Chaqa imanutaq unaymaqa agwilayki Loida, chaynulla mamayki Eunicemaqa kusala chiqapta Amitunchiklapi kriyiqllapa, chaynullami qampis chiqapta kriyinki nir yaĉhani. ⁶ Chaymi kusalata rugashuni imanutaq nuqa makiyta anaykiman ĉharar, Taytanchik Dyusman mañakutiy, payqa imata ruranaykipaq nishuran chaylapina yarpur, ama imamanta manchakur imachu mastana ruranaykipaq. ⁷ Chaqa Taytanchik Dyusqami yanapamashanchikllapa mana imamanta manchakur imachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa pudirninwan yanapamashanchikllapa kaynu kawsanallapapaq: Llakipanakur, imatapis tanyakar rurar, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapapaq ima.

⁸ Chaymi nishaykipis: Amami pingakunki imachu kusa allinla Amitunchik Jesucristupaq rimanaykipaqa. Chaynulla amami pingakunki imapischu Jesucristurayku nuqa prisu katiymapis. Ashwanmi Amitunchikpaq yaĉhachikushaykirayku qischashutinllapamapis, Taytanchik Dyus pudirninwan yanapashuyashanwan shachinakunki, tukuy chay qisachaykunapiqa. ⁹ Chaqa allita yarpuy, manami nuqanchik allinta rurashanchikraykuchu Dyusqa washamashanchik. Ashwanmi pay munamarninchik mana uchayjunpaqnachu riqsir washamashanchikllapa, pay munashannulana kawsanallapapaq. Piru chaynu washamanallapapaqaq manami chayraqchu payqa yarpusha. Ashwanmi Jesucristurayku washamanallapapaqaq yarpushallana karan, kay pachamapis manaraq kayatin imachu. ¹⁰ Chaymi Amitunchik Jesucristo kanan tukuy nuqanchikunapaq rurashanwan allitana intrachimanchikllapa imanumi payqa chiqapta munamanchikllapa nir.

Chaqa payqami chaynu wanur imaqa chay tukuy tyimpupaq wanunapaq karan chaytaqa limpuna binsiran. Chaymi ashwan kananqa paypi kriyishaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumanchikllapa.

¹¹ Chaqa Tayta Dyusmi nuqataqa tukuy kaykunata [mana Israel runakunata] parlanaypaq nimasha. Chaynullami paypa apustulnin, yaچار yaචhachikuqnin, paypa rimaqnin ima kanaypaq nimasha. ¹² Chayraykumi chaynu yaචhachikur imaqa kusalata qisachakayanmapis. Piru chaynu qisachakarmapis manami chayraykuqa pingakunichu. Chaqa nuqaqami allita yaචhani mayqanpimi kriyir kunfyakani nirmapis. Chaynulla kunfyakanimi pay imanupis pudirninwan imamantapis washamar shumaqlata purichimayanqa maydiya chay jwisyu diya චhamunankaman nir.

¹³ Chaynullami nishaykipis: Imanutaq nuqa yaචhachishuray, chaynullami qampis Jesucristupi kriyiq kashaykinu allita yaචhachikunki. Chaynami ashwan maydiyapis Jesucristupaq llakir imana kawsanki. ¹⁴ Chaynullapismi Santu Ispiritu nuqanchikpi kawsar yanapamashanchiknulla, allita kwintata qukar karanlata yaචhachikunki, imanutaq yaචhachikunaykipaq nishushaynulla.

¹⁵ Chaqa allita yaචhashaykinumi, tukuyula Asia pwiblumanta kriyiq masinchikkunaqa nuqalatana dijamin, manana kwintachamaranllapanachu. Chaynullami ukninchik Figeluwana, Hermogenesmapis dijaminanllapa. ¹⁶ Piru Amitunchik Jesucristumi Onesiforupa ayllunta llakipanqa. Chaqa paymi ayka kuti nuqataqa kusalata animachir aligriyachimaran. Chaynulla nuqa prisu katiymapis, manami payqa nuqamantaqa pingakuranachu. ¹⁷ Ashwanmi Roma pwibluman චhashannu, mana shaykuq maskamaran. Chaymantami tarimaran. ¹⁸ Chaynullami qamqa allita yaචhankipis imanumi kusata payqa Éfeso pwiblupi yanapamaranchikllapa nirmapis. Chaymi ashwan chay jwisyu diya චhamutinqa Amitunchik Jesucristuqa kusalata llakipar washanqa.

2

Jesucristupa allinla suldadunna kayllapa

¹ Nataq qam wamray Timoteo, Jesucristumi kusala allin kar tukuy imapi yanapashuyan. Chaymi ashwan qamqa kusalata shachinakur imatapis payllapaq ruray. ² Chaqa qam pullay kashaykiraykumi yaචhanki, imanumi achka runakunata Jesucristupaq yaචhachiray nirmapis. Chaymi paykunaqa nuqapaqqa tistigukuna yupayna, chiqaptami yaචhachikuray nir. Chay-ari qampis, chay yaචhachishushaytaqa kaynu kaq runakunata yaචhachiy: Karanlata ruraqkunata, yaචhachikuyta puytiqkunata ima. Chaynami paykunapis ukkunatana yaචhachinanllapapaq.

³ Chaynullami nishaykipis: Jesucristupi kriyishaykirayku qischashutinllapaqa shachinakuy uk kusala allin suldadu yupay, ama kwashayar imachu. ⁴ Chaqa yaචhashanchiknu, uk suldadu sirbikuqgami, chay mantaqnin nishanlata ruran, manami yanqa wakin mana sirbikuq runakuna munashantachu ruran. ⁵ Chaynullami pasan uk pukllaqwanpis. Chaqa uk pukllaqgami imanumanu pukllanapag kaqkunata allita kasur pukllayta ministin. Nataq mana kasur sunsunulla pukllarqami, mana imatapis ganayta puytinchu. ⁶ Chaynullami uk tarpukuqpis puntataqa kusalata trabajaytarag ministin. Chaymantaraqmi kusa aligriya kusichakuytaqa puytin. ⁷ Chaymi kay kumparasyunkunapag imanutaq kanga nir yarpupakur intrakanatk- iqa, Amitunchik Jesucristumi allita intrachishunqa tukuy kaykunapaqqa.

⁸ Allita yarpuyllapa: Imanutaq nuqa yaĉhachikushaynu Jesucristo wanutur kawsamusha chayqami, unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta karan. ⁹ Chaymi chaynu nir ima Jesucristupaĉ yaĉhachikushayrayku, kusalata qis-chamatinllapamapis shachinakuni. Chaynulla uk wanuchikuqta yupay kadinakunawan ima watar qischamanllapa. Piru chaynumapismi, Taytanchik Dyuspa rimayninta-shuyupaqa mana imanu wataymatapis puytinllapachu. ¹⁰ Chayraykumi nuqaqa kusalata qisachakarmapis shachinakuni, Taytanchik Dyus akrashankunata animachinaypaq. Chaynuqami Jesucristupi masta kriyir, washakarna rir paywan tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq chay kusa shumaq mantakuyinllapina.

¹¹ Chaymi allita intrakayllapa kay chiqap kaqpaq nishanllapakunata. Chaqa ninmi:
Jesucristurayku wanurqashi,
payllapaq kawsamuyashunllapa.

¹² Chaynulla qisachakar shachinakurqashi,
maydiyaqa Amitunchikwana mantakuyashunllapa.
Piru nuqanchikkuna, payta mana riqsinchu nishaqa,
paypis mana riqsishunichu nimashun.

¹³ Chaynulla nuqanchikkuna payta sirbiyar, imanupi disanimakushamapis,
payqa mana dijamayninchikta puytinchu.
Chaqa pay kusalata munamanchikllapa nir arnimashanchikllapana
karqa,
manami qashan niyta puytinchu mananami munashunillapachu niyta.

Dyuspa allinla trabajadurninkunana kashunllapa

¹⁴ Kriyiq masiy Timoteo, wakin kriyiq masinchikkunapaq yarpur, Tayta Dyuspa shutinlapi kutir kutir willay amana paykunapura willanakur imanachu kawsananllapapaq. Chaqa chaynu willanakur ima kawsayqami mana allinchi. Ashwanmi chaynu saqrata willanakur imaqa chay uyakumaqinchikkunata animachinamantaqa limpu pantachinchikllapa.

¹⁵ Chaymi ashwan imanullapis Dyusninchik munashannula chiqap nishanlata yaĉhachikuy. Chaynuqami Dyusninchikpa naypanmanqa qimikanki kusa allinla trabajadur yupayna, mana imapaq pinqakur imanachu. Chaymi ashwan Dyusninchikqa nishunqa: “Kusa allintami rurashayki” nir. ¹⁶ Chaynulla amami kay pachapi yanqalla mana allinkunata rimanllapa chaykunataqa rimankichu. Chaqa chaynuta rimaqkunaqami waran waranqa, kusa mana allin kaqkunata ruraqna ĉurakanllapa. ¹⁷ Chaymi chay rimar yaĉhachikushankunaqa wakta kayta shikwakan imanutaq uk qiri qishaymaqa wakta, kayta inkunar ismur rin chay yupay. Chaymi ashwan chay Himeneuwan, Filetutapis chaynulla pasasha. ¹⁸ Chaqa paykunaqami Dyusninchik nishanmanta kusala ukman mana allinta yaĉhachikur ninllapa: “Michka wakinkuna kawsamusha katinmapis, kananqa manana kawsamunqallapanachu” nir. Chaynu nir yaĉhachikurmi wakinninchikkunataqa, kriyishanmantaqa limpu pantachishallapa. ¹⁹ Piru chaynu katinmapis nuqanchikkunaqa kriyishanchikllapanulla shachinakushunllapa. Chaqa payqami chay kriyishanchikllapapiqa uk simintu allita ĉurakasha yupay. Chaymi chay simintullapi iskribikashaqa nin: “Amitunchikqami tukuyta paypa kaqninkunataqa allita riqsin” Chaynullami ninpis: “Tukuy paylapi kriyir aduraqkunaqashi, chay mana allin kaqkunamantaqa chiqanchakashunllapa” nir.

²⁰ Yaĉhashanchikllapanu, chay kusa imayjun runakunapa wasinpiqa matinkunamapis manami urulamanta, platalamantachu kan. Ashwanmi qirumanta, napa allpamanta rurakasha ima kan. Piru tukuy kaykunaqa manami chay kutillaqa sirbiyta puytinchu. Ashwanmi chay kusa ĉhaniyun chaykunaqa, wasinllapaman kusa runa nishakuna ĉatin sirbir qarananlapaq sirbin. Nataq chay mana yaqqa ĉhaniyun kaqkuna-shuypaqami mana. ²¹ Chaymi nishayki: Mayqanpis chay kriyishannulla maydiyapis shachinakur, manana mana allinkunata ruraqkunaqami, uk kusala shumaq kupa urumanta rurakasha yupayna kanqa nir. Chaynu karqami, Amitunchikpaqqa kusala sirbiqnin karna, tukuy imatapis allinkunalata ruraqkunana kanqallapa.

²² Kriyiq masiy Timoteo, yaĉhashanchiknumi musu karllaraqqa das imakunata yarpur rurar das uchakushana rikarinchik. Chaymi qamtapis musu kashaykirayku chaynu pasashuyanman nir yarpur nishuni, amana chaynu tukunaykipaq nir. Ashwanmi kriyishaykirayku, imatapis karanlata rurar, llakipanakur ima shumaqlata kawsayllapa tukuy shunqunwan Amitunchikpi allita kriyir paylata aduraqkunawan pulla. ²³ Chayraykumi chay illaqmanta imalapaq willanakuqkunamanqa, ama imalapaqpis yakapakankilamapischu. Chaqa allita yaĉhashaykinu, mayqanpis chaynu willanakuyarqami, piñachinakur maqanakunllapana. ²⁴ Chaqa Amitunchik Jesucristupa sirbiqninkunaqami, mana imapaq willanakur ima kawsananpaqnachu. Ashwanmi mayqanwan willanakunamantaqa kaynu kanqallapa: Tukuywan kusala allin, listuna wakinkunata yaĉhachinanpaq, chaynulla amami das piñakuq imachu kanqallapapis. ²⁵ Piru chaynu yaĉhachikurqami chay mana intrakaqkunataqa yaĉhachishun llakipar ima, ama kusa kani ima nirchu. Chaynuqami rurashun Dyus munatinga tukuy uchankunata dijar chay chiqap kaqlata kasur kawsanman nir yarpur. ²⁶ Chaynuqami paykunapis kwintata qukanqallapa: Dyablupa makinpi kar munashanta rurayasha kanillapa nir. Chaynami imanullapis alsakar chay dyablu prisu purichir imuraspis pay munashanta rurachiyashanmantaqa washakanqallapa.

3

Jwisyu diya shipchamutingami kusala ukmanta tukunqallapa

¹ Chaynulla kriyiq masiy, kaytapismi allita intrakanaykita munani. Chaqa jwisyu diya ĉhamunanpaq shipchana katingami, kay pachapiqa mana yaĉhakuyapaqnachu kanqa nir. ² Chaymi chay tyimpuqa runakunaqa pay munashanlata rurar, ashwan kusala qillayniyun ima kaylata munanqallapa. Chaynulla kusa kani ima nir alabakar, Taytanchik Dyuspaqmapis kusala mana allinta rimaq kanqallapa. Chaymi ashwan taytanllapata imamapis mana kasunqallapanachu. Chaynulla chay kriyishanllapamatapis mana kwintachar imachu, ashwan kusalata imatapis musyarlla kawsanqallapa. ³ Chaynulla chay runakunaqami, mayqantapis mana llakipar imachu tukuy-lawan kusalata piñakur ima mana shunqukaylamatapis yaĉhanqallapachu. Chaymi ashwan mana kashanmanta ukkunata uchachar, mana tanyakar, kusala saqra mana allinkunata tukunqallapa. Chaynu karmi tukuy allin kaqtaqa kusalata ĉhiqninqallapa. ⁴ Chaymi paykunaqa ukninkunapaq imalata-pis dasna ukkunata parlangallapa. Chaynulla kusala marraju imami chay runakunaqa kanqa. Chaynu karmi, kusa kani nir munashanlata rurar, Dyusninchiktaqa mana kwintachanqallapanachu. ⁵ Paykunaqami Amitunchikpi chiqapta kriyiq yupay tukunqallapa. Piru chaynu kusala

mana allinta rurar kawsayashanwanmi intrachimashunllapa mana chiqap kriyiqkunachu nir.

Chaymi nishaykillapa: Amami chaynu runakunawanqa imalapaqpis piçhunakunkillapalamapischu nir. ⁶ Chaqa chay runakunaqami chay kusala uchayjun warmikuna ukta ukta yarpuqkunapa wasinman yaykur ingañanqallapa. Chaqa chay warmikunaqami mana uklapi kriyiq kar, imata nitinllapapis uyakur munashanlata rurar kawsanqallapa. ⁷ Chaymi chay warmikunaqa imata nitinllapapis kusalata yaçhakuyta kamanqallapa. Piru chaynu karmapismi chay chiqap allinla kaqpaqqa mana intrakayta puytinqallapachu. ⁸ Chaqa imanutaq unaymaqa chay ishkay brujukuna Janeswan Jambresmaqa, Moisesa kusalata çhiqniranllapa, chaynumi chay runakunapis, chiqap allinla kaqtaqa kusalata çhiqniñqallapa. Chaqa chay runakunaqami mana allin yarpuyiniyunnachu kanqallapa. Chaynu karmi Tayta Dyuspi kriyinanpaq chaymatapis manana kwintacharnachu kawsanqallapa. ⁹ Piru chaynu rurarllapamapismi, mana masqa imatapis rurayta puytinqallapanachu. Chaqa tukuyлами kwintata qukanqallapa, wakku-naqa yaru runakuna, imanutaq chay ishkay runakuna Moisespa kuntran tikrakaran chaykuna yupaylla nir.

Pablumi Timoteuta willan imanu kananpaq nir

¹⁰ Piru ukniy Timoteo, qamqami allita yaçhanki nuqa imanu yaçhachikuni, imanu kawsani nirmapis. Chaynullami yaçhankipis imanu allin kaqlata ruranaypaq yarpuni, imanu allita Amitunchikpi kriyini nir. Chaqa qamqami allita rikashayki ima katinpis mana das piñakushayta, wakinkunata llakipashayta, chaynulla ima katinpis kusalata shachinakuni ima nir. ¹¹ Chaynullami yaçhanki imanumi maylawpi purishaypipis kusalata qis-chakaray nir. Chaynullami ashwan yaçhankipis Antioquia, Iconio, Listra pwiblukunapi ima imanachimananllapapaq ikiypi puriranllapa nir. Chayp-¹² iqa yaçhashaykinu kusalata qis-chakaray. Piru Amitunchikmi tukuy chaykunamantaqa washamaran. ¹² Chaqa chiqaptami Jesucristupi tukuyta kriyir, pay munashannu kawsaqkunaqa, kusalata qis-chakanapaq ima kanchikl-lapa. ¹³ Piru chay mana allinta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqami, waran waranqa limpu imananqallapa. Chaqa ukkunata llullachishannu, paykuna-natapis ukkuna llullachir limpu imanachingqallapa.

¹⁴ Piru qam-shuypaqami kriyiq masiy Timoteo, chay kriyishaykinulla maydiyapis shachinakuy. Chaqa qamqami chay chiqap kaqpi kriyishaykip-¹⁵ iqa kusalata kunfyakanki. Chaynulla yaçhankipis mayqanmi chay chiqap kaqpaqqa yaçhachishuran nirmapis. ¹⁵ Chaqa allita yarpuy, qamqami takshaykimanta-pacha Dyus nitin iskribikashakunataqa yaçhakushayki nir. Chaymi chay yaçhakushaykiqa, allita yanapashur shumaqlata purichishur ima, intrachishuyan Jesucristupi kriyishaykiraykulami washakayanki kanqa nir. ¹⁶ Chaqa Dyus nitin tukuy iskribikashankunataqami Dyusqa paylla nitin iskribiranllapa. Chaynu karmi kusala shumaqta yaçhachimançhik, mana shumaq kawsasha byinninchikpaq willamançhik, mana allinta rurayasha kaynu ruray nimançhik. Chaynulla imatapis karanlata ruranapaq ima yaçhachimançhik. ¹⁷ Chaymi mayqanpis Dyusninchikpa kaqninkunaqa pay nitin iskribikashakunata allita intrakashanrayku imuraspis allinta rurananlapaqla kayanqallapa.

4

¹ Allitami intrakay, Jesucristumi maydiyaga mantakuq shamur tukuyula kawsaqkunata, chaynulla wanusha kaqkunamatapis allita rikar yaçhanqa. Chaymi kanaanqa Taytanchik Dyuspa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa naypanpi kusallata rugar nishayki: ² Rir, Dyusuninchikpa rimayninta imuraslapis yaçhachikunaykipaq. Chaymi ima katin, mana ima katinmapis imanullapis yaçhachikuyta kamay intrakananllapapaq. Chaynuqami runakuna mana allinpi katinmapis nanaq nanaq willay, intrachiy, animachiy ima, kusa shumaqlata willar. ³ Chaqa çhamunqami uk tyimpu, chay tyimpupiqami mana mayqanpis uyakuyta munanqachu Dyusuninchikpa shumaq rimayninkunataqa. Ashwanmi chay tyimpupiq runakunaqa ukman ukman imakunata yaçhachikuyta munanqallapa. Chaymi maskanqallapa achka ukman yaçhachikuq runakunata. Chayna yanqa mana sirbiq uyakunayashanllapakunata yaçhachitin, paykuna munashannullana uyakur kawsanllapa. ⁴ Chaymi ashwan chay runakunaqa chiqap kaqta mana kwintacharnachu, chay yanqa kwintukunalatana uyakur kasurna kawsanqallapa. ⁵ Piru qam-shuypaqami ukniy Timoteo, kriyishaykirayku qisçhakay ima katinpis allin kaqlapi yarpur shachinakunki. Chaymi ashwan Amitunchikpaq yaçhachikutki kriyir washakananllapapaq nir willashushanlata yaçhachikunki. Chaynulla tukuy imata ruranaykipaq Amitunchik nishushantaqami karanlata ruranki.

⁶ Chaymi nishayki: Nuqapaqgami mana maychu wanur nir Amitunchik-wanna kanaypaqqa. Chaymi ashwan wanurqa, Dyusuninchikpaqqa uk ufrindita yupayna paypa naypanmanqa qimikayashaq. ⁷ Chaqa nuqagami uk maqanakuq yupay kusallata shachinakusha kani allinlata yaçhachikurqa. Chaymi ashwan tukuyula imata ruranaypaq kaqtaqa kanaanqa tukchishana kani, Amitunchik munashannulla rurar ima. ⁸ Chaymi kanaanqa ashwan yarakuyani, imatapis karanlata rikar yaçhaq jwis Amitunchik kurunayta qumananpaq diya çhamunanlatana. Piru manami nuqalatachu qumayanqa chay kurunataqa, ashwanmi wakinpis allita kriyir kusallata llakir ima pay shamunanpaq yaraqkunatapis quyanqa.

Pablumi Timoteuta rugan watukunanpaq

⁹ Kananqami kriyiq masiy Timoteo, yaqqa nuqalana kashayrayku kusallata rugashuni ama tardakurchu imanupis shamur watukunanaykipaq. ¹⁰ Chaqa kriyiq masinchik Crescentimi risha Galacia lugarman. Chaynulla kriyiq masinchik Tito-shuypaga risha Dalmacia lugarman. Chaymi paykunaqa mana pullaynachu. Piru Demas-shuypaqami kriyishanmantaqa kay pachamanta kaq imankunalapaq masta llakiq kar, mana pullay kayta munar dijamar risha Tesalónica pwibluman. ¹¹ Nataq ukninchikllapa Lucaslami kaypi nuqawan kidasha. Chaymi rugashayki chay ukninchik Marcosta imanupis maskar apapamanaykipaq. Chaqa payqami yaçhachikutiyqa kusallata yanapamayanqa pullay karqa. ¹² Chaqa Tiqucupismi mana pullaynachu Efeso pwibluman kaçhashayrayku. ¹³ Chaymi qam shamurqa, Troas pwiblupi ukninchik Carpupa wasinpi rakta atun raçhpayta dijasha kani, chayta apamunki. Chaynullami apamunkipis papilmanta pillukaq libruykunata. Piru mastaqami ministini chay qaramanta libruykunata yaçhachikunaypaqqa. Chaymi chaytapis apamanki. ¹⁴ Chaymi nishayki: Chay runa Alejandro shutiq, chay jyirrukunata rupachir imakunata ruraqmi, nuqawan kusala mana allinta tukusha. Chaymi nini: Amitunchikmi paytaqa allita rikar yaçhanqa imata rurashannulla nir. ¹⁵ Chayraykumi qampis chay

runitumantaqa kusalata kuytakanki. Chaqa payqami nuqanchikkuna Amitunchikpaq yaĉhachikuyanchikllapa chaypaqqa kuntran tikrakasha kar, kusala mana allinkunata rimar ima purin. ¹⁶ Chaymi nishayki: Nuqa puntata Roma pwiblupi kar, karguyjunkuna qayachimatin ritiyqami, mana mayqan ukninchikkunapis pullayqa riranchu yanapamaqqa. Chaymi ashwan nuqala riray. Chaypaqqami Tayta Dyusta mañani ama chay ukninchikkunata mana allinta rurananpaq nir. ¹⁷ Piru chaynu ukninchikkuna nuqalata dijaminllapamapismi, Amitunchikqa nuqawan kar, kusalata jwirsayta qur yanapamaran. Chaynami ashwan nuqaqa imanukriyirmi washakayanqallapa nir ima kusalata yaĉhachikuray. Chaynu yaĉhachikutiyimi chaypi kaq mana kriyiq runakunaqa tukuyla uyakumaranllapa. Chaymi chaynu karguyjunkunapa naypanpi karqami, uk liyunpa shiminpi yupayna karay. Piru Amitunchik Jesucristumi washamaran. ¹⁸ Chaynullami maydiyapis tukuy mana allin kaqkunamanta washamanqa. Chaymi ashwan kusala shumaq mantakuyashanmanna apar pullakumanqa. Chayraykumi ipaylata tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludan

¹⁹ Chaymi saludapamanki ukninchik Priscata, Aquilata, chaynulla ukninchik Onesiforutapis tukuy aylluntinta. ²⁰ Erastuqami, Corinto pwiblupi kidasha. Nataq Trofimuta-shuyapaqami, qishaqta Mileto pwiblupi dijaray.

²¹ Chaymi nishayki: Imanullapismi manapis chay qasay tyimpu kashanllami shamuyta kamanki. Saludutami kaĉhamun qampaq chay ukninchikkuna Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, chaynulla tukuyla kaypi wakin kriyiq masinchikkunapis. ²² Chaynulla Amitunchik Jesucristumi qamwan imuraslapis kanqa. Chaymi mañakuni Taytanchik Dyus tukuyla qamkunata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq nir.

Chaynumi kanqa.

Tito Pablumi kartanta kaĉhan Tituman

Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikurmi Tituĝa apustul Pabluwan naypaqmanta-pacha puriran. Titumi Creta pachapi kaĉkunata Amitunchik Jesucristupaĝ yaĉhachiran. Chay Creta pachaĝa, mar ĉaypilapi karan. Chaynu chaypi Tito kayatinmi, Pablo ĉarĝa kaĉĉaran ukław pwiblukunaman rir, kriyiqkunapa rikaĝninta numranapaĝ. Chaymi chay yaĉhachikuĝkunata allita rikar Tito numranapaĝ, kay kartataĝa Pabluĝa kaĉĉaran (1.5-9).

Chaymantami Creta pachaman chay mana allinta yaĉhachikuĝkuna ĉhamutinmi, Pabluĝa Jesucristupi kriyiqkunata allita willar intrachiran ama kasunanllapapaĝ (1.10-16). Chaynullami willaranpis iman u kriyiqkunaĝa kawsananapaĝ nir (2.1-10), chaynulla Tayta Dyus imanumi kusalata munar washamayanchikllapa nir yaĉhachinanapaĝ (2.11-14; 3.3-7).

Titupaĝ mas intrakanarĝa liyishunllapa 2 Corintios 2.13; 7.6; 7.13-14; 8.16-17; 8.23; 12.17-18; Gálatas 2.1; 2.3; 2 Timoteo 4.10.

Pablumi saludakun

¹ Kriyiq masiy Tito, nuĝa Pablumi Taytanchik Dyuspa sirbiĝnin, chaynulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaynu katiymi Tayta Dyusĝa kaĉĉhamaran rir tukuy paypa akrashan kaĉkunata yaĉhachitiy allita paylapina kriyir, chay ĉhiĝap kaĝpaĝ intrakar, pay munashannulana kawsananllapapaĝ. ² Chaynu allita chay ĉhiĝap kaĝpi intrakar chaynulla Amitunchikpi allita kriyirĝami allitana intrakanĝallapa, tukuy tyimpupaĝnashi kawsayanĝallapa nir. ĉaĝa mana imalapimapis llullakuĝ Taytanchik Dyusmi, paylla arnimaranchikllapa kusala unaymanta-pacha tukuy tyimpupaĝ washamanallapapaĝ nir. ³ Chaymi kanan paypa munashan tyimpu ĉhamushana katin, nuĝa Jesucristupaĝ yaĉhachikutiyĝa allitana intrakashallapa. ĉaĝa chaynu yaĉhachikur intrachikunaypaĝmi washamaĝninchik Tayta Dyusĝa nuĝata akramaran. ⁴ Chayraykumi kriyiq masiy Tito nishayki: Qamĝami nuĝapaĝa ĉhiĝap wamray kanki, Jesucristupaĝ yaĉhachishutiy kriyishaykirayku. Chaymi kananĝa nuĝa yupaylla ĝampis kriyinki. Chaynu kashaykiraykumi kananĝa Taytanchik Dyusman, chaynulla washamaĝninchik Jesucristuman kusalata mañakumi, kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin, kusa shumaĝta kawsanaykipaĝ nir.

Pablumi Tituta willan kriyiqkunata rikananpaĝ

⁵ Kriyiq masiy Tito, nuĝami dijashuray Creta pwiblupi. Chaypiĝami kidarayki Amitunchikpi manaraq allita kriyiqkunata allitana kriyinanpaĝ animachinaykipaĝ. Chaynullami chaypiĝa kidaraykipis chay maylawpiĉhi kriyiqkuna kan chaypiĝa rikar yaĉhachikuĝkunata numranaykipaĝ imanutaĝ nuĝa nishushaynulla. ⁶ ĉaĝa chay kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunaĝami, tukuywan kusa allinkunalata ruraĝkuna, chaynulla uk warmipa runanla ima kanĝa. Chaynullami wamrankunamapis Jesucristupi kriyiq, chaynulla taytanta kusata rispitaĝ ima kanĝallapa. Chaynuĝami manana mayĝanpis imapaĝ uchachar, chaynulla kusala mana allinta tukun nir rimayanĝallapalamanapishu chay wamrankunapaĝa. ⁷ ĉaĝa chay mayĝanpis kriyiqkunapa rikaĝnin kaĝqami, Tayta Dyuspa kaĝninkunata rikananpaĝ akrakayan. Chaymi Dyusta sirbinanpaĝ akrakaĝ chayĝa, tukuywan kusa

allinlata kawsaq runa kanqa. Chayraykumi chay runaqa mana imapaqpis alabakaq, ama imalapaqpis das piñakuq imachu kanqa. Chaynulla amami maçhanqa, maçanakunanpaq willanakunqalamapischu. Chaymi imata rurarpis amami paypaq imanta tantakunanlapaq yarpurchu ruranga. ⁸ Ashwanmi chay runakunaqa mayqan wasinman çhatinmapis listuna kanqa samachinanpaq. Chaynulla chay runakunaqa kusa allinlata yarpuq, karanlata ruraq, chaynulla Dyus munashannulla imatapis ruranga. Chaynullami imatapis allita tanyakar ruraqkuna ima kanqallapa. ⁹ Chaymi ashwan chiqap kaq Amitunchikpa rimayninta yaçhakushanlapi yarpur kawsanqallapa. Chaynuqami kriyiq masinchikkunata chay chiqap kaqwan animachir ima, Amitunchikta çhiqniqkunamatapis imanupis intrachiyanqa amana çhiqininanllapapaq paytaqa.

¹⁰ Chaqa kusala achka runakunami rikarimushallapa chay chiqap kaqpaq mana allinta rimaqkunaga. Piru allita yarpuyllapa: Chay chiqap kaqpaqgami masqa mana allinta rimanllapa Israel runakunapa siñal kustum-rinkunalapi yarpur kawsaqkuna. Chaymi ashwan yanqa mana intrakaypaq imakunalapaq rimar wakinkunataqa ingañanllapa. ¹¹ Chayraykumi tukuy chaykunataqa chay chiqap kaqkunata yaçhachikur uyarachiypaqlapa. Chaqa chay runakunaqami paykunalapaq imantapis tantakuyta yarpur mana yaçhachikuypaq kaqta yaçhachikur, uk wasikunamanta kaqta tantar ima limpu ingañashallapa.

¹² Chaypaqmi chay Creta pwiblumanta uk kusala yaçhaq runa unaylla chay wakinninkunapaq kaynu nisha kayaq:

“Kay Creta pwiblumanta runakunaqami,
maydiyapis kusalata llullakuq, utiq bistyay yupay kusala malu,
mana tiqlaq mikuq, chaynulla kusala qilla ima kanqallapa” nir.

¹³ Chaynu nirqami, chiqapta rimaran. Chayraykumi anyaqnulla willayllapa paykunapis Amitunchikpi allitana kriyir kawsananllapapaq.

¹⁴ Chaynuqami, paykunaqa chay yanqa illaqmanta yarpushan kwintukunata Israel runakuna yaçhachitinllapapis mana kasuyanqallapanachu. Chaynuqapismi chay chiqap kaqmanta chiqanchakasha kaqkuna imata rurananpaq nitinpis manana ingañakanqallapanachu. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kusa shumaq allinkunalata Amitunchikwan kawsaqkunapaqgami, tukuy imapis kusa allinla. Piru chay kusala mana allinkunata rurur kawsaq, chaynulla Amitunchikpi mana kriyiqkunapaqgami mana imapis allinkunaqa kanchu. Chaymi ashwan yarpuyinmapis kusala mana allin katin, kusala mana allinkunalata rurur kawsanllapa. ¹⁶ Chaynu kawsarmapismi paykunaqa Dyusta kasuni ninllapa. Piru kusa millanaypaqta rurur uchakushanwan, kusala mana intrakaq ima kashanwanmi intrachimançhikllapa Dyustaqa mana chiqapta kasunllapachu nir. Chaynu karmi paykunaqa mana yaçhanllapachu allinta ruraytaqa.

2

Allin kaqlatami yaçhachikushunllapa

¹ Kriyiq masiy Tito, tukuy imata yaçhachikurqami, imanutaq Jesucristo kusala shumaq allinlata yaçhachikunaykipaq nishannulla yaçhachikunki.

² Chaymi chay kriyiq runa ruku kaqkunata willay paykunaqa imatapis chiqap kaqlata ruraq, kusala rispitaqasha, imapipis allin kaqlapi yarpuq kananllapapaq. Chaynullami willankipis kusa llakipakuq kar imata rurur qischakar imapis kusalata shachinakuyta yaçhaqkuna, chaynulla

chay chiqap kaqpi allita kriyiqkuna ima kananllapapaq. ³ Chaynullami chay ruku kaq warmikunapis, Dyusta kasur kusa allinlata imatapis ruraqkunami kanqallapa. Chaynu karnami, manana ukninkunapa washanta rimar uchachakuq, chaynulla maçhaq imalampischu kanqallapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar, ukninkunatapis chaynu shumaqta kawsananllapapaq intrachiq ima kanqallapa. ⁴ Chaymi ashwan chay shipash kaq warmikunamataqa, yaçhachiyangallapa runanpaq, chaynulla wamrankunapaqmapis kusata llakiq ima kananllapapaq. ⁵ Chaynullami intrachiyangallapapis tanyakar, imatapis allinlata rurar, ama uchakunanllapapaq ima. Chaynulla intrachiyangapis wasinpi kaqkunata allita rikaq, kusala llakipakuq, runanta kasuq ima kananllapapaq. Chaynu intrachitinllapa, kusa allinlata rurar kawsatinllapaqami, chay kriyishanchikpaqqa mayqanpis manana kusa mana allinkunataqa rimayangallapachu.

⁶ Chaynullami nishaykipis: Chay musu kaqkunatapis kusalata animachiy, tanyakar imatapis allinlatana rurar kawsananllapapaq. ⁷ Chaymi ashwan paykunataqa gam imanutaq allinlata rurar kawsayanki, chaynulla rikachiy paykunapis gam yupaylla allinlatana rurananllapapaq. Piru chaynu yaçhachirqami, imapipis chay chiqap kaqlapi yarpur ima karanlata rimar intrachinki paykunataqa. ⁸ Chaynu kusa shumaqlata ima rimar yaçhachitkiga, manami mayqanpis ukmantaga yarpunqachu. Ashwanmi chay wakin kuntranchik kaqkunamaqa, kusalata pingakunqallapa. Chaymi ashwan manana ima mana allinmatapis rimaqallapanachu nuqanchikku-napaqqa.

⁹ Chaynullami chay sirbikuqkunatapis kusa allita willar animachinki, chay mantakuqninkuna imata rurananpaq nitinpis kasur rurananpaq. Chaynullami willankipis mantagnin imata nitinpis uyarala kar ama imatapis ninanpaqchu. Chaynuqami ashwan chay mantagnintaqa kusalata ali-griyachiyanga. ¹⁰ Chaynullami chay sirbikuqqa ama imalapimapis ingañar ima suwanqachu mantagnintaqa. Ashwanmi imatapis kusa karanlata ru-raq ima kanqa. Chayna tukuy rikaqkunaqa washamaqinichik Tayta Dyuspi kriyiqkunaqami imatapis karanlata rurar nir, paykunapis shunqunllapapi Dyusinichikpi kriyiyta yarpunanllapapaq.

¹¹ Chaqa Taytanchik Dyusqami kusalata llakipamarninchikllapa tukuyлата washamanallapapaq niran. Chaymi ashwan Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaqqa. ¹² Piru pay llakipamashanchiknu kawsanapaqgami tukuyла mana allin kaqkunata, chaynulla tukuy imata munapakuykunataqami manana rurashaqnachu nir, itakuytana ministinchikllapa. Chaymi ashwan kanan kawsayarllaga imatapis tanyakar rurar, chaynulla shumaqlata kawsar Amitunchikpi kriyirlla kawsaypaq. ¹³ Chaynu kusa shumaq allinlata kawsar yarakuyashallapami, kusa llipyala pudirniyun washamaqinichik Amitunchik Jesucristo Dyusllami, shamur apar pullakumashunllapa, imanutaq arnimashanchik-llapa karan chaynulla. ¹⁴ Chaqa Jesucristuqami nuqanchikkunapaq paylla wanur pagrakur tukuy mana allin kaqkunamanta chiqanchar Dyuswan pullachamaranchikllapa. Chaynuqami, ruraran paypa allinla kaqninkunana kar, maydiyapis allinlata rurarna kawsanallapapaq.

¹⁵ Tukuy imanu yaçhachikunaykipaq nishushaynullami yaçhachikunki. Chaymi kusalata animachinki mas kriyananllapapaq. Piru mayqan mana kasushuqkunataqami, Jesucristupa shutinlapi anyaqnulla willar intrachinki. Chaqa chaynu paypa pudirninwan yaçhachikutkimi mana mayqanpis disprisashuyta puytinqallapachu.

3

Kriyiqkunaqami kaynu kawsanqallapa

¹ Chaynullami, wakin kriyiq masinchikkunataqa yarpuchinki gubyir-nunllapata, chaynulla pwiblunllapapi karguyjunkunamatapis kasunanllapapaq. Chaymi yarpuchinkipis imata rurarpis allinlata rurananlapa qna kananllapapaq. ² Amami mayqanpaqpis ima mana allintaqa rimanqalamapischu. Amami das ukkunawan willanakunqallapa imachu. Ukkunapaqmi llakinga. Chaynullami mayqantapis amami kusa kani ima nirchu, shumaqlata tukuyta rikanqallapa.

³ Chaqa unayqami nuqanchikkunapis kusala mana allin, mana intrakaq ima kaq kanchikllapa. Chaynu karmi munashanchikllapata rurar ima, Dyusmatapis mana kasuqchu kanchikllapa. Chaymi ashwan Dyusmanta wakaqlapi kashanchikllaparayku, tukuy ima mana allin kaqkunata sirbirna kawsaq kanchikllapa. Chaynulla ukkunata kusa mana allinta rurar, inbidyar, ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata çhiqninakur ima kawsaq kanchikllapa. ⁴ Piru chaynu kawsayashallapamapismi, washamaqñinchikllapa Tayta Dyusqa, tukuyta kusalata munamanchikllapa nir washamaranchikllapa. ⁵ Chaynami ashwan allita intrakayta puytinchik, pay kusalata llakipamarninchiklami washamashanchikllapa, mana nuqanchikkuna imata allinta rurashanchikraykuchu nir. Chaynuqami tukuy mana allin kaqkunamanta paqar, mushuqmanta nasishapaq imana tikramaranchikllapa Santu Ispiritunta qumarninchikllapaqa. ⁶ Chaqa Taytanchik Dyusqami washamaqñinchik Jesucristurayku, Santu Ispiritunta qur kusalata yanapamaranchikllapa. ⁷ Chaynu dibaldila yanapamarninchikllapami mana uchayjun wamranpaqna riqsimaranchikllapa. Chaymi ashwan kananqa kusalata kunfyakar yarakuyanchikllapana, Jesucristo arnimashanchikllapata aypar tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

⁸ Chaymi nishaykipis: Tukuy kay nishushayllapakunaqami kusala chiqap, mana yanqa llulla imachu. Chayraykumi kananqa kusalata qamta rugashuni, mana shaykuq chay wakin kriyiq masinchikkunata chayllapaq yaçhachinaykipaq. Chaynami chay uyakuqkunaqa Tayta Dyuspi kriyirna maydiyapis kusa shumaqlatana rurar kawsananllapapaq. Chaqa tukuy kay nishushaykunaqami, tukuyllapaq kusala shumaq, allin ima kar yanapamanchikllapa. ⁹ Piru amami yanqalla ima mana sirbiq yaçhachikuykunapaqqa willanakunkillapachu. Chaynulla amami wakinkuna yupay unay rukuyllapakunaqa ima ayllumantami karan nir, chaynulla Moisés mantakushununalapaq yarpur imaqa willanakunkillapachu. Chaqa chaykunallapaq yarpur willanakuqkunaqa piñachikurla kawsanllapa. Chaymi tukuy chaykunaqa nuqanchikkunataqa mana imapipis yanapamanchikllapachu.

¹⁰ Chaymi mayqanpis chay kriyiqkunallamanta chaynu ukmanta ukmanta yarpur yaçhachikur chiqanchashunatinllapaqa qayachimur uk kuti, manaqa ishkay kuti willankillapa amana chaynu tukunanpaq. Piru chaynu willatkillapa mana kasushutinllapaqa, chay pullaykillapamantaqa chiqanchankillapana. ¹¹ Chaqa allita yaçhashaykillapanu, chaynu ruraq runakunaqami uchakusha kar kusa kuchi tikrakashanrayku chaynuqa chiqanchanakuymatapis munayan. Chaymi ashwan paykunalla tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqallapa.

Pablumi Tito imata rurananpaq willaran

¹² Chaymi kananqa kriyiq masiy Tito rugashayki: Chay ukninchikkuna Artemasta, manaqa Tiqicutata qamman kaçhamutiyya, imanullapis qamqa rinki chay Nicópolis pwibluman. Chayna chaypi nuqata rikamanaykipaq.

Chaqa nuqaqami chay qasay tyimputaqa chaypi pasayta yarpusha kani. ¹³ Chaymi kusalata rugashaykipis, kriyiq masinchik abugadu Zenasta, chaynulla chay ukninchik Apolosta tukuy ima ministishanpapis yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa tukuy mayta riyashanllapapipis mana imanpis faltatinchu rir Chanallapapaq chay may riyashanmanqa.

¹⁴ Chaynullami chay wakin kriyiq masinchikkunapis allin kaqkunalatana rurayta yaçhakur, ukninnllapakuna imata ministitinllapapis yanapar imana kawsayta yaçhakunanllapapaq. Chaynuqami kusa ministikasha runakunana kanqallapa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹⁵ Kaypi pullay kaq kriyiq masinchikkunami qamkunapaq saluduta kaçhamun. Chayraykumi chaypi kaq kriyiq masinchikkuna nuqakunapaq kusalata llakiqkunata saludapamanki. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Filemón

Pablumi kartanta kaçhan Filemonman

Apustul Pablumi kay kartata iskribiran kriyiq masin Filemonpaq. Filemonqa Colosas pwiblupi taran. Chay tyimpumi kusa imayjun runakuna rantiyaq sirbikuqkunata, tukuy tyimpu sirbinanpaq. Chaynullami Filemonpis Onesimuta rantisha karan, sirbiqnin kananpaq. Chaymantami patrunnin Filemonmanta alsakasha karan. Chaymantaqami karsilpi apustul Pablujan tarinakuran. Chaypimi apustul Pabluga, Jesucristupaq intrachitin, Onesimuqa kriyiran. Chaymi shumaqta willar ima, Pablo Onesimuta kaynu niran: “Alsakasha katkimapis, patrunniki Filemón shumaqta qashan rikashunanpaq, kay kartata apar rir çay payman” nir. Chaynu nitinmi Onesimuqa tikrakaran Filemonman.

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Jesucristupi kriyishayrayku kananqa prisu kani. Chaymi kusala munashay kriyiq masiy Filemón, kay kartata iskribishuni. Ukninchik Timoteupismi saludashun. Chaqa çampismi nuqakuna yupaylla Jesucristullapaq yaçhachikunki. ² Chaynullami kaymanta-pacha saluduta kaçhamuni chay tukuyla kriyiq masinchikkuna wasikipi tantakaq kaqkunapaqpis. Chaynulla saludanipismi ukninchik warmisita Apiata, chaynulla Arquiputa ima. Chaqa çay ukninchik Arquipumi nuqanchik yupaylla kusalata qischakar ima Jesucristupaqqa yaçhachikuran. ³ Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi payji nir ima Filemonpaq mañakun

⁴ Kriyiq masiy Filemón, imuraspis çampaq yarpurçami kusalata payji nir ima Taytanchik Dyusman mañakuni. ⁵ Chaqa yaçhashami kani, çamçashi Amitunchik Jesucristupi kusalata kriyishaykirayku tukuyla kriyiqkunataqa kusalata llakipanki ima nir. ⁶ Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni imanutaq çam allita kriyishaykinulla wakinkunata yaçhachitki allitana kriyinanllapapaq. Chaynuçami kusala mastana intrakayanki kanqa imanutaq Jesucristuqa kusalata yanapamanchikllapa nir. ⁷ Piru kanançami kusalata animachir aligriyachimashayki. Chaqa yaçhashami kani kriyiq masinchikkunata kusalata llakipar ima aligriyachishayki nir.

Pablumi Filemonta rugan Onesimuta shumaqta rikananpaq

⁸ Piru chaynu kusala allinta rurayatkimapismi, Jesucristupa sirbiqnin kashayraykuqa, mantashuyta puytiyman imatami ruranaykipaq nirmapis. ⁹ Piru Jesucristupi kriyiq kar llakinakushanchikraykumi, ima ruranaykipaqpis kusala allinta yarpuchiman rugashunaypaq. Chaqa nuqa Pablumi rukuna kani. Chaynu karmapis, Jesucristupaq yaçhachikushayrayku kananqa prisu karmapis Onesimupaq rugashuni. ¹⁰ Chaqa çay sirbiqniki Onesimutami kaypi prisu kar Jesucristupaq yaçhachitiy kriyiran. Chaymi payqa kananqa nuqapaq wamray yupayna.

¹¹ Chaqa çay sirbishaqniki Onesimuçami ima mana allinta rurashanrayku unayllaqa kusala mana allinta yarpuchishuran. Piru kanançami Jesucristupi kriyishanrayku kusala allintana yarpuchimashun çamta chaynulla

nuqamatapis. ¹² Chaqa paypaqqami nuqapa kwirpuyllapaq yupay kusalata llakini. Piru chaynu katinmapismi qashan qamman kaçhamuni. Chaymi pay çhamutinga nuqata samachimaq yupaylla samachipamanki. ¹³ Yaçhashaykinu, Jesucristuraykumi kaypi prisu kani. Chaymi kusala allinchi kananta payqa kaypi kidar lugarniki ima ministiyashaypapis yanapamanapaq. ¹⁴ Piru manaraq qamwan parlasha karmi, mana munaraychu pay kaypi kidanantaqa. Chaqa qammaqami mana nuqa munashayraykuchu kusalata yanapamanki. Ashwanmi qam munashaykinulla yanapamankimapis. ¹⁵ Chaymi allita yarpuy. Chay ukninchik Onesimuqaçi qammantaqa uk tyimpupaqa alsakar riran, ashwan kanan-shuypaqa tukuy tyimpupaqna qamwan kar yanapashunanpaq ima. ¹⁶ Piru kananqami manana unay yupay yanqa sirbikuqniki yupaynachu kayanqa. Ashwanmi kusala munashayki ukniki imana kar yanapashuyanqa. Chaymi nishayki: Paypaqqami nuqamaqa kusalata llakikuni. Chaymi ashwan qammaqa unay yanqa sirbishuqniki kasha katinmapis kananqa Amitunchik Jesucristupi kriyishanraykuna nuqamantaqa kusala masta llakipankiman.

¹⁷ Chayraykumi nishaykipis: Nuqata kusala kriyiq masikipaq riqsimayarqa, paytapis nuqata yupaylla kusala shumaqta rikapamanki nir. ¹⁸ Chaynulla nishaykipis: Chay ukninchik ima mana allinta rurashanrayku imallapi dibishuyatinga nuqata kubramay. ¹⁹ Chaynu nir imami nuqalla iskribir kay kartaypi willashuni, paypaqqa nuqa pagrashayki nir. Piru allita yarpushaqami nuqarayku Jesucristupi kriyir washakashaykiraykuqa, chay ukninchik Onesimupaq pagrashunaymantaqa ashwan qam masta dibimayanki. ²⁰ Chaynumi kriyiq masiy, ashwanmi chay kriyiq masinchik Onesimuta shumaqta rikar ima kusalata aligriyachimay, Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashaykirayku.

²¹ Chaynu nir imami iskribishuni kriyiq masiy Filemón. Chaqa nuqaqami kusalata kunfyakani, chay rugashushaymanmatapis masta rurayanki kanqa nir. ²² Chaymi ashwan rugashunipis uk kwartuta rikapamanaykipaq maydiya shamur samanaypaq. Chaqa nuqaqami yarakuyani, qamkuna, Taytanchik Dyusta mañatkillapaqa, kay prisu kashaymanta pay yanapar llugshichimatín, shamur watukushunayllapaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

²³ Kriyiq masiykuna, saludutami kaçhamun kriyiq masinchik Epafra. Chaqa paypismi nuqawan pulla kaypi prisu, Jesucristupaq yaçhachikushanrayku. ²⁴ Chaynullapismi saluduta kaçhamun pullay kar Jesucristupaq yaçhachikuq masiykuna, Marcos, Aristarco, Demas, chaynulla ukninchik Lucaspis.

²⁵ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapaq.

Chaynumi kanqa.

Hebreos

Jesucristupi kriyiq Hebreo runakunaman karta

Manami yaĥanchikchu mayqanmi kay librutaqa iskribiran nirmapis. Chaqa kay librupiqa manari rimanchu. Piru chaynu katinmapis wakinkunaqa Bernabimi iskribisha kanqa nir yarpunllapa (Hechos 4.36; 13.1-5). Nataq wakinkunaqa yarpunllapa Apolos iskribisha kanqa nir. (Hechos 18.24-25; 1 Corintios 1.12; 3.4-8; 3.22-23). Wakinkunaqami yarpunllapa uk runa iskribisha kanqa nir. Piru mayqan karmapismi kay librutaqa iskribiran uk Israel runa, Jesucristupi kriyiq Israel masinkunapaq (Hebreo rimaq masinkunapaq).

Kay librupimi intrachimanchik imanumi Jesucristuqa kusala mas pudirniyun angelninkunamanta, (1.4-2.18), Moisesmanta (3.1-4.13), chaynulla kurakunamantapis (4.14-5.10; 7.1-28). Chaynullami intrachimanchikpis payqa kusala mas mantakuq nir. Chaynumi kay libruqa intrachimanchik imanumi Tayta Dyusqa mushuq tratuta ruraran runakunata washananpaq nir (8.1-13). Chaynullami intrachimanchikpis uchanchikpaq animalkunata apar altarpı rupachinamantaqa, ashwan Jesucristupi kriyisha uchanchikkunamanta pirdunamanchik nir. (9.1-10.18).

Intrachimanchikpismi Jesucristupi kriyirllana imuraspis kawsanallapaq (5.11-6.20; 10.19-39). Chaynumi kay librupiqa intrachimanchikllapa imanü qischakarmapis kriyishanchiknulla shachinakunallapaq nir. (11.1-12.29). Chaynullami kusa mas shumaq imakunata intrachimanchikpis (13.1-25).

Dyusmi kanaanqa Wamran Jesucristuwan intrachimashanchik

¹ Unay tyimpukunaqami, Tayta Dyusqa rukunchikkunata kusa achka shumaq imakunawan kutir kutir intrachiran. Chaynuqami paypa rimaqninkuna intrachikuranllapa. ² Ashwan kanan tyimpukunaqami, Dyusninchikqa imatapis intrachimanchikllapa Wamran Jesucristuwanna. Chaqa Dyus nitinmi payqa tukuy ima rikayashanchikkunatapis ruraran. Chaynullami tukuy imatapis payna rikananpaq Dyusqa qusha. ³ Chaymi paylla Dyus kar, intrachimanchikllapa Taytan Dyus kusa allin kar shumaqta llipyarayashanpaqmapis, Dyusta michka mana rikasha kashallapamapis. Chaynulla kusa puytiq rimayninwanmi tukuy imatapis rikar kuytan. Chaymi uchanchikkunamantapis pirdunar shumaqchamaranchikllapa. Chaymantami syilupi Dyusninchik tar mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina tasha.

Dyuspa Wamran Jesucristuqami angelkunamantaqa tukuy imapi mas

⁴ Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa mas mantakuq, mas yaĥaq karan syilumanta kaq angelkunamantaqa. ⁵ Chaqa Dyusqami, mana mayqan angeltapis kaynu niranchu: "Qammi Wamray kanki.

Nuqami kanaanqa Taytaykipaq riqsikani" nirqa. Chaynulla manami mayqan angelpaqpis kaynu niranchu: "Nuqami paypaqa taytan kashaq.

Nataq payqa nuqapa wamray kanqa" nirqa.

⁶ Piru qashan uk iskribikashapiqa, uklayla Wamranta kay pachaman kaĥamushanpaq, kaynu nin: "Dyuspa tukuy angelnin kaqkunaqa, payta aduranqallapa" nir.

⁷ Nataq angelkunapaq-shuypaqa, kaynu nin:

“Angelkunaqami wayra yupayla,

nina ratakuq yupayla karmapis, sirbimaqniykuna kanqallapa” nir. *

⁸ Wamranpaq-shuypaqa, kaynu nin:

“Dyuslla katkimi, tukuy tyimpupaq mantakunaykiqa kanqa.

Chaqa qamqa imatapis karanta rikarmi mantakunki”.

⁹ “Qammi allin ruraykunata munanki. Nataq chay mana allin ruraykunaqami çhiqninki.

Chayraykumi nuqa Dyusniki kar akrashur,

kusa masta aligriyachishusha kani tukuy wakinnikikunamantaqa” nir.

¹⁰ Kaynumi ninpis Jesucristupaqqa:

“Qammi Amituy, pachata ima kaqnintinta rurarayki.

Qamllami makikiwan syilutapis rurarayki.

¹¹ Chay rurashaykikunami maydiyaqa tukukanqa. Piru qamqami tukuy tyimpu, mana chinqankichu.

Tukuy chaykunaqami raçhpa makwayar llikikan chaynu tukukanqa.

¹² Qammi dublanki, imanutaq raçhpata dublanllapa chaynu.

Chaynulla kambyankipismi imanutaq raçhpawan mudakunllapa chaynu.

Piru qamqami, gamlla kanki.

Manami bidaykiqa maydiyapis tukukanqachu” nir.

¹³ Dyusmi mana mayqannin angeltapis kaynuqa niranchu:

“Tay allilaw qichqaypi,

nuqa chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çharamutiy binsinaykikaman” nirqa.

¹⁴ Chaqa tukuylla angelkunaqami wayra yupayla karmapis, Dyusta sirbinllapa. Chaymi sirbiqninllapa katin, Dyusqa kaçhamun washakunaqkunataqa mayqantapis yanapananpaq.

2

Washamaqninçhiktami allita kasuyapaq

¹ Chayraykumi tukuy willamashanchikllapata allita uyakur kasuyapaqlapa, Dyusninçhikpa nanninmanta amana wakaq tukunallapapaq.

² Unay tyimpumi Dyusqa angelninkunata willaran yaçhachikutinllapa, pay mantakushannullata kasur, karanlata rurananllapapaq. Chaymi chay yaçhachikushanllapakunata mana kasur uchakuqkunataqa, chay mantakuy

* nishannulla kastigaqllapapis. ³ Nataq kanan tyimpukuna chaynu katinqa, çimanunari washakashunllapa, chay kusala shumaq washamaqninçhik Jesucristuta mana kasurmaqa? Chaqa Amitunchik Jesucristuri puntata wakinkunata intrachiran kay washakayançhik chaypaqqa. Chaymantaraqmi chay uyakuqkuna nuqanchikkunata willar intrachimaranchikllapa. ⁴ Chaynulla chay uyakuqkunataqa, Dyus munashannulla Santu Ispiritu yanapatin kusa dispantakaypaqkunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata ima ruraran. Chayna chay rurashanllapakunapaq, Tayta Dyusmi rurachisha nir kriyirqa, yaçhanchikllapa Jesucristupis çhiqapta washamançhikllapa nir.

* **1:7** Angelkuna wayra yupayla nirqami niyançhik dasla maytapis puriq kashanpaq. Chaynulla nina ratakuq yupayla nirqami niyançhik, ninamaqa takshala karmapis dasla rupachikuyta puytin chaynu kashanpaq. * **2:2** Chay mantakuy nirqami, rimayançhik unay Moisés mantakushankunallapaq.

Rikashun Hechos 7.53, Gálatas 3.19.

Jesucristumi pachaman shamur runakuna yupay tikrakaran

⁵ Dyusqami maydiya shamuy mushuq pachapaq parlayanchik chaykunataqa, manami angelkunatachu qusha rikananllapapaqqa. ⁶ Ashwanmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“¿Imataq runaqa paypaq yarpunaykipaqqa?

¿Imataq kawsaq runaqa llakipanaykipaqqa?

⁷ Ashwan rurarmaqami, angelkunamanta uk ratulapaq ikikaqnin yupay kananpaq rurarayki.

Piru chaynu katinmapis, kusala shumaq imana kananpaq tikrarayki.

⁸ Chaymi tukuy imatapis, payna çhakinpi çhuraquq yupay rikananpaq qurayki” nir.

Chaynu katinga tukuy imata çhakinpi çhuraq yupay tukuy imata rikananpaq nirqami, Dyusqa mana tukuy imakunatapis chaynulaqa dijaranchu. Piru chaynu katinmapismi, runataqa manaraq rikayanchikchu tukuy imata rikaqtaqa. ⁹ Chaqa yaçhashanchiknumi, uk tyimpuqa Jesusqa runakuna yupay tikrakatin, Dyusqa uk ratulapaq angelkunapa ikillan kaqninta yupay rikaran. Chaqa Dyus munamarninchikmi paytaqa dijatin, chay uraqa kusata qischakar tukuypaq wanuran. Chaynu karmi kusata alabakar, kusa shumaqtana kurunakusha.

¹⁰ Tukuy imakunami kan Dyuspaqqa. Chaqa payraykumi tukuy imapis kan. Chaymi payqa, tukuy wamrankuna chay kusa shumaq mantakunan Luryanpi kananta munaran. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kay pachaman kaçhamuran, tukuy runakunapa uchanllapapaq wanunapaq. Chaymi Jesucristuqa, Dyus munashannullata rurar kusata qischakar kumpliran, tukuy washakasha kananllapapaq. ¹¹ Chaqa tukuylari uk taytalamanta kanchikllapa, washakuq chay, chaynulla paypa kaqkunapis. Chaynu kashallapami Dyuspa Wamran Jesusqa, mana pingakunchu kriyiq masiykuna kankillapa nimayninchikllapataqa. ¹² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqa Jesucristo kaynu nin:

“Qampaqmi parlashaq kriyiq masiykunata.

Chaynulla tantakashakunapa çhaypinllapapipis alabar takichishayki” nir.

¹³ Chaynullami ninpis:

“Paypimi nuqaqa kunfyakashaq” nir.

Qashan uk pachapiqa kaynu nin:

“Kaypimi nuqaqa kani,

Dyus wamraykunata qumashankunawan” nir.

¹⁴ Yaçhashanchiknu uk ayllumanta kaqkunapa wamrankunaqa uk aychalamanta, uk yawarllamanta. Chaynumi Jesucristupis nuqanchikkuna yupay aychayjun, yawarniyjun karan. Chaynu karmi pay wanurqa, binsiran chay wanuchikunanpaq pudirniyjun kaq dyablutaqa. ¹⁵ Chaynumi washaran tukuyta, nasishanmanta-pacha wanunanllapapaq manchakur kawsaqkunataqa. ¹⁶ Chaqa chiqaptami Jesucristuqa mana angelkunata washaqchu shamuran. Ashwanmi Abrahampa ayllumanta kaqkunata washaq shamuran. ¹⁷ Chaynu karmi Jesucristuqa tukuy imapi nuqanchikkunanu karan. Piru Tayta Dyusta kusa allita kasuq karmi, nuqanchikkunata munamarninchik Dyuspa naypanman qimikaran kurakunapa mantaqnin yupay. Chayna kruspi wanushanrayku Tayta Dyusqa uchanchikkunata pirdunamaranchikllapa. ¹⁸ Chaynulla, imanutaq Jesucristuta kusala saqra imakunapi dyablu rikarichinatnmapis payqa shachinakuran. Chaymi mayqanpis kanan, pay munashanta rurar qischakar imakunapi rikariqkunamatapis, yanapayta puytin.

3

Jesucristumi Moisesmantapis mas mantakuqqa

¹ Kusa allinla kriyiq masiykuna, Tayta Dyusmi qamkunata akrashushalapa paypa wamrankuna kanaykillapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa rimanchikllapa Tayta Dyus, Jesucristuta kaçhamuran pay kurakunapa mantaqnin kananpaq nir. Chayrayku ashwan Jesucristulapina yarpukushunllapa. ² Chaqa Tayta Dyus munashankunalata kay pachapi rurananpaq Jesucristuta kaçhamutinga, payqa karanlata ruraran. Chaynullami Moisespis imatapis karanlata kusa shumaqta ruraran Israelmanta kriyiqkunawanqa. ³ Piru Jesucristutaqami masta Moisesmantaqa kasunapaq allin. Chaqa imanutaq uk wasi ruraqmataqa wasi rurashanmanta masta rispitançhik, chaynumi Jesucristutapis masta kasuyapaq Moisesmantaqa. ⁴ Tukuy wasikunatami mayqan ruratin rurakan. Piru Tayta Dyusmi tukuy imatapis rurasha. ⁵ Chaynullami Moisespis Dyusta sirbiq kar, Israelmanta kriyiqkunawanqa tukuy imatapis karanlata ruraran. Chaymi uk tistigu yupay intrachimanchik maydiyaqami Jesucristo shamuyanqa nir. ⁶ Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa allinla karan Dyuspi kriyiqkunawanqa. Chayna nuqanchikkuna paypi kriyishanchikrayku, paypa wasin yupay kanchikllapa. Chaymi paymanta mana chiqanchakarçhu aligrila kunfyakashunllapa Amitunchik shamur pullakur apamanallapakaman.

Imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa samanqallapa

⁷ Chayraykumi Dyuspa Santu Ispiritunqa kaynu nin:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,

⁸ kriyinyakillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu, imanutaq wakinkuna Dyuspa kuntran tikrarak, ukman mana allinkunata chunllaq lugarpi ruraranllapa chaykuna yupayqa.

⁹ Chaypimi michka kwarinta añuta paykunawan kar kusa allin imakunata rurasha katiymapis, unay rukuykillapakunaqa munashankunata ruraranllapa. ✱

¹⁰ Chayraykumi chay tyimpu runakunawanqa piñakuray.

Chaymanta kaynu niray: ‘Shunqunllapapiqami chinqasha yupayna purinllapa.

Chaynulla chay nishaykunata yaçhachitiymapis, mana kasumaranllapachu’.

¹¹ Chaymi, piñakurqa kaynu nir juraray:

‘Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa’ nir”.

¹² Kriyiq masiykuna, kuytakarllapami, ama shunquykillapata ankuchankillapachu. Chayna chiqap kawsaq Dyusmantaqa ama chiqanchakanaykillapapaqchu. ¹³ Ashwanmi uknikillapa uknikillapa waran waran animachinakunkillapa. Chay iskribikashakunapi kanan niyan chaykunata allita intrakarllapaqami, qamkunaqa mana dasqa ingañakankillapachu. Imanupiqaçhi ingañakar shunquykillapata ankuchar, Dyuspaqqa mana allinta rurayankillapa kanqa. ¹⁴ Chaqa Jesucristo pullakumanapaqqami, imanutaq chayraq kriyiq qallarir allita paypi kriyiranchik chaynulla, maydiya tukukanan tyimpu çhamunankamanpis allita kriyiyapaq. ¹⁵ Chaqa chaynupaqami iskribikashakunapi kaynu nin: “Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,

kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu, imanutaq chay mana allinkunata ruraranllapa chaykuna yupayqa” nir. ¹⁶ Yačhashanchikllapanumi, Moisés Egiptumanta runakunata llugshichimuran. Chaymi chay llugshichimushanllapa chaykunaqa, Amitunchik nishankunata uyakusha karmapis mana kasuranllapachu. ¹⁷ Chaynulla chay chunllaq lugarkunapimi, kwarinta añuta mana kasukur imami uchakur tayarmapis wanuranllapa. Chaynu uchakushanllapapaqmi Dyusninchikqa piñakuran. ¹⁸ Chaymi payqa jurar niranpis, mana kasukushanllaparaykushi paykunaqa, samachinanpaq arnishan pachamanqa mana yaykuyangallapachu nir. ¹⁹ Chiqaptaqami paykunaqa, Amitunchikwan mana pulla shumaq kaytaqa puytiranllapachu. Chaqa manari kasukushachu karanllapa.

4

¹ Dyusmi nuqanchikkunatapis pay kayashanman yaykur pullan samanapaq arnimanchikllaparaq. Chayrayku kusata kuytakaypaqlapa. Kuytawkish imanupi qamkunamanta ukllaqa mana pullanqa katkillapachu. ² Chaqa nuqanchikkunamatapismi willamashanchikllapa imanumi washakayashunllapa nir, imanutaq paykunata willaranllapa chaynulla. Piru paykunataqa michka uyakusha katinllapamapis, manami sirbiranllapachu. Chaqa manari kriyiranllapachu chay washakananllapapaq willashanllapapiqa. ³ Piru nuqanchikkunaqami, kriyishanchikllaparayku Dyus samachimanallapapaq arnimashanchikllapa karan, chaymanqa yaykunchikllapa. Nataq Dyusqami chay unay mana kasukuqkunapaqqa kaynu niran:

“Piñakurqa kaynu nir juraray:

Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

Piru Dyusqami samashana karan, tukuy imakunata rurar tukchishana kar. ⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, uk pachapiqa chay syiti diya kaqpaqqa kaynu nin:

“Dyusmi tukuy imata rurashana karqa, chay syiti diya kaqpiqa samaran” nir.

⁵ Qashanmi chay iskribikashakunapiqa uk pachapi kaynu nin:

“Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

⁶ Piru faltanllapapaqmi wakinkunaqa chay samanallapapaq pachaman yaykunapaqqa. Chaqa chay mana kasukushanllaparaykumi, mana yaykurallapachu chay washakananllapapaq puntata uyakusha chaykunaqa. ⁷ Chayraykumi Dyusqa qashan akrasha uk diyata. Chayqami “Kanan diya”. Chaytaqami willamashanchikllapa unay may tyimpumantaraq. Piru Davidqami unay iskribikashakuna nishannulla kaynu niran:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishanta uyakurqa, kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu” nir.

⁸ Nishaykillapa: Josué, Israel runakunata chay samana pachaman yaykuchir samachishana katinga, Dyusqami manaya rimanantachu uk samana diyapaqqa. ⁹ Chaynu katinga, kanraq-ari uk samanapaq diyaqa, Dyuspa wamran kaqkunapaqqa. ¹⁰ Chaqa mayqanpis Dyus samachinanpaq chay arnishan pachaman yaykuqqa, unay rurayashankunata dijaq yupayna saman, imanutaq Dyus tukuy imata rurarqa samaran chaynulla. ¹¹ Chayraykumi shachinakur chay shumaq samana pachaman yaykunapaq yarpushunllapa. Chayna ama mayqanpis chay mana kasukuq yupayqa kanallapapaq.

¹² Chaqa Dyuspa rimayningami chiqapta kawsaq kar riman. Chaymi imanutaq uk ispadamaqa kada ladunman filuyjun kar das kuchukun, chaynumi Dyuspa rimayninpis das allita intrachikun. Chayna runakunapa yarpuyinman, shunqunman, tullunman, ñutqunkunaman imapis dasla ratakun. Chaynu karmi runakuna yarpuyashanta, ruranayashanmatapis tantar yaçhan. ¹³ Tukuy ima rurakashakunagami, Dyuspaqqa shutillapi kanqa. Chaymi tukuy imapis paymantaqa mana pakapllaqa kanqachu. Chaqa tukuyimi naypanpi kashallapa, rikar yaçhamanchikllapa.

Jesucristumi qischakashanrayku Dyusman mañakur imapipis yanapamanchik

¹⁴ Jesucristumi Dyuspa Wamranqa. Paymi kurakunapa mantaqin karna, Dyusman imapipis mañakur yanapamanallapapaq syilumanqa risha. Chayrayku pay tukuy nimashanchikkunapi allita kriyishanchikkunamantaqa, ama chiqanchakashunllapachu. ¹⁵ Chaqa Dyuspaq kusa shumaqta yaçhachimarninchik payman mañakuq kuraqami, imanula kashamapis llakipamayninchikta puytin. Chaynulla nuqanchikkunata yupay uchakuchinaranllapa ima. Piru payqami mana imalapipis uchakurancho. ¹⁶ Chaymi pay kurakunapa mantakuqin kar nuqanchikkunapaq mañakutinqa, kusalata kunfyakar llakipakuq Tayta Dyusman qimikar mañakushunllapa. Chayna nuqanchikkunata munar llakipamarninchik, tukuy ministishanchikkunapipis yanapamanallapapaq.

5

¹ Tukuy kurakunapa mantaqin kunataqami, runakunamanta akranllapa. Chayna Dyusman pay qimikar runakunapaq mañakunapaq, chaynulla ufrindanta çhuranapaq, runakuna uchanpaq nir animalkunata apashanta wanuchinanpaq ima. ² Chaqa kurakunataqami, uchayjun runakunamanta akranllapa. Chaymi mayqantapis mana yaçhaq kaqkunata, mana allinta rurashanrayku chinqasha yupay kaqmatapis, llakipayta puytin. ³ Chaynami paypis chaynu kar, Dyuswan shumaqna kananpaqqa, paypa uchanpaq, chaynulla ukkunapa uchanpaqmapis, animalkunata wanuchiyancha. ⁴ Manami mayqanpis chaykunata rurananpaqqa payllaqa akrakancho. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akran, imanutaq kura Aaronmataqa chaynu kananpaq akraran chaynulla.

⁵ Chaynullami, Jesucristupis mana payllachu kurakunapa mantaqin kananpaqqa akrakan. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akraran. Chaqa paymi kaynu niran:

“Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani” nir.

⁶ Qashanmi iskribikashkunapi uk pachapipis, kaynu niran:

“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,

imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

⁷ Piru Jesucristo kay pachapi karllaraqgami, kusa jwirtita rimar, llakir waqar ima Dyusman mañakuran, wanunanpaq chaymanta washayta puytin nir. Chaymi payqa Dyus nishanlata ruraq katin, Dyusqa uyar yanaparan.

⁸ Jesucristo, Tayta Dyuspa Wamran kar, mana qischakaq karmapis kay pachaman shamur qischakan. Chaynu qischakar imami intrakaran imanumi uk runa, Dyusta kasushanrayku qischakan nir. ⁹ Chaynu qischakarmapis Dyus munashankunata tantar rurashana karqami, wanuran nuqanchikkunata washamanallapapaq. Chayna payrayku Dyus nishanta

kasuqkunapis, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ¹⁰ Chaymi imanutaq unay Melquisedecmaqa Dyuspa kusa shumaq kuran kaq, chaynulla kananpaqmi Dyusqa Jesucristutapis akraran.

Kriyishaykillapamantakish chiqanchakatkillapa

¹¹ Chay willashuyashayllapa chaypaqqami, kusa achkaraq kan parlana-paqa. Piru qamkuna mana das intrakaq katkillapami mana imanupis willashuyllapata puytinichu. ¹² Qamkuna kriyishaykillapaqami unayna. Chaymi qamkunana ashwan yaçhachikuqkunaqa kankimanllapa. Piru Ami-tunchikpa shumaq rimaynintaqami, qashan manyaq willashunanllapata ministinkillapa. Chaqa qamkunagaqi mana yaqqa das intrakaqkunapaq tikrakashaykillapa. Nishaykillapa: Byiju runakunami tukuyta mikuykuna-ta puytin mikuyta, chaynulla imakunatapis rigsiyta puytin ima. Piru uk taksha wamrituqami, lichilata upyan, chaynulla manaraq imalatapis rigsinchu. Chaynumi ashwan qamkunaqa, chay byiju runakuna yupay kanaykillapamantaqa, chay lichita upyaq wamritukuna yupay kankillapa. ¹³ Chay nishushayllapanu, mayqanpis lichilata upyaqkunaqami, uk ñuñuq wamritu yupay. Chaynumi qamkunapis chay wamritukuna mana imatapis yaçhanllapachu chaykuna yupay karllapa, mana yaçhankillapachu imami allin, mana allin ruranaykillapapaq nirmapis. ¹⁴ Nataq tukuy mikuykunaqami, byiju kaq runakunapaq. Chaqa paykunaqari ukkunata rikar willan imanukusha nirmapis. Chaynulla yaçhanllapa imami allin, mana allin nirmapis.

6

¹ Chayraykumi ashwan byiju runakunana yupay kanallapapaq yarpushunllapa. Yaçhashanchikllapana chay punta kashanchiknu tukuy tyimpupaq wanunapaq chaykunataqa manana ruranapaqchu nir. Chaynulla Jesucristupaqmi yaçhakushanchikllapana imanumanu imanumanu paywan kashunllapa nirmapis. Piru chaynu katinmapismi, ama chaykunalatachu rurashunllapa. Ashwanmi Dyus masta intrachimanayanchik chaykunatapis, intrakarana kawsashunllapa. ² Unayqami yaçhakushanchikllapapis imanumanu shutikushun, imanumanu kriyiq masinchikkunapa ananman makinchikta çhurashun, imanumanu kawsamuyashunllapa, imanumanu maydiyaga Amitunchik tukuyta rikar yaçhamayashunllapa nir ima. Piru amami chaykunalapaqqa yarpushunllapachu. ³ Ashwanmi unay yaçhakushanchikkunamantapis, Dyus masta yaçhachimayanchikllapa chaykunatapis pay nitin yaçhakuypaq.

⁴ Nishaykillapa: Wakingami tutaparaqllapi yupay karanllapa. Chaymi Dyusqa intrachiran yarpuyinllapapiqa kusa shumaq achkillapi yupay kananllapapaq. Chaynulla Dyusmi shumaqta yanapar Santu Ispiritun-tapis quran. ⁵ Dyus nishankunata rurarmi, shumaqta taranllapapis. Chaynulla Dyuspa pudirninwanmi, maydiyaga shumaqtana uk pachapiqa kawsananllapapaq karanllapa. ⁶ Chaynu kananllapapaqami kusala shumaq kasha. Piru chaynu kananpaq kayarllapamapis, ashwan Jesucristumanta chiqanchakaranllapa. Chaymi chaynu tukurllapaqa, Dyuspi manana kriyinar, paymanqa manana qashan tikrakaytaqa puyturanllapanachu. Chayrayku, amami nuqanchikkunaqa chaynuqa kashunllapachu. Chaqa paykuna chaynu mana allinkunata rurar imaqa, Dyuspa Wamranmantaqa burlakar qashan kruspi klabaq yupayna karanllapa. ⁷ Tukuyimi imanutaq pachamaqa, tamy ishkimitin shuqur chakichin, chay yupay. Chayna trabajaqkunapaq kusa shumaqta puqutingami, Dyusqa shumaqta rikar bindisin. ⁸ Piru imanupi chay pachapi ayaq qirukuna puqutin, manaqa kasha ima winatinga, chay pachaga mana sirbiyanqachu. Chaymi Dyusqa mana allinpaqchu rikayanqa. Chaynulla chaykunataqami rupachikayanqa.

⁹ Piru chaynu rimarmapis kriyiq masiykuna, nuqakunaqa kunfyakanil-lapa qamkunaqa mana chaynuchu kankillapa kanqa nir. Chaymi manana chaynu qarqa, tukuy tyimpupaqna washakankillapa. ¹⁰ Chaqa Dyusqami kusa allinla kar, paypi kriyir ukkunata munar imanu yanapashaykillap-ata, imanu kanankaman rurayashaykillapatapis, manami qunqanqachu. Chaymi chaykunata rurarqa, kusa allin kaqkunalata rurankillapa. ¹¹ Piru qamkunaqami uknikillapa uknikillapa chayllata imatapis ruranaykillapata munani. Chayna chayta rurarllapanaqa yaçhayankillapana kanqa, may-diyaqa imata aypayankillapa kanqa chay, chaynulla imanu washakayankil-lapa kanqa chayqa, chiqapta kumplikayanqa nir. ¹² Manami munanilla-pachu qilla kanaykillapataqa. Ashwanmi munanillapa, qamkunapis chay wakin kriyiqkuna kanankaman Dyuspi kriyir, payrayku shachinakurmapis arnishankunata shumaqta aypar kawsanllapa, chaynu kanaykillapata.

¹³ Unaymi Dyus, Abrahamwan uk tratuta rurarqa, payllapaq juraran. Chaqa manari ima ukpis paymanta kusa mas puytiqqa karanchu. Chaymi mana ukpaqqa juraranchu. ¹⁴ Kaynu nirmi juraran: “Nuqami kusata bindisishayki. Chaynulla nuqami qammanta kaq aylluykita kusata achkachashaq” nir. ¹⁵ Chaynu Tayta Dyus, Abrahamta arnitingami, payqa mana ukmanta yarpupakur imachu yarakuran. Chaymantaraqmi Tayta Dyus arnishantaqa, Abrahamqa rikaran. ¹⁶ Nishaykillapa: Runakuna imatapis ruranapaqqami juranllapa uk paymanta kusa mas puytiqqa shutinpi. Piru chaynu jurarqami, manana qashan qashanqa juranmannapischu. ¹⁷ Chaynu katinga, Dyusqami allita intrachimanayaranchikllapa, mayqankunami chay tratuta rurashantaqa aypayanqa nir. Chaqa payqami arnimarninchik tratu rurashanmantaqa, mana pitilamatapis kambyarchu qumashun. Chayraykumi payqa payllapaq jurar arnikuran, karanlata imatapis qumanallapapaq. ¹⁸ Chaynumi Dyus chay arnimashanchikmanta, chaynulla jurashanmantaqa, mana imapis kambyakayta puytinchu. Chaqa Dyusqami mana llullakuyta puytinchu. Chaymi paymantaqa imatapis karanta aypayta puytinchik, tukuy paywan kar washakaqkunaqa. Chaynulla paypimi kunfyakanichik washamaqninchikllapa nir.

¹⁹ Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa kusalata kunfyakanichikllapa imanutaq anklamaqa * barkuta mana dijanchu maylawta rinanpaqmapis chaynumi pay yanapamashallapa mana chiqanchakashunllapachu nir. Chaynuqami Dyusta adurananllapa wasipi, Santu kwartuman yaykunapa punkunpi rakta raçha warkuraq chaytaqa, pasayta puytinchikna paywan tarinakunapaqqa. ²⁰ Chaynullami Jesucristuqa Santu kwartuman yaykuran nuqanchikkunapaq Dyusman mañakunanpaq. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakuq kuranchikllapana kar; Melquisedec yupayllana karan.

7

Melquisedecqami mas mantakuq kura karan

* **6:19** Anklaqami kusala lllashaq jyirru manaqa kusala lllashaq rumi. Chaymi sirbin yaku ruriman asintar allila aypakutin, barkuta ama wayra wakman kayman sunsunulla purichinanpaq. Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishallapaqa, payqa uk ankla yupay purichimanchik munashan-latana rurar kawsanallapapaq.

¹ Kay Melquisedecqami, unayqa Salem pachapa mantakuqñin kaq. Chaynulla payqami unaq syilupi Dyusuninchikpa kuran kaq. Paymi, Abraham chay mantakuq kuntraqñinkunawan maqanakur binsisha tikrakamuyatin, rir tarir bindisiran Abrahamtaqa. ² Chaymanta Abrahamqa dyis partin kaqmanta ukta quran, chay kuntraqñinkunata ganar imankunata aypashanmantaqa. Nishaykillapapis: Chay shuti Melquisedecqami, rimayninchikpiqa munan niyta “Kusa allita mantakuq” nir. Nataq Salemsuypaqa rimayninchikpiqa munan niyta “Shumaqchakuq” nir. Chaymi paypa pwiblung Salem kashanrayku, payqa “Shumaq mantakuq” kaqpis.

³ Piru manami yaçhanchikchu Melquisedecpaqa mayqanmi karan taytan, mayqanmi maman karan nirmapis. Chaynulla mana yaçhanchikchu ima ayllunantami karan, imanumi nasiran, imanumi wanuran nirmapis. Chaynumapismi payqa, Dyuspa Wamran yupay tukuy tyimpupaq kurana.

⁴ Kananqa rikayllapa imanumi Melquisedecqa karan nirmapis. Paytami unay rukunchik Abrahammapis dyis parti kaqmanta ukta quran, maqanakuyipi wakin mantakuqkunata ganar imankunata kitashanmanmatapis. ⁵ Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir mantakusha karan. Chaymi chay mantakuyqa niq: Runakunaqashi tukuy iman kaqkunamantaqa, dyis partimanta ukta qukuyangallapa nir. Chaynulla niqpis: Levipa ayllunmanta kura kaqkunala aypangallapa nir. Chaynutaqami, tukuy runakunamanta Abrahampa ayllunmanta katinllapamapis aypaqllapa. ⁶ Piru Melquisedec mana Levipa ayllunmanta kasha katinmapis, Abrahamqami iman kaqmantaqa dyis partimanta ukta quran, Dyus michka payta imakunata arnisha katinmapis. Chaymantami Melquisedecpis, Abrahamta bindisiran. ⁷ Yaçhashanchikllapanu, chay bindisiq chayqami, mas bindisiqaq chaymantaqa. ⁸ Kay pachapiqami Levipa ayllunmanta kura kaqkunala, chay dyis parti kaqmanta ukta aypanllapa. Piru maydiyaqami wanuyangallapa. Nataq Dyus nitin iskribikashakunapiqami, Melquisedecpaqa riman, payqa kawsayanraq nir. ⁹⁻¹⁰ Yaçhashanchikllapanu, Abrahammi Melquisedecman qimikatin bindisiran. Chaymi bindisishanrayku chay dyis parti iman kaqmanta ukta quran Melquisedecqa. Chaynu qukutingami chay paymanta ayllunkuna kananpaq kaq Levikunapis qukusha yupay kayaq, michka manaraq nasisha kayarmapis.

Jesucristumi Melquisedec yupaylla kuraqa

¹¹ Levipa ayllunmanta kaq kurakunaqami, Israel runakunata Dyus nitin, Moisés mantakushankunata yaçhachiranllapa. Chaynu yaçhachitinllapamapis, manami uchanllapakunamanta washakayta puytiranllapachu runakunala kashanllaparayku. Chayraykumi Jesucristo tukuyta llakipar washamanallapapaq, kura Melquisedec yupaylla rikarimuran. Manami Aaronpa ayllunmanta kura yupaychu karan. Chaqa Levipa ayllunmanta kaq kurakuna washamanapaq kasha katingami, Jesucristuqa mana mushuq kura kananpaq shamunantachu washamanallapapaqqa. ¹² Jesucristumi shamurqa mushuq kuranchikllapa karna, Dyus nitin Moisés mantakushankunata yaçhachimaranchikllapa. Chaymi chay mantakuykunamantaqa, Jesucristo yaçhachimashanchikhtana kusa mas allita kasuyapaqllapa. ¹³ Chaynulla Amitunchikpa chay iskribishankunapi nishannulla, Jesucristuqami mana Levipa ayllunmantachu karan. Ashwanmi payqa uk ayllumanta rikariran, kurakuna michka mana chay ayllunmanta kasha katinmapis. ¹⁴ Chaqa yaçhashanchikllapanu, Amitunchik Jesucristuqami Judá shutiqpa ayllunmanta karan. Piru tukuy chaypaqqami, Moisesqa mana imalatapis chay ayllupaqaq rimaranchu, chay paymantami uk mushuq kura ima rikariyanqa nirmapis.

¹⁵ Chayraykumi yaĉhanchikllapa Jesucristo chay mushuq kura rikarimusha chayqami, Melquisedec yupaylla nir. ¹⁶ Chaynulla chay mushuq rikariq chayqami, mana mantakuykuna nishannulla Levipa ayllunmantachu karan. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq manana wanunanpaq kar, ashwan kurana kananpaq numrakasha. ¹⁷ Chayraykumi paypaq Dyusqa kaynu nin: “Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,

imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

¹⁸ Chaynu katingami, chay unay mantakuykunaqa litala yupay kar, mana mayqantapis uchankunamanta kusa allinpaq tikrayta puytiranchu. ¹⁹ Chaqa Moisespa mantakuyningami mana imamantapis shumagchamaqningichiku. Ashwan chay mantakuyta lugarningami kan uk washakanapaqqa. Chaymi payrayku Dyusman qimikayta puytinchik.

²⁰ Kaypaqqami, Dyusqa jurar arnimaranchikllapa. Nataq wakin kurakunaqami mana jurar imachu numrakaranllapa. ²¹ Chaqa Dyus nitin iskrubikashakunapimi kaynu nin:

“Amitunchik jurarqami,

pay nishantaqa mana kambyayta puytinchu.

Chaqa ninmi: ‘Qammi tukuy tyimpupaq kuraqa kanki, [imanutaq Melquisedec kaq chaynulla]’ nir”.

²² Chaynu kananpaqmi Tayta Dyus juraran. Chaynami nuqanchikkunawan mushuq tratuta rurasha kar, Moisés mantakushanmanmatapis Jesucristo kura kashanrayku puytin kusa shumaqta yanapamayninchikta.

²³ Nataq wakin kurakunaqami kusa achka karllapamapis wanutinga, paykunapa lugarninga ukkunana kaqllapa. ²⁴ Piru Jesucristo mana wanuq katinmi, pay kura kashanmantaqa, manana qashan ukman kuraqa kanqanachu. ²⁵ Chayraykumi tukuy tyimpupaq Jesucristuna washayta puytin, mayqankuna Dyusman qimikaqkunataqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kawsan. Chayna Dyusman pay mañakunanpaq qimikaqkunapaqqa.

²⁶ Chayraykumi ministiyashanchikkunapiqa Jesucristo yanapamanchik. Chaqa Jesucristu-ari kurakunapa chiqap mantaqninga. Manami ima mana allintapis ruranchu. Chaynu karmi uchayjun runakunawan kawsarmapis, payqa mana uchakuranchu. Chaymanta unaq syilupi Taytan kayashanmanpis ĉhar, kusa mas rigsikashapaq tikrakan. ²⁷ Manami chay wakin kurakunapa mantaqninguna yupaychu. Chaqa wakinkunaqami waran waran uchakushanllapapaq animalta ufrinda nir wanuchinllapa. Puntataqami paykunapa uchankunapaqraq chaytaqa ruraran. Nataq chaymantaraqmi wakin runakuna uchakushanllapapaqqa chayta rurandlapa. Piru Jesucristuqami, chay animalkunata ufrindapaq wanuchinllapa chaynu, paylla uk kutila wanuran uchanchikllapamanta washamanallapaqqa. ²⁸ Nataq Moisespa mantakuyningunaqami, Dyusman mañakunanpaq kurakunapa mantaqninga numraranllapa uchayjun runakunamanta. Chay mantakuykunamanta ikitaraq, Dyusqa jurar Wamrantaqa numraran paypa rimaqning kurakunapa mantaqning kananpaqqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kusa allinla kar mana uchayjun imalamapischu.

8

Jesucristumi mushuq tratuta ruraq chayqa

¹ Chiqaptaqami chay parlayashanchikllapa chaypaqqa, yaĉhanchik chiqapta kan uk kusa allita Dyuspaq willamaqningichik kura nir. Payqami, Dyus syilupi mantakuyashan allilaw qichqanpi tasha. ² Chaymi chay maypiĉhi Dyus kashanpi, payqa kusa allin rimaqning kurakunapa

mantagnin kar sirbikun. Chaqa chay chiqap tanan lugartaqari paylla Amitunchikqa rurasha, mana runakunachu.

³Dyuspaq tukuy kurakunapa mantagnintaqami, numranllapa ufrindakunata çhurar animalkunata wanuchinanllapalapaq. Chayraykumi Jesucristo kurakunapa mantagninna karmapis, ufrindapaq imalataqa wanuchiq yupay, Tayta Dyusta qunanpaq karan wanurqa. ⁴Pay kay pachapi karqami, mana Levipa ayllunmanta kaq kurachu kanman. Chaqa kay pachapiqari imanutaq Moisespa mantakuynin niran chaynulla, kurakunaqa kan ufrindakunata çhurananllapalapaq. ⁵Nataq Jesucristuqami, unaq syilupi Dyusta adurananllapa wasipi tasha sirbikuyan. Chaynu katingami, kay pachapi kurakuna sirbikur adurananllapa wasiqa, intrachimanalapaq imanumi unaq syilupipis Dyusta adurananllapa wasipiqa sirbikun, nir. Chaqa Dyusqami, Moiestaq willaran payta adurananllapa tuldu wasitaqa rurananpaq kaynu nir: “Allitami intrakanki: Imanutaq chay sirkamanta willa rikachishuray, chaynullatami chay tuldu wasitaqa ruranki” nir. ⁶Nataq Dyuspaq kusa allin kuranchik Jesucristuqami, chay kurakuna rurananmantaqa kusa mas shumaqta imatapis ruran. Chaqa kusala shumaq tratuta rurarmi, Dyuswan runakunataqa pullachasha. Chaynulla kusala shumaq imakunatari arnikushamapis.

⁷Piru Israel runakunawan tratuta rurashanllapakuna, kusa allin tratuta kasha katinga, manami allinchu kananta qashan uk tratuta rurananllapapaqqa. ⁸Piru chay runakuna mana allinkunata ruraqta rikarqa, Tayta Dyusqa kaynu niran:

“Uk diyami kanqa, Israel runakunawan, Judá runakunawanpis uk mushuq tratuta ruranaypaq.

⁹Kay mushuq tratuta rurayani chayqami, mana chayllachu kanqa, chay unay rukunkunawan tratuta rurashaywanqa.

Piru nuqa michka makinmanta aysakuq yupay
chay Egipto pachamanta lluqshichimusha katiymapis,
chay tratuta rurashaykunata mana kasutinmi
paykunalata dijaray.

¹⁰Piru Israel runakunawan kay mushuq tratuta rurayani
chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nini:

Nuqami mantakuyniykunata yarpuyinpi çhurashaq,
chaynulla iskribishaq shungunkunapi,
nuqata kasumar kawsananllapapaq.

Chayna nuqami Dyusnin kashaq.
Chaynulla paykunaqami wamraykunana kanqa.

¹¹Chaymi manana mayqanpis ayllunllapakunata,
runa masinllapakunamatapis ninqallapanachu: ‘Amitunchikta riqsiyllapa’ nirqa.

Chaqa tukuymiri riqsimanqallapa
mana kwintachaypaqla kaqkuna, chaynulla chay kusa runa nishakunamapis.

¹²Nuqami chay mana allinta rurashakunamantaqa pirdunashaq.
Chaynami, manana masqa yarpushaqnachu uchanllapakunapapaqqa”.

Chaynumi niran Dyusqa. ¹³Nishaykillapa: Dyus chay mushuq tratupaq rimarqa, chay punta tratuta chaytaqa ikipina dijasha. Chaynulla chay ikipi kasha chaytaqa, manana ruraypaqnachu. Chaqa chayqami manana maychu chinqananpaqqa.

9

Jesucristumi mas shumaqta pullachamanchik Dyuswanqa

¹ Kananqa nishaykillapa: Chay punta tratuta ruratinllapaqami, kaq mantakuykuna Dyusta imanü sirbinanllapaqmapis. Tukuy chaykunataqami ruraqllapa kay pachapi, Dyusta adurananllapa wasipi. ² Dyusta adurananllapa tuldu wasipiqami kaynu karan: Chay punta yaykuna Santu kwartupiqami kayaq bilakunata shachinanllapaqqa biliru, chaynulla uk misa. Chaypa ananpimi Dyuspa kaq turtillankuna karan. ³ Chay kwartulapimi uk kusala rakta raçhpa warkuraq. Chaypa ikinpiqa karan Kusala Santu Lugar ninllapa chay. ⁴ Chaypimi insinsyuta quntachikunanllapaqqa urumanta rurakasha altar karan. Chaynulla chaypiqa karan chay tratuta rurashanllapa, çhurakunanllapa kajun küfri shutiq. Chayqami tukuy ladunta uruwan rurakasha karan. Chay tratuta rurashanllapa küfripiqami Aaronpa bastunnin qawasha karan chay karan. Chaynullami urumanta rurakasha uk jarrapi “maná” shutiq mikuy karan. Chaypiqapismi Israel runakunawan tratuta rurashan ishkaq tablalla rumikuna karan. Chay chay tablalla rumikunapimi, imakunata rurananllapaqqa tratuta rurar, chay dyis mantakuykunata Dyus iskribishan karan. ⁵ Chay tratuta rurashanllapa küfripa ananpiqami, ishkaq ángel kirubin shutiq alayjun kaq chaypa ritratun karan. Chay ángelkunataqami intrachimanchik Dyus chaypi nir. Chaynulla chaykunataqami álanwanqa pampayaran, chay uchanllapamanta pirdunaqllapa küfripa kirpananta. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa mana manyaqqa rimaypaqnachu.

⁶ Chaynu tukuy imakuna kamakashana katinga, kurakunaqa waran waran yaykuqllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Piru chayanu yaykurllapapismi chay punta kwartulaman Dyuspaq ima rurananllapakunata rurananllapaqqa yaykuqllapa. ⁷ Chay kwartupa ikinlawnpa Kusala Santu Lugar kaq, chaymanqa kurakunapa mantagninla yaykuq, añupaqqa uk kutila. Piru yaykunapaqqaqami, animalpa yawarninta apaq uchaymanta pirdunamay ninanpaq. Chaynulla chayllapimi wakin runakuna mana kwintata qukar uchakushanpaqpis chayllata ruraq. ⁸ Tukuy chaykunawanqami Santu Ispirituqa intrachimanchik, chay punta tratullawan karllaraqqashi, Kusala Santu Lugar Dyus tayashanmanqa mana tukuyqa yaykuyta puytingallaparaqchu nir. ⁹ Tukuy kaykunataqami intrachimanchikllapa, ufrindata çhurar animalkunata wanuchir, Dyusta adurashallapamapis chayqa mana yarpuyinchikllapapimapis mas allinpaqqa tikramayashunllapachu nir. ¹⁰ Chay tukuy chaykunataqami mikuyta, upyananpaq ima chaykunala. Chaynulla limpyu kashaq ninapaq kustumrila ima. Tukuy chaykunataqami, Dyus tukuy imata kambyanankaman mantakuykunalari karan.

¹¹ Piru Jesucristuqami shamushana. Kananqami payna Dyuspa kusa allin kurakunapa mantagnin kuraqa, kay tyimpupi tukuy imamanta shumaqchamaqinchikqa. Chay kurapa mantagnin unaq syilupi Dyus kayashan Santu lugarman yaykushanqami, kusa mas shumaq mas allin ima. Chaynulla chaytaqami mana runakunachu rurasha. ¹² Jesucristumi mana chibupa, bisirrupa yawarninta içarchu, yaykuran Dyus kayashan Kusala Santu Lugarmanqa. Ashwan payllami kruspi wanur yawarninta içaran. Chaynulla uk kutilami tukuy tyimpupaq Kusala Santu Lugarmanqa yaykuran. Chayna nuqanchikkunata tukuy tyimpupaq washamanallapaqqa. ¹³ Chiqaptaqami chay turukunapa, chibukunapa yawarnin, chaynulla

chay bisirrukunata altarpi rupachishanpa uĉhpanta runakunapa ananman iĉhanllapa chayqa, sirbin runakunata shumaqchananpaq waqtanlawlata.

¹⁴ Piru kay chaynu katinga, ĵkusa mas pudirniyjun kanqa Jesucristupa yawarninqa! Chaqa payqa michka mana uchayjun karmapis, Santu Ispiritu yanapatinmi Tayta Dyuspa naypanpi wanuran. Chaynu wanurmi, chay tukuy tyimpupaq ucha kaqkunapaqqa pagrakuran. Chaynulla, chay yawarninnami shumaqchamanchik chay mana allinkunata yarpur rurar wanunamantaqa. Chaynu karnaqa, tukuy tyimpupaqna kawsaq Dyusta sirbinapaq.

¹⁵ Chayraykumi Jesucristuqa wanuranmapis, nuqanchikkunata Dyuswan pullachamanallapapaq. Chayna mushuq tratuta ruraran, chay punta tratuta rurashanpi uchakusha kashamapis, uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq. Chaynami Dyus tukuyta akrashankunaqa, pay tukuy tyimpupaq imata arnishantaqa aypnanllapapaq. ¹⁶ Chayna chay tratuta rurashan kumplikananpaq, tukuy chaykunapaq yaĉhanapaqqami, puntataqa wanuyanqa tratuta rurasha chay. ¹⁷ Chaqa uk tratu rurakashaqami mana sirbinchu, tratuta rurasha chay kawsayatinraqqa. Piru chayqami sirbin tratuta rurasha chay wanushana katin. ¹⁸ Chayraykumi chay punta tratuta rurashanpaqpis, animalpa yawarninkunata iĉhaqlapa. ¹⁹ Moisesmi tukuy mantakuykunata willar quran, tukuyta runakunata. Chaymanta chupika millwata, isupu shutiq yurata aypar, bisirrupa, chibupa yawarninwan yakuta piĉhur, chay iskribikashakunapa ananman iĉhaq. Chaynulla iĉhaqpis tukuyta runakunaman. ²⁰ Chaynu iĉhaqnumi kaynu niran: “Kaymi chay yawar, Dyus tratuta gamkunawan rurashanqa” nir. ²¹ Moisesmi chay yawarkunawan salaran Dyusta adurananllapa tuldu wasitapis. Chaynulla Dyusta payji ninanllapapaq ima kaqkunatapis yawarwan salaran. ²² Mantakuykuna nishannuqami, uk yawarninta iĉhar wanuq uchanllapakunamanta shumaqchakananpaqqa. Chayna yaqqa tukuy imatapis yawarwan shumaqchaqlapa. Chaymi yawar mana iĉhakinga, mana mayqantapis Dyusqa uchankunamanmatapis pirdunar washaqchu.

Jesucristumi uk kutila wanuran uchanchikkunata ashuchinanpaq

²³ Chiqaptaqami tukuy chay animalkunata wanuchir imaqa, Dyusta adurananllapa wasipi kaqkunata shumaqchananllapapaq rurarmapis, unaq syilupi kaqkunamantaqa, yaqqa chaynuta yupayla rurayanllapa. Piru unaq syilupi kaqkunaqa, animalkunata wanuchinamantaqa kusa mas shumaqta munayan. ²⁴ Chaqa Jesucristuqami mana yaykuranchu chay runakuna rurashan Santu kwartumanqa. Chaynulla Santu kwartu rurashanllapaqa, unaq syilupi Santu kwartu yupayla karan. Chaynu katinmi Jesucristuqa ashwan syiluman yaykusha. Chayna kananqa Dyuspa naypanpi nuqanchikkunarayku mañakunanaq. ²⁵ Manami ayka kuti imachu wanur yaykuran nuqanchikkunata washamanapaqqa, imanutaq kurakunapa mantaqin chay Kusala Santu Lugarman añu añu uk kutila yaykuq chaynuqa. Piru chaynu yaykurmapis ukpa yawarnintari iĉhaq. ²⁶ Chaynu kananpaq kasha katinga, Jesucristuqa ayka kuti dijur wanunanta, tukuy ima rurakashanmanta-pachaqa. Piru kananqami chay tukukanan tyimpu shipchamutinga, Jesucristuqa rikarimusha uk kutila paylla wanur tukuy tyimpupaqna uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq. ²⁷ Mayqanpismi uk kutila wanun. Chaymantaraqmi imanun kashanpaqpis rikar yaĉhananllapapaq tyimpuqa kanqa. ²⁸ Chaynumi Jesucristupis uk kutila wanusha achka runakuna uchankunamanta washakananllapapaq.

Chaymantaraqmi qashan ishkay kutipaq shamuyanqa, manana qashan wanur tukuyta uchanllapakunamanta washananpaqnachu. Ashwanmi shamunqa payta kasur yaraq chaykunata pullakunanpaqna.

10

¹ Chaqa Moisespa mantakuyninkunaqami, intrachimanalapaq karan chay mushuq tratu kananpaq karan chaypaq. Manami chiqap chay kusa shumaq imachu karan. Chaymi Moisés mantakushanqa, mana mayqantapis chiqapta shumaqchayta puytiranchu, michka kada añu Dyusman qimikatinllapamapis. ² Piru chay mantakuykuna chiqapta uchanllapamanta shumaqchakuq kasha katinga, manami mayqanpis uchanpaq yarpur, ufrindapaq çhurar animalkunata wanuchinanllapatanachu. ³ Piru ashwan kaykunataqa kada añu ruraranllapa, kusa uchayjun kani nir yarpunanllapalapaq. ⁴ Chaqa turukunapa, chibukunapa yawarninga, manami uchakunamanta shumaqchakuyta puytiranchu.

⁵ Chayraykumi Jesucristuqa, kay pachaman shamur Dyustaqa kaynu niran:

“Manami imata wanuchinayta, ima ufrindamatapis munankichu. Ashwanmi uk kwirputa qumashayki.

⁶ Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa.

⁷ Chaymi niray:

“Kaypimi kani, imanutaq iskribikashakunapi nin nuqapaq chaynulla. Qam munashaykita ruranaypaq Dyusniy’”.

⁸ Puntataqami nin: “Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa” nir. Piru chaykunata rurayarqami, chay mantakuykuna nishannullaraq rurayankillapa.

⁹ Chaymantaqami ninpis: “Kaypimi kani munashaykita ruranaypaq” nir. Chaynu nirqami niyan, chay unay rurayashanllapa chaykunataqa ashuchinanpaq. Chaynu ashuchirnaqami, uk mushuqta chaypa lugarninga çhurananpaq. ¹⁰ Dyusmi uchanchikmanta shumaqchamashanchik, Jesucristo, Dyus munashannullata rurasha katin. Chaqa Dyus munashannuri Jesucristuqa uk kutila paylla wanuran tukuy tyimpupaq.

¹¹ Tukuymi Israelmanta kaq kurakunaga, waran waran, chaynulla ayka kuti ima chayllata rurana, chay unay rurayashanllapanulla animalkunata wanuchir ima, Dyus uchanllapakunamanta washananllapapaq nir. Piru tukuy chaykunaqami mana uchakunamanta pirdunakuyta puytinchu. ¹² Piru Jesucristuqami paylla uk kutila wanuran, tukuy tyimpupaq uchanchikllapamanta pirdunanamanallapapaq. Chaymantami Dyuspa allilaw qichqanpi taran. ¹³ Chaypimi payqa yarakuyan, Dyusinchiq çhiqniqininkunata çhakinpa çhakinman çhuratin binsinankaman. ¹⁴ Chaqa uk kutila wanurmi, tukuy tyimpupaq shumaqcharan chay mayqançi Dyuspaq shumaqchakananpaq karan chaykunataqa. ¹⁵ Chaykunapaqmi Santu Ispirituqa kaynu nirqa nimanchik:

¹⁶ “Chay tratuta paykunawan rurayashaq chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nin Amituykillapaqa:

Mantakuyniykunatami shunqunpi çhurashaq.

Chaynulla yarpuyinpi iskribishaq,
nuqata kasumar kawsananllapapaq.

¹⁷ Chaynami,

manana yarpushaqchu uchankunapaq,
chay mana allinta rurashankunapaqpis” nir.

¹⁸ Chaynumi Jesucristo uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq uk kutila wanushana katinga, mananami allinchi qashan uchanchikkunamanta pirdunamanapaq ufrindata êhuranallapapaqqa.

Kriyishanchiknulla shachinakur ama chiqanchakashunllapachu

¹⁹ Chayraykumi kriyiq masiykuna, kananqa nuqanchikkunaqa kusa allin Dyus tayashan Kusala Santu Lugarmanqa yaykuyta puytinchikllapa, mana imamantapis manchakurchu. Chaqa Jesucristumi nuqanchikkunarayku yawarninmatapis îchasha. ²⁰ Chayna chay mushuq nan bidanchikta qumanchik chaytaqami, Amitunchik kiçhasha chay warkuraq rakta raçhpata llikir. Chaynu nirqami Amitunchikpa kwirpunllapaq niyanchik. ²¹ Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchik kar, Dyuspi tukuy kriyiqkunapaqa mas mantaqnin kurana payqa. ²² Chayraykumi tukuy shunqunchikwan allita yarpukur Dyusmanqa qimikashunllapa, allita paylapi kriyir ima. Chayna shunqunchikpimapis allinkunata yarpur, amana ima mana allinkunata yarpur imachu, kwirpunchikta kusa chuyala yakituwan paqasha yuypayna kar qimikashunllapa. ²³ Maydiyapismi Dyuslapi allita kunfyakar, kriyishanchikmantaqa ama chiqanchakashunchu. Chaqa Dyusmi maydiyapisi pullanchik kar arnimashanchiktaqa kumplimashun. ²⁴ Imanupismi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakur yanapanakuyta kamashunllapa. Chaynulla ama ima mana allintapis rurarchu llakipanakur ima kawsashunllapa. ²⁵ Amami Amitunchikman tantakar mañakunllapa chaykunamanaga faltashunllapachu, imanutaq wakinkuna chaynu rurannllapa chaykuna yupayqa. Ashwanmi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakushunllapa. Chaqa Amitunchik shamunanpaq diyaqami êhamuyanna.

²⁶ Jesucristo uchanchikkunamanta washamanapaq wanusha nir yaçhayar, munashanchiklatana rurar uchakushaqa, çmayqanna uchanchikkunamantaqa shumaqçhamashun? Chaqa Jesucristuqa manana qashanqa wanuyanqachu washamanapaqqa. ²⁷ Ashwanmi chayta rurashaqa, maydiya imanukanchik nir yaçhamarninchikqa Dyusqa allipla manchaypaqtana kastigar, kusala ratakuq ninamanna itakumashunllapa. Chaqa chaynumi Dyusqa payta çhiqniqkunataqa tukchinga. ²⁸ Mayqanpisi Moisespa mantakuyninmanta chiqanchakasha katin, ishkey manaqa kimsa tistigukuna paypa kuntran rimatinga, chay runataqa mana llakiparnachu wanuchiqllapa. ²⁹ Chaynu katinga, çmanachu qamkunaqa kriyinkillapa, chay mayqanpisi Dyuspa Wamranta mana kasuqkunataqa mana kastigayanqachu Dyusqa nir? ÇChaynulla manachu yarpunkillapa Dyuspa Wamranpa yawarnin îchakashata mana kasuqkunata, Dyuspa llakipakuq Ispiritunga musyar mana munaqkunataqa masta kastigayanqa nir? Chaqa chay yawarwanmi mushuq tratuta rurasha. Chaynulla chay yawarwanmi Dyusqa paypaqna kanapaq tikramashanchik ima. ³⁰ Chaqa Amitunchikqami kaynu niran: “Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqkunataqa

allita rikar yaçhar kastigashaq”.

Chaynullami niranpisi:

“Amitunchikmi paypa kaqninkunatapis

allita rikar yaçhanqa” nir.

³¹ ¡Kusa manchaypaq-ari kanqa kawsaq Dyuspa naypanpi ima mana allinkunata rurashanchikpaq rikar yaçhamashaqa!

³² Piru qamkuna yarpuyllapa, imanumi unay puntata Amitunchikpi chayraq kriyirqa qisçhakar ima shachinakuk ima kankillapa.

³³ Qamkunamanta wakintami musyashuqllapa. Wakinkunataqami tukuypa naypanpi kusata qisçhashuqllapa. Nataq wakin-shuyapaqa

chaynu qischakaqkunapa pullanmi qischakaraykillapa. ³⁴ Qamkunami chay karsilkunapi kaqkunapaq llakiraykillapa. Chaynulla imaykillapata kitashutinllapamapis, aligriyaraykillapa. Chaynuqami karaykillapa syilupi ima kaqkunata aypayankillapa nir yaChar. Chaqa tukuy chaykunaqami mana tukunanayjunchu. ³⁵ Chayrayku chay kunfyakayashaykillapataqa amami chinqachinkillapachu. Chaqa maydiyaqami ima rurashaykillapapaqqa, imatapis karanta aypankillapa. ³⁶ Qamkunami ama imapaq yarpupakur imachu shachinakur; Dyus munashankunalata rurankillapa. Chayna pay arnishushanllapataqa aypanaykillapapaq. ³⁷ Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin: "Kusa shipcha shipchanami chay shamunanpaq kaq shamunanpaqqa.

Manami tardanqanachu.

³⁸ Mayqanpis allita kriyishanraykulami,
kusa allinpaq riqsika kawsanqa.

Piru chay unay kashannulla tikrakinga,
manami paywanqa aligrichu kashaq" nir.

³⁹ Nuqanchikkunaqami, mana chay wakinkuna yupay unay kashanman tikrakar, paykunalla kastigakaran chaykuna yupaychu kanchikllapa. Piru nuqanchikkuna kriyirla paypi kunfyakaqkunaqa, washakashunllapa.

11

Kriyishanchik

¹ Dyus arnimashanchikta michka mana rikasha karmapis, allita kriyishanchikrayku, chiqapta aypayashun nir kunfyakanchik. ² Chaynulla kriyir kunfyakashanpaq yaCharmi, Dyusqa unay rukunchikkunataqa kusa shumaqta rikaran.

³ Kriyishanchikllapanu yaChanchikllapa, Dyusmi imatapis rurayta puvtiq kar, rimayninlawan syiluta, pachata, chaynulla tukuy ima kaqkunatapis ruraran nir. Chaymi kanan rikayashanchikkunaqa, rurakaran mana rikayta puvtiyashanchikkunamanta.

⁴ Kriyishanraykumi Abelqa, Dyusta payji ninanpaqqa, kusa shumaq uyshitanta wanuchir payjichikuran, kusa mas shumaqta uknin Cain payjichikushmanantaqa. Chaymi Dyusqa kusa allin runapaq riqsir, chay ufrindakunapaqqa shumaqta yarpuran. Chaymi Abelqa wanusha katinmapis, yaChanchik imanumi kusata kriyiran nir.

⁵ Kriyishanraykumi Enocqa kawsaqlata Dyusqa aparar. Chaymi mana wanusha katinmapis, manana tariranllapachu. Chaqa Dyusmi apasha karan. Chaynulla Enocpaqqa kaynu niqlapa: Dyus manaraq apayatingashi, Enocqa Dyustaqa kusa shumaqta yarpuchiran nir. ⁶ Piru manami allinchu Dyuspi mana kriyir, mana shumaqta yarpuchinapaqqa. Chaqa Dyuswan pullachakasha kanapaqqa, kriyiyapaq Dyusqa kan nir. Chaynulla payta maskaqkunataqa, kusa shumaq imakunatami quyanqa nir kriyiyapaq.

⁷ Kriyishanraykumi Noeta, Dyusqa willaran imami pasayanqa nirmapis. Chaymi payqa kriyir kasur, uk wampuq wasita ruraran ayllunwan pulla washakananpaq. Chaynulla Noeta kriyiq karmi, tukuy runakunata dijatin wanuranllapa. Nataq pay-shuyapaqa Dyuspi kriyishanrayku, shumaqpaq riqsikaq washakaran.

⁸ Kriyishanraykumi Abrahamta, Dyus qayatinga, payqa kasur llushir riran mayqan pachatachi Dyus irinsyanpaq arnisha karan chayman. Payqami tayashanmantaqa riran, mana mayman riyani nir yaCharmapischu. ⁹ Paymi kriyishanrayku furastiru yupay kawsaran Dyus arnishan pachapiqa. Piru

chaypiqami tuldumanta rurakasha wasipi taran. Chaqa Dyus arnishankunapiri allita kriyiran. Chaynullami wamran Isaacwan, willkan Jacobpis taranllapa. ¹⁰ Chaynumi Abrahamqa taran. Chaqa payqami kriyir Dyuspaqqa yarpukuran pay kayashanman apayanqa nir. Chaqa Dyus kayashan kusa shumaq lugartaqami, mana mayqan runa llutakuqpischu rurasha. Ashwan chaytaqami pay paylla Dyusqa rurasha.

¹¹ Kriyishanraykumi Abraham michka rukulana kar, warmin Sara mana wamraquq katinmapis, Dyus nitin payqa wamrayjunna tikrakaran. Chaqa payqami kriyiran Dyus arnishantaqa kumpliyanqa nir. ¹² Chaymi Abrahamqa michka wanunanpaqna kayarmapis, unaq syilupi qullarkuna yupay kusala achka aylluyjunpaq tikrakaran. Chaynulla ayllungami imanutaq mar manyapi aqu kaqmataqa mana yupayta puytinchikchu, chaynu karan.

¹³ Tukuy kay runakunami wanuranllapa, Dyus arnishankunataqa mana ayparlamapischu. Piru Dyuspi kriyishanllaparaykumi arnimashanllapaku-naqa maydiyapis kumplikayanqa nir, kusa aligrita yarpuranllapa. Chaymi paykunalla kwintata qukaranllapa, nuqanchikkunaqa kay pachapiqa furastirukuna yupay kanchikllapa nir. ¹⁴ Piru chaynuta rimarqami, intrachimanchikllapa paykunaqa uk pachata maskayaranllaparaq tukuy tyimpupaq kawsar tananllapapaq nir. ¹⁵ Nataq chay pachanllapamanta yarqushan chaypaq yarpuyarllapaqa, chay pachanllapallaman qashan tikrakananllapata. ¹⁶ Piru paykunaqami uk kusala shumaq pachata maskayaranllapa, unaq syilupi tananllapapaq chayta. Chayraykumi Dyusqa mana pingakunchu paykunapa Dyusunin kani niytaqa. Chaqa Dyusqamiri tanan pachapiqa, kusala shumaq wasikunata ima kampakishisha paykunapaqqa.

¹⁷⁻¹⁸ Chaymantami Tayta Dyusqa, Abrahamqachu allita payta kasuyunqa nir yaçhanar, willaran wamran Isaacta ufrindapaq nir wanuchinanpaq. Chaynulla Dyus, Isaacrayku kusa achka aylluyjun kanki nisha katinmapis, Abrahamqami mana kwashayaranchu uklayla wamranta wanuchinanpaqamapis. ¹⁹ Chaqa Abrahamqami kriyiq, wanushakunamatapis Dyusqa qashan kawsachimun nir. Chaymi wamranta wanuchinanpaqna katingqa, kriyishanrayku Dyusqa mana chayta rurananta munaranchu. Chaynuqami intrachimanchik, Isaacqa wanushana yupay karmapis kawsamushana nir.

²⁰ Kriyishanraykumi Isaacqa, Jacobwan Esauta bindisiran maydiyaqa imanu kananllapapaq nirmapis.

²¹ Kriyishanraykumi Jacobqa wanunanpaqna karqa, Josipa wamrankunata ukninta ukninta bindisiran. Chaynulla bastunsitunwan pachalaman sintikurmi Dyusta aduraran.

²² Kriyishanraykumi José manaraq wanuyarqa, Israelmanta runaku-naqashi maydiyaqa Egipto pachamanta yarqur, Dyus arnishan pachaman riyanqallapa nir yaçharanllana. Chaymi wakin ayllunkunataqa willaran, rirllapaqa paypa tullunkunamatapis apananllapapaq.

²³ Kriyishanraykumi Moisespa taytankunaqa, Moisés nasitinga kimsa misista pakarla kawsachiran. Chaqa kusala shumaq nasqay wamrituri karan. Chaynulla chay pachapi mantakuq tukuy ullu wamritukunata wanuchinanllapapaq mantakutinmapis, manami manchakuranllapachu.

²⁴ Chaynulla kriyishanraykumi Moisés byiju runana karqa, mantakuq Faraonpa warmi wamranpa wamran nikaytaqa mana munaranchu.

²⁵ Ashwanmi payqa, Dyus akrashan runakunawan pulla qischakayta munaran. Chaynulla uk ratulapaq aligriyar ama uchayjun ima kananpaqgami, mana imatapis munayninllamantaqa ruraranchu. ²⁶ Piru payqami ashwan yaçharan, maydiyaqa Dyusqa chay runakunamanta uk washakuqta kaçhamuyanqa nir. Chaymi chay Egiptupa iman

kaqkunamatapis dijarna, ashwan qischakaymatapis munaran. Chaqa payqari allita yarpuran maydiyaqa Dyus arnishanqa chiqapta kumplikayanqa nir.

²⁷ Kriyishanraykumi Moisesqa imatapis karanlata rurar Egipto pachamanta yurquran, chay mantakuq piñakuyashanmanmatapis mana manchakurchu. Chaqa Dyusta mana rikarmapis, paypi kriyiran yanapayan nir. ²⁸ Kriyishanraykumi Moisesqa, Pascua fyistata ruraran. Chaymanta kaçhakuran punkunllapata yawarwan salananllapapaq. Chayna Tayta Dyuspa angelnin shamurqa, Israel runakunapa kulaka ullqu wamranllapataqa ama wanuchinanpaqchu.

²⁹ Kriyishanraykumi Israel runakunaqa, chay chupika marpa çhaypinta pasaran chaki pachata yupay. Chaymanta Egiptumanta kaqkunapis chaylata pasashaq nir, çhuqar wanuranllapa.

³⁰ Kriyishanraykumi Jericó pwiblupa ridurninpi adubiwan llutakasha pata kaq chaykunaqa limpu rataranllapa. Chayqami Israelmanta kaqkuna ridurninllapapi syiti diyata marchar ima purishallapa katinna rataran. ³¹ Chaynulla kriyishanraykumi, chay ukwan ukwan punuq warmi Rahab shutiqqa, mana pullanllapachu wanuran Jericó pwiblunllamanta mana kasukuqkunawanqa. Chaqa payqari Israel runakuna uklaw pachapi riraparaku puriq chaykunataqa, shumaqta samachisha karan.

³² ¿Imatana masqa nishaq? Tyimpumi faltamayanqa rimanaypaq Gedeonpaq, Baracpaq, Sansonpaq, Jeftipaq, Davidpaq, Samuelpaq, Dyuspa wakin rimaqninkunapaq imamapis. ³³ Tukuy paykunapismi kriyishanllaparayku, çhiqniqninllapapa tayashan pwiblunkunaman yaykuranllapa. Ukkunata rikaranllapa jwiskuna yupay, Dyus arnishanmatapis ayparanllapa, liyunkuna mikunanllapamantapismi washakaranllapa ima. ³⁴ Kusala nina ratakuqpimapis mana rupanllapachu. Wakinga ispadakunallawan wanunanpaq karmapis washakaranllapa. Wakingami mana jwirsayjun karmapis kusa jwirsayjun tikrakaranllapa. Kusala jwirsayjun karmi, guerrapimapis uklawmanta kuntraqnin suldadukunamatapis binsiranllapa. ³⁵ Wakin warmikunapa aylunllapa wanusha katinmapis, Dyus kawsachimutin kawsaqtana pullakuranllapa. Wakinkunatami qischatinllapa llakir mana washakayta munar ima, wanuranllapa maydiyaqa kusa shumaqtana kawsamurqa tayanqallapa nir. ³⁶ Ukkunami burlatinllapa, wipyatinllapa, kadinakunawan watatinllapa, prisutinllapa ima qischakaranllapa.

³⁷ Wakinkunami rumillawan sitatinllapa wanuran. Wakinkunatami sirruchawan çhaypinmanta pititinllapa ima wanuranllapa. Ukkunagami ispadallawan wanuranllapa. Ukkunagami uklawmanta uklawman puriranllapa, uyshitapa, chibupa qaranta yakakushala, mana imayjunkuna yupay. Chaynumi llakir ima qischakaranllapa. ³⁸ Chaynu chay mana kriyiqkuna ruratinllapa, michka kay pachapi mana tananllapapaq karmapis, chunllaq lugarkunapi, qaqakunapi, maçhaykunapi, pacha uçhkukunapi ima taranllapa.

³⁹ Chaynu katinllapami, paykunataqa Dyusqa nuqapi allita kriyishaykil-lapa niran. Piru chaynu nisha katinmapis kay pachapi karllaraqqa, manami mayqanninllapapis tukuytaqa Dyus arnishan chaytaqa ayparanllapachu.

⁴⁰ Piru Dyus imanua kriyininllapa nir yaçharmapismi, nuqanchikkunapaqpis kusala shumaq kanqa niran. Chaynu nisha katinmi maydiyaqa tukuyllana paypi kriyiqkunaqa tukuy chay arnimashanchikllapataqa aypayashunllapa.

12

Jesucristulapi kunfyakashunllapa

¹ Tukuy unay runakunami Dyuspi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakuranllapa, maydiyaqa Dyus arnimashanchiktaqa kumpli-mayashunllapa nir. Chayqami nuqanchikta sirbimanichikllapa, chay paykuna yupay kar chay arkamaqninchikta, chaynulla chay liyamaqninchikllapa chaykunataqa dijarna, ashwan Dyuslapi kunfyakar shachinakunallapapaq. Chaynu karnaqa, ashwan naypaqman kallpaq yupay, Dyus munashankunalata rurayta yarpushunllapa.

² Nishaykillapapis, Jesucristulata chapar paypi allita kunfyakashunllapa. Chaqa shumaqchamanallapapaqqa kusata qischakarmapis shachinakuran. Chaynumi pay yupay qischakarmapis shachinakushunllapa. Chaqa payqami chaynu kruspi wanunanpaq karmapis mana pingakuranchu. Ashwanmi yacharan chaynu qischakayarmapis, maydiyaqa kusata aligriyanqa nir. Chaynulla Dyus mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina taran.

³ Chayrayku, imanutaq Jesucristo kashanpaq yarpuyllapa. Paytami kusalata qischaranllapa chay uchakuqkuna. Chayrayku amami shaykur disanimakunkillapachu. ⁴ Chaqa qamkunaqa chaynu qischakarmapis manaraqmi wanushaykillapachu, michka chay uchakunawan maqanakuq yupay karmapis. ⁵ Ashwan amami qunqankillapachu wamranna katkillapa Dyus willashutinllapaqa. Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Wamrituy, Amitunchik kastigashutinllapaqa kuytawkish mana kasutki.

Chaynulla anyashutinpis, amami disanimakunkichu.

⁶ Chaqa Amitunchikqami mayqantapis munayashantaqa kastigan. Chaynullami wamranna kashaqa, llibachimanchik ima” nir.

⁷ Qamkunata mana allinkuna pasashutinllapamapis shachinakuyllapa. Chaqa chayta rurashurllapaqami, Tayta Dyusqa wamrankuna katkillapa munashur chaynuqa rurashuyanllapa. Willamayllapa: ¿Manachu mayqan-pis wamranta munar llibachin allinkunata ruray nir? ⁸ Piru Dyus qamkuna mana wakin wamrankunata yupay kastigashutinllapaqami, qamkuna mana chiqap wamrankuna kar, jwira wamrankuna yupayna kankillapa kanqa. ⁹ Chaynulla wamra kashallapamaqa, kay pachapi taytanchikkunaqa allinkunata ruray nir llibachimasha rispitaq kanchikllapa. Chaynu katinga, ashwan ¿imapaqna mana kasushun Taytanchik Dyustaq? Chaqa paymiri kawsanapaq bidanchikta qumanchik. ¹⁰ Piru taytanchikkunaqami kay pachapiqa uk ratulapaq kashamapis, pay yarpushannulla llibachimagninchik allinkunata ruranaqa. Ashwan Dyusninchikqami llibachimanchik nuqanchikpa byinninchikpaq, maydiyaqa imanutaq paymaqa kusala shumaq chaynu kanapaq. ¹¹ Chiqaptaqami ima kastigupis mana allinchi chay ratullaqa. Ashwanmi kusalata nanar llakichimanchik. Piru chaypaq allita intrakarqami, maydiyaqa kusa shumaqta, allinlata rurarna kawsashunllapa.

Kuytawkish Dyus nishanta mana kwintachashallapa

¹² Chayraykumi animakur shaykusha makikillapata, qashan jwirsayjunpaq tikrayllapa. Chaynulla chay qunqurikillapa litalla kaqtapis jwirtichayllapa. ¹³ Chaynulla kusa shumaqta kawsar, dirichula nanta puriq yupayna kayllapa. Chaynuqami chay mana allita kriyitin, chakinllapa kuju yupay kaqkunaqa, allita kriyirna alliyaq yupay shumaqta kawsananllapapaq.

¹⁴ Ukkunawanmi shumaqta kawsayta kamayllapa. Chaynulla Dyus munashannulla kawsayllapa. Chaqa Dyus munashanta mana rurar

kawsaqgami, Amitunchiktaqa mana rikayta puytingachu. ¹⁵ Chayrayku uknikillapa uknikillapa kuytanakuyllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanupiqqa mayqannikillapallaqa Amitunchik llakipashushanllapamanta chiqanchakanimanllapa. Chaynulla, kuytawkish qamkunamanta uk qirupa ayaq çhupan winaq yupay mayqanpis katin. Chaqa chaynu karqami, imanutaq chay çhupamaqa ayaq kar mana shumaqchu, chay yupay ukkunata mana allinkunata rurachitin.

¹⁶ Amami qamkunamanta mayqannikillapapis ukwan ukwan pununqallapachu, manaqa dasna mayqanwanpis punusha rikaringachu. Chaynulla Amitunchik munashan kusa shumaq ima kaqkunatapis ama disprisyanqachu, imanutaq Esaumaqa * tukuran chaynuqa. Paymi uk mati mikuylapaq kulaka wamra kashanrayku irinsyan kaqmatapis qukuran. ¹⁷ Qamkunami yaçhankillapa, “Chaymanta taytay shumaqchamay” nitinga, taytanqa “Manana imanupis shumaqchashuyta puytinichu” niran. Chayna kusalata waqatinmapis, chay pasashanpaqqa manana imatapis rurayta puytiranllapanachu.

¹⁸ Qamkunami unay punta tratupi Israel runakuna yupayqa, Dyusman mana qimikashaykillapachu. Paykunaqami qimikaran sirkaman. Chaypimi karan nina ratakuy, tutaparaq, puktay, kusa jwirti wayra ima. ¹⁹ Manami uyaraykillapapischu trumpitakunata, Dyuspa rimayninkunatapis. Piru chay uyaqkunaqami, rugakuranllapa amana masqa willananllapapaqchu. ²⁰ Chaqa manari agwantayta puytiranllapachu kay mantakuykunawanqa. Chaqa kaynumi niq: “Mayqan chay sirkapi çhakinta sarukuchiqtqa, rumillawan, manaqa lansawan, wanuchikanqa michka uk animal kafinmapis” nir. ²¹ Kusa mana yaçhakuyypaqmi karan chay rikashankunamapis. Chaqa pay Moisesllari kaynu niq: “Manchakurmi chukchukyayani” nir.

²² Ashwan qamkunaqami, mushuq tratuwanna kar, chay qaqa Sión shutiqmanmapis qimikashaykillapa. Chaqa chaypimi kawsaq Dyuspa pwiblummapis. Chay pwibluqami syilupi Jerusalén. Chaypiqami chiqapla achka angelkuna Dyusta alabanallapapaq tantakasha. ²³ Chaynulla çharaykillapapis Dyuspa munashan wamrankuna syilupi tantakashanman. Chaypimi Dyuspa wamran kaqkunapa shutinga iskribikasha. Qamkunami qimikashaykillapa Dyusman, chay tukuyqa jwisninman, chaynulla tukuy chay kusa allin runakuna shumaqchakashakuna kayan chayman. ²⁴ Jesucristumanpismi çhashaykillapa, chay mushuq tratuta rurashanrayku. Chay yawarninwanmi uchanchikmanta paqamashanchikllapa. Chay yawarninmi, Abelpa yawarninmanmatapis kusa mas shumaq karan.

²⁵ Chayraykumi kuytakankillapa. Imanupiqakish chay willamaqñinchikta mana kasuq yupay tukutkillapa. Chaqa Dyus, mana kasukuqkunata qayar kay pachapi willatinllapami mana kasurqa, mana mayman alsakaytapis puytiranllapachu. Chaynu katinga nuqanchikkunamaqa syilumanta-pacha willamashallapa mana kasurqa, maymannari alsakashunllapa. ²⁶ Chay tyimpuqami, Dyusqa rimatinla pachamapis kusata kuyuran. Piru kananqami nin: “Qashanmi nuqaqa kuyuchishaq mana pachalatachu. Ashwanmi syilumatapis kuyuchishaq” nir. ²⁷ Chaynu “Qashan” nirqami, intrachimanchik chay tukuy kuyuy chaykunataqa, limpu chinqachiyanga nir. Piru chay mana kuyuy chayqami, mana chinqanqachu. ²⁸ Dyus chay mantakuyashan pachaman apamayanchik chayqami, mana kuyunqachu. Chaymi chaypaq payji niypaq Dyusta. Paytami adurashunllapa kusala rispituwan, imanutaq

* 12:16 Rikashun Génesis 25.29-34.

payta shumaqta yarpuchishannulla. ²⁹ Chaqa Dyusninchikqami, imanutaq ninamaqa tukuyta limpu rupachin chay yupay.

13

Imanumi Dyusta shumaqta yarpuchishunllapa

¹ Qamkunaqami kriyiq masiykuna, maydiyapis waran waran uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsankillapa. ² Chaynulla amami qunqarchu, mayqantapis wasikillapaman çhatinga, shumaqta samachinkillapa ima. Chaqa chaynumiri wakinkunamaqa mana yaçar, angelkunata ashwan samachiranllapa.

³ Yarpunkillapami prisukunata, qamkunapis paykunawan prisu kankimanllapa yupay. Yarpunkillapapismi chay qischakaqkunapaq, qamkunapis paykunawan qischakayankimanllapa yupay.

⁴ Tukuy runa kar, warmi kar, masayjunna karqa, kusalata rispitanakur masanllapalawan kawsanqallapa. Chaqa Dyusmi, chay runa kar, manaq warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan punuqkunata, chaynulla mayqan manaraq masayjun karpis pakaplla punuqkunatapis rikar kastiganqa.

⁵ Amami qillaylataqa munankillapachu. Imayki kaqwanqami kuntintakayllapana. Chaqa Dyusqami kaynu niran:

“Manami qamlata دچار qunqashaykichu” nir.

⁶ Chaymi Tayta Dyus imakunawanpis yanapamanchik nir kunfyakar, kaynu niyta puytinchik:

“Amituy yanapamatinmi, mana mayqantapis manchanichu.

¿Imatana runa masiyqa ruramanqa?” nir.

⁷ Yarpuyllapa chay runakuna yanapar Dyuspa rimayninta yaçhachishuqkunapi. Chaynulla yarpuyllapa paykunaqa imanumi kawsayarllapaqa karan nirpis. Chayna imanutaq paykuna kriyiqllapa, chaynulla qamkunapis kayllapa.

⁸ Jesucristumi paylla, quya, kanan, chaynulla tukuy tyimpupaq. ⁹ Amami qamkunaqa dijakankillapachu riqchaq yaçhachikuykunata, chaynulla imakunatalata mikur washakashunllapa nir yaçhachishunanllapapaqqa. Ashwan allinqami tukuy shunqunchikwan Dyusninchik munamashanchiklapi kriy-inallapapaq, chay mikuylapaq yaçhachikushanllapakunamantaqa. Chaqa manami yaqqa sirbishachu chay mikuylapaq yaçhachikushanllapakunaqa.

¹⁰ Jesucristo kruspi wanushanrayku, Tayta Dyus llakipar pirdunamanchikllapa. Jesucristo wanusha katin nuqanchikkuna manana animalkunata wanuchirnachu, Tayta Dyusta sirbinchikllapa. Chayrayku chay naypaq kurakuna manana puytinllapanachu animalkunata wanuchir Tayta Dyusta shumaqta yarpuchiyta. ¹¹ Chaqa chay kurakunapa mantagninqami animalpa yawarninta apan kusala Santu kwartumanqa, uk ufrinda yupayna katin uchanllapakunamanta washakananllapapaq.

Piru chay animalkunapa kwirpuntaqami, chay pwiblumantaqa waqtapi rupachinllapa. ¹² Chaynullami Jesustapis qischar ima, pwiblumanta waqtapi wanuchiranllapa. Chayna yawarninwan runakunata shumaq allinpaqna tikrananpaq. ¹³ Chayrayku, imanutaq paymataqa mana kwintachar uklawman itakuranllapa, chaynulla nuqanchikkunatapis mana kwintachamashallapaqa, paywanna kayta yarpushunllapa. ¹⁴ Chaqa kay pachapiqami, nuqanchikkunapaqqa mana tukuy tyimpupaq uk pwibluqa kanchu.

Chaymi chay tukuy tyimpupaq shumaq pwiblu kaqman çhanapaq yarpushunllapa. ¹⁵ Chaynami Jesusrayku maydiyapis

Dyusta alabashunllapa. Kay alabayashanchikqami, imalataqa ufrinda nir wanuchiyanchik chay yupay kanqa. ¡Alabaypaqlapari shiminchikllapawan!
¹⁶ Amami qunqankillapachu allinkunalata ruraytaqa, chaynulla imayki kaqlawan ukkunata yanapaytaqa. Chaqa tukuy kaykunami, ufrinditakuna Dyusta kusa shumaqta yarpuchir aligriyachiqa kanqa.

¹⁷ Dyuspa rimayninta yaçhachishuqlapa runakunatami kasunkillapa. Chaqa paykunaqami rikar kuytashuyanllapa, maydiyaga imata rurashaypaqpis Dyus rikar yaçhamayanqallapa nir. Chayraykumi paykunata aligriyachinaykillapapaqqa, imatapis allin kaqkunata rurayllapa. Piru pinqaypaq imakunata ruratkillapaqami, kwashallana kawsanqallapa.

¹⁸ Nuçakunapaq Dyusman mañakunkillapa. Chaqa nuçakunaqami qamkunapaq kusa allinata yarpur kawsanillapa. Chaymi imapipis allinkaqla kayta yarpunillapa. ¹⁹ Chaynulla mañakunkillapapismi, mana tardarchu shamur watukushunayllapapaq.

Tukukanantami saludakun

²⁰⁻²¹ Shumaqta kawsachikuq Dyusninchikmi, qamkunatapis shumaqchashunqallapa imapipis. Chayna pay munashanta ruranaykillapapaq. Chaqa Amitunchik Jesucristo wanutinmi, yawarninwanna mushuq tratuta ruraran, tukuy tyimpuna pullachamanallapapaq. Chaymanta qashan kawsachimuran. Chayraykumi kananqa nuçanchikkuna uyshitankuna yupay kashana, kusa shumaqta michiq yupayna kuytamanchik. Chaynami Jesucristutaqa, tukuy tyimpupaqna alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

²² Kriyiq masiykuna, imanupiqaçhi qamkunata anyaq yupay kaykunata willashunillapa. Piru animachishunayllapapaqmi kayta iskribimuni qamkunanamanga. ²³ Qamkuna yaçhanaykillapapaqmi nishunillapapis, kriyiq masinchik Timoteo prisu kashanmanta yarqushana nir. Chayna daskaqla çhamutinqami, nuqa watukushuqlapa shamurqa, pullay apamushaq.

²⁴ Dyuspa tukuy allin kaqninkunata, chaynulla paypa rimayninta yaçhachishuqlapakunatami, willankillapa saluduta kaçhamunillapa nir. Chaynulla chay Italiamanta kaq kriyiq masinchikllapakunapismi, qamkunapaq saluduta kaçhamunllapa.

²⁵ Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Santiago Santiagupa kartan

Kay kartataqami Santiago iskribiran, Jesucristupi kriyiq masinkunaman. Paymi Jerusalén pwiblupi kriyiqkunapa rikaqnin karan. Manami Jesucristupa dusi apustulninkunamantachu karan. Ashwanmi, Jesucristupa uknin karan (San Marcos 6.3; Gálatas 1.19). Piru Jesucristo kawsayatinraqqami, mana kriyiranchu Dyuspa Akrashan Cristun nirqa (San Juan 7.5). Wanur kawsayatinraqmi payqa kriyiran. Chaymantaraqmi Santiago apustul Pedruwan, apustul Juanwan Israel masinkunataqa Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaçhachiranllapa (Gálatas 2.9).

Chaynuqami Santiaguqa intrachikuran michka qischakarpis Dyusllapi yarpur kusa aligrila kawsanallapapaq (1.2-18); chaynulla michka kusa imayjun, mana imayjun kaqkunamapis ama ukmanta rikanakurchu kawsanallapapaq (2.1-13). Ashwanmi chiqapta Dyuspi kriyir; ukninchikkunata yanapar Dyus munashannu kawsashunllapa (2.14-26). Chaynulla intrachikuran llulla imatapis ama parlanapaq (3.1-12), chaynulla Tayta Dyuspi allita kriyir mañakunallapapaq ima (5.13-18).

Santiagumi saludakun

¹ Nuqa Santiagumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta sirbini. Chaymi tukuy qamkuna Israel pwiblupa dusi ayllunkuna karmapis, wakpi kaypi uklaw pwiblukunapi taqkunata saludashunillapa.

Dyuslaman mañakushun yaçhayniyjun kanapaq

² Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir munashanta rurashaykillapara yku qischashutinllapaqa, aligriyayllapa. ³ Yaçhanchikllapami payrayku qischakarqa, mana yanqallachu qischakanchik nir. Ashwanmi masta paylapi yarpur shachinakunchik. ⁴ Chayrayku qischashutinllapamapis mana shaykuq, Taytanchik Dyuspi kriyirlla shachinakuyllapa. Chaynuqami kusa allinlata yarpuq, ruraq wamrankunana kayankillapa kanqa.

⁵ Mayqannikillapapis, Dyus munashanta rurar mana yaçharqa, mañakuy payman. Paymi, mana pingashurchu, mana anyashurlamapischu, ashwan aligriyar, kusata intrachishunqallapa tukuy imata. ⁶ Chaymi payman mañakurqa, tukuy shunquykiwan allita kriyiy: Uyapamanqami nir. Ama yarpuychu: Manachi uyapamanqachu nirqa. Chay mana uyapamanqachu nir yarpuqqami, imanutaq marpa yakunmaqa wayra shamutin wakman kayman kusalata maqchikan, chay yupay. ⁷⁻⁸ Chaynulla, Dyus mana uyapamanqachu nir yarpuqqami yarpunllapa: Kananmantaqa Dyustana sirbishaq nir. Chaymantaqa allaqkamanqa, Dyusta qunqar, qashan yarpun chay imankunalapina. Chaynu shiminlawan rimar kriyiq karqa, amana yarpunqachu: Dyusmi yanapamanqa nirqa. Chaqa manari imapipis yanapanqachu Dyusqa.

Imanumi imayjunkuna, mana imayjunkunamapis kanqa

⁹ Dyusninchikmi mana imayjun kriyiq masinchikkunataqa, kusa runa nishapaq riqsin. Chayrayku aligriyanqallapa. ¹⁰ Uk kusa imayjun kriyiqshuypaqa, tukuy imankunata tukchir chinqachirpis, ama llakingachu. Ashwan aligriyanqa. Chaqa chay mana kriyiq imayjunkunaqa, qiritukunapa tuktun yupay, das chinqayanqa. ¹¹ Rupay kusata rupayatinqa, ¿manachu qiritukuna ñutkutin, tuktunkunaqa shumaq kashanmantaqa ñutkur das chakin?

Chaynumi chay tuktukuna yupay, chay mana kriyiq kusa imayjunkunaqa, chay imankunata tantakushankunawanqa, pulla chingqanqa.

Imakunapi rikarimapis shachinakushunllapa

¹² Kusa shumaq runami kanga, riqchaq imakunapi rikarir shachinakuqqa. Chaymi wanutinmapis, Dyusqa kurunata qurna tukuy tyimpupaq kawsachinqa. Chaqa payta tukuy munaqkunataqami chayllata arnisha. ¹³ Uk runa imapi rikarir uchakunarqa, Dyusta ama uchachanqachu: Paymi kay imata rurachimanayan nirqa. Dyusninchikqami mana ima riqchaq uchakunataqa ruranchu. Chaynulla payqa mana mayqantapis ima mana allinkunataqa rurachinchu uchakunapaqqa. ¹⁴ Nataq uk runataqami paypa yarpuynin mana allin kashanrayku, animachin mana allinkunata rurur uchakunapaqqa. ¹⁵ Chaymi chay mana allin yarpuyinkuna shunqunpi ratakur, uchakuchin. Chaynami mana tanyakarchu uchakurllana, wanun.

¹⁶ Munashay kriyiq masiykuna, amami imamantapis ingañakankillapachu. ¹⁷ Chaqa Dyusninchikmi unaq syilumanta-pacha tukuy chiqap allin kaqkunata qumanchik. Paymi rurasha tukuy riqchaq syilumanta achkirachimaqñinchikkunata. Chaynulla kusa allin kashannullami maydiyapis kar, mana kambyakanqachu llantu pasaq yupayqa. ¹⁸ Paymi imakunatapis kusa allinlata riman. Chaymi chay rimashankunapi kriyishanaqa, washar mushuq kawsaytana qumanchikllapa. Chayraykumi payqa tukuy rurashankunamanta akramanchik, punta wamrankunana kanallapapaq.

Dyus rimashanta kasushun

¹⁹ Munashay kriyiq masiykuna, allita uyakuyllapa ukkuna rimatinga. Ama dasqa rimayllapachu. Naypaqtaqa yarayllaparaq, chaymanta rimanaykillapapaqqa. Ama das piñakur yakapakayllapachu. ²⁰ Chaqa piñakuq runaqami, Dyus munashantaqa mana ruranchu. ²¹ Piru gamkunaga, Dyus munashanlata rurarna tukuy mana allinkunata, chaynulla kusala saqra millanaypaq uchakunata imaqa dijayllapana. Ashwanmi Dyuspa rimayninta shumaqta intrakar kasuyllapa. Chaqa paypa rimayninmi kusa pudirniyun kar, shunquykillapapiqa ratakushana washakanaykillapapaq.

²² Chayraykumi Dyuspa rimayninta, ama uyakurlachu allita intrakar rurayllapa. Piru “Nuqami allin runa kar, rimayninta uyani” nir mana kasurqami, ingañakayankillapa. ²³ Chaymi mayqanpis Dyuspa rimayninta uyakur mana kasurqa, uk runa ispijupi qaqlanta rikaq yupayla. ²⁴ Chaqa chay ispijupi kaqqa chaypi karqa, qaqlanta rikayan “Kaynu kani” nirmapis. Chaymanta ashurqa, dasna qunqar, mana yaçhannachu imanumi qaqlan karan nir. Chaynullami chay mana kasukuqkunapis, Dyuspa rimayninta uk ratulapaq uyan. Chaymantaqa manana uyakushantaqa kasunllapanachu. ²⁵ Ashwan washakananpaq, Dyus mantakushankunata kasur, chaylata rikar mana qunqar, chay rimashanlata ruratinga, Dyusqa kusa shumaqpaq riqsir tukuy imapi yanapanqa.

²⁶ Uk runa, “Nuqa allin Dyusniypi kriyiq kani” nir yarpuqqa, ama mana allinkunata rimananpaqnachu tanyachinqa qallunta. Mana qallunta tanyachiqqami: “Allin Dyusniypi kriyini” nirqa, paylla ingañakayan. Chaynu tukurqami mana chiqaptaqa Dyuspi kriyinchu. ²⁷ Ashwan kaynu-raqmi Taytanchik Dyuspa kusa allin shumaq yaçhachikuyninga: Watukur yanapanapaq chay qischakaq wakchitakunata, yudakunata, ima. Ama rurashunpischu runakunapa mana allin rurayninkunataqa, ama riqchaq uchayjunna kanallapapaq.

2

Imayjun mana imayjuntapis chayllata rikaypaq

¹ Qamkuna kriyiq masiykuna, kusa pudirniyjun Amitunchik Jesucristupi kriyiqkuna qarqa, tukuyta munayllapa, ama wakinlatachu.

² Yarpushunllapa kayta: Kriyiq masiykuna, tantakasha katkillapa, çhamunman ishkey runakuna. Uknin uru surtijayjun, mudananapis kusa çhaniyjun. Uknin-shuyapaqa mana imayjun, lliki ishkiyaq mudananmapis.

³ Chaymanta chay kusa imayjun chayta ninkimanllapa: Kay shumaq samanapi samay nir.

Chaymanta chay mana imayjunta-shuyapaqa ninkimanllapa: Chayllapi gamqa shay, manaqa chay pachapi tay nir.

⁴ Chaynu tukurqami, jwis yupay tukuyankillapa, mana allin yarpuynikillapawanqa. Chaqa ukninta shumaqta rikayankillapa, ukninta-shuyapaqa mana.

⁵ Munashay kriyiq masiykuna, çallinchu kanqa chay mana imayjunkunata pingar chaynu ruranapaq? Uyakuyllapa nuqa kay nishayta: Dyusmi kay pachapi runakuna mana imayjunkunataqa, ashwan akrasha paypina kriyinanllapapaq. Chaymi chay kriyishankunana paykunapaqqa imankuna yupayqa kanqa. Chayna chay mana imayjunkunana Dyuspa pullan tanqa, shumaq mantakuyashanpina. Chayllatami arnisha Tayta Dyusqa tukuy payta munaqkunataqa. ⁶ Nataq qamkuna-shuyapaqami chay mana imayjunkunata pingar, kusala imayjunkunalata shumaqta rikankillapa. Çpiru manachu kwintata qukanillapa chay kusa imayjunkunata kusata qischar ingañashurllapa kusa imayjun tikrakasha, chaynulla aysaçhakur ima awturidadkunaman apashunllapa nirqa? ⁷ Chaynullami paykunaqa Amitunchik Jesucristutapis çhiqnir, mana allinkunata rimanllapa.

⁸ Dyus nitin mantakushankunapimi nin: “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq gampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa, Dyuspaqqa kusa allinta rurayankillapa. ⁹ Piru mana imayjunkunata pingar, kusa imayjunkunalata munarqa, Dyus mantakushanta mana kasushaykillaparayku, paypa naypanpiqa uchayjunna kankillapa. ¹⁰⁻¹¹ Chaqa Dyus mantakushanqami ninpis: “Runa kar, warmi karpis, ama ukwan ukwan punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu” nir. Chaymi uk runa, Dyusta kasunanrayku mana ukwan punuyarpis, piru wanuchikurqa uchayjunna. Chaqa Dyus mantakushantaqa manari chiqaptaqa kasuyanchu. Chaymi Dyusninchi mantakushankunata kasuyar, ashllilata mana kasushaqa, payqa tukuy mantakushanpaqna kastigamanchik, mana kasushaykichu nir. ¹² Allita yaçhashaykillapanu, Dyusmi rikamanchik, allintachush Wamran Jesucristupi kriyinchikllapa manaqachu mana nir. Chayrayku imata rurarpis, imata rimarpis Washakuq Jesucristupaq yarpur kawsaypaq. Chayna pay yanapamasha ama ima mana allinkunata ruranapaq. ¹³ Allita yaçhayllapa, Dyusninchiymi chay mana llakipakuqkunataqa, mana llakipanqachu. Piru chay llakipakuqkunata-shuyapaqa, llakipanqa.

Jesucristupi kriyirqa, rurashun pay nishanta

¹⁴ Kriyiq masiykuna çallinchu kanqa uk runa shiminlawan “Nuqaqa Jesucristupi kriyini” ninanpaq? Jesucristupi allipta kriyirqa, pay nishanta ruranman. Yanqalla kriyini nir, mana kasurqa, mana washakayta puytinchu. ¹⁵ Ma yarpushun, uk kriyiq masinchik bidanta pasanapaq mana

mudanayjun, mana mikunayjunchu kanman. ¹⁶ Chaymantaqa mayqan-nikillapa chay kriyiq masinchikta mana imata qur, mana imawanpis yanapar, ninkimanllapa: Dyus yanapashunqa. Rir, mishkita mikur, imawanpis quñukuy nir.

Chaynu nirqa, ¿Jesucristupi imanuy kriyiqtaq kankillapa? ¹⁷ Mana yanapargaq, yanqa shimikilawan kriyinkillapa. Manami alliptaqa tukuy shunquykiwanqa kriyinkichu. Chaqa chaynu karqa, Jesucristo nishantaqa manari rurayankillapachu.

¹⁸ Mayqanllaqa niyanqa:

—Qamqami Jesucristulapi kriyinki, piru mana yanapakunkichu. Nuqashuypaqa runa masiyta imapipis yanapani, allinta tukur.

¿Imanutaq rikachimayta puytinki Jesucristupi kriyini nir, pay mana nishanta rurarqa? Piru nuqaqami, Jesucristo nishanta rurar, puytini rikachishuyta, alliplata paypi kriyini nir. ¹⁹ Qamqami Dyusqa ukla nir kriyini ninki. Mana kasushaykirayku dyablukuna yupay rurayanki. Chaqa dyablupismi kriyini, Dyus kan nir. Chaymi chaynu kriyir manchakur chukchukyarllapamapis, mana kasunchu. ²⁰ ¡Ay, runa yaru! ¿Imanutaq puytiyman intrachishuyta? Kriyirla, mana allin kaqkunata rurarqa, mana washakankichu. Chaqa yanqallari kriyinki. ²¹ Kwintata quqayllapa. Unay rukunchik Abrahamtami, Dyusqa niran: “Munamayarqa wamraykita nuqarayku wanuchiy” nir. Chaymi wamranta wanuchinapaqna katin, Dyusqa “Kayqami allita kriyiman” nir, mana wanuchichiranchu. Ashwanmi paytaqa uchankunamanta pirdunar, mana uchayjun runapaqna riqsiran. ²² Abrahammi kriyir, kasuran Dyusta. Chaymi Dyusninchik yanaparan, mas allita paypi kriyinanpaq. ²³ Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunaqa kumplikaran: “Abrahammi allita Dyuspi kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa riqsiran mana uchayjun runapaqnachu”. Chaymi paypaqa niqlapa: “Dyuspa amigunna” nir. ²⁴ Chaynu allita kasushami, Dyusninchikqa wamrankunapaqna riqsimanchik. Piru yanqa rimarla kriyishqa, mana.

²⁵ Yarpuyllapa chay warmi Rahab shutiqpipis. Payqami kusa waynasapa karan. Chaymantaqa Dyuspi kriyir, paylatana kasuran. Chay warmisitamani Israel runakunapa riparakuqninkunata, wasinpi pakar uklaw nantana kaçharan, kuntraqninkuna ama tarinanpaq. Chayraykumi, Dyusninchikqa chay warmitaqa, tukuy uchankunamanta pirdunar, manana uchayjunpaqnachu riqsiran. ²⁶ Chaymi yaçhanchik, kusa allinmi Dyusta kasunapaq nirmapis. Chaqa ¿manachu kwirpunchikpa amaynin tukukatinga wanunchikna? Chaynullami rimarla kriyini nir mana allinkunata rurayarqa wanusha yupayna kanchikllapa.

3

Qallunchikta tanyakachishun

¹ Kriyiq masiykuna, kay yaçhachikuqkunatami Dyusqa masta rikar yaçhamanchik allintachush paypaq yaçhachikunchik nir. Chaymi kay nuqanchikkunamanta yaçhachikuq kayta munarqa, Dyus nishanta karanta rurashunllapa. ² Yaçhashanchiknu tukuy-ari pantar uchakunchik. Chay mana pantar allinlata rimaqqami kusa allin runa, kusa intrakaq ima. Chaynu karmi tukuy kwirpunta imapipis tanyakachiyta puytin.

³ Yaçhashanchikllapanu, ¿manachu bistyapa agrunman frinuta çhuranchik kasumanapaq? Chay taksha frinitulawan puytinchik chay atun animalta purichiyta may munashanchiktapis. ⁴ Kwintata quqashun chay atun barkukunapaqpis. Kusa atun katinmapis, wayrakuna kumsar uklawta

apayatinpis, runakunaqa uk palitalawan tikrar, puytinllapa apayta may munashantapis. ⁵⁻⁶ Chaynullami qallunchikpis. Kwirpunchikmanta mas uchkulala karmapis, kusata alabakan, “Tukuy imatami puytini rurayta” nir. ¡Ayayay! ¡Qallunchikqami ninapa chispitannu! ¿Manachu ninapa chispitan mirar rupachin kusa achka muntikunata? Chaynullami qallunchikpis, kwirpunchikpi kar, tukuy ima riqchaq mana allinkunata rimachimanchik. Infyirnumanta dyablupa yarpuyininkunami qallunchikta mana allinkunata rimachir, bidanchikta dañan, kusa uchayjunna kanapaq.

⁷ Runaqami mansuchayta puytin tukuy riqchaq utiq animalkunata, pari qurukunata, yakupi taq kurukunata, largu kurukunamatapis. Tukuy chaykunatami mansuchayta puytin. ⁸ Piru mayqanpis manami qalluntaqa tantyachiyta puytinllapachu. Qallunchikqami uk bininu wanuchikuq yupay. Chaymi dasla mana allinkunata rimachir uchakuchimanchikllapa.

⁹ ¡Ay imatataq yaĉhanchikllapa! Chay qallunchiklawan Taytanchik Dyusta shumaqta alabanchik. Chaymantaqa dasna runa masinchikkunata musyanchik. Runakunataqami Dyusninchikqa paynu rikĉhaqta rurasha. Chaynu katinga, ¿pitaq kanchik musyanapaq Dyus rurashantaqa? ¹⁰ Kriyiq masiykuna, manami allinchi ashilata chay shiminchiklawan Dyusta alabar, chaymanta musyakunapaqqa. ¹¹ Ma, yarpuyllapa. ¿Yaku nasimuqmantachu llugshiyta puytinman mishki yakuwan, ayaq yaku? ¹² Uyamay kriyiq masiykuna, ¿uba yuraqachu puqunman iguskunata? ¿Manaqachu igus yurapis puqunman asaytunakunata? ¡Manami! Chaynullami kaĉhi yaku nasimuqmantapis, mana mishki yaku llugshiyta puytinchu.

Kaynumi kawsanllapa Dyusmanta yaĉhakuqkunaqa

¹³ Qamkunamanta uk yaĉhachikuq kusata yaĉhar intrakaq karqa, rikachikunqari chay iman u kashantaqa. Chayna wakinkunapis rikar chayllata rurananpaq. Qamkunamanta uk kusa yaĉhaq karqari, ama kusa kani nir alabakarchu shumaqta kawsanqa. ¹⁴ Piru mayqannikllapa kusa yaĉhaq kani nirmapis, inbidyusu kar tukuy imayjun kayta munarqa, ama “Kusa runa kani” ningallapachu. Chaqa chaynu tukurqami chiqap kaqmanta mana allintachu tukuyanllapa. ¹⁵ Chaymi chay yaĉhayninllapaqa, mana Dyusmantachu kanqa. Ashwanmi runakunapa yaĉhaynin, chaynulla dyablupa yaĉhaynin imana kayanqa. ¹⁶ Chaqa chay inbidyusukuna, tukuy imata munaqkunaqa, imanupis mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. Ashwan mana allinkunata tukurmi kawsanllapa.

¹⁷ Piru Dyuspa yaĉhayninwan kaqkunaqami manana chaynuchu kawsanllapa. Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa, manana uchakurchu. Manana piñakunllapapischu. Manami wakinkunalatachu uyakunllapa. Ashwan kusa llakipakuqkuna karmi, allinkunalata ruranllapa. Mana imatapis pakarchu, allita rimanllapa. Yaĉhachikushanullami kawsanllapa. ¹⁸ Chay shumaq tananllapapaq yaĉhachikuqkunaqami, imallataqa tarpuq yupay, shumaqna kawsanllapa. Chaymi maydiyaqa manana ĉhiqninakur imachu ruranqa pullana Dyus munashantaqa.

4

Ama kay pachapa imankunata munapakuyllapachu

¹ ¿Imapaqtaq qamkunapura anyanakur, maqanakur ima kawsankillapa? Chay mana allinkunata munashaykillaparaykumi, mana shumaqtaqa kawsankillapachu. ² Qamkuna imata munar, mana kunsigiya puytir, wanuchikunkillapa kunsiginaykillapakaman. Chaynu imata

munarqa, kusata inbidyanakur, maqanakunkillapa. Chaqa Dyusta mana mañarmiri, mana kunsigiya puytinkillapachu munashaykillapataqa. ³ Mañakunkillapapismi gustuykillapalata ruranaykillapapaq. Chaymiri Dyusqa mañakushaykillapataqa mana qushunllapachu.

⁴ ¡Ay, qamkuna Dyuspi mana allita kriyir, ukpi ukpina yarpuqkuna! ¿Manachu yaçhankillapa kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa Dyuspa kuntranna kanchikllapa nir? Chaymi mayqanpis kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa, Dyuspaqa kuntranna tikrakayan. ⁵ Chaqa allita yarpuyllapa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Dyuspa Ispiritunmi qamkunapi kawsan. Payqa, munashurllapa kusa silusu. Chaymi mana munanchu paymanta chiqanchakanallapapaqqa” nir. ⁶ Piru Dyusmi kusa allin kar kusata yanapamanchikllapa. Chaqa chay iskribikashakunapimi nin:

“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa chiqanchakan.

Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa kusalata yanapan” nir.

⁷ Chay-ari Dyuslata tukuy shunquykillapawan kasur, dyablutaqa ama kwintacharchu shachinakuyllapa. Chaynuqami qamkunamantaqa ashunqana. ⁸ Chayna Dyusman tukuy shunquykillapawan qimikayllapa. Chayta ruratkllapa, Dyuspi qamkunaman shamuyanqa. Uyanllapa uchayjunkuna: Uchayjun makikllapata paqar, amana uchakuyllapachu. Uyanllapa, qamkuna tukuy shunquykiwan Dyusta mana munaqkuna: Amana ima uchatapis rurayllapachu. Ashwan Dyusninchikatana munayllapa, shunquykillapapis chuya yaku yupay shumaq kananpaq. ⁹ Mana allinta tukushaykillaparayku llakir, waqayllapa. Kananqa asikuyta dijarna, waqayllapa. Aligriyayta dijarna, llakiyllapa. ¹⁰ Chaynulla ama kusa kani nirchu tukuy shunquykillapawan Amitunchiklata kasuyllapa. Chaynuqami kusa puytiqpaqna tikrar, aligriyachishunqallapa.

Amami rikar yaçhanakushunllapachu

¹¹ Kriyiq masiykuna, amami washaykillapata rimapanakunkillapachu. Chaqa kriyiq masikipa washanta rimar, jwisnu tukur rikar yaçharqa “Dyus mantakushanmanta mas puytiq kani” niq yupayna kankillapa. Chaynu kusa mas puytiq kani nirqa, Dyus mantakushanta kuntrar manana kasuyankillapachu. ¹² Dyuslami mantakushanta qumashanchik. Paylami jwisninchikpis. Chaymi payla puytin runakunata rikar yaçhar washayta, manaqa chinqachiymatapis. Piru qamqa, ¿pitaq kanki rikar yaçhanaykipaq runa masikitaqa?

Manami yaçhanchikchu allaq imami pasamashun nirpis

¹³ Uyamayllapa qamkuna, tukuy imata munaqkuna. Ninkillapami: “Kananmi, manaqa allaqmi rishun chay may pwibluman. Chaymi uk aña nigusyuta rurar, qillayta ganashun” nir. ¹⁴ Piru manami yaçhankillapachu imami allaqqa pasashuyanqallapa nirmapis. ¿Rantikashachuri bidaykillapaqa? ¿Manachu puktaymaqa uk pachapi rikarir, qashan das chinqan? Chaynullami bidaykillapawanpis pasan. ¹⁵ Ashwan chay yarpuyashaykillapata ruranqa, niyllapa: “Amitunchik munatinmi, kawsar imatapis rurashun, manaqa mana” nir. ¹⁶ Piru qamkunaqa, mana chayta yarpurchu, kusana kani niyankillapa. Manami chayqa allinchu. ¹⁷ Uk runa, Dyus nishanta yaçhar, kaymi allin ruranaypaq nir mana rurarqa, uchayjunna.

5

Uyakuyllapa kusa imayjunkuna

¹ ¡Uyakuyllapa kayta kusa imayjunkuna! Diyakunami çhamunqa kusata qisçakanaykillapapaq. Chaypaq waqar, qayçhakuyllapa. ² Tukuy chay çhaniyjun imaykillapaqami ismunqa, kusa shumaq mudanaykillapapis kurur tukukanqa. ³ Chaynulla uruykillapa, qillaynikillapapismi muçusyanqa. Chaynu muçusyarmi uk tistigu yupay kuntraykillapa tikrakanqa: “Mana imayjunkunata mana yanapachimashaykichu” nir. Achka qillayta munashaykillaparayku, chay mana allin yarpuynikillaparayku ninapi ru-paq yupay çinqar tukukankillapa. Jwisyu diya çhamuyatingami, mana imayjunkunata miçhar, imaykillapata tantakunkillapa. ⁴ Mallki tantatq runakunata mana pagrashaykichu. Chaymi pagunkunaqa rimaq yupay, Dyusman mañakusha. Qamkunapa kuntraykillapa shasha, ingañashaykillaparayku. Kusa puytiq Dyusninchikmi uyasha chay trabajaqkunata, pagunkunapaq mañakuqta. ⁵ Kay pachapimi qamkunaqa kusa shumaq bidata pasar, kwirpuyki munashanlata rurar, animalkuna yupay gurdyashaykillapa. Listunami kankillapa jwisyu diyapi wanuchikashana kanaykillapapaq. ⁶ Chaqa qamkunaqari kusa allin runakunata, mana allinta tukusha kanman yupay, wanuchiraykillapa. Piru chaynu ruratkillapapapis paykunaqa mana imalatapis rimaranllapachu.

Kriyir ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa

⁷ Kriyiq masiykuna, allita kriyiyllapa Amitunchikpi. Payrayku qisçakarpis, ama disanimakuyllapachu. Chaynulla ama yarpuyllapapischu: ¿Ima tyimpuraq shamunqa? Kusatami tardan nirqa. Yarpuyllapa uk tarpukuqpi. Payqami tarpukurqa, yarakun, tamyä ishkir simülanta winachitin, allin kusichayjun kananpaq. ⁸ Chaymi, imanutaq tarpukuq yarakun, chay yupay qamkunapis allita kriyir, ama disanimakurchu yarakuyllapa Amitunchik shamunankaman. Chaqa pay shamunangami shipçhana. ⁹ Uyankillapa kriyiq masiykuna. Rikamanapaq jwisninchikqami shipçhamunna. Paymi punkitunchikpina. Chaymi willashunillapa, ama mayqannikillapapatapis kuntranta rimanaykillapapaq. Chayna jwisninchikpa rikayninpiqa amana kastigakashanachu kanaykillapapaq.

¹⁰ Kriyiq masiykuna, Dyuspa rimaqninkunami kusata qisçakashallapa. Chaynu qisçakarpis, masta kriyiranllapa Dyuspi. Mana disanimakurchu, kusa allita yaçhachikuranllapa paypaq. Paykunami rikachimanchik, chaynu qisçakarpis, ama çhiqanchakanapaq Dyusninchikmanta. ¹¹ Uk kriyiq masinchik qisçakar, allita Dyusninchikpi kriyirqa, kusa shumaqmi kanqa nuqanchikkunapaqqa. Qamkunaqami uyapashaykillapa. Jobmi kusata qisçakarmapis shachinakur allita sirbiran Dyusninchikta nir. Chaymantaqa Dyusninchik llakipar, kusata yanaparan. Kwintata qukayllapa: Dyusninchikqa kusa allita yaçhan llakipakuyta. Chaymi uchayjun kashamapis, kastigamananchikmantaqa ashwan pirdunamanchik.

¹² Piru kriyiq masiykuna, tukuy nishushaymanta masta willashunillapa ama juranaykillapapaq. Amami syilupaq, kay pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaymi imapaqpis “Çhiqap” nitkillapaqa, çhiqap kanqa. “Mana” nitkillapapis, mana kanqa. Rimashaykillapataqa rurayllapa, Dyusninchik ama kastigashunanllapapaq.

¹³ Mayqannikillapa qisçakar llakiyarqa, Dyusman mañakuyllapa. Mayqannikillapa aligri karqa takir ima Dyusta alabayllapa.

¹⁴ Mayqannikillapa qishaq karqa, willayllapa kriyiqkunata rikar

yaĉhachikuqninkunata, paykuna shamur, Dyusman mañakunanllapapaq. Chayna Amitunchikpa shutinpi mañakur kwirpunta asaytiwan salanqallapa. ¹⁵ Tukuy shunqunwan kriyir, mañakutinllapaqami, Amitunchik chay qishaqtaqa alliyachinqa. Mana allinta tukur uchakusha katinmapis, uchankunamanta pirdunanqa. ¹⁶ Chayrayku mana allinta tukurmapis, ama pakayllapachu. Ashwan kriyiq masinchikkunata niyllapa: “Kay ima mana allintami tukusha kani” nir. Chayna uknikillapapaq uknikillapapaq Dyusman mañakuyllapa, uchaykillapata pirdunar, alliyachishunanllapapaq. Uk kusa allin runa tukuy shunqunwan mañakutinga, Dyusqa uyar, tukuy mañakushanta ruran. ¹⁷ Yarpushun Dyuspa rimaqnin Eliaspi. Payqami nuqanchik yupay runala karan. Piru tukuy shunqunwan Dyusman mañakutin, kimsa añu-y-midyuta tamyana ishkiranchu. ¹⁸ Chaymanta qashan tamyana ishkinanpaq mañakutinga, allipta ishkimuranna. Chaymi tarpukashakuna allipta winatin, shumaq kusichakuna karan pachapiqa. ¹⁹ Kriyiq masiykuna, qamkunamanta uk kriyiq masikillapa uchakur, Dyusmanta ashusha katin, mayqannikillapa Dyusman qashan tikramurqa, kusa allinta rurasha kanqa. ²⁰ Chaynuqami chay uchayjunpa bidanta washayan wanunanmanta. Chaynullami Amitunchikpis pirdunanqa kusa achka uchankunamanmatapis.

Chaynumi kanqa.

1 Pedro Pedrupa punta kaq kartan

Kay kartataqami apustul Pedro iskribiran. Payqami Amitunchik Jesucristuwan purir, yaçhachikutin uyakuran, chaynulla milagrukunata ruratin-pis rikanan ima. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa Pedruta akraran apustulnin kar, tukuy uyapashanta, rikashanta ima parlakur intrachikunanpaq. Chayraykumi Pedrupaq mas intrakanarqa liyishun San Mateo 14.22-33; San Marcos 8.27-33; 9.2-8; 14.66-72; San Lucas 5.1-11; San Juan 1.40-44; 21.15-19; Marcos 2.1-5.42; 8.14-25; 10.1-11.18; 12.1-19; 1 Corintios 9.5; Gálatas 2.6-16.

Pedruqami kay kartataqa iskribiran Roma pwiblupi kayar, maylapipis kriyiq masinkunapaq. Chaymi payqa iskribir intrachiran Jesucristupi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakunanllapapaq nir.

Pedrumi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqami Pedro kani. Nuqatami Amitunchik Jesucristo paypa apustulnin kar yaçhachikunaypaq akramasha katin, kay kartata iskribimuni qamkuna, Dyus akrashan uk ratulapaq kay pachapi kawsaqkunapaq. Chaqa uk furastiru yupay tankillapa Ponto pachapi, Galaciapi, Capadociapi, Asiapi, Bitinia pachakunapi ima. ² Chaqa qamkunapaqmi Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha yaçhaqlana kar akrashushallapa paylapaqa kanaykillapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa uchaykillapamanta llakipashurllapa, Santu Ispiritunrayku kusa allinpaq tikrashuranllapa Jesucristulatana kasur kawsanaykillapapaq. Chayna pay yawarninta içhashanrayku shumaqchakashana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni tukuy imapi yanapar, kusa shumaqta kawsachishunanllapapaq nir.

Jesucristupi kriyir aligriyar kawsashunllapa

³⁻⁴ ¡Alabashun Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyusta! Chaqa kusa allin payqa. Chaymi llakipamarninchikllapa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, paylapina kriyir manana unay kawsayashanchiknullanachu kawsanallapapaq. Chaynu paylata kasurqami “Maydiyaqa Dyuswan syilupi kawsayashun” nir kunfyakanchik. Chaymi chaypiqa mana ismuq, mana chakiq, chaynulla mana tukukaq irinsyanchikta qumashunllapa. ⁵ Chaqa Taytanchik Dyusmi kusa pudirniyun kashanrayku paypi kriyisha kuytamanchik. Chaymi tukuy nishankuna kumplikatinnaqa, Jesucristo shamur washamashunllapa.

⁶ Chayraykumi qamkunaqa kusata aligriyankillapa, michka kay tym-pukunapi ratulapaq rigchaq imakunapi qischakarmapis. ⁷ Piru chay qischakaykunaqami sirbimanchik intrakanapaq Tayta Dyusqa allinpaq rigsimanchik nir. Chaqa imanutaq urumataqa ninapi chulluchir tukuy chay mana allin kaqkunamanta akranllapa. Chaynumi qamkunapis qischakar imaqa allinlata ruraqkunana tikrakankillapa. Piru yaçhashanchikllapanu uruqami tukukan, ashwan qamkuna chay kriyishaykillapaqami mana maydiyapis tukukanayjunchu. Chaynu allita kriyitkillapaqami, Jesucristo shamur kusata aligriyar, alabar, “Chiqaptami munamashaykillapa” nishunqallapa.

⁸⁻⁹ Qamkunaqami Jesucristuta mana pay payllata rikasha karmapis kusata munankillapa, chaynulla kusata paypaq yarpukunkillapa ima.

Chaymi chaynu kriyir washakayanchikllapa nir yaçharqa, kusala shumaq ukmanta mana shaykuq aligriyankillapa, ¡Amitunchikllapaqamiri kusala chiqap llakipakuq kar, llakipar washamashanchikllapa! nir.

¹⁰ Unay tyimpupimi Dyusqa rimaqninkunata kaynu rimachiran: “Maydiyaqashi runakunata llakipar washayanqa” nir. Chaynu Dyus rimachishanpaqmi, chay rimaqninkunaqa chaylapi yarpuqllapa: Imanutaq chay washakayqa kanqa nir. ¹¹ Nataq Jesucristupa Ispiritun Dyuspa rimaqninkunata yaçhachiran kaynu: “Dyuspa Akrashan Cristunmi kusata qischakar wanunqa. Wanushanmanta qashan kawsamur, tukuy kuntraqninkunata binsirnaqami ringa syiluman allita tukuy imata rikaq” nir. Chaymi Dyuspa rimaqninkunaqa kusata yaçhayta munaranllapa Ispiritu nishanta: “¿Pirraq chay qischaq runaqa? ¿Ima tyimpuraq kanqa?” nir. ¹² Chaynu nir kusalata yarpupakutinllapami, Tayta Dyusqa paykunataqa intrachiran chay washakayqashi mana paykunapa tyimpunpichu kar, ashwan kanan tyimpukunaraq kananpaq nir. Chaypaqmi kanankunaqa Jesucristupa tukuyta yaçhachikuqkunataqa, Tayta Dyusqa syilumanta Santu Ispiritunta kaçhamur yanapatin, yaçhachikutinllapa kriyirna washakanllapa. Chaynu katinni chay washakaypaqqa angelkunamapis mana intrakashanllaparayku, kusalata intrakayta munanllapa: ¿Imanu kartaq Tayta Dyusqa, kusala uchayjun runakunataqa washayanqa? nir.

Dyusqami munan allinlata rurar kawsanallapapaq

¹³ Chayraykumi kusa allita yarpur, tanyakar ima kusa allinlata kawsayllapa. Chaynuqami kusa allita kamakasha yupay kayankillapa kanqa “Dyusninchikmi kusa allin kar, Jesucristo qashan shamutin, tukuy imapi yanapamashunllapa” nir. ¹⁴ Chaymi Dyuspa chiqap wamrankunana karqa, amami imanutaq unay manaraq Dyusta riqsiyarmaqa kawsaq kankillapa, chaynuqa kawsankillapanachu. ¹⁵ Ashwanmi chaykunataqa dijar, tukuy imapi kusa allinlatana kawsayllapa, imanutaq akrashushallapa Dyusninchikmaqa allinla chaynu. ¹⁶ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiga nin: “Kusa allinlata kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa kusa allinla kani chaynu” nir.

¹⁷ Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyusqami mayqantapis mana ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuytala imatapis rurashanchiknulla karanlata rikar yaçhamanchikllapa nir. Chaymi qamkuna Dyusninchikta “Taytay Dyus” niqkunaqami, kay pachapi uk ratulapaq kawsayashaykillapapiqa, payta mancharla kawsankillapa. ¹⁸ Chaqa qamkunaqami, unay rukuykillapakuna yupaylla manana washakanaykillapapaq katkillapamapis, Tayta Dyusqa washashushallapa. Piru chay washashunanllapapaqgami, Tayta Dyus pagrakusha. Chaynu pagrakurmapis, manami chay tukukanayjun urukuna, platakunawanchu pagrakusha. ¹⁹ Ashwanmi Tayta Dyuswan pullachamanallapapaqqa, Jesucristo kusala shumaq yawarninwan rantimaranchikllapa. Chaqa payqami nuqanchikkunapaq wanuran uk kusala allin uyshita yupay. ²⁰ Chaypaqmi Tayta Dyusqa manaraq kay pachata rurayarlla, nishallana karan: “Wamraymi wanunqa runakunata washananpaq” nir. Chayraykumi, kanankunaqa Jesucristuqa shamusha llakipar ima washamanallapapaq. ²¹ Chaqa Jesucristuraykumi, qamkunaqa yaçhankillapa imanumi Tayta Dyusqa payta wanushanmanta kawsachimur pullakuran nir. Chaymi qamkunapis tukuy chaykunata yaçharqa, allita Tayta Dyuslapi kriyir yarakuyankillapa maydiya pullakushunanllapakaman.

²² Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami chiqap Dyus nishanta intrakashaykillaparayku, allitana kwintata qukashaykillapa, shumaqta kawsar uknikillapata llakipanaykillapapaqmapis. Chaymi kanaanqa uknikillapa uknikillapa kusa allinla tukuy shunquykillapawan, tukuy jwirsaykillapawan ima llakipanakunkillapa. ²³ Chaqa chay kriyishaykillaparaykumi, mushuqmanata nasisha yupay kankillapa. Piru manami taytaykillapa, mamaykillapa kay pachapi uk ratulapaq chay paykunamantachu nasishaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa rimanan tukuy tyimpupaq chaypi kriyishaykillaparayku, mushuqmanata nasishaykillapa yupayqa. ²⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: "Tukuy runakunami qiwa yupay uk ratulapaq.

Chaynu katinmi yaçhayashan, puytiyashanmapis, qiwapa tuktun yupay mana tukuy tyimpupaqchu. Chaqa qiwa chakitin, tuktunmapis daskaqla ratan.

²⁵ Piru Amitunchikpa rimayningami tukuy tyimpupaq" nir. Chaymi chay kusala shumaq rimayninllata qamkunatapis yaçhachishushallapa washakanaykillapapaqqa.

2

¹ Chayraykumi tukuy mana allin kaqkunataqa amana rurayllapanachu. Ama ingañanakunkillapachu. Ama shimikillapalawan Dyusta kasuq yupay tukunkillapachu. Ama inbidyanakuyllapachu. Chaynulla dijayllapa tukuy washanchikta rimapanakuymatapis. ²⁻³ Chaymi chaynu karnaqa, imanutaq uk wamritumaqa chiqap lichi kaqlata kusalata munan, chaynu qamkunapis Dyus nishanta kusala masta intrakayta munar kawsayllapa. Chaymi chaynuqa washakashaykillaparayku Amitunchikman masta qimikankillapa, "Kusala allin" nir yaçharna.

Jesucristumi mana tukukaq shumaq rumi yupay

⁴ Nishaykillapa: Amitunchik Jesucristutami chay mana paypi kriyiqkunaqa, uk mana sirbiq rumita yupay itakuranllapa. Piru Tayta Dyuspaqgami, Jesucristuqa uk kusala shumaq, kusala sirbiq rumi karan. Chayraykumi ashwan waran waranqa masta, Jesucristuman qimikayllapa. ⁵ Chaynuqami Tayta Dyusqa qamkunatapis uk kusala shumaq rumipaq yupay tikrashunqallapa. Chaymi qamkuna chaynu kusa shumaq rumi katkillapaqa, chay rumillawan Tayta Dyusqa uk wasita ruranqa. Chaynullapismi uk kusa shumaq kurapaqna akrashunqallapa paytana sirbinaykillapapaq. Chaynuqami, Dyus munashanlatana ima rurar, uk kusala shumaq ufrindita yupayna paymanqa qimikankillapa aligriyachinaykillapapaqqa. ⁶ Chaymi Jesucristullapaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin:

"Sión pwiblpimi çhurashaq uk kusa shumaq, uk kusa sirbiq rumita. Chaymi chay paypi kriyiqkunataqa kusata yanapatin mana pinqaypiqa kidanqallapachu" nir.

⁷ Chaymi qamkuna chay kusala shumaq rumipi kriyiqkunapaqqa, chay rumiqa kusala sirbiq. Piru chay mana kriyiqkunapaqgami, Dyus nitin iskribikashannu kaynu nin:

"Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha" nir.

⁸ Chaynullami ninpis:

"Chay rumipimi trumpisanqallapa" nir.

Chaqa paykunaqami, Dyuspa rimayninpi mana kriyinishanllaparayku trumpisanqallapa. Chaynu unaymanta-pacha mana kriyinishanllaparaykumi trumpisananllapapaqna karanllapa.

⁹ Piru qamkuna kriyiqkunaqami Dyuspa kaqninkuna kusala allin kanaykillapapaq akrakashaykillapa. Chaynu karmi Dyuspaqqa kusala chiqap kurankunana kankillapa, Dyus munashanlatana ruranaykillapapaq. Chaynulla paypa kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi kananqa tukuy chay tutaparaqmanta llugshishana kar, kusala shumaq achkillapina kankillapa Dyus kusala allin rurashankunatana parlakunaykillapapaq. ¹⁰ Chaqa qamkunaqami, unayqa Dyuspa mana kaqninkunachu kaq kankillapa. Piru ashwan kananqami paypa kaqninkunana kankillapa. Chaynulla unayqa Dyusqa mana llakipashuqllapalamapischu. Piru kananqa kusalata llakipashuyanllapa.

Dyusta sirbinaykipaq kawsayllapa

¹¹ Munashay ukniykuna, qamkunaqami kay pachapiqa furastiru yu-pay, mana tukuy tyimpupaqchu kankillapa. Chaymi rugashunillapa, ama qamkunalla munashaykillapata rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa mana allin yarpuykunami, imanupis mana allinta rurachir, Dyusmanta chiqanchamananchikllapa. ¹² Chay-ari allinkunata rurar kawsayllapa, chay mana kriyiqkunawanqa. Chaynuqami michka qamkunapaq kusa mana allinta rimayarmapis, kwintata qukar ningallapa: "Alliptami wak runakunaqa Dyus munashanta ruranllapa" nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyirna, jwisyu diya chamutinqa Dyusta alabanqallapa.

¹³ Amitunchikpi kriyishaykillaparaykumi, kay pachapi kaq gubyirnuykillapata kasuyllapa. Chaqa payqami kay pachapiqa mantakuq-ari. ¹⁴ Chaynulla kasuyllapapis chay gubyirnuykillapamanta kaq wakin mantakuqkunatapis. Chaqa paykunaqami, kay pachapi mana allin ruraqkunata rikar kastigananpaq numrakasha. Piru chay allinta ruraqkunata-shuypaqa yanapananpaq. ¹⁵ Chaqa Taytanchik Dyusmi munan, kriyiqkunaqa tukuywan kusa shumaqta kawsanaykillapata. Chaynami, chay sunsunulla kawsaqkuna, chaynulla Dyusninchikpaq mana allinta rimaqkunamapis, manana imatapis mana allintaqa rimanapanqachu.

¹⁶ Uknijkuna, puytinkillapami tukuy ima munashaykillapata rurayta, piru allin kaqlata. Kuytawkish "Tukuy imatami rurayta puytini" nir rurayarqa, uchakushamana rikaritkillapa. Ashwanmi tukuy imata rurarpis Dyus munashannulla rurankillapa paypi allinta kriyishaykillaparayku. ¹⁷ Chaymi tukuyata rispitar kawsayllapa. Kriyiq masikikunata llakipayllapa. Dyusta manchar shumaqlata sirbiyillapa. Chaynulla gubyirnuykillapatapis kusala rispituwan kasuyllapa ima.

Qischakarpis shachinakushunllapa Jesucristo yupaylla

¹⁸ Dyuspi kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu tukuy patrunkunaqami mana chayllachu. Wakin patrunkunaqami kusala bwinu, mana das piñakunchu ima. Piru wakinkunaqami, kusala malo, dasla piñakun ima. Chaynu katinllapamapis tukuy paykunatami kasunkillapa. Qamkunaqakish yarputkillapa chay allin kaqkunalata kasunallapapaq allin nir. ¹⁹⁻²⁰ Chaymi nishunillapa: Kriyishaykillaparaykula qischashutinllapa shachinakutkillapaqami, Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq kanqa nir. Piru mana allinta ruratkillapa chaypaq qischashutinllapaqami, mana shumaqchu kanqa Dyuspaqqa. ²¹ Chaqa Tayta Dyusqami, chaynu qischakar imamapis payta sirbinallapapaq akramashanchikllapa. Yarpuyllapa Jesucristupi, payqami uchaykillapamanta washashunanllapapaq

chaynu qischakarmapis shachinakuran. Chaynu qischakashanqami intrachimanchik, nuqanchikkuna qischakarmapis, pay yupay shachinakunallapapaq nir. ²² Yaĉhashanchikllapanu Jesucristuqami, mana imalapimapis uchakuranchu.

Chaynulla manami lullakurlamapischu rimaran.

²³ Chaynullami chay kuntrankuna mana allinta willatinllapapis, payqa manami ima mana allintapis willaranchu. Chaymi qischatinllapamapis, payqa manami niranchu, maydiyaqa qamkunatapis chaynu qischashaykillapa nirqa. Ashwan tukuy chay mana allinta ruraqkunata, Tayta Dyus tukuyta rikar yaĉhaqa makinman ĉhuration payna rikar yaĉhanapaq nir. ²⁴ Jesucristumi kusalata qischakaran uchanchikllapamanta washamanallapapaq. Payllami chuqri chuqri kruspi qischakar wanuran uchanchikkunamanta allicher shumaqchamanallapapaq. Chaynuqami ruraran uchanchikkunapaqqa wanusha yupayna kar, amana uchakurchu shumaqtana kawsanallapapaq. ²⁵ Chaqa unayqami Dyusta mana kasuraykillapachu. Chaymi uyshita chinqasha yupay puriraykillapa. Piru kananqami Jesucristumanna tikrakashaykillapa. Chaymi payqa uk michikuq yupay kuytashuyanllapa, tukuy saqra imakunamanta washashuyanllapa ima.

3

Masayjunkunaqa kaynu kawsanqallapa

¹⁻² Kriyiq masiykunamanta, warmi kaqkunata nishaykillapa: Qusaykillapata allita kasur shumaqta kawsayllapa. Chaynu shumaqta kawsatkillapa, chay qusayki mana kriyiq karmapis kwintata qukar ninqa: “Kriyishanraykumi waknuqa kawsan” nir. Chaymi paypisi Jesucristupi kriyinqa, kusa shumaq rispituwan kawsashaykillapata rikarla, mana imata willar ima yaĉhachishaykillaparaykuchu. ³ Kriyiq masiykuna, manami anaykillapalapi kusala ukmanta ñaqsakur, kusala ĉhaniyjun urumanta rurakasha imata yakakur chaynulla kusala ĉhaniyjun raĉpata yakakur imachu, kusa shumaqta kankillapa. ⁴ Chaynu anaykillapalapi mudakunaykillapamantaqami, tukuy imapi allinla kaqpaq yarpushaykillapa, chaynulla qusaykillapata kasushaykillapa kusala allinqa. Chaynu karmi, Tayta Dyuspa naypanpifa kusala shumaq allin kayankillapa kanqa. ⁵ Chaynumi karan unay tyim-pipi warmikunapis. Paykunaqami Dyuslapi kusalata kunfyakar, qusanllapamatapis kusalata kasur ima kawsaqllapa. ⁶ Yarpushunllapa rukunchikllapa Sarapaq. Paymaqami runan Abrahamta kusalata kasur, uk mantakuqpaqna riqsiran. Chaynumi qamkunapis rurayllapa qusaykillapawanqa. Chaqa chaynu Tayta Dyusta allita kasur, chaynulla qusaykillapata kasur imaqami, imanutaq chay warmisita Saramaqa mana imamantapis manchakur imachu kawsaq, chaynu kayankillapa kanqa. Chaynuqami Sarapaq wamran yupayna kayankillapa.

⁷ Qamkunapis ullqu kaqkuna, shumaqta kawsayllapa warmikillapawan. Yarpuyllapa: Warmikipismi kusata sirbin nir. Chaqa warmikillapaqari mana qamkuna yupay jwirsayjun karmapis, Dyuspa wamran kar, paywan maydiya kayanqa, qamkuna yupaylla. Chaymi warmikita respitar shumaqta kawsayllapa. Chaynuqami Dyusqa uyapanqa payman mañakutkillapamapis.

Allin runakunami qischakan

⁸ Nishaykillapapis: Shumaqta tukuynikillapa kawsayllapa, uk yarpuywana kar llakipanakur ima taytaykillapamanta mamaykillapamanta uknikillapawan yupay. Amami kusa kani nir imachu, llakipakur ima mana imayjun

wanur; qashan kawsamushanrayku, washakayta puytinchikllapa nir.
 22 Kananqami payqa syiluman risha, Dyuspa allilaw qichqanpi tayan, tukuyлата rikar ima mantamarninchikllapa. Chaymi Dyuspa angelninkuna, chaynulla tukuyла rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamapis Jesucristuta manchar kawsanllapa.

4

Imanu kanapaqtaq Dyus yanapamashanchik chaynula kar sirbishunllapa

1 Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa uchanchikmanta washamanallapapapaqqa kusalata qischakaran, chaypaq yarpurlami paypi kriyishaykillaparaykuqa qischakarmapis shachinakunkillapa. Chaqa mayqanpis qischakar ima shachinakuqqami, chay mana allinta rurachikuqtaqa limpu binsinqa. 2 Chaynuqami manana pay munashanta rurarnachu, ashwan Dyus munashanlatana rurar kawsanqa tukuy kawsayashanpiqa. 3 Piru kusala achka tyimputami qamkunaqa Jesucristupi mana kriyirqa, chay wakin mana kriyigkuna yupay uchakur kawsashaykillapa. Chaqa qamkunaqami kwirpuykillapa munashanlata rurar; ukwan ukwan punuyta munar; kusalata upyapakur machar, kusala mana allin fyistakunaman rir; kusalata mikupakur, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunata adurar; ima kawsaq kankillapa. 4 Unay chaynu kasha karmapis kananqa manana chaynullata rurar kawsatkillapami, chay mana kriyiq runakunaqa kusalata qamkunapaq yarpupakunllapa. Chaymi mana paykunawan kashaykillaparayku kusala mana allinkunata rimar ima jurapashunllapa. 5 Piru chaynu rimarmapismi, maydiyaqa Tayta Dyuspa naypanman qimikanqa, pay rikar yaçhananpaq. Chaqa Tayta Dyusmi rikar yaçhan wanushakunata, kawsaqkunamatapis. 6 Chaymi imanutaq unay runakuna allita Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqkunamaqa, unay rukunchikkunata yaçhachiranllapa. Chaymi paykunaqa kriyiranllapa. Chaynu kriyishanllaparaykumi, kusalata qischakar ima wanuranllapa. Piru chaynu kwirpunllapa wanusha katinmapis, paykunaqa Dyuswan pullana.

7 Nishaykillapa ukniykuna: Jwisyu diyami shipchamunna, kay pachapi tukuyла ima kaqkunapis tukukananpaq. Chayraykumi qamkuna kriyiq masiykuna allita yarpur; tanyakar ima, waran waran Tayta Dyusman mañakurla kawsayllapa. 8 Piru kusala mas allinmi kanman qamkunapura kusalata llakipanakunaykillapapaq. Chaynu uknikita llakiparqami, mayqan kusa mana allinta rurashutinllapapis pirdunayankillapa kanqa. 9 Chaynulla uknikillapa uknikillapa wasikillapapi samachinakyullapa, uknikipaq ama ukmanta yarpur; kwashayar imachu. 10 Chaymi imanutaq Taytanchikllapa Dyus uknikillapata ukmanta chaynulla uknikillapatapis ukmanta ima ruranykillapapaq yanapashushallapa. Chaynu katinga chay yanapashushanllapanula uknikikunata yanapayllapa. 11 Mayqannikillapa yaçhachikurpis shumaqta yaçhachikuyllapa. Chaymi chay rimar yaçhachikushaykillapapiqa Dyus rimasha yupay kananpaq. Chaynulla mayqanta yanaparpis, yanapayllapa Dyus imanutaq munashannulla. Chaymi Jesucristupi kriyishaykillaparaykuqa tukuy imatapis allinlata rurankillapa, Taytanchik Dyusta alabananllapapaqqa. Chaqa tukuy imapis Taytanchik Dyusllapaqmi. Chaynulla pudirninnmapis tukuy tyimpupaq. ¡Chaynumi kanqa!

Kriyishanchikrayku qischakarpis shachinakushunllapa

12 Kriyiq masiykuna, qamkuna Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarpis amami ninkillapachu: “¿Imapaqtaq kaynu qischakani?” nirqa. Chaqa chaynu qischakar imamapis shachinakutkillapami Tayta Dyusqa yačhanayanna chiqaptami qamkunaqa paypi kriyinkillapa nir. 13 Ashwanmi chaynu qischakarmapis aligriyayllapa, imanutaq Jesucristumaqa qischakarmapis shachinakuq nir. Chaqa kanan chaynu qischakar shachinakurillaqami, maydiyaqa llipyalla pudirinwan shamutinga paywanna kusalata aligriyankillapa. 14 Nishaykillapapis: Kusala shumaqmi kanqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku jurapashutinllapa shachinakuqkunaqa. Chaqa Tayta Dyuspa llipyalla Santu Ispiritunmi imuraspis kusalata yanapashuyanllapa shachinakunaykillapapaqqa. [Piru chay čhiqnishuqkunaqami Dyuspa Santu Ispiritunpaq mana allinta rimanllapa. Nataq qamkuna-shuypaqami shumaqta kawsashaykillaparayku, kusalata alabanqallapa.] 15 Qischakarmapismi Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakankillapa. Amami qischakankillapachu wanuchikushaykillapapaq, suwakushaykillapapaq, mana allinta rurashaykillapapaq, ukpa imankunaman yakapakashaykillaparayku imachu. 16 Piru Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarqami, ama pinqakunkillapachu. Ashwanmi Taytanchik Dyusta alabankillapa chay qischakashaykillaparaykuqa. 17 Chaqa kananqami Dyusqa qallariyanna wamrankuna kaqkunata rikar yačhaq, allitachush nuqapi kriyin manaqachu mana nir. Chaynu wamrankunallata rikayatinga, paypa shumaq rimayninta mana kasuqkunata rikar yačhatinqa, imananqallaparaq paykunaqa.

18 Chaynu allin runakuna washakananpaq trabajusu katinga, ¿imananqallaparaq-ari Dyusta mana kasur uchakuqkunaqa? Imanupis mana washakayta puytingallapachu.

19 Chay-ari, Dyus munashanta rurar qischakaqkunaqa, ashwan Dyus munashanllata rurar kawsanmanllapa. Chaynulla bidanllapata Dyuspa makinipi dijanmanllapa. Chaqa ruramashanchikllapa Tayta Dyusqami imuraspis pullanchikllapa kananpaq kar, mana dijamanchikllapachu.

5

Kriyiqkunata rikaqkunaqami kaynu kanqa

1 Nuqa Pedrumi Jesucristupa sirbiqnin kar, kriyiq masiykunata rikar yačhachiq chay kani. Chaqa nuqaqami rikasha kani, Jesucristo imanu uchanchikllaparayku qischakar kruspi wanutinmapis. Chaynu karmi, kananqa qamkuna kriyiqkunata rikar yačhachikuqkunataqa rugar ima yanapashunanillapa. Chaqa qamkunapismi nuqa yupay sirbikuyankillapa. Chaymi Jesucristo maydiya llipyalla pudirinwan shamutinga, mantakuyashanpina kayashunllapa. 2 Chaynu tantalana washakasha kananllapapaqqa, qamkuna chay kriyiqkunata rikar yačhachir michikuq yupay kaqkunata, allita kuytankillapa Dyus akrashan uyshita yupay kaq wamrankunata. Chaymi imatapisi ama amalashay rurar, ashwan Dyus munashannu aligrila rurankillapa. Amami chay rurashaykirayku pagrakanaykillapapaq yarpur imachu rurankillapa. Ashwanmi imatapisi rurankillapa kusa aligrila, ama kwashallachu. 3 Piru chaynu uknikillapata rikarqa, kuytawkish qamkunaqa paykunapa mantaqnin yupaymana tukutkillapa. Ashwanmi kusala shumaqta Dyus munashannula kawsar paykunataqa rikachinkillapa. 4 Chaynu allin kaqlata rurar ima kawsayatkillapa, maydiya chay michikuqkunapaq mantaqnin

chiqap michikuq Jesucristo shamutinga, kusala shumaq llipyalla mana tukukaq kurunatana ayyanaykillapapaq.

⁵ Chaynullami qamkuna musu kaqkuna, rikar yaçhachishuqnikillapata kusala rispituwan kasuyllapa. Chaynullapis uknikillapa uknikillapa ama kusa kani nirchu, kasunakur kawsayllapa. Chaqa

“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa

chiqanchakan.

Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa

kusalata yanapan”.

⁶ Chayraykumi imata rurarpis, ama kusa kani nirchu tukuy imata puytiq Dyusuninchik munashanlata rurankillapa. Chaynu ruratkillapami maydiya Tayta Dyus shamurqa tukuy pa naypanpi nishunqallapa: “Kusala allinta rurashaykillapa” nir. ⁷ Chayraykumi ima pasashutinllapapis ama chaykunalaq yarpur llakirchu, chay pasashushanllapataqa Dyuspa makinpina dijayllapa, ¡Taytay Dyusmi llakipamanqa! nir.

⁸ Piru allita tanyakar, rikçhakushala yupay kar kuytakankillapa. Chaqa chay çhiqniqaqinichik dyabluqami, imanutaq liyunmaqa mallaqnarqa qayçhakur purin imatapis mikunar, chaynumi nuqanchikkunatapis Tayta Dyusmanta chiqanchamanayançhikllapa. ⁹ Chaynu katinmapis manami qamkunachu chaynuqa qisçhakayançhikllapa, ashwanmi maylawpipis kriyiqkunaqa qamkuna yupaylla qisçhakayanllapa. Chaymi chayta yaçar imaqa, chay mana allin rurachikuqta mana kwintacharnachu, ashwan masta animakur ima chay kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa.

¹⁰ Chaqa nishaykillapapis: Kay pachapi kriyishaykillaparayku uk ratulapaq qisçhakayatkillapamapismi, Taytanchik Dyusqa kusalata llakipashurlapa yanapar kusala allinpaq, allita kriyiqpaq, kusala jwirtipaq, chaynulla chiqapta washakasha kanaykillapapaq ima tikrashunqallapa. Chaynuqami tukuy tyimpupaq Tayta Dyus mantakuyashan luryanpina kayankillapa kanqa Jesucristuwan pullana. ¹¹ ¡Chaymi chayta yaçarqa paylata alabashunllapa! ¡Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun! ¡Chaynumi kanqa!

Pedrumi tukukananta saludakun

¹² Kriyiq masiykuna, chiqapta kriyiq masinchik Silvanuwanmi * kay kartata iskribimuni kusalata animakur masta kriyir kawsanaykillapapaq. Chaqa Taytanchik Dyus kusata munamashançhikrayku kusata yanapanmanchik. Chayraykumi chay munashushanllaparayku, shachinakur ima kawsankillapa. ¹³ Babiloniapi taq kriyiq masinchikkuna, chaynulla Jesucristupaq yaçhachitiy kriyishanrayku wamray Marcospismi kaçhamun saluduta qamkunapaq. Chaqa kay Babiloniapi kriyiqkunatapis qamkunata yupay, Tayta Dyusqa akrasha paypa kaqninkunana kananllapapaq.

¹⁴ Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. † Chaynulla Jesucristupi kriyishaykillaparayku, kusala shumaqta kawsanaykillapapaqmi Taytanchik Dyusqa yanapashunqallapa.

Chaynumi kanqa.

* **5:12** Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir. † **5:14** Kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Pedro Pedrupa ishkay kaq kartan

Apustul Pedrumi kay kartataqa ruku wanunanpaqna kar iskribiran. Chaqa Tayta Dyusmi paytaqa intrachisha karan wanuyankinami kanqa nir. Chayta yaĉarmi maylawpi taq kriyiqkunaman kay kartata iskribiran (1.3-21). Chaynulla chay mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarimusha katinmi, iskribir ima allita intrachiran ama ingañakananllapapaq (2.1-22). Chaynullami intrachiranpis Jesucristo kay pachaman shamunan diya shipchamuy-atinga, imanu kanqa nir (3.1-18).

Pedrumi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqa Simón Pedrumi Jesucristupa apustulnin kani. Chaynulla payllata sirbiq karmi, kay kartata iskribir saludashunillapa. Chaqa qamkunapismi nuqakuna yupay kusalata washamaqñinchi Dyus Jesucristullapi kriyishaykillapana: Payqami kusala allin kar yanapamashanchikllapa nir. ² Chaymi mañakunipis, Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta allita riqsitkillapa, pay kusalata yanapashutinllapa ima shumaqta kawsanaykillapapaq.

Dyuspi kriyiqkunaqami kaynu kanqallapa

³ Chaqa kusala pudirniyjun Taytanchik Dyusqami, kusala allin kar nuqanchikkunataqa qayamashanchikllapa payta allita riqsir kasurna kawsanallapapaq. Payqami tukuy imapi yanapamashanchikllapa, imurapis paylatana sirbir ima kawsanallapapaq. ⁴ Chaymi Taytanchik Dyusqa kusala pudirniyjun, kusala allin ima kar unaymanta-pacha arnimashanchikllapallana karan yanapamanallapapaqqa. Chaqa chay arnimashanchikllapaqami kusala shumaq, chaynulla sirbiq ima. Chaymi chaynu Dyusninchiqwan karqa, manana kay pachapi kusala mana allinkuna kan chaykunata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa yanapamashanchikllapa pay yupay allinlatana rurar kawsanallapapaq.

⁵ Chayraykumi Jesucristupi mas allita kriyir, allinlata rurar kawsashunllapa. Chaynu kawsarqami, Dyusninchiqmanta allita intrakarna, kusa intrakaqkunana kashunllapa. ⁶ Chaynu Dyusninchiq yanapamasha intrakaqkuna karqami, chay mana allin ruraykunamantaqa tantyakashunllapa. Chaynulla ima pasamashallapamapis shachinakur ima tukuy shunqunchikllapawan maydiyapis paylata kasur kawsashunllapa. ⁷ Chaynu karqami kriyiq masinchikkunawan llakipanakur ima yanapanakushunllapa. Chaynullami ashwan masta llakipanakushunllapa ima kriyiq masinchikkunawanqa.

⁸ Chaymi tukuy kay nishushayllapakunata allita kasurqa, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiqkunana kankillapa. Chaynuqami manana qamkuna munashaykillapa yanqalla chaynunachu kawsayankillapa.

⁹ Piru Dyus nishanta willatiy mana kasuqkunaqami, mana allita rikakuq syiguyasha yupayna kawsanllapa. Chaynulla Jesucristo uchanmanta washananpaq wanushanmatapis manana yarpurllapanachu kawsanllapa. ¹⁰ Chay-ari kriyiq masiykuna nishaykillapa: Qamkunatami Dyusninchiqqa wamranna kanaykillapapaq akrashushallapa. Chaymi chaynu karqa tukuy kay nishushayllapata allita kasur kawsayllapa. Chaynu karqami, Jesucristupi kriyishaykillapamantaqa mana maydiyapis chiqanchakankillapachu. ¹¹ Chaymi maydiyapis payllawan katkillapaqa, washamaqñinchiq Amitunchik Jesucristuqa kusa aligrila shamunqa paypa

mantakuyninmanna apashuqlapa. Chaypiqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa paywan pullana.

¹² Kriyiq masiykuna, tukuy kay yaĉhachishushayllapataqami, allita intrakashaykillapana. Piru chaynu allita intrakasha katkillapamapismi waran waran willayashaykillapa, ama qunqar Jesucristuta kasurla kawsanaykillapapaq. ¹³⁻¹⁴ Piru nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi intrachimasha, nuĉaqashi wanuyashaqna nir. Chayraykumi kanankuna kawsayarllaqa, Jesucristupi imanun kriyirlla shachinakunaykillapapaq nir waran waran willashuyashaqlapa. ¹⁵ Chayraykumi kawsayarllaqa tukuy puytishayta yaĉhachishuyllapata kamashaq. Chaynuqami maydiya wanutiypis chay willar yaĉhachishushayllapapaq yarpur ima, chayllapi kawsanaykillapapaq.

Pedrumi riman kusala pudirniyun Jesucristuta rikashanpaq

¹⁶ Amitunchik Jesucristo kusala pudirniyunqami, maydiyaqa qashan shamuyanqa nir ima yaĉhachikushayllapapaq, manami yanqa llulla kwintu imachu karan. Ashwanmi chay yaĉhachishushayllapapaq kusala chiqap. Chaqa nuĉakunallami rikasha ima kanillapa imanun Amitunchik Jesucristuqa kusala pudirniyun nirmapis. ¹⁷⁻¹⁸ Chaynullami rikasha kanillapapis Tayta Dyusqa imanun Wamran Jesucristuqa kusala allinpaq riqsiran ima nirmapis. Chaqa nuĉakunaqami chay kusala shumaq sirkapi paywan karayllapa. Chaymi uyaparayllapapis syilumanta-pacha Dyusqa kaynu niqta:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

¹⁹ Chaynulla nishaykillapapis: Dyusninchikpa unay rimaqninkuna Jesucristupaq iskribishanqami kusala chiqap kasha nir. Chaqa nuĉakunapis chay rikashayllapawan, uyapashayllapawan imaqa allita yaĉhanillapa Dyuspa rimaqninkunaqa chiqapta Jesucristupaqqa yaĉhachikuq kasha nir. Chayraykumi qamkunapis Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishanta kasur imaqa, pay munashannullana rurayankillapa. Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunaqami imanutaq uk bilamaqa tutaparaqpi achkirachikun, chaynu intrachimanchikllapa. Chaymi Dyus nishantaqa intrakayta puytinchikllapa maydiya Jesucristo shamunankaman. Dyus nishanqami, imanutaq achkiyaypimaqa atun qullarsitu achkirachimanchik chay yupay yarpuyinchiqpiqa intrachimanchikllapa. ²⁰⁻²¹ Chaymi allita kwintata qukayllapa: Dyuspa unay rimaqninkunaqa, manami paykuna munashantachu yaĉhachikuranllapa nir. Chaqa manami mayqanpis pay munashanllamantaqa Dyus nishantaqa intrachikuyta puytinchu. Chaymi chay rimaqninkunamaqa Dyus munashannulla yaĉhachikuran, iskribiran ima Santu Ispiritu chaynu ruray nir yanapatin.

2

Llullachikur yaĉhachikuqkunami rikarimunqa

¹ Chaymi nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa nir. Chaqa qamkunallamantami mana allinta yaĉhachikuqkuna rikaringallapa. Imanutaq Israel runakunamaqa Dyus akrashan pwiblu katinllapamapis, paykunallamanta Dyuspa rimaqnin yupay tukuqkuna rikariran chaynu. Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, kriyiq tukur mananula chay pay

yaĉhayashanta yaĉhachikur, kriyiqkunataqa pantachin. Paykunaqami Ami-tunchik Jesucristo uchanmanta washananpaq wanusha chaymatapis manana kwintachanllapanachu. Chaymi chaynuqa paykunaqa dasna kastigakasha rikaringallapa tukuy tiympupaqna. ² Piru achka wakinkunaqami chay yaĉhachikushanllapata kasunqallapa. Chaymi chaynu kasushanllaparayku kusa mana allinkunata ima rurar kawsatinllapa, wakin rikaqkunaqa washamaqninchik Jesucristupaqmapis mana allinta ima rimanqallapa. ³ Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, imatapis kusalata munapakushanllaparayku chay paykuna yaĉhayashanllapawan kusalata ingañashurllapa imaykillapatapis tantakunqallapa. Piru chaynu rurashanllaparaykumi, mana imanupis washakayta puytingallapachu. Chaqa chaynu rurashanllaparaykumi unaymanta-pacha chaynu kastigakananllapapaqna karanllapa.

⁴ Chaqa yarpuyllapa: Chay unay angelkuna uchakutinllapaqami, Tayta Dyusqa mana pirdunarchu ashwan chay kusala manchaypaq tutaparaqlla uĉku ruri infyirnuman itakuran. Chaymi chaypina paykuna, kusalata qischakar ima yarakuyanllapa chay jwisyu diyapi Tayta Dyusqa rikar yaĉhananpaq. ⁵ Chaynullami unay Noepa tiympunpi runakuna uchakur Tayta Dyusta mana kasutinllapaqa, payqa mana pirdunarchu kusala manchaypaq atun tamyawan tukchiran. Nataq Noelami washakaran syiti ayl-lunkunalawan. Chaqa payqami Tayta Dyuspaq parlakur ima kusala allinta kawsaran. Piru chay runakunaqami mana kasur, kusa mana allinkunata rurar ima kawsaqllapa.

⁶ Chaynumi Dyusta mana kasushanllaparayku, Sodoma pwibluta, chaynulla Gomorra pwibluta chingachinanpaq niran Tayta Dyusqa. Chaymi chay pwiblukunamanqa Dyusqa syilumanta-pacha kaĉhamuran ninata. Chaynuqami tukuy la chay pwiblupi kaqkunaqa limpu rupar uĉpa intrupaq tikrarak tukukaranllapa. Piru chay pwiblukunawan Tayta Dyus chaynu rurashanqami intrachimanallapapaq karan kanan tiympupi kawsaqkunaqa Dyuslatana kasur amana uchakurnachu kawsanallapapaq. ⁷⁻⁸ Piru chaynu chay runakunata tukchirmapismi, Lotta washaran. Chaqa payqami kusala allin runa karan Dyuspa naypanpiqa. Chay Lot shutiq runaqami kusalata llakir ima kawsaq chay wakinkuna kusala mana allinkunata ruraqta rikar, chaynulla mana allinta rurashallapa nir uyaparqa. Chaymi wakinninkunapaq tukuy shunqunwan llakir mana imanupis aligrila kawsaytaqa puytiqchu.

⁹ Chaynuqami Dyusqa intrachimanchik imanumi payqa tukuy imata yaĉhan nir. Chaqa payqami tukuy paypi kriyiqkunataqa, mana allin kaqkunamanta washan. Piru chay mana allinta ruraqkunata-shuyapaqa, kananmanta-pacha kastigashana. Chaymi chay kastigakasha chaykunaqa yarakuyanllapa, chay jwisyu diyapi rikar yaĉhananpaq.

¹⁰ Chaqa Dyusqami kastigan tukuy uchayjunkunataqa. Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami, paykuna munashannulla millanaypaq imakunata rurar kawsanllapa. Chaymi Dyusmatapis mana kasuyta munanllapachu. Chaqa paykunaqami yanqa runakunala karmapis kusa marraju kashanrayku, chay rikaypaq chaynulla mana rikaypaq kusa mantakuqkunapaqmapis * kusala mana allinkunata rimanllapa. ¹¹ Piru

* **2:10** Mantakuq nirqami intrachimanchikllapa kay pachapi awturidadninchikkunapaq. Piru kusa mana rikaypaq mantakuq nirqami intrachimanchikllapa Dyuspa angelninkunapaq, chaynulla Dyusmanta chiqanchakasha mana allin angelkunapaq ima. Mas intrakanarqa, rikashunllapa Judas 8,10.

angelkuna-shuypaqa Amitunchikmanta kar, mas pudirniyjun runakunamanta karmapis, manami chay kusa mantakuqkunapaqqa mana allinkunataqa rimanllapachu.

¹² Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq runakunaqa, imanutaq animalkunamaqa mana intrakanllapachu chaynu kawsanllapa. Chaqa animalkunamaqami nasir winanllapa, piru mana imalamatapis intrakarchu. Chaymantami imanutaq animalmataqa aypar wanuchinllapa, chaynumi chay runakunapis wanunllapa mana intrakashanllapapaq rimar uchanllaparayku. ¹³ Chaynuqami ukkunata llullachir yaĉhachir qischakanapaq dijashanrayku, paykunapis qischakar ima wanunqallapa. Chaqa paykunaqami mana pingakurchu unaqmapis kwirpunllapa munashanlata rurar kawsanllapa. Chaymi qamkuna kriyiqkuna tantakar fyistakunkillapa chaypimapis, chay mana allinta ruraqkunaqa pullaykillapa kar, kusala pingaypaqta tukutin, wakin rikashuqkunaqa qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa.

¹⁴ Dyusta mana kasuqkunaqami kusala mana allin runakuna kar, uchakurlla kawsayta munanllapa. Chaymi warmita rikarmaqa kusalata munan. Chaynulla chay manaraq allita kriyir, litalla yupay kaqkunatami kusalata disanimachin. Paykunalapaqmi imatapis tantakuyta munanllapa ima. ¹⁵ Chaqa paykunaqami chay kusala shumaq nanmanta chiqanchakashanmanta, chingasha yupay purinllapa. Chaymi imanutaq unaymaqa chay Beorpa wamran Balaamqami † kusala mana allinkunata rurar ima qillayniyjun kanaran, chaynu paykunapis kawsanllapa. Chaqa Dyuspa rimaqnin Balaamqami, chaynuqa tukuran Dyusmanta chiqanchakashanrayku. ¹⁶ Chaymi chaynu Dyusninchikmanta chiqanchakashanrayku mana allinta rurayinga, Dyus nitin burrunmapis rimaran. Chaymi ashwan chay burrituqa amun kusala mana allinta ruramayashanpaq willaran, amana munashanllata rurananpaq.

¹⁷ Chaymi nishaykillapa: Chay llullakur yaĉhachikuqkunaqami, imanutaq uk quĉhamaqa mana yaku katin yanqalla tan, chaynu. Chaynullapis imanutaq puktaymataqa jwirti wayra tikrar apan chaynu. Chaymi chaynu mana allinta rurashanllaparayku, Dyusqa paykunataqa kaĉhanqa chay kusala tutaparaqlla uĉhku ruriman, chaypina tukuy tyimpu qischakananllapapaq. ¹⁸ Chaqa paykunaqami kusalata alabakar kriyiq yupay tukur, chay manaraq allita kriyiqkunataqa ingañanllapa paykuna yupay kwirpun munashanlatana rurananllapapaq. Chaymi chay kriyiqkunaqa imanulapis uchanllapamanta washakananpaq kayatinllapamapis, chay mana allinta rurachikuqkunaqa qashan chayllaman tikrayanllapa. ¹⁹ Chaymi chay runakunaqa wakinkunataqa ninllapa: “Washakashana karqami imatapis munashaykillapata rurar kawsayta puytinkillapa” nir. Chaynu nir ima ingañakunllapa, michka paykunaqa chay mana allinta rurachikuq dyablupa sirbiqnin yupay karllapamapis. Chaqa chay mana allinta rurachikuq dyablugaqami, chay runakunataqa limpu saruĉhasha yupayna purichiyen.

²⁰ Kay paykunaqami washamaqinichik Amitunchik Jesucristuta riqsirqa, kay pachapi kusala mana allin kaqkunamantaqa akrakashana karanllapa. Piru chaynu akrakashallapana kasha karmapis, chay mana allin kaqkunallata rurayarqami, unay kayashanmantaqa kusala mana allinnachu kanqallapa. ²¹ Chaynu Jesucristuta riqsiyar qashan chay unay kayashanllapaman tikrakananpaqqa, mas allinmi kasha kanman Jesucristuta mana riqsirchu, unay kashannulla kananpaq. ²² Piru Jesucristuta riqsiyar qashan

† 2:15 Balaampaq mas intrakanarqa rikashunllapa Números 22.4-20; 31.16.

ikiman tikrakaqkunawanqami kumplikasha chay kaynu nishanllapaku-naqa: "Allqumi gumitarqa qashan chay gumitashanllata mikun". Chaynulla "Kuchipis allita paqakusha kar, qashan lluchkaman yaykur tiqtiyan" nir.

3

Amitunchik Jesucristo shamunanqami shipchana

¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay ishkay kaq kartaypimi nishaykillapa, allita chay punta willashushayllapapi yarpur ama qunqarchu kawsanaykillapapaq. Chaqa chay punta kartaypismi Amitunchik Jesucristullapi yarpur kawsanaykillapapaq nishurayllapa. ² Chaynullami yarpuyllapapis Dyuspa unay kusala allin rimagninkuna nishankunata, chaynulla washamaqninchik Amitunchikpa apustulninkuna pay nishankunata, yaĉhachishushanllapapi ima.

³ Chaymi kaynu nishaykillapa: Allita kuytarak kawsankillapa. Chaqa chay jwisyu diya shipchamuyatinnaqami, achka runakuna shamunqa paykuna munashanllapata yaĉhachikuq. Chaymi tukuy kriyiqkunamanta burlakar ima nishunqallapa kaynu nir: ⁴ Qamkunaqami Jesucristo shamunqana nirqa yanqalla qischakayankillapa. Chaqa manachu kwintata qukanqillapa: Unaymanta rukunchikllapakunamapis Jesucristumi shamuyanna nir kriyir, mana shamutinchu wanushallapana ima. Piru mana imapis pasashachu, tukuy imapismi unay rurakashannulla nir. ⁵ Chaynu nir imami chay paykuna munashanllata ruraq runakunaqa, mana kwintachanllapachu Dyusmi rimayninlawan syiluta rurashanta, chaynulla Dyus nitinmi yakumapis ashtin chaki pachana kidaran nirqa. ⁶ Chaynulla manami kwintachanllapalamapischu imanutaq unay chay mana allin ruraqkunataqa Tayta Dyusqa kusala atun tamyawan tukchiran nirmapis. ⁷ Chaqa intrakayllapa: Imanutaq Tayta Dyusqa unay nisha karan, chaynullami kanapis chay tukuy mana allin ruraqkunata, chaynulla syiluta, kay pachamapisshi limpu chay ninallawan rupachir tukchianqa jwisyu diyapiqa nir.

⁸ Chaynullapis kriyiq masiykuna, amami qunqankillapachu Amitunchikpaqqami uk diyaqa mil añu yupay, chaynulla mil añu-shuypaqa uk diya yupay nir. ⁹ Chaynu nirqami intrachimanchikllapa payqami maydiya shamunapaq arnimashanchikllapanulla kumpliyanqa nir. Nataq wakinkunaqami ninllapa: Llullakusha karmi mana rikarimunnachu nir. Piru manami chaynuchu. Ashwanmi payqa manaraq shamurchu yarakuyan, wakinkunapis kriyir washakar amana kastigakasha kananllapapaq nir. ¹⁰ Piru Amitunchikqami, imanutaq uk suwakuqmaqa mana yaĉhayasha [tuta] shamur suwakun, chaynumi rikarimunqa. Chaymi chaypiqa syilumapis tukuy chaypi kaqnintin limpu tukukanqa. Chaynulla kay pachata tukuy iman kaqnintinta Dyusqa limpu rupachir tukchinqa.

¹¹ Chaymi tukuy iman tukukayanqa nir yaĉharqa, qamkunamaqa Dyus munashannulla kusa allinkunalata rurar ima kawsankimanllapa. ¹² Chaynu Jesucristo shamuyanqa nir yarpur Dyusninchik munashanlatana rurashunllapa. Chaqa chaynu allinlatana rurayashallapaqa imanupiq daslamana shamunman Amitunchikqa. Chaqa chay tyimpuqami syilumapis tukuy imantin ninawan limpu chullur tukukanqa. ¹³ Piru nuqanchikkunaqami Tayta Dyus arnimashanchikllapa chay mushuq syiluta, chaynulla mushuq pachata yarayanchikllapa. Chaqa chaypiqami tukuy allin qaqkunallana kanqallapa.

¹⁴ Chayraykumi kriyiq masiykuna, Amitunchik shamunankaman tukuy imatapis allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami Jesucristo shamurqa

kusala allinta, shumaq kawsaqta, mana ima uchayjunlamatapishu tarishunanllapapaq. ¹⁵ Chaqa yarpuyllapa, Amitunchik mana das shamurqami, intrachimayanchikllapa payqa tukuyлата washayta munayan nir. Kay nuqa nishushayllapanumi kusa munashanchik ukninchikllapa Pablupis iskrishushallapa, imanu Jesucristo yaĉhachikushannu. ¹⁶ Chaqa ukninchik Pablugami Dyus nitin chay kartankunapi iskribirqa kay willashuyashayllapanu iskribiran. Piru chay iskrishanllapaqami wakinkunaqa mana das intrakaypaqchu. Chaymi chay mana allita kriyir paykuna munashanta yaĉhachikuqkunamaqa mana intrakanllapachu. Chayraykumi ashwan ukmantana yaĉhachikunllapa, imanutaq Dyus nitin unay iskribikashakunata mana allita intrakar ukmantana yaĉhachikunllapa chaynu. Chaymi chaynu mana allinta yaĉhachikushanrayku kusala manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

¹⁷ Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata yaĉharillapanaqa allita kuytakankillapa. Chaynuqami chay tukuy mana allinta yaĉhachikuqkunaqa amana ingañashunanllapapaq. Chaynulla amana allita kriyishaykillapamanta chiqanchakanaykillapapaq. ¹⁸ Ashwanmi llakir ima mas allita washamaqñinchik Amitunchik Jesucristuman qimikayta kamayllapa. Chaynuqa kusata yanapashunqallapa masta rigsinaykillapapaq paytaqa. Chaymi pay munashanllata ima rurankillapa. Chaynuqami kaynu nir alabankillapa Jesucristutaqa: “Kusala allinmi tukuy tyimpupaq mantakuq Amitunchikqa” nir. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun.

Chaynumi kanqa.

1 Juan

Juanpa punta kaq kartan

Apustul Juanmi kay kartata iskribiran. Paytami Jesucristo akraran apustulnin kananpaq. Manami kay kartalatachu Juan iskribiran, ashwanmi ishkey kaq chaynulla kimsa kaq kartakunatapis iskribiran. Iskribiranpis San Juanta chaynulla Apocalipsisstapis.

Kay kartapi Juanqa kriyiqkunata intrachin, mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunanpaqqa. Chay mana allinta yaĉhachikuqkunaga yaĉhachikuranllapa kaynu nir: “Jesucristuqa manami Dyuschu kar, ashwan runala” nir. Mana allinta yaĉhachikuqkuna chaynu yaĉhachitinmi, apustul Juan kay kartapi intrachiran: “Jesucristuqami runa karpis, Dyuslla” nir. Chaynullami kriyiqkunata intrachiran Dyus munashannu kawsar, kriyiq masinkunawan llakinakunanllapaq.

Jesucristumi kawsachimaqinchikqa

¹ Kriyiq masiykuna, kay kartatami iskribimuni allita intrachishunayllapapaq chay uk kusala shumaq RIMAQPAQ. Chay kusala allin RIMAQQAMI Jesucristo karan. Chaqa chay shumaq RIMAQQAMI kay pachamapis manaraq kayatinchu payqa karanllana. Chaymantami nuqakunaman rikarimuran. Chaymi pay payllata rimaqta uyapasha, chaynulla makiyillapawan kamasha, rikasha ima kanillapa. Chaymi ashwan kananapis pay yanapamanchikllapa tukuy tyimpupaqna Dyusninchikwan tantalana kawsanallapapaq. ² Chaymi willashuyanillapa, Jesucristuqami Dyusmanta shamuran nuqakunaman. Chaymi paytaqa rikarayllapa. Chaynu rikasha ima karmi, tukuy pay imata rurashanta ima gamkunataqa willar intrachishuyanillapa. Allita intrakayllapa, Jesucristuqami Tayta Dyuswan unaq syilupi karan. Chaymantami kay pachaman shamuran. Chaymi nuqakunaqa rikasha ima kar, uk tistigu yupay paypaq parlakunillapa, mayqanpis paypi kriyirqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ³ Chaymi kananqa willashunillapa nuqakuna uyapashayllapata, chaynulla rikashayllapata ima. Chaynuqami chay willashushayllapapi kriyitkillapa tantalana kawsanallapapaq. Chaqa imanutaq nuqakunamaqa Jesucristupi kriyishayllaraykuqa, Taytanchik Dyuswan, chaynulla Wamran Jesucristuwanqa uklana yupay kawsanillapa, chaynu gamkunapis kanaykillapapaq. ⁴ Chaymi chaynu nir ima iskribishunillapa, chay willashushayllapapi kriyitkillapapaq tukuyinchikllapa kusalata aligriyanallapapaq.

Dyusninchikmi achkirachikuqqa

⁵ Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa Jesucristo kaynu intrachimashanllapatami gamkunatapis willashuyanillapa. Chaqa payqami nimaqllapa: “Taytanchik Dyusqami mana ima mana allintapis rurashachu” nir. Chaymi paypiqa mana imapis tutaparaqlapi yupayqa kanchu. Ashwanmi payqa uk achkirachikuq yupay kashanrayku, imuraspis achkirachikun. ⁶ Chaynu pay katinmi, paywan karqa, amana mana allinkunata rurar uchakushunllapanachu. Chaqa uchakurlla kawsar nuqami kriyini nirqami, nuqanchiklla llullachikar chiqap kaqtaqa mana rurayanchikchu. ⁷ Piru mayqanpis kriyishanrayku imatapis allinlata ima rurarqami, kusa achkila yupayna kawsayanichikllapa, imanutaq Taytanchik Dyusmaqa achkila kawsan chaynulla. Chaynuqami, michka achka karllapamapis uklana yupay kawsayanichikllapa. Chaymi ashwan Tayta Dyuspa Wamran, Jesucristo

yawarninta îchashanqa, tukuy uchanchikkunamanta paqamashanchikllapana, Dyusninchikqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanallapapaq.

⁸ Chaymi nishaykillapapis: Uchakurlla kawsar niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirqami Dyuspa naypanpi mana chigapta rimashanchikrayku, nuqanchiklla llullachikayanchik. ⁹ Piru nuqanchiklla allita kwintata qukar nichuwan: Kusala uchayjunmi kani nir. Chaynu rurashaqami, kusala allin Taytanchik Dyusqa pirdunamashunllapa. Chaqa payqami tukuy imata allita rikar yaçhaq kar, tukuy mana allin rurayashanchikkunamanta washamashunllapa. ¹⁰ Piru Tayta Dyusqami nimanchikllapa tukuylashi uchayjun kanchikllapa nir. Chaynu uchayjun kayar, niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirqami Dyustapis llullapaq yupayna rikayanchik. Chaqa manari rimayninmatapis kwintachashanchikchu.

2

Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchikqa

¹ Munashay wamrituykuna, tukuy kaytaqami iskribimuni qamkunapis allita intrakar amana uchakurnachu kawsanaykillapapaq. Piru mayqanikillapa imalapi uchakusha katkillapagami, kusa allinla Jesucristo qashan Tayta Dyuswan shumaqchar pullachashunqallapa. ² Chaqa Jesucristulami uchanchikllapamanta washamanallapapaq yawarninta îchar wanuran. Piru payqami wanuran, mayqanpis paypi kriyitinga tukuyлата washayta yarpur. Chaymi mana nuqanchikkunalata washamanallapapaqlachu wanuran, ashwanmi tukuyapaq.

³ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, mantakushankunata allita kasurqa, chiqaptana yaçhanchikllapa paywan shumaqchakashana kanchikllapa nir. ⁴ Piru mayqanpis niyanman: Nuqaqami Dyusta riqsis-hana kani nir. Piru chaynu nir, Dyus mantakushankunata mana kasurqami, mana chigapta Dyuswan pullachu. Chaqa llullakurlari rimayan Dyuswan kani nirqa. ⁵ Nataq mayqanpis Dyuspa rimayninta chiqapta kasuqkunaqami, waran waranqa tukuy shunqunwan Dyuslapi yarpurna kawsanllapa. Chaynuqami, yaçhayanchikna Amitunchiklawanna kawsanchikllapa nir. ⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyini niqkunaqami, imanutaq Jesucristumaqa kay pachapi karmapis kusa allinlata kawsaran, chaynu kawsanmanllapa nir.

Chiqaptami llakipanakushunllapa

⁷ Kriyiq masiykuna, imanu llakipanakur kawsanaykillapapaq nir kanan iskribir willashuyanillapa chayqa manami uk mushuq mantakuy imachu. Chaqa allita yarpuyllapa: Chayraq Jesucristupi kriyiq qallaritkillapagami, imanu imanu rurar kawsanaykillapapaq nir willashuranllapa Tayta Dyusqa. Chaymi chay nishushanllapallata kananpis willashuyanillapa. ⁸ Piru kananqami, kayta willar iskribishuyanillapa chayqa mushuq yupay katin, mas das intrakankillapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikkunapaq. Chaynu intrakarqa imanutaq Jesucristumaqa kawsaq chaynu kar, uknikillapamatapis llakipayankillapana kanqa. Chaynuqami qamkunaqa waran waranqa chay tutaparaqmanta luqshirna, ashwan achkillapina kawsayankillapa kanqa.

⁹ Chaymi allita intrakankillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, achkillapina kani niyanman. Piru chaynu niyar mana ukninta llakipar çhiqnirqami,

tutaparaqllapiraq kawsayan. ¹⁰ Piru mayqanpis ukninkunata llakipaqkunaqami achkillapina kawsayan. Chaymi chaynu allita rurur Dyuswan kawsatingami, mana imanupis dyabluqa mana allinkunata rurachiytaqa puytinganachu. ¹¹ Nataq ukninkunata mana llakipar çhiquñiqkunaqa, tutaparaqllapi kawsar, mana yaçhanllapachu maymanmi riyani nirmapis. Chaynuqami kawsanllapa chay mana allinta rurachikuq dyablu limpu siguyashata yupay dijashanrayku.

¹²⁻¹⁴ Munashay wamrituykuna, Taytanchik Dyusqami Wamran Jesucristurayku uchaykillapamanta washashushanllaparayku, paytana rigshaykillapa.

Chaymi kananqa unayna kriyishaykillaparayku uk tayta yupay kaqkunata iskribishunillapa. Chaqa qamkunaqami kay pachamapis manaraq kayatinchu Jesucristuqa karanllana, chay paytami rigshaykillapana.

Chaynulla qamkuna unaykaqna kriyishaykillaparayku musu kaqkunatapis iskribishunillapa. Chaqa qamkunaqami, Jesucristo nishankunata allita kasurlla kawsashaykillaparayku kusalata shachinakuq kar, chay mana allinta rurachikuq dyablumatapis binsishaykillapana.

Amami kay pachapi imakunalapaqqa yarpushunllapachu

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Amami kay pachapi kaq mana allin kaqkunapaq, chaynulla imakuna kaqkunalaqqa yarpushunllapachu. Chaqa mayqanpis kay pachapi kaq chay mana allin kaqkunalaq, chaynulla chay iman kaqkunalaq yarpuqkunaqami, Tayta Dyuswan kayta mana puytinchu. Ashwanmi chay mana allin kaqkunapaq, chaynulla chay iman kaqkunalaq yarpurla kawsanllapa. ¹⁶ Chaqa allita yarpushunllapa: Kay pachapi kaq ima mana allin kaqkunaqami kaykunata rurannallapata munan. Tukuy ima mana allin kaqkunalata munar rurannallapata, chaynulla imatapis rikar kusata munannallapata, ashwan yaçhar manaqa kusala imayjun karmaqa kusalata alabakanallapata ima munan. Piru tukuy kaykunaqami mana Dyusmantachu, ashwanmi chay mana allinta rurachikuqkunamanta chaykunaqa. ¹⁷ Piru chaynu mana allinta rurachikuyar imapismi, kay pachamanta kaqkunaqa limpuna tukukayan tukuy mana allin imantin. Ashwanmi Taytanchik Dyus munashannu ruraqkunaqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

Juanmi yaçhachikun Jesucristupa kuntran tikrakaqkunapaq

¹⁸ Wamrituykuna, kay pacha tukukanan tyimpuqami çhamushana. Chaqa qamkunaqami, uyapashaykillapa kanqa, chay diyakunaqa, Jesucristupa kuntran rikarimuyanqa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa kuntrankunaqa kusala achka rikarimushallapana. Chaynu katinmi, yaçhanchikllapana kay pacha tukunanapaqgami, manana maychu nir. ¹⁹ Chaymi Jesucristuta kuntraqkunaqa, kay nuqanchikkunallamanta llugshishallapa. Piru chiqaptaqami mana nuqanchikkunamantachu kasha. Chaqa nuqanchikkunamanta karqa mana ashunantachu. Ashwanmi yanqa kriyiq tukurla puriq kashallapa. Piru tukuy chay pasashankunaqami, kasha allita yaçhanallapapaq paykunaqa mana chiqaptaqa Jesucristupiqqa kriyishallapachu nir.

²⁰ Piru qamkuna allita kriyiqkunawangami, manana chaynuqa pasanqanachu. Chaqa qamkunataqa Taytanchik Dyusqa Santu İspiritunta qushushanllaparayku chiqapta intrakankillapana mayqanmi Jesucristuqa nirmapis. ²¹ Chaqa qamkunaqa mayqanmi Jesucristuqa nir allita intrakashaykillaparayku iskribishunillapa. Chaynullami kusalata intrakankillapa mayqanpis Jesucristupa chiqap kaqninkuna karqa, paypaqqa manana llullakuyta puytinnachu nir. ²² Piru chay

llullakuqqami, Jesucristupaqqa kaynu ninllapa: Manashi payqa Dyuspa Akrashan Cristunchu nir. Chay paykunami Jesucristupa kuntranqa. Chaqa paykunaqami Jesucristupa kuntran kar, Taytan Dyusta chaynulla Wamrantapis mana kwintachar disprisyanllapa. ²³ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristupi mana kriyiqkunaqami, Taytan Dyuspipis mana kriyiyta puytunchu. Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran nir, kriyiqkunaqami Taytanchik Dyuspipis kriyir paywana kanqa.

²⁴ Chayraykumi qamkuna kriyiqkunaqa, chay imanu washakanaykillapapaq nir puntamanta-pacha yaçhachishushanllapataqa allita yarpur, ama qunqarchu shunquykillapapi purichinkillapa. Chaymi chaynu uyakushaykillapapi tukuy shunquykillapawan allita kriyiqqami, Jesucristuwan pulla kar, Taytan Dyuswanpis pullalla kayankillapa kanqa. ²⁵ Chaqa Jesucristuqami maydiyapis kriyishanchiknulla shachinakusha, chay tukuy tyimpupaq kawsayta arnimashanchikllapataqa qumashunllapa.

²⁶ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata willar imaqami, iskribishuyanillapa allita kwintata qukar, chay ingañashunayanllapa chaykunamanta ama ingañakanaykillapapaq. ²⁷ Piru nishaykillapa: Qamkunaqami Jesucristo, Santu Ispiritunta qushushanllapawanna kankillapa. Chayraykumi mana ministinkillapanachu mayqanpis yaçhachishunanllapapaqqa. Chaqa Amintunchikmanta Santu Ispiritunllami tukuy mana yaçhashaykillapamatapis intrachishuyanllapa. Chaymi chay intrachishuyashanllapaqa kusala chiqap kar, mana ima llulla imalamapischu. Chayraykumi imanutaq Santu Ispiritu intrachishushanllapanulla Jesucristupi allita kriyirla maydiyapis shachinakunllapa.

²⁸ Chayraykumi kananqa munashay wamrituykuna, allita yarpur ima Jesucristupi kriyir maydiyapis shachinakuyllapa. Chaynu katkillapa maydiya Jesucristo kusala mantakuyninwan rikamaqninchikllapa shamutinga, kusa aligrila paypa naypanmanqa qimikashunllapa, mana imapaq pinqakur imalamapischu. Chaymi ashwan paywan pulla rinallapapaq listuna kashunllapa. ²⁹ Chaqa allita yaçhankillapa, Jesucristuqami imatapis karanlata rurán nir. Chaymi chayta allita yaçharqa, pay yupay imatapis karanlata ruraqkunana kankillapa. Chaynu karqami, manana ukmanta yarpurnachu chiqap Dyuspa wamrankunana kayankillapa kanqa.

3

Dyuspa wamrankunanami kanchikllapa

¹ Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukar yarpuyllapa: Taytanchik Dyusqa llakipakuq kar, uchayjun kashallapamapis kusalata llakipar wamrankuna kanallapapaq rigsimashanchikllapa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Piru chay mana kriyiq runakunaqami, nuqanchikkunataqa Dyuspa mana wamranpaq yupaychu rikamanchikllapa paykuna Dyusta mana rigsisshanllaparayku. ² Chaymi kusala munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Nuqanchikkunaqami kananqa Dyuspa wamrankunana kanchikllapa. Piru manaraqmi yaçhanchikllapachu chay tyimpuqa imanu kusa shumaq kashunllapa nirqa. Nataq Jesucristuqami nimanchikllapa, maydiya pay pullakumanallapapaq shamutingashi pay payllata rikar, pay yupay kusala shumaqna kashunllapa nir. ³ Chayraykumi maydiyaqa Jesucristuwanna kayashaq nir kunfyakashanchikrayku, kananlla tukuy uchanchikkunata dijar, allinkunalata rurarna kawsashunllapa, imanutaq Jesucristumaqa allinlata kawsaq chaynu.

⁴ Kriyiq masiykuna, allita kuytakar kawsankillapa. Chaqa imalapipis uchakurqami, Dyus mantakushantaqa mana kasurnachu uchakushana rikarinchik Dyuspa naypanpiqa. ⁵ Chaqa qamkunaqami allita yaçhankillapa Jesucristuqami mana ima uchayjunlamapischu karan nir. Chaynullami yaçhayankillapapis payqami shamuran wanur chay runakunapa uchankunata limpu chinqaqchiq nir ima. ⁶ Chaynu Jesucristo mana uchayjun ima kasha katinmi, payllawan maydiyapis kawsaqkunaqami, manana uchakurllaqa kawsannachu. Nataq chay uchakurlla kawsaqkunaqami, Jesucristutaqa mana rikasha, chaynulla mana riqsishallapalamapischu. ⁷ Munashay wamrituykuna, amami mayqanpis ingañashunqallapachu. Chaqa mayqanpis allinlata ruraqkunaqami, paypis allinla imanutaq Jesucristumaqa allinla chaynu. ⁸ Piru chay mana allinta rurarlla uchakuqkunaqa dyablupa kaqninkuna. Chaqa yaçhashaykillapanulla dyabluqami unaymantapacha uchakuran. Chaynu uchakur tukuy mana allin rurashankunata limpu chinqachinanpaqmi, Dyuspa Wamran Jesucristuqa shamuran.

⁹ Chaymi mayqanpis Dyuspa wamran kaqkunaqa, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashanqa chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu, Dyus aklatin mushuqmanta nasisha yupay, wamrana kashanrayku. Chaynu karmi, ima mana allinta rurarmapis Dyusninchikpa naypanpi shumaqchakarna allinlata rurar kawsayta puytin, Dyus paywan kar yanapashanrayku. ¹⁰ Piru imanu katinmapismi runakunataqa dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi Dyuspa chiqap wamran, chaynulla mayqankunami dyablupa wamran nirmapis. Chaqa chay mana allinta ruraqkuna, chaynulla mana ukninkunata llakipaqqkunaqa, manami Dyuspa wamranlamapischu.

Jesucristumi nimashanchik llakipanakur kawsanallapapaq

¹¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna puntamanta-pacha kriyiq qallaritkillapapaq, kaynu kawsanaykillapapaq nir yaçhachishuranllapa: Uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kawsankillapa nir. ¹² Chayraykumi ama nuqanchikkunapis imanutaq Cainmaqa chay kusala mana allinta rurachikuqpa kaqnin kar, ukninta wanuchiran chaynuchu kashunllapa. ¡Ma yarpuyllapa! ¿Imapaqtaq Cainqa uknintaqa wanuchisha kasha kanqa? Chaqa Cainqami uknintaqa wanuchiran, paypa ruraynin mana allin kashanraykula. Nataq uknin rurayshanqami kusala allin kayaq.

¹³ Kriyiq masiykuna, amami llakir yarpupakunkillapachu, chay mana kriyiq runakuna çhiqnishutinllapapis. ¹⁴ Ashwanmi imanu katinpis ukninchikllapataqa llakipashunllapa. Chaqa nuqanchikkunaqami yaçhanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, ukninchikta llakipanapaq kanchikllapa nir. Piru chay mayqanpis ukninta mana llakipaqqami uk wanusha yupay kanqa. Chaymi nuqanchikkunamaqa uchanchikllaparayku tukuy tyimpupaq wanunallapapaq kasha karmapis, kananqa ashwan tukuy tyimpu kawsanallapapaqna nimashanchikllapa Jesucristuqa. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Chay mayqanpis ukninta mana llakipar çhiqniqkunaqami uk wanuchikuq yupay. Chaqa allitana yaçhankillapa tukuy wanuchikuqkunaqami mana imanupis tukuy tyimpupaq Dyuswan kawsayta puytinchu nir. ¹⁶ Piru nuqanchikkunaqami allita yaçhanchikllapa imanumi llakipanakuyqa nir. Chaqa Jesucristumi llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku. Chaymi imanutaq Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkunapaq, chaynumi nuqanchikkunapis ukninchikkunata yanapayarlla wanunapaq karmapis wanuypaq. ¹⁷ Yarpushunllapa: Uk runa kusala imayjun kanman. Piru chay runaqa rikayanman ukninkuna imakunata ministiqa. Chaynu rikarmapis

mana imalapimapis yanapayanmanchu. Chaynu ukninta mana llakiparqa ¿imanutaq tukuy shunqunwan Dyuspaqqa llakiyanqa? Manami chiqaptaqa Dyuspaqpis llakiyanqachu. ¹⁸ Chayraykumi munashay wamrituykuna, ukninchikta llakiparqa ama shiminchiklawanchu llakipani nishun. Ashwanmi imatapis paypaq allinta ruray yanapar imana rikachikushun chiqapta paypaq llakinchik nirqa.

¹⁹ Chaynu ukninchikkunata chiqapta llakipar imanaqami allitana yaçhashunllapa chiqapta Dyus munashanta rurayanchikllapa nir. Chaynullami yaçhashunllapapis chiqaptana Dyuspa wamran kanchikllapa nir. ²⁰ Piru chaynu Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamashanchikllapana katinmapis shunqunchikpi yarpunchikllapa, ¿Tayta Dyusqachu chiqapta llakipamasha kanqa? nir. Chaynu nir nuqanchiklla chay uchanchikllapapaq yarpushallapamapismi, tukuy imata yaçhaq Tayta Dyusqa yaçhamayanchikllapana nuqanchikkunaqa mana uchayjunnachu kar, chiqap paypa wamrankunana kanchikllapa nir.

²¹ Chaymi munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Shunqunchikpi, yarpuninchikpi Tayta Dyusqami tukuy uchaykunamantaqa chiqapta llakipamasha nir, mana uchanchikkunapaq yarpurnachu ashwan Tayta Dyuspa naypanmanqa kusa aligrilana ima qimikashunllapa.

²² Chaymi Taytanchik Dyusqa imata ministir mañashallapamapis yanapamashunllapa, pay mantakushankunata kasur, munashanlatana rurashanchikllaparayku.

²³ Chaqa mantakushanqami kaynu nimayanchikllapa: “Wamran Jesucristupinashi kriyishunllapa, chaynulla ukninchikllapa ukninchikllapashi llakipanakushunllapa, imanutaq pay nimashanchikllapanulla” nir. ²⁴ Chaymi Dyus nishankunata kasuqkunaqa paywan kawsanllapa, chaynulla Taytanchik Dyuspi paykunawan kawsan. ¿Imanumi yaçhanchikllapa Dyusqa nuqanchikkunapi kawsayan? nirqa. Chaytaqami yaçhanchikllapa, Santu Ispirituta qumashanchikllapa shunqunchikllapapi kawsashanrayku.

4

Yaçhachikushanllapata allita rikashunllapa chiqapchu manaqachu mana nir

¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay pachapiqami kusala achka llullakuqkuna rikarimushallapa. Chay paykunami purinllapa Dyus nishantami yaçhachikunillapa nir. Chaymi nishaykillapapis: Amami das ingañakankillapachu. Ashwanmi allita rikar ima yaçhankillapa, chiqap-tachu Dyuspa Ispiritunwan, manaqachu mana nir. Chaqa kay pachapi yaçhachikuqkunaqami, wakinkunaqa mana Dyusmantachu. ² Chaymi chaynu allita rikar yaçar kwintata qukashunllapa mayqankunami Dyusman-taqa nirmapis. Piru qamkunaqami das kwintata qukayta puytinkillapa. Chaymi mayqanpis, Jesucristuqami Dyusmanta kay pachaman shamur; nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunpaq tikrakaran nir yaçhachikuqkunaqami, Dyusmanta chiqap Ispirituwan kaqkunaqa. ³ Nataq mayqanpis, Jesucristuqami mana Dyusmantachu niqkunaqami, mana Dyuspa Ispir-itunwanchu. Tukuy chaynu niqkunaqami Jesucristupa kuntran kar, dyablumanta. Chaqa qamkunaqami unaymanta-pacha chaynu Jesu-cristupa kuntran shamuyanqa nirqa uyapashana karaykillapa. Chaymi ashwan kananqa kay pachamanqa rikarimushallapana.

⁴ Piru munashay wamrituykuna, chaynu mana allinkunata yaçhachikuq rikarimusha katinmapis, amami imapaqpis yarpupakunkillapachu. Chaqa qamkunaqami Dyuspi kriyishaykillaparayku, Santu Ispiritu qamkunapi

kawsayan, chayqami kusala pudirniyjun ima chay llullakuq dyablumantaq. Chaynu katinmi ashwan chay dyablumanta kar, llullakur mana allinta yaĉhachikuqkunataqa limpu binsishaykillapana. ⁵ Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, Jesucristupa kuntran. Chaymi chaynu Amintunchikpa kuntran kar, mana allinta yarpushanlamanta yaĉhachikutinmi Dyusninchikta mana kasunaqkunaqa, kusalata uyakur kasunllapa. ⁶ Piru nuqanchikkuna-shuyapaqa Dyusmanta kanchikllapa. Chaynu kashallapami Dyusmanta kaqkunaqa Dyuspaq yaĉhachikushallapaqa uyakur kasumanchikllapa. Piru Dyusmanta mana kaqkunaqa, mana kasukunllapachu. Chaymi chaynu yaĉhachikur ima dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi Dyusmanta kaq chiqap Ispirituwan, chaynulla mayqanmi chay llullachikuq ispirituwani nirmapis.

Dyusninchik llakipamashanchiknu llakipanakushunllapa

⁷ Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqanchikkunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakuchuwantllapa. Chaqa Dyusninchikmaqa llakipamanchikllapa. Chaymi mayqanpis llakipakuqqa Dyuspa Wamranta, chaynulla Dyustapis chiqapta riqsin. ⁸ Piru mayqanpis mana llakipakuqgami Dyusta mana riqsishachu. Chaqa Taytanchik Dyusmaqami kusala llakipakuq-ari. ⁹ Chaymi Taytanchik Dyusqa llakipamanchik nirqa intrachimanchik uklayla Wamran Jesucristuta washamanallapapaq kay pachaman kaĉhamushanwan. Chayraykumi Jesucristupi kriyirnaqa tukuy tyimpupaq kawsayta aypanallapapaqna kanchikllapa. ¹⁰ Piru Taytanchik Dyusqa manami nuqanchikkuna paypaq llakishanchikllaparaykuchu llakipamashanchikllapa. Ashwanmi pay llakipamashanchikrayku, Wamran Jesucristuta kaĉhamutin wanur, uchanchikkunawanna kidaran. Chaynuqami Dyusninchikpaqqa manana uchayjunpaqnachu riqsikasha kanallapapaq.

¹¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, imanutaq Dyusmaqa kusalata llakipamashanchik, chaynullami nuqanchikkunapis ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushunllapa. ¹² Chaqa nishaykillapa: Manami mayqanlapis Taytanchik Dyustaqa rikashalamapischu. Piru nuqanchikkuna ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushanchikllaparaykumi, Taytanchik Dyus nuqanchikkunapi katin, ashwan masta llakipanakur imana shumaqta kawsayanchikllapa. ¹³ Chaymi nuqanchikkunaqa Tayta Dyuswan kawsayanchikllapa nir yaĉhanallapapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. ¹⁴ Piru nuqakunaqami, Jesucristutaqa rikasha kanillapa. Chaymi kananqa nishaykillapa: Tayta Dyusqami Wamran Jesucristuta kay pachaman kaĉhamuran, uchanchikllapamanta tukuykata washamanallapapaq nir. ¹⁵ Chayraykumi mayqanpis, Jesucristuqami Dyuspa Wamran niqkunaqa Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis paykunawan kawsayan.

¹⁶ Chaynami nuqanchikkunaqa yaĉhanchikllapa Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir. Chaqa payqami kusala llakipakuq-ari. Chaymi yaĉhanchikpis chay mayqanpis llakipakuqgami Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis paywan kawsayan nir. ¹⁷ Chaynumi Jesucristuwan kawsarqa mas allita yaĉhakunchik imanumi llakipanakuyqa nir. Chaymi chaynu llakipanakurqa chay jwisyu diya ĉhamutinmapis manami manchakur pinqakushunllapalamapischu. Chaqa nuqanchikkunaqami pay llakipamashanchiknu, llakipanakur imaqa imanutaq Jesucristumaqa, chaynuna kashunllapa. ¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqanchikkuna Dyusninchik munashanta rurar kawsarqami, mana imalapaqpis manchakur kawsayta puytinchikchu.

Chaqa allita llakipakur kawsaqqami, tukuylla chay manchakuykunataqa mana kwintachannachu. Piru mayqanpis manchakurlla kawsaqqami manaraq allita rigqishachu, imataq llakipakuyqa nirqa. Chaymi mana allita rurashanrayku Dyusqa kastigamanqa nir manchakurlla kawsayana.

¹⁹ Taytanchik Dyus puntata llakipamashanchikllaparaykumi, nuqanchikkunapis paypaq llakinchikllapa. ²⁰ Piru imanupiqqa mayqan kaynu niyanman: Nuqami Tayta Dyuspaq llakini nir. Chaynu niyar mana ukninta chiqapta llakiparqami, chay rimaqqa kusala llulla. Chaqa rikayashan ukninta mana llakiparqa, imanunari mana rikayashan Tayta Dyuspaqmaqa llakinga. ²¹ Chaqa Jesucristumi kaynu nir mantakuran: "Mayqanpis Taytay Dyuspaq chiqapta llakiqqami, ukninpaqqis llakinga" nir.

5

Allitami Dyuspa Wamran Jesucristupiqqa kriyiyapaq

¹ Kriyiq masiykuna, mayqanpis Jesucristuta payqami Dyuspa Wamran kar washamanchik nir kriyiqkunaqa, chiqap Dyuspa wamrankuna. Chaqa yaçhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspaq llakiqkunaqami Dyuspa wamrankunapaqqis llakin. ² Chaymi Taytanchik Dyuspaq llakirqa, allitana pay mantakushankunataqa rurayanchikllapa. Chaynuqami yaçhayanchikllapa Dyuspa kaq tukuy wamrankunatapis llakipayanchikllapana nir. ³ Chaynulla Tayta Dyuspaq llakirqami, chay mantakushankunata kumpliyanichik. Chaqa chay mantakushankunaqa manami uk kusala lllashaq yupaychu. ⁴ Chaqa Dyuspa tukuy wamran kaqkunaqami binsiyta puytinchik kay pachapi mana allin kaqkunataqa. Chaynulla chay kriyishanchikraykumi washakashanchik chay tukuy mana allin kaqkunamantaqa. ⁵ Chaymi mayqanpis Jesucristuqa Dyuspa chiqap Wamran nir kriyiqkunaqa, tukuy kay pachapi mana allin kaqkunataqa binsiyta puytin.

Imanumi Jesucristupaq intrakayta puytinchikllapa

⁶ Allita intrakashunllapa: Amitunchik Jesucristo Tayta Dyusmanta shamusha nirqami, kaykunarayku yaçhayta puytinchik: Amitunchik Jesucristo kay pachapi kar yakupi shutikushanrayku, chaynulla wanur yawarninta içhashanrayku ima. Chaymi paypaqqa yaçhayta puytinchik mana yakupi shutikushanraykulachu, ashwan chay wanur yawarninta içhashanraykupis yaçhayta puytinchik. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunpis chaypaqqa, chiqapmi chayqa nir intrachimashanchikllapa. Chaymi Santu Ispiritu intrachimashanchikllaparayku, kunfyakanchikllapa. Chaqa payqa chiqaptari riman, mana llullakurchu.

⁷ Chaymi qashan nishaykillapa: Kay kimsakunaraykulami, allita intrakayta puytinchik Jesucristupaqqa: ⁸ Santu Ispiritu intrachimashanchikrayku, yakupi shutikushanrayku, chaynulla kruspi wanur yawarninta içhashanrayku ima. Piru kay kimsakunaqami chayllata intrachimanchikllapa Jesucristupaqqa. * ⁹ Chaqa allita yarpushunllapa:

* **5:8** Uk iskribikashakunapiqqa kaynu rikarin: Chaymi Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir, intrakanapaqqa unaq syilupi kanmi kimsa, Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristo, chaynulla Santu Ispiritu. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa. ⁸ Chaynullami kay pachapipis kan kimsa, Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir intrachimanchikllapa: Santu Ispiritu, Jesucristo yakupi shutikushan, chaynulla wanur yawarninta içhashan ima. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa.

Imanupimaqa uk runa imalata willamashallapamaqa kriyinchikllapa. Chaynu runa masinchik willamashallapa kriyirqa, ashwan Tayta Dyuslla Wamran Jesucristupa q willamashallapamaqa kusala chiqap kashanrayku kriyirapaqqa kusala allin. Chaqa Dyusllari chaynu intrachimanchikllapa Wamranpaqqa. ¹⁰ Chaymi mayqanpis Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuy shungunwan kriyir, payqami Dyuspa chiqap Wamran ninllapa. Piru mana kriyiqkunaqami, Tayta Dyustaqa llullata yupay riqsinllapa. Chaqa manari kriyinnlapachu Tayta Dyus Wamran Jesucristupa q nishanpiqa. ¹¹ Chaqa Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristupa q willamashanchikllapapi kriyishaqa tukuy tyimpupa q kawsaytana qumanchikllapa. ¹² Chaymi mayqanpis Tayta Dyus, Wamran Jesucristupa q nishanpi kriyiqkunaqa tukuy tyimpupa qna kawsanqallapa. Piru chay mana kriyiqkunaqami mana tukuy tyimpu kawsaytaqa puytinllapachu.

Juanmi tukukananta kunsijakun

¹³ Kriyiq masiykuna, qamkuna Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupi kriyiqkunatami iskrishunillapa kay kartata, yaçhanaykillapapa q kriyishaykillapara yku tukuy tyimpu kawsanaykillapapa qna kankillapa nir.

¹⁴ Chaynulla nishaykillapapis: Nuqanchikkunaqami kusalata kunfyakanchikllapa, Taytanchikllapa Dyuspiqa. Chaqa allitami yaçhanchikllapa nuqanchikkunaqa pay munashannuta mañakushaqa uyamananchikllapa nir. ¹⁵ Chaymi imanuta q yaçhanchik Tayta Dyusman mañakushaqa uyamananchik nir, chaynullami yaçhayta puytinchikpis payqami mañashanchikpipis yanapamayanchikllapa nir.

¹⁶⁻¹⁷ Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu imalata mana allinta rurarqami Dyuspa naypanpiqa uchakuyanchikna. Piru chaynu uchakusha karmapis, Tayta Dyusman mañakushaqami llakipamananchikllapa. Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa ima mana allinta rurar uchakuqta rikarqami, Taytanchik Dyusman mañakuyllapa llakipananpa q chay uknikillapataqa. Chaynuqami chay uknikillapaqa washakashana kanqa. Piru mayqanpis Dyusninchikpa kuntran tikrakasha kar, tukuy tyimpupa qna wanunanpa q kayarmapis, kusala mana allinkunata ukkunata yaçhachiyatinqa, amami paykunapaqqa mañakunkillapalamapischu.

¹⁸ Piru allita yaçhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspi kriyishanrayku, pay chiqap wamranpa qna riqsitingami, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashan chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu. Chaqa Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristuqami mana imuraspis dijar kuytamashallapaqa, mana imanupis imanachimayninchikta puytinchu chay dyablupa. ¹⁹ Chaqa nuqanchikkunaqami, yaçhanchikllapa kriyishanchikllapara yku Dyusninchikpana kanchikllapa nir. Piru chay wakin mana kriyiqkunaqami chay dyablupa kar, kusala mana allinta rurarlla kawsanllapa. ²⁰ Nuqanchikkunaqami allita yaçhanchikllapa Dyuspa Wamran Jesucristuqami shamuran Taytan Dyusta allita riqsichimanallapapa q nir. Chaymi nuqanchikkuna kriyiqkunaqa allitana kriyir Jesucristullawanna kawsanchikllapa. Chaqa chiqap ka q Jesucristuqami qumanallapapa q nisha tukuy tyimpupa q kawsaytana. ²¹ Chayraykumi munashay wamrituykuna, allita kuytakar ima, amami chay runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunataqa adurankillapalamapischu.

Chaynumi kanqa.

2 Juan

Juanpa ishkey kaq kartan

Juanmi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, * nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqñin kar, qamkunata Dyus akrrar paypana kanaykillapapaq nishushallapa katinmi iskribishunillapa. Chaqa Jesucristupi allita kriyishaykillaparayku mana qunqashurllapa, kusalata qamkunapaq yarpukuni. Piru manami nuqalachu chaynuqa yarpushuni, ashwanmi tukuylla chiqap kaq Amitunchikpi kriyiqkunaqa qamkunapaqqa kusalata yarpunllapa. ² Chaymi nishaykillapa: Qamkunapaqqa kusalata yarpuni chiqap kaq, Jesucristuta kay shunquyllapapi purichiq kar. Chaqa chay chiqap kaqqa, mana uk ratulapaqchu nuqanchikkunawanqa, ashwanmi tukuy tyimpupaqna. ³ Chaymi kananqa mañakuni qamkunapaq Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan pulla kusalata yanapar, llakipar ima kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami chay chiqap kaqlapina kar, llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

Chiqapta llakipanakurmi kawsashunllapa

⁴ Piru kananqami nuqaqa kusalata aligriyani. Chaqa qamkunamanta kriyiq masikikunatami tarisha kani, qamkuna yupaylla Dyus munashannulla, chiqap kaqta rurar kawsaqlapata. ⁵ Chaymi munashay kriyiq masiykuna, kananqa rugashunillapa ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata llakipanakur ima kawsanallapapaq. Piru kaynu nishurllapaqa, manami uk mushuq mantakuyta imachu iskribishuyanillapa. Ashwanmi kay willashuyashayllapataqa unaymantapacha Jesucristuqa nimashanchikllapallana karan. ⁶ Chaqa Taytanchik Dyus mantakushankunaqami intrachimanchikllapa llakipanakur ima kawsanallapapaq nir. Chaymi chay mantakuykunata puntamantapacha intrakashaykillapanulla uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kawsanaykillapapaqna kankillapa.

Juanmi yaĉhachikun mana allinta yaĉhachikuqkunapaq

⁷ Kriyiq masiykuna, allitami intrakayllapa, kananmi achka mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarimushallapa. Chaymi paykunaqa kaynu yaĉhachikunllapa: "Jesucristuqami Dyusmantaqa mana nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunchu shamusha" nir llullachikur yaĉhachikunllapa. Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis chaynu nir yaĉhachikutinqa yaĉhankillapana wakqa mana chiqap yaĉhachikuq kar Jesucristupaqa kuntran nir. ⁸ Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa imanupiqakish chay mana allin yaĉhachikuqkunata kasur, Jesucristumanta imata karanlata ayanaykillapapaq karan chayta mana aypatkillapachu. Ashwanmi ima rurayashaykillapapiqa Jesucristupi yarpur rurayllapa.

⁹ Chaqa mayqanpis Jesucristo yaĉhachikushanmanta ukmanta yaĉhachikuqqa mana Dyusmantachu yaĉhachikuyan, chaynulla Dyuswan kaytapis mana puytiyanchu. Piru mayqanpis Jesucristupaq yaĉhachikuqqa, Taytanchik Dyuswan pulla kar, Wamran Jesucristuwanpis pulla kawsayta puytin. ¹⁰ Chaymi nishaykillapa: Mayqan wasikillapaman

* **1:1** Kriyiq masiykuna nirqami intrachimayninchiktapis puytin, uk warmisitata wamrantinta iskribiran nir.

êhar Jesucristupa kuntran kar, mana Dyus nishannu yaêhachishuqllapa qallaritinga amami samachinkillapalamapischu wasikillapapiqa. ¹¹ Chaqa mayqanpis chay mana allinta yaêhachikuqta wasinpi samachiqqami, ashwan chay mana allin yaêhachikuyashanpi yanapaq yupayna.

Juanmi tukukananta saludakun

¹² Kriyiq masiykuna, kanmi masraq willar ima animachishunayllapapaq. Piru manami munanichu kay kartayllapi iskribir ima willashunayllapapaqqa. Ashwanmi Dyus munatinga mana tardarchu rikashuqllapa shamuyta yarpuni. Chaymi chaypi tantanakur ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata aligriyanallapapaq. ¹³ Chaynullami kaymantapis chay qamkunata yupay, Tayta Dyus akrashan kriyiqkunapis, qamkunapaq saluduta kaêhamun.

Chaynumi kanqa.

3 Juan

Juanpa kimsa kaq kartan

Juanmi saludakun

¹ Nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqmin kar, kusala munashay kriyiq masiy Gayo, kay kartata iskribishuni. Chaqa qampaqmi kusalata llakini ima.

² Kriyiq masiy Gayo, yačhanimi qamqa kusa allinta puriyanki Dyus-ninchikwan nir. Chaymi Taytanchik Dyusman kusata mañakuni, pay yanapashutin ama imapis pasashutin, allinla ima kanaykipaq. ³ Chaymi wakin kriyiq masikikuna watukumaq čhamur parlamasha qampaq, kaynu nir: Qamqashi chiqap kaqlapi kar, kusa allinlata rurar kawsanki nir. Chaymi chaynu nimarllapaqa, kusalata aligriyachimashallapa. ⁴ Chaqa tukuy nuqallapi ima katın aligriyanaymantaqami, ashwan masta aligriyachiman, qamkuna wamray yupay kaqkunaqashi chiqap Jesucristo munashannulla rurar kawsankillapa nir yačhashayrayku.

⁵ Kriyiq masiy, qam chay uknikikunata ima ministishanpi yanaparqami kusala allinta rurayanki. Chaynulla yanapayankipismi, chay uklawmanta kaq kriyiq masikikunatapis. Chaqa chaynu ruraraqami ashwan kusala mas allinta rurayanki. ⁶ Chaynu yanapakushaykiraykumi, runakunaqa qamqashi kusalata llakipanki paykunataqa nir, tukuy kriyiqkunapa naypanpi rimasha. Chaymi kusalata kananqa rugashuni chay ukninchikkuna Dyus munashanta yačhachikuq riqkunata ima ministishanpi yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa, Amitunchikpa kusala shumaq rimayninta rir yačhachikunanllapapaq. ⁷ Chaqa paykunaqami Jesucristupaq yačhachikunanpaq kusalata yarpushallapa. Piru chaynu yačhachikuq rina-paqqa manami ministishachu chay mana kriyiq runakuna yanapanantaqa. ⁸ Chayraykumi nuqanchikkuna yanapayta puytinchikllapa paykunaqa rir yačhachikunanpaq, chiqap kaq Jesucristupaqqa.

Diótfrefes mana allinta tukushan

⁹ Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunaman iskribimuray uk kartata. Piru chay qamkunapimi kan uk runa Diótfrefes shutiq. Paymi chay ima nir iskribishushayllapapaq mana allintachu yarpun. Ashwanmi pay munashannulla rurachishurllapa ima, kusala mantakuq ima kanayan. ¹⁰ Chayraykumi nuqa rikashuqllapa shamurqa, chay runataqa qayachimur allita parlashaq. Chaqa nuqami yačhasha kani, chay runaqashi kusala mana allin kwintunkunawan, chaynulla llullakur ima rimar purin, nuqakunapaq nir. Chaynullami yačhashapis kani, chay runaqashi kriyiq masinchikkuna yačhachikur čhatinmapis mana samachinchu. Chaymi ashwan wakin kriyiqkuna samachikushaq nitinllapamaqa mana samachikunanllapata munar chay kriyiqkunapa tantakananllapa wasimanmatapis itakur manana tantakananllapamatapis munanllapanachu ima nir.

Demetrio kusala allin kashan

¹¹ Kusala munashay kriyiq masiy, amami chay mana allinta rurayashanllapakunata ima rurarchu, allin kaqlata rurar kawsankillapa. Chaqa chay allinta ruraqkunaqami Dyuswan qamni kawsanllapa. Piru chay mana allinta ruraqkunaqami, Dyustaqa mana rikar riqsishallapalamapischu.

¹² Piru chay ukninchik Demetrio-shuypaqami Dyustaqa riqsir kriyishanrayku, kusa allinlata rurar kawsan. Chaymi chaynu chay chiqap kaqpi kriyir

allinlata rurashanrayku, wakin rikaqkunapis kusa allinlata rimanllapa paypaqqa. Chaynullami nuqakunapis, payqami kusa shumaqta kawsan nir rimanillapa. Chaqa qamqami yaçhanki imata rimarpis chiqap kaqlata rimanillapa nir.

Juanmi tukukananta saludakun

¹³ Kriyiq masiy Gayo, kusala achkaraqmi kan willashunaypaqqa. Piru manami munanichu kay kartayllapi iskribir willashunaypaqqa.

¹⁴ Chayraykumi mana tardarchu daskaqla shamunayani rikashuq, chaypinami qam qamllawanna parlanapaq.

¹⁵ Jesucristumi yanapar kusala shumaqta kawsachishunqa. Kaymanta kaq kriyiq masinchikkunami qampaq saluduta kaçhamun. Piru kriyiq masiy rugashayki, saludapamanaykipaq chaypi kaq tukuyla kriyiq masinchikkunatapis.

Chaynumi kanqa.

Judas

Judasma kartan

Jesucristupa uknin, chaynulla Santiagupa uknin Judasmi kay kartata iskribiran. Payqa manami Jesucristuta kuntrankunaman ququq Judas Iscariotichu karan.

Chay tyimpumi mana allinta yaĉhachikuqkuna puriran kaynu yaĉhachikur: "Uchakurlla tashallapa, Tayta Dyus pirdunamayashunraq" nir. Chaynu mana allinta yaĉhachikur puriyatinmi, Judas kusata llakiran, Jesucristupi kriyiqkunaqa paykunamatana kriyingallapa nir. Chaymi kay kartata kaĉharan chay mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunanpaqchu nir.

Judasmi saludakun

¹ Nuqa Judas Santiagupa ukninmi, Jesucristupa sirbiqnin kani. Chaymi, kay kartata iskribimuni qamkunata Taytanchik Dyus llakipar akrashushallapa kaqkunaman. Chaqa maydiypis Jesucristullami yanapashuyanllapa, paylapi kriyirlana kawsanaykillapapaq. ² Chaymi Jesucristuta kusalata mañakuni llakipar yanapashurllapa, kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq.

Judasmi mana allinta yaĉhachikuqkunapaq intrachikun

³ Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqami kusalata yarpusha kani iskribir masta intrachishunayllapapaq imanumi nuqata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuqa washamashanchikllapana nir. Piru kananqami kusalata rugar willashaykillapa, chay kriyishanchikllapanulla maydiypis shachinakunallapapaq ama chiqanchakarnachu nir. Chaqa yaĉhashanchikllapanu Taytanchik Dyusmi nimaranchikllapa Jesucristupi tukuyta kriyiqkunalashi washakashana kashunllapa nir. ⁴ Tukuy kaykunataqami nishuyanllapa, chay llullakur yaĉhachikuqkuna kusala achka rikarimushanllaparayku. Piru chay runakunapaqqami, Dyus nitin iskribiqkunaqa unay may tyimpumanta-pacha nishallana kayaq, paykunaqashi kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa nir. Chaymi chay kusala mana allinta rurur kawsaq runakunaqa Dyusninchikpi kriyiq tukur, "Kriyishanchikraykumi, imatapis munashanchiknulla rurayta puytinchik" nir llullakur yaĉhachikunllapa. Piru chaynu niqkunaqami, tukuy imapa amun kaq Amitunchik Jesucristutaqa, mana riqsishallapalamapischu.

Mana allinta yaĉhachikuqkunaqami kastigakanqa

⁵ Kriyiq masiykuna, qamkuna yaĉhayatkillapamapis, kaytami yarpunaykillapata munani: Amitunchikmi Israel runakunata Egipto pwiblumanta washar tukuyлата llugshichimuran. Piru Israel runakunaqami, mana tukuyninga kriyiqkunachu karan. Chaymi chaynu llugshichimushana karqa, chay mana kriyiqkunataqa limpu wanuchir tukchiran. ⁶ Chaynullami wakin angelkunamapis Dyuswan kayashanmanta chiqanchakar, imata ruranapaq nishanta mana kasurchu, kuntranna tikrakanllapa. Chaymi ashwan paykuna munashannulla rurashanrayku, Dyusqa kusala manchaypaq tutaparaqlla uĉhku ruri mayman itakuran kadinakunawan watar. Chaymi chaypina yarakuskinanllapapaq chay kusala manchaypaq jwisyu diya ĉhamunankaman. ⁷ Chaqa imanutaq unaymaqa munashanllapalata rurur uchakanllapa, chaynu yupaymi Sodomapi, Gomorrapi, chaynulla kay pwiblupa shipchanpi kaq pwiblitukunapimapis mana allinta ruraqkunapaqna tikrakanllapa.

Chaymi chay pwiblupiqá runakunaqa warmiwan yupay ullqupuralla punuqllapa. Chaynulla kusala ukman saqra imakunata ima ruraqllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa chay runakunawanqa piñakur, kusala manchaypaq ninawan kastigarán. Piru chay kastigashan imaqami kay tyimpupi kawsaqkunapaqqa sirbimanchikllapa, intrakarna amana chay tukuy tyimpupaq ninawan kastigakasha kanallapapaq.

⁸ Piru chaynu katinmapis chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqa mana intrakanar, paykuna munashanllata rurar kawsanllapa. Chaymi ashwan mana imatapis kasuyta munanllapachu. Chayraykumi, paykunaqa yanqa runakunalla karmapis mana mayqantapis kwintacharchu, Dyus akrashan kaq mantakuqkunapaq, chaynulla chay kusala pudirniyjun kaq angelkunapaq, chay mana allin kaq angelkunapaqmapis, kusala mana allinkunata ima rimarlla kawsanllapa. ⁹ Chaqa allita yarpunmanllapa, Tayta Dyuspa angelninkunamaqa manami mayqanpaqpis kusala mana allinkunata rimanllapachu. Imanutaq kusala pudirniyjun Tayta Dyuspa punta angelnin Miguelmaqami, Moisespa kwirpunta kitanakunapaq dyabluwan maqanakuyarmapis chay dyablutaqa manami niranchu: “Kusala saqra dyablu, kanan-shuyapaqami kastigakashana kanki” nirqa. Ashwanmi kaynu niran: “Amitunchikmi rikar yaĉhar imata rurashaykinulla kastigashunqa” nir. ¹⁰ Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami, mayqanpaqpis sunsunulla rimanllapa, mana kwintacharchu. Chaymi paykunaqa kawsanllapa kwirpun munashanllata rurar, imanutaq animalkunamaqa kawsan chaynu. Chaymi kusa mana allinta rurar uchakushanllaparayku Dyuspa naypanpiqa kusala manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

¹¹ ¡Imananqallaparaq chay mana allinta ruraq runakunaqa! Chaqa paykunaqami, imanutaq Cainmaqa kusala mana allinta rurar kawsaran, chaynullami kawsanllapa. Chaynulla imanutaq Balaammaqa qillayta munashanrayku Dyusmanta chiqanchakaran chaynu kawsanllapa. Chaymi imanutaq chay runa Coré shutiqmaqa Tayta Dyusta mana kasuranachu, chaynullami kay runakunapis Dyusninchikta mana kasur ima puriyar wanunllapa.

¹² Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq runakunaqa chay kriyiqpura fyistakunkillapa chaypimapis, chaypi pullaykillapa kar, kusala pinqaypaqta tukunllapa. Chaqa paykunaqami chaypiqa kusata aligriyar mikunllapa, upyanllapa tiqlananllapakaman. Piru manami qamkunataqa kwintachashunllapachu. Chaymi chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqa, wakinkunata rikar yaĉhachiq karmapis, ashwan paylapaq yarpunllapa. Chaynu karmi paykunaqa kaynu yupay kawsanllapa: Imanutaq ĉhaki puktaymataqa wayra apan chaynu. Chaymi ashwan chay runakunaqa, imanutaq qirumataqa mana puqutinga, kuchunllapa. Chaymanta qashan manana imapaqpis sirbiningami, ashwan ĉhupanmantana pilanllapa, chaynu yupaymi chay runakunaqa kawsanllapa mana imalapaqpis sirbirchu.

¹³ ¿Manachu qamkunaga yaĉhankillapa imanutaq mar yakumaqa wakman kayman maĉchikar pusqkun nir? Chaynumi chay runakunapis wakman kayman chay mana allinkunata yaĉhachikurqa shikwakunllapa, chay kusala pinqaypaq yaĉhachikuyashanllapataqa. Chaynullami paykunaqa uk qullar, mana mayman rishaq nirmapis yaĉhaq yupaychu. Chaymi paykunaqa yarakuyanllapa Dyus rikar yaĉhar kusala manchaypaq yanalla ruri mayman itakunanpaq tukuy tyimpupaqna.

¹⁴ Yaĉhashanchikllapanu Adanmi punta runa kaq. Chaymantami paypaqa willkankuna karan. Chay willkankunapismi willkayjun karan. Chaymi kay willkankunapis wamrakuranllapa. Chay wamrankunamantami nasiran

Enocqa. Kay Enocmi Dyuspa rimaqnin kaq. Chaymi Dyus rimachitin, chay mana allinta yaĉhachikuqkunapaqqa kaynu nir rimaran:

“Rikaraymi Amitunchik kusala manchaypaq achka angelkunawan shamugta. ¹⁵ Paymi shamuyaran tukuyta runakunata rikar yaĉhaq. Chaymi chay kusala mana allinta rurasha chaykunata, chaynulla Amitunchikllapaq kusala mana allinta rimashanrayku tukuy tyimpupaq kastigananpaqna shamuyaran” nir.

¹⁶ Chaqa chay runakunaqa imatapis mana allinta yupay rikar, chaynulla kusa saqrata musyakunllapa ima. Chaymi ashwan chay runakunaqa imatapis kwirpun munashanllapa rurannllapa. Chaynulla imata rimarmapis kusalata alabakar ima rimar wakinkunata ingañanllapa.

Judasmi kriyiqkunata kaynu nin

¹⁷ Piru qamkunaqami Amitunchik Jesucristupa apustulninkuna yaĉhachikushantaqa allita intrakashaykillapa kanqa. Chaymi chay intrakashaykillapataqa ama qunqankillapanachu. ¹⁸ Chaqa kaynu nirmi intrachishuranllapa: “Maydiya Jesucristo shamunan diya shipchana katinqami, rikarimunqallapa achka burlakaqkuna. Paykunaqami kwirpun munashannulla ima rurar kawsanqallapa” nir. ¹⁹ Chaynu runakunami kriyiqkunataqa paykunapurata chiqanchan. Chaynulla paykuna munashanllapanulla kawsanllapa. Chaqa paykunaqa mana Dyuspa Santu Ispiritanwanmapischu.

²⁰ Piru qamkuna-shuypaqami kriyiq masiykuna, chay kusala shumaq imapi kriyishaykillapanulla shachinakuyllapa, chaynulla imapaq Tayta Dyusman mañakunarmapis Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakuyllapa. ²¹ Chaynulla Tayta Dyus llakipashushanllapanulla ama disanimakurchu yarayllapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunankaman. Chaqa payqami kusata llakipamashanchikllaparayku apamashunllapa tukuy tyimpupaq paywanna kawsanallapapaq.

²² Chayraykumi chay manaraq allita kriyiqkunamatapis llakipar masta animachiyllapa tukuy shunqunwan Amifunchikpi kriyinanllapapaq. ²³ Chaynulla chay wakin uchanrayku rupananaq yupay kaqkunatapis, yanapankillapa amana uchanrayku rupanannllapapaq. Chaynullami wakinkunatapis llakipankillapa. Piru allitami kuytakankillapa. Imanupiqakish qamkunata uchakuchishushallapamana rikaritinllapa. Chaqa chay yanapayankillapa runakunapa yarpuyinqami, kusa millanaypaqlaraq.

Dyusninchikta alabashunllapa

²⁴⁻²⁵ Kriyiq masiykuna, kanaanqa kusala pudirniyjun washamaqninchik Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami kusala pudirniyjun kashanrayku qamkunata kuytashuyanllapa ama imalapimapis uchakurchu kusa allinta, chaynulla kusa aligri ima kusala shumaq mantakuyashanman ĉhanaykillapapaq. Chaqa payllami, quya, kanan, allaq, chaynulla maydiyapis mantakun, kusala puytiq ima kashanrayku. Chaymi Amitunchik Jesucristo maydiyapis yanapamashunllapa.

Chaynumi kanqa.

Apocalipsis

Jesucristo Juanta rikachishankuna

Jesucristupa apustulnin Juanmi kay Apocalipsis libruta iskribiran. Chaynu iskribinanpaq katinmi Tayta Dyus uk angelta kaçhamutin, Juanta rikachiran kay pachapi, syilupi ima pasayanqa nir. Chay rikachishankunatami Juanqa iskribiran nuqanchikkuna imanun qisçhakarpis wanunakaman Jesucristupi kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq.

Kay libruta liyirmi intrakayanchik Jesucristo qashan shamuyanqa nir. Chaynullami intrakayanchik tukuy runakuna wanushanmanta kawsamutin Jesucristo rikar yaçhayanqa nir. Chaynullami paypi kriyiqkunapis tukuy tyimpu paywan pulla kawsayashunllapa nir intrakanchikpis.

Manaraq kay Apocalipsis libruta iskribirmi Juanqa “San Juan” libruta iskribiran. Chay “San Juan” libruta liyirmi intrakayanchik kay pachapi Jesucristo karqa imanun kawsaran nir. Chaynullami Juanqa kimsa kartakunata iskribiran. Tukuy chay iskribishan librukunataqami farinchik Mushuq Testamentupi.

Juanmi iskribiran Jesucristo rikachishankunata

¹ Taytanchikllapa Dyusqami jwisyu diya çhamunanpaqna katinga imakunami pasayanqa nirqa Jesucristutaraq intrachiran. Chayna Jesucristuqa sirbiqninkunata intrachinanpaq. Piru Amitunchikqami, uk angelninta kaçhamutin sirbiqnin Juantaqa allita intrachiran. ² Chaymi Tayta Dyus, Jesucristuta intrachishantaqa Juanqa intrakashanrayku tukuy rikashanta, uyapashantaqa karanta rimayan.

³ Chaymi mayqanpis Dyusmanta kaq kay rimayta liyir manaqa uyakur tukuy shunqunwan kasuqkunaqa kusa shumaqmi kanqallapa. Chaqa Tayta Dyus tukuy ima pasanpaq nishanqami shipchamunna kumplikananpaqqa.

Juanmi syiti pwiblupi kriyiqkuna tantakayashanllapaman iskribin

⁴ Nuqa Juanmi, prubinsya Asiapi syiti pwiblupi kriyiqkuna kankillapa chayman iskribimuni. Chaymi kusalata Taytanchik Dyusman mañakuni pay yanapar kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa. Chaynullami mañakunipis Tayta Dyus tar mantakunan naypanpi syiti Ispiritukuna * kaqpis kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. ⁵ Jesucristumanpismi mañakuni kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi allita Taytan Dyuspaqqa intrachimanchikllapa. Paymi puntata kawsamuran. Chaynulla paymi mantan tukuy kay pachapi mantakuqkunamatapis. Chaqa Jesucristuqami munamashanchikllaparayku yawarninta içar uchanchikkunamantaqa washamashanchikllapa. ⁶ Chaynu tukuyta washarmi uklapaq yupayna tikrar, kusa mantakuq imana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapapis uk kura yupay kar, Jesucristupa Taytan Dyuslatana sirbinallapapaq. ¡Chaymi ashwan Jesucristuqa tukuy tyimpupaq mantakun nir ima alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

* **1:4** Tayta Dyuspa naypanpi syiti Ispiritukuna nirqami intrachimanchikpis Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyun nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.2-10; Isaías 11.2.

7 ¡Jesucristumi puktay rurilata shamunqa!
 Tukuymi rikanqallapa,
 wanutin tukshir uchkuran chaykunamatapis.
 Tukuy pachamanta runakunapis rikanqa.
 Kusatami llakir paypaq waqanqallapa.

¡Ari chaynumi kanqa!

8 “Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay punta chay, tukukanan chay kani”. Chaynumi nin Amitunchik kusa puytiq Tayta Dyusqa. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa.

Juanmi kusala puytiq Jesucristuta rikaran

9 Nuqa Juanmi, Jesucristupi kriyishayrayku kriyiq masikillapa kani. Chaynu karmi qamkuna yupay kusallata qisqakar imamapis shachinakuni. Chaqa nuqapismi Tayta Dyus mantakuyashanwanwa kani. Chaymi Tayta Dyuspa rimaqnin kar, Jesucristupaq yaqhachikushayrayku, aypar apamaranllapa chay mar yaku chaypipi uk pacha Patmos shutiq karan chayman. 10 Piru Amitunchikta alabanapaq diyapi Tayta Dyusman mañakutiyqami, Santu Spiritu kusala shumaq imakunata rikapakuchimaran, uyapakuchimaran ima. Chaymi ikiymanta uyaparay uk kusa jwirti rimayta. Chay rimaymi trumpita kusa jwirtita waqaq yupay karan. 11 Chaymi nimayaran: “[Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.] Uk librupi iskribiy kay rikashaykita. Chaymanta kaqhanki prubinsya Asiapi syiti pwiblukunapi kriyiqkuna kan chayman. Chay kriyiqkuna kan chay pwiblukunaqami kaykuna: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea ima”.

12 Ikimanmi tikrarakay rikanaypaq mayqanshi willamayaran nir. Piru ashwan rikaray urumanta rurakasha syiti bilirukunata. 13 Chay syiti bilirukunapa chaypinpimi rikaray uk runa yupay rikchaqta. Mudananqami chakinkaman chayaran. Urumanta rurakasha waqhakutami gasqunkaman waqhakusha karan. 14 Aqchanqami imanutaq yuraq utku chaynulla puktaymapis kusala yuraq chaynu karan. Nawinkuna-shuyupaqa, nina miraq yupay karan. 15 Chakinkunaqami urnupi brunsi rupachir kamkachikasha yupay kusallata llipyarayaran. Riman-shuyupaqa, kusala jwirti karan imanutaq riyumaqa kusala achka qarqa lanyan chaynu. 16 Nataq allilaw makinpi-shuyupaqa, syiti qullarkunata charikusha karan. Shiminmanta-shuyupaqa yarqamuyaran uk ispada kadalawunman kusa filuyjun. Qaqlanqami imanutaq rupaymaqa kusallata llipyaramun chaynu karan.

17 Chaynuta rikarqami nuqaqa wanusha yupay chakinman rataray. Piru payqa allilaw makinta nuqapa anayman churar nimiran:

“Ama manchakuychu. Nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. 18 Nuqami kawsani. Wanushami karay. Piru kananqami tukuy tyimpupaqna kawsani. [Chaynumi kanqa]. Nuqami llabita purichini chay wanuyapata, chaynulla chay wanushakuna maymanchi riyay † chayman riqkunapaq ima.

† 1:18 Kay wanushakuna maymanchi riyay nirqami intrachimanchik Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqami riyayna paywan nir. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuyupaqa riyayna uk lugarman chaypina qisqakar ima yarakusinanllapapaq maydiya Amitunchik infyirnuman rianapaq ninankaman, nir.

19 “Rikashaykitami iskribinki, kanan imakuna pasayan chayta, chaynulla maydiyapis pasayanqa chaymatapis. 20 Piru kananqami intrachishayki chay syiti qullarkunata allilaw makiypi charikushaypaq, chaynulla chay urumanta syiti bilirkunapaqpis: Chay syiti qullarkunagaqmi intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelkunapaq. Nataq chay syiti bilirkunata-shuyapaqa intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunalaq.

2

Éfeso pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

1 “Chay Éfeso pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay syiti qullarkunata allilaw makinpi charikusha chay, chaynulla chay syiti bilirkunapaq chaypinpi puriq chayqami kaynu nin:

2 Nuqami, qamkuna Efesupi kriyiqkunapaqqa yaçhani tukuy imata rurayashaykillapapaqpis. Riqsishunillapapismi kusata qisçakar imamapis shachinakur yaçhachikuyashaykillapapaq. Chaynullami yaçhanipis, chay mana allinta ruraqkunawanqa mana pulla kayta puytinkillapachu nir. Chaynullami yaçhanipis chay apustul kani niqkunatapis allita rikar yaçhatkillapaqa mana chiqaq apustulkunachu kasha nir. Chaymi ashwan qamkunaqa yaçhashaykillapana kusala llullakunami kasha paykunaqa nir. 3 Maydiyapismi nuqalapi kunfyakashaykillapa. Chaymi nuqarayku kusata qisçakashaykillapa, mana shaykurlamapischu.

4 Piru kananqami nishaykillapapis mana allinta tukuyashaykillapapaqna: Chaqa kananqami qamkunaqa imanutaq puntallamataqa nuqapaq kusalata llakiq kankillapa manana chaynunachu kankillapa nir.

5 Chaymi allita yarpur, imapi uchakusha kani nir, Dyusman qashan tikrarak imanutaq punta kashaykillapanullana rurayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami nuqa shamur kastigashur chay biliru kaqkunamatapis ashuchishaq qamkunamantaqa. 6 Piru chay Nicolaíta runakuna * mana allinta yaçhachikuyashanta nuqa yupaylla çhiqniyashaykillapami kusa allinta yarpuchiman.

7 ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi shachinakur binsikuq chaytaqa, tukuy tyimpupaq bidanchikta qumanchik chay qirupa puquyninta qarashaq. Chaqa chay qiruqami Dyuspa shumaq luryanpi kan.

Esmirna pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

8 “Chay Esmirna pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Punta Kaq chay, chaynulla Tukukanan Kaq chay, wanur qashan kawsamusha chayqami kaynu nin:

9 Nuqami, qamkuna chay Esmirnapi kriyiqkunataqa riqsishunillapa imanumi qisçakankillapa nir. Riqsishunillapapis mana imayjunchu kankillapa nir. Piru alli yaçhaymantaqami nuqapaqqa kusa imayjun kankillapa. Yaçhanipis imanumi qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa nir. Chaqa paykunaqami nin: Israel runakuna kashanchikllaparayku

* 2:6 Nicolaíta runakuna nirqami intrachimanchik Nicolás shutiq runa yaçhachikushanta kasuqkunaq. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa Jesucristupi kriyiq karnaqashi imatapis munashanchiknulla rurar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrinda nir çhürashanllapamatapis mikuyta puytinchik, chaynulla runa kar warmi karmapis ukwan ukwan punuyta puytinchik nir.

Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaga.

¹⁰ Amami manchakunkillapachu imanu qischakarmapis. Chaqa dyablugaqi qamkunamanta wakinllataqa, karsilman ima itanqallapa. Chaynu rurarmi rikashunqallapa allitachush nuqapi kriyinkillapa nir. Chaynumi dyis diyallataqa kusalata qischakankillapa. Piru nuqapi kriyishaykillapanullami, maydiya wanunaykillapakaman shachinakunkillapa. Chaynu katkillapaqami nuqaga kurunata rigalashurllapa tukuy tyimpu kawsaytana qushaykillapa.

¹¹ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaqa kaynumi niran: ‘Chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqami, yanapatiy manana ishkay kutipaq wanurqa qischakanqanachu’ nir.

Pérgamo pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹² “Chay Pérgamo pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay ispada kadaladunman kusa filuyjunta purichiqmi, qamkunapaq kaynu nin:

¹³ Nuqami allita yaĉhani qamkuna chay Pergamupi kriyiqkunaqa chay maypiĉhi dyablu tar mantakun chaypi tayankillapa nir. Piru chaynu karmapismi, nuqapi kriyishaykillapamantaqa mana chiqanchakashaykillapachu. Chaymi nuqapaq chiqap rimaqniy Antipasta chay dyablu tayashan pachapi wanuchitinllapa rikasha karmapis, mana chiqanchakashaykillapachu nuqamantaqa.

¹⁴ Chaynu karmapismi aykala mana allin imakunata rurashaykil-laparayku kusala mana allinta yarpuchimankillapa. Chaqa qamkunamanta wakinnikillapaqashi, chay unay Balaam † mana allin nis-hankunata kasur kawsankillapa. Chaqa Balaamqami chay mantakuq Balacta animachiran Israel runakunata willatin, yanqa dyuskunaman ufrinda nir animalta ĉurashanllapapa aychanta mikur, chaynulla warmi kar, runa karmapis ukwan ukwan punur ima uchakunanllapapaq.

¹⁵ Chaynullami qamkunamanta wakinkunaqa chay Nicolaíta runakuna yaĉhachikushanta [ĉhiqniyashayta] yaĉhakusha, mana chiqanchakanayanllapachu. ¹⁶ Chayraykumi allita yarpur tukuy mana allinkunata rurashaykil-lapataqa dijar qashan Dyusmanna tikrakayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami mana tardarchu nuqa qamkunaman shamur, chay ispada shimiymanta llugshimuqllawan maqanakur limpu imanachir tukchishaykillapa.

¹⁷ Chaymi nini: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqa, qarashaq chay ‘maná’ shutiq mikuy mana rikayashanllapata. Chaynullami qushaqpis uk yuraq rumisituta. Chay rumipimi uk mushuq shuti iskríbikasha. Chaytaqami mana mayqanpis riqsinchu. Ashwanmi chay mayqanĉhi aypayanqa chayla riqsinqa.

Tiatira pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁸ “Chay Tiatira pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

† 2:14 Balaampaq mas intrakanarqa rikashun Números 25.1-3; 31.8-16.

Dyuspa Wamran nawinmapis kusala nina miraq yupay chay, chaynulla urnupi rupachir kamakachikasha brunsi kusalata llipyaraq êhakiyunqami kaynu nin:

¹⁹ Nuqami, gamkuna chay Tiatirapi kriyiqkunapaqqa allita yaêhani tukuyta rurashaykillapakunataqa. Chaynullami yaêhanipis imanumi nuqata munamar, kusata nuqapi kriyinkillapamapis nir. Chaymi ashwan chay punta rurayashaykillapamantaqa kananqa mana shaykuq kusala shumagta imatapis rurarna sirbimankillapa nir yaêhanipis.

²⁰ Piru yaêhasha kani chay mana allinta tukushaykillapakunata. Chayshi gamkunaqa, chay warmi Jezabel shutiqa ima mana allinta ruratinpis mana imatapis willankillapachu. Chay warmiqami, Dyuspa rimaqnin yupay tukunla. Chaymi ashwan mana allinta yaêhachikur, nuqapi kriyiqkunata llullachinllapa, warmi kar manaqa runa karmapis ukwan ukwan pununanpaq, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrindapaq animalta êhurashanllapata mikunanllapapaq ima nir. ²¹ Chaymi nuqaga chay warmitaqa ayka diyallataqa dijasha kani, allita kwintata gukar Dyuspina kriyinanpaq. Piru payqami mana kasumar, chay ukwan ukwan punuyashanmatapis mana dijashalamapischu. ²² Chayraykumi chay warmitaqa kastigashaq, nanaywan kar mantanllapina usuranapaq. Chaynulla chay mayqan runakunapis chay warmiwan punuqkunapis, mana uchanta dijatinga paykunatapis kusala mana allinta rurar qischashaq. ²³ Chaynulla chay warmi yaêhachikushanta kasuqkunatapis ni nuqa lisyatiy wanunqallapa. † Chaynu tukuy mana allinta ruraqkunata tukchitiymi chay tukuyta nuqapi kriyiqkunaqa kwintata gukar ninqallapa: 'Amitunchikqami tukuyta dijatinga yaêhamanchikllapa imanushunqunchikpi yarpuyashanchikllapamatapis' nir. Chaymi tukuy imata yaêhashuqllapa karmi, allita rikashurllapa imanushaykillapapaqpis nishaykillapa.

²⁴ Piru chay Tiatira pwibullamanta wakinkunaqami chay warmi mana allinta yaêhachishutinllapaga mana kasushaykillapachu. Chaynulla dyablu-paq mana yaêhashaykillapata yaêhachishutinllapapis mana kasur, mana riqsishaykillapalamapischu. Chayraykumi mana mas imakunata ruraray nishuyllapamatapis puytinichu. ²⁵ Ashwanmi nishaykillapa: Chay imanutaq nuqapi kriyishaykillapanullami shachinakuskinkillapa, maydiya nuqa shamunaykaman nir.

²⁶ Chaymi mayqanpis chay tukuy mana allin kaqkunata binsir nuqa munashaylata shachinakur ruraqkunataqa, tukuy pachakunapi mantakunanllapapaqna êhurashaq. ²⁷⁻²⁸ Chaqa imanutaq Taytay Dyusmaqa, nuqa mantakunaypaq êhuramasha, chaynullami mantakunqallapa jyirru baranta charikurlla. Chaymi mayqantapis mana allinta tukugtaqa manka allpata yupay limpu llampuchanqallapamapis. Chaynullami yanapashaqpis paykunaqa imanutaq achkiyaypimaqa uk atun qullarsitu achkirachikun chaynu kananllapapaq.

²⁹ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa!

3

Sardis pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

† 2:23 Chay warmi yaêhachikushanta kasuqkunatapis ni nuqa lisyatiy wanunqallapa nirqa intrachimayninchikta puytin, wamrankunamapis wanunqa mana allinta rurashanrayku nir.

1 “Chay Sardis pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa syiti Ispiritunkunata * purichiq kaq, chaynulla chay syiti qullarta purichiq kaqqami kaynu nin:

Nuqami, qamkuna chay Sardispi kriyiqkuna imata rurashaykillapatapis yaçhani. Chaynullami yaçhanipis imanumi runakuna kusalata labashunllapa Jesucristupi kusalata kriyinkillapa nir. Piru nuqapaqqami wanusha yupayna kankillapa. ² Chayraykumi rikçhakuq yupay kusalata shachinakur chay rurayashaykillapataqa kusa allinlatana rurayllapa. Chaqa nuqapa rikayniypi, chaynulla Taytay Dyuspa naypanpiqami imatapis mana karanta rurayashaykillaparayku wanusha yupayna kankillapamapis. ³ Chaymi nishaykillapa: Imataçhi yaçhachishushanllapapi yarpur Taytanchik Dyusmanna qashan tikrakayllapa. Chaqa chay yaçhachishushanllapapi mana yarpur punuq yupaylla katkillapaqami manapis yarpuyatkillapa uk suwakuq yupay qamkunamanqa rikarimushaq.

⁴ Piru chay Sardis pwiblullapimi wakinllaqa manaraq raçhpanta liqwachaqa yupayqa mana allinkunata rurashallaparaqchu. Chay paykunami nuqawan maydiyapis purinqallapa yuraq intiruta mudakurna. Chaqa paykunaqami chaynu kananpaq kusala allin.

⁵ Chaymi mayqanpis shachinakur tukuy mana allin kaqkunata binsiqkunaqa yuraq intiruta mudakurna kawsanqallapa. Chaynulla chay maypiçhi tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq librupi shutin iskribikashataqa, manami burrashagnachu. Ashwanmi Taytay Dyuspa naypanpi chaynulla angelninkunapa naypanpimapis kusala allinpaqna riqsishaq paykunataqa.

⁶ Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Filadelfia pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

7 “Chay Filadelfia pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Mana uchayjun kar, tukuyta chiqap kaqlata rimaq, chaynulla unay gubyrnu Davidpa ayllunmanta kar Dyuspa mantakuyninpa llabinta purichir, mayqanmi yaykunqa chaynulla mana yaykunqachu niqqami, kaynu nin:

⁸ Qamkuna Filadelfiapi kriyiqkuna tukuy allinlata rurashaykillapatami yaçhani. Chaymi naypaykillapaman chapakur rikayllapa. Chay naypaykillapapimi uk punkuta kiçhalla rikankillapa. Chaytaqami chaynu kiçhalla kananpaqqa, nuqa chaynu nisha kani. Chaymi chay kiçhalla kaqtaqa mana mayqanpis kirpays puyinqachu. Piru qamkuna-shuypaqami, mana jwirsayjun karmapis nuqamantaqa mana pinqakurlamapischu, nishushayllapalatana kasur kawsashaykillapa. ⁹ Chaymi chay dyablu nishankunata kasur, pay munashanta ruraqkunataqa, nuqa nitiy kusalata rispitar naypaykillapami qunquringallapa. Chaynuqami paykunaqa yaçhanqallapa qamkunapaqqa imanumi kusalata llakipashushallapa kani nir. Chaqa chay runakunaqami kusalata llullakur ninllapa: Israel runakuna karmi Dyuspa kaqninkuna kanillapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰ Nataq qamkuna-shuypaqami nuqapi kriyishaykillapanulla kusalata shachinakushaykillapa, michka qischakarmapis. Chayraykumi kay

* 3:1 Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirmiyjun nir.

pachapi kusala qischakaykuna kanqa chaymanmatapis washashaykillapa. Chaqa chay qischakaykunaqami chaynuqa kanqa rikar yaçhanaypaq mayqankunashi allita nuqapi kriyinnllapa nir.

¹¹ Chaymi nishaykillapa: Shamunaypaq diyaqami shipchana. Chayraykumi imata rurarpis karanlata nuqa munashaynula ruraskinkillapa. Chaynuqami chay kurunataqa karantana aypankillapa, mana mayqanpis kitashutinllapanachu. ¹² Chaqa mayqanpis chay mana allin kaqta binsiqtaqami, Taytay Dyuspa pullan tukuy tyimpupaq kananpaqna nishaq. Chaymi paykunataqa Dyusta adurananllapa wasi ruripina kulumnata yupay çhurashaq. Chaynuqami paykunaqa manana maydiyapis llugshimunqallapanachu. Chaymi chaypina Dyusniypa shutinta, unaq syilumanta shamuq mushuq pwiblu Jerusalenpa shutinta, chaynulla nuqapa mushuq shutiyta ima iskribishaq.

¹³ Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Laodicea pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁴ “Chay Laodicea pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Tayta Dyus tukuy imata nishanta kumpliç, karanlata rimaq, allita Dyuspaq intrachikuq, Dyus nitin tukuy rikayashanllapata rurasha chayqa kaynu nin:

¹⁵ Nuqami, qamkuna chay Laodiceapi kriyiqkunapaq yaçhani tukuyta imata rurashaykillapatapis. Chaynullami yaçhanipis qamkunaqami mana qasaq, mana quñuq imapischu kankillapa nir. ¡Çharaq quñuq karpis quñuqllamana kankimanllapa! ¡Chaynulla qasaq karpis, qasaqllamana kankimanllapapis! ¹⁶ Piru qamkunaqa manami munankillapachu tukuy shunquykillapawan nuqata kasumaytaqa. Chaynu karmi tibyu yaku yupay kashaykillaparayku, mana pullakushuyllapata munanichu. Chaymi mana qasaq chaynulla mana quñuq kashaykillaparayku ashwan kusalata millanar gumitashaykillapa. ¹⁷ Chaqa qamkunaqami ninkillapa kusa imayjunshi kankillapa nir. Ninkillapapismi tukuy imapis munashaykillapanulla kan nir. Chaynulla manashi imaykillapapis faltashunllapachu. Piru manachu kwintata qukankillapa qamkunaqa millanaypaq, pinqaypaq, mana imayjun, syigu, liri ima kankillapa nirqa. ¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Yanqa imakunapaq yarpunaykillapamantaqa, nuqapi kriyir michka qischakar imamapis shachinakur, rantiq yupay aypayllapa chiqap kaq uru, ninapi rupar kamakashata. Chaynullami aypayllapapis kusala shumaq yuraq raçhpata. Chayna chaywan mudakur manana lirilla yupay pinqaypaq purinaykillapapaq. Aypankillapapismi uk rimidyuta, chaywan rimidyakar allita rikakur imana purinaykillapapaq.

¹⁹ Chaymi nuqaqa mayqantapis chay munashay wamraykunataqa nanaq nanaq imatapis karanta willar kastigani. Chayraykumi ashwan tukuy chay uchakushaykikunata dijarna, Dyus munashanta ruranykillapapaqna tikrakayllapa. ²⁰ Chaqa allita intrakayllapa: Nuqami punkuykillapamanta qayakuq yupay willashuyanillapa. Chaymi mayqanpis uya-maqqqa punkunta kiçhaq yupay samachimanqa paypa shunqunpina samanaypaq. Chaynu samachimatingami paywanqa pulla mikuq yupayna tukuy tyimpupaq paywan kashaq.

²¹ Chaymi tukuy mana allin kaqkunata shachinakur binsiqkunaqa nuqawan pulla mantakuyniypina mantakunqallapa. Chaqa imanutaq

nuqamaqa tukuy mana allin kaqkunata binsishayrayku Taytay Dyuswan pullana mantakunanpi mantakuni chaynulla.

²² Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir”.

4

Syilupimi Dyusta aduranllapa

¹ Chaymantaqami nuqaqa unaq syiluman chapakurqa, rikaray uk punku kiçhallata. Chaymi chay punta rimaypi uk trumpita waqaqta yupay uya-pashayta qashan uyaparay kaynu nimaqta: “Iqamuy kayman. Chayman-tami rikachishayki tukuy ima pasanarpaq chaykunamatapis” nir.

² Chaynu nir willamatinni Santu Ispirituqa chay kutilla kusa shumaq imakunata rikapakuchimaran. Chaymi chay kutilla, syilupi rikaraypis uk mantakunanllapa lugarta. Chaypimi uk tasha mantakuyaq. ³ Piru chay mantakuna samanapi taqgami, kusala shumaq llipyala rumi jaspi, chaynulla chay rumi kurnalina yupay qaqlayjun karan. Nataq chay tayashan ridurninpi-shuypaqami, inap shayaran chay ismiralda rumisitu yupay kusa llipyala. ⁴ Chaynullami chay ridurninpiqa, rikaraypis binti-kwtru (24) samanakunata. Chaykunapiqami chay binti-kwtru rukukuna taqta rikaray. Paykunaqami kusala yuraq intiru raçpayjun, chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha samayaranllapa. ⁵ Chay mantakunan tayashanmantaqami rilampayaran, kusalata kunya lanyayaran ima. Nataq naypanpi-shuypaqami, syiti bilakuna kusalata ratakyaran. Chay bilakunaqami, Dyuspa syiti Ispiritunkuna * karan. ⁶ Chay mantakunan tayashanpa naypanpiqa mar yakuchu imaçhi karan, kristal yupay kusala chuyita.

Nataq chay samanapa yatalan ridurninpiqami, kwtru kawsaqkuna karanllapa. Paykunaqami tukuy intrirunta nawiyjun karanllapa, nawpan-lawta ikilawta ima. ⁷ Piru chay kawsaqkunamanta ukqami uk liyun yupay karan. Nataq chay ikillan chay-shuypaqa uk turu yupay karan. Uk-shuypaqa runa yupay qaqlayjun karan. Nataq chay kwtru kaq chay-shuypaqa atun kuchak pariç yupay karan. ⁸ Chaymi chay kwtru kawsaqkunaqa, tukuynin saysi alayjunlla karanllapa. Piru chay alankunaqami tukuy intrirunta nawiyjunlla karanllapa, analawta rurilawta ima. Piru tukuyninmi unaqpis tutapis mana shaykuq kaynu niyaranllapa:

“Kusala allin, kusala allin,
kusala allinmi
mana uchayjun Amitunchikllapa
Tayta Dyus tukuy imata puytiqqa.
Chaqa paymi unaymanta karanllana.
Chaynulla kananpis kanlla.
Chaymi maydiyapis shamunqa” nir.

⁹⁻¹⁰ Chaymi imuraspis chay kwtru kawsaqkuna chay mantakuna samanapi taq tukuy tyimpu kawsaqta kusala puytiq, chaynulla kusala shumaqmi kanki nir alabachitinga, chay binti-kwtru (24) rukukunaqa naypanpi qunqurir aduranllapa. Chayna chay kurunankunata umakushanmatapis urqur chay mantakunan samanapa naypanman çhurar kaynu niyaranllapa:

¹¹ “Qammi Amituy, nuqakunapa Dyusniy.
Qammi tukuy tyimpupaq mantakunki.

* **4:5** Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimançhik Dyuspa Ispiritun syiti pudirniyjun nir.

Qammi kusala puytiq kar,
 tukuy imatapis munashaykinulla rurashayki.
 Chaymi gam munatki
 chay rurashaykikunaqa kananpis kanlla.
 Chayraykumi qamqa kusala shumaq kanki
 alabakanaykipaqaqa” nir.

5

Juanmi syilupi rikaran uk libru pillukashata

¹ Nuqa Juanmi chay rikapakuchimashanpi rikaray, chay shumaq mantakuna samanapi taqqami, allilaw makinpi uk libru pillukashata charikusha taqta. Chay libruqami rurinpi, ananpi ima iskririkasha karan. Piru chay pillukashaqami chaymanta chaymanta allila kirpakasha karan syiti partipi napawan. ² Chaynullami rikaraypis uk kusala puytiq ángel kusa jwirtita kaynu tapukuqta: “¿Mayqantaq puytiyanqa kay napakunawan pigakashata kiçhaytaqa?” nir. ³ Piru manami mayqanpis syilupi, pachapi, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis chayta kiçhar rikananlapaqmapis kaqllapachu. ⁴ Chaynu chay pillukasha libruta kiçhar, rikananlapaqmapis mana mayqanpis kashanraykumi nuqaqa kusalata waqayaray. ⁵ Piru chay kriyiqkunata rikaq rukukunamanta ukqami nimiran: “Ama waqaynachu. Chaqa chay Judapa ayllun liyun yupay, chaynulla gubyirnu Davidmanta kaqqami,* tukuy mana allin kaqtaqa binsishana. Paymi chay pillukar syiti partipi napakasha librutaqa kaçhachir kiçhayta puytiñqa” nir.

⁶ Chaymantaqami chay mantakuna samanapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa çhaypinpiqa, rikaray uk Uyshita shaqta. Piru chay Uyshitaqami wanur kawsamusha yupay yarpuchimaran. Syiti kachuyjun, chaynulla syiti nawiyjunmi karan. Chaykunaqami intrachimanchik, Dyuspa syiti Ispiritunkuna tukuyula pachaman kaçhamushankuna karan nir. ⁷ Chay Uyshitaqami rir, chay libru pillukashata aypamuran chay mantakuna samanapi taqpa allilaw makinmantaqa. ⁸ Chaynu aypatinqami, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay binti-kwatru (24) rukukunaqa tukuyin chay Uyshitapa naypanpi qunquriranllapa. Paykunaqami tukuyin arpakunata, urumanta rurakasha kupa insinsyuyjunkunata ima charikusha karanllapa. Kay insinsyukunaqami intrachimanchik Dyuspa allinla kaqninkuna mañakushan nir. ⁹ Chaymi paykunaqa mushuq takikunata kaynu nir takiyaranllapa:

“Qamlami chay pillukasha libruta aypar,
 napakashanmatapis kiçhayta puytinki.

Chaqa gam wanur yawarnikita içarmi,
 Tayta Dyuspaqna rantimashaykillapa
 tukuy ayllukunamanta,
 ukman rimaykunapi rimaqkunamanta,
 tukuy pwiblukunamanta ima.

Chaynulla uklaw nasyonmanta kaqkunatapis.

¹⁰ Chaymi chay akrashaykikunataqa uk mantakuq kananpaq,
 chaynulla kurakunapaq yupaymi tkrashayki Taytanchik Dyusllata
 sirbinanllapapaq.

Chaymi chay akrashaykikunaqa
 tukuyula pachakunapi mantakuq imana kanqallapa”.

* 5:5 Kaypaq mas intrakanarqa rikashun Isafas 11.1,10; Romanos 15.12.

11 Chaymanta chapakur-shuypaqami, achka angelkuna rimaqta uya-paray. Chay angelkunaqami chay mantakuna samanapa, chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa ridurninpi karanllapa. Piru paykunaqami kusala manchaypaq achka karanllapa. 12 Paykunaqami kusa jwirtita rimar kaynu niyaranllapa:

“¡Chay Uyshitatami wanuchiranllapa!
¡Chaymi payqa kusala pudirniyjun,
tukuy imata aypananpaq,
kusa yaçhayniyjun,
kusa jwirsayjun,
mantakuq ima kanaanpaq kusala shumaq!

¡Chaynulla kusala alabakasha
imami kanqapis!” nir.

13 Qashanpismi uyaparay, Dyus tukuy rurashankuna syilupi kaqkuna, pachapi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkuna, mar yakupi kaqkuna kaynu niqta:

“¡Chay mantakuna samanapi taqta,
chaynulla chay Uyshitatami, kusata alabaypaq, imata rurashanpaq
payji niypaq!

¡Chaynullami payqa kusa mantakuq, kusa shumaq, kusa puytiq ima kanqa
tukuy tyimpupaq!” nir.

14 Chaynu nitinllapami, chay kwatru kawsaqkunaqa niyaranllapa: “¡Chaynumi kanqa!” nir. Chaymi chay binti-kwatru (24) rukukunaqa † naypanllapapi qunqurir [chay tukuy tyimpu kawsaqta] adurayaranllapa.

6

Librupa syiti partinpa napakashankunatami kiçharan

1 Chaymanta qashan chapakurqa rikaray imanumi chay Uyshitaqa chay librupa syiti napankunamanta, punta kaq napakasha kaqta kiçhaq qal-lariqta. Chaymantami uyaparay chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, kunya yupay kusala jwirtita kaynu niqta: “¡Shamuy!” * nir. 2 Chaymi chapakurqa rikaray uk yuraq kaballuta. Chay kaballupa anan taqqami, makinpi arkuwan flichata charikusha karan. Chaymantami quranllapa uk kurunata. Chaymi kusala puytiqpaqna tikrakar, riran maypipis tukuy imatapis binsinanpaq.

3 Chaymanta chay Uyshita ishkey kaq napakashata kiçhatinga, chay ishkey kaq kawsaqqa kaynu niqta uyaparay: “¡Shamuy!” nir. 4 Chaymi rikayatiy qashan yarqamuran uk kaballu. Chay kaballuqami chupika intiru karan. Nataq anan taqta-shuypaqa kusa puytiqpaq tikraranllapa. Chayna tukuyla runakuna shumaqta tayatinllapamapis, pay çhiqninachitinllapa paynin paynin wanuchinakunanllapapaq. Chaypaqmi kusala atun ispadata quranllapamapis.

5 Chaymanta chay Uyshita kimsa kaq napakashata kiçhatingami, uyaray chay kawsaqkunamanta kimsa kaq chayqa, kaynu niqta: “¡Shamuy!” nir. Chaymi chapakurqa rikaray uk yana kaballuta. Nataq chay anan taq chayqami makinpi charikusha karan uk balansata. 6 Chaymantami chay kwatru kawsaqkunapa çhaypinmantaqa uyaray uk rimay kaynu niqta:

† 5:14 Binti-kwatru rukukuna nirqami intrachimanchik tukuyla chay Israel pwiblumanta kriyiqkunata rikaqkunapaq. Paykunaqami karan Amitunchik Jesucristupa 12 apustulninkuna, chaynulla Israel runakunapa 12 ayllunkuna ima nir. * 6:1 Wakin iskribikashakunapiqami “Shamur rikay” nin.

“Mayqanpis uk diyata trabajashanwanqami uk kilu triguta manaqa kimsa kilu sibadalata rantiyta puytinga. Piru chay asaytiwan, binuta rantinatishuypaqa ama willatkichu michkatapis rantingá” nir.

⁷ Chaymanta chay Uyshita kwatru kaq napakashata kiçhatingami, uyaray chay kwatru kaq kawsaqa kaynu niqta: “¡Shamuy!” nir. ⁸ Chaymi chapakurqa rikaray aya rupay yupay uk qarwalla kaballuta. Nataq chay anan taqqami shutiq, “Wanuy”. Chaypa ikintagami shamuyaq uk. Payqami ayakunapa tanan chay karan. Chaymi chaytaqa pudirta quran, tukuy pachamanta kwarta partin kaqta wanuchinanpaq guerrakunawan, mal-laqwan, qishaywan, chaynulla kay pachapi kaq kusala manchaypaq animalkunawan ima.

⁹ Chaymanta chay Uyshita sinku kaq napakashata kiçhatingami, al-tarpa çhakinpi rikaray Dyuspa shumaq rimayninta parlakur shumaqta kawsashanrayku wanushakunapa almankunata. ¹⁰ Chaymi paykunaqa, kusala jwirtita kaynu niyaranllapa: “Kusala puytiq, kusa allin, imat-apis karanta ruraq Taytayllapa Dyus, çmaydiyataq rikar yaçhayanki kanqa tukuyta chay runakuna imata rurashankunataqa? çMaydiyataq paykunat-apis wanuchiyanki kanqa wanuchimashanllaparaykuqa?” nir ¹¹ Chaynu nitinllapami yuraq raçhpakunata quranllapa. Chaynullami willaranllapa-pis, samaskiyllaparaq uk tyimpullataqa, Jesucristupaq çamkuna yupaylla uknikikuna yaçhachikuqkunata wanuchinanllapakaman nir.

¹² Chaymanta chay Uyshita saysi kaq napakashata kiçhatinga, chapakur rikaray kusala saqrata pacha kuytuqa. Chaymi rupaymapis yana intirupaq tikrakan, imanutaq wanutinllapa lutu raçhpata yakakunllapa chaynu. Nataq killa-shuypaqa, chupika intirupaq tikrakan, yawar yupaylla.

¹³ Chaynulla qullarkuna-shuypaqa syilumanta ratamuran pachaman, imanutaq kusala jwirti wayra shamutinmaqa llullu iguskunamapis ratamun chaynu.

¹⁴ Chaymi syilumapis çinqaran uk papil pillukaq yupay. Chaynullami mar yaku çhaypipi pacha kaqkuna, chaynulla tukuyta sirkakuna imamapis, chay kashanmantaqa uklawman ashuranllapa.

¹⁵ Tukuy pachapi mantakuqkunagami, sirkakunapa qichqankunapi, maçhaykunapi ima pakakuranllapa. Paykunaqami tantakar kusa puytiqkunawan, suldadukunapa mantaqnikunawan, kusa nisha runakunawan, kusa imayjun kaqkunawan, sirbikuqkunawan, mana sirbikuqkunawan ima pakakuranllapa.

¹⁶ Chaymi chay sirkakunata, qaçakunata imaqa niyaqllapa: “¡Anayllapaman ratamur pakamayllapa, chay mantakuna samanapi taqpa naypanmanta, chaynulla chay Uyshita piñakushanmanta ima!

¹⁷ Chaqa paykuna kastigakunanpaq diyaqami çhamushana. çMayqannari shachinakuyta puytinga paypa kastigunmantaqa?” nir.

7

Israelmanta kriyiqkunatami uk ángel siyaran

¹ Tukuy chaykunata rikashana karqami, rikapakuyniypiqqa qashan rikaray, kwatru angelkuna, nortilawpi, surlawpi, estilawpi, oestilawpi shaqta. Paykunaqami wayrata arkayaranllapa pachaman, mar yakuman, chaynulla qirukunamanpis ama pukakamunanpaq. ² Chaynullami rikaraypis uk ángel rupay iqamunanlawmanta shamuqta. Chay angelqami çhiçaq kawsaq Dyuspa siyunta charikusha karan. Nataq chay kwatru angelkuna-shuypaqami pudirta ayparanllapa pachata, mar yakuta ima mana allinkunata rurananllapapaq. Chaymi chay ángel siyuta charikusha

shamuqqa, kusala jwirtita qayakur chay wakın angelkunataqa kaynu niran:
³ “Amaraqmi pachata, mar yakuta, qirukunatapis mana allinkunataqa rurankillaparaqchu. Chaqa manaraqmi Dyusuninchikpa sirbiqninkunapa urkunpi siyuta çhurayanillaparaqchu” nir.

⁴ Chaymanta-shuypaqami uyaparay: Tukuyla Israel ayllukunamanta siyakasha kaqkunaqa 144,000 karanllapa nir. Kaynumi karanllapa:

⁵ Judapa ayllunmanta
 12,000,

Rubenpa ayllunmanta
 12,000,

Gadpa ayllunmanta
 12,000,

⁶ Aserpa ayllunmanta
 12,000,

Neftalipa ayllunmanta
 12,000,

Manasespa ayllunmanta
 12,000,

⁷ Simeonpa ayllunmanta
 12,000,

Levipa ayllunmanta
 12,000,

Isacarpa ayllunmanta
 12,000,

⁸ Zabulonpa ayllunmanta
 12,000,

Josipa ayllunmanta
 12,000,

Benjaminpa ayllunmantapis
 12,000 ima.

Kusala achka yuraq intiru raçhpajunkuna

⁹ Chaymanta chapakurqami rikaray, mana yupaymatapis puytiypaq kusala manchaypaq achka runakunata. Paykunaqami ukław nasyunkunamanta, ukman ayllukunamanta, ukman rimaypi rimaqkunamanta, tukuy pwiblukunamanta ima karanllapa. Paykunaqami shayaranllapa chay mantakuna samanapa naypanpi, chay Uyshitapa naypanpi ima. Tukuyninmi yuraq intiru raçhpajun, chaynulla chay ramus shutiq qirupa rapranta charikushalla karanllapa. ¹⁰ Chaymi kusala jwirtita kaynu niyaranllapa: “¡Taytanchikllapa Dyus

mantakunan samanapi taq,
 chaynulla chay Uyshitami
 washamashanchikllapana!” nir.

¹¹ Piru chay angelkunaqami tukuynin chay mantakuna samanapa ridurninpi, chay rukukunapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa ridurninpi shayaranllapa. Chaymantaqami tukuyninllapa chay mantakuna samanapa naypanpi qunqiriranllapa, umanllapamatapis pachaman çhachinanllapakaman. Chaynumi Dyustaq aduraranllapa, ¹² kaynu nir: “¡Chaynumi kanqa!

Dyusuninchikqami tukuy tyimpu
 alabakasha kanqa.

Chaqa payqami kusa shumaq,
 mantakuq,
 kusa yaçhaq, payji nikasha,

kusa riqsikasha,
chaynulla kusala puytiq, jwirsayjun ima.

¡Chaynumi kanqa!”

¹³ Chaymantami chay rukukunamanta ukqa tapumaran: “¿Mayqankunataq kay yuraq intiru raçhpayjunkunaqa? ¿Maymantataq shamushallapa kanqa?” nir.

¹⁴ “Qammi yaçhayanki Taytituy” niray. Payqami nimiran:

“Kaykunaqami kay pachapi michka kusala manchaypaq qischakaykuna katinmapis kriyishannulla shachinakur pasaran chaykuna. Paykunaqami raçhanllapataqa, Uyshitapa yawarninwan paqar yuraqchashallapa.

¹⁵ Chayraykumi,

Tayta Dyus tar mantakunan naypanpiqa shayanllapa.

Chaqa paykunaqami unaqpis, tutapis

Dyusta adurananllapa wasipi paytaqa sirbinllapa.

Nataq chay mantakuna samanapi taqqa,

maydiyapis pullanllapa kar

tukuy imamantapis washan paykunataqa.

¹⁶ Chaymi paykunaqa manana qischakanqallapanachu mallaqpaq, yakupaqmapis.

Chaynulla manami rupaylamapis çhasyanqallapanachu.

Kalurmapismi manana qillakachinqanachu.

¹⁷ Chaqa Uyshita, chay mantakuna samanapa çhaypinpi kaqqami, uyshitakunata yupay michinqa.

Chaymi mayta ritinllapapis paykunapa pullan kar,

apar chay chuyala yakitu tukuy tyimpu kawsachikuqta upyachinqa.

Chaynuqami Dyus yanapatin,

manana maydiyapis waqanqallapalamapischu”.

8

Syiti napakashata chaynulla urumanta rurakasha insinsyiru

¹ Chaymanta chay Uyshita chay syiti kaq napakashata kiçhatinga, midya urata yupay syilupiqa tukuy uyarala kidaranllapa. ² Chaymantaqami, rikaray syiti angelkuna Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi chay angelkunataqa syiti trumpitakunata quranllapa. ³ Chaymantami qashan uk ángel, urumanta rurakasha insinsyu quntachikunanta charikusha shamur, altarpa naypanpi sharan. Chaymi achka insinsyuta quranllapa, chay urumanta rurakasha altarpa naypanpi quntachikunanpaq. Chay altarqami, Dyus tar mantakunan naypanpi karan. Chaymi Dyuspa tukuylla allin kaqninkuna mañakutin ima, pullan quntachikuranllapa chay insinsyutaqa.

⁴ Chaynu ruratinllapaqami, insinsyupa quntayninqa, chay angelpa makimantaqa Dyus kayashankaman iqaran, Dyuspa tukuy allin kaqninkuna mañakuyashanwan pulla. ⁵ Chaymantami chay angelpa insinsyiruta aypar, chay altarpni nina kusalata miraqta çhaqaran. Chaymantami pachamanna itakamuran. Chaymi kusalata kunyaran, lanyaran, rilamparan, chaynulla pachamapis ukman saqrata kuyuran ima.

Angelkunami syiti trumpitakunata waqachiran

⁶ Chaymantaqami chay syiti angelkuna, syiti trumpitakunata purichiqkunaqa, waqachinanpaq kamakaranllapana.

⁷ Chaymi chay punta kaq angelpa, trumpitanta waqachiranna. Chaynu waqachitingami, pachamanqa ratamuran kusa jwirti granisu, ninawan yawar piçhukasha ima. Chaymi kay pachapa kimsa kaq partinmanta ukta,

chaynulla chay muntikunapa kimsa kaq partinmantapis ukta, tukuylla chiqyaqlla qiwakunamatapis limpu rupachir tukchiran.

⁸ Chaymanta chay ishkay kaq ángel trumpitanta waqachitin-shuyupaqa mar yakuman ratamuran, uk atun sirkapi nina ratakuq yupay. Chaymi chay marpa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu yawar intirupaq tikrakan.

⁹ Chaynumi mar yakupi tukuy kawsaqqunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu wanuran. Chaynulla tukuy barkukunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu pakikar ima tukukaran.

¹⁰ Chaymantami chay kimsa kaq angelpis trumpitanta waqachiranna. Chaymi kusala atun qullar, nina ratakuq yupay syilumanta ratamuran, tukuy riyukunapa, chaynulla yaku nasimunankunaman kimsa kaq partinmanta ukman. ¹¹ Chay ratamuq qullarqami shutiq “Ayaq”. Chaymi chaynu yakuman ratamushanrayku tukuy yaku kaqkunapa kimsa kaq partinmanta ukqa, ayaq intirupaq tikrakan. Chaymi, kusa achka runakuna wanuranlapa.

¹² Chaymanta chay kwatru kaq angelpismi trumpitanta waqachiranna. Chaymi rupaypa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu dañakaran. Chaynulla killapa kimsa kaq partinmanta uk, qullarkunapa kimsa kaq partinmanta ukpis limpu dañakaran. Chaymi chay kimsa kaq partinmanta ukqa limpu tutaparaq intiru kidaran. Chaynu karmi unaqppis tutapis kimsa kaq partinmanta ukqa mana achkirachikuranllapachu.

¹³ Chaymanta chapakurqa, uyaparay atun kuchak* syilupa çhaypinta parir rir kusa jwirtita kaynu niqta: “¡Ay, ay, ay, pachapi kawsaqquna, imanangal-laparaq chay kimsa faltaq angelkuna trumpitanta waqachitinllapaqa!” nir.

9

¹ Chaymanta chay sinku kaq ángel trumpitanta waqachitin, chapakurqami rikaray uk qullar syilumanta pachaman ratamushata. Chaymi chay qullartaqa manchaypaq uçhku ruripa llabinta quranllapa. ² Chaymantami chay qullarqa kiçaran chay manchaypaq uçhkupa punkunta. Chaymi chay uçhkumantaqa quntay lluqshimuran uk urnumanta yupay. Chaynu lluqshimurmi, rupayta chaynulla tukuy intiruta limpu llantu intirupaq tikraran. ³ Chaynulla chay quntaymantaqami, atun tintikuna yarqur tukuy pachata shikwakan. Piru chay tintikunaqami, imanutaq alakran-maqa kanimanchik chaynu kanikunanpaq niran. ⁴ Chaymi chaykunataqa kay pachapi tukuy qiwakunata, chigyarraqkunata, qirukunata imaqa ama imanachinanlapaqmapischu niranllapa. Ashwanmi Dyuspa siyunwan urkunpi mana siyakasha chaykunata imanachinanpaqmapis niranllapa. ⁵ Piru chaynu runakunata kanirmapis, manami wanuchinanpaqchu niran. Ashwanmi chaynu kanishanrayku sinku misista nanaywan kusalata qischakananpaq niran. Chaqa chay tintikuna kanimashaqashi kusalata nanananpaq karan, imanutaq alakran kanimashamaqa kusalata nanan chaynu.

⁶ Chaymi chay diyakunapiqa runakunaqa qischakashanrayku kusalata wanuyta munangallapa. Piru manami wanunqallapachu. Chaqa wanuymapismi paykunamantaqa ashur, mana dasqa çhamunqachu.

⁷ Chay atun tintikunaqami, imanutaq kaballukunamaqa guerrapi maqanakunanpaq kamakanllapa chay yupay karan. Chaynulla urumanta ruqakasha kurunata umakusha yupay karanllapa. Nataq qaqlankunaqami uk runapa qaqlannu karan. ⁸ Aqchan-shuyupaqami warmipa aqchan yupay

* **8:13** Kuchakpaqqa wakin iskribikashakunapiqa ángel ninllapa.

karan. Kirunkuna-shuypaqa liyunpa kirun yupay. ⁹ Kwirpuntaqami, jyirrumanta rurakashawan arkakusha yupay karan. Nataq paritingami alankunaqa waqayaq, imanutaq bistyakunamaqa karritakunata aysachakur guerraman ritin kusalata chalaqyanllapa chay yupay. ¹⁰ Chupan-shuypaqa, kusala kashayjun karan, alakranpa chupan yupay. Chaymi chay chupanwan, mayqantapis mana allinta ruratinga, sinku misista qischakananpaqqa karan. ¹¹ Chay atun tintikunata mantaqqami kusala manchaypaq uchku ruripi mantakuq angel karan. Chay angeltami hebreo rimaypiqa ninllapapis, *Abadón*. Nataq griego rimaypi-shuypaqa ninllapa, *Apolión* * nir.

¹² Ayayay, chay saqra qischakay kananpaq karan chayqami, pasanna. Piru faltanraqmi ishkaq mas qischakaykunaqa.

¹³ Chaymantami chay saysi kaq angelqa trumpitanta waqachiranna. Chaymi uyaray uk rimayta, chay urumanta rurakasha altarpa qichqankunapi kwatru kachukuna karan chaypa chaypinmanta. Chay altarqami, Dyuspa naypanpi karan. ¹⁴ Chaymi chay rimayqa chay saysi kaq angel trumpitanta charikushataqa kaynu niran: “Riyu Eufratespa qichqanpi kwatru angelkuna watarayan chaykunata kaçhay” nir. ¹⁵ Chaymi chay kwatru angelkunataqa kaçharanna. Chaynumi paykunaqa tukuy intiruta rir kimsa kaq runakunamanta uk kaq partitaqa wanuchikunanpaq. Chaqa Tayta Dyusqami chay angelkuna kaçhakar wanuchikunanpaqqa unaylla urata, diyata, misista, añumatapis akrashana karan. ¹⁶ Chaymantami uyararay chay kaballupi suldadukuna puriqkunaqa michkami karan nirmapis. Chaqa dusyintus miyunmi (200'000,000) karanllapa.

¹⁷ Chaynumi imanutaq rikaray chay kaballukunata chaynullami rikaraypis chay kaballupa anan taqkunatapis. Chay kaballupa anan kaqkunaqami, qasqunfaqa arkakusha karanllapa klaru chupika, yana asul chaynulla qarwa imawanchi. Chay kaballupa umankuna-shuypaqa, liyunkunapa uman yupay karan. Nataq agrunmanta-shuypaqa llugshiyaran ninawan, asufripa quntaynin. ¹⁸ Chaymi tukuy kimsa kaq kawsaqkunamanta uk partinga wanuranllapa chay kimsa manchaypa kastigukunawan. Chaqa chay kaballukunapa agrunmanta llugshimuq nina, quntay, asufri imari wanuchiq chay runakunataqa. ¹⁹ Piru manami chaykunalachu wanuchikuq. Ashwanmi chay kaballukunapa chupan largu kuru yupay kaq imami kanir wanuchiq runakunataqa.

²⁰ Piru wakín runakuna, kay qischakaykunawan mana wanusha kaqkunaqa, manami dijashallapachu chay mana allin rurayninllapataqa. Chaqa paykunaqami dyablukunata aduranllapa. Chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakuna, urumanta, platomanta, brunsimanta, rumimanta, qirumanta rurakasha kar, mana puriq kaqta, mana uyakuqta, mana rikakuqta ima aduranllapa. ²¹ Chaymi paykunaqa mana imalapimapis kambyakarchu suwakurlla, wanuchikurlla, wasqakurlla, chaynulla warmi, runamapis masayjun mana masayjun karmapis ukwan ukwan punurlla ima kawsanllapa.

10

Uk angelmi libro pillukashawan

* **9:11** Abadonwan, Apolionqami intrachimanchik wanuchir tukchikuq nir.

¹ Chaymantami rikaraypis uk ángel kusala pudirniyjunta. Chay angelqami unaq syilumanta ishkimuyaran puktaypa rurinlata. Chay angelpa umanpiqami uk inap karan. Nataq qaqlan-shuypaqa llipyarayaran rupay yupay. Çhankankuna-shuypaqa, nina ratakuq yupay karan. ² Charikushami karan pillukaq taksha libritu kiçhalla. Chaymantaqa allilaw çhakintaqa shachiran mar yakuman. Nataq ichuqlawta-shuypaqa shachiran pachaman. ³ Chaymantami kusala jwirtita qayçhakuran, uk liyun yupay. Chaynu qayçhakushana katinmi, kunyapis syiti kuti kusala jwirtita lanyaran. Chaynu lanyatinmi uyaparay rimaykunata chay kunyakunamantaqa. ⁴ Chaymanta chay syiti kunyakuna pasatinqa, chay uyapashaytaqa iskribiq çhurakaray. Piru chay ratullami uyaparay unaq syilumanta uk rimay kaynu nimaqta: “Chay kunya nishantaqa, amami iskribinkichu. Ashwanmi qamla yaçhanki” nir.

⁵ Chaymantami chay ángel uk çhakinta mar yakuman chaynulla uk çhakinta pachapi shachisha chayqa, allilaw makinta unaq syiluman alsaran. ⁶ Chaymi, tukuy tyimpu kawsaq Dyuspa shutinta rimar juraran. Chaqa chay tukuy tyimpupaq kawsaq chay-ari syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqkunatapis ruraran. Chaymi kaynu niran: “Dyus imata rurananpaq chayqami manana maychu shamunanpaqqa. ⁷ Chaqa chay tyimpu çhamutin chay syiti kaq ángel trumpitanta waqachitingami, kumplikashana kanqa Dyus imataçi payla rurananpaq yarpusha karan chayqa. Piru chaypaqami Tayta Dyusqa unayllana intrachisha karan chay paypa kaq sirbiqninkunata, rimaqninkunata imaqa”.

⁸ Piru chay unaq syilumanta rimayta uyapasha karay, chayqami qashan kaynu nimiran: “Chay ángel uk çhakinta mar yakupi chaynulla uk çhakinta pachapi shachisha chay, pillukaq taksha libritu kiçhakasha chayta charikushanta, rir aypay” nir.

⁹ Chaymi rir mañaray chay angeltaqa chay pillukaq taksha libritutaqa gumananpaq. Piru payqa nimiran: “¡Kaypi! Aypar mikuy. Chaqa kayqami shimikiqami kusala mishki ñukñu kanqa. Piru shunquyki-pi-shuypaqa kusalata ayanqa” nir.

¹⁰ Chaynu nimatinmi, chay libritutaqa aypar mikuray. Chaymi, shimiypiqami myil yupay kusala mishki karan. Piru shunquy-pi-shuypaqa kusalata ayaq qallariran. ¹¹ Chaymantaqa nimiran: “Qashanmi parlakunki Tayta Dyusqa imanururayanqa chay achka pwiblukunata, chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunata, uk rimayta rimaqkunata, chay mantakuqkunata imaqa” nir.

11

Ishkay runakunami Dyuspaq parlakunllapa

¹ Chaymantaqami uk largu bara kañata yupay midikunaypaq gumararan. Chaymi kaynu nimiranllapa: “Rir, Dyusta adurananllapa wasita, altarnintinta, midiy. Chaymantami, yupankipis michkashi chaypi aduraqkunagaq nir. ² Piru amami, Dyusta adurananllapa wasipa pampa kaqtaqa midinkichu. Chaqa tukuy chaykunataqami qusha kani mana Israel runakunatana. Chaymi kwarintay-dus (42) misista saruçar purinqallapa, chay kusala shumaq Jerusalén pwiblutaqa. ³ Chay tyimpullapimi nuqapis kaçhashaq ishkey runakuna saqalla raçhpata yakakushata, paykuna nuqapaq rir yaçhachikunanpaq mil dusyintus sisinta (1,260) diyakunata”. ⁴ Piru Dyuspa chay ishkey rimaqninkunaqami intrachimanchikllapa Tayta Dyus

tukuyla kay pachapa amunpa naypanpi ishkay ulibu qirukuna * chaynulla chay ishkay bilirukuna shayaran chaypaq. ⁵ Chaymi mayqanpis kay ishkay runakunata çhiqnir mana allinta ruranatinga paykunapa shimimanta kusala achka nina lluqshimuqmi rupachir tukchinga. Chaynullami mayqanpis paykunata mana allinta ruranakuqkunaqa wanunga. ⁶ Chaqa chay ishkay runakuna, Dyuspaq yaçhachikuqkunaqami, kusala pudirniyjun kashanrayku, chay yaçhachikuyashanllapa tyimpuqa ama tamyamapis ishkinanpaq syilumatapis kirpanqallapa. Chaynullami pudirniyjunpis, yakuta yawarpaq tikrananpaq, kay pachapi kaqkunata michkatapis paykuna munashanllapa riqchaq qisçhakaykunawan qischananpaq ima.

⁷ Piru Dyuspaq yaçhachikur tukchishana katinllapaqa, uk kusala saqra munstru † chay kusala manchaypaq uçhku rurimanta yarqamur, chay ishkay runakunapa ikinpi purir binsir munashanllapa wanuchinqallapa. ⁸ Chaymi chay wanushakunapa kwirpunga, Jerusalén pwiblupa kallikunapi çhutarar kidanqa. Chaqa chay pwiblulapimi Amitunchiktapis wanuchiranllapa. Chaymi chay pwiblutaqa Sodoma, chaynulla Egipto pwibluta yupayna riqsinqallapa. ⁹ Chaynu wanutinllapami kimsa diya-y-midyuta, tukuyla pwiblumanta runakuna, ukman ayllukuna, ukman rimaypi rimaqkuna, uklaw nasyonmanta runakuna ima rikanqallapa chay wanushakunapa kwirpuntaqa. Chaymi mana munanqallapalamapischu mayqanpis chay wanushakunapa kwirpunta pampananllapataqa. ¹⁰ Chaqa ashwan kay pachapi kawsaqkunamaqa kusalata aligriyanqallapa chay ishkay runakuna wanushanllaparaykuqa. Chaymi ashwan ukninpis ukninpis imakunata rigananakunqallapa kay qisçhamaqninchikkunaqami wanushallapana nir.

¹¹ Piru kimsa diya-y-midyumantaqami, Tayta Dyusqa chay wanushakunataqa qashan kawsachimuran. Chaymi tukuyla rikaqkunaqa kusalata manchakuranllapa. ¹² Chaymantaqami chay ishkay runakuna, Dyuspaq yaçhachikuqkunaqa, unaq syilumanta uk kusala jwirti rimayta uyaparanllapa, kaynu niqta: “¡Iqamuyllapa kayman!” nir. Chaynu nitinmi, puktaypa rurinlata iqaranllapa syilumanqa. Chaymi chay tukuyla çhiqninqininkunaqa rikaranllapa. ¹³ Chaymi chay kutilla kusalata pacha kuyuran rajakanankaman. Chaynu pacha kuyutinmi, Jerusalén pwiblupa dyis partin kaqmanta ukqa limpu rataran. Chayraykumi syiti mil (7,000) runakuna wanuranllapa. Nataq wakinkuna kawsaqlla kidaqkunaqa, kusata manchakurllapa ima unaq syilupi Taytanchikllapa Dyusta kusalata alabaranllapa.

¹⁴ Ayayay, chay ishkay kaq kusala saqra qisçhakaykunaqa pasanna. Piru chay kimsa kaq saqra qisçhakay shamunanpaqqami, manana maychu.

Syiti kaq angelmi trumpitanta waqachiran

¹⁵ Chaymantami chay syiti kaq angelpis trumpitantaqa waqachiranna. Chaymi uyaparanllapa unaq syilupi kusala jwirti rimay kaynu niqta: “Kananmantaqami kay pachapiqa Amitunchik Dyusqa, Akrashan Cristunlawanna

tukuy tyimpupaqna mantakunqa” nir.

¹⁶ Chaymi Tayta Dyuspa naypanpi chay binti-kwatu (24) rukukuna chay mantakuna samanpi taqkunaqa qunqurir pachakaman pukçhirar Dyusta aduranllapa, ¹⁷ kaynu nir:

* **11:4** Mas intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.11-14. † **11:7** Munstru nirqami intrachimanchik uk runa dyablupa yarpuyinwan kar, Amitunchik Jesucristupa kuntran kaqpaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa: Apocalipsis 13.1-8; 2 Tesalonicenses 2.1-12, Daniel 7.26-27.

“Amituyllapa Tayta Dyus,
 gammi tukuy imata rurayta puytinki.
 Chaymi payji nishunillapa.
 Chaqa gammi unaymanta kashaykillana.
 Chaynullami kananpis kankilla.
 [Chaymi maydiyapis shamuyanki kanqa].
 Chaynu karmi pudirnikiwan
 tukuy intirupi mantakuq qallarishaykina.
 18 Piru wakin nasyunkunamanta runakuna
 qampi mana kriyiqkunaqami kusalata piñakuranllapa.
 Chaymi qampis piñakushaykirayku
 tukuyлата rikar yaچار kastiganaykipaq diyaqa чhamushana.
 Chaynu karmi wanushakunamatapis
 rikar yaчhayankina.
 Nataq qampaq rimaqkunata,
 kusa allin kaq akrashaykikunata,
 chaynulla qamta manchar sirbishuqkuna atun kaqkunata,
 taksha kaqkunamatapismi
 kusala allintami rurashayki ninki.
 Piru tukuy mana allinkunata ruraqkunata-shuypaqami
 tukuy tyimpupaqna kastiganki” nir.
 19 Chaymantaqami unaq syilupi, Dyusta adurananllapa wasiqa kiчhakaran.
 Chaymi chay ruripiqa rikaray, chay unay rukunchikllapawan tratuta
 rurashanllapa kufri shutiq kajunta. Chaymantami kusalata rilamparan,
 kunyaran, lanyaran ima. Chaynullami kusalata pacha kuyuran, granisu
 ishkiran ima.

12

Uk warmimi dragonwan pulla

1 Chaymantaqami unaq syilupiqa, kusala ukman siñal rikariran. Chaymi rikaray uk warmita. Chay warmiqami, rupaypa чhaypinpi, rupayta mudakusha yupay karan. Nataq killa-shuypaqami чhakinpi karan. Chaynulla uk kurunata umakushami karan. Chay kurunapiqami dusi qullarkuna karan umanpiqa. 2 Chay warmiqami ruriyjun karan. Chaymi wamrakunanpaq nanayninwan qischarik kusalata qayчhakuyaran. 3 Chaymantami syilupiqa qashan uk siñal rikariran: Chayqami uk kusala atun dragon, kusa chupika intiru rikariran. Chay dragonqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada umanpiqami kurunata umakushalla karan. 4 Chay dragonqami, чhupanwanqa unaq syilupi qullarkunataqa kimsa kaq partinmanta uktaqa pachaman itakamuran. Chaymantami chay dragonqa chay warmi wamrakustunanpaq karan chaypa naypanpi sharan. Chayna chay wamritu nasikutinga chay kutilla mikunanpaq. 5 Chaymantami chay warmiqa ullqituta wamrakusturan. Chaymi chay wamrituna tukuyла pachapi mantakuyanga, jyirru baranta charikur. Piru chay warmitaqami, wamritunta kitaran. Chaymantami chay wamritutaqa, aparan unaq syilupi Dyus chay mantakunan samanapi tayashanpa naypanman. 6 Nataq warmishuypaqa alsakaran uk chunllaqlla lugarman. Chay lugarpimi Tayta Dyusqa kamkachishana karan uk lugarsituta chaypi kidananpaq. Chayna chay lugarpiqa mil dusyintus sisinta (1,260) diyata qarananllapapaq.

7 Chaymantaqami unaq syilupiqa kusalata maqanakuranllapa: Dyus-ninchikpa angelnin Miguelmi wakin angelninkunawan maqanakuranllapa chay dragonwanqa. Chaynulla chay dragonpismi angelninkunawan

karan. ⁸ Piru dragonqa manami binsikuyta puytiranchu. Chaynulla unaq syilupiqami manana lugar karanchu paykunapaqqa. ⁹ Chaymi unaq syilumantaqa chay kusala atun dragontaqa pachaman itakamuranllapa. Chay dragonqami, unay largu kuru chay karan. Chay payllami Satanás dyablupis. Chay paymi tukuyla pachapi kawsaqkunataqa ingañar purin. Chaymi chay dyablutaqa tantar angelninkunawan pullata kay pachaman itakamuranllapa.

¹⁰ Chaymantami unaq syilumanta kusala jwirti rimay kaynu niqta uya-paray:

“Chamushanami washakanallapapaq uraqa.

Chaymi Dyusninchikna tukuy pudirninwan mantakunqa,

Akrashan kusala puytiq Cristunwan pullana.

Chaqa chay ukninchikkunata uchachar puriq
chaytaqami itakamushana Dyusninchikqa.

Chaqa chayqami, unaqpis tutapis

Dyusninchikpa naypanpiqa kriyiqkunata uchachaqa.

¹¹ Piru chay ukninchikllapakunaqami

chay Uyshitapa yawarsitun ichakashanpi kriyishanllaparayku,

chaynulla Dyusninchikpa rimayninta mana dijar parlakushanlla-
parayku ima

binsishallapa.

Chaqa paykunaqami, wanuchinatinllapamapis,

mana manchakuranllapachu.

Chaymi ashwan wanuyapaq katinmapis

wanunanllapapaqqa listuna karanllapa.

¹² Chayraykumi kananqa,

jsyilukuna kusata aligriyayllapa!

¡Chaynulla unaq syilupi kawsaqkuna,

kusata aligriyayllapa!

¡Piru imananaqallaparaq

chay pachapi, mar yakupi kawsaqkunaqa!

Chaqa dyabluqami

mananashi payqa achka tyimputanachu kawsayanqa nir yaçharqa,

kay pachaman itakamutinllapa shamusha

kusalata piñakur qamkunata qischashunanllapapaq”.

¹³ Chay dragonta kay pachaman itakamutinllapaqami, chay warmi, ul-
lqituta wamrakustusha karan chaypa ikinta riran mana allinta ruranan-
paq. ¹⁴ Piru chay warmisitataqami kuchakpa ishka kusala atun alanku-
nata quranllapa, maypiçhi Dyus, lugarta paypaq kamkachisha karan,

chayman parir rinanpaq. Chayna chay largu kuru yupay dragonman-
taqa alsakananpaq. Chaqa chay lugarpiri kimsa añu-y-midyuta qaranan-
llapapaq karan. ¹⁵ Chaymi ashwan chay largu kuru yupay dragonqa

aqrunmanta kusala achka yakuta itakuran, chayna riyupaq tikrakar chay
warmिताqa aysaçhananpaq. ¹⁶ Piru pachami chay warmिताqa yanaparan.

Chaqa pachaqami kiçhakar, chay dragon aqrunmanta riyuta itakushan-
taqa limpu upyaq yupay chakichiran. ¹⁷ Chaynu pasatinmi, ashwan chay

dragonqa kusalata chay warmiwanqa piñakuran. Chaymi chay warmita
mana imanupis ima mana allinta rurayta puytiranchu. Chaymi ashwan

chay warmipa wakin ayllun kaqkuna, Dyus mantakushankunata kasur,
Jesucristulapi kunfyakar, paypaq yaçhachikuqkunatana qischaq qallariran.

¹⁸ Chaymantaqami chay dragonqa, rir mar yakupa manyanpi shar kidaran.

*

13

Ishkay munstrukuna

¹ Chaymantaqami rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta. Piru chayqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada kachunpi uk kurunata churakushalla karan. Nataq chay kada umankunapiqa, kusala mana allinkuna iskribikasha rimayaq Dyuspa kuntranta. ² Chay manchaypaq munstrutaqa, nuqa rikaray chayqami, uk mishi puma yupay karan. Chaqa chakinkunamaqa usupa chakin yupay karan. Nataq agrunshuyupaqa liyupna agrun yupay karan. Piru chay manchaypaq dragonmi, chay manchaypaq munstrutaqa pudirninta quran, kay pachapiqa kusala mantakuq kananpaq. ³ Chay manchaypaq munstrupa uk umangami wanunanpaq yupay lisyakasha karan. Piru chay lisyakashangami alliyaran. Chaymi chayta rikar, tukuyla kay pachapi kawsaq runakunaqa chay munstrumanta kusalata dispantakar, paylatana kasur kawsaranllapa. ⁴ Chaymi chay kusala manchaypaq dragontana aduraq qallariranllapa. Chaqa chay dragon-ari pudirta qusha karan chay manchaypaq munstruta. Chaymi chay manchaypaq munstrutaqa kaynu nir aduraranllapa: “¿Mayqanna kay manchaypaq munstru yupayqa kanqa? ¿Mayqanna paywanqa shachinakyumatapis puytinga?” nir.

⁵ Chaynullami chay manchaypaq munstrutaqa, Dyus dijaran “Kusa kani” nir ima kusala saqra mana allinkunata paypaq rimananpaq. Chaynullami dijaranpis payna mantakunanpaq kwarintay-dus (42) misista. ⁶ Chaymi chay manchaypaq munstruqa, Dyuspaq chaynulla chay payta adurananllapa wasipaqmapis kusala mana allinkunata rimaran. Chaynumi ashwan chay unaq syilupi kaqkunapaqpis, kusala saqrata rimaran. ⁷ Chaynullami dijaranpis chay munstrutaqa, Dyuspa kusa allinla akrashan kaqkunawan maqanakunanpaq wanuchinankaman ima. * Pudirtapismi quran ukman ayllukunata, tukuyla pwiblukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, uklaw nasyunkunata ima mantananpaq. ⁸ Chaymi kay pachapi kawsaqkunaqa yaqqa tukuyla chay manchaypaq munstrutaqa aduranqallapa. Ashwan wakinkunalami chay munstrutaqa mana aduranqallapachu. Chaymi chay paykunapataqa, Dyusqa unaymanta-pacha chay Uyshitapa tukuy tyimpupaq kawsaq librunpi shutinllapataqa iskribishana karan, paywan tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq.

⁹ Chayraykumi mayqanpis rinriyjun kaqkunaqa, kay niyashayta allita intrakankillapa:

¹⁰ “Chaqa mayqanpis prisu kananpaqna
kasha karqa prisukanqa.

Chaynulla mayqanpis ispadallawan wanunanpaq kasha katinga,
ispadallawan wanuchinqallapa”.

Chayraykumi, Dyuspi mayqanpis kriyiqkunaqa kusala qischakaykuna ima katinmapis, kusalata shachinakur Amitunchikpi masta kriyirila kawsanmanllapa.

¹¹ Chaymantaqami qashan rikaray uk manchaypaq munstruta. Chay munstruqami pacha rurimanta iqamuyaq. Chay-shuyupaqami imanutaq

*

12:18 Wakin iskribikashakunami kay 12.18 paqqa 13.1pi nin: “Chaymantaqami nuqaqa rir mar yakupa manyanpi shar, rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta” nir. * **13:7** Mas intrakanarqa rikashunllapa Daniel 7.21.

uyshamaqa ishkay kachuyjun, chaynu karan. Piru chay kusalata llul-lachikuq dragon yupayllami rimayaq. ¹² Chaymi kay munstrutaqa, chay punta kaq munstru wanunanpaq yupay lisyakasha kayar alliyasha karan chayqa, kusala puytiqpaq tikraran. Chayraykumi kay munstruqa tukuyla kay pachapi kaqkunata imanullapis animachuran chay punta kaq munstruta adurananllapapaq. ¹³ Chaynullami kay munstruqa kusala dispan-taypaq milagrukunata rurayaq. Chaqa tukuyla rikatinmi syilumanmatapis ninakunata pachaman ratachimuyaq ima. ¹⁴ Chaynulla kay munstrugami chay punta munstrupa naypanpi kusala mana ruraypaq imakunata rurur tukuyla ingañaran. Chaymi ashwan mantakuran chay punta munstru wanunanpaqna yupay ispadawan lisyakasha karmapis kawsayaqlla chaypa imageninta kusa paynu rikchaqta rurananllapapaq. ¹⁵ Chaynullami kay munstruqa kusala pudirniyjunpaq tikrakan chay punta munstrupa imageninta rurashanllapata rimachinanpaq. Chaynullami mantakuranpis chay imagenta mayqan mana aduraqkunataqa limpu wanuchikanqa nir.

¹⁶ Niranpismi: Taksha kaqkunata, atun kaqkunata, kusa imayjun, mana imayjun kaqta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata imamapis allilaw makinpi kar manaqa urkunpi karmapis, uk markata churananllapapaq. ¹⁷ Chaynullami niranpis: Chay munstrupa shutinwan, manaqa numirunwan mana markakasha qarqa, mana rantiyta, chaynulla rantikuymatapis puytingallapachu nir.

¹⁸ Piru tukuy kaykunapaqgami allita intrakayta munan. Chaqa mayqan-pis kusa intrakaq chaygami, tantiayta puytinga chay munstrupa numirun-taqa. Chaqa chay numirugami uk runapaq intrachimanchik. Chaygami saysyintus sisintay-saysi (666).

14

144,000 takishakuna

¹ Chaymantaqami rikaray chay Uyshitata Si6n sirkapa ananpi shaqta. Paywan pullaqami, 144,000 runakuna karanllapa. Chay runakunaqami urkunllapapi, chay Uyshitapa chaynulla Taytanpa shutinta iskrishalla karanllapa. ² Chaymanta-shuypaqa uyaparay unaq syilumanta ima6hi lanyar waqaqta. Chaqa yaku kusala llashaq shamuq yupay chaynulla kunyaq yupaymi lanyayaran. Chaynullami kusala achka arpata waqachiq yupaymi lanyayaranmapis. ³ Chaqa Dyus mantakuna samanapa naypanpi, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay 24 rukukunapa naypanpimi, mushuq takita takiyananllapa. Piru manami chay takitaqa mayqanpis ya6hakuyta puytiyananllapachu. Nataq chay 144,000 kay pachamanta washakar risha karanllapa chaykunalami ya6hakuyaranllapa. ⁴ Chaqa tukuy kayku-naqami mana ukwan ukwan punushachu karanllapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar chay Uyshita mayta ritinpi pullanllapa riran. Chaynumi paykunaqa tukuyla runakunamanta puntata washakaranllapa. Chaynu karmi paykunaqa imanutaq tarpukushanchikmanmataqa punta puquyn-inta Tayta Dyusman churanichik, chaynu qimikaranllapa Dyuspa chaynulla chay Uyshitapa naypanmanqa. ⁵ Chaqa tukuy imatapis karanlata rimar imami mana uchakuranllapalamapischu.

Kimsa angelkuna rimashankuna

⁶ Chaymantami rikaraypis uk angelta syilupa 6haypinta pariqta. Chaygami apayaq uk shumaq rimay tukuy tyimpupaq washakanapaq kaqta, tukuyla pachapi kawsaqkunata, uklaw nasyunmanta kaqkunata, ukman aylluku-nata, ukman rimaypi rimaqkunata, chaynulla tukuyla pwiblukunata ima

willananpaq. ⁷ Chaymi kusala jwirtita rimar kaynu niyaq: “Taytanchik Dyustami manchar, paylata alabayllapa. Chaqa pay tukuyta rikar, yaçhananpaq uraqami çhamushana. Chayraykumi syiluta, pachata, mar yakuta, yaku nasimunankunata rurasha chay paylata adurayllapa” nir.

⁸ Chaymantami chay punta kaq angelpa ikinllata uk ángel riyaran kaynu nir: “¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana! Chaqa chay pwiblumanta kaqkunaqami, uk warmi ukwan ukwan punuq yupay kusala saqra mana allinkunata rurar kawsaranllapa. Chaynu kawsatinllapami tukuy uklaw pwiblumanta kaqkunapis paykunallowan maçhar punuq yupayna kawsaranllapa” nir.

⁹ Chaymantami qashan uk ángel ikinta riyaran kusala jwirtita kaynu nir: “Mayqan chay kusala manchaypaq munstruta, chaynulla imageninta adurar makinpi manaqa urkunpi shutinwan markakaqqa, ¹⁰ Dyus piñakushanmanta kusala manchaypaq qischakaypaq ubapa yakun binuta upyanqallapa. Chaqa Dyusqami chaytaqa, uk kupapi kamkachishana. Chaymi chayta upyaqqa, Dyuspa kusa allinla angelninkunapa, chaynulla chay Uyshitapa naypanpi, qischakanqallapa ninawan asufriwan ima.

¹¹ Chaymi chay quntaylla ruripiqqa tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Chaynulla, chay manchaypaq munstruta aduraqkunaqa, manami unaq chaynulla tutamapis samanqallapachu chay qischakayashanllapamantaqa. Chaqa imapaqtaq-ari chay manchaypaq munstruta, imagenninta adurar shutinwanmapis markakaranllapa”. ¹² ¡Chayraykumi Dyuspa tukuy allinla kaqninkuna, pay mantakushanlata kasur Jesuslapi kriyiqkunaqa, ima qischakaykuna katinmapis maydiyapis shachinakur kawsanmanllapa!

¹³ Chaymantaqa unaq syilumanta uk rimayta uyaparay. Chay rimaymi kaynu nimayaran: “Kayta iskribiy: Kaymanta-pacha, Amitunchiklapi kriyir wanuqkunaqami, kusala shumaqna kanqallapa” nir.

“Chaynumi kanqa” nin Santu Ispirituqa. “Chaqa trabajayashankunamanta samanqallapa. Chaqa chay rurashankunamí, paykunapaqa pullanllapa kanqa” nir.

Pachapimi kusichakuna karan

¹⁴ Chaymanta qashan chapakurqami rikaray kusala yuraq intiru puktayta. Piru chay puktaypa ananpiqami imaçhi uk runa yupay tayaran. Chay taqqami, urumanta rurakasha kurunata umakusha, chaynulla uk usis kusala filuyjunta charikusha tayaran.

¹⁵ Chaymantaqa, Dyusta adurananllapa wasimanta qashan uk ángel yarqamuran. Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niran chay puktaypa ananpi taq chaytaqa: “¡Usisnikita urqumur sigakuq qallariyna! ¡Chaqa chay kusichakuna uraqami çhamushana! ¡Chaynulla pachapi kusichakunapaq chayqami qarwashana!” nir. ¹⁶ Chaymi chay puktaypa ananpi tayaran chayqa, usisninta urqumur sigakuq çhurakaranna. Chaynu sigakur imami chay pachapi kusichakuna qarwashataqa tantaran.

¹⁷ Chaymantami qashan uk ángel sylupi Dyusta adurananllapa wasimanta yarqamuran. Paypismi charikusha karan, kusala filuyjun usista.

¹⁸ Chaymanta-shuypaqa altarmantana yarqamuran qashan uk ángel. Chay angelqami chay altarpi nina kaq chayta rikaq karan. Chaymi chay kusala filuyjun usisninta charikusha kaq angeltaqa kaynu nir kusala jwirtita qayaran: “¡Usisnikiwan sigakuq çhurakar, pachapi uba çhakrakunapi kan chayta kuchumuy! ¡Chaqa chay ubapa puquyningami qarwashana!” nir.

¹⁹⁻²⁰ Chaynu nitinmi chay angelqa pachapiqa ubata usisninwan kuchur chay pwiblu waqtanlawpi uk atun batya karan chayman apar itaranna

saruçhar yakunta llugshichinanllapapaq. Tukuy kayqami intrachimanchik, imanumi Tayta Dyusqa chay mana allinta ruraqkunawanqa kusalata piñakur chay ubakunata batyaman itaq yupay kastiganqa nir. Chaymi yawarninllapamapis imanutaq riyumaqa kusala lllashaq rin, chaynumi 300 kilumitruta shikwakatin, kaballukuna yaykutinmapis busalninkaman aypanqa.

15

Syiti angelkunami pachaman shamuran kastigakuq

¹ Qashanmi syilupiqqa uk kusala atun dispantakaypaq siñalta rikaray. Chaypiqami karan syiti angelkuna, chay syiti kusala saqra qischakaykunawanna. Chaqa chay syiti qischakaykunawanqami, Dyus piñakushanqa tukukayaranna.

² Chaynullami rikaraysis, mar yaku kusa llipyala yuraq, ninawan piçhukashata yupay. Chay yaku kusala yuraq llipyala kaqwan pullaqami, Dyus akrrar arpakunata qusha kayaq chaykuna tukuyin shayanllapa. Chaqa Dyus akrashan kaqkunaqami, chay munstruta, imagenninta chaynulla shutinpa numirunmatapis binsisha karanllapa. ³ Chaqa paykunaqami takiyaranllapa, Dyuspa sirbiqnin Moisés takishanta. Chaynullami takiyaranllapapis chay Uyshitapa takinkunata ima. Chaqa kaynumi niyaqllapa:

“Kusalata imatapis puytiq Amituyllapa Tayta Dyus,
chay tukuy imata rurashaykikunaqami, kusala shumaq,
chaynulla manami imanupis tanyaypaq imalamapischu.
Chaynulla shumaq, chiqap, allinla imami nannikimapis

Tayta Dyus tukuy nasyunkunapa * mantaqnin.

⁴ ¿Amituy, mayqantaq qamtaqa mana manchashuyanqaqa?

Chaynulla ¿mayqantaq mana alabashuyanqaqa?

Chaqa qamlami kusa allinqa kanki.

Chaymi ashwan tukuy pwiblumanta kawsaqkuna shamur adurashunqallapa.

Chaqa, qammi intrachikushayki
imatapis karanlata ruranki” nir.

⁵ Chaymanta, qashan chapakurqa unaq syilupi tratuta rurashan Dyusta adurananllapa wasi kiçhakaqta rikaray. ⁶ Chay rurimantaqami, chay syiti angelkuna chay syiti kusala saqra qischakaykunata apamuq chaykuna llugshimuyaran. Chay angelkunapa mudananqami kusala shumaq yuraq intiru llipyalla karan. Chaynulla qasqunkaqpimi, urumanta rurakasha waçhkuta waçhkakusha karanllapa. ⁷ Chaymantami chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, chay syiti angelkunataqa tukuyininta urumanta rurakasha kupata quran. Chay kupapiqami, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyus piñakur nishan kusala saqra qischakaykuna karan. ⁸ Chaymi Tayta Dyuspa kusala manchaypaq llipyalla pudirninwan quntay intirupaq tikrakan, Dyusta adurananllapa wasiqa. Chaynu katinmi, chay syiti kusala saqra qis-chakaykuna manaraq pasayatinqa, mana mayqanpis yaykuyta puytiqlapachu chaymanqa.

16

Angelkuna Dyusmanta kastiguta içhashankuna

* 15:3 Wakín iskribikashakunaqami çhuran Dyuspa kaqninkuna nir.

¹ Chaymantaqami uk kusala jwirti rimay Dyusta adurananllapa wasimantaqa, chay syiti angelkunata kaynu niqta uyaparay: “Rir chay syiti kupaykillapapi Dyuspa kastigun kaqkunataqa ichayllapa pachaman” nir.

² Chaynu nitinllapami chay punta kaq angelqa, rur chay kupanpi kaqtaqa icharan pachaman. Chaymi tukuy runakuna chay munstrupa siñalninta purichir chaynulla imagenninta aduraqkunapiqa kusala saqra nanay qiri rikariran.

³ Chaymanta chay ishkaq kaq ángel, rur chay kupanpi kaqtaqa icharan mar yakuman. Chaymi chay mar yakuqa yawarpaq tikrakaran, imanutaq uk runata wanuchitinllapa yawarnin shamun chaynu. Chayraykumi chay mar yakupi kawsaqqunaqa tukuylla wanuranllapa.

⁴ Chaymanta chay kimsa kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa icharan riyukunaman, yaku nasimunanman ima. Chaymi chaykunapis yawarllapaq tikrakaran. ⁵ Chaymanta chay ángel yakuta rikaq chayqa, Tayta Dyusta kaynu niqta uyaparay:

“Qammi imatapis karanlata rikaq kar,
runakunataqa kastigashayki.

Chaqa qammi kusa allinla Amituy kanki.

Chaynulla uaymanta, kananpis qamlla kanki.

⁶ Chay runakunata kanan yawarta ima upyachir wanuchishaykiqami kusala allin kasha.

Chaqa paykunami

qampa allinla kaq akrashaykikunata, rimaqnikikunata ima yawarninta ichachir wanuchiranllapa” nir.

⁷ Chaymantami uyaparaypis Dyusta adurananllapa altarmanta kaynu niqta:

“Amituy Dyus,

tukuy imata puytiq,

Qammi kananqa tukuyta rikar yaçhashayki
imamu rurashanllapanulla” nir.

⁸ Chaymanta chay kwatru kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa icharan rupayman. Chaymi rupayqa kusala jwirtita rupayar tukuylla runakunata rupachinanpaqna niran. ⁹ Chaymi tukuylla kusa saqrata ruparanllapa. Piru chaynumapis, manamiri Dyusta kasur alabanananllapalamapischu. Ashwanmi Dyus chay saqra kastigukunamanta washakuqpaqqa, kusala mana allinkunata rimaranllapa.

¹⁰ Chaymanta chay sinku kaq angelqa, chay kupanpi chaytaqa chay munstru mantakuyashanman icharan. Chaymi chay munstru mantakuyashanqa kusala tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi runakunaqa, kusala nanaywan qallunmatapis kaniyaqllapa ima. ¹¹ Piru chaynumapismi, chay mana allin rurayashankunataqa mana dijaranllapachu. Ashwanmi chay qirinllaparayku kusalata nanachikurllapaqa, sylupi Dyuspaqqa kusala mana allinkunata ima rimaranllapa.

¹² Chaymanta chay saysi kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa icharan chay atun riyu Eufrates shutiqman. Chaymi chay riyuqa limpu chakiran. Chaynu chakitinmi, chayllata orientilawmanta kaq mantakuqkunataq pasarannllapa.

¹³ Chaymantami rikaray, chay dragonpa, munstrupa, chaynulla chay llullakur yaçhachikuqpa agrunmantaqa, sapu yupay kimsa mana allin ispiritukuna llugshimuqta. ¹⁴ Chaykunaqami, dyablumanta karanllapa. Chaynu karmi mana rikashanchik imakunata, chaynulla milagrukunata ima ruraqllapa. Chaymi ashwan wakta kayta shikwakaranllapa tukuylla kay pachapi mantakuqkunata tantananpaqna. Chaynuqami ruraran, tukuy imatapis

puytiq Tayta Dyus ima diyami tukuyta rikar yaçhayanqa chay diyaqa, payku-naqa Dyuswan maqanakur shachinakuyta kamananllapapaq.

¹⁵ Chaymantami Amitunchikpis kaynu nimaqta uyaparay: “Allita in-trakayllapa. Chaqa nuqaqami manapis yaçhayatkillapachu imanutaq uk suwakuqmaqa illaqmanta rikarimur suwakun, chaynu rikarimushaq. Chaymi mayqanpis rikçhakusha yupaylla kar kasumar, raçhpanta kuytakuq chaykunaqami, kusa shumaqna kanqa. Chaqa chaynuqami manana lirila puriq yupay pingakuq yupaynachu kanqallapa” nir.

¹⁶ Piru chay kimsa dyablumanta kaq ispiritukunaqa, tukuyta man-takuqkunata tantaran chay uk lugar hebreo rimaypiqa *Armagedón* ninllapa chay lugarpi.

¹⁷ Chaymantami chay syiti kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa içharan unaq wayrallapi. Chaymi syilupi adurana wasipi chay mantakuna samana-mantaqa uk kusala jwirti rimayta uyaray. Chay rimaymi kaynu ni-yaran: “¡Tukuymi rurakashana!” nir. ¹⁸ Chaynu nitinmi chay kutilla kusata rilamparan, kunyaran, lanyaran, pachamapis rajakanankaman kuyuran unay kuyushankunamantaqa masta. Chaqa chaynuqami, mana kuyushachu karan, runakuna kay pachapi kawsaq qallarishanmanta-pachaqa. ¹⁹ Chaymi chay kusala atun pwiblu Babiloniyaqa, kimsa partipaq wakman kayman tikrakan. Chaynulla tukuy pachapi pwiblukunaqa limpu rataranllapa. Chaymanta Dyusqa yarpuran chay kusala atun pwiblu Babiloniyaqa. Chayna chay pwiblupi kaqkunataqa, Dyus piñakushanrayku, kastigananpaq kusala qisçhakaypaq ubapa yakun binuta upyachinanpaq niran. ²⁰ Chaynumi tukuyta mar yakupa çhaypinlapi pwiblitu kaqkuna, sirkakunamapis, limpu chinqar tukukan. ²¹ Chaymi ashwan unaq syilkunamantaqa ratamuran manchaypaq saqra granisu runakunamanqa. Chay granisuqami ukla, kwarinta kiluta yupay llashaqmapis. Piru chaynu katinmapis, chay granisurayku runakunaqa, kusala mana allinkunata ri-maran Dyuspaqqa. Chaqa mana agwantaypaq kusala saqra kastiguri karan.

17

Uk warmimi munstrupa anan tasha karan

¹ Chaymanta chay syiti angelkuna chay kupakunata purichiçmantami uk angelqa, kaynu nimiran: “Shamuy rikachishayki imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuq yupay achka yakupa anan taq pwibluqa imanumi kasti-gakayanqa nir. ² Chaqa chay pwiblupi taqkunaqami Dyuspi kriyishanmanta ashur, saqra mana allinkunata tukur kawsatinllapa wakin pwiblumanta kaqkunapis paykuna yupayllana kawsanllapa. Chaymi chaynu tukurlla-paqa imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa * Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsanllapa” nir. ³ Chaymantami Ispiritu rikapakuchimayatinmi, uk ángel chunllaq lugarman apamar rikachimaran. Chaypimi rikaray uk warmi, munstru syiti umayjun, chaynulla dyis kachuyjunpa anan taqta. Chay munstruqami chupika intiru karan. Nataq waqtankunapi-shuypaqami intirunpi iskribikasha karan, Dyuspaq mana allin rimaykuna. ⁴ Piru chay munstrupa anan tasha warmiqami, kusa shumaq muradawan chupika piçhukasha mudanata yakakusha karan. Chaynulla manyankunataqa lu-sichisha karan urukunawan, kusa shumaq rumikunawan, pirlakunawan

* **17:2** Ukwan ukwan punuq warmi yupay nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspi kriyinanllapata mana munar ashwan chay yanqa dyus nishanllapakunapaq yaçhachikunllapa, chaynulla millanaypaq imakunata rurannllapa ima.

ima. Nataq makinpi-shuypaqa charikusha karan urumanta rurakasha kupata. Chay kupapiqami untalla karan chay millanaypaq ruraypaqkuna, ukwan ukwan punushankunapaq intrachimaqninchik ima. ⁵ Piru urkunpi-shuypaqaami iskríbikasha karan uk kusala mana yaçhaypaqla shuti. Chay iskríbikashaqami kaynu niyaq:

“Chay Babilonia pwibluqami
tukuy warmikuna ukwan ukwan punuqkunapaqa maman.

Chaynulla Dyuspa kuntran kar

kay pachapi kusala saqra millanaypaq ruraqkunapa maman” nir.

⁶ Chaymantami kwintata qukaray chay warmiqa maçhasha karan nir. Chaqa payqami maçhasha karan Dyuspa allinla kaqninkunapa yawarninwan. Chaqa Jesucristupaq yaçhachikuqkunatari wanuchisha karan. Chaymi nuqaqa tukuy chaykunata rikar, kusalata dispantakaray. ⁷ Piru chay angelqa nimiran: “¿Imapaqtaq dispantakanki? Nuqami intrachishayki chay warmi manchaypaq munstrupa anan tasha chayqa imapaqmi chaynuqa, imapaqmi syiti umayjun, dyis kachuyjun nirmapis”. ⁸ Chaymi nimiran: “Chay munstru manchaypaq uçku rurimanta llugshimuqta rikashaykiqami, unaymanta kaq. Piru kananqami manana kannachu. Ashwanmi llugshimuyanqa limpu imanar tukukananpaqna. Chaqa chay munstruqa unayqa karanllana. Piru kananqa mana kannachu. Ashwanmi qashanpis shamuyanqa. Chaynu shamutin rikarmi tukuy mana kriyiqkunaqa kusalata dispantakanqallapa. Chaqa paykunapa shuttingari unaymanta-pacha, Dyuspa librunpi mana iskríbikashachu karan.

⁹ “Chaymi intrakaqkunaqa intrakayta puytin: Chay syiti umankunaqami intrachimanchik, syiti sirkakunapa anan tayan chay warmiqa nir. Chaynulla chay syiti umanqami intrachimanchik, syiti mantakuqkuna nir. ¹⁰ Chaymi chay syiti mantakuqkunamantaqa, sinkuqa wanur tukukashallapana. Piru paykunamanta ukqami kananlla mantakuyanna. Nataq ukqa manaraq shamuyanraqchu. Piru chay shamurqami, mana unaylatachu mantakunqa. ¹¹ Chay saqra manchaypaq munstru unay kaq chayqa, kananqa manana kannachu. Chayqami intrachimanchik chay uchu mantakuq shamuyanqa chay nir. Piru chay mantakuqpisimi, chay wakin syiti chaykunapaqa uknin. Piru payqami tukuy tyimpupaqna tukukanqa.

¹² “Chaynulla chay dyis kachunkunata rikashayki chayqami, intrachimanchik dyis mantakuqkuna kanqa nir. Piru paykunaqami manaraq mantakuq qallarishallapachu. Chaynu manaraq mantakuyarmapisim, chay saqra munstruwanqa pulla, uk uralata kusa mantakuq yupayna mantakunqallapa. ¹³ Chaqa chay dyis mantakuqkunaqami, chayllata yarpunllapa chay saqra manchaypaq munstrutaqa pudirta ima qunanllapapaq. ¹⁴ Chaymi paykunaqa chay Uyshitawan maqanakunqallapa. Piru chay Uyshitaqami binsingpa, Dyus akrashan paypa kaqninkunawan. Chaqa paykunaqari maydiyapis Dyuslapi kunfyakar kawsanllapa. Chaqa Amitchikqami, tukuy pa amunllapa, chaynulla mantakuqkunapapis mantagnin ima”.

¹⁵ Chaymantami qashan angelqa kaynu nimiranpis: “Chay warmi tayashan yakuta rikashayki chayqami, intrachimanchik achka pwiblukuna, achka runakuna, ukman rimaykunata rimaqkuna, uk law nasyunkuna ima nir. ¹⁶ Nataq chay munstru chaynulla chay mantakuq dyis kachukunata rikashayki chayqami, intrachimanchik chay ukwan ukwan punuq warmitaqa çhiqnianqa nir. Chaynulla chay warmitaqa paylata dijanqa lirilata. Chaynulla kwirpunpa aychantapis mikunqa, ninawan rupachinqa ima nir.

17 Chaqa Dyusmi dijaran chay mantakuq dyis kachukunaqa, Dyus munashannulla rurananllapapaq. Chaymi chay mantakuq dyis kachukunaqa tukuynin chayllata yarpur tukuy pudirninllapata quran chay munstruta, payna mantaqninllapa kananpaq maydiya Dyus imanun kanqa nishan tyimpu chamunankaman. 18 Nataq chay warmita rikashayki chayqami, intrachimanichik chay pwiblu Babiloniapaq. Chaymi ashwan mantakuqninkunamapis tukuylla mantakuqkunata munashannulla mantar ima purichinllapa”.

18

Babilonia pwiblumi limpu rataran

1 Chaymantaqami, qashan chapakurqa rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Piru chayqami kusala pudirniyun karan. Chaymi chay llipyayninwan pachamapis achkaraq intiru kidaran. 2 Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niyaran:

“¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chingashana!

¡Chaymi kananqa chay pwibluqa dyablukunapa,
chaynulla chay mana allin ispiritukunapa wasinpaq tikrakasha!

¡Chaynulla chay millanaypaq pariq kurukunapa qushan yupaypaqmi tikrakashallapa!

3 Chaqa chay pwiblumanta kaqkuna kusala mana allinta rurar kawsashanllaparaykumi,

uklaw pwiblumanta kaqkuna,
chaynulla uklaw nasyunmanta mantakuqkunapis imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa

Tayta Dyuspaq kusala sagra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsaranllapa.

Chaymi ashwan chay pwiblupiqqa tukuy lugarmanta rantikuqkunamapis,

tukuy ima munashanllapata rantikutin,
sunsunu rantitinllapa kusalata qillaynikuranllapa”.

4 Chaymantami qashan unaq syilumanta kaynu niqta uyaparay:

“Qamkuna tukuylla nuqapi kriyiqkunaqa, chay pwiblumanta lluqshiyllapa. Chayna ama paykuna yupayqa uchakunaykillapapaq.

Chaynuqami manana paykuna yupayqa kastigakanaykillapapaqnachu.

5 Chaqa chay runakuna uchakushanqami, ima unaqkaman quturaq yupay kay syilumanmapis chamuyanna.

Chaymi ashwan nuqa Dyusnikillapaqa yaçhayani ima mana allinkunata rurashaykillapamatapis.

6 Chay pwiblumanta runakuna imanutaq wakinkunata qischaran chaynulla paykunatapis qischanqallapa.

Ashwanmi chay qischakushanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay masta qischakanqallapa.

Chaymi chay ubapa yakunta upyachikuq yupay wakinkunata qis-chashanmantaqa,

ishkay chaynuta yupay kusala jwirtita kamkachir qunqallapa.

7 Chaynuqami kusalata qischakanqallapa.

Chaqa paykunamaqa kusana kanchikllapa nir, mana pinqakuqllapalamapischu.

Chaymi ashwan shunqunpi kusalata alabakar niyaqllapa:

‘Kaypiqami uk warmi riyna yupay tayanchikllapa.

Chaymi byuda warmi yupayqa maydiyapis mana qischakashunllapachu' nir.

8 Chayraykumi chaynu niqkunapaqqa kusala saqra qischakay uk diyalapi shamutin

wanunqallapa, llakinqallapa, mallaqnanqallapa ima.

Chaynulla ninawan rupar ima qischakanqallapa.

Chaqa tukuy imata puytiq Dyus Amitunchikmi, paykunaqa chaynu kastigakanpaq nishana.

9 “Chaynulla chay pwiblu Babilonia ukwan ukwan punuq warmi yupay limpu quntay intiru tikrakatinga kay pachamanta mantakuqkunaqa kusalata llakir, waqanqallapa ima. Chaqa chay mantakuqkunaqami yaçhachikushanllapata kasur yanqa dyus nishanllapakunata adurar ima kawsaqllapa. Chaynulla imata rantikutinllapamapis sunsunulla imatapis munashanllapata rantir kawsaranllapa. 10 Piru chay pwibluwan pulla kastigakayta manchakurmi mantakuqkunaqa wakaqllapi kidar kaynu niyaranllapa:

¡Akakaw, qammi Babilonia kusala riqsikasha pwiblu, kusala puytiq pwiblu karayki!

Piru imanutaq dasla qammanqa kastiguqa çhamun' nir.

11 “Chaynullami tukuy pachamanta chay pwiblupi rantikuqkunapis kusalata chay pwiblupaq llakir waqanqallapa. Chaqa mananari mayqanpis chay rantikuyashan imanllapakunata rantinanpaqqa kanqallapanachu.

12 Chaymi manana chay urukunata, suqu qillaykunata, shumaq rumi pirlakunata, shumaq raçhpakunata, seda raçhpakunata, muradawan chupika raçhpakunata, tukuy mutkiypaq qirukunata, marfilmanta, qirumanta, brunsimanta, jyirrumanta, marmulmanta imakuna rurakashamatapis rantikunqallapanachu. 13 Chaynulla mananami rantinqallapanachu kanilakunata, kusala mutkiypaq insinsyukunata, mirrata, mutkiypaq la ulurkunata, ubapa yakun binuta, asaytita, shumaq arinakunata, trigukunata, animalkunata, uyshakunata, kaballukunata, karrukunata. Chaynulla mananami rantikunqallapanachu mayqan runatapis sirbikunanpaqqa.

14 “Chaymi chay pwiblutaqa, kaynu ninqallapa:

¡Mananari chay kusala mishki frutakuna qamta kusalata gustashuq chaykunamapis kannachu!

¡Chaqa tukuy tyimpupaqmi çinqasha, tukuy shumaq imayki kaqkunamapis!

15 Chaqa tukuy imata chay pwiblupi rantikur, kusa imayjun tikrakasha chaykunamapismi Dyusmanta shamusha kaq kastiguta rikar manchakur wakaqllapi kidanqallapa. Chaymi chay pwiblupaq kusalata llakir ima waqanqallapa. 16 Kaynumi niyanqallapapis:

¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qammi uk warmi kusala shumaq raçhpawan mudakusha yupay karayki. Chaynulla kusala shumaq muradawan chupika raçhpawan mudakusha yupaymi karayki.

Chaqa chay raçhpaykikunapismi, manyankunaqa uruwan, kusala shumaq rumi pirlakunawan lusichikasha yupay karan.

17 ¡Piru chaynu kasha katinmapismi, dasla tukuy imaykikuna kaqkunaqa tukukasha chunllala!

“Barkunata mar yakupi purichiqkuna, chaynulla chay mar yakupi trabajar imanta tarikuqkunapismi, chay pwiblumantaqa largu mayllapi kidashallapa, 18 chay pwiblumanta quntay iqamuqta rikar. Chaymi kaynu nir qayçhakunqallapa: ‘¿Mayqan pwiblunari kay pwiblu yupayqa kanqa?’ nir.

19 Chaymi umanllapaman allpakunata ichanqallapa kusalata llakir waqar ima. Chaynulla kaynu nirmi qaychakunqallapapis:

“¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qampi ima kaqkunawanmi, chay barkuyjunkunaqa kusala imayjunpaq tikrakanllapa.

¡Piru chaynu kasha katinmapis daslami tukuy imaykikunapis limpu chin-qasha!

20 Chayraykumi unaq syilupi kaqkuna, chay pwibluraykumi aligriyayllapa.

Chaynulla qamkuna Dyuspa allinla akrashan kaqkuna, apustulkuna, Dyuspa rimaqninkunapis aligriyayllapa.

Chaqa Dyusqami chay pwibluta kastigarqa, allinta rurasha qamkunapaqqa’

21 Chaymantami uk kusala puytiq ángel uk rumita alsaran. Chay rumiqami kutakunapaq rumi yupay karan. Piru chay rumitaqami mar yakuman itakurqa, kaynu niran:

“Qam kusala rigsikasha pwiblu Babilonia,

kaynumi qampis itakukanki ruri mayman.

Chayna mana mayqanpis qashanqa rikashunqallapanachu.

22 Chaynulla manami qashanqa masqa uyapanqallapachu

kallikikunapi arpawan, kinakunawan, trumpitakunawan shumaq tak-iqkunataqa.

Chaynullami manana kanqallapanachu

imapi trabajaqkunamapis.

Manami uyapakanqapischu

kutakuqkunamatapis.

23 Chaynulla manami qampiq

uk bilalamapis achkiranqanachu.

Chaynulla manami uyapakanqanachu

uk kidamyintu fyistata rurar laqyaqkunamatapis.

Michka chaypi rantikuqkuna tukuy pachakunamanta kusa rigsikasha katin,

qam wasqakar ima tukuyta nasyunkunata llullachisha katkimapis,

manami masqa imatapis rikanqallapanachu nir.

24 Chaqa chay pwiblupiqami, Dyuspa rimaqninkunapa yawarninkunata tarikasha.

Chaynulla Dyuspi kriyiqkunapa yawarninta tarikasha.

Chaynulla tukuy pachapi wanuchikashakunapa yawarninta imami tarikashamapis”.

19

Babilonia ratashanraykumi syilupi kusalata aligriyanllapa

1 Chaymantaqami unaq syilumanta kusala achka runakuna yupay laqyaqta uyaparay. Chay rimay laqyaqgami kaynu niyaq:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaqa Taytanchik Dyusqami kusala shumaq kar washamashanchikllapa.

Chaynulla tukuy tyimpupaq mantakun, kusala puytiq ima.

2 Chaqa paymi mayqantapis, karanta rikar yaçhan iman u katinllapamapis.

Chaynulla paymi chay ukwan ukwan punuq warmi yupay pwiblutaqa kastigasha.

Chaqa chay pwiblupami, tukuyta runakunata kusala mana allinkunata rurar uchakuchiran.

Chaymi chay pwiblutaqa chaynu rurasha, Dyuspa sirbiqninkunata wanuchishanllaparayku ima”.

³ Chaymantaqa qashan kaynu niranllapa:
 “¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!
 Chaymi chay pwiblu rupashapa quntayninqa, tukuy tyimpupaq quntayan-
 galla” nir.

⁴ Nataq chay binti-kwatu (24) rukukuna, chaynulla chay kwatu kawsaqqunapis, qunqurir pachakaman pukchirar Dyusta aduraranllapa. Chaqa Dyusqami chay mantakuna samanampi tayaran. Chaymi kaynu niyaqllapa:

“¡Chaynumi kanqa!
 ¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!” nir.

⁵ Chaymantami chay mantakuna samanamanta uk rimayta uyaparay kaynu niqta:

“¡Alabayllapa Dyusninchikta,
 Payta manchar
 sirbir kawsaqquna,
 taksha kaqquna chaynulla atun kaqqunamapis!” nir.

Uyshita kasarananpaq fyistata rurannllapa

⁶ Chaymantaqami qashan uyaraypis kusa achka runakuna laqyaqta yu-
 pay. Chay laqyayqami achka yaku raqrata shamuy yupay karan. Chaynulla
 kusala jwirti kunya yupaymi karan. Chaymi niyaran:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!
 Chaqa Amitunchik Dyus tukuy imata rurayta puytiqqami,
 mantakuyanna nir.

⁷ Chaymi kusalata aligriyar payta alabar takichiypaqqllapa.

Chaqa pay kasarananpaq uraqami chamushana.

Chaymi chay warmín kananpaq kaqqa, kusatana kamakasha.

⁸ Piru chay warmi kasarananpaq kaqtaqami

Tayta Dyusqa mudachisha
 kusala shumaq yuraq intiru llipyalla raçhpawan”.

Chaqa chay yuraq intiru mudananqami intrachimanichikllapa, Dyus
 akrashan kaqqunapa allinla rurayninkunapaq.

⁹ Chaymantaqami uk angelqa nimiran: “Kayta iskribiy: ‘Kusa shumaqmi
 kanqa chay Uyshita kasarananpaq fyistaman, rinanpaq kunachikashaku-
 naqa’ nir”. Chaynulla niranpis: “Kay nishushayqami, Dyusninchik chiqapta
 nishankuna” nir.

¹⁰ Chaynu nimatingami, naypanpi qunqurir aduraq çhurakaray. Piru
 payqami nimiran: “Jesús nishankunaqami kusata animachimanichik pay-
 lapaq yaçhachikur paylata aduranallapapaq nir. Chayraykumi ama nuqata
 aduramarchu, ashwan Taytanchik Dyuslata adurayllapa. Chaqa nuqaqami,
 qam, chaynulla chay wakinkuna, Jesús yaçhachikushanta kasuqquna yu-
 paylla Dyuspa sirbiqninla kani” nir.

Juanmi yuraq kaballupa ananpi uk runa taqta rikashanpaq riman

¹¹ Chaymantaqami rikaray syilu kiçhakashata. Chaymi chay syilu
 kiçhakashamantaqa rikarimuran uk yuraq kaballu. Nataq chay anan
 taq-shuypaqa, shutiq KARANLA chaynulla CHIQAP KAQLA. Chaqa
 imatapis karantari rikar yaçhan. Chaymi ashwan guerrakunata rurayaq.

¹² Nawinkunaqami, nina ratakuq yupay llipyarayaq. Nataq umanpi-
 shuypaqa apayaq achka kurunakunata. Chaynulla umanpiqa uk shuti
 iskribikasha kayaq. Piru chay iskribikasha chaytaqami, payla intrakaq.

¹³ Raçhpanqami yawarwan tullpukasha kayaq. Nataq shutin-shuypaqa
 intrachimanichik TAYTA DYUSPA RIMANAN nir. ¹⁴ Chaynulla paypa

ikintaqami, unaq syilumanta suldadukuna riyaqllapa, kusala shumaq yuraq intiru raçhpakunata yakakusha. Piru chay suldadukunaqami tukuyinillapa yuraq kaballupa anan tashalla riyaranllapa. ¹⁵ Nataq chay mantakuqpa shiminmantaqami, yargamuyaq kusala filuyjun ispada, chaywanna tukuyta nasyunmanta kaqkunata chuqrir binsinanpaq. Chayqami mantakuyanaq jyirru baranwan. Chaynulla chay kusalata puytiq Tayta Dyusqa piñakur chay mana allinta ruraqkunapataqa yawarninmatapis limpu qapinqa imanutaq ubapa yakunta sarur llugshichinllapa chaynu. ¹⁶ Chaqa raçhpanpi, chaynulla çhankanpiqami, kaynu iskribikasha kayaq:

“Tukuy mantakuqkunapa mantaqnin.

Chaynulla Amitunchikqami tukuyta amunllapa” nir.

¹⁷ Chaymantami rikaray uk ángel rupaypi shaqta. Chaymi chay angelqa, syilupa çhaypinpi tukuy pariç kurukunata kusala jwirtita kaynu niyaq: “¡Shamur tantakayllapa! Chaqa Dyusmi, mikunaykillapapaq uraqa çhamushana nisha. ¹⁸ Chayna qamkunaqa tukuy mantakuqkunapa kwirpunta mikunkillapa. Chaynulla mikunkillapapis suldadukunata, kusa puytiq runakunata, kaballukunata, chaynulla chay kaballukunapa anan taq chaykunata ima. Chaynullami mikunkillapa tukuyta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata, taksha kaqkunata, atun kaqkunamatapis ima” nir.

¹⁹ Chaymantami rikaraypis chay munstruta, chaynulla tukuyta mantakuqkuna suldadunkunawan pulla kaqta. Paykunaqami tantakasha karanllapa maqanakunanllapapaq chay yuraq kaballupa anan tasha chaywan, chaynulla suldadunkunawanpis. ²⁰ Chaymantami chay manchaypaq munstrutaqa, prisuranllapa chay llullakur yaçhachikur puriq chaywan pullata. Chaqa chay llullakur yaçhachikuqgami kusa ukman milagrukunata rurasha karan runakuna rikar chay munstrupina kriyinanllapapaq. Chaynu chay milagrukunata rurarmi, chay llullakur yaçhachikuqqa, ukkunata llullachitin chay munstrupa markanta çhurakur, ashwan chay imageninmatapis aduranllapa. Chaymi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaçhachikuqtapis, kawsaqllata itakuranllapa chay quçhapi asufriwan nina kusalata ratakuqmanna. ²¹ Nataq chay wakinkuna-shuyapaqa, chay kaballupa anan tasha chaypa shiminmanta ispada yargamuq chayllawan wanuchikaranllapa. Chaymi tukuyta pariç kurukunaqa tiqllananllapakanan mikuranllapa chay wanushakunapa kwirpunllapakunataqa.

20

Mil añukuna

¹ Chaymantami rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Payqami chay manchaypaq uçhku ruripa llabinta charikusha karan. Chaynullami charikushapis karan uk kusala largu kadinata. ² Chaymi chay angelqa, chay dragon, kusala unay largu kuru, dyablu, Satanastaqa aypar mil añupaqna kadinawan wataran. ³ Chaymantaqami chay manchaypaq uçhku rurimanna itakur kirparan. Chaynu kirparmi chay punkupiqqa çhuranan uk siyuta. Chayna chay mil añu pasanankaman ama tukuy nasyunkunata llullachinanpaq. Chaymantagaq chay mil añu pasatinqami, chay dragontaqa kaçhanqa ayka tyimpullapaqqa.

⁴ Rikaraypis achka mantakuna samanakunata. Chaypiqami chay kusala allita rikar yaçhaqkuna tayaranllapa. Chaqa paykunaqami unayqa Jesuspi kriyir Tayta Dyus munashannulla rurar kawsayatin kunkanta pitir wanuchisha karanllapa. Piru paykunaqami mana adurashallapachu karan

chay munstruta, chaynulla imageninmatapis. Chaynulla manami dijakashallapachu karan chay munstrupa markanta urkunpi, manaqa makinpi çhurananllapamatapis. Chaymi ashwan rikayatiy paykunaqa kawsamur, Jesuswan pulla mil añuta mantakuq çhurakaranllapa. ⁵ Chaynumi Tayta Dyusqa manaraq mayqantapis kawsachimuyar, chay paypa kaqninkunata puntataqa kawsachimuran. Piru chay wakin wanushakunaqami mana kawsamuranllapachu, chay mil añu pasanankaman. ⁶ Chaymi nishaykil-lapa: Kusa shumaqmi kanqa chay puntallata kawsamuqkunaqa. Chaqa paykunaqami Dyuspa akrashankunana kanqallapa nir. Chaymi ashwan chay ishka kutipaç wakinkuna wanuyanllapa chayqa, manana paykunaqami imanachiytapis puytinganachu. Chaqa paykunaqami Dyuspa, chaynulla Jesucristupa uk kura yaçhachikuqninna kanqa. Chaymi ashwan paykunaqa Jesucristuwan pulla mantakunqallapa, mil añuta.

Dyablumi limpu binsikaran

⁷ Piru chaynu mil añu pasashana katinga, chay Satanastaqa kaçhanqallapa chay watarayashanmantaqa. ⁸ Chaymi tukuyta intiruta ringa tukuyta nasyunkunaman kusalata ingañakuq. Chaynulla ashwan ringa ingañaq Gogpi kaqkunata, Magogpi kaqkunata ima. Chaymi chaynuqa kusala achka suldadukunata tantanqa, imanutaq mar yakupa manyanpimaqa aqu quturan chaynuta.

⁹ Chaynu kusala achka runakunata tantarmi kusala largu mayta rir çharanllapa Tayta Dyuspa kusala munashan pwibluman. Chaynu çharmi chay pwiblutaqa limpu riduranllapa mana allinkunata rurananllapapaq. Piru chaykamangami unaq syilumanta nina ratamur limpu rupachiran paykunaqami. ¹⁰ Chaymanta chay dyablu ingañakusha chaytaqa, itakukaran chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman. Chaqa chayllamanmi chay munstruta, chaynulla chay llullakuq yaçhachikur puriq chaypis itakukasha karanllapa. Chaqa chaypiqami unaqpis tutapis mana agwantaypaqta qischakanqallapa, tukuy tyimpupaqna.

Dyusmi tukuyta rikar yaçharan

¹¹ Chaymi rikaray kusala yuraq mantakuna samanata. Chaynulla rikaraypismi chay samanapi Dyus taqta ima. Chaymantami paypa naypanmantaqa, pacha chaynulla syilumapis limpu chinqaran. Chaymi mana rikaypaqachu karan maylawpipis. ¹² Chaymantami rikaray chay wanushakuna atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna * Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi rikaraypis librukuna kiçhakaqta. Chaynullami kiçhakanapis, chay tukuy tyimpupaç kawsanapaq librupis. Chaymi chay wanushakunataqa rikar yaçharanllapa tukuy imakunata rurashanpaq, chay librukunapi iskribikashannulla. ¹³ Chaymi chay mar yakumapis, pay wanuchishankunata qukuran. Chaynullami, chay wanuy chaynulla tukuy wanushakunapa tananpis wanushakunataqa qukuran. Chaymi tukuyta rikar yaçharanllapa, imakunatami kawsayarqa ruraran ima nirmapis. ¹⁴ Chaymantaqami chay wanuyta, chaynulla chay tukuy wanushakunapa tanan kaqtapis, itakuran chay quçhapi nina ratakuqman. Chaymi chay quçhapi nina ratakuq kaqqami, qashan ishka kutipaçna wanur tukuy tyimpupaç qischakanllapa chay karan. ¹⁵ Chaynulla chaymanmi itakuranllapapis, chay tukuy tyimpupaç kawsanallapapaq librupi shutinkuna mana iskribikasha kaqkunatapis.

* **20:12** Atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna nirqami intrachimanchik kusa riqsikasha chaynulla mana riqsikasha nir.

21

Mushuq syiluwan mushuq pacha

¹ Chaymantagami rikaray mushuq syiluwan mushuq pachata. Chaqa chay punta syiluwan, chay punta pacha, chaynulla mar yakupismi chin-gasha kar, manana karannachu. ² Chaymi rikaray chay kusa allinla pwiblu, mushuq Jerusalenta. Chay pwibluqami unaq syilupi, Dyuspa naypanmanta ishkimuyaq. Piru chay pwibluqami kusala shumaq kamakasha karan, imanutaq uk nubyamaqa kasarananpaq kamakan chaynu. ³ Chaymanta chay mantakuna samanamanta uk kusala jwirti rimayta uyaparay. Chaymi chay rimayqa kaynu niyaran: “Dyusqami kananqa runakunawan pullana kawsayan. Chaymi paykunawan katin, runakunaqa Dyuspana kanqallapa. Chaynulla Dyusqami pay paylla pullanllapa kar Dyusninna kanqa. ⁴ Chaymi mayqanpis waqaqkunaqa mana waqanqallapanachu. Chaynulla manami llakinqallapa, wanunqallapa, nanachikunqallapalapischu. Chaqa tukuy chay qischakaykunaqami kananqa tukukashana” nir.

⁵ Nataq chay mantakuna samanapi taqqami, kaynu niran: “Nuqaqami tukuyta qashan mushuqpaq tikrashaq”. Chaynullami niranpis: “¡Kayta iskribiy! Chaqa tukuy kaykunaqami karanla, chaynulla chiqap rimaykuna katin kunfyakaypaq” nir.

⁶ Chaymantami nimiran: “Tukuy imata ruranaypaq karan chaytagami rurashana kani. Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynullami chay Qallariq chay, chaynulla chay Tukukanan chay kani. Chayraykumi nuqaqa mayqan yakunaqtaqa, chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq yaku nasimuqta upyachishaq, mana michkata pagramatinmapischi dibaldila. ⁷ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis shachinakur binsikuq chaytagami, tukuy kaykunata irinsyanta yupay qushaq. Chaymi nuqaqa Dyusninna katiy, paykunaqa wamraykunana kanqallapa. ⁸ Piru chay nuqamanta pinqakuqkunata, mana kriyiqkunata, kusa millanaypaq ruraqkunata, wanuchikuqkunata, mana intrakaqkunata, ukwan ukwan punuqkunata, wasqakuqkunata, runakuna rurashan yanqa dyuskunata aduraqkunata, llullakuqkunata imaqa, chay quçhapi asufriwan nina ratakunman itakukanqa. Chaqa chayqari ishka kutipaqna wanur qischakananllapapaq lugar” nir.

Mushuq Jerusalén

⁹ Chaymantami chay syiti angelkuna kupankunata charikusha karan chaymanta uk shamuran. Chay payqami kupanpi charikusha karan, syiti qischakaykuna kananpaq karan chaykunata. Chaymi nimiran: “¡Shamuy! Chaqa nuqami rikachishayki chay nubya, Uyshitapa warmin kaqtaqa” nir. ¹⁰ Chaymantami Ispirituqa rikapakuchimayatin, chay angelqa apamaran uk kusala atun sirkaman. Chaymantami rikachimaran chay kusala shumaq allinla pwiblu Jerusalentaqa. Chaymi chay pwibluqa, Dyuspa naypan unaq syilumanta ishkimuyaran. ¹¹ Piru chay pwibluqami kusala shumaqta llipyarayan, Dyuspa llipyayninwan. Chaymi chay llipyayninqa uk kusala çhanyijun rumi jaspipa llipyaynin yupay karan. Chaqa kusala chuyitari karan uk kristal yupay. ¹² Chay pwiblupa ridurninpiqa, atun pata rurakasha karan. Piru dusa punkuyjunmi karan. Tukuy punkukunapimi, uk ángel karan. Chaynulla chay punkukunapiqa, chay Israel pwiblupa dusa ayllukunapa shutinkuna iskribikasha karan. ¹³ Chaymi kimsa punkuqa, estilawman karan. Chaynulla kimsaqa, nortilawman karan. Kimsaqa surlawman karan. Nataq kimsaqa, oestilawman karan. ¹⁴ Chay pwiblupa

ridurninpi patapa simintunpiqami, karan dusi atunlla rumikuna. Chaymi chay rumikunapiqa, chay Uyshitapa dusi apustulninkunapa shutin karan.

¹⁵ Chay ángel nuqawan parlayaq chayqami, urumanta rurakasha barata charikusha karan, chaywan chay pwiblupa punkunta, patankunata midinanpaq. ¹⁶ Chay pwiblugaami kwadradu kar, largun, anchun chaynulla altunmapis chaylla karan. Chaymi chay angelqa chay pwibluta barawan miditinga, kaynu karan: Largun, anchun chaynulla altunmapismi midiyaq dus mil dusyintus (2,200) kilumitruta. ¹⁷ Chaymantami midiran chay pwiblupa patanta. Chaymi imanutaq kanan midikunllapa chaynu miditinga midiyaq, sisintay-sinku (65) mitruta. Chaqa imanutaq kanankuna midikunllapa, chaynumi angelpis midiran.

¹⁸ Piru chay pwiblupa atun patanqami chay llipyala jaspi rumillawan rurakasha karan. Nataq chay pwiblu-shuypaqami, rurakasha karan kusala mas shumaq urukunallawan. Chaymi kusala chuyitata llipyarayaran uk kristal yupay. ¹⁹ Chay patapa simintunpiqami, kusala shumaq rumisitukuna çhurakasha karan. Kaykunami karanllapa: Puntapiqami jaspi ninllapa chay karan. Ishkay kaqpiqa karan safiru. Chay kimsa kaqpiqa, agata karan. Kwatru kaqqami, ismiralda karan. ²⁰ Sinku kaq chayqami, únisi karan. Saysi kaq chayqami, kurnalina karan. Syiti kaq chayqami, krisulitu karan. Uchu kaq chayqami, birilu karan. Nwibi kaq chayqami tupasyu karan. Dyis kaq chayqami krisuprasa karan. Unsi kaq chayqami, jasintu karan. Nataq chay dusi kaqqami, amatista karan. ²¹ Chaynullami chay punkunkunaqa kusala qishpi intiru pirlawan kada punku rurakasha karan. Nataq chay pwiblupa atun kallin-shuypaqami, kusala mas shumaq urumanta rurakasha karan. Chaymi kusa qishpi intiru karan, uk kristal yupaylla.

²² Piru chay mushuq Jerusalén pwiblupiqami, Dyusta adurananllapa ima wasilatapis mana rikaraychu. Chaqa chay pwiblupiqami, kusalata puytiq Amitunchik Dyus, chaynulla chay Uyshita, Dyusta adurana wasiq. ²³ Chaynu katinmi chay pwiblupiqqa achkirachikunanpaqqa, mana ministinchu rupayta kar, killata karmapis. Chaqa Dyusmi llipyayninwan achkirachikun. Chaymi ashwan chay lampara yupay achkirachikuqmaqa, chay Uyshitaqa paylla karan. ²⁴ Chaynu katinmi, tukuyta nasyunmanta kaqkunamapis chay pwiblumanta achkirachikuqwan puringallapa. Chaymi ashwan tukuyta pachamanta kaq mantakuqkunamapis kusala çhaniyun imanllapakunata apamurna aduranqallapa Tayta Dyustaqa. ²⁵ Chaqa chay pwiblupa punkunkunaqami, unaq kar tuta karmapis, mana kirpakanqachu. Chaymi chaypiqa mana yaçhanqallapachu imanumi tupatan nirllapamapis. ²⁶ Chaymi ashwan tukuyta nasyunkunamanta kusala mas shumaq imankunata aparna, kay pwiblugaami kusala shumaq nirna alabanqallapa. ²⁷ Piru chay kusala shumaq pwiblumantaq manami tukuy ima mana allin kaqqa yaykunqachu. Chaynulla chay pwiblupiqami chay millanaypaqta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqa mana kanqallapachu. Ashwanmi chaymanqa yaykunqallapa chay Uyshitapa librun tukuy tyimpupaq kawsanapaq chaypi shutinllapa iskribikasha kaqkunala.

22

¹ Chaymantami chay angelqa rikachimaran uk riyu yakuyjun, kristal yupay kusala chuyita llipyaraqta. Chaymi chay yakituqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakitu karan. Chay riyuqami yarqamuyaran Dyusninchikpa, chaynulla chay Uyshitapa mantakunan samanantamanta. ² Chaynu yarqamurmi pwiblupa atun kallinpa çhaypinta riyaran. Nataq chay riyupa

kada manyanpiqami, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qiru winayaran. Chayqami kada misis puquq. Chaymi añupaqa, dusi kuti puquq. Nataq raprankuna-shuypaqami, sirbiq tukuyta pwiblumanta qishaqkuna rimidyakur alliyananllapaq.

³ Chaynu katinmi chay lugarpiqa, manana ima mana allin kaqkunaqa kanqanachu. Chaymi ashwan Dyuspa, chaynulla chay Uyshitapa mantakuna samanana lugarqa, chay pwiblupina kanqa. Chaymi payta sirbiqkunaqa, chaypina aduranqallapa ima. ⁴ Chayraykumi ashwan Dyuswan qaqllapurana rikanakunqallapa. Chaynulla Dyuspa shutintanami urkunkunapi çhurakunqallapa. ⁵ Chaymi chay lugarpiqa mana yaçhanqallapachu, imanumi tutapan nirmapis. Chaynulla chaypi taqkunaqami, mana ministinqallapanachu imanü achkirachikuqta, rupaymatapis. Chaqa Amitunchik Dyusmi paykunataqa achkirachinqa. Chaynulla paykunanami tukuy tyimpupaqna mantakunqallapa.

Jesucristo shamunan tyimpuqami shipchamunna

⁶ Chaymantami chay angelqa, kaynu nimiranpis: “Kay rimaykunaqami chiqap. Chaymi chay rimaykunapiqa kunfyakaymatapis puytinchik. Chaymi Amitunchiklapa Dyus rimaqninkunata willaqmi, angelninta kaçhamusha, paypi kriyiqkunata intrachinanpaq ima pasanarpaq karan chayqami shipchamunna” nir.

⁷ “iChaqa mananami maychu shamunaypaqqa! iShamuninami! iKusa shumaqmi kanqa kay librupi Dyuspaq nishankunata kasuqkunaqa!” nir.

⁸ Nuqa Juanmi rikaray, uyaray kaykunata. Chaymantami chaynu rikar, uyarnaqa, chay angelpa naypanlapi qunquriray payta aduranaypaq. Chaqa pay-ari rikachimaran chaykunataqa. ⁹ Piru chaynu aduranaypaq qunquritiyqami, payqa kaynu nimiran: “Ama chayta ruraychu. Chaqa nuqapismi Dyusta sirbini, imanutaq qam, chaynulla Dyuspaq rimaq masikikunawan, kay librupi iskribikashakunata kasuqkunawan sirbinki chaynulla. iAshwanmi Dyuslata aduray!” nir.

¹⁰ Chaynullami nimiranpis: “Amami pakaplla yupayqa çhurakunkichu, Dyuspaq kay librupi iskribikashakunataqa. Chaqa chay tyimpu nishan kumplikananpaq chayqami, shipchamunna. ¹¹ Chaymi mayqanpis chay mana allin kaqkunata ruraqkunataqa dijay ruranqallapa. Chaynulla chay mayqanpis kusa pinqaypaq imakunata ruraqkunatapis, dijay ruraskinqallapa. Piru chay mayqan allin kaqkunata ruraqkunaqa, allinkunalata ruraskinqallapa. Chaynulla, Dyuspa allin kaqninkunaqa, Dyus munashannula kawsanqallapa” nir.

¹² “Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaçhar, imata rurashannulla ima imanü kananpaqpis nishaq. ¹³ Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynulla nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. Chaymi nuqa Qallariq chay, chaynulla Tukukanan chay kani” nir.

¹⁴ Chaqa ninmi: “Kusa shumaqmi kanqa mayqanpis raçhpanta paqay yupay, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirupa puquyninta mikuqkunaqa. Chaynulla kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis chay kusa shumaq pwibluman punkukunata yaykuq chaykunaqa nir. ¹⁵ Piru chay allqu yupay kusala millanaypaq mana allinta ruraqkuna, wasqakuqkuna, ukwan ukwan punuqkuna, wanuchikuqkuna, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, llullakuqkuna imaqa, chay kusa shumaq pwibluman mana yaykurchu, ashwan waqtapina kidanqallapa”.

¹⁶ “Chaq̄a nuq̄a Jesusmi, angelniyta kaçhamusha kani, tukuy kriyiqkunata kayta willananpaq̄. Nuq̄ami uk qiruta kuchutinllapa qawan, chay yupay Davidpa ayllunllamanta kani. Chaynulla nuq̄ami achkiyaypi uk atun qullar llipyaran chay yupay kani” nir.

¹⁷ Chaymi Santu Ispiritu, chaynulla Jesucristupi kriyiqkuna paypa warmin yupay chaykunaq̄ami kaynu ninllapa: “¡Shamuyllapa!” Mayq̄anpis uyakuq̄qa nin: “¡Shamuy!” Mayq̄anpis kusata yakunaq̄qa, munarq̄a shamur upyanq̄a tukuy tyimpupaq̄ kawsachikuq̄ yakuta, mana imalamatapis pagrakurchu dibaldila nir.

¹⁸ Chayraykumi mayq̄antapis kay librupi, Dyuspaq̄ nishanta uyakuq̄taq̄a, kaytami nishaq̄: Mayq̄anpis kay librupi nishanmanta achkachaq̄taq̄a, Dyusmi paytapis mas qischakananpaq̄ ninq̄a kay iskribikashapi nishannulla. ¹⁹ Chaynulla mayq̄anpis kay librupi, Dyuspaq̄ nishankunamanta imalata ashuchiqt̄aq̄a, Dyusmi kitanq̄a chay tukuy tyimpupaq̄ kawsachikuq̄ qirumanta mikunanpaq̄ karan chayta. Chaynulla chay kusa shumaq̄ allin pwiblupi iman u kawsananpaq̄ nishanmantaq̄ami, Dyusq̄a ashuchinq̄a kay iskribikashapi nishannulla.

²⁰ Chaymi tukuy kaykunata nimaq̄ninchikllapaq̄a, kaynu nin: “Chiq̄ap-tami, manana maychu shamunaypaq̄qa”.

¡Chaynumi kanq̄a! ¡Shamuy-ari Amituy Jesús!

²¹ Chaymi nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi tukuy qamkunata kusata yanapar ima, kusala shumaq̄ta kawsachishunq̄allapa nir.

Chaynumi kanq̄a.